

СВЕТОВНИ БЕСТСЕЛЪРИ

КОЛИН ФАЛКОНЪР Харем

Удивителната
истинска история на
Сюлейман, султанът,
наричан Великолепи,
и робията, която
открадна
сърцето му

КОЛИН ФАЛКОНЪР

ХАРЕМ

Превод: Мария Чайлд

chitanka.info

Събитията, описани в „Харем“, са реални факти от историята на Османската империя. Никога няма да узнаем как точно са протекли те зад тежките, обковани с желязо врати на Високата порта — сложно и загадъчно кълбо от толкова човешки страсти, кръв и насилие.

Харемът е на Сюлейман Великолепни, султан на Османската империя от 1520 до 1566 г. Той престъпва традицията и издига робинята Александра, или Анастасия Лисовска, известна като Роксолана, или Хурем на високо положение, дори я прави своя единствена съпруга. Любов и омраза, лъжа и истина, чест и интриги, предателства и екзекуции, мъст и величие... всичко витае в харема, където битката за надмощие и власт е безмилостна. Сред робините е и венецианката благородничка Джулия, която среща първата си любов мавъра Абас — главен евнух. Историята става все по-заплетена, когато султанът вече има завидно мъжко потомство и съперничеството за престола е безпрецедентно. В историята като султан Селим II Пияницата остава синът на Хурем.

ПРОЛОГ

СУЛТАНСКИЯТ ДВОРЕЦ ТОПКАПЪ

Истанбул, 1990

Някога тук е царяла тишина.

Смъквали са кожата от стъпалата на онзи, който дръзнул да повиши глас в този двор, засенчен от чинари и кестени, светилището на Наместника на Аллах на земята, Господаря на всички господари на този свят, Повелителя на човешкия живот, Царя на правоверните и неверниците, Императора на Изтока и Запада, Сянката на Всемогъщия, разпръскващ тишина и спокойствие на земята.

Някога само тихите гласове на пажове и везири са смущавали покоя на кротко пасящите наоколо сърни и наперената разходка на великолепните пауни — защото делата на тази империя, в границите, на която са влизали всичките Седем чудеса на света, са се решавали шепнешком.

Някога тук е царяла абсолютна тишина.

Днес автобуси минават с трополене през прага на Високата порта, подминават заспалата църква „Света Ирина“ и фонтана — в него бостанджибашията измивал кръвта от сабята си след всяка екзекуция. През навалищата, задръстваща централния портал Ортакапъ, „Портата на спасението“, си проправят път тълпи възрастни туристи от цял свят, провесили скъпи фотоапарати. Екскурзоводите, застанали начело на групите, не споменават нито думичка за издълбаните високо в стените ниши, където навремето са излагали отрязаните глави на султанските везири.

На каменната стена зад Ортакапъ, само на няколко метра от залата, в която някога е заседавал Диванът, се чете надпис: „Харем“. Четири застаряващи матрони от Охайо заемат поза за снимка под него, докато съпругът на едната нагласява обектива на своята минолта.

— Не се облягай на стената, Дорис — провлачено казва той, — не знам дали ще издържи на тежестта ти.

Огромните черни порти се отварят и групата нахлува в хладния каменен мрак. Млад турчин с разкопчана яка, измачкани панталони и леко фъфлещ английски, застава встрани и се обръща към туристите, като се опитва да надвика глъчката.

„Харем“ означава „Забранен“. Забранен за мъже. Някога султанът бил единственият мъж — единственият пълноценен мъж, — който имал правото да минава през тази врата. А жените, веднъж озовали се на това място, често не излизали от него до края на живота си.

Някога тук е царяла тишина. Тишина, нарушавана не от войни и нашествия, а от смях. Смяхът на една жена.

ПЪРВА ЧАСТ

МРЕЖАТА НА ПАЯКА

1.

Родос, 1522

Тишината се нарушаваше единствено от равномерния ритъм на дъжда, който се процеждаше от стрехите на палатките и се изливаше в локвите кръв. Камили и хора мъчително газеха през калта, дори ноздрите на товарните животни потрепваха гнусливо при вонята, разнасяща се от болните мъже, а също и от мръсотията наоколо. Но най-мъчителна беше смрадта откъм крепостния ров.

Осемнайсет метра дълбок и четирийсет и два метра широк, на места ровът бе пълен почти догоре с разлагащите се тела на убитите. Миризмата на гниеци трупове тегнеше над всичко, просмукваше се в дрехите и кожата, нахлуваше остро дори в копринената шатра — светилището на самия султан, независимо от лампите с ароматни масла и парфюмираните кърпички, които събраните вътре генерали притискаха към носовете си.

Младият мъж, седнал на инкрустирания със седеф и черупки от костенурка трон, имаше вид на готова за скок пантера. Дръпнатите назад устни хищно оголваха зъбите му, докато мъжът изчакваше втория везир да му поднесе почитанията си. Дългите му аристократични пръсти се свиваха и разгъваха подобно на нокти на лешояд, лицето под копринения тюрбан бледнееше от гняв.

— Колко от хората на своя султан загуби днес? — изсъска той, сякаш ставаше дума за друг човек, а не за него самия. Такъв беше протоколът.

Лицето на втория везир беше потъмняло от кръв — на челото му имаше рана от сабя. Кръвта се беше спекла по черната му брада. Днес шест пъти повежда войската си в атака към пробива в стената под кулите „Свети Михаил“ и „Свети Йоан“ и шест пъти посивелите ветерани на Светия кръст покосяваха с мечовете си и остриите си стрели многобройните му воини. Жените и децата по крепостните валове мятаха върху главите им изтръгнатите от улиците павета. Беше видял дори как един от техните бледи свещеници помага да изливат разтопена смола отгоре им. Някои от хората му се бяха разбягали. Тях

Мустафа бе посякъл собственоръчно, след което бе повел войниците си за поредната атака.

Сега обаче за пръв път през този ден усети, че го обзема страх.

— Колко? — повтори въпроса си младият мъж на трона.

Мустафа се осмели да повдигне леко глава, за да срещне погледа на султана. Аллах да му е на помощ!

— Двайсет хиляди, господарю — прошепна той.

— Двайсет хиляди! — Султанът скочи от трона си и всички присъстващи, с изключение на един, неволно отстъпиха назад.

В последвалата продължителна пауза на неколцина от генералите им се стори, че чуват как Мустафа се опитва да преглътне.

Когато Сюлейман проговори отново, гласът му беше тих и съскащ. Като предсмъртен хрип, помисли си Мустафа.

— Ти настоя за провеждането на похода. В продължение на цели три столетия неверниците от тази крепост се отнасят с присмех и пренебрежение към османлиите. Дори Мехмед Фатих, завоевателят на Константинопол и баща ми Селим не успяха да ги прогонят от тук. Но ти увери своя султан, че този път ще е различно!

Мустафа мълчеше. Знаеше, че няма извинение за провала. А и не беше сигурен, че хората му ще го последват при нова атака.

Копринената роба на Сюлейман потрепваше на светлината на газените лампи, докато тялото му се тресеше от гняв. Ръцете му, свити в юмруци, висяха отпуснати от двете страни на тялото му. В ъгълчетата на устата му се беше насъбрала пяна.

— Още двайсет хиляди войници от армията на твоя султан тънат в калта в подножието на тази прокълната крепост, останалите са поразени от чума, а стените продължават да си стоят! Зимата приближава, хоризонтът вещае бури, които ще разбият флотата и ще уморят от студ остатъците от армията на твоя султан! И ако сега Сюлейман се обърне в отстъпление, значи ще трябва да повлече знамето на османлиите, знамето на исляма, в калта! Ти докара своя султан в Родос! Какво очакваш да направи той сега?

Мустафа продължаваше да мълчи.

— Ти настояваше за това! — изкрещя Сюлейман и заби пръст в гърдите на втория везир така, сякаш забиваше желязно копие. Обърна се към бостанджията, който изчакваше — мрачно и злокобно присъствие. Бързо махна с ръка на глухонемия и извика.

— Екзекутирай го!

Бостанджията пристъпи напред и с оттренирано движеше на единия крак и на ръката си за миг постави Мустафа на колене. Вдигна сабята над главата си, готов за удар.

Пири паша, великият везир, го изпревари. Направи крачка напред и вдигна умолително ръце, с което отвлече вниманието на чернокожия екзекутор. Острието на сабята блестеше на светлината на лампите.

— Велики господарю, моля ви! Пощадете го! Може и да е сгрешил, но се би като лъв пред крепостните стени! Видях го...

— Млък! — изкрещя Сюлейман и по брадата му потече слюнка.
— Щом смяташ, че е толкова безценен, можеш да го придружиш по пътя му към рая!

Сякаш невидима ръка развъртя наточено острие из залата. Пири паша! Старият везир, който бе надживял Селим Страшни и в детските години бе учител на Сюлейман! Пири паша, който от самото начало беше против нападението на Родос.

Генералите и съветниците паднаха по лице в краката на младия султан и замолиха за пощада.

Само Ибрахим, соколарят, се осмели да се обърне към него.

— Господарю мой — прошепна Ибрахим, хвана ръката на Сюлейман, коленичи и целуна рубина на безименния пръст на дясната му ръка.

Сюлейман тъкмо се канеше да даде знак на бостанджията за трети път, когато позна младия човек в краката си.

— Ибрахим!

— Велики господарю, има и друг начин.

На останалите им се стори, че Сюлейман ще се отдръпне от младия соколар, който продължаваше да държи ръката му. Вместо това султанът рече.

— Разкрий ни го тогава.

— Според историята гърците са обсаждали Троя цели четиринайсет години — и то само заради някаква си жена! Та нима в такъв случай турците, тормозени от пирати, както и от нападенията, идващи от същия този остров в продължение на триста години, не биха могли да издържат обсадата една зима?

Бостанджията пристъпи от крак на крак. Сабята почваше да му тежи.

— Какъв е съветът ти, Ибрахим?

— Разправят, че когато някой от римските цезари атакувал остров, изгарял цялата си флота. Велики господарю, може би ако си построиш вила на този хълм, така че да се вижда добре от крепостта, защитниците ще разберат, че няма да отстъпим, докато не победим. Това ще прекърши духа им. А когато нашите войници усетят решителността ти, това ще ги зареди със смелост.

Сюлейман въздъхна и се отпусна назад на трона. Прокара показалец по един от тюркоазите, вграден в страничната облегалка.

— А какво да правя с тях? — попита той и кимна по посока на двамата мъже, коленичили на пода с приведени под сабята глави. Погледна към стария Пири паша и трепна. Как беше допуснал да му хрумне мисълта да го погуби?

— Достатъчно турска кръв беше пролята днес — рече Ибрахим. Какъв дипломат само, помисли си Сюлейман. Кимна едва забележимо с глава и бостанджията отново се скри в сенките.

— Много добре — каза им Сюлейман. — Султанът остава.

2.

Ески сарай

Старият дворец, Истанбул

Соколът кръжеше високо над града, назъбените му криле се спускаха и накланяха според талазите на вятъра. Летеше над високите крайбрежни стени на Стамбул и неговите мизерни калдъръмени улички, където сакати просяци протягаха ръка за милостиня, а мухите кръжаха на черни облаци над динените кори; летеше над извисяващите се куполи и минарета на джамиите, обагрени в сиво-розово от спускащия се здрач. Златистите му немигащи очи се спряха върху една млада жена на терасата на Ески сарай.

Поразителна фигура, застанала сама на високите стени на двореца. И наистина, дори сред тристате жени в харема тя се хвърляше на очи с двете си завързани със сатенени панделки плитки, спускащи се до средата на гърба ѝ. Косите ѝ бяха с цвят на огън — блестящо жълто, златисто и червено, сияещи на слънчевата светлина. Бяха в поразяващ контраст със зелените ѝ очи и бледия татарски тен. Беше висока и слаба, все още непохватна в своята младост.

Лицето ѝ бе извърнато на североизток, към земите зад едва забележимите хълмове на Румелия, към едно място, далеч зад виолетовия хоризонт, невидимо за човешкото око, но различимо само за нея. Беше място, където тревата така избуяваше през лятото, че почти стигаше до пояса на ездачите; място, където солените езера проблясваха като сребро на лунната светлина; място, където човек можеше да язди три дни и три нощи, без да срещне жива душа.

Докато мислите ѝ се рееха, устните ѝ леко се разтвориха и от тях се откъсна тих вик. Славеят, който живееше затворен в натруфена клетка под стряхата на терасата, също като нея, се стресна.

— Може би ще прекарам целия си живот, заключена тук — прошепна тя на птичката. — Държат ме заради хубостта ми и заради песните ми, но един ден младостта ми ще изчезне, ще заприличам на цвете от хербарий. Но аз ще намеря начин да се измъкна.

Всъщност имаше само един начин. Но той все още беше в Родос, където, както разправяха, строил нова вила на хълма Филермос с изглед към крепостта. Жената беше негова собственост, или поне така ѝ бяха казали, но тя дори не го беше виждала, а бе прекарала в тъмния му и красив затвор почти два сезона.

Мълвеше се, че той и без това не обръщал внимание на жените. Фаворитка му беше Гюлбехар, черногорката, онази, която наричаха „Пролетна роза“. Не обръщаше никакво внимание на останалите конкубини, макар да притежаваше триста от най-красивите жени в тази империя, която се простираше от Вавилон до Белград — специално подбрани за него.

Е, все трябваше да има някакъв начин. Тя нямаше да прекарва безцелно дните си и да мечтае за някакво чудо, което да я вкара в леглото му. Ако се наложеше, щеше да събуди самия дявол и да запали всички огньове на ада под този дворец, но щеше да намери начин да измести черногорката и да намери изход от положението си.

Щяха горчиво да съжаляват за деня, в който бяха пуснали тази котка в клетката с птици.

Но дотогава щеше да чака. Той трябваше да се върне. Щеше да чака.

Родос

Сюлейман нахлу зад изронените стени на крепостта навръх християнския празник Свети Николай Мирликийски Чудотворец — Никулден. Това бе скъп дар в памет на баща му и на працядо му Фатих Завоевателя. На двайсет и осем години бе постигнал онова, за което те двамата само си бяха мечтали. Беше извадил трън от петата на Османската империя: бе победил рицарите на Свети Йоан и бе завладял Родос.

— Казват, че едно време тук стоял Родоският колос. Сега вече Родос си има друг гигант.

Сюлейман се извърна на седлото. Беше Ибрахим, широко усмихнат. Арабският жребец на соколяра се изправи на задните си крака и тръсна глава, сякаш заразен с ентусиазма на господаря си.

— Благодарение на твоя мъдър съвет — рече Сюлейман.

— Наближава Коледа! Мислиш ли, че в момента празнуват на площад „Свети Петър“?

Сюлейман хвърли поглед към групата брадати рицари, паднали на колене пред своя параклис с издълбан в камъка рицарски кръст. Изглеждаха изтерзани. През лицето на един от тях минаваше пресен розов белег, на мястото на лявото му око се виждаше сгърчена кожа. Друг носеше пропита с кръв превръзка на ръката си — дланта му липсваше. Заедно мълвяха молитвите си, без да обръщат внимание нито на звъна на оръжието, нито на миризмата на конете, докато султанските хора минаваха покрай тях; не забелязваха и победните топовни гърмежи пред портите и плющенето на зелените и белите знамена. Не те се бяха предали — живеещите на Родос чужденци бяха онези, които първи бяха поискали примирие.

— Няма как да празнуват — равно отбеляза Сюлейман.

Ибрахим дръпна юздите на коня си и тихо каза:

— Объркваш ме, господарю. Извоюва най-великата победа за османлиите от превземането на Константинопол насам. Не се ли радваш?

— Враговете ни се биха храбро, Ибрахим. Не искам кръв. Дългът към исляма ни повелява да завладяваме, но не е нужно да пируваме.

Ибрахим се опита да прикрие нетърпението, изписало се върху лицето му, но Сюлейман знаеше за какво си мисли соколарят и разтегна устни в усмивка.

— Разсмивам ли те, господарю мой?

— Ти винаги ме разсмиваш, Ибрахим. Знаеш го.

Ибрахим погледна към редиците окичени с пера войници с дълги мустаци и праметнати през рамо аркебузи. Напомняха му на бесни кучета, вързани с верига.

— Ще позволиш ли на еничарите да повилнеят из острова?

— Не, Ибрахим, дадох дума. Не и този път.

— Те се бият единствено заради плячката, която им даваш. Като кучета, хранещи се с огризки. Знаеш какво става с гладното куче.

— Ще се наложи да постоят гладни. Няма да допусна грабежи тук.

— Враговете ни претърпяха пълно поражение. Прекалено си състрадателен, господарю мой.

По тона му Сюлейман се досети, че соколарят мислеше нещо друго. Ибрахим може би допускаше, че султанът е забравил последните четири месеца. Сюлейман не би позволил никой да се осмелява да му говори по този начин. Но Ибрахим...

Ибрахим грешеше: не беше забравил. Нима биха могли да бъдат забравени реките от пролята кръв, противния сладникав мирис на разлагащите се в калта трупове, виковете на нахвърлялите на камари мъже, умиращи в изкопите? Как би могъл да забрави вида на една някога горда армия, умираща бавно от епидемиите и ледения дъжд? Но накрая божията воля бе победила.

— И сега какво, господарю? — попита Ибрахим.

Сюлейман се замисли за Ески сарай и своята любимка, Гюлбехар. Там щеше да намери спокойствие. Там нежното докосване на една жена можеше да накара всеки мъж да победи кошмарите си.

Тя щеше да му помогне да забрави и онзи ужасен момент, в който беше открил собствения си баща в себе си: ако не беше намесата на Ибрахим, щеше да екзекутира едновременно първия и втория си везир. Но дори Селим никога не беше правил подобно нещо.

Беше потресен от откритието, че в душата му се крие звяр. То го беше разтърсило дори по-дълбоко от касапницата наоколо — всъщност, точно тази касапница бе извадила звяра от скритите тъмни ъгли на душата му на повърхността. Никога не бе допускал, че в него се таят такава ярост и такава злоба. Без Ибрахим щеше да излее тези пагубни емоции. Без Ибрахим звярът можеше да го разруши.

Той потръпна и продума:

— Да си вървим у дома.

3.

Ески сарай

Когато докарваха нова робиня в харема, тя незабавно получаваше инструкции относно езика, използван в османския двор, и относно Корана, освен това я зачисляваха към някоя от службите в харема, за да усвои специфична дейност.

Хурем беше поверена на кияята на Копринената стая, отговорничката за копринените халати — една кисела кавказка със съсурхрена кожа, която още живееше със спомена за единствената безплодна нощ, прекарана със султан Баязид, дядото на Сюлейман. Сега изживяваше остатъците от своя живот сред топове брокат, дамаска и сатен, тафта и кадифе и бродерии, а нравът ѝ ставаше по-лош.

Хурем харесваше мястото си — впрочем по-скоро беше решила да извлече най-доброто от него. Имаше пъргави пръсти и набито око, а везаните и кърпички бяха одобрени от самата валиде-султан, майката на султана, неоспоримата господарка на харема.

Затова си тананикаше от удоволствие, докато бродираше един квадратен къс зелен сатен от Диба — най-добрият сатен в света, както ѝ беше казала кияята. Извезваше върху плата интересен мотив от листа и цветя. Тихичко си припяваше песен, която беше чула от своя баща — татарска песен за степите и северния вятър.

Не чу кога кияята е застанала зад гърба ѝ, но усети парещото плясване по ухото. Сепна се от изненада и изпусна сребърната игла. Скочи, готова да отвърне на удара. Очите на кияята блеснаха злобно.

— Хайде, де! Удари ме, малка нахалнице. И преди съм ти го казвала — това тук е харемът. Мястото, където винаги цари тишина.

— Обичам да пея.

— Няма значение какво обичаш. А какво иска великият господар.

— Но той дори не е тук! Можем да стреляме и с топ в коридора, но от това нищо няма да му стане.

— Нагла малка нахалница! — Киайята отново я плесна, но този път Хурем беше подготвена за атаката и не извика. Посрещна удара, после тръсна глава като кученце, което се отърсва от водата. Устните ѝ се изкривиха в подигравателна усмивка, въпреки че дланта на киайята бе оставила розов отпечатък върху страната ѝ.

— Такъв е законът! — викна ѝ старицата.

Хурем се наклони към нея и ѝ прошепна.

— По-тихо. Султанът може да те чуе! Той мрази шума!

Киайята се извърна, взе кърпичката, която Хурем бродираше, и критично я огледа. Като не откри нито един, старата вещица отново я пусна на пейката с добре оттренирано отвращение.

— Хайде на работа!

Хурем си поделеше работата с една еврейска девойка, купена от търговци на роби в Александрия. Киайята ѝ викаше „месо от пазара“. Името ѝ бе Мейлиса, имаше дълги крака, тънки китки и бързите, нервни движения на врабче. С крайчеца на окото си Хурем видя, как Мейлиса се навежда над започната копринена възглавница, като се опитваше да остане невидима. Но тихата еврейка бе твърде примамлива мишена за киайята, особено в настоящото ѝ настроение.

— Дай да видя това — рече старицата и издърпа парчето плат от ръцете на Мейлиса. Устните ѝ се извиха в озъбена гримаса.

— Виж само! Най-нежният брокат от Бурса, а ти си го съсипала!

— За какво мислиш, докато работиш? Погледни тези бодове! Едно дете би се справило по-добре!

Мейлиса наведе глава безмълвно. Киайята хвърли ръкоделието на пода и шляпна момичето.

— Разший всичко и почни отначало! И не очаквай да получиш закуска, докато не си приключила. Чу ли?

Тя се обърна и излезе от стаята.

— Тлъста дърта камила! — рече Хурем и отметна назад буйната си грива. Седна обратно на пейката и отново запя, по-силно от преди. Мълчанието било закон! Каква глупост!

Чу кратък приглушен стон зад гърба си и се извърна. Мейлиса ридаеше, скрила лице в дланите си, а слабото ѝ тяло се тресеше.

— Какво става, Мейлиса? Не я оставяй да те разстройва! Тя е една вещица! Виждала съм повече ум в онова, дето излиза от задницата на коня, отколкото у нея.

Но Мейлиса само поклати глава и риданията ѝ станаха още по-силни, дългите ѝ пръсти се впиха в грубата повърхност на пейката, ноктите ѝ се забиха в дървото.

— Мейлиса?

Хурем се опитваше да потисне раздразнението си. Наистина! Нима никой никога не беше плясвал това момиче? Тя седна до нея, сложи ръка върху рамото ѝ и я потегли да се изправи.

— Престани!

— Не е заради нея...

— Каква е причината тогава?... Мейлиса? Какво не е наред?

Изведнъж Хурем разбра, прочете отговора в огромните кафяви очи на момичето. Не киайята беше причина за плача, а някакъв друг ужас — първичен, изцъклен, отчайващ.

Мили боже, какво ли беше направила?

— Мейлиса?

Погледът на девойката обходи лицето ѝ, ужасът се бореше с нуждата да сподели, да признае.

— Не се притеснявай — насърчи я Хурем. — Можеш да ми кажеш.

— Те ще ме убият — прошепна Мейлиса.

— Никой няма намерение да те убива. Освен ако не са решили да ни уморят от скука с това бродиране...

— Не разбираш.

— Разбира се, че не разбирам. Та ти нищо не си ми казала. Мейлиса стисна полите на кафтана си и прошепна:

— Бременна съм.

В началото Хурем помисли, че не е чула добре.

— Какво?

— Бременна съм. Знам го със сигурност. Този месец не ми дойде. На Хурем ѝ идеше да се изсмее на глас. Бременна! В този женски затвор! А тя беше смятала тази малка еврейка за глупачка!

— Сигурно грешиш.

— Не греша — Мейлиса вече не плачеше.

— Как стана?

Мейлиса хвърли бърз поглед над рамото на Хурем. В мрачната стая бялото на очите ѝ светеше като огромни седефи.

Капи ага! Капитанът на стражите, главният бял евнух! Хурем зина от удивление. Въпреки че отговаряше за охраната на харема, той нямаше право да остава насаме с никое от момичетата, защото не беше расе — стопроцентов евнух, — като негрите. Говореше се, че повечето бели евнуси били само наполовина кастрирани — овързвали или смачквали тестисите им, докато още били малки момчета.

— Но нали той е евнух!

— Разбира се, че е евнух! Да не мислиш, че бих могла да се сношавам с истински мъж? Тук?

Хурем беше шокирана. Не само от израза — скромната малка Мейлиса! — но и от това, че в съзнанието на еврейката ролите се бяха сменили. Сега Хурем беше глупавата.

А, разбира се, самката винаги се смята за по-умна от останалите, помисли си Хурем. Каква наивница беше! Докато се бореше да научи новия за нея език, смятайки се за по-специална заради образованието и произхода си, тези фермерски щерки бяха открили начин как да заобиколят условностите и да си хванат любовници!

Аз поне не съм бременна, помисли си, не без задоволство тя.

— Но щом е евнух...

— Казват, че понякога човек може да се... възстанови. Това важи дори за черните евнуси, трябва да ги проверяват всяка година.

— Каква глупост! Скопиш ли кон, той си остава скопен.

— Но нали знаеш, че белите евнуси... Те не са расе — техните атрибути не са отрязани, както при черните.

— Капи ага.

За момент двете замълчаха. Мейлиса вече се беше поуспокоила. Хурем продължаваше да я гледа втренчено. Бременна!

— Но как се случи?

Мейлиса отново хвърли поглед към вратата и продължи да шепне.

— В северния край на двореца има вътрешен двор. Заобиколен е от високи стени и е засенчен от чинари. В една от стените има врата, която винаги е заключена и пред нея не стои страж.

— Какво си правела там?

— Изучавах Корана, както ни бяха инструктирали.

Хурем едва потисна усмивката си. Вероятно Бог беше пожелал така!

— Продължавай.

— Той трябва да ме е видял. Може би ме е забелязал от северната кула. Чух ключът да се превърта в ключалката. Искях да избягам, но...

Хурем наведе глава, очаквайки да чуе продължението, но Мейлиса само сви рамене.

— Каза ми, че съм най-красивата жена в харема. А също — и че ще направи така, че султанът да ме забележи.

— Колко пъти го направихте?

— Пет или шест.

— Шест пъти! Знаеш какво щяха да ти сторят, ако те бяха хванали!

— Но те всъщност ме хванаха, нали? — отвърна Мейлиса.

Хурем притихна. Питаше се какво ли би направила ако в онази градина тя беше седнала да изучава Корана. Най-вероятно същото като Мейлиса. Всичко, дори смъртната опасност, бе за предпочитане пред задушавашата скука на този мрачен дворец. А и ежедневните парни бани и масажи, на които ги подлагаха, бяха разбудили нещо в нея. Цялото това безделие и глезене въздействаше като афродизиак, но нямаше мъж, който да прокуди болката от копнежа...

— И как беше? — попита Хурем.

— Как беше ли? Какво значение има как е било? — изсъска Мейлиса. — Те ще ме убият. Знаеш ли какво правят, когато някое момиче от харема забременее, без да е лягало със султана? Завързват я в един чувал и я хвърлят в Босфора!

— Ще ти помогна — чу се да казва Хурем.

— Как можеш да ми помогнеш? Какво ще направиш?

— Ще видиш. Ще ти помогна. Ще видиш!

4.

Ески сарай

Стаята си беше същата, каквато я помнеше. За пръв път, откакто преди три дни триумфално бе влязъл в Стамбул, Сюлейман се почувства у дома. Отпусна се тежко върху вградената в стенната ниша кушетка. Свали копринения си тюрбан и сякаш заедно с него се отърси от другата си същност, тази на султана на османлиите — човекът, който му ставаше все по-чужд и по-чужд с всеки изминал ден. Прокара длан по гладките обръснати очертания на главата си. През трите години, откакто беше наследил трона от баща си, живееше с усещането, че наблюдава света от затъмнена стая; наблюдаваше и себе си — герой от някакъв театър на сенките. Дори в дневниците си говореше за себе си в трето лице.

Въздъхна и раменете му увиснаха. Наричаха великия везир „онзи, който носи голямата тежест на плещите си“. Но всъщност великият везир беше просто жонгльор, балансиращ с помощта на ласкателства, математика и двуличие. Султанът беше този, който в действителност носеше товара, тежестта на исляма и нуждите на шест милиона турци; и този товар щеше да го съпровожда до края на дните му.

Но тук, в тишината на харема, намираще отмора. Във високия меден мангал горяха ароматизирани съчки, а отражението на пламъците танцуваше върху облицованите с плочки стени. От тавана висяха сребърни кандила и от тях се носеше мирис на ароматни масла, прогонващ за малко вонята на кръв, която бе донесъл със себе си от Родос. Тук нямаше везири, нито генерали, нито протокол, нито отговорности. Тук беше Гюлбехар.

Сюлейман чу шумоленето на коприна, когато тя влезе през завесата от розова дамаска в другия край на стаята. Погледна я и усети смесица от облекчение, задоволство и желание. Дългата ѝ светла коса беше сплетена на плитка и се спускаше по гърба ѝ, а светлината на огъня обагряше овала на лицето ѝ в нюанси на розово и охра. Беше облечена в дълга риза, гьомлек, от почти прозрачна небесносиня

коприна, а двете диамантени копчета проблясваха и танцуваха върху гърдите ѝ, докато вървеше към него. Елекът ѝ бе от тъмносин брокат от Бурса, дългите ѝ шалвари се виеха като бял копринен водопад около глезените ѝ. В косата ѝ бяха вплетени перли.

Гюлбехар, Пролетната роза. Колко ѝ подходдаше името!

Тя падна на колене и докосна чело до килима.

— Сала'ам, Господарю на живота ми. Султан на султаните. Господар на света.

Той нетърпеливо приближи към нея. Колко пъти ѝ беше казвал, че няма нужда? Но тя винаги го поздравяваше по този начин, придържайки се към етикета.

Точно сега той не желаше да му припомнят кой е. Беше просто мъж, прибрал се у дома; това беше достатъчно.

— Ела тук.

Тя почти пробяга последните няколко стъпки и зарови лице във врата му. Усети мокротата на сълзите ѝ върху кожата си, долови аромата на сушен жасмин от косата ѝ.

— Когато сложиха бяло по минаретата и ти продължаваше да не се появяваш, си помислих, че може би никога няма да се върнеш. Толкова ме е страх, когато не си до мен. Носят се такива слухове... — Тя се отдръпна и се вгледа в лицето му. — Не си ранен, нали?

— Нямам видими белези — отвърна Сюлейман и кой знае защо се сети за Пири паша и за това как беше заповядал да езекутират учителя от детските му години. Ако не беше намесата на Ибрахим... Може би в крайна сметка и той беше същият тиранин като баща си. — Как е Мустафа?

— Спи. Липсваше му — добави тя. — Често говори за теб.

Та той почти не ме познава, помисли си Сюлейман.

— Искам да го видя.

Гюлбехар го хвана за ръка и го поведе към спалнята на принца. В единия край на леглото гореше свещ, за която се грижеше малък паж. Друг паж стоеше до отсрещния край на леглото. Ако момчето се извърнеше в съня си, свещта щеше да бъде угасена, а друга — запалена, за да не пада директна светлина върху лицето му.

Сюлейман се наведе над леглото. Мустафа имаше светлата коса на майка си и същото красиво ведро лице. Беше деветгодишен,

растеше висок и беше еднакво добър както в мятането на копие, така и в изучаването на Корана и математиката.

Ето това е следващият султан на османлиите, помисли си Сюлейман. Наслаждавай се на младостта си, докато още можеш. Добре е, че си широкоплещест.

Отново бе поразен от иронията да има син, който така малко да прилича на него, и още по-малко — на турците, чийто владетел щеше да стане един ден. Но всяка една от жените на султана бе робиня и християнка, тъй като Коранът постановяваше, че никоя мюсюлманка не може да бъде продадена в робство. Така че всеки султан беше син на робиня, син на християнка и въпреки това — божествено избран за Защитник на Великата вяра.

— Добре ли е той? — попита Сюлейман.

— Расте не с дни, а с часове. Иска да бъде като баща си.

Сюлейман се усмихна. Гюлбехар, колко прозрачна беше! Вече се бореше за благоразположението му. Ужасно бе, че всички синове на Османовци се страхуваха от бащите си. И с основание.

Той докосна челото на Мустафа с върха на пръстите си. Момчето спеше с отворена уста. Заприлича му на бебе.

— Бог да те благослови, синко — прошепна Сюлейман. Мустафа измърмори нещо в съня си и се обърна на другата страна.

Сюлейман погледна към Гюлбехар. Силуетът ѝ се очертаваше на пламъка на свещта. Желанието му подежда като физически удар в слабините. Искаше я сега, искаше да излее семето си в нея като поток, като река, а после да зариде на гърдите ѝ като малко дете.

Вместо това рече.

— Да вървим да ядем.

Гюлбехар сама поднесе храната: малки кубчета агнешко, задушено с ароматни билки, парчета пилешко месо, готвено на бавен огън, патладжани, пълнени с ориз. За десерт — смокини в гъста сметана и изстуден шербет от златна кана. Мълчаливи пажове пълнеха купите и чашите им.

— Какво се приказва из харема? — попита я Сюлейман. Винаги се забавляваше на клюките. А и те бяха барометър за неговата сила.

— Говорят, че си велик герой — отвърна Гюлбехар и той усети, че тя бе възприела част от славата му като своя собствена. — Когато до нас достигна новината, че си превзел Родос, казаха, че ще останеш в

историята като втори Фатих, велик завоевател. Че ти е отредено от съдбата да станеш най-великият от всичките ни Султани.

— Цената беше висока...

— Скоро армията ни отново ще бъде силна.

Какво знаеше тя за армиите, с горчивина си помисли Сюлейман.

— Беше ужасна битка. Ако бе подходящо за женски уши, щях да ти разкажа такива неща... — Свърши с яденето и потопа пръсти в сребърната купа. Един паж дойде, за да ги изсуши.

— Не бива повече да мислиш за това.

— Денем е лесно. Но нощем, когато се спусне мрак, е трудно да не си спомняш.

Той зачака, но Гюлбехар не го окуражи да продължи. Как да й каже? Трябваше да го сподели с някого. Или може би това беше поредният товар, който трябваше да носи сам? Погледна към Гюлбехар и се усмихна. Колко хубаво! Какъв късмет, че Господ бе сътворил нещо толкова хубаво като сините й очи! Остави погледа си да се плъзне надолу към гърдите й под копринената риза и си помисли, че улавя топлината на тялото й. Но във всяко друго отношение беше много далеч от нея.

— Когато те нямаше — каза Гюлбехар, — четях стиховете ти. Те отново ме доближаваха до теб.

След като толкова дълго време се бе докосвал само до твърди неща — страничната облегалка на златен трон, дръжката на меч, кожените юзди на кон, — беше истинско чудо да пипне отново нещо меко. Сюлейман беше зажаднял за това усещане. Ръцете му се вкопчиха в тялото на Гюлбехар, стискаше гърдата й така, сякаш искаше да я вземе със себе си като свое лично съкровище. Едва когато тя изписка от болка, той се опомни и отдръпна ръката си. Мекотата на корема и бедрата й! Той разтвори краката й, а тя ги обвини около тялото му. Сюлейман затвори очи от удоволствие. Искеше да я изпълни цялата, да се загуби в мекота, в топлина. Прогони спомена за ледения дъжд, за ръката със сгърчени като нокти на хищна птица пръсти, стърчаща от калта, за кулата на Свети Михаил, прозираща измежду тъмните облаци. Дали мирисът на кръвта, или мирисът на поражението бяха причината този ад да продължава да го тормози? Гюлбехар сладко прошепна нещо в ухото му и той я облада. От това единствено дълго и нетърпеливо движение той усети как тялото му се

свива, а топлата сладка вълна на удоволствието го залива, измивайки горчилката и сладостта от душата му.

Като поток, като река.

В главата му се преплитаха различни образи — някои от миналото, други сякаш от бъдещето. Гюлбехар, бременна с още един син; смърдящият крепостен ров на остров Родос; блестящият като диамант меч на езекутора, издишат над главата на Пири паша; лицето на спящия Мустафа, внезапно приело неговите черти, а после и тези на баща му — едно чудовище с пропита с кръв брада, изяждащо собствените си деца. Той високо простена и се търкулна встрани. Чу Гюлбехар да шепне някакви успокояващи думи в ухото му. Ръката и крака ѝ го обгръщаха и той почувства сладката лепкава топлина върху бедрото си. После — нищо.

Когато отново се събуди, в харема цареше пълна тишина; нощта беше черна, а немите роби стояха на пост до леглото. Една-единствена свещ гореше в мрака. Гюлбехар спеше до него, не помръдваше, притихнала в съня си, както винаги. Той отвори очи и се огледа из стаята — в тъмните сенки на стенните ниши любимата му жена беше скътала свитъците с неговата поезия.

„Това е моят харем, мястото, където мога да намеря пълно спокойствие — забранено за всички мъже, освен за мен. Моята любима жена, моята гъозде, спи на ръката ми, а семето ми е още влажно в нея; в онези ниши са моите стихове, всеки един от тях — тайна частица от мен самия, облечена в богатия език на древните перси, моите най-лични, най-възвишени мисли. Въпреки протокола в харема, аз успях да запазя тези стаи като мое светилище.

Защо, тогава, се чувствам толкова самотен?“

5.

Хурем разбра, че се е поддала на изкушението, когато започна да очаква с нетърпение хамама, сутрешната баня. В степите хората се мръщеа, щом чуеха за къпане, страхуваха се от него. Бяха убедени, че то води до простуда, болест и смърт. Зимата и ветровете бяха техни врагове, а луксът или глезенето — невъзможни.

Но тук настояваха момичетата да се къпят по два пъти дневно и да бръснат всяко косъмче от тялото си. В началото това я ужасяваше, но щом разбра, че няма да се разболе, ужасът ѝ се смени с най-обикновено отвращение — не толкова поради неприличията на този акт, колкото от отпуснатостта наоколо ѝ. Не помнеше кога се беше променило отношението ѝ. Разбра, че е започнала да омеква. Ако баща ѝ можеше да я види отнякъде...! Е, тя все още си беше татарка. Това поне не се беше променило.

В хамама имаше три стаи: камекан, или стая за преобличане, соджуклук — стая за напарване, и харарет — най-голямото, централно помещение, изпълнено с гореща пара. Хурем бързо свали дрехите си и една от негърките гедичлийки ѝ подаде напарфюмирана кърпа. Нахлузи чифт налъми от розово дърво на краката си и влезе в соджуклука, където веднага усети топлината на парата върху кожата си. В средата на залата имаше голям мраморен фонтан; водата в него се загреваше от огромен котел отдолу. Наоколо седяха и стояха прави няколко момичета, загребваха вода с големи медни тасове и се поливаха. Хурем се присъедини към групичката.

Огледа се наоколо. Огромното разнообразие от плът, което виждаше тук, не преставаше да я изненадва. Преди да попадне в харема, тя не си представяше, че светът е толкова голям и че човешките същества могат да бъдат толкова различни. Коси, зърна, кожа, очи — какво богатство от цветове и форми! Гедичлийки, с техните ситно накъдрени черни коси и махагонова кожа; гъркини с тъмни очи и коси на хиляди стегнати букли; златокоси кавказки със сини очи и розови зърна на гърдите; египтянки с издължени

аристократични профили и зърна с цвят на синя слива; персийки с коси, черни като нощта, и очи, тъмни и дълбоки като кладенци.

И колко много форми! Изля едно тасче вода върху себе си, преструвайки се, че не се интересува от момичетата наоколо. Мълчаливо се сравняваше с тях. Гърдите на някои бяха бели, тежки, нашарени с бледосини вени; като на кърмачки, помисли си Хурем, само дето коремите им бяха плоски и стегнати. Гърдите на някои имаха формата на сълза, някои едва бяха наболи; много от жените в харема всъщност бяха малки момичета, току-що излезли от пубертета, с твърди закръглени гърди, невероятно стегнати и нежни. Хурем огледа своето тяло, слабо и равно като на момче, и се запита как така я бяха избрали.

Е, може би не беше чак толкова красива като някои от тези одалиски, напомни си тя. Но имаше меднозлатиста коса, като лисица. И беше хитра.

Взе кърпата си и влезе в стаята за напарване. Сцената, която се разкри пред очите ѝ, беше като от някакъв млечен рай. Парата нахлуваше в дробовите и полепваше по кожата като горещ воал, превръщаше се в хиляди малки капчици. Голи силуети се показваха и скриваха в кълба от мъгла, подобно на привидения, а тишината се нарушаваше само от потракването на дървените налъми по мраморния под, дрънкането на медно тасче или плясък на вода, когато някое момиче влизаше или излизаше от басейна.

През слоевете пара се процеждаше светлина, струяща от прозорците на извития таван, изпаренията и прорязания със сивкави жилки мрамор се сливаха в едно и стените сякаш изчезваха.

Хурем се отпусна в един от топлите басейни и притвори очи, наслаждавайки се на усещането. Водата отмиваше потта и се плискаше около раменете и гърдите ѝ. Тя положи глава върху мрамора, плисна шепа вода върху лицето си и отметна влажната коса от очите си. Да, невероятно приятно усещане, помисли си. Преди да се озове в харема, тялото ѝ беше свикнало единствено с напрежението на борбата за оцеляване, с конната езда и с физическия труд. Сега тези евнуси и робини наоколо бяха разбудили още нещо у нея.

Но каква полза? Всичките тези жени с поруменяла кожа, пламнала от горещата пара и вода, с масажирани от гедичлийките тела,

отпуснати и мъркащи като котенца, натруфени и нагласени в коприна и брокат — и да няма мъж, който да задоволи копнежите им!

Хурем почувства някакво раздвижване във водата и отвори очи. Една висока светлокоса жена се беше разположила на ръба на басейна, на няколко крачки от нея, а две одалиски обливаха тялото ѝ с вода и масажираха мускулите на врата и раменете ѝ. Жената лежеше, опряна на лакти, с отметната назад глава, а дългата ѝ руса коса почти докосваше мраморния под. Позата издаваше нечувана самоувереност и мързелива гордост. Гюлбехар!

Хурем усети как страните ѝ пламват. Ако имаше чудеса на земята, то именно тази жена знаеше как се постигат. Пряко волята си усети как я заливат завист и омраза, емоции, които със сигурност обладаваха и всички останали одалиски в хамама в този момент. Защо точно нея, помисли си. Защо именно тя, само тя, сред всичките тези жени? Тя ли беше най-хитрата и най-съблазнителната? Или просто той беше лесен за омагьосване?

Гюлбехар усети, че я гледат, и за момент вдигна глава и отвори очи. Изглеждаха невероятно ярки сред мъглата в хамама, приличаха на два сапфира, вградени в парче лед. Какво беше изражението върху това лице? Срам? Любопитство? Съжаление?

Хурем отвърна на погледа ѝ, после нарочно ѝ обърна гръб и излезе от водата, награждавайки Гюлбехар с гледката на голия си задник по-дълго, отколкото бе необходимо. Веднага се разкая за детинската си постъпка. Не беше необходимо Гюлбехар да я съжалява, помисли си, докато вземаше кърпата си. Да се страхува от нея, може би, но не и да я съжалява.

Потропването на налъмите ѝ разкъса тишината.

Мраморните колони и арки извеждаха към странични малки стаички с пейки, върху което гедичлийките обслужваха одалиските — масажираха телата им, оглеждаха ръцете, краката, пубисите, анусите и дори носовете и ушите им, за да са сигурни, че не е останала и следа от косъм. Хурем отдавна се бе отказала да протестира срещу това унижение. Остави се да бъде прегледана. В края на краищата със или без нейното съгласие те пак щяха да го направят.

Чернокожото момиче със ситно накъдрена коса се казваше Муоми, беше намръщена и постоянно изглеждаше нацупена. Останалите говореха за нея само шепнешком. Разправяха, че била

вещица и я избягвах. Имаше огромни костеливи ръце, които сякаш отделяха сухожилията от костите, докато работеха, и някои от момичетата излизаха от масажа при нея с мокри от сълзи лица. На Хурем ѝ харесваше. Ръцете на Муоми прогонваха отпуснатостта от тялото ѝ.

Просна се по лице върху хладния мрамор.

— Гледай да го направиш както трябва — рече тя. — Този път искам да ме боли.

— И предния път те боля. Мислех, че ще се разплачеш като бебе.

— Ще ти дам две аспри, ако ме накараш да плача.

— Ти нямаш две аспри.

Муоми започна с масажа, масивните ѝ ръце мачкаха мускулите на шията и раменете на Хурем, докато тя не си помисли, че очите ѝ ще изскочат от орбитите си. Идеше ѝ да изстене, но вместо това пое дълбоко дъх и зачака.

— Казват, че си вещица.

— Кой го казва?

— Другите момичета.

— Другите момичета! Когато ги докарват на това място, ги преценяват по хубост, не по ум.

— Наистина ли си вещица?

Пръстите на Муоми заработиха по гръбнака на Хурем, черната гедичлийка сякаш се опитваше да забие кокалчетата им между прешлените и да ги отдели един от друг. Хурем усети, че в очите ѝ бликват сълзи и отпусна лице върху ръцете си, за да ги скрие.

— Е, такава ли си? — повтори настойчиво тя.

— Ако бях вещица, отдавна щях да съм изчезнала от този дворец.

Муоми заби пръсти в слабините ѝ, напипа ставата, която свързваше бедрото с пелвиса, и Хурем заби зъби в ръката си, за да не издаде, че я е заболяло.

— Мускулите ти са твърди като на момче — призна неохотно Муоми.

— Малко по-силно — рече Хурем. — Почти не те усещам.

— Ето така ли? — Муоми се изкикоти.

Хурем силно простена.

Когато Мейлиса влезе в стаичката, Хурем лежеше по гръб, а Муоми отстраняваше космите ѝ. Гедичлийката беше намазала тялото ѝ с паста от русма, забъркана с негасена вар, и сега прецизно изстъргваше тънките косъмчета с острия край на една мидена черупка. Хурем скръсти ръце под главата си и я погледна. Гърдите ѝ рязко се вдигаха и спускаха. Страните ѝ бяха мокри.

— Добре ли си?

— Дълга две аспри на тази вещица — отвърна Хурем.

— За какво?

— Искате да заемете мястото на бостанджията — рече Хурем. — От утре ще е новият Главен мъчител в двореца.

Муоми разтвори краката ѝ и внимателно огледа перинеума.

Мейлиса обърна гръб на негърката.

— Какъв е смисълът от всичко това? — попита тя. — Муоми е единствената, която се интересува от това дали сме избърснати или не. На султана му е все тая!

Хурем се усмихна.

— Трябва да сме готови. Не можем да си позволим да изпуснем някоя златна възможност заради някакъв си косъм.

Мейлиса седна на края на мраморната пейка, сложи ръка на плоския си кафяв корем и прошепна.

— Скоро ще започне да ми личи! — Очите ѝ се наляха със сълзи.

Муоми вдигна глава.

— Какво ѝ е?

— Спомни си за последния път, в който ѝ мачка гърба — отвърна Хурем. Ноктите ѝ се впиха в плътта на момичето. То трепна и понечи да се измъкне. Но Хурем здраво я стискаше.

— Не тук!

— Какво да правя?

— Всичко е наред. Имам план. Муоми също ще ни помогне.

И тя се усмихна на двете момичета, които я гледаха удивено. Хурем затвори очи и се отпусна блажено, оставяйки се на топлата пара и мидената черупка на Муоми.

6.

В продължение на два месеца Капи ага успя да познае унизителния страх, сменян от периоди на трепетно очакване и опияняващо удоволствие. Той беше човек с живо въображение и можеше да си представи какво биха сторили с него, ако узнаеха тайната му. И все пак, вече не можеше да се откъсне; дори някой небесен пратеник да слезеше при него, поднасяйки му гаранция, подписана от самия Бог, че, ще бъде разкрит, знаеше, че пак ще е тук днес. Сексуалното удоволствие — а тя беше красива жена, двойно пожелана, защото бе забранена — беше само част от онова, което получаваше. По-важно беше потвърждението, че притежава мъжественост, която смяташе за загубена. Би понесъл всякаква смърт, стига да умреше като мъж. Или поне така си казваше.

Всеки четвъртък следобед, час преди да се спусне здрачът, тя идваше в градината, за да чете своя Коран. За Капи ага сякаш цялата седмица се свеждаше до тези няколко мъчителни, невероятни минути, когато за пореден път превърташе ключа в ръждясалата ключалка и влизаше в градината. Всеки път, когато отваряше вратата, се чудеше дали ще открие нея — или своите собствени войници с извадени мечове, остри като бръснач. Градината се беше превърнала в тема на всички негови сънища... и кошмари. Дори в качеството си на началник на дворцовата стража и пазач на момичетата, той не би могъл да възпре кучетата си, ако бъдеше разкрит.

Вратата с метална рамка изскърца — мили Боже, звукът прозвуча като топовен гърмеж сред тишината на харема! — и той се прокрадна в градината, заключвайки след себе си. Вдигна поглед към северната кула. Можеше да бъде видян единствено от двете стаи на последния етаж — именно оттам самият той беше зърнал Мейлиса преди време, — а той току-що собственоръчно ги беше заключил.

Въпреки това имаше чувството, че всички членове на Дивана го наблюдават, а бостанджибашията подостря куките, с които щяха да го разкъсат на парчета.

Високите каменни стени засенчваха градината, пътеките минаваха сред колони от бял пароски мрамор, под сенките на чинари и кипариси. Тук винаги цареше сумрак. Над короните на дърветата се виждаше как слънцето се отразява в минаретата на джамията на харема, обагряйки ги в розово, докато се спускаше над града.

Огледа се за познатата фигура на Мейлиса, седнала на мраморна пейка под колонадата, приведена над Корана, или под надвисналите клони на върбата, но от Мейлиса нямаше и следа. Ослуша се за някакъв шум откъм сенките. Единственият звук беше песента на самотен славей, тъжно чуруликащ в клонките над главата му.

Обзе го смесица от разочарование и безпричинен ужас. Защо не беше дошла?

— Днес няма да дойде.

Гласът дойде иззад гърба му. Той се извърна уплашено и инстинктивно измъкна сабята си от кожената ножница.

Момичето скръсти ръце на гърдите си и му се изсмя.

Беше една от харема, разбира се, но той не я познаваше. Пък и защо трябваше да я помни? Те бяха толкова много. Беше висока и слаба, с коса като пламък и зелени очи. Носеше жълт памучен кафтан и елек от златист брокат, а на главата ѝ имаше малка зелена шапчица. За пискюла на шапчицата беше пришита една-единствена перла. По дрехите ѝ личеше, че е отскоро в харема или пък че не бе успяла да се издигне в йерархията му.

Той трепереше. Всемогъщи Боже!

— Коя си ти?

— Днес Мейлиса няма да дойде.

— Къде е тя?

— Тук, в харема. Където е защитена от вниманието на мъже.

— Защо се смееш?

— Пребледнял си като тюрбана си. Какво ти става? Не съм някой от еничарите на султана. Нямам меч. От какво се страхуваш? Аз съм просто една шивачка. Виж, не съм въоръжена. Дори не си нося иглата.

Капи ага направи опит да се овладее.

— С кого си мислиш, че разговаряш? Ще наредя да те затворят в...

Той пристъпи напред и я стисна над лакътя. Върхът на меча му опираше в лицето ѝ, за да я сплаши. Но Хурем му се усмихна в

отговор. Той ахна, когато почувства пръстите ѝ върху слабините си.

— Мейлиса казва, че те все още работят. Аз съм само една невинна малка шивачка, но си мислех, че не би трябвало да е така.

— За какво говориш?

— Мейлиса ще си има дете.

Капи ага смаяно отстъпи назад, сякаш момичето му беше казало, че е болно от проказа. Лицето му претърпя удивителна трансформация. Страните му придобиха мръсен сивкав цвят, като на труп. Мечът се изплъзна от пръстите му и издрънка върху мрамора.

Идиот! Щеше да привлече вниманието на стражите! Нима нямаше капка самообладание? За момент си помисли, че той ще избяга.

— Това... не е възможно — със заекване произнесе той.

— И тя така си е мислела. Предполагам, че така си си мислел и ти.

— Коя си ти? Какво искаш?

— Аз съм приятелка на Мейлиса. — Очите ѝ се спряха върху лежащата върху мрамора сабя. — Вдигни я — рече тя, като явно се наслаждаваше на предимството.

Той се наведе да изпълни нареждането ѝ.

— Какво искаш? — повтори.

— Искам да ти помогна.

— Сега си те спомням — каза той. — Ти си рускинята. Купихме те от татарите.

Тя го наблюдаваше и сякаш се забавляваше. Да. Всеки въпрос, всяко пресмятане наум на възможните аварийни ходове се изписваха върху лицето му като върху страница от отворена книга.

— Кой още знае? — попита той накрая.

— Би било много лесно да хвърлиш и двете ни в Босфора посред нощ и с това да приключиш. Това си мислиш, нали? Точно заради това казахме и на още една. Никога няма да научиш името ѝ.

Устните му се изкривиха от разочарование и отвращение, когато поредният изход се затвори пред него.

— Познавам те. Кияйята те нарича „малка лисица“.

— И с основание.

— Сам виждам. — Той примирено върна сабята обратно в ножницата. — И така, значи искаш да ми помогнеш?

— Може пък да нямаш нужда от помощта ми. Може да се ожениш за Мейлиса и двамата да създадете добро семейство.

— Не се подигравай с мен! — изсъска той.

— Помислих, че ще се зарадваш, когато разбереш, че поне единият от тях работи — тя кимна към слабините му.

Той ядосано пристъпи към нея, после се овладя.

— Откъде да знам, че не лъжеш?

— Няма как. Никога няма да си напълно сигурен, докато не стане прекалено късно. Някоя вечер валиде-султан ще те навести със заповед да хвърлиш Мейлиса в Босфора, а после ще ти подаде два чувала. Един за нея, един — за теб.

Капи ага смръщи вежди.

— Какво искаш?

— Ще реша проблема ти. Напълно.

— Ще го решиш? Какво искаш да кажеш?

— Искам да кажа, че зная начин за отстраняване на проблема. За благодарност ти ще направиш нещо, което е напълно по твоите сили.

— По-добра позиция в харема? Може би в личната свита на валиде-султан? Дрехи? Пари?

— Изненадана съм, че оценяваш живота си толкова евтино.

Капи ага неспокойно погледна към прозорците на северната кула, сякаш очакваше да види как самият султан го наблюдава. Слънцето вече беше слязло ниско и минаретата блестяха в кървавочервено.

— Какво тогава?

— Искам да ме вкараш в леглото на султана.

— Невъзможно!

— Не, възможно е. Както е възможно и това, че ако султанът разбере какво си направил, ще нареди да те окачат на куки и да те оставят да умреш. Знаеш какво е наказанието в такива случаи.

Капи ага се олюля, сякаш го беше зашлевила. Очите му се бяха изцъклили от удивление.

— Знаеш, че султанът не спи с друга, освен с Гюлбехар! Онова, което искаш, не е по силите ми.

За пръв път леката подигравателна усмивчица, играеща по устните на Хурем, изчезна.

— Наслаждавай се на смъртта си тогава. Вярвам, че бостанджията е достатъчно изобретателен, за да имаш време да ѝ се

порадваш.

С тези думи тя се оттегли. Над градината се спуснаха сенки. Капи ага ги наблюдаваше как пълзят, замръзнал на мястото си от страх.

7.

Харемът съществуваше още от времето, когато османските турци бяха само номадски завоеватели, живеещи в дивата пустош на Анадола и Азербайджан. Идеята за харем бе заимствана от персите — за удобство на войните, отсъстващи дълго от племето си. Когато османлиите се сбогуваха с номадския си начин на живот и създадоха столица първо в Бурса, а след това и в Константинопол, наричан от тях Стамбул, харемът се превърна в институция и в него се разви непоклатима йерархия със собствено управление и протокол.

Харемът не се ръководеше от султана, а от неговата майка — валиде-султан. Султанът трябваше да се подчинява на законите на харема така, както и момичетата в него. Именно валиде-султан ръководеше това уединено общество от евнуси и девиси с помощта на Капи ага, главният бял евнух, който беше едновременно началник на стражата и посредник между валиде-султан и сина ѝ.

Когато в харема се появише ново момиче, го настаняваха в някой от многото отдели — при управителката на дрехите или при главната готвачка в кухнята. То можеше да се издигне до по-важна позиция в администрацията на харема единствено благодарение на собствените си достойнства, но единственият начин, по който можеше да се сдобие с истинска власт, бе да се превърне в гюзде, с други думи — ако успееше да хване окото на султана.

Ако султанът я повикаше в леглото си, тя биваше провъзгласена за икбал и можеше да бъде настанена в собствени покои и да ѝ се дадат прислужници. Можеше да прекара само една вечер с Господаря на живота или пък — сто: това нямаше никакво значение, освен ако не му родеше син; тогава ставаше султанска кадъна. Позволяваше се да има само четири кадъни и нито една повече; след това се намесваше специалистката по абортите. Тези четири кадъни се намираха само на косъм от истинската власт, тъй като знаеха, че всяка една от тях можеше да бъде майката на следващия султан.

Сюлейман бе нарушил традицията. Макар че още не беше навършил трийсет години, той имаше само една кадъна, Гюлбехар, и

само един син. Това беше повече от недостатъчно за великия род на османлиите и майката на Сюлейман не спираше да се тревожи.

Хафизе султан, валиде-султан, беше грузинка с дълга блестяща черна коса. Изглеждаше внушителна и величествена, докато седеше в огромната кънтяща зала с куполовиден таван, облицован с оникс и прорязан от тънки жилчици мрамор. От стъклото високо в купола, се процеждаше разсеяна жълтеникава светлина и се отразяваше в украшението на главата ѝ — едно бижу във формата на цвете, инкрустирано със седеф и гранати. Изглеждаше царствена, с изключение на лицето ѝ — изваяно с меките линии и увенчано с топлите сиви очи на една баба. Лице, което събуждаше у човек желание да се довери, помисли си Капи ага. Това беше опасно.

— Искал си да ме видиш? — попита го тя.

Капи ага облиза пресъхналите си устни, почувства се прозрачен.

Цяла вечер бе упражнявал речта си, но сега думите се изпариха от главата му. Обзе го внезапна паника.

— Корона на покритите с воал лица... — промърмори той, обръщайки се към нея с официалната ѝ титла.

— Какво става? Да не ти е зле?

— Лека настинка...

— Може би трябва да посетиш лекаря?

— Ще направя така, както предлага ваше височество. — Мили боже, да можеше да приключи с това веднъж завинаги!

— Нещо те притеснява.

Той кимна. Нещо го притеснявало! Беше прекарал почти цялата сутрин, обмисляйки дали да не си пререже сам гърлото.

— Научих, че сред някои от момичетата цари смут.

Валидето смръщи вежди.

— О? И каква е причината за този... смут?

— Те... започват малко да... ревнуват.

— Момичетата от харема винаги ревнуват за нещо.

— Малко по-сериозно е от обикновено.

Валиде-султан впи поглед в него и Капи ага бе обладан от неприятното чувство, че тя се опитва да надникне зад очите му.

— Продължавай — каза накрая тя.

— Причината е в Гюлбехар. Разбира се, всички я обичат...

— С изключение на мен — сухо го прекъсна султанката. Разчитах на това, помисли си Капи ага, а на глас рече:

— Но някои от момичетата смятат, че не е редно султанът да пренебрегва останалите. Някои са станали почти неуправляеми.

— Това е твоя работа, както и на кислар агаси, разбира се. Да ги контролирате.

— Само да можех да им кажа нещо, с което да ги окуража.

Валидето се усмихна, почуквайки с покрития си с пръстени пръст.

— И какво би искал да им кажеш?

— Че може би един ден султанът ще се сети и за тях?

— Кой знае? — Усмивката на възрастната жена изчезна. Капи ага знаеше, че е докоснал оголен нерв. Ако имаше някой, който беше истински нещастен от привързаността на Сюлейман към Гюлбехар, то това беше майка му.

— Те всички, с нетърпение очакват възможността да служат на Господаря на живота.

— Разбира се! — Някога тя също беше робиня, преди Селим да хвърли кърпичката си върху рамото ѝ. Беше отдавна, но още помнеше. — Има ли някоя сред тях, способна да съперничи на Гюлбехар?

— Всички се мислят за такива — отвърна Капи ага и криво се усмихна. Обикновено той си позволяваше да пуска дребни шегички по време на подобни аудиенции. Тази сутрин обаче му беше трудно да се отпусне.

Валиде-султан погледна през отворения прозорец към блестящите куполи на харема. Заигра се с пръстите на лявата си ръка, сякаш пресмяташе нещо наум.

— Ще говоря с Господаря на живота — рече тя. — Благодаря, че ми обърна внимание върху този въпрос.

Капи ага искаше да изкрещи: „Чакай, та аз още не съм свършил!“, но вместо това се поклони и запристъпя заднишком към вратата.

— Още нещо.

— Да, ваше височество?

— Имаш ли някое конкретно момиче предвид?

— Да, ваше височество. — Капи ага се усмихна.

— Как се казва?

— Хурем. Казва се Хурем.

8.

В Корана се казва: „Достойнството се слага в нозете на майката.“ Според обичая и предписанията на Аллах, Сюлейман посещаваше първо майка си, когато идваше в Ески сарай. Той обичаше компанията на валиде-султан, така че този протокол не му тежеше особено.

Тази сутрин вееше южен вятър, носещ първия топъл полъх на пролетта. Хафизе султан седеше на един диван на терасата, тапициран в бродиран на цветя бродат, а слънцето се отразяваше в обсипаната ѝ с перли и гранати коса. Сюлейман се усмихна; майка му обичаше тези дрънкулки повече от истинските скъпоценни камъни. Тази суетност събуждаше топли чувства у него.

— Майко. — Сюлейман целуна ръката ѝ и после я допря до челото си. Седна до нея на дивана, задържайки дланта ѝ в своите. Една прислужница се спусна да поднесе шербети и розова вода.

— Добре ли си?

— Напоследък тялото ми е особено чувствително към студа. На моята възраст хората с нетърпение очакват пролетта.

— Не си чак толкова стара.

— Баба съм — отвърна тя. — Или поне имам един внук. Предполагам, че това означава същото.

Сюлейман отметна глава назад и се засмя.

— Майко, намеците ти са толкова прозрачни!

— Натъжавам се, като гледам колко лекомислено се отнасяш към страховете на една стара жена.

— Изобщо не си стара, много си далеч от старостта.

Хафизе издърпа ръката си и взе една смокиня от купата пред нея.

— А какво става със завоевателя на Родос? — попита тя, а в гласа ѝ прозвуча истинска гордост. — Къде те подтиква Диванът да удариш сега?

— Тази година няма да чуеш биене на военни барабани. Всичките ми генерали още ближат раните си от Родос. Ще мине известно време, преди да са готови да разтворят хищните си нокти отново.

— Ами ти?

Какъв смисъл имаше да се преструва пред нея, помисли си той.

— Повдига ми се при мисълта за нова кампания.

— Султан, който не развява знамето на Мохамед в битка, може да не остане султан за дълго. Еничарите ще се погрижат за това.

— Няма смисъл да ми напомняш за моя дълг. Никога няма да го забравя. Но засега тази война ми е достатъчна. Засега.

Хафизе внимателно си избра втора смокиня, докато подбираше, със същата деликатност най-подходящите думи.

— Дългът на султана не е само на бойното поле.

Сюлейман въздъхна. Думите, с които го посрещна тази сутрин майка му, трябваше да му подсказват накъде бие. Отново щяха да зачекнат темата за Гюлбехар.

— Османлиите имат наследник — каза той.

— А ако се разболеет? Един султан трябва да има много синове.

— За да се избият един друг, когато умра ли? — Сюлейман се сети за баща си Селим — Явуз Селим, Страшният, както го бяха наричали. Той беше свалил от престола собствения си баща, Баязид втори, с помощта на еничарите, а после беше убил двамата си братя и осемте си племенника, за да не му оспорят правото да управлява. Дори се говореше, че лично той наредил да отровят Баязид, докато последният пътувал към определеното му за заточение място, за да е сигурен, че нещата няма да се обърнат против него. Самият Сюлейман не беше имал миг покой, докато негодното и сгърчено от болка тяло на баща му най-сетне не се беше предало пред смъртта на път към Адрианопол.

— Това е твое задължение.

— Имам много задължения.

— И не би трябвало да пренебрегваш нито едно от тях.

Сюлейман се втрени в нея. Беше права, разбира се. През целия му живот майка му бе неговата будна съвест. Именно тя, а не Селим, го беше научила, че дългът е преди всичко друго. Селим обичаше властта и кръвопролитията заради самите тях.

— Гюлбехар ме прави щастлив.

— И това е хубаво. Но сега не говорим за щастие. Говорим за наследници на линията на Осман.

Сюлейман се извърна и погледът му се зарея към панорамата от минарета и куполи, издигащи се сред накачалите по хълма над Златния рог дървени къщички. Османлиите бяха изминали дълъг път от времето, когато вятърът беше издувал палатките им в равнините на Анадола. По някаква необяснима за него причина си спомни последните думи, които баща му бе отправил към него, когато го изпращаше за валия в Маниса: „Ако един турчин слезе от седлото, за да седи на килим, той се превръща в нищо — в нищо!“

Но, от друга страна, баща му беше варварин.

— В този момент родът на Осман разполага само с две сърца — каза Хафизе. — Не са достатъчни.

— Какво искаш да направя?

— Не искам да се отказваш от своята Гюлбехар. Естествено е да си имаш фаворитка. Но в харема има още много момичета. Някои от тях са доста приятни за окото.

— Значи трябва да изпълнявам ролята на бика в името на Османовия род?

— Много неделикатно казано, особено в присъствието на една стара жена, но да — точно това трябва да направиш. Може би щеше да е различно, ако Гюлбехар ти беше родила повече синове. Но тя е твоя кадъна от девет години...

— Тя ми доставя удоволствие.

— А друга жена не е в състояние, така ли?

— Добре ми е с Гюлбехар.

— Ти няма да търсиш удобство от другите момичета. Само син.

Сюлейман внезапно се изправи. Забеляза как Фатима, една от прислужничките на майка му, му хвърля срамежливи погледи изпод начернените си с въглен ресници. Беше изнервен — както от нея, така и от себе си. Какво не беше наред с него? Защо му беше толкова трудно да стори онова, което искаше майка му? Може би това беше неговият малък бунт срещу целия товар, който носеше, единственият начин, по който можеше да покаже колко различен е от зверовете, управлявали преди него. Всичките онези кокетни, гладни за ласките му жени го караха да се чувства долен и пропаднал.

Момичето усети гнева в очите му и сведе объркано лице.

— Ще направя онова, което искаш от мен — каза той и целуна ръка на майка си. Щеше да обладае всичките, една по една, ако това

беше желанието ѝ, помисли си горчиво. Щеше да напълни двореца с деца. И тогава майка му щеше да го остави насаме с Гюлбехар.

Киайята измъкна калъфката за възглавница от ръцете на Мейлиса и я захвърли на пода. После тропна с крак върху нея като разгневено дете.

— Какво е това? Нарочно ли ми лазиш по нервите?

Мейлиса нещастно поклати глава; риданията ѝ попречиха да отговори.

— Погледни само тези бодове! Не бих дала подобно нещо дори на някоя селянка, камо ли на валиде-султан!

— Съжалявам... — изхлипа Мейлиса.

— Какво ти става, момиче? През последните седмици си направо невъзможна! — За да подчертае преценката си, киайята силно перна Мейлиса през ухото.

Хурем презираше слабостта на Мейлиса, но поне ѝ се предоставяше възможност да се изправи срещу киайята. Тя стана и издърпа копринената калъфка изпод краката на старицата.

— Не е чак толкова лошо. Лесно мога да го поправя.

Киайята се извърна рязко.

— А, малката червена лисица! Не можеш да се сдържиш, когато видиш, че се е разхвърчала перушина, а, скъпа моя?

— Остави я на мира. Не ѝ е добре.

— Тогава може би трябва да я изпратим в лазарета. А щом като бродираш толкова добре, можеш да свършиш и нейната работа!

Хурем хвърли калъфката в лицето ѝ.

— Направи си я сама, дърта вещице!

Киайята я зашлеви по страната. Хурем отстъпи, после ръката ѝ се стрелна напред като змия, събудена от сън. Разнесе се звук от плесница, после се възцари пълна тишина. Сякаш някой беше гръмнал в малката стаичка. Киайята залитна, удивена от случилото се.

По лицето ѝ бавно плъзна триумфална усмивка.

— Заради това ще отидеш в затвора — прошепна тя. — Капи ага ще ги накара да ти смъкнат кожата от стъпалата с камшици. Сега е пролет. Ако имаш късмет, ще можеш да проходиш отново през зимата. Ще те науча аз как ще ми посягаш!

На прага се появиха двама черни пазачи. Старицата се ухили победоносно на Хурем. Но преди да е успяла да каже нещо, един от тях

пристъпи напред и хвана момичето над лакътя.

— Идваш с мен — каза ѝ той с високия си фалцет. — Вземи си и ръкоделието.

Хурем се поколеба, изненадана от онова, което беше сторила, както и от загадъчното появяване на стражите. Какво ставаше?

Киайята ги загледа втренчено.

— Къде я водите?

— Следваме заповедите на Капи ага — отвърна евнухът и поведе Хурем към вратата.

— Трябва да я хвърлите в затвора! — извика киайята, но в гласа ѝ нямаше убеденост, само огромно учудване.

Хурем остави стражите да я водят. Думите „Капи ага“ ѝ повлияха успокояващо. Нямаше да има никаква тъмница. Тя незабавно усети, че ѝ предстоят най-съдбовните минути в живота.

9.

Дворът беше павиран с овални камъни и заобиколен от мрачните високи стени на двореца. Насред него се извисяваше богато украсен мраморен фонтан. И на четирите високи стени имаше прозорци, които гледаха към двора, и на Хурем ѝ се струваше, че отвсякъде я следят невидими очи.

Изведнъж разбра къде се намира. Това бе дворът на валиде-султан. Онова там бяха височайшите покои. Стражите бързо я въведоха в средата на двора и там я оставиха.

— Капи ага каза да чакаш тук — рече ѝ единият.

— Защо? Какво става?

Но евнусите бяха изпълнили заповедта и бързо се отдалечиха. Извитите им като сърпове ятагани подрънкваха в ножниците. Хурем проследи с поглед стъпките им. Какво ставаше?

Тя дълго стоя и чака, но никой не се появяваше. Водата тихо ромолеше в мраморния фонтан. Може би, реши Хурем накрая, Капи ага ѝ бе уредил среща със самата султанка Хафизе?

Но ако беше така, защо стражите я бяха оставили в двора? И защо бяха настояли да си вземе ръкоделието? Какво още ѝ бяха казали? „Капи ага каза да чакаш тук и не забравяй да пееш.“

Капи ага ѝ беше наредил да наруши свещената тишина на харема. Защо? Тя сви рамене и си намери едно хладно място в сянката на фонтана. Седна с кръстосани по турски крака, извади иглата си и се захвана с бродерията си. Сърцето ѝ биеше лудо и за пръв път ѝ беше трудно да запее. Насили се да затананика тихо една любовна песен, на която я беше научила майка ѝ — песен за младеж, чийто кон паднал в снега и затиснал момчето под себе си. Докато младежът бавно умираше в заснежените степи, той разказвал на вятъра колко силно обичал една девойка и как никога не събрал кураж да ѝ го каже. Молел вятъра да понесе думите му над степта, за да си спомни любимата му за него. Беше простичка сантиментална песничка, помисли си Хурем, но тя винаги бе харесвала мелодията. Не след дълго думите сами дойдоха на устните ѝ.

Скоро така се увлече, че забрави за нервността си и дори не забеляза високата слаба фигура с бял тюрбан, докато сянката ѝ не падна върху ръкоделието ѝ.

— Първият закон на харема е тишината.

Тя стреснато вдигна очи, но слънцето грееше силно зад гърба на мъжа и тя се принуди да засенчи очи. Непознатият не говореше като евнух и лицето му не беше черно. Само един-единствен мъж можеше да се разхожда свободно тук.

Ядоса се, че я е заварил неподготвена.

— В такъв случай, може би ще трябва да отрежем езиците на славеите — чу се да казва. — А трябва да направим нещо и с пчелите. По това време на годината тяхното неспирно бръмчене може да докара всекиго до лудост.

Той изглеждаше изненадан от отговора ѝ. За момент двамата се загледаха втренчено. Внезапно Хурем си спомни, че първото нещо, което би трябвало да направи в тази ситуация, бе да се поклони до земята в знак на почит. Тя остави коприната и се надигна на колене. Допря чело до топлите камъни, осъзнавайки, че по всяка вероятност поклонът ѝ идва много късно. Трябваше да помоли за прошка, че бе нарушила тишината. Е, каза си тя, сега вече нямаше смисъл да го прави. Той я беше заприказвал, а тя му бе отвърнала.

Изведнъж забеляза кислар агаси, черният стар главен евнух, застанал зад Сюлейман с мокро от пот лице, сякаш всеки момент щеше да припадне.

— Знаеш ли кой съм? — попита я Сюлейман.

— Да, господарю. Макар да го осъзнах с известно закъснение.

Тя го погледна косо и забеляза как белите му зъби блеснаха.

Май се усмихваше.

— Какво пееше?

— Една песен, която съм научила от майка си, господарю. Любовна песен. За един младеж, който паднал и бил затиснат от коня си.

— И младежът пее на коня?

Мили Боже, той се шегуваше с нея!

— Не. Осмелявам се да мисля, че конят сигурно е бил загубил доста от хубостта си след случката.

Чу смеха му. Последва тишина и тя почувства погледа му върху себе си.

— Как се казваш?

— Наричат ме Хурем, господарю.

— Хурем? Онази, която се смее? Кой ти е дал това име?

— Мъжете, които ме докараха тук. Кръстиха ме така, защото не можеха да произнесат истинското ми име. Макар да подозирам, че едва ли бяха достатъчно интелигентни да произнесат и собствените си имена.

Той отново се засмя.

— Откъде си, Хурем?

Тя му хвърли бърз поглед. Беше настъпил моментът, за който тя толкова силно беше мечтала, а единственото, за което си мислеше, бе болката в коленете! Колко дълго смяташе да я държи така върху тези камъни?

— Татарка съм — отвърна му тя. — От Крим.

— Всички ли татари имат коси с такъв невероятен цвят?

— Не, господарю. Аз бях единствената от моето племе, наказана по този начин.

— Наказана? Аз ги намирам за доста красиви. — Тя почувства как султанът хваща кичур от косата ѝ и прокарва пръсти през него, сякаш преценяваше здравината и качествата му. — Като лъскаво злато е. Нали, Али?

Кислар агаси измърмори съгласието си. Лъжец, помисли си Хурем.

— Изправи се, Хурем.

Тя се подчини. Направи опит да извърне очи, както я бяха учили, но любопитството ѝ надделя. Значи това бе Господарят на живота, Владетелят на седемте свята? Май беше хубав, но не чак толкова. Лицето му беше леко брадясало и това подчертаваше властността на дългия му извит нос. Можеше да бъде лице на тиранин, но в този момент устните и сивите очи трептяха развеселени.

Той подробно я огледа — също като спахиите в деня, в който баща ѝ им я беше продал. Изглежда онова, което видя, не му се стори неприятно, но въздишката, която се откъсна от гърдите му в края на огледа, я разтревожи.

— Какво бродиращ? — попита султанът.

— Кърпа, господарю — отвърна тя. Той какво мислеше?

— Дай да я видя. — Хурем вдигна парчето коприна от земята и му го подаде. — Майсторска изработка. Много си сръчна. Може ли да я задържа?

— Не съм я довършила...

— Тогава гледай да я довършиш до довечера — прекъсна я той и сложи леко кърпата върху лявото ѝ рамо. Хурем забеляза как очите на стария кислар агаси се разширяват от изненада.

Поставената от султана кърпичка на рамото на някое момиче означаваше, че това момиче е вече гъзде и че султанът иска да спи с него. Откакто Сюлейман бе седнал на престола, на никоя девойка от харема не бе оказвана подобна чест.

Сюлейман се извърна и си тръгна, без да каже нищо повече. Кислар агаси всеки момент щеше да избухне, после изведнъж се опомни и се спусна след султана, за да му бъде на разположение.

Хурем проследи двамата с поглед, твърде поразена, за да може да помръдне. Цялото ѝ тяло трепереше от триумф и възторг.

Гъзде!

Сюлейман вървеше през галерията, едновременно ядосан и облекчен. Ядосан, задето за пореден път бе принуден от положението си да действа против своята воля, облекчен — защото бе постъпил бързо и решително. След лекцията, която му бе изнесла Хафизе, беше решил да избере първата одалиска, изпречила се пред погледа му, стига маниерите и външността ѝ да не му се видеха отблъскващи. Тази... Хурем... беше привлекателна по особен начин... приличаше на фея и поне беше забавна. Обикновено момичетата от харема бяха непоносимо суетни и празни под своята красива и добре поддържана кожа. Тази поне можеше да се окаже различна.

А ако забременееше, майка му щеше да е доволна, поне за известно време. И той щеше да се върне при своята Гюлбехар.

10.

Топкапъ сарай

Сърпът на луната сякаш потрепваше на нощното небе, макар Сюлейман да знаеше, че това е просто игра на светлината. Бяха вечеряли омари и риба — меч, хванати в Босфора рано сутринта, и бяха полели храната с шербет, приготвен от виолетки и мед. Бяха завършили с кипърско вино, макар да бе забранено от Корана.

Прегрешението беше незначително, но му даваше известно удовлетворение, защото иначе всеки час от живота му бе подчинен на протокола. Всяка сутрин, още като се събудеше, пред него цъфваше човекът, който се грижеше за ноктите му, както и главният бръснар, който пък бръснеше главата му. Докато началникът на гардероба изваждаше дрехите му за през деня, слугата, отговарящ за тюрбаните, надипляше метри бял плат около феса му. От събота до вторник ставаше в зори, за да вземе участие в Дивана. Всеки петък яздеше към Айя София начело на процесия, в която влизаха неговият главен везир, астрономите, началникът на лова, отговорникът за славеите, началникът на ключовете, главният отговорник по навиването на тюрбаните и четиристотин от еничарите и спахиите на Портата, негова постоянна стража.

Следобед, пак според обичая, трябваше да дремне за кратко върху два дюшека — единият, изработен от сребърен бродат, другият — от златен. През цялото време го следваха петима пазачи, глухонеми евнуси с извити ятагани. Дори и когато спеше, не беше сам.

Целият му живот беше точно дефиниран от изискванията на държавата. На фона на ограниченията, налагани от задълженията му, малките бунтове имаха огромно значение за него.

Ибрахим, например. Двамата бяха станали неразделни — по време на обсадата на Родос бяха спали в една и съща шатра, дори си разменяха дрехите. Знаеше, че скандализира двора с тази проява на обич към един роб, но за Сюлейман Ибрахим беше нещо много повече от роб. Той бе негов довереник и близък съветник. Ако някой помагаше

на султана да носи бремето, това не бяха нито Гюлбехар или Хафизе, дори не и великият везир. Беше Ибрахим.

Тази вечер приятелят му седеше по турски под прозореца и настройваше виолата си. Част от ритуала помежду им бе да вечерят заедно в двореца и често, когато ставаше късно и двамата бяха прекалили с кипърското вино, пажовете на Сюлейман измъкваха два дюшека от долапите в стената и Ибрахим оставаше да спи при него.

Ибрахим беше родом от Парга, на западния бряг на Гърция, и беше син на рибар. Една вечер в селото му пристигнаха турски разбойници и отведоха Ибрахим със себе си като плячка. Закараха го на пазара за роби в Стамбул, откъдето го купи една вдовица от Маниса. Тя го отгледа като мюсюлманин и когато откри, че момчето има талант за музиката и чуждите езици, се погрижи да му бъде дадено добро образование. Ибрахим се научи да свири на виола и да говори свободно персийски, турски, гръцки и италиански. По-късно вдовицата го продаде скъпо на Сюлейман, когато последният пристигна в Маниса в качеството си на валия на провинция Каффа.

Скоро робът компаньон се превърна в сянка на Сюлейман. Беше на същата възраст като принца, шахзадето, макар да беше по-нисък и по-мургав от него, както и не чак толкова склонен към самовглъбяване. И наистина, понякога на Сюлейман му се струваше, че младежът ще се пръсне от енергията, напиреща в набитото му тяло.

Когато през хиляда петстотин и дваисета година Сюлейман стана султан, той доведе Ибрахим със себе си и го направи хасодабаши, началник на домакинството му. След време започна да се съобразява повече с Ибрахим, отколкото с Пири паша, неговият стар велик везир, а след Родос награди приятеля си заради добрия съвет, който му беше дал, като го провъзгласи за везир. Този акт сам по себе си беше символ на егалитарната природа на османската държавна система: един роб от християнски произход можеше да се издигне благодарение на собствените си качества до най-висок пост във великата ислямска империя, по начин, по който светът не беше виждал. Какво беше казал Фатих, замисли се Сюлейман...

„Нашата империя е дом на Исляма... Лампата на нашата империя се предава от баща на син, а те поддържат пламъка ѝ с масло, взето от сърцата на неверниците.“

— Защо си толкова сериозен, господарю мой? — попита го Ибрахим.

Сюлейман въздъхна.

— Някога съжалявал ли си за нещо, Ибрахим?

— Не, разбира се. За какво да съжалявам?

— Не ти ли се е приисквало да бъдеш друг човек? Не се ли чудиш понякога какво би могло да ти се случи, ако пиратите не бяха дошли в селото ти през него ден?

— Знам какво щеше да ми се случи. Щях да ям риба за закуска и вечеря, между закуската и вечерята — да я вадя от мрежите. Вместо това спя в дворец, пия най-доброто кипърско вино и се радвам на благоразположението на най-великия император на света.

— Животът ти щеше да е по-прост.

— Животът ми щеше да е безсмислен.

Сюлейман отново забеляза онази бръчка на раздразнение върху Ибрахимовото лице. Приятелят му мислеше, че султанът разсъждава прекалено много. И може би беше прав.

— Харесва ти, нали? Харесва ти да ходиш на война, забавляваш се от безкрайното политиканстване в Дивана.

Лицето на Ибрахим се оживи.

— Ние сме в центъра на света, господарю. Пишем историята.

— Служим на исляма.

— Точно така, господарю, понякога го забравям. — Ибрахим отново насочи вниманието си към виолата. — Ние сме най-верни слуги на исляма.

Лъжец, помисли си Сюлейман. Ибрахим правеше всичко за своя лична изгода. Може би именно заради това го обичаше и донякъде му завиждаше. Щеше му се да прилича повече на него.

— Понякога си мисля, че ти трябваше да си султан, а аз — син на гръцки рибар. Може би така и двамата щяхме да сме по-щастливи. — Той се изправи, прокарайки длани по умореното си лице.

— Ще си лягаме ли, господарю? — попита Ибрахим.

— Ти можеш да си лягаш, Ибрахим. Твоят живот не е толкова сложен. Имам да изпълня още едно задължение тази вечер.

Първо отведоха Хурем при отговорничката за баните, за да бъде изкъпана и масажирана. Боядисаха ноктите ѝ, напарфюмираха косата ѝ с жасмин, напудриха кожата ѝ, за да предотвратят потенето, очертах

очите ѝ с въглен. После я върнаха при началничката на гардероба, която я облече в розова риза и дълъг пурпурен кадифен кафтан, а отгоре сложиха роба от брокат с цвят на кайсия и със сребърни нишки. Отговорничката за бижутата беше донесла диамантена огърлица, тежка като железен намордник, сребърни пръстени и гривни, нанизани огромни перли от Арабско море, които да бъдат вплетени в косата ѝ, и тежки рубинени обеци. Инструктира я да върне всичко на сутринта.

Една гедичлийка задържа огледало пред Хурем. Девојката смаяно огледа резултата от всичките приготовления.

— Изглеждам нелепо!

Киайята на гардероба застана пред нея с ръце на кръста и огледа внимателно произведението си.

— Така трябва да бъде — рече тя накрая.

— Така трябва да бъде, ако искаш да накараш един мъж да се запревива от смях!

— Ти, неблагодарна малка нахалнице! — изръмжа киайята. — Не осъзнаваш ли каква огромна чест ти се е паднала? И на мен ми се случи веднъж, та не си въобразявай, че си много извисена и могъща. Един ден можеш да свършиш като началничка на гардероба — и нищо повече!

— Ако си се била облякла по този начин, когато си го посетила в леглото, си извадила истински късмет, че не те е направил киайя на царските тоалетни!

Киайята изсъска гневно и нареди на двете гедичлийки да излязат от стаята. После се обърна към Хурем и отново изсъска.

— Сега ме чуй. Не отричам, че никога не си се отнасяла с мен толкова добре, колкото би могла, но въпреки това ще ти помогна. Това е възможност, каквато се случва веднъж в живота! Знам какво е. Някога и аз бях гюзде, по времето, когато Баязид беше султан. Ще ти кажа какво да направиш, за да му доставиш удоволствие...

— Нямам нужда от съветите на една неудачница. Знам какво да правя! Трябва да забременея!

С тези думи тя излезе от стаята.

11.

Пред нея стояха двама стражи — същите, които я бяха извели от двора по-рано през деня. Сега я съпроводиха по лабиринт от мрачни галерии и надолу по едно тясно стълбище. Брокатената ѝ роба и развяващите се ръкави на копринения и кафтан непрекъснато се закачаха по напуканото старо дърво и от тъканта се издърпваха нишки. Накрая усети хладен ветреца по страните си. Бутнаха я напред през тежка желязна врата в малка карета. Долови миризма на кон и потна кожа, после една мека пухкава ръка я дръпна вътре.

До ушите ѝ достигна чаткането на конски копита върху калдъръма. Когато очите ѝ свикнаха с тъмнината, тя различи закръгления силует на кислар агаси, седнал насреща ѝ.

— Къде отиваме? — попита Хурем.

— При султана — отвърна кислар агаси. — Чака те в Топкапъ сарай.

Завесите на каретата бяха спуснати. Хурем посегна да ги дръпне, за да погледне навън, но евнухът препречи ръката ѝ.

— Далеч ли е?

— Не — отвърна старецът и тя усети очите му върху себе си, огромни и бели в тъмното. — Капи ага ти уреди тази среща.

— За какво му е да го прави?

— И аз това се питам.

Не виждаше лицето му в тъмната карета. Имаше мистериозното чувство, че разговаря с чифт очи.

— И как си отговори?

— Нищо. Както нямам отговор и на въпроса защо напоследък изглежда толкова блед. Прилича на смъртник. — Замълча. — Или може би просто е болен?

— Може би.

— Не ме разбирай погрешно. Ако Капи ага изпадне в немилост, няма да плача. Запомни това.

— Ще го запомня — кимна Хурем.

Скоро след това каретата спря и някой отвори вратата. Докато слизаше, Хурем бързо се огледа наоколо. Значи това бил Топкапъ сарай! Високата кула на Дивана се извисяваше в мрака, а пръснатите из градините фенери блестяха измежду клоните на чинарите.

Двама пазачи с тежки шлемове я преведоха през голяма, обкована с гвоздеи, врата в сърцето на двореца. Кислар агаси се клатушкаше запъхтян след нея. Хурем се удиви колко просторен изглежда сараят след сивите мрачни килии на Стария дворец. Стените бяха каменни, а не дървени, имаше множество вътрешни дворове и до слуха ѝ долиташе шепотът на дърветата.

Накрая стигнаха до две големи дървени порти, инкрустирани със седеф и черупки от костенурки, които водеха към частните покои на султана. Двама солака, лични телохранители на султана, стояха на стража от двете страни на вратите с извадени ятагани в ръка.

Хурем си пое дъх. Това беше моментът, за който си беше мечтала и на който залагаше толкова много. Е, каза си тя, няма нужда от излишни нерви. Нямаше защо да го развлича. Просто трябваше да приеме сетамо му с благодарност и да го остави да разцъфти.

Кислар агаси отвори вратите и я въведе вътре.

Хурем с благоговение огледа спалнята.

Стените бяха декорирани с фаянсови плочки от Изник с богати орнаменти, оцветени в турско синьо, оранжево и зелено. Таванът представляваше огромен купол, от който на златни вериги висяха украсени с тюркоази и рубини кандила. Една стена бе заета от огромно огнище. В нишите горяха газени лампи.

Леглото беше разположено нависоко в единия край на стаята, а над него висеше балдахин от златен и зелен бродат от Бурса, поддържан от гравирани сребърни колони. Завивките и възглавниците бяха изработени от пурпурно кадифе и обточени с перли. Свещи горяха в четирите ъгъла на спалнята.

Самият Сюлейман седеше на диван от блестящо златно кадифе. Беше облечен в роба от ябълковозелен бродат, а на главата си имаше тюрбан от снежнобяла коприна, украсен с изумрудена щипка, която придържаше сноп пера от чапла. Едната му ръка бе отпусната върху облегалката на дивана. Изглеждаше някак отегчен.

Хурем чу как вратата тихо се затваря зад гърба ѝ. Кислар агаси се беше измъкнал от стаята. Сега тя и султанът бяха сами.

Той дълго я гледа, без да продума. Сякаш чуваше мислите му: „Какво са сторили с теб?“

Опита се да заглуши отчаяния вопъл, напирал в гърлото ѝ. Трябваше да се довери на собствената си преценка. Вместо това беше позволила на кияята да я унижи за пореден път.

Бързо развърза брокатената роба и я остави да се плъзне на пода, после разкопча диамантените копчета на кафтана и го изхлузи над главата си. Смъкна диамантеното колие и го захвърли върху робата заедно с обещите. Накрая свали перлените наниз и разтърси косата си.

Когато свърши, бе останала само по риза и шалвари. Посочи към големия куп в краката си и каза:

— Началничката на гардероба лично избра дрехите ми. Разбира се, напоследък е започнала прогресивно да ослепява.

Той не помръдна. Защо не стореше нещо, не кажеше нещо? Изведнъж разбра. Той беше не по-малко объркан от нея!

Трябваше да го изтръгне от вцепенеността му. Знаеше само един начин, по който можеше да го стори. Падна на колене и покри с длани лицето си. Заплака тихичко.

— Какво не е наред?

— Господарю на живота ми, защо избра точно мен? В харема има толкова много красиви момичета. Не съм достатъчно добра за теб. Не знам нищо нито за любовта, нито за мъжете.

Чу го да се надига от дивана и да приближава към нея. Едва овладя импулса си да надникне измежду пръстите си, за да види изражението му. Ръката му докосна рамото ѝ.

— Моля те. Стани.

— Толкова ме е срам! Мислиш, че съм грозна!

— Мисля, че си... приятна. Просто когато влезе... права си, кияята трябва наистина да е ослепяла!

Тя пипнешком намери ръката му и му позволи да ѝ помогне да се изправи. Погледна го в очите, опита се да прочете мислите му.

— Никога не съм го искала — прошепна. — Уплашена съм.

Това поне до известна степен беше вярно; наистина я беше страх.

— Всяко момиче в харема с удоволствие би си сменило мястото с теб в този момент, предполагам. — Султанът изглеждаше изненадан и дори заинтригуван. Това беше добър знак.

— Тогава им позволете. Те са далеч по-красиви от мен.

— Ела и седни. — Той я отведе до дивана и я настани до себе си. Продължаваше да я държи за ръката. — Мисля, че си изключителна — добави и пръстите му се заиграха с кичур от косата ѝ.

Тя леко помръдна с глава, притисна дланта му между бузата и рамото си.

— Какво трябва да направя?

Той се поколеба.

— За това... няма протокол.

Султанът се приведе към нея и някак срамежливо обгърна лицето ѝ с дланите си. Повдигна го и много бавно я целуна. Хурем долови киселия аромат на вино. Беше научила първата му тайна!

Ръцете му вече бяха на раменете ѝ. С изненадващо нетърпение я притегли към себе си. Притисна лицето ѝ до своето и тя усети остри иглички на брадата му върху устните и страните си. Това беше нейният миг.

Тя простена и почувства как пръстите му се впиват по-силно в раменете ѝ, наранявайки нежната ѝ плът. Да, това май му харесваше. Както беше предполагала, Господарят на всички владетели на света искаше доказателство, че наистина е по-велик от всички останали мъже. Че е Сянката на Бог над земята. Тази вечер тя трябваше да направи всичко по силите си, за да го накара да повярва в това.

Той я бутна върху дивана. Пръстите му разкъсаха ризата ѝ. Тя се подчини на желанието му — разтвори леко устни, затвори очи. Тихо промълви нещо, сякаш обладаването ѝ от този мъж ѝ носеше някакво удоволствие.

Още беше тъмно, когато Хурем го събуди.

— Моля те, направи го отново — прошепна тя. — Може никога повече да не ми се случи. Моля те, само още веднъж. Толкова е хубаво, когато го правиш!

Сюлейман копнееше само за едно — за сън, но това беше ново откритие: жена, която се наслаждаваше на акта също толкова, колкото и един мъж! Беше сигурен, че дълбоко в душата си тя беше родена за блудница, макар в действителност да бе непорочна, но не даваше и пукната пара за това. Женската душа не беше така възвишена, както мъжката, доближаваше се по-скоро до тази на кучетата и котките. Но един ден и тя можеше да постигне спасение.

Но все още не.

12.

Ески сарай

В качеството си на икбал, Хурем се сдобил с двеста аспри и свои собствени покои, както и с достатъчно органза, коприна, тафта, брокат и сатен, за да си попълни гардероба. Дори имаше отделна баня от розов мрамор с фонтани, от които течеше розова вода. На терасата в кедрови клетки чуруликаха славеи.

Имаше право и на лична гедичлийка. Хурем пожелала да се види с Муоми. Младата негърка сякаш не беше нито поласкана, нито изненадана. Тя стоеше мълчаливо на терасата, пристъпвайки от крак на крак с огромните си широки стъпала, а начупеното и лице издаваше безразличие. Седнала със свити под себе си крака, Хурем внимателно я огледа.

— Доволна ли си от ежедневната си работа в хамама? — попита я тя.

Муоми само сви рамене.

— Като икбал имам правото да си избира прислужница. Работата ще е много по-лесна от това, което вършиш в момента.

Муоми отново отвърна със свиване на рамене.

Хурем стана от дивана и приближи до негърката. Лицата им бяха на сантиметри едно от друго.

— Искам да ми помогнеш. Кажу какво искаш в замяна.

Муоми изсумтя, сякаш ноздрите ѝ бяха подразнени от неприятна миризма.

— Когато бях на седем години, магьосникът на нашето племе дойде в колибата ни със стрък коприва. Разтвори краката ми и хубаво ме натърка с копривата. За да се подуя както трябва. На следващия ден се върна и изми мястото с масло и мед, а после отрязва всичко, което доставя удоволствие на една жена, и обгори раната с нагорещен кехлибар. Майка ми се преструваше, че плаче от радост, за да прикрие писъците ми. Когато се омъжих, съпругът ми трябваше да ме отвори с нож, за да ме обладае. После уреди отново да ме зашият до следващия път. Беше същото и когато се роди бебето. После, когато дойдоха

търговците, те взеха мен и бебето ми, но тъй като то беше момче, го отделиха от мен. Не знам дали е живо, или мъртво. Ако е живо, ще го кастрират така, както кастрираха мен. Каквото и да се случи, ще прекарам остатъка от живота си на това място като робиня. Ако не на теб, тогава на някой друг. Така че, кажи ми — какво всъщност можеш да ми предложиш?

Хурем дълго не откъсна поглед от нея.

— Отмъщение — рече накрая.

Окмегдан, Площадът на стрелите, гледаше надолу през горичките от чинари и розови храсти към тъмните води на Златния рог. Лятото почти беше настъпило — време от годината, през което в двора на еничарите забиват военни барабани и Великите турци напускат Стамбул, за да завладеят нови земи.

Но тази година нямаше да има война и Сюлейман скоро щеше да премести двора в Адрианопол за ловния сезон. Той и Ибрахим всеки ден идваха на мегдана с лъковете и стрелите си, за да се упражняват в стрелба по мишена, Ибрахим бе наредил на същия този площад да бъдат поставени статуите, които бяха домъкнали от Белград. Идеята гръцките богове да бъдат използвани като мишени, го развеселяваше. Сега подскачаше сред тревата като малко момче, тичаше да събира стрелите, пропуснали целта, викаше от радост, когато улучваше и стрелата му се разцепваше при допира с мраморната жертва.

Накрая двамата със султана се оттеглиха под голямата сянка на една смокиня и пажовете им донесоха маслини, сирене и шербет.

— Ако мраморните статуи се казваха Шарл или Фредерик, щях да съм пронизал сърцата им поне хиляда пъти!

— Отлично се целиш, Ибрахим. Ако бях глиган, щях да хукна срещу Русия.

— И твоят мерник е добър — излъга Ибрахим.

— Не, не. Днес мислите ми са насочени към нещо друго.

Ибрахим пресуши сребърния си бокал, внимателно си избра маслина, бавно я сдъвка и остави настрани чашата си. После с театрален жест изстреля костилката и тя издрънча в бокала. Ибрахим се ухили доволен.

— Понякога си като дете.

— Но това те развеселява, нали?

Сюлейман се усмихна.

— Ти винаги ме развличаш, Ибрахим.

— Е, какво те тревожи, господарю?

Сюлейман въздъхна. Пред Ибрахим винаги можеше да каже онова, което си иска.

— Когато дойдохме от Маниса, ти си направи свой собствен харем, нали така?

Ибрахим отново се ухили.

— Но не толкова голям като твоя, господарю.

— Имаш ли си фаворитка?

— Разбира се. Винаги, когато съм с някоя жена, тя ми е фаворитка.

Това не беше отговорът, който Сюлейман се беше надявал да чуе. Как можеше да обясни проблема си на някой като Ибрахим? Откакто беше спал с Хурем, образът ѝ не излизаше от главата му. На следващата вечер бе избрал друго момиче от харема — дългът му, в края на краищата, бе към линията на Османовци, не към самия него. Момичето беше усмихната грузинка с най-невероятните и дълбоки черни очи, които беше виждал — толкова дълбоки, че сигурно почваха чак от задната част на главата, реши Сюлейман, след като девойката отвори уста и лъсна празноглавието ѝ. Когато я отведе до леглото, тя легна покорно на него и извика само веднъж, когато проникна в нея, но това беше вик от болка, не от удоволствие.

Тя се отличаваше с идеална класическа красота, но това, реши Сюлейман, не беше достатъчно. Поне не за него.

А Гюлбехар? Тя му беше фаворитка от близо десет години. Когато за пръв път легна с нея, тя бе петнайсетгодишно крехко и срамежливо момиче. Девойка, напълно неопитна — също като него. До появата на Хурем тя бе задоволявала всичките му нужди. Но сега?

Цялото изживяване го беше хвърлило в състояние на вътрешно противоречие, сякаш душата му се беше разцепила на две и тези две части бяха във война. Единият Сюлейман искаше да прати да повикат Хурем отново, за да измие аромата ѝ от съзнанието си.

Но другият Сюлейман се страхуваше. Не беше хубаво жена да намира също толкова удоволствие в любовния акт, както един мъж. Душата ѝ бе замърсена от греха. Ако я окуражеше, нямаше ли и той да бъде опетнен? Ами Гюлбехар? За пръв път почувства горчивината на

една емоция, която никога не бе предполагал, че ще изпита по отношение на жена.

Вина.

— Жените имат ли душа, Ибрахим?

— Има ли значение, господарю?

Сюлейман не отвърна. За пръв път реши, че Ибрахим не може да му помогне. В областта на политиката приятелят му беше отличен дипломат и държавник. Но по отношение на жените беше варварин като мюсюлманите, които тайно в себе си не понасяше.

Ибрахим се приведе напред и за миг усмивката му изчезна.

— Гюлбехар ли ти причинява тревога, господарю?

— Не, друга.

Ибрахим вдигна вежди.

— Мога ли да попитам за името ѝ?

— Казва се Хурем — рече Сюлейман.

— Хурем? — повтори Ибрахим. Друга жена в леглото на Сюлейман? Разбира се, Сюлейман и преди бе спал с различни жени. Всъщност сам Ибрахим го бе окуражавал по-често да си избира наложници от харема. Защо тогава изведнъж бе изпитал това неприятно чувство? Сюлейман неведнъж безпричинно бе изпадал в странни настроения.

13.

Лицето на Мейлиса беше измъчено, очите ѝ — хлътнали от страх. В млечната мъгла на хамама главата ѝ сякаш плуваше по вълнообразната повърхност на басейна като отделена от тялото; приличаше на ужасен вампир, който обвинително фиксираше с поглед Хурем. Очите я проследиха, докато отиваше към басейна. Хурем се спря на ръба му, остави Муоми да свали прилепналата към тялото ѝ прозрачна риза и потопа голото си тяло във водата.

Главата доплува до нея.

— Имаш вид на болна — прошепна Хурем.

— Става ми лошо всяка сутрин. Киайята иска да ме изпрати в лазарета.

— Не ѝ позволявай.

— За глупачка ли ме смяташ? — Мейлиса приближи още повече. Хурем сякаш подушваше отчаянието на момичето — кисел противен мирис, подобен на миризмата на пот. — С всеки изминал ден талията ми наедрява. Не мога още дълго да се преструвам, че е от сладкишите. Каза, че ще ми помогнеш!

— Защо според теб съм дошла тук?

Кафявите очи на Мейлиса гневно светнаха.

— Забравих. Сега си имаш свой собствен хамам. Султанът всяка вечер ли те посещава?

— Ще ти помогна.

Страхът я беше направил язвителна.

— Как? Ще поискаш милост за мен от султана? Ти си гъозде, а не валиде! Не още, Хурем.

— Има по-добър начин: Муоми.

Мейлиса отмести поглед към черната прислужница. В гласа ѝ се прокрадваха подозрение и надежда.

— Твоята гедичлийка?

— Тя е магьосница — прошепна Хурем.

— Глупости — рече Мейлиса, но Хурем усети колебанието ѝ.

— Ще ти приготви отвара. За да абортираш.

Хурем забеляза как долната устна на Мейлиса затрепери. Разбра, че страхът бе довел момичето на крачка от истерията.

— Бъди смела, Мейлиса — прошепна ѝ тя.

— Прекалено късно е...

Хурем сграбчи ръката ѝ. Мейлиса се опита да се отскубне.

— Не бъди толкова мекушава! Разбира се, че не е късно! Да не мислиш, че на мен ми е по-лесно, отколкото на теб? Какво ще стане, ако кислар агаси разбере какво правя? Ще убият и мен!

Мейлиса кимна.

— Утре ще ти пратя Муоми. Но не трябва на никого да казваш за това!

— Разбира се, че няма да кажа!

— Всичко ще бъде наред. — Хурем я пусна.

Мейлиса се отдалечи сред парата. Хурем чу плисъка на водата, когато еврейката излезе от басейна, видя силуета ѝ, очертан върху стената. Мили Боже, тя наистина наедряваше, помисли си Хурем. Скоро от талията ѝ нямаше да е останала и следа.

Гюлбехар лежеше гола до него. Сюлейман я погледна и усети как желанието му се надига. Не я обичаше само задето беше красива, а и заради това, че красотата ѝ му беше позната. Може би така омразният му протокол го беше превърнал в свое творение, помисли си той. Прекалено много обичаше реда и повторението.

Докосна гърдта ѝ почти благоговейно. Беше бяла и закръглена. Пръстът му проследи пътя на една синкава вена през млечнобялата плът, от зърното към рамото. Забеляза как зърното се втвърди и сви — още едно малко чудо на плътта.

Гюлбехар го погледна и се усмихна от удоволствие.

Почувства нов прилив на колебание. Харесваше ѝ, защото му харесваше на него — както трябваше и да бъде. Докато на Хурем ѝ доставяше истинско плътско удоволствие, което си беше грешно. Защо тогава се чувстваше толкова празен в момента?

Огледа тялото на Гюлбехар, гладките ѝ като слонова кост стомах и бедра, примамливият ален триъгълник, който бе изрисувала с къна върху пубиса си, каквато беше модата. Тя разтвори бедра в очакване да я обладае.

Сюлейман се прехвърли върху нея и проникна. Гюлбехар прехапа устни и изохка от болка, но после отново му се усмихна окуражително.

Той направи втори тласък, без да откъсва очи от лицето ѝ; искаше да разбере какво точно чувства.

Беше преизпълнена с готовност да му угоди. Никога не беше искала друго, освен да задоволи всичките му нужни. Защо би трябвало да бъде другояче?

Вече беше дълбоко в нея и започна да се движи по-нетърпеливо. Затвори очи и образът на Гюлбехар изчезна подобно на камък, хвърлен в басейн с чиста вода. Вместо това се появи Хурем с отметната назад глава, устни, разтворени в безмълвен вик, тяло, извито като дъга под неговото — сякаш бе под властта на някакво сладко мъчение, с разпиляна върху възглавницата златисточервена грива. Тогава оргазмът му бе настъпил бързо, всеки мускул на тялото му бе потръпвал, докато спазъмът минаваше през него.

Изстена високо и свърши. Усети как Гюлбехар обвива ръце около него и го придърпва към себе си.

Отвори очи, все още задъхан, и я погледна в лицето. Тя продължаваше да се усмихва.

— Хубаво ли ти беше, господарю мой? — промълви тя.

— Да — излъга я той. — Хубаво ми беше.

Гладът му бе задоволен. Какво повече би могъл да иска?

Отговорът беше прост. Искаше Хурем.

Хурем седеше на терасата и наблюдаваше как зората разцъфва над града, как сребърното резенче на полумесеца избледнява върху небето. Напевните гласове на мюезините нарушаваха кристалната тишина. Още една нощ без него. Още една нощ, която бе прекарал с Гюлбехар. Още една нощ по-близо до заточението.

Беше минала почти седмица, а Сюлейман не бе пожелал да я види отново. Моментът отминаваше. Една жена не можеше да остане икбал завинаги. Ако не забременееше и султанът продължаваше да страни от нея, щяха да я върнат в шивачницата, подложена на оскърбленията и ударите на кияята.

Никога нямаше да допусне това да се случи. Никога.

14.

Откакто за първи път беше говорил с Хурем преди седмица, Капи ага беше умирал и оживявал поне хиляда пъти. Всеки миг бе изпълнен с адска мъка, с очакване да го повикат при султана, което щеше да е предизвестие за дългото и бавно отмъщение на Сюлейман. Нямаше и секунда, в която да не изпитваше тъпата болка на разкаянието, нямаше нощ, в която да успяваше да открие успокоение в съня, не минаваше ден, в който да не се чудеше дали няма начин за бягство. Но къде можеше да се скрие в една империя, простираща се на три континента, та ноктите на султана да не го докопат?

Беше топла, уханна вечер, откъм разлистените клони на чинарите се носеше песента на славей. Беше измамно успокояваща, тъй като тук нямаше сигурност и топлина. Всеки камък в този проклет дворец криеше опасност.

Превъртя ключа в ключалката на старата желязна врата и леко я откряна. Промъкна се в градината.

Тя беше там.

— Направих каквото поиска — каза ѝ той.

Хурем бе коленичила върху тревата до мраморния фонтан, на дървената табуретка пред нея проблясваше разтворен златистозелен екземпляр от Корана. На главата си носеше шапчица от зелен сатен. Беше облечена в риза от изумрудена на цвят дамаска и бели копринени шалвари — толкова прозрачни, че под тях ясно се виждаше цветът и формата на плътта ѝ.

Капи ага би я определил като съблазнителна, ако не се страхуваше толкова много от нея.

Хурем вдигна поглед към него, върху устните ѝ играеше подобие на усмивка. Любопитно го огледа с пронизващите си зелени очи, после отново насочи вниманието си към Корана.

Не изглежда зле, рече си наум тя. Очите му бяха тъпи и диви като на животно, но какво друго би могло да се очаква. Обличаха го добре: дълга роба от зелено кадифе, жълти пантофи, бял тюрбан като захарен памук. Ефектът не беше съвсем неприятен.

— Казах, че направих онова, което поиска от мен — повтори той.

— Знам.

— И сега трябва да изпълниш своята част от уговорката.

Тя отгърна една страница на Корана. Капи ага се опита да потисне гнева, надигащ се в него. Помисли си: колко приятно ще му бъде да ѝ отсече главата. Да свърши с тази малка мръсница още сега. Да гледа как кръвта ѝ изтича върху словата на Мохамед и по сивата каменна стена. Само ако можеше с това да реши проблема!

— Кога се връща султанът в Ески сарай?

— Нашата уговорка...

— Кога?

— Утре отива в Адрианопол за ловния сезон. Няма да се върне, преди листата да паднат от дърветата.

Капи ага със задоволство забеляза как кръвта се отдръпва от лицето ѝ. Е, явно вестта изтри усмивката ѝ. Колко дълго си мислеше, че може да остане гъозде тази малка негодница?

— Сключихме сделка — рече той.

— Имам още едно условие.

Капи ага пристъпи напред със свити юмруци.

— Направих онова, което поиска — изсъска той. — Не можеш да искаш повече от мен!

Хурем дори не го погледна.

— Докато пазя тайната ти, мога да правя каквото си поискам.

Той безпомощно я погледна. Импотентен. Да, пак се чувстваше импотентен. И всичко — заради тази малка вещица.

— Каза, че ще ми помогнеш.

Хурем хлопна книгата, звукът прокънтя глухо в тишината на малкия двор. За негова изненада тя взе дланта му в своята и прокара нокът по дължината на ръката му.

— Ще ти помогна. След тази вечер проблемът ти ще престане да съществува. Няма вече да живееш в страх.

Внезапно устата му пресъхна. Хурем се приближи по-плътно до него. Усещаше топлината на тялото ѝ и мекотата на бедрата ѝ, притиснати към слабините му. Почувства дъха ѝ върху страната си.

— Какво искаш? — попита я, но гласът му сякаш бе чужд.

— Искам малко от твоето семе — прошепна тя.

Мейлиса бродираше кафтан с цвят на злато за младия шахзаде Мустафа. Беше седнала с ръкоделието си до прозореца, за да съзерцава гасненето на деня. Чу как някой влезе в стаята и цялото ѝ тяло се стегна. Киайята!

— Уплаших ли те? — попита Муоми.

— О, ти си била. — Муоми я загледа втренчено. Мейлиса се притесни. Хипнотичните, леко притворени очи на гедичлииката я караха да се чувства неловко. — Какво искаш?

— Имам онова, което ти трябва.

Муоми протегна ръка и остави на пейката малка синьо-бяла стъкленица, запушена с коркова тапа. Мейлиса вдигна стъкленицата, махна тапата и подуши.

— Лошо мирише.

— Изпий това до капка. От тази отвара ще ти се догади и бебето ще умре.

Мейлиса запуши стъкленицата. Ръцете ѝ затрепериха.

— Благодаря ти.

Муоми я изгледа съчувствено.

— Аз нямам нищо общо с това — рече тя и се измъкна навън.

15.

Кислар агаси се събуди от виковете на жена. В началото си помисли, че сигурно някое от момичетата стене насън — някои от новите го правеха и на следващия ден той нареждаше хубавичко да ги набият. Но когато се събуди, си даде сметка, че това не е момичешки кошмар. И преди беше чувал подобни писъци — когато се разнасяха от стаята за мъчения. Усети как студена лепкава пот избива по цялото му тяло. Посегна за налъмните си, ръцете му трепереха.

Свещта не беше изгоряла много, затова той предположи, че е спал не повече от час. Взе свещта и забърза към коридора, а огромният му корем се тресеше като желе под гънките на нощницата му.

Писъците идваха от общата спалня на горния етаж. Повика двама от стражите и бързо заизкачва дървеното стълбище.

Мейлиса се търкаляше разсъблечена по пода, забиваше нокти в голите дъски, сякаш отчаяно се опитваше да избяга от агонията. Нов спазъм разтърси тялото ѝ и тя сви колене към гърдите си. Повърна кръв. По красивото ѝ мургаво лице и гърдите ѝ бяха размазани кръв и слюнка. Устните ѝ бяха силно обтегнати и разкриваха стиснатите ѝ зъби — като на куче, попаднало в капан.

Момичетата се насъбраха около нея, гледаха я уплашени и едновременно с това — сякаш хипнотизирани от проявите на смъртта. Краката на някои от тях бяха също леко опръскани с кръв и когато Мейлиса отново се извъртя, те се разпищяха и отскочиха назад, да не би да ги зарази и тях с тази ужасна болест.

Мейлиса ги гледаше през гневната черна мъгла на болката, опита се да извика.

— Не съм болна! Отровена съм! — Но грозните хъркащи звуци в гърлото ѝ не приличаха на собствения ѝ глас, в тях нямаше нищо човешко. Болката отново прониза тялото ѝ, тя се присви и изпищя.

Усети как нечии ръце се вкопчват в нея, как се опитват да я задържат, но тя оголи зъби и отчаяно зарита във въздуха, опитвайки се да се освободи от болката, раздираща стомаха ѝ. Веднъж отвори очи и се втренчи в уплашеното лице на кислар агаси; зад рамото му вадя

Хурем. Опита се да разгадае изражението на лицето ѝ. Искаше да я посочи с пръст и да я прокълне, но евнусите държаха ръцете ѝ, а тя не можеше да говори, защото устата ѝ беше пълна с кръв. Задави се и тъмнината се спусна над очите ѝ като завеса.

Река Марица, близо до Адрианопол

Ловджийските хрътки прогониха яребицата от леговището ѝ сред пелина и тя се стрелна във въздуха, размахвайки отчаяно късите си криле. Ибрахим се засмя от обзелото го радостно вълнение и вдигна лявата си ръка, скрита в предпазна кожена ръкавица. Женският ловен сокол потръпваше от възбуда, предусещайки близостта на плячката.

Ибрахим махна кожената качулка от главата на птицата и огромните ѝ златисти очи примигнаха. Почти на секундата соколът се изстреля право нагоре във въздуха, с мощни махове на крилете си.

Ибрахим и Сюлейман смушкаха конете и препуснаха.

Соколът прилепи криле и се спусна стремглаво надолу. На моменти се носеше по течението на вятъра, безтегловен като самия въздух; в следващия миг вече падаше от небето, подобно на камък. В паниката си яребицата изпърха, бавна, тежка, без никакъв шанс за бягство. Соколът атакува отгоре. Разхвърчаха се пера, дългите хищни нокти се впиха в гръбнака ѝ. Ударът беше толкова жесток, че птицата умря незабавно.

Хищникът и плячката полетяха заедно надолу, после соколът отключи смъртоносните си нокти и триумфално се изви нагоре, оставяйки мъртвата яребица да падне в блатото.

Ибрахим нададе доволен вик и бързо препусна към края на тъмната вода, а хрътките се стрелнаха напред, съревновавайки се коя първа да докопа наградата.

Ибрахим вдигна очи нагоре и протегна ръка, подканяйки виещия се в небето сокол да кацне на нея.

Глиганът наблюдаваше натрапника от прикритието си в шипковата горичка. Малките му жълти очички блестяха от страх и объркване. Дишаше тежко. Оттегли се още малко назад сред тръните и прещипа. От едната му страна се чуваше лаят на ловните кучета, от другата — тропотът на конски копита и виковете на стрелците. Отзад беше блатото — нямаше път за бягство.

Нямаше избор. С гневно грухтене изскочи от къпинака. Сюлейман го видя да приближава и извика предупредително на Ибрахим. Видя как глиганът атакува арабския жребец на приятеля му високо отстрани. Едната му бивна раздра плътта на коня и отвори кървава дупка в стомаха му. Жребецът изцвили от изненада и болка и отстъпи назад. Червата му се повличаха след него. Глиганът нападна отново и Ибрахим полетя към земята.

Сюлейман все още беше далеч. Смушка коня си, измъкна лъка си от кожената кания, закачена на седлото, и бързо се прицели. Първата му стрела се заби в плешката на глигана. Ударът запрати звяра на една страна. Той изквича и се помъчи да се изправи.

Сюлейман спря коня си, измъкна нова стрела от обсипания със скъпоценни камъни колчан и този път внимателно се прицели. Втората стрела се заби в гърба на глигана.

Той се олюля.

Изведнъж сякаш гигантски ръце раздраха въздуха — тялото на животното почерня от стрели. Кръвта бликна от раните и миг по-късно глиганът беше мъртъв.

Еничарите стрелци се поздравиха с весели викове и се втурнаха напред. Почти веднага конят на Сюлейман бе наобиколен от солаци. Султанът не обърна внимание на извиненията на капитана им, скочи от коня си.

— Ибрахим?

Арабският жребец на Ибрахим се олюляваше, но продължаваше да се държи на краката си, ловджийските хрътки подскачаха с лай наоколо му, привлечени от мириса на кръв и от висящите му вътрешности. Няколко еничари си проправиха път сред тях, един се опита да хване юздите на коня, докато другите с псувни и размахани ятагани разгониха кучетата.

На муцуната на жребеца бе избила кървава пяна, очите му бяха изцъклени от болка и ужас. Той залитна към султана. Сюлейман отстъпи. Но тогава кучетата отново наскочаха отгоре му и конят пак се извърна, препусна през дюлевата горичка и изчезна.

Сюлейман замаяно се огледа наоколо. Къде беше Ибрахим? Мъртъв ли беше? Изведнъж го видя, затънал до колене в блатото. Белият му кафтан бе изцапан с кал. Тюрбанът му се беше килнал на една страна и придаваше на широката му палава усмивка някакво

налудничаво изражение. В дясната си ръка Ибрахим здраво стискаше яребицата за окървавената шия.

— Ето я наградата ни! — извика той на Сюлейман.

— Помислих, че си умрял! — изсъска султанът.

— Нима бих могъл да умра, докато ме пази моят султан?

Излъчваше такава момчешка невинност, сякаш изобщо не му беше хрумвало, че можеше да бъде ранен. Всъщност изглеждаше толкова доволен от себе си и от своя трофей, че Сюлейман отметна глава назад и гръмко се изсмя.

Седяха в шатрата на Сюлейман. Жабешкият хор в блатото заглушаваше музиката от виолата на Ибрахим. Светлината от свещите струеше върху богатите пурпурни дипли на шатрата.

Вълнението на Сюлейман от лова все още не беше отминало и не му даваше да заспи. Той седеше по турски върху дивана, а Ибрахим извиваше чудна мелодия. Умът на султана обаче бе далеч от музиката. Беше взел решение по един въпрос, който го бе тормозил от седмици. Беше изправил своя личен избор срещу протокола и традицията, а нерешителността му само се удължаваше от необходимостта да се оправдае пред собствената си съвест.

— Ще сваля Ахмед паша от поста велик везир — каза внезапно той, докато звучаха последните ноти на Ибрахимовата мелодия.

— Да не е бил нехаен към задълженията си? — попита Ибрахим.

Дори и той изглежда изненадан, помисли си Сюлейман.

— Не, но няма нужните качества.

— Ахмед паша е служил на Дивана в продължение на толкова много години...

— Да, да, но не е подходящ. Смятам да го направя управител на Египет. Не възнамерявам да го обидя. — Сюлейман смръщи вежди. Откога Ибрахим се вълнуваше кое е редно и кое — не?

— С кого ще го замениш?

Сюлейман се почувства като баща, който се кани да даде особено скъп подарък на сина си. Испита тръпката на удоволствието.

— С теб, Ибрахим.

— С мен? — Ибрахим извърна поглед.

— Да. Ти ще си моят нов велик везир.

Сюлейман замълча, но очакваният изблик на благодарност и познатата момчешка усмивка не се появиха. Вместо това Ибрахим

прегърна виолата и впи мрачен поглед в ръцете си.

— Какво има? — Сюлейман усети леко раздразнение.

— Някои от членовете на Дивана ще се запитат защо си ме предпочел пред Ахмед паша.

— На тях не им е работа да поставят под въпрос моите преценки!

— Притеснява ме онова, което ще говорят зад гърба ми.

— Онова, което ще говорят зад гърба ти, не може да ти навреди по никакъв начин!

— Но ще изглежда така, сякаш съм поставен на мястото на пашата единствено заради моето приятелство с теб.

Сюлейман удивено го изглежда. Изобщо не бе очаквал подобна реакция. До този момент Ибрахим винаги бе приемал позициите, с които го бе дарявал, с готовност, дори с триумф.

Сюлейман не вярваше, че приятелят му наистина се притеснява от мнението на членовете на Дивана или пък го е грижа за протокола.

— Искаш да преосмисля решението си ли?

Ибрахим задълго замълча. Нощният бриз разклати гънките на палатката и лекото им шумолене прозвуча като дълга въздишка. Дали това не бе раздразнението на Аллах, запита се Сюлейман.

— Страхувам се — отвърна накрая Ибрахим.

— Страхуваш се? — Сюлейман си представи излизация от блатото Ибрахим, стиснал яребицата в ръка, възхищението, което бе изпитал към него тогава. Изглеждаше така, сякаш вярата на Ибрахим в себе си бе подчинила напълно всички страхове. — Със сигурност не те е страх от бивните на побеснял глиган и от копитата на собствения ти кон. От какво се страхуваш, тогава?

— От теб, господарю мой.

— От мен? — Сюлейман удивено го изглежда.

— Над шията на великия везир винаги тегне надвесен меч, господарю. Въпреки че ще приема най-голямата чест, която може да бъде оказана на човек, все пак признавам, че малко ме е страх.

Изведнъж Сюлейман разбра. Спомни си баща си, който през годините на властването си се беше отървал от осем свои велики везири. Наистина, турците често се проклинаха един друг със следните думи: „Дано станеш везир на Селим Страшния!“ Спомни си как

самият той, заслепен от собствения си гняв, за малко не бе екзекутирал бедния стар Пири паша.

— Няма от какво да се страхуваш, приятелю.

Ибрахим вдигна поглед към него. Черните очи умолително гледаха султана.

— Винаги съм си мислел, че искам този пост. До този момент. Не биваше да ме издигаш толкова високо, защото ако падна, това ще бъде фатално.

Сюлейман стана и приближи до Ибрахим, сложи ръце върху раменете му.

— Давам ти думата си. Докато съм жив, никой няма да ти причини зло. Нека Аллах ми е свидетел.

Ибрахим взе ръката на Сюлейман и целуна рубина на пръстена му.

— Донесе ми слава, за която дори не съм си и мечтал — прошепна той. — Кълна се, че ще ти служа вярно, докато съм жив.

16.

Ески сарай

Къде беше тя?

Капи ага се огледа из засенчения двор, разкъсван между паническото желание да избяга и неустоимата нужда да остане и да я открие. Сенките го заблуждаваха.

Тя не беше там. Беше го предала.

Тялото бе истинският предател, помисли си той; пламъкът на чувствеността го привличаше към удоволствието и болката така, както пламъкът на свещта — мушиците. Същата плът, която можеше да го доведе до екстаза, с лекота можеше да го хвърли във всички възможни мъчения, което шейтанът, дяволът в лицето на главния бостанджия можеше да измисли.

Какво правеше тук? Тя също беше едно от дяволските изчадия, сега вече го знаеше със сигурност; беше му го доказала. Трябваше да намери начин да се отърве от нея, да поеме риска, ако можеше да се убеди, че няма трето посветено лице.

Но тогава щеше да загуби топлината на тялото ѝ, усещането за топлите ѝ гърди, притиснати към неговите, ненаситната и уста, забраненият екстаз, който му носеше. Не си представяше друго удоволствие, което може да се сравни с това, което бе намерил в сенчестия двор с неговите шепнещи фонтани, мраморна пътечка и бухлати чинари. Тук той преставаше да бъде евнух и ужасната, остра като бръснач, опасност го хвърляше в такова върховно удоволствие, че дори любовта му към живота избледняваше в сравнение с него.

Ала какво щеше да стане, ако и Хурем забременееше? Краят на тъмния тунел на плътта не се виждаше. В мига, в който последният спазъм на екстаза отминеше, на негово място се настаняваше черен ужас, завладяваше го, изпълваше го със студена смазваща паника. Тогава бягаше от прикътаната градина на неговото мъчение, кълнейки се пред себе си, че никога повече няма да се върне, обещавайки си, че ще намери начин да се отърве от нея.

Но тялото му го беше превърнало в свой роб. В продължение на дни и часове не можеше да мисли за нищо друго, освен за следващия път. Споменът за тялото ѝ — мисълта за неговото собствено тяло, за способността му да бъде мъж отново — заличаваше всичко останало. Тези няколко минути в малкото дворче се бяха превърнали в смисъл на живота му.

Опита се да си внуши, че никога няма да ги разкрият.

Зад гърба му се разнесе шумолене на дреха и той се обърна.

— Хурем!

— Изплаших ли те?

Сърцето на Капи ага сякаш щеше да изхвъркне от гърдите му. Биеше толкова силно, че чак му причиняваше болка.

— Откъде се появи?

— Наблюдавах те. Бях зад една колона.

Той впи поглед в нея. Беше облечена в бели шалвари и гъомлек от тънка коприна с цвят на изумруд, разкриващ нежната извивка на гърдите ѝ. Капи ага не можеше да откъсне очи от нея.

Хурем пристъпи напред.

— Да го направим. Бързо.

От зелената шапчица, закрепена на главата ѝ, падаше прозрачен воал. Тя го отмести с рязко оттренирано движение на дясната си ръка. Капи ага я гледаше втренчено. Изглеждаше толкова овладяна, толкова спокойна. Никога ли не изпитваше страх?

Евнухът погледна към северната кула. Прозорците ѝ го гледаха отгоре като две ужасяващи, черни очи. Вратите бяха заключени, напомни си той, но въпреки това дръпна Хурем към сянката на стената.

Хурем вдигна робата му и ръката ѝ се плъзна по слабините му.

— Какво е усещането да бъдеш мъж отново? — попита тя.

Подиграваше ли му се? Зачуди се, както се беше чудил хиляди пъти, защо момичето вършеше всичко това. Само от физическа страст ли беше водена? Съвсем нищо ли не изпитваше към него.

— Ти си я убила — промълви той.

— Вината е на Муоми. Отварата, която трябваше да причини аборт, се оказа прекалено силна.

— Направила си го умишлено.

— И какво, ако е така? Мислиш ли, че съм по-лоша от теб? Ти щеше да убиеш и двете ни, ако това можеше да спаси главата ти.

Шалварите ѝ лежаха върху белия мрамор. Тя разкопча трите диамантени копчета на гъомлека си. Капи ага се опита да отмести очи от дребното, стегнато тяло, да се съсредоточи върху лъжите и истините, които лицето ѝ би могло да издаде.

— Тя ти беше приятелка.

— Докато за теб бе просто една непозната. Оплоди я, както си вървеше през двора.

Тя се облегна на стената. Капи ага усети как устата му пресъхва. Хурем го наблюдаваше със своята иронична полуусмивчица, осъзнавайки напълно, че той няма никаква власт над нея.

Зърната на гърдите ѝ се бяха втвърдили. От желание или от студ? Мислеше, че знае отговора на този въпрос. Нямаше значение. Беше толкова възбуден, че чак се гордееше със себе си. Колко истински мъже биха могли да се похвалят с подобна ерекция? Хвана Хурем за китките и я притисна към стената.

— Един ден може би ще те запозная с Босфора. — Сложи дясната си длан върху гърлото ѝ. Шията ѝ беше малка и пръстите му лесно я обгръщаха. Спусна ръка по рамото и гърдата ѝ, стисна я с всичка сила с надеждата да накара Хурем да извика. Но очите ѝ го гледаха, без да мигнат, студени и зелени.

— Казват, че е доста бурен по това време на годината. Внимавай сам да не паднеш в него. — Тя вдигна ризата си и обви крака около бедрата му, придърпвайки го към себе си. Хвана крайчеца на робата му, направи я на топка и я пхна в устата му, за да заглуши стенанията, които издаваше, докато проникваше в нея. Фонтанът не би могъл да прикрие подобен звук.

Капи ага не можеше да диша. Усещането бе невероятно силно и напълно го завладя. Впи зъби в копринената топка в устата си и усети, че целият му самоконтрол го напуска. Омразата се надигна в гърдите му. Омраза, породена от властта, която Хурем имаше над него, омраза към всички жени, омраза към самия него заради слабостта, която проявяваше. Тялото му се затресе.

Хурем обви ръце около шията му и се придвижи напред. Копринената ѝ плът обхвана цялата дължина на ерекцията му.

— Дай ми семето си — прошепна му тя. — Искam го всичкото!

Оргазмът му го накара да политне над бездната, запрати го в разтърсващо, ослепително блаженство. За няколко секунди той се

почувства свободен — от нея, от зависимостта си от жените — и цял се отдаде на усещането. Не искаше да излиза от него. Беше подобно на смърт и ако можеше, щеше да направи така, че да се загуби завинаги в него. Струваше му се, че оргазмът му ще продължава вечно. Но той отмина и след него останаха само студената вечер и страхът.

Животът беше като капан. Не можеше да избяга. Търсеше изход, но всъщност се оставяше да го водят за носа към заклание.

Капи ага не научи за успеха си от Хурем. Един ден се събуди и установи, че целият дворец е развълнуван от мъла: новата икбал беше бременна!

Облекчението му бързо се смени с безмълвен ужас. Какво трябваше да направи сега? Не можеше отново да отиде в градината. Обладаването на една кадъна на султана бе невъобразимо престъпление. Но ако не отидеше, какво щеше да стори Хурем? Щеше ли да го издаде? Нима би могла, без да издаде и самата себе си?

После го осени друга мисъл. Ами ако детето беше от него?

Беше безпомощен. Нямаше какво друго да прави, освен да чака.

Разбра, че няма как да прочете мислите й. Беше просто пионка в една игра, която не разбираше. От мига, в който бе отворил онази порта за пръв път, за да съблазни една от одалиските на султана, бе загубил властта над собствения си живот.

17.

Хафизе огледа новата икбал на сина си с преценяващия поглед на жена, прекарала почти целия си живот в коварния свят на харема. Веднага се виждаше, че тази е напълно различна от Гюлбехар. Очите ѝ гледаха някак прекалено разбиращо, а езикът ѝ — поне така беше чувала — бе прекалено остър и бърз.

Но това може би не беше лошо. Тя самата не бе оцеляла толкова много години в харема на Селим без помощта на здравия си разум. Както и на твърдостта си, разбира се.

— Хурем — топло каза тя и протегна ръце към момичето, — радвам се от новината. Ела, седни до мен.

Хурем се усмихна и се настани на другия край на дивана. Беше топъл следобед и двете седяха на една тераса над сенчестия вътрешен двор в източната част на двореца. В резбовани кедрови клетки, окачени на корнизите, пееха сипки, на ниската масичка пред тях бяха сервирани шербет, пъпеши и рахат локум. Зад тях градът потрепваше в следобедната мараня, кубетата на джамиите проблясваха като диаманти сред прахта.

— Сюлейман е на лов. Днес изпратих куриер да му отнесе вестта. Сигурна съм, че и той ще се зарадва — също като мен.

Хурем сложи длан върху корема си.

— Ще се наложи да чакаме още много месеци, за да преценим със сигурност степента на задоволството му.

Добър отговор, помисли си Хафизе. Ако бебето се окажеше момиче, пак щяха да се озоват в началото.

— Да бъде Божията воля — рече Хафизе. Посегна и взе кичур от косата на Хурем, поднесе я към светлината.

Всички я докосваха по този начин, рече си Хурем. Сякаш е тяхна собственост.

— Имаш красива коса — отбеляза Хафизе. — Нито червена, нито златиста. Откъде си?

— Баща ми беше хан на кримските татари, Господарке на забулените глави — каза тя, опитвайки се да прикрие гордостта,

надигаща се в гласа ѝ. Не биваше да показва на майката на султана, че се смята за по-горна от нея. В края на краищата Хафизе беше само дъщеря на грузински селянин.

— И как дойде при нас?

— Баща ми видя добра възможност.

Хафизе се усмихна.

— За теб? Или за себе си?

— Спахиите трябваше да го привържат към земята и да му натъпчат парите в джобовете. Той се съпротивляваше. Беше ужасно.

Хафизе не се усмихна.

— Смейеш се, когато го разказваш, но в очите ти няма смях.

Хурем усети изпитателния поглед на валиде-султан. Имаше нужда от подкрепата ѝ, реши тя. Не бива да подценява тази жена, била тя от селски произход или не. Тази закръглена, приятна наглед малка кокошчица имаше очи на ястреб.

— Защо да се оплаквам? Той все още живее в палатка, а аз живея в дворец. В края на краищата аз се облагодетелствах повече от размяната.

— Значи си щастлива тук?

— Ще съм по-щастлива, когато господарят ми се върне.

— Бях омъжена за султан Селим в продължение на много години. Мога да преброя седмиците, които сме прекарвали заедно, на пръстите на едната си ръка. Това е самотен живот, Хурем.

Хурем кимна.

— Тогава ще се вслушам в съвета ви, ваше височество. Ще се върна при баща ми. Можете ли да ми уредите кон?

Хафизе се засмя пряко волята си. Момичето леко я жегна, но в думите ѝ имаше голяма доза истина. Защо трябваше да седи и да се чувства нещастна, след като не можеше да промени нищо?

— Опасявам се, че дори аз не мога да го уредя. Сега, след като носиш детето на султана в утробата си, този харем ще бъде твой дом до края на живота ти.

— Тогава ще се наложи да поискам по-големи покои.

Хафизе се усмихна и посочи към своята част на двореца.

— Може би като моите?

Хурем се усмихна в отговор.

— Ако Бог така пожелае.

— Няма да се изненадам, ако разбира, че това е негово дело. — Хафизе избра едно парче локум с шамфъстък и впи зъби в него. — Ако имаш нужда от нещо, кажи ми. Според исляма майката е свещена — особено когато е в такова положение. Ще бъде направено всичко необходимо, за да ти бъде удобно.

— Има едно нещо, ваше височество.

— Да?

— Искам телохранител.

Хафизе изненадано я погледна.

— Телохранител? Тук?

— Страх ме е.

— От какво?

— Носят се слухове. Че няма да доживея да видя раждането на детето си.

— Кой се осмелява да те заплашва? Теб... и детето на султана?

Хурем извърна поглед.

— Не знам. Може да са само празни приказки.

Лъже, помисли си Хафизе. Знае кой е, но не иска да каже. Има само един човек, който би пожелал смъртта ѝ. Гюлбехар! Поклати глава. Не, не беше възможно. Гюлбехар не беше способна на такова нещо. Но момичето наистина изглеждаше уплашено.

— Ако мислиш, че в слуховете има нещо вярно, трябва да накараш прислужницата си да опитва всичката ти храна, дори да облича всяка твоя нова дреха преди теб. Като предпазна мярка ще накарам кислар агаси да зачисли един от евнусите си към теб.

— Благодаря, ваше височество.

— Трябва да сме сигурни, че нищо лошо няма да се случи на сина на султана.

Хурем се усмихна с разбиране. Всички бяха толкова сигурни, че ще е момче. Но това беше нещо, върху което тя нямаше контрол.

Капи ага наблюдаваше от северната кула. Видя я как излиза от дългите сенки и сяда на мраморната пейка край фонтана, как отваря Корана в скута си. Сви юмрук, разкъсван от нерешителност. Отново беше дошла. Защо? Какво се опитваше да направи? Скоро можеше да стане кадъна на Сюлейман, какво повече искаше? Сега вече не можеха да продължат, рискът беше прекалено голям. Но ако не отидеше при нея... какво би могла да направи?

Трябваше да говори с нея, да сложи край на тези мъки. Дори желанието му беше изчезнало. Щом откри, че е бременна, страстта му към нея се изпари като дим, а вакуумът в душата му бе заместен от копнеж да оцелее. Трябваше да сложи край.

Какво искаше тя? Какво щеше да направи, ако не слезеше при нея? Щеше ли по някакъв начин да го обвини за смъртта на Мейлиса?

Взе решение и бързо излезе от стаята, заключвайки вратата след себе си. Спусна се по дървените стълби към двора.

Дълго се колеба пред желязната врата, големият ключ не помръдваше в ключалката. Ключ и ключалка, помисли си той. Мъже и жени. Слагаш ключа в ключалката и отваряш вратата към мечтите и кошмарите. Нямаше нищо толкова примамливо, колкото една заключена врата. Трябваше да разбере какво иска тя.

Превъртя ключа и се плъзна в двора, Хурем вдигна поглед и очите ѝ се разшириха от изненада. После изпусна Корана, изправи се и изпищя.

Капи ага я погледна втренчено, удивлението върху лицето ѝ — фалшиво, както той много добре знаеше — беше подобно на неговото собствено. Какво правеше тя? Чу някакво стенание и разпозна гласа си. Искеше да избяга, но мускулите му не се подчиняваха на волята му.

Разбра какво бе замислила. Погледна надясно и видя насреща си озадаченото лице на един от собствените си чернокожи стражи.

— Ти, малка мръснице! — прошепна той. Измъкна украсения със скъпоценни камъни кинжал от ножницата и замахна към нея. Хурем отново изпищя и политна назад; острието разряза въздуха на сантиметри от лицето ѝ.

Капи ага не забеляза как телохранителят се спуска към него. Успя да зърне само бързото проблясване на сабята и да чуе смъртоносния ѝ шепот. Кинжалът тупна на земята, а заедно с него и дясната му ръка. Той извика и стисна китката си. В първия момент не усети болка, изкрещя от ужас, втренчен в ампутирания крайник и в бликналата ярка кръв, усещайки, че ще повърне.

После падна на колене и се опита да измъкне кинжала от пръстите на отрязаната ръка. Ако успееше да я убие сега, всичко щеше да бъде наред. Можеха да правят, каквото си поискат с него. Стига малката вещица да умре.

Но в същия миг стражите го хванаха и го повлякоха настрани. Той отново изкрещя, този път от внезапната пареща болка в китката. Гледаше как тъмните кървави петна покриват камъните, кървавата пътека, която го отдалечаваше от малката блудница. Отново направи опит да изпрати проклятията си към нея, но един от стражите го удари с тежката стоманена дръжка на ятагана си. Той изръмжа и в следващия миг главата му се търкулна на земята.

Соколът се издигна над камъните на града, после се спусна към Босфора и пак се издигна над стените на Топкапъ сарай. Златистото му око съзря двете кули на Портата на блаженството, в една от високо разположените ѝ ниши почерняваше и се сбръчкваше като маслина главата на Капи ага. Извън стените обезглавеното му тяло продължаваше да виси от куката, на която го бяха окачили преди три дни; остроото желязо пронизваше ребрата и бедрото на трупа, а от скелето висеше въже, вързано за китките, за да го държи в изправено положение. Щеше да е там, докато черните гарвани свършеха работата си или месата му изгниеха върху костите.

Соколът отново закръжи. Насочи се към Златния рог и стария дървен дворец на върха на хълма, близо до джамията на Баязид. На един балкон сред медните куполи стоеше жена, опряла ръка върху издутия си корем. Хвърляше се на очи заради двете си плитки, привързани със сатенена панделка и спускащи се върху гърба ѝ. Косата ѝ беше с цвят на огън, а върху устните ѝ играеше усмивка.

Месеците щяха да се изтекат бързо. Тя отново докосна корема си. Нека само той да се върнеше. Да се върнеше.

В деня, в който започна раждането, покривите на харема побеляха от сняг. В апартамента на Хурем внесоха родилен стол и пелени.

Горяха ароматни свещи, върху мраморните подове бяха пръснати розови листенца, а в родилната стая бяха провесени амулети и сини мъниста против уроки.

Хурем никога през живота си не беше изпитвала подобна болка. Понеже бебето не искаше да излезе, акушерката, една дебела нубийка, седна на стомаха ѝ, за да изтласка плода от утробата ѝ.

Хурем изпищя. Пъхнаха парче слонова кост между зъбите ѝ, за да я накарат да замълчи.

— Захапи го! — изсъска акушерката. — Захапи го и мълчи!

Най-после се случи. С разтворени от двете страни на родилния стол крака, обградена от акушерки, тя роди своето първо дете. Нубийката пое бебето, обви го в ленена пелена, като не спираше да декламира строфи от Корана.

— Аллах акбар... Бог е велик...

Кислар агаси стоеше и наблюдаваше. Трябваше да е сигурен, че скъпоценното дете няма да бъде подменено. Сам отнесе детето до белия мраморен фонтан и изпълни обичая с трите измивания. В устата му беше сложено подсладено масло, за да се сдобие отрочето на султана със сладък и любезен език; около очите му размазаха черен въглен, за да му гарантират проникателност. До челото му допряха инкрустиран с диаманти Коран.

Хурем впи пръсти в раменете на акушерката и примигна, за да отстрани потта от очите си.

— Какво е? — умолително рече тя. — Само ми кажете какво е!

Кислар агаси бе този, който ѝ отговори.

— Роди син, господарке.

— Син — повтори Хурем. Успя да се усмихне, после припадна.

ВТОРА ЧАСТ

ТЪМНИЯТ АНГЕЛ

18.

Венеция, 1528

Тя беше някакво видение в черно кадифе, тъмен ангел с коса, черна и лъскава като въглен, с очи като две късчета тюркоаз. Имаше високи патрициански скули, пълни устни, червени и влажни — сякаш бяха разкъравени. Корсажът на вестурата ѝ беше с дълбоко изрязано деколте, каквато бе модата, кожата на раменете и гърдите ѝ беше гладка като слонова кост, а златното кръстче на шията ѝ — той си представяше топлия ѝ пулс — сякаш го укоряваше.

Два пъти забранена.

Пиацата беше шумна, пълна с хора; носеха се виковете на соколарите, ругатните на играещите комар моряци и пеенето в аркадите, рязкото стакато на арменци и далматинци, хармоничната мелодия на венецианци.

Но Аббас не забелязваше никого. Той я наблюдаваше как се изкачва по стъпалата на църквата. Вървеше с някаква неестествена грация, погледът ѝ бе забит в земята; вдигна очи само веднъж и Аббас почувства как сякаш нещо го удари силно в гърдите. Устните ѝ леко се разтвориха, достатъчно, за да му дадат да разбере, че го е забелязала. Не можеше да диша. Тя беше най-прекрасната жена, която беше виждал през целия си живот. Искаше му се да изтича напред, да я хване за ръката и да избяга с нея от пиацата.

Старата вещица, която я придружаваше, го изгледа смразяващо и надменно, докато двете с повереницата ѝ изкачваха стълбите на църквата „Санта Мария деи Мираколи“. После изчезнаха вътре.

— Видя ли я? — прошепна той.

— Разбира се, че я видях — отвърна Лудовичи. — Това е Джулия Гонзага.

— Познаваш ли я?

— Доведената ми сестра я познава. Тя е нейна братовчедка.

— Нейна братовчедка? — Аббас сграбчи сайона на Лудовичи — модерна широка, набрана риза — и го задърпа към стъпалата.

— Какво правиш?

— Искам да я видя.

— Tu sei pazzo — Ти си луд!

— Хайде!

Лудовичи хвана приятеля си за ръката.

— Знаеш ли кой е баща ѝ? Антонио Гонзага — той е consigliere, съветник!

— Не ме е грижа!

— Не те е грижа? — Лудовичи бе разтревожен, но не и изненадан от реакцията на приятеля си. Аббас бе един от най-страстните и твърдоглави младежи, които познаваше. Безразсъден, така го бе нарекъл бащата на Лудовичи. В онова, което бе негов недостатък, се коренеше и неговият чар. Може би всичко се дължеше на кръвта му, реши Лудовичи. Един мур винаги си остава мур. Но този път нямаше да допусне да се излага. Цялата тази работа наистина беше опасна.

— Просто искам да погледна.

— От теб не се очаква да гледаш! Тя е Гонзага!

— Тогава остани тук — рече Аббас, издърпа се от хватката на приятеля си и хукна нагоре по стълбите. Лудовичи се поколеба. Да върви по дяволите! Corro di Dio! Това беше неговото погребение. Той понечи да се отдалечи, но също се втурна по стълбите.

Изпитите навъсени лица на светците гледаха от богато позлатения купол на църквата. Една статуя на Санта Клара се мръщеше от постаментата си върху хладните стени от сив и розов мрамор. Херувимчета и морски чудовища подскачаха върху пиластрите на изящните колони.

В църквата беше тъмно и хладно след топлината на пиацата. От витражите над апсидата струеше светлина — сякаш два гигантски пръста сочеха към двете фигури, коленичили на пода пред олтара. Аббас усети как го осенява мрачно предчувствие. Мраморните образи на свети Франциск и архангел Гавраил го гледаха строго от нишите си, сякаш го обвиняваха, задето си е позволил повече от допустимото. Струваше му се, че всеки момент внезапно ще оживеят и ще скочат, за да се изправят срещу натрапника.

Това са само парчета мрамор, напомни си той. Нямаат никаква сила. Но светостта на тези образи подсили предупреждението на Лудовичи. Това беше един нов свят, който не разбираше напълно.

Усети някаква ръка върху дясното си рамо. За малко да извика.

— Лудовичи!

— Да не си помисли, че е Гонзага?

Аббас хвърли поглед към статуята на архангела.

— Помислих си, че е някой малко по-прославен от него —
отвърна Аббас и се усмихна на объркването на приятеля си. Отново се
обърна към двете тъмни фигури пред олтара. — Тя е най-прекрасното
нещо, което някога съм виждал.

— Тя не е за теб, Аббас.

— Може би.

— Може би! Със същия успех можеш да посегнеш и към луната,
Аббас!

Старата жена, която придружаваше Джулия, чу гласовете им и
вдигна глава. Аббас и Лудовичи се скриха зад колоната. Младият мур
опря пръст до устните си. Трябваше да изчакат.

Но когато погледнаха отново, двете жени си бяха отишли. Той се
обърна към главния кораб на църквата и видя старицата да побутва
момичето надолу към изхода. Девојката погледна назад и за момент
върху лицето ѝ падна поток от жълта светлина, проникваща през
големите врати. После дуенята я издърпа навън.

— Tu sei pazzo! — изсъска Лудовичи.

— Отгледан съм като мур и мюсюлманин. В пустинята. И
въпреки това съм принуден да живея в една християнска република
насред водата! — Аббас широко се усмихна. — Ако ти беше на мое
място, предполагам, че и ти щеше да си малко луд!

Махмуд стоеше на балкона на своя палацио, опрял ръце на
балюстрадата, и наблюдаваше залеза през розовия воал над
заснежените върхове на Кадор и завесата от разцъфнали облаци на
запад. Гондолите, галерите и далечните острови се губеха на фона на
седефената сивота на лагуната. Тази гледка винаги го вълнуваше —
едно пристанище, достойно за най-великата република в цялото
Средиземноморие. Понякога дори забравяше, че това не е земята, на
която се беше родил, че бе просто един платен наемник. Но такава
беше действителността — урок, който синът му трябваше да научи.

— Невъзможно е! — изръмжа той.

— Трябва да се срещна с нея — настоя Аббас.

— От колко време живеем сред тези хора? Шест години? И въпреки това си пропуснал да разбереш най-важното нещо за тях!

— Можем да защитаваме живота им, но не и да се женим за дъщерите им.

Махмуд се наклони към сина си, тялото му се беше стегнало от гняв. Аббас почувства как решителността му отслабва. Не беше лесно да се опълчи срещу баща си. Капитан-генералът на Републиката беше едър като мечка, раменете му опъваха до скъсване копринения му жакет, голямата къдрава брада допълваше свирепостта му. Когато беше ядосан, както в момента, очите му блестяха върху тъмното лице като лампи.

— Имаме причини да сме тук — рече Махмуд. — Всяко нещо си има причина. — Причината, разбира се, беше, че дожът никога не поверяваше командването на армията си на своите благородници, тъй като всеки един от тях се страхуваше — и с основание, — че това може да се обърне срещу него. Всъщност капитан-генералът рядко биваше италианец и често дори не беше християнин.

Самият Махмуд имаше брат, който беше принц в Барбари и би спал много по-спокойно, ако Махмуд беше мъртъв. Да, за всяко нещо си имаше причина.

— Отнасят се с нас като с боклуци — каза Аббас.

— Благородниците се отнасят така с всички, не само с нас. Няма нищо конкретно срещу някого. Правят го по навик.

— Но ние сме с царска кръв!

— Каква царска кръв? — Махмуд удари силно с юмруци по масичката от орехово дърво, която го делеше от сина му. — Царският дом на един мюсюлмански принц? Какво значение има това за тях? Ще ти кажа какво сме ние... наемници! Не се заблуждавай, че принадлежиш към това място. Може и да живееш в дворец и да се обличаш като син на благородник, но не си един от тях. Запомни това.

— Тогава какво да правя? За кого ще се оженя?

Махмуд се извърна на една страна.

— Направи онова, което правят всички останали младежи — намери си развлечение на Понте деле Тете — Мостът на циците! — Аббас познаваше въпросното място. Беше си спечелило името заради жените, които стояха на него, разсъблечени до кръста и похотливо

оглеждаха минаващите млади мъже. — И без това си прекалено млад да мислиш за женене — добави Махмуд.

Аббас дълбоко пое дъх. Никога преди не се беше опълчвал срещу волята на баща си.

— Искам да се срещна с Джулия Гонзага.

Махмуд въздъхна. Вече не беше ядосан. Какъв смисъл имаше? Все едно се разправяше с малко дете, което настояваше да си има свой собствен замък. Онова, което синът му искаше, бе непостижимо. Толкоз. Дори Гонзага да беше човек, който би се примирил с мисълта дъщеря му да се омъжи за тъмнокож — а Гонзага със сигурност не беше от този тип мъже, — в Републиката имаше закон, според който всички венециански благородници трябваше да се женят за свои равни. Един магнifico от Съвета на десетте дори не можеше и да си помисли да разговаря насаме с чужденец, пък бил той и капитан-генерал на армията.

Особено с капитан-генерала.

— Всичко е заради твоята младост, Аббас. Утре напълно ще си забравил за това.

— Лошо ме преценяваш — отвърна Аббас и излезе от стаята.

Джулия Гонзага наблюдаваше театъра на венецианската нощ от балкона на бащиния си дворец. Беше скрита зад решетките на лоджията. Фенерите, висящи от кърмата на гондолите, оставяха вълнообразни следи върху повърхността на канала.

Чу се шепот и една млада двойка изчезна в тъмнината. Джулия отблъсна връхлетялата я завист.

Отново си спомни за онова, което ѝ се беше случило този следобед в църквата „Санта Мария деи Мираколи“. Защо онзи младеж я беше гледал така? И кой беше той? Беше тъмен, почти негър, подобно на някои от гондолиерите, но въпреки това не беше облечен като тях. На главата си носеше барета, украсена със скъпоценни камъни, ленената му риза бе дълбоко отворена отпред — така, както повечето модерни млади благородници носеха ризите си.

И така, кой беше той? Още една загадка, за да направи живота ѝ по-мистериозен. Сякаш живееше в огромна къща, където всички стаи бяха заключени за нея. Една загадка — баща ѝ; стриктно, мрачно присъствие. Той влизаше и излизаше от двореца си като... като сянката на самия Бог, каза си тя и се изчерви. Друга мистерия — нейната

майка, която бе умряла при раждането ѝ. Непозната, за която никога не се говореше.

Но най-голямата загадка от всичко бяха мъжете.

Баща ѝ беше ѝ намеквал, че един ден тя ще се омъжи. Тази вероятност предизвикваше две чувства у нея: ужас и облекчение. Мъжът беше различен от жената, това Джулия знаеше, но по какво точно се различаваха представителите на двата пола, можеше само да гадае. Според Библията и според нейната дуеня — гувернантката ѝ, синьора Кавалканти, — младите мъже бяха творение на дявола и щяха да изложат на опасност душата ѝ. Част от нея винаги се беше чудила дали проклятието не е за предпочитане пред начина на живот, който водеше. Тя вече бе жива погребана. Какво по-лошо от това?

Често размишляваше по въпроса за мъжете. Против волята си, в това бе напълно сигурна, синьора Кавалканти бе събудила едно ужасно увлечение у нея — бе провокирала неустойимо любопитство като към заключена врата на килер. Въпреки безпокойството си, Джулия копнееше да разбере какво има от другата страна.

Но как?

19.

Момичето вонеше на вино и пот. Свлече се с кикот в скута на Лудовичи. Той през смях плъзна ръце в пазвата ѝ и измъкна навън едната ѝ гърда, задържа я в ръка, сякаш беше скъпа ваза, която показваше на гост. Беше доста тежка и бяла, а зърното ѝ, забеляза Аббас, бе зачервено.

— Гледай сега, Аббас! От какво се разстройваш толкова? Виж, без дрехи всички са еднакви!

Жената изписка и игриво плесна Лудовичи по главата. Придърпа корсажа си нагоре с престорена скромност.

— Прилича на довлечен до брега кит — отвратено рече Аббас.

Смехът на проститутката замря в гърлото ѝ. Тя се втрени в Аббас с лице, изкривено от гняв и обида.

— Bastardo! — напсува го тя. — Езичник! Предполагам, че по-скоро би се любил с камила!

Тя оскърбено им обърна гръб. Лудовичи продължаваше да се смее. Взе бокала пред себе си и за пореден път отпи от гъстото вино, разливайки част от него върху бялата си риза — сякаш гърдите му се опръскаха с кръв.

Аббас се огледа наоколо. Кръчмата бе пълна с народ, повечето от посетителите бяха млади синове на благородници заедно с проститутките си. Огромно разнообразие от цветове. В стриктно контролираното общество на Ла Серенисима, както беше позната Венеция на своите граждани, само работниците и проститутките можеха да се обличат така, както си искаха; съпругите и дъщерите на патрициите винаги носеха черно. Косите на младите благородници обаче стигаха до раменете, ризите им обикновено биваха отворени отпред, а баретите им блестяха от скъпоценни камъни.

Кръчмата миришеше на вкиснало вино и парфюм. Отзад се носеше още по-неприятен мирис — на урина.

— Не вземай живота толкова насериозно — говореше му Лудовичи. — Един мъж има нужда единствено от дупка, в която да пошава. Кого го е грижа чия е?

Аббас поклати глава. Приятелят му беше пиян.

— Щом има значение за един Гонзага, може да има значение и за мен.

— Никога преди не си бил толкова придирчив. — Лудовичи му се ухили. Червеното вино бе оцветило зъбите му. Изглеждаше отчайващо млад. Макар че всъщност беше по-голям от Аббас.

— Може би вече съм поумнял — отвърна Аббас. Вярно беше. Бе плащал за услугите и фалшивата любов на проститутките, но онова, което получаваше, нямаше нищо общо с любовта, за която пееха трубадурите. Някои от тези уличници го караха да им плаща повече, защото беше мур; други искаха по-малко, водени от любопитството си. Всички бяха много пияни, много вулгарни, или — да му прости Господ! — много стари.

— Един мъж има нужда от това — беше му казал веднъж Лудовичи. — То е като да се изсереш както трябва. Само дето е доста по-скъпо.

Аббас се изправи, отвратен от спомените, раздразнен от миризмата и смеха на приятеля си. Задърпа Лудовичи от мястото му.

— Ставай да си вървим!

Лудовичи шумно протестираше, докато Аббас го влачеше към изхода. Вокалът му издрънча върху пода, вратата се захлопна.

Аббас подпря приятеля си на стената на кръчмата, стисна предната част на ризата му, за да го задържи изправен. Фината материя бе просмукана от вино.

— Чуй ме — прошепна Аббас. — Трябва да ми помогнеш.

Лудовичи се опита да фокусира погледа си, изненадан от внезапната настойчивост в гласа на приятеля му.

— За какво да ти помогна?

— За Джулия. Можеш ли да уредиш да ѝ предадат едно писмо?

— Tu sei pazzo!

— Може и да съм. Ще го направиш ли?

— Моля те, Аббас... Гонзага ще те убие!

— Хич не ме е грижа за Гонзага! Искам да се срещна с нея. Само веднъж.

— За Бога...

— Каза, че Джулия е братовчедка на Лучия...

— Това нищо не променя...

— Може да предаде едно писмо от мен.

Раменете на Лудовичи уморено увиснаха. Беше безполезно да спори с Аббас, щом веднъж си наумеше нещо.

— Ще я попитам.

Аббас се усмихна и го удари приятелски по рамото.

— Ще стане, Лудовичи, ще видиш!

Лудовичи сякаш внезапно изтрезня и потръпна.

— Много е опасно, Аббас.

— Опасността дава смисъл на живота.

— Но може и да доведе до неговия край. Не го прави. Ако се срещнеш с нея — което е невъзможно, Аббас, тъй като тя не излиза никъде без придружител, — ще се окажеш в смъртна опасност. Не можеш така лесно да си играеш с честта на човек като Гонзага.

Аббас се извърна. Светлината на луната продаваше някаква особена решителност на погледа му.

— Аз също имам чест, Лудовичи! Баща ми може и да е щастлив да бъде военното куче на дожа, но аз смятам да бъда себе си!

Мили Боже, помисли си Лудовичи. Любов и бунтарско настроение. Взривоопасна смес. Достатъчна, за да лиши човек от здравия му разум.

— Не го прави — прошепна той.

— Още тази вечер ще напиша писмото! — Аббас праметна ръка през раменете на приятеля си и го поведе към Пиаца Сан Марко. През целия път Лудовичи се проклинаше наум заради глупостта си, че спомена за връзката на Лучия с Джулия.

От това нямаше да излезе нищо добро. Знаеше го.

Едно въже с окачени на него пани дрехи танцуваше пред гълъбовосивата стена. От другата страна на канала някаква стара дуеня се навеждаше от прозореца, за да издърпа пълната с провизии кошница от минаващата гондола. Отразената от водите на канала светлина хвърляше пъстри сенки върху фасадите на дворците.

Джулия бе опънала дантелата, която плетеше, върху коленете си, наслаждавайки се на топлината на слънцето. Лучия седеше до нея и тихичко и редеше клюките, които бе научила от брат си. Лучия често посещаваше братовчедка си през лятото — придружена от своята дуеня, естествено, — за да поклюкарстват, докато се занимават с

ръкоделието си. Тези посещения бяха огромно облекчение и за двете, откъсваше ги от почти монашеското уединение на ежедневието им.

— Чувам, че ще те омъжат — каза Лучия. Тя беше тъмнокоса, набита девойка с тъмен мъх над горната устна. По-големият ѝ брат, Лудовичи, беше светъл и дори още не му беше поникнала брада.

Животът не е честен, мислеше си Джулия. Тя хвърли бърз поглед към синьора Кавалканти. Дуенята ѝ се ухили триумфално.

— Да — отвърна Джулия. — През есента.

— Хубав ли е?

— Само съм чувала баща ми да говори за него. — Джулия се престори, че оглежда дантелата в скута си. — Той също е член на Съвета на десетте. Жена му починала преди три години.

С крайцеца на окото си забеляза разочарованието — дали не беше пък ужас? — по лицето на Лучия. Братовчедка ѝ се приведе напред.

— На колко години е?

— Кара шейсет. Но това не значи, че не може да е хубав. — Направи усилие да овладее треперещия си глас. Каква половинка само ѝ беше избрал баща ѝ! Устната ѝ затрептя от гняв и самосъжаление. Е, той поне изглеждаше доволен от избора си.

— Как се казва?

— Серена. Не ме питай за малкото му име, не си го спомням.

Синьора Кавалканти я изгледа остро — беше доловила лошото ѝ настроение. Джулия сведе очи.

— Виждала съм го — каза Лучия. — Много е... важна личност е.

Прилича на сбръчкано листо, помисли си Лучия. Колко подходящо бяха избрали да вдигнат сватбата през есента. Стига годеникът да оживееше дотогава. Той изглеждаше така, сякаш всичките му жизнени сокове бяха изчерпани. Едва потисна смеха си. Бедната Джулия!

Потънаха в мълчание. Синьора Кавалканти остави бродерията си и разтърка очи.

— Мисля, че ще отида да си почина малко — каза тя и влезе вътре. Джулия я чу как дръпва завесите на спалнята си на горния етаж.

Лучия изчака и нейната дуеня да ги остави насаме за момент, после бръкна в гънките на вестурата си и извади някакво писмо,

запечатано с червен восък. Хвърли го в скута на Джулия, сякаш беше горещ картоф.

— Какво е това? — Джулия удивено ахна.

— Писмо — прошепна Лучия и бързо погледна към отворената врата, водеща към вътрешността на къщата. — Бързо, отвори го!

— От кого е?

— Имаш таен обожател!

Джулия си представи, че именно така би се почувствала, ако внезапно паднеше в канала. Пълна изненада, срам, студ. Тя задържа плика в ръката си. Върху него с черно мастило бе написана една-единствена дума: „Джулия“. Преглътна мъчително.

— Е, хайде, отвори го, де!

Лицето на Лучия беше цялото озарено от ентусиазма и любопитството на малко дете. Джулия побърза да послуша съвета и.

„Обичам те. Ти си най-красивата жена, която някога съм виждал. Трябва да се срещна с теб. Готов съм да се изправя срещу всякакви опасности. Само ми кажи, че има смисъл.“

Джулия препрочиташе тези думи отново и отново. Ръката ѝ трепереше.

— Какво пише? — нетърпеливо прошепна Лучия.

— От кого е? — повтори въпроса си Джулия.

— Не знам. От един приятел на брат ми.

— Кой?

— Не ми каза. Само ме помоли да ти го предам. Покажи ми го!

Лучия се опита да надникне в писмото, но Джулия гневно го издърпа от ръцете ѝ, сгъна го и го пхна в пазвата на дрехата си. Там поне щеше да е на сигурно място, далеч от погледа на синьора Кавалканти. Накъса плика на малки парченца и ги хвърли през балкона в канала.

— Защо този приятел на брат ти ми праща писма? Нима иска да ме опозори?

— Лудовичи каза, че това бил единственият начин.

— Единственият начин за какво?

— Не знам. Единственият начин ти и той да се срещнете, предполагам. — Тя хвана ръката на братовчедката си. — Какво ти пише? — пак попита тя, наслаждавайки се на зараждащата се интрига.

Джулия се опита да се контролира. Страните ѝ горяха. Чувстваше се едновременно ужасена и радостна: ужасена, защото можеше да си представи последствията, ако баща ѝ разбереше; зарадвана, заради внезапната и неочаквана романтика в живота ѝ.

Беше поразена и от собствената си реакция: почти веднага мозъкът ѝ се беше заел да крои планове. Една част от нея крещеше безмълвно: „Това е лудост! Неминуемо ще бъдеш разкрита! Ще опозориш името на семейството си и душата ти ще бъде обречена на вечни мъки!“

Другата част от нея се питаше кое наказание би било по-ужасно от наказанието да има подобен баща.

Не, наистина беше невъзможно. Да се срещне с някакъв напълно непознат мъж, без да му бъде представена, без придружители. Трябваше да изгори писмото. Ако авторът на писмото бе подходящ кандидат за нея, той би трябвало да си уреди среща чрез баща ѝ. Който и да беше този младеж, той очевидно не принадлежеше към прослойката на управниците, нито пък беше член на някое значимо благородно семейство.

И въпреки това.

— Какво ще правиш? — попита я Лучия.

— Моята дуеня спи всеки следобед — между три и пет часа. По това време чета Библията в моята спалня. Кажи на брат си... — Отново се помъчи да преглътне. — Кажи на брат си, че този негов приятел трябва да уреди една гондола, която да чака на канала по това време. Ако се появи по-рано или по-късно, няма да сляза и нека въпросният приятел да не ме притеснява повече.

Лучия се втренчи в нея с благоговение и изненада.

— Значи ще се срещнеш с него... без твоята дуеня? И без знанието на баща ти?

— Да — отвърна Джулия. — Не ме е грижа, че мога да бъда осъдена. — Помисли си за предстоящата си женитба с един шейсетгодишен старец сенатор. — И без това вече съм осъдена... нали така?

20.

Джулия загърна рамене с дългата си пелерина, спусна качулката ниско пред лицето си, за да го засенчи. Още не беше късно, можеше да се върне, напомни си тя. Погледна към стълбището. Беше тъмно и студено, до слуха ѝ достигаше хъркането на дуенята ѝ.

Открехна тежката дървена врата и погледна към сивите каменни стъпала. Светлината я заслепи и тя примижа. „Дево Марийо, прости ми!“, прошепна. Там беше! Гондолиерът бе висок и чернокож, облечен в червена сатенена риза с нацепени ръкави; широкополата му шапка също бе обримчена с червено. Той се облягаше на пръта с арогантно спокойствие, сякаш се подиграваше на страха ѝ.

Тя леко притвори вратата и дълбоко си пое дъх. Затвори очи.

Още не беше късно да се върне. Да се върне към какво?

Към своята стая, към черната Библия, която чакаше да бъде отворена. Към ръкоделието, с което сядаше край прозореца с надеждата да улови светлината и да облекчи напрегнатите си очи? Да гледа как гондолиерите се усмихват и се покланят, да изпраща с поглед каютите със спуснати завеси и да се чуди...

Да чака някакъв шейсетгодишен сенатор на име Серена!

Нагласи за последно качулката си и отвори вратата. Спусна се по стълбите, дръпна завесите настрани и скочи в гондолата.

Едва потисна вика, напирал в гърлото ѝ — вик на изненада и ужас.

Той беше тъмнокож.

Не чак толкова тъмен като гондолиера, но със сигурност — мур. Веднага си го спомни; той беше младежът от църквата. Ето защо не можеше да се обърне към баща ѝ. Не само че не беше син на благородник, ами дори не беше и венецианец!

Качулката все още скриваше лицето ѝ, но той сякаш успя да прочете изражението на лицето ѝ.

— Казват, че имам всички качества да стана добър гондолиер — каза и се усмихна, — но баща ми не би ми го позволил. Мисли, че синът на Защитника на Републиката трябва да се цели по-високо.

— Баща ти...?

— ... е капитан-генералът на армията.

Махмуд, мурът! Беше чувала за него. Сега вече всичко си идваше на мястото.

— Ако видът ми ти се струва твърде шокиращ, милейди, можеш да напуснеш гондолата и никога повече няма да чуеш за мен. Защото ще се хвърля в реката. — Той отново се усмихна и тя установи, че първоначалният ѝ гняв се е изпарил.

— Мога да остана само няколко минути — каза Джулия, но гласът ѝ сякаш не беше нейният. Той кимна на гондолиера и спусна завесите. Джулия чу звън на метал и лекия плисък на вода, когато гондолиерът подкара лодката към средата на канала.

— Къде отиваме?

— Никъде. Нима това не е най-сигурното място, където можем да разговаряме на спокойствие?

От всички страни се спускаха тежки завеси от синьо кадифе, така че наистина бяха защитени от чужди погледи в малката кабина. Джулия долови миризмата на плесен и пропито орехово дърво, но тя не ѝ се стори неприятна. Единственото, което виждаше от външния свят, бяха ярко оцветените чорапи на гондолиера, застанал на носа.

Джулия погледна към обожателя си. Беше млад, на години може би почти колкото нея. Кожата му беше с цвят на орех, косата му — ситно накъдрена, но не приличаше на гарвановочерното руно на главата на гондолиера негър. Чертите на лицето му бяха гладки и заоблени, като на статуя, отлята от бронз. Беше облечен в бяла ленена риза и жилетка от наситеносиня коприна, а на лявото му ухо проблясваше рубин.

Беше най-екзотичното нещо, което бе виждала някога.

— Как се казваш? — попита го тя.

— Аббас.

— Аббас... — повтори Джулия, сякаш наслаждавайки се на звука.

— Името ми не е венецианско, но както виждаш, аз самият също не съм съвсем венецианец.

Тя посегна към гънките на мантиелата си.

— Ето писмото ти.

— Не го искам обратно... — Той изглеждаше объркан.

— Опасно е. Ако искаш, ще го изгоря...

— Не искам да го гориш. — Той го взе от ръката ѝ. — Наистина държа на всяка дума, която съм казал в него.

Страните на Джулия пламнаха. Какво искаше от нея?

— Познаваш ли Лудовичи Гамбето? — попита го тя.

— Баща му е генерал и е съветник на моя баща. И двамата сме незаконородени, предполагам.

— И двамата?

Необходимостта от обяснения изглежда го изненада.

— И двамата сме незаконородени, съвсем по модата.

— Гамбети са едно от най-благородните семейства във Венеция!

Аббас изглеждаше малко засрамен.

— Не знаеш ли?

— Какво да знам?

— Лудовичи е извънбрачен син. Синьор Гамбето е имал любовница. Когато тя умряла, Лудовичи още бил бебе. Синьор Гамбето поел грижите за него, но... той си остава незаконороден син.

Джулия го изгледа втренчено. Любовница? Какво беше това? И как е възможно дете да бъде родено от извънбрачна връзка?

— Може би не биваше да ти казвам — каза Аббас. — Предположих, че знаеш.

Защо трябваше да знае? Никой нищо не ѝ казваше.

— Никога не са го споменавали пред мен.

— Съжалявам за... — Аббас разпери ръце и огледа малката, обвита в кадифе, кабина — ... за това. Исках баща ми да ми уреди среща с теб, а той заяви, че е невъзможно. Но аз исках да говоря с теб, просто трябваше. Ти си най-прекрасната жена, която са виждали очите ми. — Той посегна и отметна качулката ѝ назад. Джулия замръзна, помисли си, че Аббас се кани да я докосне. Но когато качулката падна, той просто се вгледа в нея с плашеща настоятелност.

— Великолепна си — прошепна.

За момент ѝ се прииска да се засмее с глас; това бе най-вълнуващото нещо, което някой ѝ беше казвал. От доста време подозираше, че е красива, но изведнъж осъзна, че рискът от днешния следобед си струва. Би направила всичко, за да получи подобно признание.

Почувства как кръвта ѝ се надига към лицето. Нямаше представа какво трябва да каже или да направи. Отново придърпа качулката над очите си.

— Трябва да тръгвам.

— Не още.

— Ако дуенята ми разбере...

— Само още няколко минути. — Върху балдахина от синьо кадифе премина сянка, когато гондолата се плъзна под един мост. Джулия чу виковете на хлапетата, играещи отгоре.

— Толкова ли съм грозен, че да не искаш да ме погледнеш?

— О, не — прошепна тя, — ни най-малко.

— Трябва отново да те видя.

— Не мога.

— Трябва. Никога не съм се чувствал така! Сякаш ме изгаря огън.

— Ще се омъжвам — промълви Джулия.

Той изглеждаше по-скоро ядосан, отколкото изненадан.

— Кога?

— През октомври. Бъдещият ми съпруг трябва да се върне от Кипър...

— Няма да позволя това да се случи.

— Трябва да престанеш да говориш по този начин. Плашиш ме. Да се върнем обратно.

Той снижи глас, зашепна.

— Можеш ли да обичаш един мур така, както аз обичам една неверница?

— Върни ме обратно — каза тя, но гласът ѝ трепна.

Минути по-късно чу стържещия звук на желязо в камъни и гондолата спря пред стъпалата на бащиния ѝ дворец. Джулия се изправи и гондолата се залюля. Тя залитна и Аббас я хвана за ръката.

— Нека още веднъж видя лицето ти.

Джулия се отдръпна назад и бавно свали качулката си. Забеляза как устните му се разтварят в щастлива усмивка, която преобрази лицето му. По някаква неизвестна причина в ума ѝ изникна образът на розова пъпка, плътно затворена при студ и разпукваща се в разкошен цвят при първия полъх на пролетта.

Той ли беше тази пъпка? Или тя?

— Няма да мога да мисля за нищо друго, докато не те видя отново — каза Аббас.

— Не мога — излъга тя, измъкна се от гондолата и хукна нагоре по стъпалата. Не спря, докато не се озова на сигурно място в спалнята си, където коленичи пред дървеното разпятие на стената и започна да се моли за опрощение, а после — за нов шанс да съгреши.

21.

Антонио Гонзага беше забелязал промяната у дъщеря си. Тревожеше го розовината по страните ѝ, потиснатото въодушевление в маниерите ѝ. Не съответстваше на една млада дама, чийто мисли би трябвало да са посветени изцяло на молитвите и ръкоделието.

Прислужницата постави пред тях две чинии скуазетто, гъст бульон от пиле и ориз. Гонзага наблюдаваше как дъщеря му вдига лъжицата към устата си.

— Изправи раменете.

Джулия се подчини.

Гонзага не успя да сдържи раздразнението си. Колкото по-скоро я омъжеше и се отървеше от нея, толкова по-добре.

— Една дама от благороден произход не би трябвало да седи прегърбена на масата.

— Да, татко.

— Скоро ще станеш съпруга на член на Съвета на десетте. От теб ще се очакват прилични маниери.

— Да, татко.

Какво не беше наред с това момиче, помисли си той. И преди беше виждал това кравешко изражение: у жена си през първата им брачна нощ, както и у любовницата си, когато беше бременна. Нещо, което се случваше прекалено често.

Той преглътна гъстото червено вино и забарабани с пръсти по масата, чудейки се на промяната. Тази червенина по страните ѝ не можеше да е провокирана от мисълта за брака със Серена, нали така? Или ако беше, то тогава дъщеря му жестоко се заблуждаваше по отношение на бъдещия си съпруг. Пък и в крайна сметка не това беше целта на един брак. Подозрението, че в главата на дъщеря му може да се въртят някакви нечестиви мисли, го накара да пламне от гняв.

Бутна чинията си настрана и се изправи.

Джулия разтревожено вдигна поглед.

— Татко?

— Не ми е добре. Ще отида да си почина. Извини ме. — Той излезе, оставяйки я да довърши вечерята си сама.

Гонзага седеше зад бюрото в частния си кабинет и мрачно гледаше в пламъка на свещта. Стаята съответстваше на човек с влиянието и ранга на Гонзага. Картината „Смъртта на Девата“ от Карпачо доминираше над всичко. От двете страни на вратата висяха две по-малки картини: „Девата с младенец“ от Белини и портрет на самия сенатор, заради който бе платил щедро на Палма Векио. Сред гоблените, покриващи стените, висяха персийски и сирийски копринени килими, а над камината — две бронзови статуетки на Ил Рицо.

На вратата плахо се почука.

— Кой е? — сопнато попита той.

— Синьора Кавалканти, ваше превъзходителство.

— Влезте.

Синьора Кавалканти влезе тихо и се наведе да целуне ръкава на черната му кадифена дреха.

— Ваше превъзходителство — измърмори тя, — искал сте да ме видите?

— Притеснен съм, синьора Кавалканти.

— Надявам се, че не е по моя вина, ваше превъзходителство.

Гонзага мълчаливо я изгледа.

— Не знам, синьора.

Дуенята закърши ръце. Гонзага я ужасяваше. Стоеше пред нея в своята пищна alto e basso, кадифена роба, с барета и дълъг до земята шал от същото черно кадифе, със сребърни токи и плочки по колана, а мрачните му сиви очи я гледаха втренчено изпод рошавите гарвановочерни вежди — точно така си представяше тя, че ще изглежда Господ, когато застанеше пред него в деня на Страшния съд.

— Уверявам ви, господарю, че най-старателно съм изпълнявала задълженията си.

— Така ли?

Госпожица Джулия! Но какво не беше наред?

Струва ми се, че дъщеря ми крие нещо от вас.

Синьора Кавалканти трескаво запрехвърля възможностите, опитвайки се да установи някаква грешка в държанието на

повереницата си. Знаеше, че това беше негов стар трик — да извлече пълни самопризнания, тръгвайки от едно най-обикновено подозрение.

— Не мисля така, ваше превъзходителство.

Мълчанието тежко увисна във въздуха. Най-сетне той рече.

— Говорила ли ви е напоследък за радостното събитие, нейната приближаваща сватба?

— Много малко, ваше превъзходителство.

— Перспективата за този брак доставя ли ѝ удоволствие?

Ако Джулия беше благодарно дете, може би, помисли си синьора Кавалканти. Но за съжаление девойката нямаше това качество. Само че синьора Кавалканти не можеше да изкаже мнението си на глас пред Гонзага, затова отвърна:

— Сигурна съм, че е повече от щастлива.

Пръстите на Гонзага забарабаниха по облегалката на стола.

— И никога не сте я оставяли сама?

Синьора Кавалканти виновно си спомни за почивката, на която бе свикнала да се отдава всеки следобед.

— Не, ваше превъзходителство.

Гонзага въздъхна. Изглежда се беше умилостивил.

— Наблюдавайте я. Наблюдавайте я много отблизо. Трябва да мисля за положението си.

— Да, ваше превъзходителство — отвърна дуенята и с облекчение и благодарност се извърна към вратата. Да, отсега нататък още по-стриктно щеше да наблюдава девойката. Нямаше представа какво можеше да е притеснило господаря ѝ, но каквото и да бе то, тя щеше да го открие. И щеше да положи откритието си в краката му като жертвоприношение, а благодарността му и подновената му вяра в нея щяха да са нейната награда. Седяха на терасата с ръкоделие в ръце. Късното следобедно слънце се спускаше над покривите на дворците. В къщата беше тихо. Дуенята и ги беше оставила сами, но Джулия още не я беше чула да дърпа завесите на прозореца си отгоре.

— Срещна ли се с него? — прошепна Лучия.

— С кого? — попита Джулия.

Лучия я изгледа многозначително.

— Знаеш за кого говоря! Кажи ми!

— Може би. — Джулия сви рамене.

Братовчедка ѝ се усмихна, но нищо друго не каза.

Синьора Кавалканти внезапно изникна на терасата.

— За какво си шепнете вие двете?

— За нищо, синьора — отвърна Джулия.

Дуенята седна и взе дантелата си. Погледна към Джулия, после към Лучия. Лицето и беше смръщено в подозрение.

Остатъкът от следобеда премина в мълчание. Джулия усещаше два чифта очи, втренчени въпросително в нея, но повече не вдигна поглед и не проговори.

22.

Отметна качулката на наметалото си умишлено бавно, наслаждавайки се на усещането за власт, което този жест винаги ѝ даваше. Беше завладяна от емоциите, които видът ѝ изглежда събуждаше у него. Беше проява на суета, съзнаваше го. Дяволски порок.

„Дево Марийо, прости ми, но ми харесва!“, помоли се наум тя.

Никога не бе възнамерявала да го срещне отново. Но всеки следобед от първата им среща насам гондолата неизменно се появяваше пред стъпалата на двореца и изкушението беше твърде силно. Тя просто искаше още веднъж да види онзи особен израз в очите му, щеше ѝ се да изпита отново дори тръпката на страха. Просто искаше да се чувства жива.

След втория път вече ѝ беше по-лесно. Колко пъти вече се бяха срещали така? Шест или повече? Това беше нейната едничка скъпоценна тайна. За пръв път през живота си имаше някаква власт. Баща ѝ и синьора Кавалканти вече не я контролираха напълно.

Суетност, страх, власт. Може би точно тези неща придаваха смисъл на живота.

„Дево Марийо, прости ми.“

— Джулия — прошепна Аббас.

— Само за няколко минути — каза му тя. Казваше тези думи всеки път, като някакъв ритуал, като пул, който подхвърляше в играта на комар със съдбата. Кой би могъл да я заклеми само заради няколко минути?

Той протегна ръка с обърната нагоре длан към нея. Последните два пъти му беше позволила да я докосне. Това бе техният сигнал. Тя му подаде ръката си и му позволи да я задържи в своята. Той я обгърна в дланта си, сякаш беше дребна ранена птичка.

— Обичам те, Джулия.

— Невъзможно е... трябва да престанем.

— Сега вече не мога да спра. Дори да ме захвърлят сред всичките огньове на ада, пак ще съм по-добре, отколкото сега.

— Престани — промълви тя, но ѝ се щеше той да продължи. Питаше се дали би могла да живее повече без това; страстта на Аббас, начинът, по който я караше да се чувства — сякаш беше най-важната и най-красивата жена на света. Как би могла да се върне към прозореца и да продължи да наблюдава света през него?

— Ще престана само когато ме закопаят в земята.

— Аббас, ще се омъжвам...

— Ела с мен. Мога да уредя да се качим на някой кораб.

Джулия го изгледа, едновременно ужасена и очарована.

— Можем да отидем в Испания. Там ще сме в безопасност, далеч от баща ти. Моят баща ще ни даде пари...

— Не...

Той така силно стисна ръката ѝ, че чак я заболя.

— Какво друго ни остава?

— Върни ме обратно.

— Какво друго остана и за двама ни?

Прав беше. Беше ѝ лесно да си представя, че играта ще продължава до безкрай. Но през есента щяха да я затворят в друг дворец, пред друг прозорец. Със старец, мрачен и посивял като баща ѝ. Тази мисъл я караше да потръпва. Но да избяга, да напусне Венеция... Нейният хладен, тъмен свят беше колкото убежище, толкова и затвор. Аббас сякаш я беше поканил да скочи в пропаст заедно с него. Умът ѝ трескаво работеше, мислите се блъскаха една в друга и тя знаеше, че повече не можеше да си вярва.

— Върни ме.

— Моля те, Джулия. От мига, в който те видях в църквата, разбрах, че съм свързан с теб. Ще направя всичко, всичко. По-скоро ще умра, отколкото да се откажа от теб.

Той наистина го мислеше. За първи път Джулия си даде сметка, че това не е игра. Аббас не падаше по-долу от баща ѝ — вярваше в онова, което казваше. Нямахше да се спре пред нищо. Беше ужасена, но и въодушевена.

— Моля те, върни ме обратно. — Вече го умоляваше.

— Кажи ми, че ще дойдеш с мен.

— Не мога.

— Трябва. — Наведе се към нея. Всеки момент щеше да я целуне, помисли си Джулия и затрепери. Искаше ѝ се да му изкрещи,

че не бива да го прави. Че Бог ще ги накаже за този грях! Че нещата отиват прекалено далеч! Но вместо това затвори очи и остана неподвижна, вдишвайки интригуващия аромат на друго тяло близо до нейното. Устните му нежно я погалиха, после Аббас се отдръпна.

— Ела с мен — повтори. Тя отвори очи. Той я гледаше с онзи свой кехлибарен, загадъчен, настойчив поглед. Сякаш отговорът ѝ беше изписан върху лицето ѝ. Ами ако вече никой никога не я погледнеше по този начин? Подобна перспектива ѝ се стори непоносима.

— Трябва да се върна обратно.

Когато стигнаха до двореца, тя изкачи стълбите в транс. Не забеляза ухиленото лице на гондолиера, не чу скърцането на вратата. Бягството ѝ се стори повече ужасяващо, отколкото спасително.

— Значи ме предаде!

„Марийо, майко Божия!“ Тя вдигна поглед. Когато очите ѝ привикнаха с мрака, забеляза две пламтящи очи, впити в нея.

— Синьора Кавалканти!

Страхът ѝ почти веднага отстъпи място на неочакван прилив на гняв. Това не беше убежище. Тук тя беше затворничка. Със същия успех биха могли да я приковат и към стената.

Когато приближи до стълбите, забеляза, че в очите на дуенята грееше триумф.

— Какво правеше?

Джулия се извърна и отвори широко вратата. Чу гневния вой на синьора Кавалканти, заглушен от тряскаването на тежката врата. Джулия хукна обратно към канала, но гондолата вече се беше отдалечила. Понечи да извика, но чу стъпките на дуенята по каменните плочи зад нея. Извикаше ли името му, все едно, че го предаваше.

Ръцете на старата жена вече бяха на раменете ѝ, влачеха я обратно към вратата. Джулия изпищя от гняв и ярост, но не беше сигурна дали Аббас я е чул, или е видял случилото се.

Антонио Гонзага бе облечен в пурпурна роба, която го отличаваше от останалите и даваше да се разбере, че е човек с висок ранг, сенатор. Стоеше пред прозореца, опрял стиснатите си в юмруци ръце на рамката, а погледът му се рееше от покривите на дворците към камбанарията на „Сан Марко“. Зад нея се намираше дворецът на дука.

Какво щяха да кажат за него, ако новината за този скандал някога се разчуеше? Какво щеше да стане със съюза му със Серена?

Неговата дъщеря! Да се държи като най-обикновена проститутка! Идеше му да ѝ пререже гърлото.

— Кое е това момче? — изръмжа той.

Джулия сведе поглед и се опита да овладее треперещите си колене. Не би могла да му отговори, даже и да искаше. Никога и никъде не беше виждала подобен гняв.

— Попитах КОЕ Е ТОВА МОМЧЕ? — изкрещя отново той.

Джулия усещаше погледа на синьора Кавалканти; очите на дуенята блестяха със садистично задоволство. Момичето не каза нищо. Нямаше да издаде Аббас. Поне това можеше да направи.

Ударът напълно я изненада. Запрати я на земята и в продължение на няколко минути тя не можеше нито да вижда, нито да чува. Когато най-сетне замайването отмина, тя забеляза сенатора, застанал над нея с разкрасени крака и стиснати юмруци.

— Ще ми кажеш кой е.

— Никога — чу се да прошепва.

Тази неочаквана проява на твърдост у собствената му дъщеря още повече разпали гнева му. Той силно изръмжа и я сграбчи за косата, после я разтърси, подобно на кученце, и я повлече по мраморните плочи. Засипваше я с ругатни, които Джулия беше чувала само по пазарите. Когато най-сетне я пусна, между пръстите му се виждаха снопчета синьо-черни коси.

Джулия закри главата си с ръце, за да се предпази, и ридаетки, се сви на топка върху пода.

Когато отвори очи, видя, че дори старата синьора Кавалканти изглеждаше шокирана.

— Ще ми кажеш името му.

Джулия не можеше да проговори. Ужасът бе стегнал гърлото ѝ. Отново изпищя, когато Гонзага я дръпна, за да я изправи на крака. Пръстите му раздраха бухналите ръкави на роклята ѝ. Той я заудря по главата с пестник, докато тя се извиваше и се опитваше да избегне ударите му. Внезапно я пусна и тя тежко се свлече на пода.

Разбра, че тази вечер не можеше да очаква проява на здрав разум у нея.

— Покрий се, курво — изсъска ѝ той. Беше разкъсал роклята ѝ на рамото, разкривайки едната ѝ гърда. Джулия се опита да се прикрие с парчетата плат, но ръцете ѝ трепереха толкова силно, че не успя.

— Заведете я в стаята ѝ — нареди Гонзага на дуенията. — После се върнете тук. Искam да говоря с вас.

Никога синьора Кавалканти не се беше чувствала толкова уплашена. Винаги бе почитала негово превъзходителство заради строгостта му, но сцената, на която току-що беше станала свидетелка, я беше потресла. Едно беше справедлив съдия да произнася присъда, съвсем друго — сам да застане зад колелото за мъчения.

Когато отново влезе в кабинета, Гонзага вече се беше овладял. Седеше зад бюрото си, скръстил ръце в скута си, а лицето му бе намръщено. Само изхвъркналата изпод баретата му коса подсказваше за сцената на насилие, която се беше разиграла преди малко.

— Дъщеря ми е ужасно упорита — рече той.

Синьора Кавалканти не знаеше какво да отговори.

— Възможно ли е да не съзнава напълно степента на вредата, която ми е нанесла? — попита Гонзага.

— Подробно съм я инструктирала относно дълга ѝ към Републиката и Бог — отвърна бързо дуенията.

— Може би. — Гонзага остави думата да увисне във въздуха като неясна заплаха. — Но защо тогава ми се противопоставя?

Дуенията разбра, че е изправена на съд. Но какво можеше да каже в своя защита? Може би щеше да е по-добре, ако беше запазила разкритието си за самата себе си. Е, вече беше прекалено късно.

— От това изникват много въпроси — продължи сенаторът, — като например как са се уреждали тези срещи?

Синьора Кавалканти едва се въздържа да не каже, че не знае. Това би било все едно да признае вината си. Сега си даваше сметка, че трябваше да обмисли действията си по-добре.

— Ще разбере — отвърна.

— Надявам се, синьора Кавалканти. Всъщност, разчитам на това.

Гонзага се усмихна. На дуенията не и харесваше, когато негово превъзходителство се усмихваше по този начин. Не вещаеше нищо добро.

23.

Аббас последва пешком каретата, тръгнала от двореца.

Загуби я из тесните улички, но после отново я зърна в блъсканицата на пазара край Кампо Санта Мария Нуова. Разблъска настрана търговците на плодове и амбулантните търговци.

Църквата „Санта Мария деи Мираколи“ се извисяваше над площада. Беше една от най-красивите църкви в града, фасадата ѝ бе изработена от наситеножълт, сив и бял античен мрамор. Каретата спря до стъпалата пред входа, в сянката на огромния купол.

Аббас застана от другата страна на площада и проследи с поглед двете фигури, които излязоха от каретата — едната, ниска и набита, другата, висока, слаба и грациозна. Може би за един случаен наблюдател жените във Венеция изглеждаха еднакви, помисли си той, всичките бяха облечени в черно с техните широки поли, бухнали ръкави и тъмни воали, спуснати пред лицата, но ако човек познаваше нея, би могъл да я различи сред хилядите други жени дори само по начина, по който се движеше.

Джулия!

— Това е лудост! — прошепна Лудовичи в ухото му.

— Никога ли не си се влюбвал, Лудовичи?

— Това не е любов, а самоубийство! Ела на себе си, Аббас! — Лудовичи сложи ръка на рамото му и се опита да го издърпа.

— Не мога да живея без нея.

— Дишаш, ядеш, пиеш. Това е всичко, което ти е необходимо, за да живееш! Можеш да вършиш всичко това и без жена, нали така?

— Това не е живот, Лудовичи! Няма живот без страст!

— Вече знаят всичко! Видя дуенята на кея! Ако Джулия спомене името ти пред Гонзага, свършен си!

— Тя няма да му каже.

Аббас пое към църквата. Лудовичи хукна след него.

— Какви ги вършиш?

— Трябва да я видя. Няма да ме забележат!

Лудовичи примирено сви рамене. Какъв смисъл имаше да отива? Приятелят му нямаше да се вслуша в съветите му. Най-безобидното, което можеше да се случи, бе Гонзага да докара Махмуд до фалит и да изгони него и сина му от Републиката — стига да не свършеха в затвора преди това.

Загледа се в Аббас, който тичешком изкачваше стъпалата на църквата, сляп за всичко друго, освен за собствените си страсти. Като дете, помисли си Лудовичи. Твърдоглаво, упорито дете.

Църквата беше празна. Свети Франциск сякаш с хладна подигравка сочеше с мраморния си пръст към Аббас. Фризът с голите херувимчета, танцуващи и подскачащи над главната арка, сякаш му се присмиваше. Аббас се спря и озадачено се огледа наоколо.

Те тихо го подминаха. Докато се усети какво става, те вече бяха стигнали до изхода и той успя да ги зърне само за миг. Разбра, че дуенята беше очаквала идването му. Лудовичи беше прав: Аббас се бе оказал истински глупак. Беше попаднал в капан.

— Джулия!

Тя се извърна, препъна се. Старата вещица, която я придружаваше, я задърпа след себе си. Девойката отметна за момент черния си воал и той видя страданието върху лицето ѝ. *Corpo di Dio!*

Затича се след тях, после спря. Какво можеше да стори?

Застана на площадката пред стълбите. Лудовичи гледаше към него, а върху лицето му се четеше яд и съжаление. Една карета изтрополи надолу по Виа деле Ботеге, подковите на конете иззвъняха по калдъръма.

— Аббас Махсуф? Синът на мура?

Синьора Кавалканти закима, наслаждавайки се на собствената си хитрост. Толкова лесно беше подмамила младежа! Беше сигурна, че Гонзага ще я възнагради щедро за изобретателността.

Сенаторът се изправи и дъбовият стол с трясък падна на мраморните плочи зад него.

— Мур?

— Видях го със собствените си очи! Извика я по име, когато излязохме от църквата „Санта Мария деи Мираколи“!

Едната вежда на Гонзага се изви като въпросителен знак.

— А вие откъде бяхте сигурна, че той ще е там?

Синьора Кавалканти трепна.

— Спомних си, че един път беше там.
— „Един път“? Не сте ми споменала нищо за това!
— Стори ми се незначително.
— Разбирам — тежко произнесе Гонзага. — Незначително! И как е могло да се случи това незначително нещо?
— С него имаше още един младеж.
— Кой?
— Лудовичи Гамбето.
Той втръчено я изгледа, беше отвратен.
— Смятате, че е мърсувала и с двамата?
Синьора Кавалканти яростно затръска глава. Опазил Бог!
— Не, той просто гледаше. Видях лицето му, когато напускахме пиацата. Вярвам, че мурът му е приятел.
Гонзага приближи до прозореца, обърна ѝ гръб и се загледа в Канале Гранде. Тя не виждаше изражението на лицето му.
— Копелето на зет ми!
Дуенята гледаше надолу и изчакваше реда си, за да заговори отново.
— Смятате, че по този начин са се предавали бележките?
— Тя и Лучия често си ходят на гости.
Гонзага дълго мълча. Накрая просъска.
— Поздравявам ви за разкритието. Ще получите възнаграждение за това, синьора Кавалканти. Сега ме оставете.
Вратата се затвори. Гонзага удари с юмрук по стената. Какво щеше да прави? Ако отнесеше въпроса до съда, щеше да се превърне в посмешище за цяла Венеция. Дъщеря му и един тъмнокож! Щяха да го накарат да освободи поста си в Съвета на десетте.
Можеше да се обърне към бащата на Лудовичи, но и това криеше опасности. Съпругата му беше мъртва от много време, а сега старият Гамбето правеше всевъзможни маневри, за да бъде провъзгласен за следващ дож, съперничец на самия Гонзага — като нищо би посрещнал с радост подобна възможност за раздухване на скандал.
Не, трябваше да реши проблема тихо и търпеливо. Лудовичи щеше да си получи заслуженото по-късно. Сега трябваше да се заеме с Аббас.

Какво беше казала синьора Кавалканти? „Тя и Лучия често си ходят на гости.“ Усмихна се. Ето къде беше отговорът! Лучия беше свръзката. Ако водата можеше да тече в едната посока, тя можеше да се обърне и в другата.

Но този път щеше да използва хода ѝ за своя собствена полза.

Когато Лучия пристигна, дуенята ѝ беше отпратена и вместо да я поканят във всекидневната, която гледаше към Канале Гранде, синьора Кавалканти я въведе в кабинета на сенатора. Момичето се стъписа, когато разбра, че самият синьор Гонзага я очаква там.

Той се надигна да я посрещне. Диплите на черната му роба се развяха като криле на лешояд.

— А, Лучия. Колко ми е приятно да те видя отново.

— Ваше превъзходителство — рече Лучия, обзета от внезапно безпокойство. Прегъна коляно и целуна крайчеца на ръкава му.

— Ела и поседни до мен.

Той погледна към синьора Кавалканти и ѝ направи знак да се оттегли. Вратата се затвори зад нея. Гонзага седна и мълчаливо заоглежда гостенката си. На лицето му беше замръзнало някакво подобие на усмивка. Мълчанието започна да натежава.

Лучия усети, че в гърдите ѝ се надига паника. Сигурно беше разбрал. Защо иначе щеше да я вика да разговарят насаме? Какво ли му беше казала Джулия? Ако сенаторът я хванеше в лъжа, щеше да стане лошо и за нея. Ами ако кажеше на баща ѝ?

— Вярвам, че имаш да ми казваш нещо — каза той накрая.

— Аз... не съм направила нищо нередно — заекна тя.

— Няма нищо. Джулия всичко ми разказа.

— И не сте ядосан?

— На нея — да. На теб... да, също съм ти ядосан, скъпа моя. — Погледът му на ексектор се спря върху нея и — без да престава да се усмихва — Гонзага продължи: — Но за теб поне мога да намеря някакво извинение. В края на краищата си била само посредник.

— Не знаех какво пише в писмото. Брат ми ме помоли да го предам на Джулия. Това е всичко.

— Значи мислиш, че това те извинява? — меко попита той. — Понеже не си знаела какво пише в писмото?

Лучия го загледа втренчено. Какво целеше той с това?

— Да, ваше превъзходителство.

Гонзага широко се усмихна, но на Лучия не ѝ беше до смях.

— Искам от теб още веднъж да изпълниш тази роля.

— Ваше превъзходителство?

— Каж ми, някога доставяла ли си писма, писани от Джулия?

— Не, ваше превъзходителство.

Гонзага се усмихна.

— Много добре. Защото именно това ще направиш сега.

Той отключи чекмеджето на бюрото си и извади плик, запечатан с тежък восъчен печат. Подаде го на Лучия.

— Това е за Аббас.

Лучия продължаваше да го гледа недоумяващо.

— От кого е, ваше превъзходителство?

— От Джулия, разбира се.

Нова усмивка. Лъжеше.

— Вземи го.

Лучия се поколеба.

— Ваше превъзходителство...

Гонзага се приведе. Усмивката му ненадейно угасна.

— Разбери ме добре, дете. Ще дадеш на брат си това писмо, а той ще го предаде на Аббас. На никого няма да казваш — на никого за този наш разговор. Carisci? Разбра ли? Ако ме издъниш, ще осведомя баща ти за ролята, която ти и брат ти сте играли в този срамен епизод. Нещо повече, ще се погрижа върху главите ви да се стовари такова зло, че никой от двамата ви да не посмее повече да си покаже носа в Ла Серенисима! Напълно ли съм ясен?

Лучия кимна и взе плика в разтрепераните си пръста. Имаше чувството, че ще припадне. Нямаше нужда Гонзага да повтаря заплахата си. Като член на Съвета на десетте бе по-могъщ дори от самия дож.

— Сега мога ли вече да се видя с Джулия, ваше превъзходителство?

— Тя не е добре и не може да посреща гости — отвърна Гонзага. Той стана и отвори вратата пред нея. — Синьора Кавалканти ще те изпрати.

Сложи ръка върху рамото ѝ, когато минаваше край него. Пръстите му бяха леденостудени като смъртта.

— Гледай Аббас да получи бележката. Ще разбере, ако това не стане.

Лучия кимна, но гласът ѝ се беше изгубил. Когато вратата се затвори зад нея, тя потръпна от облекчение. Единственото, което искаше сега, бе да изпълни тази последна поръчка и да приключи.

24.

„Скъпи Аббас,

Ще ме изпратят в манастира в Бреша до деня на сватбата ми. Времето е малко. Ако наистина ме обичаш, както твърдиш, ще ти се доверя. Мога да се измъкна още веднъж. Голямата врата, която гледа към канала, вече е завинаги заключена, но може да има и друг начин. Ако утре в полунощ ме чакаш на Понте Векио, ще дойда при теб. Ще отида, където ме отведеш. Животът ми е в твоите ръце.

Последната седмица беше истинско мъчение. Как ще живея без теб? По-скоро бих умряла, отколкото да загубя любовта ти. Дано часовете до утре вечерта се изнижат побързо!

Хиляди целувки:

Джулия“

Аббас прочете писмото още два пъти. Загризалото го леко съмнение бързо бе пометено от вълната на радостна възбуда, която го завладя. Тя искаше да отиде с него!

Лудовичи го наблюдаваше с нарастващо нетърпение.

— Какво пише? — изсъска той.

Аббас внимателно скъса листа на две и поднесе половинките към пламъка на свещта. Жълтият огън ги поде, над тях се изви гъста спирала от черен дим. Аббас не каза нищо, докато пламъците не докоснаха пръстите му и посланието не се превърна в пепел.

— Нищо — отвърна накрая.

Въведоха Аббас в заседателната зала на Министерството на войната, *Savio alia Scriittura*. Баща му вдигна поглед от картата, разпъната на масата пред него, и отпрати двамата помощник — генерали. После продължи да проучва картата, изобразяваща

полуострова и заобикалящите го османски територии, като вдигна поглед само веднъж изпод гъстите рошави вежди.

— Какво толкова спешно се е случило, че ме безпокоиш тук?

— Извинявай, татко.

— Е?

— Трябват ми пари.

— Нима заплатата ти като офицер от моята армия не ти е достатъчна? Аббас дълбоко пое дъх. През целия си живот се беше страхувал от баща си. Струваше му се, че Пророкът трябва да е приличал поне малко на баща му — строг, смел и горд, величествен и физически, и като присъствие. Аббас не помнеше майка си — тя беше конкубина от харема на Махмуд, преди той да се прехвърли във Венеция — и баща му се бе превърнал във всичко за него: баща и учител, господар и душеприказчик, наставник и изповедник. Сега той се изправяше не само срещу мъжа Махмуд, но срещу цялото си възпитание. За пръв път тръгваше срещу желанията на баща си.

— Трябва да замина.

Вниманието на Махмуд се прехвърли от картата върху сина му.

— Защо ти е да напускаш Венеция?

— Имам намерение да се ожения за Джулия Гонзага.

Махмуд се изправи, пхна палци в широкия кожен колан с голяма сребърна катарам на кръста. Заобиколи голямата дъбова маса и приближи към Аббас. Начинът, по който баща му се движеше, напомняше на Аббас за огромната кафява мечка, която веднъж беше видял в горите край Белуно: бавна, мощна и заплашителна. В онзи случай обаче Аббас имаше зад гърба си десетима въоръжени стрелци. Прииска му се сега отново да са тук.

Махмуд внимателно го огледа.

— Казах ти. Невъзможно е.

— Няма нищо невъзможно.

— Какво искаш да кажеш?

— Срещах се с нея, тайно. Планираме да избягаме.

Махмуд протегна ръка, за да се подпре на голямата маса.

— Ти, малък глупако! — Въздъхна тежко и простена.

— Обичам я.

— Какво общо има любовта? Сложил си главите и на двама ни на дръвника!

— Ще отида във Ферара. Взел съм на два пъти участие в кампаниите ни срещу османците, а твоето име е известно из целия полуостров. Ще ме вземат във всяка армия. Веднъж сторено, Гонзага ще се принуди да го приеме. Една година, може би две — и пак ще се върна във Венеция.

Махмуд поклати глава.

— Изобретателността ти далеч надхвърля възможностите ти да разсъждаваш реално. Не знам как си успявал да мамиш Гонзага досега, но не мисля, че той ще ти прости. Нито пък аз.

— Щом се оженим, какво може да стори?

— Някой друг знае ли за това?

Аббас поклати отрицателно глава. Не, дори Лудовичи не знаеше. Беше направил толкова много за него, не би застрашил по никакъв начин бъдещето на приятеля си.

— Никой.

— Добре.

Ударът беше толкова внезапен, толкова неочакван, че накара Аббас да подскочи. Изведнъж се намери паднал по гръб на земята, забит поглед в сводестия таван, а главата му тежеше като камък. Ушите му пищяха, в устата си усети вкуса на собствената си кръв.

Махмуд с лекота го вдигна от пода и го притисна към стената.

— Чуй ме сега! Обичам те и няма да позволя да съсипеш живота си — нито пък моя — само заради някакво си младежко увлечение! Купи си метреса, щом толкова искаш, но остави Джулия Гонзага на мира! Разбираш ли ме!

Аббас залитна напред и опря чело в рамото на баща си. Затвори очи. Гадеше му се. Когато ефектът от удара попремина, усети, че хватката на баща му е отслабнала.

— Довиждане — прошепна младежът и се отскубна. Преди Махмуд да успее да го спре, той се втурна навън и изчезна.

Според законите никой благородник нямаше право да разговаря на четири очи с капитан-генерала на армията. Заплахата от конспирация беше постоянна и Съветът на десетте бдеше да не би някой да се опита да използва армията за свои собствени цели, както бе сторил Сфорца в Милано. Така че Махмуд беше следван навсякъде от двама сенатори. Те бяха до него и сега, когато Махмуд се втурна в частните покои на Антонио Гонзага.

Гонзага седеше в отдалечения край на стаята, зад гърба му се виждаха витражите на прозорците. Куполът на Сан Джовани Кризостомо блестеше на фона на бледоморавото небе.

— Достопочтени синьоре — измърмори под носа си Махмуд и се наведе да целуне ръкава на робата на Гонзага.

— Казаха ми, че си искал да ме видиш по някакъв въпрос от неотложна важност — рече Гонзага, без да отмества поглед от двамата придружители на капитан-генерала. — Предполагам, че става дума за лични, а не държавни дела?

Махмуд се изправи, като отбягваше да срещне очите на Гонзага. Той засрамено запристъпя от крак на крак. Предпочиташе да може да обсъди въпроса насаме с Гонзага, но това можеше да се окаже дори по-опасно от затруднението, в което се намираше в момента.

— Изключително деликатен въпрос, синьоре.

— Има ли нещо общо с дъщеря ми?

Облекчение — примесено с малко страх, както със задоволство забеляза Гонзага, — се изписа по лицето на мура.

— Да, синьоре. Значи имате някаква представа какво съм дошъл да ви кажа?

Гонзага разбра, че в момента най-важно бе да се действа предпазливо. Трябваше да държи под контрол както езика на този мур, така и своя собствен. Двамата придружаващи сенатори почти бяха почнали да се облизват в очакване на скандала.

— Всичко, което знам, е, че Лучия Гамбето е била достатъчно глупава да си позволи да предава писма между дъщеря ми и нейния доведен брат Лудовичи. — Махмуд понечи да възрази, но изражението на Гонзага го възпря. Забеляза го как хвърля бърз поглед към двамата сенатори и веднага разбра.

— Имам основания да подозирам, че е планирана... среща — отвърна Махмуд.

— Аз чух същото — кимна Гонзага. — Разбира се, никога няма да допуснем подобна проява на неблагоприятие. — Проклето момче, изруга наум Гонзага. Не беше допускар, че Аббас ще сподели проблема с баща си. Сега трябваше да измисли друг начин. Освен ако...

— Изпитвам огромно облекчение, че сте толкова добре информиран — каза Махмуд. — Чувствах, че е мой дълг да ви предупредя.

— Имате моите благодарности, генерале. Мога ли да знам откъде сте получил информацията? От сина си, може би?

Махмуд се поколеба. Сега, след като се очертаваше начин да се избегне скандалът, вече не беше необходимо да разкрива пред Гонзага — нито пред двамата сенатори — факта, че не е виждал сина си от предишната вечер.

— Неговият дълг е към Венеция. Както и моят, синьоре.

— Тогава ще му предадете моите благодарности, генерале. Уверявам ви, че няма да позволя името Гонзага да бъде опетнено.

Махмуд се поклони и се оттегли. На излизане от двореца се опита да потисне съмненията, които го бяха нападнали. Какво го караше да се чувства така, сякаш по някакъв начин е бил манипулиран? Е, достатъчно бе, че предупреди Гонзага. Сега поне нямаше начин животът на сина му — както и неговият собствен — да бъде съсипан от нещо, което лесно би могло да бъде закупено за няколко монети навсякъде из Републиката.

25.

Сенките се бяха превърнали в приятели на Аббас. Цялата предишна вечер, както и през последвалия дълъг ден той се беше крил и беше кроял планове. С малкото пари, които му се намираха, бе платил за билети до Пескати — щяха да отпътуват с една малка галера със сутрешния прилив. Нямаше представа как щяха да се доберат оттам до Неапол, но бъдещето не го занимаваше. Най-важното в този момент, бе да се измъкнат от Венеция.

Лудовичи имаше любовница — дъщеря на беден banker, който с готовност бе разменил едно гладно гърло за торба златни монети — и Аббас цял ден се бе крил в апартамента в Гуидека, който Лудовичи бе наел за метресата си. Вечерта, когато Лудовичи се прибра в апартамента, той разказа на приятеля си, че войниците на Махмуд цял ден са го търсили из града, преобръщайки с главата надолу всички кръчми.

— Какво си направил? — попита го Лудовичи ужасено.

— Не мога да ти кажа. Вече и без това си твърде въвлечен в събитията.

Лудовичи поклати глава.

— Играта става дяволски сериозна, Аббас. Предупредих те.

— Винаги съм бил дяволски сериозен, Лудовичи. Прекалено лековато се отнесе към целта ми. — Той се усмихна и кимна по посока на печалното тъмнокосо момиче, което ги наблюдаваше от другия край на стаята. — Струва ми се, че бедната девойка се притесни, че имаш намерение да си я поделиш с мен. Не се тревожи. Тази вечер ще си тръгна, без да докосвам къщата и любовницата ти.

Лудовичи не отвърна на усмивката му.

— Къде ще отидеш?

— Дори и на теб не мога да кажа. — Усмивката му помръкна и той прегърна приятеля си. — Благодаря ти. Ти си най-добрият приятел, който човек може да си пожелае.

Въпреки протестите на Аббас, Лудовичи напъха торбичка с жълтици в ръката му. Аббас не се дърпа много. Без тези пари той не

можеше да си купи дори един хляб, когато стигнеха в Пескати.

Чу как големият часовник на площад „Сан Марко“ отмерва полунощ. Загърна се още по-плътно с наметката си, потръпнал от нощния хлад, и се огледа в тъмното. Дали щеше да дойде?

Гондолата бе завързана под моста. Аббас чуваше как водата нежно се плиска по корпуса ѝ. Чу шум от стъпки по калдъръма, видя как една тъмна фигура, обвита в мантия с качулка, се появява от другата страна на моста. Сърцето на Аббас подскочи.

Джулия! Спусна се по моста да я посрещне. Тя също го видя и затича към него.

— Джулия! — промълви той.

Протегна ръце. Изведнъж до слуха му достигнаха и други звуци. По моста зад него се чуваха множество трополещи стъпки. А също и отсреща! Нощната полиция!

— Джулия, внимавай!

Посегна към нея и качулката се смъкна от главата ѝ. Лунната светлина падна върху кривата усмивка на непознат мъж с брада.

— Не съм ли красавицата, която очакваш? — процеди мъжът. Аббас зърна блясъка на острие, почувства как то се забива между ребрата му. — Може да не съм твоята Джулия, но знам пътя до сърцето на един мъж.

Внезапно Аббас вдигна рязко коляно. Непознатият изквича като прасе в кланица и се сгъна на две, падайки в краката на младежа. Аббас изохка. Докато падаше, непознатият се бе облегнал на камата си и я бе забил още по-навътре.

Аббас отскочи назад и измъкна меча си, опитвайки се да различи врага в тъмнината. Колко души бяха? По стъпките прецени, че има още трима или четирима.

Обзет от ужас, той вдигна меча над главата си и замахна с всичка сила към фигурата в краката си. Почувства как острието се удря в кост. Мъжът изкрещя и последният му вик разкъса тишината.

Сенките внезапно оживяха. Аббас отстъпи назад, докато не усети твърдия камък на моста зад кръста си. Чу как гондолиерът — да бъде проклета подлата му душа! — подкарва гондолата надолу по канала. В същото време още две сенки се втурнаха по моста и лунната светлина ги превърна в мъже от плът и кръв.

За свое най-голямо разочарование Аббас установи, че те не са аматьори като колегата си, който продължаваше да стене и да се бори за живота си. Двамата нови нападатели се движеха в унисон, приближаваха го едновременно отляво и отдясно. Аббас замахна със сабята, но те не допуснаха грешката да се приближат твърде много до него. Аббас с ужас разбра, че изчакват нещо.

Обърна се наляво.

Долови още едно движение. В лунната светлина изникна нова сянка. Нещо тежко се стовари върху главата и раменете му и той инстинктивно протегна напред ръка, за да се предпази. Мрежа! Докато другите двама нападатели приближаваха, той упорито се опитваше да се освободи. Спъна се в агонизиращия човек и омота и него в мрежата. Усети нещо топло и лепкаво върху свободната си ръка, мъжът под него се замята и завика. Опита се да се изправи, но в паниката си само успя да се оплете още повече. Все още държеше камата си! Прониза го остра болка в лицето. Извърна се и чу нови викове.

Този път бяха неговите собствени.

Не помнеше откога беше буден. В трюма, където беше затворен, бе тъмно като катран, затова беше невъзможно да се каже кога бе дошъл в съзнание и кога поднесеният към лицето му горящ огън напълно го беше върнал към действителността. Единственото, което долавяше, бе смрадта, идваща от трюма, бавният плисък на вълните и нервното топуркане на плъховете.

Имаше и още нещо, една друга воня, която той си спомняше много добре от времето, когато се беше бил на бойното поле. Миризмата на труповете.

Които и да бяха похитителите му, изглежда нямаха намерение да го убиват. Защо го бяха довели в този вонящ трюм? Спомни си мрежата и агонията, която бе изживял, когато камата го бе прорязала. После трябва да го бяха пребили с тояги.

Опита се да помръдне, но ръцете и краката му бяха завързани. Изстена високо от болката и се опита да анализира положението. Бе очевидно какво се бе случило. Джулия не беше писала никакво писмо. Всичко бе внимателно заложен капан.

Гонзага!

Отвън се чуха стъпки, примесени с мъжки гласове. Вратата се отвори и една факла освети трюма.

Извърна лице, за да се предпази от внезапно бликналата светлина и погледът му попадна върху лицето на брадатия непознат от моста. Очите на мъжа го гледаха с хладно учудване, подобно на очите на мъртва риба. До Аббас лежеше и друг труп — на стара жена, облечена в черно. Гърлото ѝ беше прерязано, а лицето ѝ — черно от засъхналата по него кръв.

Някой се изсмя. Аббас се извърна, за да види похитителите си — брадати босоноги моряци, можеха да бъдат купени по всяко време на кея в Маргеро за няколко монети. Единият от тях — Аббас разпозна миризмата на евтино вино и пот, лъхаща от тялото му — се наведе над него и поднесе горящата факла към лицето му.

— Вече не изглеждаш толкова хубав — ухили се той. — Бартоломео те клъцна с камата си, преди да умре. Отнесе половината ти лице. Не че вече има някакво значение за теб.

Двамата зад гърба му се изсмяха. Онзи се наведе по-ниско. Аббас се опита да се отдръпне. Ужасът му беше толкова голям, че не можеше нито да приказва, нито да мисли. Струваше му се, че ще припадне.

— Виждаш ли дъртата до Бартоломео? Тя беше дуенята на Гонзага. Доста се съпротивлява. Не че ѝ донесе някаква полза. Виждал ли си как се коли прасе? Е, така беше. — Той се ухили доволно. — Но тя беше по-голяма късметлийка от тебе. Ще ти се прииска да си бил на нейното място, преди да е изтекла нощта.

Аббас усети как единият от мъжете се зае да разкопчава брича му, докато другият разрязваше въжетата около глезените му. Хванаха го за коленете и започнаха да раздалечават краката му.

Той изпищя от ужас и зарита, за да се освободи. Но враговете му бяха силни. Първият извади нож. Аббас отново изкрещя. Съзнанието му угасваше постепенно, хващайки се за миниатюрни детайли... изгнилите зъби на мъжа... циреите по гърдите и гърба му... сивата коса на мъртвата дуеня в локва съсирена кръв... Той отново изкрещя, напрегна всеки мускул от тялото си срещу въжетата около китките си и срещу телата, здраво придържащи краката му. Сега разбра защо не го бяха убили на Понте Векио.

— Така значи, искаше да накараш дъщерята на синьор Гонзага да си поиграе с тези малки играчки, а? Е, може би ще ги дадем на синьор Гонзага, а той ще ѝ ги предаде.

— НЕ-Е-Е-Е-Е!

Усети, че се подмокря. Мъжете се закискаха.

— Сбогувай се с тях, проклет мур — присмя му се мъжът. Острието проблесна на светлината и светът се превърна в горещ ад.

Млечно мраморна зора. Погребална процесия от гондоли, покрити с черно кадифе, се появи изпод Понте Молипо и прекоси Сака дела Мисерикордия, премина лагуната и се насочи към острова гробище Сан Микеле. Джулия ги гледа, докато не изчезнаха в прозрачната завеса на мъглата. Сякаш отнасяха душата ѝ със себе си.

Днес щяха да я отведат в манастира в Бреша, където щеше да изчака завръщането на Серена и онова, което баща ѝ наричаше „щастливото събитие на живота ѝ — нейната сватба“.

Сякаш я погребваха жива.

Аббас, Аббас. Къде ли беше той в момента?

ТРЕТА ЧАСТ

ПРОЛЕТНАТА РОЗА

26.

Сладководната граница на Европа, близо до Еюб

Гъстите слънчогледи заслепяваха окото — ярки златни петна по хълмовете. В прашната кехлибарена мараня, градът се очертаваше зад сивите стени. Целият харем беше изведен край Босфора в покрити с балдахини носилки — една добре дошла почивка от потискащата монотонност на Ески сарай.

Момичетата лежаха, облежнати на лакти върху пурпурните персийски килими и клюкарстваха под сенките на кипарисите, а гедичлийките им поднасяха праскови, грозде и сладкиши на сребърни подноси. Тъмнокожи музиканти ги развличаха с флейтите и виолите си; копринени възглавници предпазваха изнежените им тела; танцуващи мечки и маймунки ги развличаха с представленията си върху тревата.

Гюлбехар стоеше встрани от останалите. Една от личните ѝ гедичлийки донесе огледало и го задържа пред лицето ѝ. Дръжката на огледалото бе инкрустирана със сапфири — подарък от Сюлейман по случай раждането на Мустафа. Тя внимателно се огледа и намести един измъкнал се кичур от косата ѝ.

— А къде е Хурем? — прошепна едно от момичетата, без да откъсва поглед от младата султанка.

— Кислар агаси казва, че е със Сюлейман — отвърна ѝ друго.

— Сега той прекарва всичките си дни и нощи с нея.

Сирхане, персийка с черна като гарваново крило коса, пъхна гроздово зърно в устата си и рече.

— Говори се, че е вещица и че е омагьосала Господаря на живота. Как иначе би могла да измести така бързо Пролетната роза от мястото ѝ на фаворитка и да стане по-важна от всичко?

— Погледни я само — прошепна другото момиче, докато наблюдаваше как гедичлийката сресва дългата копринена коса на Гюлбехар. — Ако Господарят на живота не я поглежда повече, какъв шанс имаме всички останали?

— Казват, че дори великият везир се страхувал от Хурем — каза Сирхане. — Кислар агаси тайно сподели с мен, че Господарят на живота дори обсъжда политиката с нея и че тя му дава съвети за военните му кампании.

— Кислар агаси страда от развинуто въображение.

— Кълне се, че е вярно!

— Ако беше така, досега великият везир да е наредил да я хвърлят в Босфора!

— Сигурно не може — отвърна Сирхане и внезапно всички погледи се обърнаха към нея, по всички лица се изписаха любопитство и насмешка. Никой не бе по-могъщ от великия везир! Сирхане беше доволна, че е привлякла вниманието им. — Между другото, мъчно ми е за Гюлбехар. Господарят на живота я опозори.

— Гюлбехар продължава да е първа кадъна — намеси се друго момиче. — А един ден ще стане валиде-султан. Последният му син умря в люлката.

Сирхане сви рамене.

— Но Хурем има още двама живи сина. И в момента пак е бременна.

— Никой от тях не може да съперничи на Мустафа! — извика друго момиче и тук разговорът прекъсна. Вниманието на одалиските се прехвърли върху танцуващата наблизко мечка и Сирхане не посмя да изрече другия слух, който бе чула от кислар агаси: че Хурем крои планове да се отърве и от Мустафа.

Пък и това беше само слух, а слухове като този бяха опасни.

Топкапъ сарай

Тук, сред павилионите и декоративните езерца, цареше тишина. Само въздишките на вятъра, галещ клоните на чинарите и кестените и тихият ромон на водата в богато украсените фонтани стряскаха газелите, пасящи сред листата.

Сюлейман обичаше да се разхожда на това място, за да събере мислите си и да си почине от безкрайните искания, претенции и настойчиви молби на Дивана и харема. Някога винаги идваше тук сам, но сега беше взел със себе си някои, с когото да сподели тишината. Хурем.

Благословени бяха последните пет години, мислеше си той. Когато се върна от онзи лов край Адрианопол, скоро след първата им вечер заедно, той я завари закръглена от новия живот, който носеше в утробата си. Рано на следващата година му роди син. По настояване на валиде-султан нарекоха момченцето Селим.

Сюлейман не споделяше възторга на майка си. В новия си внук тя виждаше продължение на линията на Османовци; за него детето бе само предпоставка за конфликт. Докато майка му тържествуваше в името на съхранената родова кръв, той мрачно предчувстваше проливането ѝ в бъдещето. Спомените за онова, което собственият му баща е трябвало да стори, за да запази трона си, никога нямаше да го напуснат.

Но в резултат на всичко това сега Хурем беше негова втора кадъна. Макар че с Гюлбехар винаги се бе чувствал удобно, с нея той не можеше да споделя товара, който носеше на раменете си.

Когато през есента, след раждането на Селим, Ахмед паша се вдигна на бунт в Египет, той изпрати Ибрахим да се разправи с него. Докато приятелят му отсъстваше, Сюлейман започна да се доверява на Хурем. За своя изненада установи, че тя бе надарена с остър ум, способен да разбира чудесно сложната дворцова политика; започна да споделя все повече и повече с нея — дори и след като Ибрахим се върна.

Нейната предпазливост беше противоположна на инстинктивната агресия на приятеля му.

Беше отворила вратите на един нов свят пред него. Докато Гюлбехар бе отстъпчива и предсказуема, Хурем не спираше да го изненадва. Веднъж мрачна и страдна, друг път — възторжена и игрива. Можеше да го успокои с пеенето и виолата си или пък да го възбуди с танците си. Понякога я заварваше, облечена в униформа като момче, на следващия път я виждаше в ролята на танцьорка в прозрачни одежди. Никога не знаеше какво да очаква от нея, макар тя изглежда да притежаваше способността да предчувства настроенията му.

Удоволствието, което изпитваше от физическото съвкупление, беше грях и той знаеше, че душата ѝ е в постоянна опасност и че един ден щеше да се наложи да я изпрати при мюфтията, за да я образува. Но засега грешната ѝ душа му доставяше непресъхващо удоволствие.

Нейните стонове, породени от екстаза, го караха да се чувства помогъщ, отколкото всичките церемонии на Дивана и поклоните на посланиците с техните дарове.

Хурем беше неговото удоволствие. Всичко останало бе задължение. Сигурен бе, че Бог щеше да има търпение да изчака още малко.

Ако малката руския — той дори я наричаше галено „малката ми роксолана“ — проявяваше вроден талант на политик, то тя умело го прилагаше на практика в Ески сарай. Внимателно бе изградила дружбата си с неговата майка, валиде-султан, а природата ѝ беше помогнала да заздравя тази дружба с още един син, Баязид. Само веднъж се беше провалила в родилната зала, когато едното от близначетата, които бе родила, се оказа момиче. Момченцето, Абдулах, бе починало миналата година, но Михримак вече бе тригодишна.

Хурем не беше предана майка като Гюлбехар, но това не го разочарова — искаше я само за себе си. Освен това Гюлбехар беше майка на шахзадето, следващия султан.

— Искан да си поговоря с теб — каза той, докато се разхождаха.

— Да, господарю мой? — с готовност отвърна тя.

— Отново по унгарския въпрос.

Хурем кимна. Тук, в градината, тя не носеше воал и вятърът свободно развяваше дългата и червеникава коса. Душата на Сюлейман се изпълни с гордост. Понякога му се струваше, че тази жена е негово собствено творение.

— Фредерик е изпратил пратеник да преговаря с нас. Не знае, че войводата Заполя също е изпратил човек, който вече тайно се е срещнал с Ибрахим.

Знаеше, че Хурем разбира ситуацията. Две години по-рано армията на Сюлейман, водена от Ибрахим, беше разбила унгарските сили при Мохач. Кралят им бе загинал в касапницата, погинат от едно блато, докато бягаше от бойното поле. Понеже Унгария беше твърде далеч от Стамбул, за да бъде под постоянна окупация, тя се бе превърнала в пустош, из която вилнееха враждуващи банди и към която проявяваха апетит благородници като споменатия Заполя и семейството на Хабсбургите под ръководството на Фредерик, братът на Светия римски император.

— Какво ще правиш, господарю мой?

— Убихме краля на Унгария. Конете на османлиите са усецали улиците на Буда под копитата си. Страната е подчинена на исляма. В Унгария няма друг господар, освен мен.

— Значи всяко лято трябва да изпращаш там армията си, за да си връща онова, което е завладяла през предишната година.

Сюлейман се намръщи.

— Когато има мърша, кучетата винаги чакат пред вратата.

— Трябва да пазиш всички входове към къщата. Ако обръщаш прекалено голямо внимание на един от тях, може да се окаже, че истинската опасност чака някъде другаде.

— Няма да преговарям с Фредерик дори и да има желание за това. Все едно да заменя куче за вълк.

— Ами Заполя?

— Заполя е парвеню. Не е крал.

— Какво всъщност представлява един крал? Не короната прави краля крал, а мечът. Направи Заполя пазач на портите си и му позволи да се украси с парче желязо на главата. В замяна поискай да ти плаща данък и да осигурява свободен достъп на твоите армии. Позволи му да се нарича крал, ако това е неговото желание. Докато за теб няма граници, ти ще си останеш негов господар.

— Не може да удържи армиите на Фредерик.

— Но може да пази границите, докато бъде събрана истинска армия, която да заслужава твоето внимание. Такава, че да предизвика дори самия Фредерик да се състезава с нея. А защо не и Карл?

Сюлейман впери поглед надолу, в тъмните води на Босфора; вятърът носеше бяла пяна по повърхността. На единия бряг лежеше Азия, на другия — Европа. Хълмът Сераглио винаги му напомняше за микрокосмоса на неговата империя; човек не можеше да гледа прекалено дълго към едната страна и да забрави за другата. Хурем беше права.

— Да бъде Заполя, тогава.

— Само ако господарят прецени, че съветът ми е правилен. Във всяко нещо се опаням на твоята мъдрост.

Сюлейман кимна, доволен от дипломатичността на Хурем. Да, тя наистина беше рядко съкровище!

Ески сарай

Ядяха агнешки кебап с кедрови ядки от сребърни шишове, пиеха ароматизирана розова вода от стъклени кани от Изник. След като гедичлийките отнесоха съдовете, двамата дълго седяха в мълчание.

— Обидила ли съм те с нещо, господарю? — попита Гюлбехар.

— Не — отвърна Сюлейман.

— От много месеци не си ме викал. Когато идваш тук, то е, за да видиш Мустафа.

— Не се осмелявай да ме разпитваш.

Гюлбехар провеси глава. Сюлейман изпита съжаление към нея, беше му добра съпруга. Единственото, което бе искала от него до този момент, бе венециански сатен или багдадска коприна, или пък гребен от черупката на костенурка. А беше му дала Мустафа.

Не беше имал намерение да я наранява по този начин. Но във всеки един миг я сравняваше с Хурем и нетърпението му нарастваше. Не можеше да се отпусне пред нея; съжалението и раздразнението му неумолимо прерастваха в гняв.

Той се изправи. Гюлбехар изненадано го погледна.

— Тръгваш ли си, господарю?

— Имам и други задължения.

— Хурем... — съкрушено промълви Гюлбехар.

Беше в пълен разрез с протокола, но Сюлейман предпочете да не обръща внимание.

— Госпожо — рече и се оттегли.

В Ески сарай винаги беше мрачно. Дори през лятото, по обедно време, слънцето не прогонваше сенките от безкрайните тъмни коридори и лабиринта от малки стаички и скрити дворчета. Конкубини с обкичени с кървави рубини коси и с тъмни бадемови очи, очертани с въглен, се появяваха като безплътни духове по затъмнените стълбища, незадоволени и забравени. Свят на прашни фенери, барокови огледала и красота, скрита под напластявана с вековете мръсотия.

Видът на двореца се беше отразил на настроението на Хурем. Тя си мислеше, че това бе нейното наследство, че ще остане заровена жива на това място. Това щеше да е наследството ѝ от Сюлейман, ако той вземеше да умре в този момент.

Толкова далеч беше стигнала. Беше му родила синове и го беше оплела в мрежите си, помагайки му да забрави този прашен склад на

красота. Не ѝ беше лесно. Бременностите я бяха изтощили, но след всяко раждане тя се оставяше в ръцете на Муоми, подлагаше се на глад и поглъщаше безброй шишенца с отвратителни на вкус отвари, приготвени ѝ от гедичлийките, за да възвърне фигурата си. Децата ѝ сучеха от кърмачки, за да не пресушават нейните гърди.

И въпреки това всичките тези усилия можеха да се окажат напразни, всичко постигнато можеше да ѝ бъде отнето за миг. Само една жена имаше всичко — включително власт над собствения си живот; не жената на султана, а неговата майка.

— Муоми! Муоми!

Гедичлийката веднага се появи.

— Господарке?

— Ела — каза Хурем и ѝ направи знак да влезе.

Муоми падна на колене върху килима пред Хурем.

— Господарке? — повтори нацупено тя. Бялото на очите ѝ сякаш светеше в мрака на стаята.

— Искам да направя нещо.

— Някоя нова отвара ли, господарке?

Хурем бавно кимна.

— Искам да убиеш Мустафа.

Ески сарай

Сводестите каменни кухни под Стария дворец бяха тесни и горещи, истинска миризма от подправки, пот и пара. Топлината се извиваше на вълни нагоре. Дрънченето на тигани и виковете на готвачите, тичането на забулените гедичлийки сред задуха и шума оформяха ежедневната сцена на суматоха и тежък труд.

Никой не обърна внимание на тъмнокожото момиче, понесло табла с портокали през забързаната тълпа от пажове, слуга и готвачи. Никой нямаше причина да забележи, когато тя излезе, а дори и да имаше, и най-наблюдателният шпионин не би разбрал, че плодовете, които тя носеше, са различни от портокала, който бе донесла.

На четиринайсет Мустафа беше всичко онова, което според Сюлейман един наследник на престола трябваше да бъде. Както всеки принц, така и Мустафа се обучаваше в Ендерун, дворецовото училище, заедно с най-добрите от събраните при девширмето момчета. Той беше изключителен майстор на сабята и ездата, популярен и обичан сред връстниците си и вече се беше превърнал във фаворит на еничарите, които често идваха да го поздравят, когато играеше черит на хиподрума.

Мустафа беше и надарен ученик. Беше изучил задълбочено Корана, персийския език и математиката. Но другите му качества — беше роден лидер с невероятен чар и огромен кураж — караха тези му постижения да бледнеят. Сюлейман знаеше, че османлиите не можеха да имат по-добър шахзаде от този негов син.

Днес Мустафа се беше сдобил с виолетова подутина над дясното око, което беше почти затворено. Сюлейман поклати глава с престорен ужас, когато синът му коленичи да целуне рубинения пръстен на дясната му ръка.

— Какво ти се е случило?

— Това, което се случва през цялото време — каза Гюлбехар зад гърба му. — Ударили го с една дървена щека, докато играли черит. Каквото и да му казвам, не ме чува.

— Искаш да съм по-внимателен ли, татко? — усмихна се Мустафа.

— Трябва да внимаваш да не те удрят толкова често.

— Стига да можеше, щеше да прекарва по цял ден на седлото намеси се отново Гюлбехар.

— В това няма нищо лошо. Добре е, че следващият султан знае какво означава да усещаш кон под себе си.

Мустафа затворнически му се усмихна. Разбра, че в лицето на баща си има съюзник.

— Но той не знае нищо друго!

— Едно момче трябва да е опитало от всичко — отвърна Сюлейман.

Той огледа сина си. Мустафа беше само няколко сантиметра по-нисък от него самия, с широка бяла усмивка и първите наболи косми по брадичката. А очите! Пламтяха с енергията и жарта на младостта. Когато Сюлейман беше на същата възраст, неговите очи бяха замъглени от облаците на съмнения и ужас и той живееше в очакване сянката на баща му да падне върху собственото му лице. Слава Богу, че Мустафа никога нямаше да изпита този ужас.

Гюлбехар седна на дивана, скръстила ръце в скута си, върху лицето ѝ бе изписано неодобрение.

— Остави ни, Мустафа. Искам да си поприказвам с Господаря на живота насаме.

Мустафа отново се усмихна и се поклони на баща си. Целуна Гюлбехар по бузата и изхвъркна навън.

Сюлейман седна на дивана до нея.

— Много си строга с него — рече той.

Тъмните очи на Гюлбехар блеснаха гневно.

— Той е всичко, което имам.

— Всеки млад мъж иска да се наслаждава на младостта си, докато може. Скоро ще трябва да се нагърби със своите отговорности, Бог ми е свидетел.

— Но всеки ден донася от хиподрума по някоя нова рана. Миналата седмица конят му на три пъти го хвърли на земята! Какво ще стане, ако умре, Сюлейман? Няма да имам син, нито господар. С живота ми ще е свършено.

Сюлейман гневно я изгледа, задето бе изказала така смело и директно страховете си пред него.

— Ще бъде така, както Бог пожелае — отвърна той. Единствено сдържаността в гласа му издаваше неговия гняв.

— Идваш тук само за да виждаш Мустафа.

— Това е мое право.

— А аз нямам ли вече права?

А, това поне беше вярно, помисли си той. Беше пренебрегнал „нощния ред“, който бе право на всяка кадъна. Според обичая, трябваше да спи с нея поне веднъж седмично. До този момент, Гюлбехар не се беше осмелявала да повдигне този въпрос.

Сюлейман се изправи разгневен. Никога преди не му беше задавала такива въпроси. Може би в това се коренеше проблемът. Чувството за вина само подхрани яростта му.

— Може да си първа кадъна, но продължаваш да принадлежиш към семейството на моите роби. Ще правиш това, което ти наредя, и дори не си помисляй да поставяш действията ми под въпрос.

— Омагьосала те е. — Гюлбехар се оклюма.

— Коя?

— Хурем! Малката червенокоса негодница! Омагьосала те е и сега иска да доминира над харема — че и над теб!

— А ти какво искаш?

— Искам само да ти служа. — Гюлбехар нещастно го погледна.

— В такъв случай мълчи! — нареди й Сюлейман. — Така ще ми служиш най-добре.

И той и обърна гръб, а бродираната бяла коприна на кафтана заплуся около петите му. Приличаше на огромна птица, готова да полети, помисли си Гюлбехар. Да отлети завинаги.

После той си отиде. Чернокожите глухонеми стояха като статуи до вратата, глухи за всичко и всички.

Вечерта килерджибашията влезе в стаята на Мустафа и го попита дали иска да хапне нещо. Безмълвни пажове му поднесоха храна на златна табла: малки кубчета месо, поръсени с билки, тиквички, пълнени с ориз, смокини в сметана и големи свежи портокали.

Яденето бе сервирано в мънички синьо-бели порцеланови купички от Изник, с ръчно изрисувани по тях спирали в

кобалтовосиньо и маслиненозелено. Както винаги, килерджибашията опита всяко едно от ястията за отрова, после се поклони и излезе. Мустафа седеше на пода със скръстени по турски крака и се хранеше. От време на време вдигаше показалеца на дясната си ръка и един от пажовете пристъпваше напред, за да допълни златната му чаша с шербет.

Когато свърши, Мустафа огледа портокалите. Избра си един, обели го от едната страна и го опита. Беше сух и леко нагарчаше. Върна го на таблата и я бутна настрана; веднага към него приближи друг паж и му подаде купичка с парфюмирана вода. Мустафа потопи пръсти в нея и пажът ги подсуши. Престолонаследникът стана и се отправи към спалнята си. Според обичая пажовете получаваха остатъците от храната му и на излизане от стаята той забеляза как те се нахвърлиха върху таблата като прегладнели улични кучета. Гледката винаги го изпълваше с отвращение.

Пажовете вече бяха опънали дюшека в спалнята му, но той не се чувстваше изморен. Седна до поставката, на която стоеше разтворен един екземпляр от Корана и прочете две сури на светлината на горящата свещ, преди първият спазъм да пререже стомаха му.

Когато Гюлбехар пристигна, двама от пажовете, обслужващ принца, бяха вече мъртви. Очите им бяха изцъклени, телата им — сгърчени от силните спазми. Мустафа бе блед и се тресеше, но все още беше жив. Дворцовият лекар му беше предписал предизвикващо повръщане средство и Мустафа изстена, когато празният му стомах отново се разбунтува. Гюлбехар разридана падна на колене и прегърна треперещото тяло на сина си.

— Кой го стори? — изкрещя тя в ужасените лица на пажовете и пазачите. — Кой стори това на сина ми?

— Ще открием виновника — с разтреперан глас откликна новият Капи ага. За Бога, та нали ако Мустафа умреше, неговата собствена глава щеше да се озове над Вратата на спасението...

Но Гюлбехар дори не чуваше обърканите му обещания. Тя залюля като бебе момчето в ръцете си, като виеше от мъка, страх и гняв.

— Кой го е сторил?

Килерджибашията, опитвачът на храната на шахзадето, бе отведен при бостанджията, очакващ го в стаята за мъчения под Ба'аб-

и-Са'адет. Разпитаха го подробно, изтръгвайки уверенията му, че е невинен, измежду неистовите писъци. Въпреки протестите му, най-сетне успя поне да им покаже коя от храните е съдържала отровата, след като насила го натъпкаха с всичко, останало на таблата на шахзадето.

— Били са портокалите — отрони най-сетне бостанджията. — Някой е сложил отрова в портокалите.

Сюлейман нареди всички, които по някакъв начин бяха взели участие в приготвянето на храната на принца, също да бъдат разпитани. Всички издъхнаха в мъчения, кълнящи се в своята невинност и молейки за милост, която така и не дойде.

28.

От златните кранчета течеше топла вода и се изливаше в мраморния басейн. Голи тела покрити със ситни водни капчици, се мяркаха сред парата. Черни гедичлийки в прозрачни роби загребваха вода с позлатени тасове и я изсипваха върху главите на момичетата.

Хурем се настани на издигнатата в средата каменна плоскост, огромна шестоъгълна плоча, подгрявана отдолу от невидима пещ. Остави Муоми да насапуниса обилно гърба ѝ, после да облее главата и раменете и с топла вода. Другите момичета я подминаваха, извърщайки очи встрани, може би от ревност, мислеше си Хурем, но по-вероятно — от страх.

Отпусна се под твърдите пръсти на Муоми, обхождащи мускулите на гърба ѝ. По-късно щеше да я накара да се заеме и с корема и бедрата ѝ. Нямаше да допусне да остарее и надебелее тук.

Тя затвори очи, опитвайки се да не мисли за това колко близко се бе озовала до разрешаването на своя проблем. Портокалите бяха нейна идея. Знаеше, че килерджибашията няма да заподозре цял плод. Беше набола портокалите с игли и Муоми бе изсипала отровната си отвара от бучиниш в миниатюрните дупчици. Единствено чистият късмет беше спасил шахзадето. Нямаше значение. Щеше да намери друг начин.

После я видя. Прозрачната роба прилепваше към тежките ѝ гърди. Хурем със задоволство установи, че коремът ѝ е надебелял. Причината беше ясна — една робиня тичаше след нея, понесла голяма сребърна табла със захаросани плодове.

— Скоро ще имаш нужда от цяла процесия роби — прошепна Хурем, когато другата я подмина.

Гюлбехар не я беше видяла, но веднага разпозна гласа ѝ. Извърна се и различи Хурем сред гъстата пара.

— Какво каза?

Хурем забеляза, че очите на Гюлбехар гневно блестяха.

— Казах, че скоро ще ти трябват повече от две робини, иначе гърдите ти ще се влачат по земята. Може би по две от всяка страна, за

да носят заедно по една гърда върху сребърни табли. Като плодове.

Гюлбехар я зяпна изумено. Тази малка негодница ѝ се подиграваше. Наистина ѝ се подиграваше!

— Как се осмеляваш да ми говориш по този начин... — Гюлбехар едва се сдържаше. — Знам, че си ти! Ти се опита да убиеш сина ми!

— Остаряваш. Мозъкът ти си прави шеги с тебе.

— Ти си била, малка вещице!

— Тогава изтичай при своя султан и сподели с него подозренията си. Стига да смееш!

Горещи сълзи премрежиха очите на Гюлбехар. Хурем беше толкова сигурна във влиянието си над него! Най-лошото бе, че беше права. Сюлейман никога нямаше да ѝ повярва.

— Ако по някакъв начин навредиш на сина ми, ще те убия!

Хурем се усмихна.

— Не мисля, че моят Сюлейман ще ти позволи. — Хурем сложи ръце върху стомаха си. — Колко още султани мога да отгледам тук, как мислиш?

— Мустафа е...

— Мустафа е всичко, което имаш. Аз имам трима сина, а може да имам и още много, защото султанът вече не идва в твоето легло. Защо не можеш да ми го отнемеш, Пролетна роза? Защото си тъпа, или защото си скучна?

— Остави сина ми на мира!

Хурем снижи гласа си до шепот.

— Сбогувай се със своята малка пъпка, Пролетна роза!

Гюлбехар замахна с дясната си ръка. Плесницата ужили страната на Хурем. Тя замахна в отговор, но в последния момент премери удара си и го насочи към едната страна на главата ѝ. Гюлбехар отново замахна, този път пусна в действие и ноктите си. Хурем я хвана за раменете и я придърпа към себе си. Двете паднаха на пода. Гедичлийката отскочи назад и изпищя. Сребърната табла издрънча върху мрамора.

Муоми помогна на превитата на две Хурем да се добере до апартамента си. Болката в корема ѝ я караше да стене. От цялото ѝ тяло капеше вода. Косата ѝ висеше на мокри фъндъци покрай лицето, а по челото и страните ѝ се виждаха тънки струйки кръв.

Муоми ѝ помогна да полегне на дивана, после се изправи и я изгледа втренчено. Беше повече озадачена, отколкото уплашена. Усещаше, че Хурем беше очаквала нападението, че то бе част от някакъв свършено изпитан план. Ако подозрението ѝ се окажеше вярно, то тогава наистина беше впечатлена.

— Да извикам ли доктора? — попита Муоми.

Въпреки болките Хурем се изсмя. Когато повлече Гюлбехар към пода, се беше ударила лошо. Е, дори и да загубеше бебето, това нямаше да попречи на плана ѝ. Двама сина бяха достатъчни.

— Как може да ми помогне докторът? — Единственото, което той можеше да направи, е да погледне ръката ѝ.

— Ударена си лошо.

— Донеси ми огледало.

Муоми взе обсипаното със скъпоценни камъни огледало и го подаде на Хурем. Тя го вдигна пред лицето си и внимателно проучи отражението си. По едната ѝ страна имаше няколко леки драскотини, а върху челото — две по-дълбоки. Да върви по дяволите онази малка кучка! Дори не знаеше да се бие както трябва!

— Удари ме — каза Хурем.

— Господарке?

— Удари ме! — Хурем сграбчи Муоми за китката и заби ноктите ѝ в страната си. — По-силно!

Муоми се подчини. Прокара нокти по страните ѝ, после повтори и потрети. Внезапно се усмихна. Колко приятно ѝ бе за разнообразие да не бъде тя жертвата.

— Достатъчно!

— Още веднъж, господарке.

Хурем изпищя и изблъска ръката на Муоми от лицето си. Изпусна огледалото. Лицето ѝ бе неузнаваемо, беше се превърнало в кървава маска.

— Доволна ли си, господарке? — попита Муоми. Беше леко задъхана, сякаш току-що беше правила любов.

— Да, доволна съм, Муоми.

— Сега ще те обича ли твоят султан повече, като изглеждаш по този начин?

— Не, Муоми. Но ще обича Гюлбехар по-малко — отвърна Хурем и сълзите, причинени от болката, се смесиха с кръвта, стичаща

се по бузите ѝ.

29.

Ески сарай трепереше.

Сюлейман крачеше гневно по коридорите, а кислар агаси се тътреше след него и по лицето му се стичаха вадички пот. Правеше всичко по силите си, за да не изостава от Господаря на живота.

Като огромен бял орел, мислеше си той, докато наблюдаваше високата, облечена в бяло, фигура пред себе си.

Господарят на живота беше научил за ужасния инцидент в хамама от майка си, валиде-султан. В харема новините се разпространяваха бързо. Нямаше за какво друго да се приказва, освен да се нищят клюки. Дори най-дребното нещо като въображаема обида или по-особен поглед се донасяше на Хафизе султан още същия ден.

А онази ужасна случка в хамама не беше незначителен епизод.

Кислар агаси видя как Господарят на живота спира пред вратите на апартаментите на Хурем. Двамата евнуси, застанали на стража, трепнаха при появата му, но продължиха да гледат втренчено право напред.

Кислар агаси зачака, дъхът му болезнено раздираше гърдите му.

— Кажи й, че съм тук — нареди Сюлейман.

Старият евнух кимна и влезе вътре, но го посрещна само Муоми. Тя падна на колене и остана в това положение пред него.

— Господарят на живота иска да види господарката ти — каза евнухът. Вече беше изпроводил пратеник при Хурем, за да я предупреди да се приготви.

— Тя не може да го види — отвърна Муоми.

Кислар агаси я изгледа втренчено, беше изумен, сякаш му беше проговорила на чужд език.

— Какво каза?

— Господарката ми е съсипана, че не може да приеме честта, която господарят й оказва със своето посещение тук. Не може да го приеме. Господарят на живота не бива да я вижда, докато лицето ѝ е така обезобразено.

— Обезобразено?

— Тя се надява, че времето ще излекува раните ѝ и че ще си върне предишната красота. Но не може да допусне Господарят на живота да я види в сегашното състояние.

Кислар агаси стоеше безпомощно пред нея, а болката в гърдите му се усилваше. Остаряваше, беше прекалено стар за изпитанията, на които тази малка руския подлагаше целия харем. Едно време, когато беше само Гюлбехар, беше толкова лесно! Как главният евнух щеше да съобщи на султана, че втората му жена не иска да го приеме? Нямаше подобен прецедент.

— Но тя трябва да го види! — повтори той.

Муоми само го изгледа и нищо не каза.

Той забързано я подмина и влезе в частната приемна. Хурем седеше на тапицирания със зелен брокат диван, а пред лицето си беше спуснала тежък воал. Тя дори не помръдна, когато главният евнух влезе.

— Господарке — поклони се той.

Тя продължаваше да седи безмълвна. Това бе недопустимо, помисли си главният евнух, докато попиваше потта от лицето си с кърпичка. Те си играеха с него, Муоми и тази малка червенокоса вещица.

— Султанът иска да те види.

Хурем бавно повдигна воала си и старият евнух ахна. По носа, страните и дори по клепачите ѝ имаше грозни червени следи от нокти. Сякаш я беше нападнала дива котка. Не такава версия за случилото се беше чул той. Според слуховете никоя от двете не беше пострадала особено много. Той издаде особен звук, подобен на скимтенето на някое малко животинче, и бързо напусна стаята.

— Твърде обезобразена, за да може да се изправи пред погледа ми? — бавно повтори султанът. Погледна втренчено главния си евнух. Бедният старец сякаш всеки момент щеше да припадне.

— Така казва тя, господарю.

— Гюлбехар! — прошепна Сюлейман.

— Господарю?

Гюлбехар гореше от вълнение. Пратеникът на кислар агаси я беше уведомил, че Господарят на живота е в Ески сарай — както и беше предполагала. Беше сигурна, че ще дойде при нея, след като чуеше за гневния изблик на онази руска негодница срещу нея. Най-

после змията бе показала истинското си лице. Сега Сюлейман щеше да разбере какво представлява тя. Щеше да предаде нея и черната ѝ магьосница на бостанджията и истината щеше да излезе наяве.

А той щеше да се върне при нея. Всичко щеше да е наред.

Сама подреди захаросаните плодове, рахат локума и шербета на масата, после се разположи на дивана. Косата ѝ беше сресана, сплетена и украсена с перли, тялото и — изкъпано и напарфюмирано. На шията ѝ висеше кървавочервен рубин.

Опита се да седи спокойно на дивана, докато го чака, но ѝ беше невъзможно. Нямаше търпение да предаде на Сюлейман думите на онази жена, да му разкаже как я беше провокирала, каква заплаха срещу Мустафа беше прошепнала. Той щеше да разбере. Най-накрая. Тя беше негова първа кадъна, майка на следващия султан.

Приближи се до прозореца и се загледа през решетките към блестящите води на Златния рог и отвъд тях, към червените покриви на дворците, накацали по хълма Галата. Ярък, бляскав свят, който принадлежеше на сина ѝ. Но тук, в Ески сарай, беше тъмно и студено.

Сега това щеше да се промени.

Вратата с трясък се отвори. Не се виждаше никакъв запотен черен евнух, който да извести за идването на султана. Нямаше време да се намести на дивана, да се приготви.

Сюлейман стоеше на прага с изкривено от грозен гняв лице. Затръшна вратата зад гърба си и се озова в центъра на стаята.

Гюлбехар падна на колене пред него.

— Сала'ам, Господарю на живота ми, Султан на сул...

Той я сграбчи за ръцете и я вдигна. Гюлбехар проплака от изненада и болка — пръстите му се бяха впили в горната част на ръката ѝ като стоманени клещи.

— Свали си воала.

Гюлбехар затрепери. Какво му ставаше? Какво го беше разярило толкова? Тя отметна назад воала си и забеляза как лицето му се сбръчква презрително.

— Нито една драскотина...

— Не разбирам, господарю...

Той замахна и я зашлеви през лицето. После още два пъти. След четвъртия удар тя се свлече на пода.

Остана там, разридана. Какво не беше наред? Какво ставаше? Когато Сюлейман отново продума, гласът му беше толкова тих, че тя едва успя да различи думите му.

— Ако ми отнемеш удоволствието да се наслаждавам на лицето ѝ, заклевам се... ще те убия.

— Моля те... господарю...

— Ревността ти отравя целия харем!

— Но какво става? Какво съм направила?

— Достатъчно! Чуваш ли ме? Ти си майка на Мустафа. Един ден ще бъдеш валиде. Задоволи се с това!

— Какво ти е казала онази малка мръсница? Не бях аз, която...

Той отново вдигна ръка и я удари, хвана я за косата и я дръпна нагоре, докато тя се изправи на краката си, после я заудря отново, а тя го умоляваше да престане. Гневът клокочеше в гърдите му, правеше го глух за нейните писъци. Той спря едва когато видя кръв върху бялата ѝ риза. Остави я отново да се свлече на пода, отпусната като парцалена кукла.

Гюлбехар дълго лежа разплакана в краката му. Той стоеше надвесен над нея, дишайки тежко, внезапно отвратен от онова, което току-що беше сторил. Когато най-сетне тя вдигна лице нагоре, забеляза, че устните и очите ѝ са подпухнали, а от носа и устата ѝ се стича кръв, открояваща се на мраморната белота на кожата ѝ.

— Господарю...

— Мълчи! — Гневът отново започна да се надига в гърдите му и той направи опит да го овладее. — Не си и помисляй отново да направиш опит да ме отделиш от нея. — Гневът му вече беше утихнал. Той се наведе, хвана я за ръка, за да ѝ помогне да се изправи, но тя се отскубна от него.

Съвестта го загриза. Помисли си, че можеше да я убие — беше на ръба. Ако в ръката си бе държал кама, със сигурност щеше да я убие в яростта си. Беше негова кадъна от толкова дълго време — почти от годините на неговото юношество, — а беше готов да я убие!

— Трябва да напуснеш това място — промълви той. — Така ще е най-добре за теб.

Излезе от стаята, оставяйки я сама със сълзите ѝ.

30.

Гюзюл беше еврейка. Веднъж месечно я допускаха в харема, за да продава скъпоценни камъни и дрънкулки на одалиските. Но това не беше нейната истинска функция; в затворения свят на харема Гюзюл беше рядко създание, връзка с външния свят. С течение на годините тя се беше превърнала в публичния глас на Гюлбехар.

Гюзюл вече не беше млада. Кожата ѝ бе сбръчкана, с цвят на тютюн, очите ѝ блестяха като мънички сапфири. За да прикрие помръкналата си младост, тя боядисваше косата си с къна и я връзваше с ярки кордели — белег за известна суетност. Ибрахим прецени, че някога сигурно е била много красива.

Беше облечена в наситеночервена копринена роба и също толкова ярка черпена шапчица от сатен на главата. Отгоре беше сложила жилетка от златиста дамаска, а на краката си беше обула обувки от бяла ярешка кожа. На китките и глезените ѝ подрънкваха сребърни гривни, а в косата ѝ проблясваха перли.

Дланите и стъпалата ѝ също бяха боядисани с къна, а очите ѝ бяха очертани с черен въглен. Приличаше на разбойническа кралица.

При залез-слънце каменният дворец на Ибрахим се обагреше в розово. Внушителните стени и закритите зад дървени капаци прозорци напомняха за великолепието на великия Топкапъ, разположен само на километър от другата страна на Атмегдан. Извисяваше се, за да напомня на всички — от ездачите, играещи черит, до вярващите, изпълващи Айя София, ковачите и пекарите в града и еничарите зад Великата порта на Ба'аб — и-Хумаюн, че гъркът е най-великият, най-богатият и най-довереният везир, който Османската империя някога беше познавала.

Размерът на приемната зала напомни на Гюзюл за собствената ѝ незначителност. Огромният килим, върху който коленичи, тронът от слонова кост, медните и тюркоазните кандилници, сребърните свещници биха били достойни за всеки султан. Самият Ибрахим със своя голям бял тюрбан и сатенени роби изглеждаше така, както в представите ѝ трябваше да изглежда самият Господар на живота.

Беше успял да създаде впечатление, че е по-висок, отколкото в действителност бе, помисли си Гюзюл. Сигурно заради високия половин метър тюрбан с дебел златен обръч в основата. Човек не можеше да не се впечатли от него, както и от огромния рубин, голям колкото птиче яйце, който блестеше на пръста му.

Не можеше да не се впечатли, не можеше да не се страхува.

Животът се бе оказал благосклонен към Ибрахим. След като го беше издигнал до ранга на велик везир, султанът му беше построил и дворец от другата страна на Хиподрума, за който бе платил от държавната хазна. Сюлейман дори му беше дал сестра си Хатидже султан за жена.

Той седеше по турски върху мраморния под, там, където започваха стъпалата към трона на Ибрахим, с извърнато настрана лице, за да не може Гюзюл да го види. Но тя знаеше кой е.

Говореше се, че Рустем Дефтердар е българин, доведен в Стамбул преди много години, след поредното събиране на кръвния данък по онези земи. Беше получил образование в дворецовото училище и бе показал забележителни способности по математика. Беше се издигнал бързо в структурата на държавната хазна, благодарение, както се говореше, на покровителството на Ибрахим. Можеше да се предположи, помисли си Гюзюл, колко полезно беше за Ибрахим негов човек да държи кесията. Носеха се слухове за злоупотреби и подкупи, въпреки че, разбира се, никой не смееше да надигне глас срещу великия везир. Не и ако не искаше лично да опита остротата на железните куки по стените на Ба'аб-и-Са'адет.

Чудеше се какво правеше Рустем тук. Може би Ибрахим вече търсеше съветите му.

Великият везир я гледаше. Забеляза погледа, който хвърли по посока на Рустем, но ѝ заговори така, сякаш бяха сами в залата.

— Е, Гюзюл, кажи ми какво те води в моя скромн дом?

— Моята господарка. Пролетната роза, ти праща благопожеланията си. Нека в дома ти винаги процъфтяват здравето и благополучие.

— Благодаря ѝ за добрите пожелания. Нека Бог винаги да я пази и нека красотата ѝ никога да не помръква.

— Иншаллах. Както Бог пожелае.

— Чух някои слухове. Гюзюл.

— Какви слухове, господарю?

— Че твоята господарка се е скарала с Хурем в Ески сарай. Можем само да се молим конфликтът да се разреши по най-добър начин за всички.

Гюзюл реши да изостави любезностите на дворцовия език.

— Изпращат я в изгнание, господарю.

Ибрахим замълча, но не позволи на емоциите да се изпишат върху лицето му.

— Някакъв нов слух ли е това, Гюзюл?

— Господарката ми те моли да се застъпиш за нея пред Господаря на живота.

— Нямам такова влияние, Гюзюл.

Друго говореха из базарите, помисли си Гюзюл. Хората приказваха, че Ибрахим и султанът се обръщаха един към друг по име. Но тя не смееше да каже това, дори и тук.

— Господарката ми просто иска да говориш с Господаря на живота по този въпрос.

— Това не е моя работа. Знаеш, че с удоволствие бих помогнал на Пролетната роза, ако можех, но това е извън моите скромни възможности. Може би трябва да се обърне за помощ към кислар агаси, нали той ръководи харема.

— Господарю, господарката ми моли да се замислиш върху последиците от нейното оттегляне.

Ибрахим се приведе напред, опрял ръка на трона. Лицето му изразяваше леко безпокойство.

— Да, Гюзюл?

— Винаги си бил приятел на Мустафа. Един ден той ще бъде султан. Майка му би искала да те запомни с добро.

— Това заплаха ли е, Гюзюл?

— Не, господарю. Господарката ми само иска да знаеш, че никога не забравя приятелите си.

— Нейните достойнства са безгранични и всеизвестни.

— Господарката ми също така държи да подчертае, че тя никога не би си помислила да оспорва могъществото на великия везир.

Ибрахим изненадано се изсмя.

— Не, разбира се.

— Да, но Хурем може би е готова да те предизвика.

Думите отекнаха в тишината, подобно на конска подкова, изпусната върху мраморен под. Ибрахим дълго не откъсна поглед от еврейката, пръстите му здраво стискаха страничната облегалка на трона. Накрая каза.

— Така ли мислиш, Гюзюл?

— По базарите се говори, че го е омагьосала, господарю.

— Империята не се управлява от продавачите на килими.

— Господарката ми само иска да ти припомни, че тя прекарва дълги дни и нощи с него. Обсъждат политиката.

— Още клюки от харема!

— Господарката ми само иска да я защитиш пред Господаря на живота. Ти си мъдър и доверен съветник. Тя ти желае дълъг и щастлив живот.

— Разбрах те, Гюзюл.

— Господарю. — Гюзюл изпълзя напред и целуна килима пред краката му, после — пак пълзешком — се оттегли.

Ибрахим сбърчи чело. Хурем, заплаха? Невъзможно! И все пак... Великият везир погледна към мъжа, който продължаваше да стои безмълвно и неподвижно пред стъпалата към трона му и попита:

— Е, Дефтердар, какво мислиш?

— Винаги е по-мъдро човек да не си създава повече врагове от необходимото.

— Той наистина е обсебен от тази негова малка руския. Но... може ли Хурем да се осмели да предизвика самия везир?

— Това е въпрос, на който само ти можеш да отговориш, господарю — отвърна Рустем.

Ибрахим се вгледа внимателно в лицето му. Дали Дефтердарят разбираше ситуацията? Дали беше осъзнал, че харемът бе единствената част от империята, над която той, Ибрахим, нямаше никакъв контрол? Е, ако се беше досетил, то не беше позволил това да се изпише върху лицето му. Но пък от друга страна, Рустем никога не издаваше емоциите си. Понякога Ибрахим се чудеше дали дефтердарят изобщо изпитва нещо. Точно заради това го беше предпочел пред всички останали. На самия Ибрахим му се случваше емоциите да замъглят разума.

— Пролетната роза е майка на шахзадето — каза той. — Един ден ще бъде валиде-султан. Ще видя какво мога да направя, за да й

помогна.

— Това също така ще ти помогне да прецениш какво е реалното влияние на онова момиче от харема — добави Рустем.

Ибрахим му хвърли бърз поглед. Дори не се беше сетил за това. Но, разбира се, Сюлейман щеше да послуша неговия съвет. Нима някога му се беше опъвал?

31.

Топкапъ сарай

Тази вечер виолата на Ибрахим изобщо не го развличаше. Сюлейман мрачно гледаше ръцете си, докато пажовете вдигаха последната чиния с рахат локум — сладката, подправена с фъстъци „почивка за гърлото“, с която приключваше всяко хранене. Ибрахим завърши баладата, остави инструмента и наклони глава.

— Нещо тревожи ли те, господарю?

Сюлейман бавно кимна.

— Да, Ибрахим.

— Заради пратеника Хабердански ли се притесняваш?

Сюлейман се намръщи. Посланикът на Хабсбургите. Фредерик бе проявил наглостта да го изпрати в двора му без дължимия данък и без условия за плащане, единствено с настояването да се признае Унгария за част от империята на Фредерик и да се настоява за нейното връщане на законния ѝ наследник. С удоволствие се беше съгласил с предложението на Ибрахим да му се покаже що е истинско османско гостоприемство — тъмниците на Йедикуле.

— Не, не ме притеснява политиката, Ибрахим.

— И все пак това е въпрос, който трябва да бъде разрешен.

— Да, да.

— Може би, господарю, ще уведомите великия си везир за своето решение, щом го вземете.

Сюлейман се засмя пряко волята си. В гласа на Ибрахим нямаше укор. Прав бе, помисли си Сюлейман. Беше го помолил да вземе окончателно решение по въпроса преди доста дни.

Той въздъхна.

— Какво мислиш за онзи Заполя?

— Не става за крал, но мисля, че от него ще излезе добър васал. Сюлейман кимна. И Хурем му беше казала същото.

— Стигнах до същото заключение — рече. — Можем да го превърнем в пазач на нашите порти. Може да носи короната, стига да

ни плаща данък в злато, както и да ни доставя роби за девширмето, а кралството пак ще си е наше.

— Значи е решено, така ли?

— Да — отвърна Сюлейман. — Предай решението ни на пратеника му.

Ибрахим отново взе виолата и нежно подръпна струните ѝ. Сюлейман леко се подразни. Не можеше да намери покой дори тук. Единственото, за което можеше да мисли напоследък, бе войната, развихрила се в неговия харем.

— Искам да обсъдя нещо с теб — каза най-сетне той.

— Да, господарю?

— Става дума за Мустафа.

— Господарю?

— Той е многообещаващ — и като лидер, и като войн. Вече е на четиринайсет години. Може би е време да му се даде пост на валия, за да се тества доколко е способен да носи огромния товар, който един ден ще легне на плещите му. Ибрахим остави виолата. Значи беше вярно! Сюлейман имаше намерение да изпрати Гюлбехар в изгнание под претекст, че прави сина ѝ валия.

— Още е малък — рече той.

— Една година по-малък от мен, когато моят баща ме изпрати в Маниса.

— Една година е дълго време за един толкова млад човек.

— Въпреки това, смятам, че е време. Но съм съгласен и с това, което казваш. Ще позволим на майка му да го придружи, за да го съветва, когато се наложи. Двамата са много близки. Съгласен ли си?

— Бих те посъветвал да не го правиш, господарю.

— Вече съм решил.

Ибрахим примигна изненадано. Никога преди Сюлейман не беше вземал решение, без да изчака неговата благословия.

— Съществува опасност твърде рано да развием у него любов към кръвопролитията. Трябва внимателно да обмислим това.

— Не и този път, Ибрахим. Няма какво повече да коментираме.

— Бих настоял за търпение. Трябва да изчакаме поне една година.

— Той е мой син. Зная кое е най-доброто за него.

— Но да стане валия толкова рано...

— Ще ме оставиш ли на мира, Ибрахим! Казах, че съм взел решението си! Ти си много добър велик везир, но не си султан!

Ибрахим го изглежда втренчено. Очите на Сюлейман блестяха опасно. Беше като сух барут, готов да избухне. Някой друг го беше подучил за това. Нямаше да го послуша, защото бе предупреден да не го прави. Кой би могъл да му повлияе така?

Ибрахим разбра, че е опасно да продължава да го провокира.

— Господарю, подчинявам се на твоята голяма мъдрост.

— Сега ще си легна. Изморен съм — каза Сюлейман.

Сюлейман се съблече и се пхна под завивките на дюшека, който пажовете бяха опънали на пода. Те стояха на стража до двата свещника в долния край на леглото, а Ибрахим продължаваше да седи по турски на килима, подрънквайки на своята виола.

Ибрахим свиреше, затворил очи, и си представяше как струните на виолата му се удължават и излизат извън сивите стени на двореца, прехвърлят седемте хълма на Стамбул, Черно, Средиземно и Егейско море, минават над пясъците на Египет и Алжир, над планините на Персия и Гърция, над широките реки Ефрат и Дунав, над равнините на Унгария и степите на Украйна, над светите градове Йерусалим, Вавилон, Мека и Медина. На края им танцуват принцове, паши, шахове и шейхове, а той и Сюлейман определят мелодията. Но сега сякаш лепкави нишки се проточваха като пипала от великия град и той усещаше как те се увиват около собственото му тяло и това на любимия му падишах. Ръцете, които държаха мрежата, бяха меки и бели, женски ръце, с боядисани в червено нокти.

Той потръпна и за пръв път в живота си изпита лек страх.

В покрития с калдъръм двор Сюлейман се метна на белия кон, топазът проблясваше върху тюрбана му, перото от чапла се вееше на вятъра. Полите на бялата му роба се издуваха от нетипичния за сезона северен вятър. Върху лицето си беше надянал неподвижна и строга маска. Беше невъзможно да се разгадае изражението му, дори стоящите наблизо пажове и стражи да се осмеляха да го погледнат по-открито. Но пред заплахата от смърт никой не би го сторил.

Видя как Мустафа леко възсяда коня си — момчето се чувстваше по-комфортно на седлото, отколкото върху собствените си дълги крайници — и зачака, загледан с надежда към сенките зад източната кула.

Сюлейман едва помръдна колене и жребецът му бавно пристъпи напред, наострил уши, за да не пропусне и най-малката команда на господаря си.

Сюлейман го накара да доближи до кобилата на Мустафа. Посегна и хвана ръката на сина си.

— Нека Бог да благослови пътуването ти и да те запази жив и здрав — рече той.

— Благодаря ти, татко. — Страните на момчето бяха зачервени от младежки ентусиазъм, който се преплиташе с достойнството, което Мустафа искаше да си наложи.

— Успех.

— Ще направя всичко по силите си, за да ти служа.

— Не служиш на мен, Мустафа, а на исляма. Запомни това. Дори султаните и техните принцове са само слуги. Ислямът е господар на всички ни. Върви с мир.

— Да, татко.

Сюлейман усети голяма тежест в гърдите си. Колко странно щеше да е вече да не вижда Мустафа, когато отидеше в харема! Чу някакво шумолене зад себе си и се обърна. Три забулени фигури пресичаха двора, забързани към чакащата ги карета — Гюлбехар и двете ѝ лични прислужници.

Едната от фигурите поспря за малко, почака; чифт очи го гледаха с надежда иззад воала, като следяха за някакъв дори най-малък знак, с който Сюлейман да ѝ покаже, че ще приближи и ще ѝ каже нещо, но той се извърна на другата страна.

Когато погледна отново, тя беше изчезнала.

Сюлейман изчака, докато малката процесия излезе от двора и тежките порти на Ески сарай се захлопнаха. Когато това стана, той изпита ново чувство на приповдигнатост, сякаш най-сетне се бе отървал от част от бремето си.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

ПАЗИТЕЛЯТ НА БЛАЖЕНСТВОТО

32.

Йонийско море, 1532

Объркващо противоречие в усещанията. Цветовете и блясъкът на рая, противната воня на Звяра.

Двайсет и седемте гребла от всяка страна на галерата се движеха върху безкрайната повърхност на лъщящата синя вода. Вимпели и знамена едва помръдваха върху мачтата и кърмата, златният лъв на Венеция спеше под лъчите на слънцето. Кърмата богато гравирана и позлатена, бе покрита с балдахин в пурпурно и златно, под който върху килими и ниски дивани си почиваха офицерите и по-благородните пътници и притискаха парфюмирани кърпички към носовете си, за да ги предпазят от неприятните миризми, идващи отдолу и обгръщащи големия кораб като невидими зловредни изпарения.

Платната бяха прикрепени към двете големи, извити рейки над предните и главните мачти. Далеч от погледа, в полутъмните трюмове на галерата, размахваха веслата двапет и седем редици голи роби. Седяха, приковани с вериги към дървените пейки, а в мръсната вода, стигаща до глезените, бяха и техните собствени испражнения. Гребяха близо осемнайсет часа, без да спрат. Един офицер вървеше между редиците и пъхаше, натопен във вино, хляб в устите на онези, които бяха на границата на изтощението. Неколцина мъже вече бяха припаднали. Свестиха ги с въже, натопено в саламура. Двама не успяха да се съвземат напълно, затова просто ги изхвърлиха зад борда. Джулия Гонзага не видя нищо от тази трагедия, докато седеше на стола си под пурпурнозлатния сенник. Брокатени завеси отделяха пътниците от подобни неприятни гледки, но въпреки това по време на пътуването тя на няколко пъти бе успяла да зърне неколцина от нещастниците на греблата и гледката се беше врязала дълбоко в съзнанието ѝ. Никога не беше виждала подобно отчаяние и мръсотия и споменът от видяното не спираше да я преследва през всичките десет дни в открито море. Капитанът ѝ беше обяснил, че те са езичници, пленени от турски моряци и пирати, и следователно не са по-добри от най-обикновени

животни. Но тези обяснения не ѝ помогнаха да се отърси от дълбокото чувство на срам.

За първи път напускаше Венеция, Ла Серенисима, и беше едновременно развълнувана и уплашена. Пиетро, съпругът ѝ, се беше разболял преди два месеца, докато инспектираше именията си на остров Кипър. Болестта изглежда щеше да се проточи дълго и той настояваше тя да отиде при него. Джулия предполагаше, че му е нужна повече като болногледачка, отколкото като съпруга. Не беше проявил особена страст към нея. През първата им брачна нощ я беше целунал по бузата и я беше оставил на прага на спалнята ѝ, а той самият се беше оттеглил в своята — ритуал, който оттогава насам неизменно се повтаряше всяка божя вечер.

Единственият път, в който беше влязла в спалнята му, бе, когато пак се беше разболял и тя трябваше да го гледа. А това се повтаряше все по-често. Караше я денонощно да седи до леглото му и да му чете Платон. Това бе единственият начин, по който тя изглежда му доставяше някакво удоволствие. Отдавна бе разбрала, че мъжът ѝ е един раздразнителен и избухлив старец, прекалено погълнат от мисълта за собствената си важност, и всеки ден проклинаше баща си, задето я беше принудил да се омъжи за него.

Политика. Това беше единственото, за което го беше грижа. Пътуването, свежият морски въздух, бляскавите води на океана, ярките пролетни цветя по островите би трябвало да ѝ харесват. За нея бе добре дошло, че напуска потискащата атмосфера на двореца с неговите мрачни коридори и миризма на плесен, както и че се отървава от ръкоделието си и утринните молитви. Щеше да е прекрасно, стига да не беше ужасната смрад откъм трюмовете. Тя ѝ напомняше за грозната гледка долу, както и за грозотата, която я очакваше в края на пътуването ѝ. Вонята на един стар и разлагащ се съпруг.

Неочаквано се сети за Аббас. Какво ли се беше случило с него? Аббас... Откакто беше изчезнал, никой мъж не ѝ беше говорил по такъв начин. Аббас! Ликът му светеше като икона в нейното минало. Няколко прекрасни дни тя се беше чувствала жива.

— Приятни мисли ли ви занимават, милейди?

Джулия вдигна стреснато поглед. Беше капитан Белини, закръглен млад човек с розови бузи и лукави играещи очи.

— Моля? — Дали не я беше видял да се усмихва зад тежката черна дантела на мантията си?

— Човек има толкова много време, за да се отдаде на спомени през тези дълги пътувания.

— Мислех за съпруга си.

— А-а. — Белини отмести поглед встрани и посочи към хоризонта.

— Още десет дни и двамата най-после ще се съберете. Може и по-скоро при добър попътен вятър. Веслата са лош заместник.

— Наистина.

За момент Белини вдигна кърпичка към носа си и дълбоко вдъхна от парфюма, с който беше напоена.

— От колко време не сте виждала съпруга си?

— От близо шест месеца.

— Доста дълго. Сигурно ви липсва.

Джулия долови леката подигравка в гласа му и усети, че противно на волята си се изпълва с гняв.

— Повече, отколкото някой е липсвал на вас — отвърна тя и със задоволство забеляза червенината, плъзнала по лицето на мъжа.

Белини потърси спасение в позната за него тема.

— При добър попътен вятър... — започна той, но изречението заглъхна в гърлото му. — Изруга и хукна през палубата, за да си вземе телескопа. Но един вик, идващ откъм групата моряци, свиващи платната на предната мачта, потвърди страховете му.

Триъгълните платна на малкия едномачтов кораб се появиха внезапно иззад скалите на един остров. Веслата му се издигаха и спускаха, а корабчето приближаваше.

— Турци! — изкрещя Белини, а паниката ясно личеше в гласа му. Той се втурна надолу по стълбите, водещи от кърмата към мостчето над пейките с гребците. — Гребете! — извика. — Гребете!

Офицерите надуха свирките, разнесе се плющене на камшици. До слуха на Джулия достигнаха стоновете на мъжете. Галерата се наклони, когато кормчията, застанал на платформата над кърмата, се облегна на дългия лост на руля, опитвайки се да завие рязко надясно, да избяга далеч от приближаващите пирати. Малкият пиратски кораб вече изглеждаше двойно по-голям, отколкото в началото. Джулия ясно различаваше веслата му.

Изведнъж на палубата изскочиха много мъже — спускаха се от мачтите, за да заемат позициите си, войниците се засуетиха в търсене на оръжията си. Страхът избиваше върху телата им като пот, надникваше от очите им, изливаше се в ругатни от устните им.

Дългият остър нос на турската галера се виждаше съвсем ясно.

Джулия хвана Белини за ръката.

— Какво ще стане сега?

Капитанът се втренчи в нея с разширени от ужас очи.

— Не мисля, че ще успеем да им избягаме. Къде е корабът, който ни придружаваше? — Той отчаяно зарея поглед към хоризонта, търсейки военния кораб, който плаваше заедно с тях.

— Не можем ли да им избягаме?

— Те са по-леки и по-бързи. А и техните гребци са свободни наемници, отпочинали. Спотайвали са се зад скалите и са ни чакали.

— Какво ще стане? — повтори Джулия и сякаш някаква студена ръка сграбчи вътрешностите ѝ.

Но Белини я блъсна настрана и хукна към трюмовете.

— Гребете! Гребете! — чу го да вика тя на робите и крясъците, плющенето на камшиците и дрънченето на железата се удвои.

Тя погледна към кърмата и ахна. Малката галера беше на по-малко от петстотин метра от тях.

Откъм палубата на робите се разнесе примитивен нечовешки крясък, извиси се над виковете на капитана, кормчията и войниците, над монотонния ритъм на военния барабан. „Дум! Дум!“ Гребците не се подчиняваха на офицерите с техните ругатни и камшици, гласовете им се издигаха в странно гърлено скандиране.

— La illaha ilallah Muhammadu rasul allah... La illaha ilallah Muhammadu rasul allah...

Бог е велик и Мохамед е Неговият Пророк.

Джулия се извърна и се загледа в пиратския кораб. На мачтата се развяваше зеленият флаг на исляма. Значи това бяха диваците, за които беше слушала толкова много.

Офицерите стояха на палубата и изтръгваха двойно по-големи усилия от гребците си, а едър арабин, с голи гърди и бръсната глава, отмерваше ритъма с тъпан. Греблата се вдигаха и спускаха в идеален синхрон. Тя видя белите кълбета дим на носа на кораба им, когато неколцина турци откриха огън.

Робите от трюма нададоха тържествуващи викове.

— La illaha ilallah Muhammadu rasul allah...

Малката галера сега приближаваше откъм дясната им страна, там, където венецианските стрелци не можеха да я достигнат. Джулия чу нови викове, когато турците откриха огън. Водата закипя, после част от главната мачта се прекърши и се свлече надолу.

Джулия гледаше, вцепенена, невярваща, парализирана от страх. Чу някакъв нов звук, шамаде, викът, който турските гребци използваха, за да уплашат враговете си.

— Allahu Akbag! Allahu Akbag!

Елин от офицерите на Белини я забеляза и започна да я бута надолу към трюма.

— За бога! — викаше и той. — Слезте долу! Слезте долу!

Тя затича. Стигна стълбата и се спря. От мястото си виждаше гребците, приведени на пейките с разранени от ударите гърбове, натискащи неохотно веслата с изкривени от болка лица. Виждаше и обкования с желязо нос на турската галера, порещ водите пред него.

Докато гледаше, той се вряза сред греблата отдясно и ги прекърши, сякаш бяха вейки. Пукотът на дърво бе удавен във виковете на гребците, когато останките от веслата им започнаха да се връщат обратно и да се забиват в гърдите и лицата им. Мръсната вода в трюма се обагри в червено. Видя как един от тях се опитва да натъпче червата си обратно в разпрания си корем.

После пиратският кораб се вряза в десния фалшборд и отново се олюля. Джулия залитна в тъмното.

Когато отвори очи, видя, че лежи по гръб в долния край на стълбата. Люкът беше празен, но над палубата се носеше мъгла от бял дим. Гласовете на мъжете продължаваха да се чуват — гневни гласове, раздаващи заповеди, викове на болка или молба. Пукотът на оръжията престана, чуваше се ужасно бучене, сякаш вилнееха хиляди демони. Тя бавно осъзна какво беше това; робите на галерата се молеха да бъдат освободени.

Продължи да лежи неподвижно. Нямаше къде да избяга. Довлече се до една стена и притисна колене към гърдите си. Зачака. Опипом намери броеницата си и зашепна молитва.

— Света Дево, милосърдна...

Чу стъпки над главата си и три тъмни силуета засенчиха светлината, струяща откъм люка. И тримата мъже носеха тюрбани и държаха извити ятагани в ръцете си.

Спряха по средата на стълбището и я загледаха втренчено. Единият извика нещо, което Джулия не разбра; другите двама се изсмяха. После я дръпнаха да се изправи и я повлякоха обратно нагоре, към отделението за пътници.

33.

Алжир

Африка неочаквано изникна от хоризонта. Показа се малкото селце Сиди Боу Саид, сиво-бяло на фона на опърлената червена земя. Зад него се издигаше стоманеносивият силует на Джебел Рессас.

Пиратската галера подминаваше носа, а триъгълните ѝ платна се издуваха от бриза. Разбърканата и нещастна тълпа от човешки подобия на долната палуба излизаше от тъмния трюм.

Крепостта Алжир сякаш изникна от морето. Надолу по хълма, под дулото на османлийския топ и плющящото зелено знаме на Мохамед, като ослепителни кубове белееха варосаните къщички.

Пристанището беше задръстено от кораби, всички плуващи под златния полумесец на исляма. Щом корабчето се плъзна покрай скалата, за да навлезе навътре към кея, затворниците притихнаха и сведоха глави, оставяйки се на своята съдба.

Понеже беше жена, Джулия пътуваше отделно от останалите. Сега се осмели да хвърли бърз поглед към тях иззад черната дантела на мантията си и едва сподави вика си. Бяха ги съблекли напълно голи, с изключение на тънките препаски около слабините, а ръцете и краката им бяха оковани във верига. Всички гледаха към палубата, свити и засрамени. Никой не поглеждаше директно към нея, дори и Белини. Тя едва го позна. Без обичайната си униформа изглеждаше много по-дребен и пълен, коремът му бе синкавобял, подобно на корема на тлъста гъска. Джулия усети как бузите ѝ пламват. Бързо отмести поглед встрани.

Галерата спря до кея под пристанищната джамия и пазара и скоро там се насъбра голяма тълпа и се зазяпа в тях. Първо изведоха мъжете. Пиратите изблъскаха назад тълпата от тъмнокожи араби, облечени в бурнуси и широки роби. Те налитаха и плюеха върху венецианците, крещяха им нещо на своя странен гърлен език с преbledнели от омраза лица.

Джулия почувства как цялото ѝ тяло се затресе.

После един от турците — тя предположи, че им е капитан, — я стисна за ръката и я бутна пред себе си, за да я преведе през тълпата.

Джулия не беше загубила надежда. Срам, обида, гняв, страх, презрение се бореха в ума ѝ. В края на краищата баща ѝ и съпругът ѝ бяха благородници, и двамата — уважавани членове на Съвета на десетте. Венеция беше в мир с Османската империя, съпругът ѝ търгуваше с турците, дори беше посрещал представители на Сюлеймановия двор на масата си. Най-лошото, което би могло да ѝ се случи, казваше си тя, бе да поискат откуп за нея. Кошмарът не можеше да продължи още дълго.

Тя вдигна очи към тълпата и гневно прехапа устни. Езичници! Езичници!

Капитанът продължаваше да я бута напред. Тълпата ги последва през Казбах, по тесните улици, задръстени с мръсотия. Когато наближиха, от купищата боклуци наизскачаха плъхове и затопуркаха пред краката им. Вървяха през лабиринт от улички, а мъжете пред нея приличаха на стадо. Джулия не смееше да вдигне очи, срамуваше се от гледката на голите, тромаво пристъпящи, мъже. Всички до един — венецианци, които сега не изглеждаха по-добре от... от собствените си роби гребци...

Дворецът на бея се появи пред тях. Натикаха ги през голямата порта покрай определеното за чернокожи роби място, където керваните от Сахара докарваха нубийци, суданци, гвинейци. Черните мъже, жени и деца бяха вкарани заедно в клетките; някои от жените държаха кърмачета на гърдите си, а мъжете бяха напълно голи...

Corpo di Dio!

Въведоха ги в един огромен двор, насипан с бял пясък, обграден от четирите страни с арки и колонади. От стотиците потящи се тела се носеше отвратителна смрад; чуваше се оглушителна глъч на различни езици. Джулия се поколеба, беше като зашеметена от цялата тази врява и суматоха. Капитанът я наруга и грубо я бутна пред себе си.

В един миг тя осъзна, че другите бяха изчезнали и внезапно се почувства изоставена. Макар да бяха отчаяни и безпомощни, те все пак бяха последната ѝ връзка със света, който познаваше.

Влязоха в някакъв друг двор и гълчавата поутихна. Джулия вдигна поглед.

Върху купчина възглавници седеше дебел мургав мъж. Зад гърба му стоеше негърче и му вееше с ветрило от щраусови пера. Белият кафтан на бея беше обримчен със златна сърма, а върху тюрбана му от бял муселин блестеше огромен тюркоаз. Капитанът бързо заговори на мъжа. Джулия чу многократно да се повтаря една и съща дума: гяур.

Дебелакът я гледаше втренчено, върху устните му играеше лека усмивка. Вдигна ръка, за да даде знак, че се кани да става. Негърчето пусна ветрилото и се втурна да помогне на господаря си.

— Как се казваш? — обърна се той към Джулия.

— Говорите италиански? — учуди се тя.

Мъжът отново се усмихна.

— Разбира се. За какъв ме вземаш? За варварин? — Той приближи до нея. — Говориш ли турски?

— Не, разбира се.

Той отново се усмихна и повдигна мантията ѝ. Джулия замръзна. Никой венециански джентълмен не би се осмелил да повдигне воала на жена. Само съпругът ѝ имаше право на това. Но тя не смееше да отблъсне ръката му. Беше го сторила с турския капитан в деня, в който я бяха пленили, и той силно я беше зашлевил заради дързостта ѝ. Още усещаше парещия удар върху страната си.

Дебелият мъж погледна към капитана.

— Прав е. Красива си. Как се казваш?

— Джулия Гонзага. Баща ми и съпругът ми са членове на Съвета на десетте. Ще ви възнаградят богато, ако ме върнете.

Дебелият отново се усмихна.

— Моят султан ще ми плати повече — рече той. — Позволете ми да ви се представя. Името ми е Мехмед Али-Осман. Аз съм бей на Алжир и служа на султан Сюлейман, Цар на царете, Господар на господарите. Аз съм негов доживотен слуга. Ти — също.

— Не съм ничия слугиня.

— Прекалено си горда. Гордостта и красотата често вървят ръка за ръка, но няма значение.

Той я заобиколи и Джулия почувства как погледът му подробно я оглежда. Изтърпя това ново унижение, забила очи в белия пясък. Когато се озова лице в лице с нея, той протегна едната си пухкава ръка към нея и леко стисна гърдата ѝ, сякаш преценяваше зрял плод. Джулия изпищя и отстъпи назад разтреперана.

Капитанът изръмжа предупредително, но беят поклати глава и избухна в смях.

— Целомъдрието вече няма да ти трябва особено, белисима!

Той се обърна към капитана и в продължение около пет минути пред нея се вихри разгорещен спор. Джулия не разбираше нито дума, но изражението по лицето на пирата и тонът на гласа му я караха да се надява, че всеки момент ще извади меча си и ще прикове бея към стената. Никого не беше мразила така, както мразеше този дебел дребосък, осмелил се да говори за целомъдрието ѝ.

Накрая беят бръкна в гънките на робата си и извади кожена кесия. Отвори я, отброи няколко златни монети в шепата си и ги подаде на капитана, който се засмя и тупна бея по рамото, сякаш двамата бяха дългогодишни приятели. Враждебността помежду им внезапно се беше изпарила.

Капитанът си тръгна и тя остана насаме с Мехмед Али-Осман.

— Джулия, белисима, сега вече си част от робското семейство на султан Сюлейман. Благослови този ден!

— Баща ми...

— Баща ти вече не съществува, нито мъжът ти. Кислар агаси ще ми плати богато за красотата като твоята! Ще спечеля десетократно повече от това, което съм платил за теб. — Той плесна с ръце и двама войници с тюрбани изникнаха от сенките. — Вкарайте я вътре и я пазете добре. Погрижете се да получи дрехи и храна. Кой знае, един ден може да стане майка на следващия султан!

Безкраен син океан, заслепяващ очите; неочаквани летни бури, от които ѝ ставаше зле, преследваща я навсякъде воня. Седмица след седмица те плуваха през империята на османлиите, зървайки на моменти острови или далечни брегове.

Джулия се чувстваше много зле през цялото време — гадеше ѝ се беше самотна и ужасена. Турците я наблюдаваха с пламнали, прегладнели и нагли очи, но никой не смееше да ѝ подхвърля закачки или да я докосва. Беше месо, предназначено за султана.

Носеха ѝ храна, която рядко ставаше за ядене, но и те самите ядяха същата смес от ориз и сушено месо. Дадоха ѝ каюта на долната палуба и всяка вечер пред вратата ѝ заставаха на стража двама от екипажа. Но въпреки, че погледите им не се откъсваха от нея, когато тя

излизаше навън, никой не ѝ заговори, нито се опита да установи контакт с нея.

Веднъж, докато гледаше в дълбоките сини води, тя се беше зачудила дали да не се хвърли в тях. Но в някаква част от душата ѝ все още се таеше надежда. Баща ѝ щеше да я спаси. Още не беше се превърнала в метреса на султана. Докато стигнеше в Стамбул, той щеше вече да е научил за отвличането ѝ и при пристигането на кораба на пристанището щеше да я чака легация на венецианския посланик, готова с предложение за откуп.

Изгреви и залези върху безкрайния син океан.

Една сутрин тя излезе на палубата и видя в далечината планините на Анадола, издигащи се пурпурни на хоризонта, забулени в лека мъгла. Няколко часа по-късно пуснаха котва в Смирна и Джулия почувства тръпка на облекчение, примесено с ужас. Най-сетне. Чакането почти беше свършило.

Няколко дни по-късно, по залез-слънце, те подминаха Троя и през тесния пролив на Дарданелите преминаха в млечносините води на Мраморно море. Краят на пътуването им беше близо.

Морето беше гладко, блестящо и сиво като острието на меч. Стамбул се очертаваше в утрото като призрак, изникнал от мъглата; острите върхове на минаретата на Айя София, подобно на пръсти, сочеха към небето. Слънцето се отразяваше в златните куполи на джамиите, пръснати по седемте хълма на града и разпръскваше мъглата, паднала ниско в основата на пристанищните стени. Водите бяха изпъстрени с гръцки карамусали и бързи кайци. Джулия дори зърна златния венециански лъв на флага на една от галерите, едва на стотина метра от нея, и изпита почти физическа болка. Толкова близо!

Завиха и се озоваха в извития ръкав на Златния рог. Там обаче не я очакваше никой от Ла Серенисима и пръстите на Джулия силно стиснаха перилото. Тя затвори очи, осъзнавайки, че всичко, което ѝ беше познато, оставаше завинаги зад гърба ѝ.

34.

Маниса

Гюлбехар наблюдаваше от прозорците на двореца приближаващите ездачи. Железните подкови на конете кънтяха по гладките камъни на римския път и ехото им отекваше из долината. Звукът ѝ напомняше за камбанките, които звъняха на всеки кръгъл час в галериите на Ески сарай в Стамбул. Свят, различен от този тук, помисли си тя. Прашните стълбища и стаите, в които винаги ставаше течение, не ѝ липсваха; липсваше ѝ близостта на султана. Когато беше негова кадъна, се наслаждаваше на топлината му. Сега, въпреки всичката свобода, която бе получила при новия си начин на живот, леглото ѝ беше самотно и студено.

Имаше само Мустафа.

Късното следобедно слънце бе потънало зад хълмовете и нивите с овес и пшеница бяха обагрени в червеникавокафяво. Бризът донасяше тънък аромат на обгоряло дърво. Ездачите приближиха още повече. Сега ги виждаше съвсем ясно. Един яздеше пред останалите, а гласът му се чуваше дори от такова голямо разстояние. Беше тъмнокос, с едва набола брада и носеше малко възширока за ръста си роба и тюрбан. Един елен, прободен със стрела във врата, лежеше праметнат през седлото му.

Мустафа.

— Значи ще вечеряме с еленово месо — гласно си каза Гюлбехар.

Синът ѝ изглеждаше доволен от себе си. Без съмнение цяла вечер щяха да слушат разказите му за лова.

Яздеше като истински шахзаде, помисли си тя, без да откъсва поглед от него. Младостта и липсата на опит не го смуцаваха. Той извика нещо, но думите му се изгубиха във вятъра. Спахиите му отвърнаха с викове и смях. Какъв син, помисли си Гюлбехар. Не само умел ездач и ловец, но също и амбициозен по отношение на математиката, езиците и усвояването на Корана. Вече говореше персийски и италиански така добре, както родния си турски език. Беше

много популярен сред еничарите и спахиите и на осемнайсетгодишна възраст можеше да се похвали с успешно четиригодишно управление на Маниса.

Вече се говореше, че ще бъде най-добрият от всички османски султани — по-велик дори от собствения си баща. Толкова много талант, толкова малко недостатъци. А, помисли си Гюлбехар, те не го познаваха така добре, както тя. Синът ѝ имаше един недостатък, но беше сляп за него. И този недостатък щеше да го погуби, ако майка му не го спасеше.

Ездачите влязоха през голямата, обкована с желязо, дъбова порта и скочиха от конете си веднага, щом стъпиха в двора. Мустафа се плъзна от седлото, вдигна очи към прозореца и усмихнато помахаша. Не я виждаше, разбира се. Но знаеше, че тя е там и го гледа.

Какъв прекрасен син. Какъв лъв.

Годините на изгнание я бяха променили. Не физически, въпреки че някой по-внимателен наблюдател не би пропуснал тънките бръчици, които горчилката бе издълбала около ъгълчетата на очите и устата ѝ. Сърцето на Пролетната роза се беше обвило в бодли. Дори се бе примирила със загубата на Сюлейман. Но тя нямаше да ѝ остави да ѝ вземат Мустафа; нямаше да допусне онази вещица да нарани детето ѝ.

Вечеряха мълчаливо. Мустафа се беше върнал весел от лова, беше описал преследването най-малко три пъти, преди да усети настроението ѝ и да се зарази от него. Беше превъзбуден от собствения си успех, затова мрачното изражение на майка му не му хареса.

— Еленовото месо е вкусно, нали? — с някакво упорство попита той и си избра ново парче.

— Много е хубаво — измърмори Гюлбехар. — Разкажи ми отново за лова.

— Това не ти е интересно, майко. Да не се заблуждаваме.

Гюлбехар го погледна. Дори седнал, се извисяваше над нея.

Беше над метър и осемдесет висок, с копринена златисто бронзова брада и масивна физика. Очите му бяха светли и бързи, вечно стрелкащи се, сякаш преливаха от страсти и безкрайна енергия. Напомняше ѝ за собствения ѝ баща, планински бандит черногорец.

— Какво има? — попита я той накрая.

— Трябва да помислим за бъдещето ти — отвърна Гюлбехар.

— Бъдещето ми? — Той се засмя. — Аз имам най-простото бъдеще от всички. Засега съм управител на Кютахия. Един ден ще съм султан на османлиите.

— Така ли?

— Майко, моля те. — Усмивката му изчезна.

— Минаха вече четири години. Баща ти все по-рядко се обажда, за да те види. А междувременно онази вещица продължава да укрепва позициите си в двора...

— Той ми е баща. Това е достатъчно. Как управлява харема си, не е моя работа.

— Сляп си.

— Ти пък навсякъде виждаш заговори.

— Но тя се опита да те отрови!

— Няма доказателства.

— Кой друг би желал смъртта ти?

— Османлиите си имат много врагове.

Гюлбехар стисна отпуснатите си в скута юмруци.

— Тя беше. Ти стоиш между нейните отрочета и трона.

— Баща ми никога няма да ме предаде.

— Той дори няма представа какво се случва под собствения му нос.

— Какво искаш да направя?

Гюлбехар сведе очи.

— Имаш много приятели в Портата. Може би е време да се научиш да ги използваш.

— С каква цел?

— Дядо ти би те научил добре на това.

Мустафа пребледня.

— Няма да вдигна ръка срещу баща си. Това е грях пред Аллах!

— Има и по-големи грехове. Извършват се в двореца в Стамбул.

Мустафа вдигна пръст и един глухоням евнух се втурна към него с купичка ароматизирана вода. Принцът потопи пръстите си в нея и подаде да му ги подсушат.

— Ще се кача на трона така, както Аллах пожелае. Няма да вдигна ръка срещу собствения си баща. — Той посегна и взе ръцете на Гюлбехар в своите. — Обичам те, майко. Но ти виждаш призраци

навсякъде. — Той изведнъж се усмихна. — Ако Хурем ми е враг, тя ще си получи заслуженото след време. Но него няма да нараня.

Когато синът ѝ се оттегли, Гюлбехар плесна с ръце и изчака, докато пажовете раздигат масата. Дълго седя така, потънала в мълчание. После нареди на една от прислужниците да повика Гюзюл.

35.

Ески сарай

Джулия не беше виждала нищо толкова грозно през целия си живот.

Кислар агаси беше млад, може би почти на същите години като нея. Беше облечен в копринен кафтан на цветя, около кръста му беше препасан широк пояс, а нагоре носеше къс смарагдовозелен сюртук, обточен с хермелин. На дебелиите му кутрета искряха пръстени с рубини, докато барабанеше нетърпеливо с тях по страничните облегалки на трона си. В скута му мъркаше бяла котка.

Богатите одежди не бяха в състояние да прикрият изключително дебелото му туловище. Лицето му изглеждаше така, сякаш някой скулптор го беше изработил набързо от маджун, после отвратен бе изрязал лицето му, оставяйки го обезобразено и размазано.

По време на дългия път от Алжир Джулия бе научила малко турски. Беше чула кислар агаси да подвиква рязко на един от стражите, които я бяха довели, и бе различила познатите думи: „гяур“, „беят на Алжир“, „жена“.

— Свалете воала й. — Той посочи към нея.

Джулия беше научила и нещо друго по време на пътуването — че най-добре сама да изпълнява заповедите им, вместо да ги оставя да я докосват с мръсните си ръце. Щом евнухът изрече думите, тя посегна и отметна черната дантелена мантиля назад.

Забеляза как лицето на кислар агаси претърпява удивителна трансформация. Той сякаш се разтресе на мястото си — все едно, че някой го беше ударил силно по гърба, — а устата му зина от изненада.

Евнухът скочи на крака и тежкия трон изтреця на пода зад него. Посочи я с пръст и изрева.

— Махнете я от очите ми!

Стражите се втренчиха в него, зашеметени от реакцията му.

— МАХНЕТЕ Я ОТ ОЧИТЕ МИ! — изпищя отново той и в следващия миг изчезна, затръшвайки вратата зад гърба си.

Стражите я хванаха за ръце и я поведоха навън.

Топкапъ сарай

Куббеалтъ, залата, в която заседаваше Диванът, бе центърът на империята, около който се въртеше великото колело на управлението, а спиците му стигаха чак до Алжир, Гърция и Унгария, до Крим, Персия и Египет. В продължение на осемдесет години в малката стаичка под часовниковата кула на Втория двор османските султани бяха управлявали по четири дни седмично — от събота до четвъртък, бяха получавали петиции, разрешавали легални дела, посрещали чужди пратеници, решавали външнополитически и държавни въпроси. Всяко нещо — от най-безобидния спор между търговци до декларации за войни — минаваше оттук.

Всяка сутрин, когато заседаваше Диванът, през градините на Втория двор мълчаливо се извиваше дълга опашка от молители, дошли да се възползват от правото си да изложат своя случай пред султана. Сюлейман, с тюрбан от снежнобял муселин и кафтан от бял сатен, седеше на покрит с възглавници подиум срещу вратата. От дясната му страна седеше великият везир, а казиаскерите на Румелия, на европейските и азиатските провинции на империята седяха зад него. Аги, паши и мюфтии бяха разположени според ранга си от двете им страни, а секретарите и нотариусите — на пода, опънали пергаментови свитъци, готови да записват султанските декрети и присъди.

Само султанът имаше право да говори. Другите можеха да изказват мнение единствено ако бъдеха попитани или когато трябваше да се произнесат по конкретен закон, който бе от тяхната компетенция. Думата на владетеля бе последна и окончателна.

Изглежда обаче Сюлейман се беше изморил от досадните тегоби на своята власт. Беше прехвърлил задълженията си на Ибрахим, който сега председателстваше на негово място в Дивана и два пъти седмично докладваше решенията си на султана, от който се искаше само да ги потвърди. В стената, високо над Ибрахимовия диван, бе издълбано малко решетъчно прозорче, откъдето Сюлейман можеше да наблюдава процедурите, когато реши, но Ибрахим знаеше, че приятеля му рядко биваше там.

Великият везир бе загрижен от промените, които забелязваше у Сюлейман — прекалено големи и прекалено бързи. Бяха завладели

Родос и Белград, бяха разбили унгарците и убили краля им при Мохач. Сюлейман бе постигнал онова, което баща му, че дори и легендарният Мехмед Фатих не бяха успели да направят, и величието му беше всепризнато. След последния им поход до Виена обаче Сюлейман бе станал отнесен и бе загубил интерес към битките.

Само заради онази вещица, помисли си Ибрахим.

Тази сутрин просителите бяха накарани да чакат, тъй като султанат обсъждаше с генералите си въпроса за лятната военна кампания. Ибрахим позволи на мюфтията да вземе думата пръв.

— Рано или късно султанът трябва да се справи с персийския шах Тамасп, който се осмелява да дава подслон на шиитските еретици и да препуска с конницата си покрай нашата граница. Това е обида срещу исляма. Дълг на султана е да го застави да се подчини!

Ибрахим наведе глава в знак на уважение пред съдията на исляма, въпреки че ако останеше на него, с радост би забучил главата на този шарлатанин на пика и би украсил с нея Портата на блаженството. Обърна се към генералите.

— Съгласен съм с мюфтията. Шахът е истинска обида за Бог и султана. Но нима трябва да стреляме с топ, за да убием комар? Въпреки че шах Тамасп е обидил исляма, най-големият подарък, който можем да положим в нозете на нашия Бог, е завладяването на Зелената ябълка. — Намекваше за Рим. И наистина, всеки султан, преди да седне на трона на османлиите, трябваше да отговори на въпроса, зададен му от агата на еничарите: „Можеш ли да отхапеш от Зелената ябълка?“, което в превод означаваше „Можеш ли да ни дадеш Рим?“

Ибрахим замълча, за да се усети по-силно ефектът от думите му.

— Със сигурност най-голямата заплаха за нас е човекът, който нарича себе си Свети римски император, нали? В момента той е притеснен от Франсоа, който играе по южната му граница; християнският Лутер призовава на бунт срещу папата в Германия; самите благородници на Карл пък са заети да се бият помежду си. Най-добрият момент да нападнем, е когато нашият враг е най-слаб. Стените на Виена ще бъдат сринати и тогава целият християнски свят ще трепери от нашето приближаване!

Той се обърна към агата на еничарите.

— Какво ще кажеш, Ахмед?

Агата внимателно претегли предложението. Спомни си Родос.

— Докато казанът ни е пълен с храна, ще ядем, господарю. Хората са щастливи от всеки шанс да обагрят мечовете си в кръв.

Ибрахим се обърна и към другите си генерали. Махмуд, агата на спахиите, и Джихангир, казиаскерът на Румелия, се изказаха в подкрепа на предложението да се тръгне срещу Виена.

— Можем да се разправим с еретика Тамасп, докато си почиваме — добави Джихангир. — Но в момента Фредерик е най-слаб. Нека го ударим и да сложим Виена в краката на нашия падишах!

Ибрахим се усмихна. Бяха минали шест години от последната им голяма победа. Никоя империя не можеше да стои спокойна толкова дълго време. Газиите го знаеха; в мига, в който човек слезеше от коня, мускулите му започваха да отслабват. А може би по дългия път към Виена, Сюлейман щеше да преоткрие себе си и да забрави онази жена от харема, която го правеше толкова слаб.

— Значи е решено — рече Ибрахим. — Потегляме към Виена.

Ески сарай

Първият път, когато се озова на това място, сякаш се парализира от страх и от срам. Никога не би могла да си представи, че е възможно да съществува подобно нещо. Джулия не си спомняше да е била гола другаде, освен в своята собствена баня, но дори и там би се чувствала греховна, ако нямаше риза, която да скрива тялото ѝ. Но тук, в този езически дворец, на жените изглежда им харесваше да се разкарват както майка ги е родила.

Бяха я разсъблekli и насила я бяха накарали да се изкъпе — управителката на баните се беше намръщила от отвращение при вонята, разнасяща се от дрехите ѝ, — а после трябваше да изтърпи най-срамната операция, която някоя християнка би могла да си представи. Бяха я избръснали под мишниците, бяха изскубали косъмчетата от ушите и носа ѝ, а после... Дори и сега затваряше очи, когато се сетеше за това. Бяха я оскърбили жестоко и тя знаеше, че вече не можеше да се върне там, откъдето беше дошла. Не можеше да се върне в Ла Серенисима и да погледне баща си и мъжа си в очите. Те щяха да разберат. Бог щеше да знае. Беше осквернена и се срамуваше.

Бе напълно зашеметена. Ритуалът на къпането утежни агонията ѝ. Всеки ден насила я докарваха тук, караха я да се съблича пред

другите жени, да се къпе и да се оставя в ръцете на черните гедичлийки. Опитваше се да избягва погледите на останалите, да си представя, че не е там и не разбира смеха и шепота, които се разнасяха зад гърба ѝ, макар с изненада да бе установила, че всъщност ги разбира много добре. През последните няколко седмици бързо беше овладяла езика им.

Свали ризата си и се потопи във водата. В края на басейна две момичета — едното с орлов нос и кожа с цвят на лешник, другото, бяло като алабастр с удивителна синьо-черна коса, се преглеждаха една друга за косми. Оглеждането постепенно стана по-интимно и Джулия осъзна, че би трябвало да извърне глава, но нещо я караше да продължи да гледа.

Момичето с тъмната кожа разтвори краката на другото момиче, пръстите му се плъзнаха около слабините ѝ, после се спряха върху вулвата ѝ и я разтвориха нежно. Джулия чу как другото момиче тихо извика. Египтянката се премести още по-близо и бавно започна да движи средния си пръст и тогава Джулия изведнъж осъзна, че този пръст беше вътре в другото момиче.

Мили боже! Още един позор! Двете момичета чува вика ѝ. Малката египтянка се обърна към нея и подигравателно ѝ се усмихна. Момичето с алабастровата кожа беше отметнало глава назад и дългата ѝ сплетена на плитка коса се плъзна по ръба на мраморния басейн. Тя простена и повдигна бедра, притискайки слабините си към пръстите на приятелката си. Джулия потресено извърна поглед и се озова срещу най-черните и дълбоки очи, които беше виждала.

— Ти си гяурката — рече младата жена насреща ѝ.

Джулия кимна. Гяурка означаваше християнка. Усещаше, че страните ѝ пламтят, затова взе вода в шепи и я блисна върху лицето си. Беше истински кошмар, непрестанен, ужасен кошмар.

— Не се плаши — каза ѝ непознатата.

В гласа ѝ имаше нежност, която окуражи Джулия.

— Какво правят? — попита шепнешком тя.

Момичето сви рамене.

— Облекчават напрежението от скуката. И защо не? Като няма мъж, който да го направи?

Джулия погледна към негрите пазачи и се зачуди, но нищо не каза. Чувстваше се като глупачка.

— Как се казваш? — попита я момичето.

— Джулия.

— А аз съм Сирхане. От Сирия съм. Баща ми ме продаде, когато събираха девширмето.

— Девширмето?

— То е като данък. Хората на султана идват всяка година и отвеждат със себе си най-хубавите момчета и момичета, за да служат на султана.

— Съжалявам.

Сирхане се усмихна.

— За какво? Аз исках да дойда. Знаеш ли къде щях да съм сега, ако не лежах до теб в банята? На полето да събирам памук! Ти какво би предпочела?

Джулия не отвърна.

— Кажи ми нещо — попита тя. — Всичките тези жени на султана ли принадлежат? Всичките ли са му жени?

Сирхане весело се засмя.

— Разбира се, че не! Той има само две кадъни, едната, от които е далеч, чак в Маниса. Остава само Хурем, а тя остарява, така че и за нас, останалите, има някаква надежда.

— Не разбирам. Говори по-бавно.

Сирхане приближи и за ужас на Джулия обви ръце около нея.

— Нужен ти е някой, който да се грижи за теб. Нищо ли не знаеш, гяурко?

— Просто искам да си отида вкъщи — прошепна Джулия.

— Имаш съпруг?

— Да.

— Той добър любовник ли е?

Джулия не разбра думата „любовник“, но дори и да я беше разбрала, нямаше да знае истинското й значение. Затова отвърна:

— Той е старец.

— Защо ти е да плачеш тогава? Ако късметът ти проработи, ще си намериш най-добрия съпруг на света. Самият султан Сюлейман!

— Аз вече съм омъжена.

Сирхане отново се засмя.

— О, гяурко, толкова много имаш да учиш!

Джулия инстинктивно разбра, че си е намерила приятелка, и тялото ѝ неконтролируемо се затресе. Единственото, което искаше, бе някой отново да се грижи за нея, да ѝ обясни какво става, да ѝ помогне, да я успокои. Тя отпусна глава на рамото на Сирхане. Момичето я прегърна и Джулия усети топлината и мекотата на тялото ѝ през водата, мирисът ѝ напомни за майка ѝ — стар, тайнствен аромат. Тя праметна колебливо ръка през шията на Сирхане и заплака, но единственото, за което си мислеше, бе изповедникът ѝ. Разбра, че се отдалечава още повече от Венеция и от Бог.

Кислар агаси стоеше пред решетката, гледаше към хамама и плачеше. По-добре да умре в стаята за мъчения, отколкото това! По-добре да го понижеха с нагорещени жезла, да късаха месата му с горещи клещи, отколкото да го карат да минава през този ад! Ако имаше достатъчно кураж, отдавна да беше сложил край на живота си. Кой дявол би измислил подобно изтънчено мъчение — да лиши един мъж от всичките атрибути, с които би могъл да прави любов, но да му остави желанието, така силно и настойчиво, както в юношеските му години?

От стотиците малки кръгли прозорчета във високия сводест купол проникваха снопове светлина. Хамамът бе изпълнен с мъглата от размитата жълта светлина, парата, излизаща от котлите под пода, и дъха на стотици жени. Те лежаха, опънати върху затоплени мраморни пейки покрай басейните и плетяха косите си, а телата им прозираха под тънките ризи за баня или пък бяха чисто голи в басейните. Изливаха вода върху гърдите си, лежаха върху повърхността на топлата чиста вода, смееха се и си разменяха клюки или пък пееха.

Видя как млечнобелият силует на Джулия изникна сред облаците пара и се плъзна в един от басейните, видя и как едно момиче приближава към нея и я прегръща. Пръстите му стиснаха силно металната решетка на прозореца. Да беше умрял!

А сега и тази венецианка.

Сюлейман разгледа кърмачето на мигащата светлина на свещта. Толкова слабо, толкова бледо. Той протегна колебливо ръка и докосна гърба на детето, почувства гротескното изкривяване на гръбнака, прокара пръсти по тънките му крачета.

Хурем изненадано го наблюдаваше. Не беше проявявал ни най-малък интерес към останалите си деца, когато бяха бебета. И въпреки това често идваше да види грозно деформирания син, който наскоро му беше родила.

— Храни ли се? — попита я той.

— Кърмачката казва, че е много злояд; няма да го бъде. Не мислят, че ще оцелее.

Сюлейман кимна и отново насочи вниманието си към малкия Джихангир.

— Трябва да го взимаш всеки ден и да му пееш. Ще му помогне.

Хурем зяпна от изненада.

— Да, господарю. — Не искаше да има нищо общо с малкото чудовище. Едва не я беше убило по време на раждането си. Никога нямаше да забрави онази ужасна болка.

Сюлейман се изправи и бръкна в джоба си. Даде шепа златни монети на дойката и ѝ поръча:

— Грижи се добре за сина ми. — После изведе Хурем от стаята.

Когато останаха насаме, тя му помогна да свали тюрбана и притегли главата му към гърдите си. Той нетърпеливо се притисна към тялото ѝ и започна да къса седефените копчета на блузата ѝ. Положи я да легне и я облада. Останаха прегърнати на дивана, краката ѝ продължаваха да обгръщат бедрата му, главата му почиваше между гърдите ѝ.

— Любиш се като лъв — прошепна му тя.

— Какво щях да правя без теб, моя малка роксолана?

— Угрижен ли е господарят?

— Държавни дела — отвърна той.

— Искаш ли да поговорим?

Винаги ставаше така. Първо, физическо спокойствие чрез нейното тяло; после — разтоварване на емоционалното напрежение. В началото ѝ беше забавно да разнищва проблемите на властта и политиката, които Сюлейман излагаше пред нея. Беше ѝ приятно да упражнява ума си с нещо различно от клюките в харема и от дребните проблеми. Сюлейман винаги оставаше доволен от отговорите, които му даваше, и с времето тя установи, че умът ѝ е по-бърз от неговия — въпреки че тя, разбира се, пазеше това откритие само за себе си. Но играта отдавна се беше превърнала в нещо различно, вече беше

инструмент на властта. Сюлейман ѝ доверяваше проблемите си и това ѝ даваше власт над него, а също и над Ибрахим.

Султанът въздъхна.

— Пролет е. Всяка пролет все едно и също. Агите ми настояват за нова кампания. Искат отново да тръгнем към Виена.

— Какво мисли Ибрахим, господарю?

— Той настоява най-шумно от всички.

— Мечтае за слава. В името на исляма, разбира се.

Сюлейман се усмихна.

— Да, малка роксолана, разбира се.

— И все пак, питам се дали е разумно.

— Сподели мислите си с мен.

— Пътят до Виена е дълъг. Може би прекалено дълъг, за да поведеш по него една армия, пък била тя и армията на османлиите. Ако ще минаваш през някоя врата, най-добре ще е да знаеш и как да се върнеш през нея.

— Истинската награда ще бъде Фредерик. А защо не — и самият император?

— Карл няма да дойде! Защо да рискува всичко в битка срещу най-великата армия на света? Ще си намери извинение да забави нещата. Няма да го срещнеш при Виена. Когато се оттеглиш през зимата, Фредерик ще дойде и отново ще си върне града, и всичко ще си бъде постарому. Няма да има с какво да се похвалиш, освен с дългата пътека, оставена в калта.

— Няма да мога да удържа апетита на еничарите още едно лято.

— Преди ми спомена, че персите нападат по източните ни граници и убиват мюфтиите ни. Изпрати ги в Азия тогава! Може би ще служим по-добре на Бога, като защитаваме служителите му.

— Персите! Те не са нищо друго, освен шепа мухи на задницата на лъва. Трябва само да замахнем с опашка, за да ги прогоним.

— Може би Бог иска точно това — да гоним мухите, макар, разбира се, тази дейност да не носи особена слава.

Сюлейман се засмя на глас.

— Какво не бих дал да можех да те изправа на дебат срещу Ибрахим!

Хурем задържа лицето му между дланите си, почувства лекото пулсиране на слепоочията. Това е всичко, което имам, помисли си тя.

Когато този пулс спре, животът ще спре и за мен. Докато не намеря начин да се освободя от проклятието Мустафа, трябва да се опитам да те предпазя от нещастия.

— Не тръгвай, господарю.

— Да не тръгвам?

— Остави Ибрахим да понесе този товар. Нека той да гони Фредерик през австрийската кал.

— Невъзможно! Ако армията ми се отправи на бой, аз трябва да съм начело. Винаги е било така. Еничарите го очакват.

— Но ако не искаш, има ли значение как е било винаги?

— Не мога.

— Толкова ли много обичаш войната?

— Знаеш, че не. Това е мой дълг, Хурем.

— Дългът може ли да превърне Царят на царете в роб?

Сюлейман извърна глава, лицето му внезапно пламна от гняв.

— Достатъчно!

Хурем не пусна лицето му. Прехапа разкаяно устни. Изруга се наум. Трябваше да внимава да не го ядосва. Стършелът се ловеше с мед, не с оцет.

— Господарю, не исках да те оскърбя.

— Мястото на султана на османлиите винаги е било начело на армията му.

— Аз просто те обичам прекалено много, господарю. Летата са безкрайни без теб. И толкова ме е страх, че някоя зима може да не се върнеш... Не ми се сърди.

Сюлейман плъзна ръката си от кръста към гърдата ѝ.

— Стига сме говорили за политика — прошепна той. — Ще мисля по тези въпроси, когато съм свободен. Сега те искам отново.

Тя обви ръце около шията му и се усмихна.

— Наистина си лъв — промълви.

Топлите ѝ бедра обгърнаха кръста му, придърпаха го по-близо. Късметлия беше синът на Селим, помисли си Сюлейман. Беше открил толкова много в една-единствена жена!

Може би утре щеше да реши къде да удари първо. Тази вечер кинжалът му щеше да цели далеч по-приятна мишена.

Да, лъв! О, щастлив сине на Селим!

Ески сарай

Момичетата от харема бяха настанени в дълга обща спалня в близост до един каменен вътрешен двор. През деня държаха дюшеците в стенните гардероби, а вечер, когато наближеше време да си лягат, ги развиваха върху ниски миндерлъци. Само онези, които бяха извадили късмета да станат икбал, спяха в собствени апартаменти.

Пера

Джулия лежеше на дюшека си в тъмното и се опитваше да забрави случилото се през деня, но сънят ѝ убягваше. Ако спалнята беше разположена върху крепостната стена, тя с радост би се хвърлила през прозореца. Тези животни напълно я бяха унизили. За тях не беше нищо повече от див звяр. Не защото я бяха превърнали в робиня на един мъж. Собствените ѝ сънародници бяха сторили същото в известен смисъл. Но тя беше очаквала това да се случи дискретно. Ако трябваше да е една от многото жени на султана, защо беше необходимо да я карат да се разкарва гола пред други мъже?

Тя притисна колене към гърдите си, за да облекчи болката в душата си. Хиляда кошмара биха били по-добри от действителността.

Тя будувa цяла вечер — прекалено гневна, за да заплаче, прекалено наранена, за да заспи. Достатъчно с нейния изповедник и християнския Бог. Те не ѝ бяха от никаква полза тук.

Ески сарай

Кварталът, в който венецианският посланик, байлото, и венецианските търговци издигаха дворците си, гледаше на юг към Златния рог, града и Топкапъ сарай. Беше известен като Комунита Магнифика, типично за пословичната венецианска скромност.

Лудовичи си беше построил малък дворец с мраморна тераса, надвесена над водата. Оттук можеше да наблюдава как собствените му кораби минават покрай хълма Сераглио и навлизат в Мармара Дениз, Мраморно море, натоварени с турско зърно, нубийски роби, арабски коне и ориенталски подправки, които много се търсеха от венецианците и благодарение на които бе натрупал собственото си немалко състояние, откакто бе напуснал Ла Серенисима.

Беше незаконороден и венецианският двор бе затворен за него. И докато връстниците му се кипреха в черни благороднически тоги, той бе отпрашил за Пера, чуждестранната колония в Стамбул, и се бе

установил там като търговец. Не се чувстваше задължен нито към домакините си, нито към предишните си сънародници и бързо се беше научил да манипулира и двете страни в своя изгода.

Баща му му помагаше, разбира се. Сенатор Гамбето одобряваше решението на Лудовичи да напусне Венеция, където присъствието му само би навредило на доброто му име. Жълтиците на Гамбето бяха положили основите на бизнеса на Лудовичи, а собствената му прозорливост му помогна да го разшири.

В началото му беше трудно. Търговията с подправки и черен пипер бе в ръцете на големите търговски фамилии от Венеция и Генуа, но скоро Лудовичи схвана, че най-големите печалби са в контрабандата с жито.

Сюлейман беше наложил ограничения върху износа на турско жито чрез политика на строго фиксиране на цените. Лудовичи обаче откри, че с малко смелост и въображение находчивият човек може да намери начини да заобиколи ограниченията. Нае флота от гръцки карамусали, която да товари зърното от черноморските пристанища и да го превозва до венецианските колонии Крит и Корфу. А избягването на турските пристанищни патрули по Босфора беше лесна работа, стига да знаеш на кого колко да подхвърлиш.

Останалите жители на Комунита Магнифика тайно го презираха, но това нямаше значение. Тук той можеше да прави бизнес без тяхното покровителство и благословия, а добрият брак не беше предпоставка за успех. Дори се беше сдобил с малък харем.

Седеше на терасата и отпиваше кипърско вино с вида на щастлив и доволен от живота човек. Имаше пари, красив дворец и още нещо — възможност да захвърли презрението си в лицето на цялата Комунита Магнифика.

Единственото, което му липсваше, беше приятел.

Един от евнусите му — беше невъзможно да се намери млад прислужник, който да не е минал под бръснача — се появи на терасата. Наричаха го Хиацинт — всичките тези евнуси приемаха имената на цветя и беше типичен представител на своята прослойка: дебел, голобрад и с тъпичък, писклив гласец.

— Един човек иска да ви види, ваше превъзходителство.

— Кой е той?

— Каза да ви предам, че е стар приятел — отвърна Хиацинт, но тонът и лицето му издаваха объркването му.

— Не си ли каза името?

Хиацинт поклати глава. Лудовичи бе заинтригуван. Някой стар приятел, наскоро пристигнал от Венеция, може би? Нова възможност да прояви великодушието си.

— Доведи го — въздъхна той.

Лудовичи бе очаквал всичко друго, но не и онова, което видяха очите му миг по-късно. Мъжът носеше черно копринено фередже, качулката покриваше лицето му. Лудовичи забеляза, че под фереджето непознатият носеше копринен кафтан и ботуши от мека кожа. Със сигурност не беше венецианец.

— Кой си ти? — Лудовичи разтревожено се изправи.

Мъжът отметна качулката си назад. Лудовичи го зяпна изненадан. Беше трудно да се каже дали беше мур или нубиец. Лицето му бе така силно обезобразено от белега, който прорязваше носа и дясното му око, че той не можеше да различи чертите му. Беше невероятно дебел, също като Хиацинт. Главата му беше обръсната. Лудовичи веднага прецени, че човекът насреща му е евнух.

Но стар приятел?

— Здравей, Лудовичи — каза евнухът.

— Познавам ли те? — Първоначалната тревога на Лудовичи се смени с любопитство и гняв. Този човек очевидно беше роб. Как се беше озовал тук? И откъде знаеше името му?

— Кой си ти? — повтори Лудовичи.

— Аз съм кислар агаси на султан Сюлейман.

Кислар агаси! Едно от най-могъщите създания в султанския харем! Лудовичи не отделяше поглед от него, прекалено изненадан, за да може да каже нещо.

— Не ме ли позна?

Лудовичи дълго го гледа. Когато най-после разбра, той потресен се стовари върху дивана. Усети как в гърлото му засяда буца, сякаш бе погълнал голям камък.

— Аббас — каза тихо накрая.

Хълмът Чамника

Сюлейман дръпна поводите на арабския си жребец и проследи с поглед сокола, носещ се из облаците в очакване на плячка. За момент завидя на птицата за тази свобода. После си напомни, че и соколът бе трениран в края на всеки лов да се връща обратно към кожената си качулка и клетката. Но поне за момента птицата беше свободна, както и той, докато беше на лов или с Хурем. Да чувства вятъра, да се рее с него над земята...

Ибрахим бавно подкара коня си през високата трева, за да открие пляката и да я подплаши. Соколът трепна с криле, после отново полетя ниско и хоризонтално над земята. Златистото му око зърна пляката, подплашена от силния тропот на жребеца и спря насред полета си. Стрелна се надолу като меч на езекутор и заби остриите си като бръснарски нокти в гърба на заека. Заекът се опита да се освободи, зарита във въздуха и замря. Птицата изпляска с големите си криле и се настани върху жертвата си. Сюлейман забеляза как върху бялата козина между ноктите му разцъфва алено петно.

Пажовете се спуснаха да вдишат улова.

На Сюлейман винаги му беше правило впечатление, че женските соколи са по-добри в тази смъртоносна игра — бяха по-силни от мъжките и соколарите му винаги ги предпочитаха, когато трябваше да свършат добра работа. Така различно от света на хората.

Ибрахим се върна ухилен, соколът спокойно стоеше върху облечената му с ръкавица лява ръка, с надяната на главата качулка. Зад него вървяха пажовете и носеха улова за деня: една дузина зайци, висящи навързани за един прът, и половин връзка фазани.

— Успешен ден за спорт! — провикна се Ибрахим.

— Слънцето залязва — отвърна Сюлейман. — Трябва да се връщаме.

Ибрахим смушка белия си жребец и се изравни със султана.

— Отдавна не бяхме ловували заедно, господарю.

— Много отдавна. Това лято трябва да има повече такива дни.

Ибрахим не отвърна директно.

— Бих искал да ни предстоеше такова лято — рече накрая той.
— Диванът препоръчва нова кампания срещу краля на Испания.

Кралят на Испания, помисли си Сюлейман с усмивка. Лично Ибрахимова беше смешната амбиция да победи Светия римски император Карл, братът на Фредерик.

— Преди две години обсадихме Виена. Тогава Фредерик не се появи, нито пък брат му. Каква полза отново да тръгваме на север?

— Тогава ни попречиха единствено нетипичните за сезона дъждове. Ако бяхме обърнали топовете си към стените...

— Дори да превземем Виена, как ще я задържим? Преди да влезеш през една врата, трябва да знаеш как да излезеш от нея.

Ибрахим кимна. Сюлейман не звучеше като себе си, думите му сякаш бяха заучени. Султанът никога не мислеше за тактиките, само се съобразяваше с чувството си за дълг.

— Трябва да започнем война. Това е нашият дълг към исляма.

Сюлейман се усмихна за първи път.

— А, да, забравих какъв добър мюсюлманин си, Ибрахим.

Ибрахим се хвана за появилата се възможност, макар да знаеше, че Сюлейман нарочно го дразни.

— Не можем да оставим еничарите в града още едно лято, господарю — каза той, опитвайки се да прикрие раздражението си. — Няма търпение да се впуснат в битка.

— Може би трябва да обърнем поглед в друга посока.

— Шах Тамасп?

— Сафавидите се опитват да заразят Абасидския халифат със своята шиитска ерес. До нас достигат доклади, че някои от мюфтиите ни биват убивани. Тамасп покровителства и подпомага бунтовниците. Трябва да му се даде добър урок.

— Той е незначителен дразнител. Можем да го смажем, докато си почива.

Сюлейман измери приятеля си със сериозен поглед.

— Прекалено много мечтаеш за слава, Ибрахим, и забравяш, че понякога дългът ни повелява да смажем мухата.

Ибрахим прие поражението, но гневът му нарастваше. Беше бесен, че бе позволил на бавния интелект на Сюлейман да вземе връх над неговия. Някой със сигурност направляваше султана.

— Карл е римски император, признат враг на нашата вяра. В момента се кара с Рим, с Лутер и с Франсис. Няма по-удобен момент да го нападнем.

— Ако превземем Виена и Карл не е там, какво ще спечелим? Една далечна крепост, която той може да си върне в мига, в който се оттеглим. Тамасп е по-непосредствена заплаха.

Соколът на китката му неспокойно зашава. Размаха криле и Ибрахим му подвижна тихичко, за да го успокои. Знаеше какво става, разбира се. Хурем. Намесваше се и нашепваше планове в ухото на Сюлейман. Между него и приятеля му се издигаше бариера.

— Ако превземем Виена, Зелената ябълка ще е наша. Най-после ще успеем да отстраним Карл веднъж завинаги.

Сюлейман замълча. Из здрача се носеше боров аромат, остриите иглички оформяха мек килим под подковите на конете, заглушаващ звука. Между дърветата се виждаха сребърнорозовите води на Босфора и тъмният силует на султанската баржа.

— Ти решаващ, Ибрахим. Ти ще си този, който ще ги води.

— Като твой сераскер, разбира се. Но като султан...

— Не, Ибрахим. Този път няма да съм с теб. Ти ще водиш армиите ми. Има толкова много неща да се свършат в Стамбул. Ще остана тук.

Ибрахим дръпна поводите на коня си. Беше поразен. Сюлейман не обърна внимание на реакцията му.

— Господарю! — Ибрахим отново смушка коня си. — Господарю! Топлият кафяв поглед на Сюлейман беше помръкнал. Знае, че решението му е погрешно, помисли си Ибрахим.

— Не можеш, господарю!

— Не съм ли султан? Нима Царят на царете не може да прави, каквото си пожелае?

— Мястото ти е начело на армията!

— Моето място е там, където аз избирам да бъда.

— Еничарите черпят вдъхновение от теб! Ако не ги водиш...

— Те са мои войници. Трябва да се подчиняват на заповедите ми.

— Никой султан досега...

— Султанът създава традициите. Не ги следва, подобно на роб.

— Ще загубиш вярата им в теб!

Сюлейман се пресегна и хвана юздите на Ибрахимовия жребец.

Наклони се напред, така че да се озове лице в лице със своя велик везир, и Ибрахим почувства топлия му дъх върху страните си.

— Ибрахим, ти си мой приятел и мой везир. Достатъчно съм воювал. Поеми този товар от плещите ми. Вземи армията ми. Дай й възможност да се налудува. Те просто искат кръв. На мен ми стига.

— Не бива да го правиш — прошепна Ибрахим.

— Вече съм решил. — Сюлейман се изправи на седлото си. Сложи ръка на рамото на приятеля си. — Вярвам ти така, както на никой друг. Ти си ми като брат. Направи го заради мен.

Препусна напред през дърветата. О, Аллах, помисли си Ибрахим, докато го наблюдаваше. Той наистина смяташе да го направи!

Пера

Дори гласът му се беше променил, помисли си Лудовичи. Нищо не беше останало от младежа, когото беше познавал, дори цветът на кожата му беше различен. По-блед, болезнен цвят. Енергията и страстта, които помнеше, бяха заменени от летаргията на прекомерната му пълнота; правилните черти — от грапавите белези; светлината в погледа беше угаснала. Беше Аббас и едновременно с това — един напълно чужд човек.

Аббас избягна погледа му. Вместо това обърна очи към блестящите води на Златния рог и заговори с дрезгав от възмущение глас.

— Трябваше да те послушам, Лудовичи. Ти се опита да ме предупредиш.

— Не знаех какво е станало с теб. Никой не знаеше.

— Какво стана с баща ми?

Сега беше ред на Лудовичи да извърне поглед.

— Беше опозорен. Гонзага го обвини в пиянство пред Съвета. Освободиха го от поста капитан-генерал. Мисля, че в момента е войник в Неапол. — Лудовичи поклати глава; не можеше да повярва на случващото се. — Аббас, не знаех. Никой нямаше представа къде си.

— И без това нищо не можеше да сториш.

— Гонзага е бил, нали?

Очите на Аббас се замъглиха от спомена за изживяния ужас.

— Кастрираха ме, Лудовичи. Направо в трюма на една галера. Мислех, че ще умра, но не ми беше грижа. Оцелях, макар да не е минавал и ден оттогава, в който да не ми се е искало да бях умрял. Но Бог не ми оказа тази милост. Вместо това позволи да бъда продаден на пазара в Стамбул. Отведоха ме в царския харем като паж. Предишният кислар агаси ме хареса и ме обучи да поемам повече отговорности. Осмелявам се да заявя, че изборът ми не беше случаен. Бях образован, говорех турски и арабски. — Аббас затвори очи. — Може душата да

копнее за смъртта, Лудовичи, но тялото умее да оцелява. Добре усвоих задълженията си и когато старият кислар агаси почина, майката на султана ме назначи на неговото място. — Замълча и отпусна глава върху дланите си. Лудовичи потисна импулса си да го докосне — с отвращение осъзна, че не можеше.

След малко Аббас се овладя и вдигна глава.

— Превърнаха ме в дух, Лудовичи. В призрак, който ходи, приказва, диша, но Аббас вече не съществува. Не и Аббас, когото двамата с теб помним.

Лудовичи искаше да му каже нещо, с което да го успокои, но не успяваше да намери думи. Вместо това рече:

— Защо не дойде по-рано?

Аббас горчиво се засмя.

— И двамата знаем отговора на този въпрос.

— Тогава защо си дошъл днес?

— Защото имам нужда от помощта ти.

— Кажи. Ще направя всичко за теб.

Аббас поклати глава.

— Не бързай да вършиш услуги на един непознат, Лудовичи.

— Ти не си непознат.

— Разбира се, че съм. Как бих могъл да бъда същият човек след онова, което ми сториха?

Лудовичи се приведе напред.

— Ти беше мой приятел. Никога няма да се откажа от теб.

Аббас се извърна на една страна и пръстите на лявата му ръка се вдигнаха към белега, там, където преди четири години кинжалът беше оставил кървавата си следа.

— То не престава, Лудовичи. Човек продължава да изпитва плътско желание. Защо не може да престане?

Лудовичи го хвана за ръката. Е, не беше нужен чак толкова кураж, каза на себе си. Човекът срещу него не беше прокажен.

— Аббас, кажи ми какво искаш да направя.

Аббас се затресе, сякаш излезе от някакъв транс.

— Помниш ли Джулия Гонзага?

— Разбира се, че я помня.

— Тя е тук.

— Тук, в Стамбул ли? — Невъзможно. Ако беше посетила Комуни́та Магнифика, щеше да е разбрал. — Къде?

— В харема. Била е пленена от корсари. Видях я, Лудовичи. Със собствените си очи. Красива е. И аз я искам така силно, както и преди...

— Аббас, моля те...

— ... но не мога да я имам. Затова искам да я изведа оттам...

— Невъзможно е!...

— Зная, зная. Но все трябва да има някакъв начин, а и не мога да се справя сам!

Лудовичи дълго не помръдна. Накрая се съгласи.

Хиподрумът

Ибрахим стоеше на стената на големия дворец. Пръстите му гневно се впираха в камъка. Дълго време не продума, вперил поглед в тъмнината, спускаща се над розовите стени на Айя София и куполите на двореца зад нея, над които се извисяваше кулата на Дивана.

— Надявам се, че Пролетната роза е добре — рече накрая той.

Гюзюл го погледна. Изглеждаше уморен, раменете му бяха увиснали. Надменността, която така подходеше на гордия му гръцки профил, беше изчезнала. Нещо го беше разтърсило. Какво?

— Физически е добре, господарю. Но сърцето ѝ страда. Именно за това ме изпрати при теб, за да моля за съдействието ти.

— Аз съм неин покорен слуга, както винаги — предпазливо отвърна Ибрахим.

Гюзюл замълча. Този въпрос бе изключително деликатен. Гюлбехар на няколко пъти беше подчертала, че всичко, което имаше да казва на великия везир, не бива да бъде излагано в писмена форма и трябва да бъде съобщено лично на него и на никого друго.

До нея достигнаха слухове, господарю.

Слухове има винаги и навсякъде.

— За господарката Хурем.

— Какви слухове?

— Че е омагьосала самия Господар на живота.

— Работите на харема не са наша грижа, Гюзюл. Нито на господарката ти. Пролетната роза. Поне за момента.

— Тя се страхува за сина си, господарю. Знае, че онази вещица крои планове срещу него.

Хладният вятрец раздвижи мрака. Ибрахим потръпна.

— Има ли доказателства?

— Не, господарю.

Ибрахим сви рамене. Да имаше поне едно доказателство!

— В такъв случай, какво очаква господарката ти от мен, Гюзюл?

— Помоли ме да ти предам, че ако самият ти се почувстваш заплашен, Мустафа с готовност ще ти се притече на помощ.

О, колко далеч бе стигнала Гюлбехар, помисли си Ибрахим. Вече активно заговорническо, като останалите от онова гнездо на змии! Беше го очаквал, но въпреки това шокът бе толкова силен, че го смрази до костите. Главата на човек би могла да се озове набучена над Портата на верността само задето вземаше участие в подобен разговор. Знаеше какво послание от Гюлбехар му носеше циганката: предателство.

Колко проникателно от нейна страна да разбере, че сега и той беше застрашен. Ако Хурем наистина планираше да премахне Мустафа, за да дойде самата тя на власт, то си даваше сметка, че като приятел и съветник на Сюлейман той би бил принуден да я спре.

Но измяна!

— Това предложение лично от Мустафа ли идва? — попита Ибрахим.

— От Гюлбехар, господарю.

Дори в тъмното той усещаше, че старицата трепери. Тя също разбираше ужасния смисъл на онова, което я бяха накарали да съобщи.

Трябва наистина да беше забележителна и красива жена, помисли си Ибрахим. Да подчини един владетел на своята власт и да доведе дори майката на шахзадето до такива отчаяни мерки!

— Можеш да предадеш на Пролетната роза следното: ще направя всичко по силите си, за да ѝ помогна — рече накрая Ибрахим. — Аз съм също толкова обезпокоен, колкото и тя. Но ѝ кажи също, че никога, никога не бих сторил нещо, с което да навредя на Господаря на живота. По-скоро бих умрял.

— Ще ѝ предам точно думите ти, господарю.

— И още едно нещо — каза той. — Виждала ли си това момиче, Хурем?

— Много пъти, господарю.

— Опиши ми я.

Гюзюл се вгледа напрегнато в лицето на Ибрахим, опитвайки се да разбере какво очаква да чуе от нея.

— Хубава е, господарю. Много хора биха се поколебали дали да я нарекат красива, но тя със сигурност има излъчване, което повечето мъже харесват...

— Какъв цвят е косата ѝ?
— Златисточервеникава, господарю. Като пшеница и ръжда.
— А лицето ѝ?
— То е с изящна структура. Устните ѝ са доста тънки, а носът ѝ — малко малък. В нея няма нищо забележително, освен очите.
— Очите?
— Те са невероятно зелени и много искрящи, господарю. Почти пронизват.

Ибрахим се опита да си я представи, но парчетата на мозайката все оставаха разбъркани. За него тя не беше нищо повече от преходно увлечение, от болест, завладяла душата на един мъж, доминираща и ръководеща целия му живот. Той се обърна и се облегна на каменния перваз, с лице, извърнато към кулата на Дивана.

— Благодаря ти, Гюзюл. Можеш да си вървиш.

Гюзюл докосна чело до камъните на пода, после с благодарност се изправи и бързо се оттегли. Ибрахим още дълго стоя на мястото си, загледан в настъпващата нощ, потънал в мисли.

Пясъчна кула, мислеше си той, галейки изстиващия камък. Дворецът му бе копие на Ески сарай. Имаше собствена частна баржа, почетен караул, заплата, двойно по-висока от тази на предишния велик везир. Беше се превърнал в най-могъщия мъж в империята. И въпреки това всичко зависеше от приятелството на един-единствен човек. В много отношения той беше истинският султан. Управляваше Дивана, а сега командваше и армията. Не го искаше. Чувстваше се удобно в сянката на Сюлейман, това бе един вид свобода за него. Но Сюлейман го помоли да поеме част от товара му и той с желание го направи, знаейки, че е по-способен да се справи със задачата от самия Господар на живота.

Предателска, сриваща се кула от пясък.

Сюлейман му прехвърли товара си и го остави на колебанията и самотата му. Наистина ли е застрашен, както предполагаше Гюлбехар? Не, Сюлейман му даде думата си. Каквото и да му шепнеше онази вещица в тайнствения свят на харема, Сюлейман никога нямаше да го предаде. Всичко друго би сторил, но не и това.

Ески сарай

Единственото чувство, което владееше Джулия от момента, когато корсарите я бяха пленили, бе страхът. Първоначално се бе уплашила, че ще я измъчват и убият. Страхуваше се от мургавите мъже с лица като на ястреби, чийто очи излъчваха жестокост, убедена, че ще и причинят болка. Но после, когато разбра, че нямат намерение да я нараняват — че тя по някаква причина бе ценна за тях, — страхът ѝ бе отстъпил място на самотата, ужасна разяждаща болка, докато се опитваше да свикне с чуждите лица, обстановката, храната.

В деня, в който бе чула вратите на харема да се затръшват зад гърба и, бе разбрала, че никога няма да се върне към предишния живот. Ла Серенисима бе загубена завинаги. Беше се примирила с новия си живот и с онова, което можеше да ѝ донесе. С приятелството на Сирхане дори самотата ѝ започна да отшумява. Беше заменена с друго чувство, много силно, тъй като бе неочаквано.

Радост.

Никога не си беше давала сметка колко нещастен е бил предишният ѝ живот, защото нямаше с какво да го сравни. Сега, макар че в много отношения бе заменила едната клетка с друга, тя осъзна, че разполага с такава свобода, за каквата не бе и сънувала. Тук бе свободна от стария си и болен съпруг, който я отвращаваше; свободна от задущаващото уединение на своя дом — само с две прислужнички за компания; и преди всичко — свободна от отчайващата изолация на тялото си.

В харема къпането, масажите и голотата бяха ежедневие. Чувствеността на тялото ѝ бавно започна да се събужда и откритието я озадачи. Позволяваше на Сирхане да ѝ прави масаж, докато се къпеха, и с ново за нея нетърпение и задоволство очакваше срещите им в хамама.

А може би само веднъж преди бе усетила такова радостно нетърпение. С Аббас.

Както тогава, така и сега сянката на изповедника ѝ висеше над свободата ѝ. Бог щеше да я накаже, разбира се. Но после си задаваше въпроса защо, ако той искаше тя да му остане предана, беше позволил на корсарите да пленят галерата? Или просто я изпитваше? Е, ако беше някаква проверка, то тя се беше провалила. И въпреки това, в какво се състоеше грехът ѝ? Не беше изневерила на мъжа си и продължаваше да казва молитвата си всеки ден.

Започна да се самоубеждава, че няма никаква вина. И с всеки изминал ден сянката на изповедника ѝ избледняваше.

Лежеше по лице върху топлия мрамор, а Сирхане масажираше гърба ѝ със затоплени масла. В хамама беше изключително топло и потта се стичаше от челото ѝ право в очите. Ръцете на приятелката ѝ бяха успокояващи, хипнотизиращи. Това беше нещо, което Джулия не би разменила нито за баща си, нито за Дожа, нито дори за Светата Дева.

Докосването на друго човешко същество.

Погледна към немите чернокожи, застанали на стража пред вратите на хамама. Сети се за Аббас.

— Защо никога не се и опитват да говорят с нас? Защо никога не ни... докосват?

— Някои го правят... — отвърна Сирхане и в гласа ѝ прозвуча заговорническа нотка.

— Защо султанът го позволява?

— Защото те вече не са мъже.

Джулия знаеше, че Сирхане сигурно ще я сметне за глупава, но нямаше кого друго да попита.

— Защо?

— Не знаеш ли? — вдигна вежди Сирхане, но в гласа ѝ се долавяше изненада, не подигравка. — Кастрирали са ги — добави и после, осъзнавайки, че Джулия продължава да не я разбира, обясни: — Отрязали са мъжките им атрибути. Вече не могат да се любят.

Тя размачка мускулите на шията ѝ и Джулия стисна очи, докато по миглите ѝ не избиха сълзи.

— Някога правила ли си любов с мъж?

— Разбира се.

— И как беше?

Сирхане спря.

— Мислех, че си била женена.

— Той беше старец.

Сирхане отново започна да масажира, кокалчетата на пръстите ѝ потъваха дълбоко в мускулите около гръбнака на Джулия.

— Правила съм любов само два пъти. Ако баща ми беше разбрал, щеше да го убие.

— Как точно става?

— Момчето има онова нещо между краката си. То е дълго и твърдо и влиза в теб.

— Къде?

— Във вагината ти, разбира се.

— Боли ли?

— Да, боли. Но онова, което е най-хубавото, е начинът, по който те докосват. Ханиф беше нежен. Харесваше ми как ме целува. Целуваше и гърдите ми. Това най-много ми харесваше.

Джулия отново затвори очи и се опита да си представи Сирхане да целува гърдите ѝ. Направо ѝ се повдигна от мисълта за това.

— Това ли ще прави и султанът?

— Ако извадиш късмет.

— Ако извадя късмет ли?

— Нима не искаш султанът да те избере?

Сирхане плъзна ръце надолу. Джулия простена.

— Ако султанът те избере, ще получиш цялото богатство и спокойствие, за което би могла да си мечтаеш. Виж Хурем. На практика тя е истинска кралица.

Джулия отвори очи и се загледа втренчено в евнусите до вратата. Приличаха на статуи. А преди време се беше срамувала да се показва гола пред тях. Сега все едно не съществуваха.

— На времето познавах един младеж. Мислиш ли, че е искал да прави любов с мен?

— Разбира се. Обърни се.

Джулия се претърколи по гръб, притворила очи, приятно отпусната.

Сирхане не откъсваше поглед от нея. В очите ѝ имаше някакво пламъче, което Джулия не беше виждала преди.

— Ти си много красива, Джулия — прошепна приятелката ѝ. Внезапно се наведе и я целуна. Джулия се вцепени. Дългата мокра

коса на Сирхане падна върху лицето ѝ, ръката ѝ се плъзна по корема и между краката ѝ. Пръстът ѝ проникна в нея.

Джулия извърна лице встрани и отблъсна Сирхане. Хукна през парата, обзета от паника. Не знаеше какво да мисли, нито можеше да определи как се чувства.

Топканъ сарай

Сюлейман и Ибрахим вечеряха на сребърна маса, с чинии от зелен и тъмносин китайски порцелан — дар от някакъв отдавна забравен посланик. Сюлейман беше открил сервиза да събира прах в съкровищницата му. Всяко ястие беше достойно за империята, която османлиите бяха изградили в рамките на последните три столетия. Мед от Влахия, масло от Молдова, пренесено през Черно море в огромни биволски мехове; шербет, охладен с най-чистия сняг от връх Олимп, доставен в плъстени торби и съхраняван в специални изкопи в дворцовите кухни; сини сливи, маслини и фурми от Египет.

Всяко ястие се поливаше с кипърското вино, сипано в гарафа, изработена от един-единствен къс тюркоаз.

Хранеха се в мълчание. Накрая, когато останаха сами, Сюлейман посочи към виолата.

— Ще ми посвириш ли, Ибрахим?

Ибрахим си пое дълбоко дъх.

— Господарю, надявам се, че ще ме извиниш, но тази вечер съм прекалено угрижен, за да мога да свиря.

Сюлейман укорително се усмихна.

— И какво толкова те тревожи, Ибрахим? Все още искаш да атакувам Виена и да запълня крепостните ровове, за да мине твоята кавалерия, ли?

Но Ибрахим не се усмихна.

— Става дума за нещо много по-важно, господарю.

Сюлейман въздъхна. Ибрахим се беше променил. Вече почти не се смееше. Когато биваха заедно, лицето му сякаш бе изпито от някакъв постоянен мълчалив укор. Какво ли тормозеше разума на великия везир в този момент?

— Нещо, свързано с Дивана ли?

Ибрахим поклати глава.

— Не. Засяга въпрос, който би трябвало да ме е страх дори да споменавам пред теб, господарю.

Сюлейман беше прекарал целия си ден с Хурем и беше в приповдигнато настроение.

— Да не си се съвкупявал с коня си? — попита той през смях.

Ибрахим обаче не поде шегата, а упорито продължи.

— Сред еничарите и из базарите се носят разни слухове.

— Клюки! Искаш да ми пълниш главата с клюки!

— Слуховете са валутата на всяка империя, господарю.

— Аз пък мислех, че са мечовете.

— Те са като епидемия. А има ли епидемия, човек трябва да ѝ обърне внимание.

— Епидемия?

— Стават опасни. Приказките изпълват безистените и базарите и дори се носят из коридорите на двореца.

— Какви приказки?

— За Хурем.

Ибрахим забеляза как Сюлейман се стегна. За пръв път произнасяше името ѝ и бе поразен от физическата реакция, която то беше провокирало. Лицето на приятеля му помръкна от гняв.

— Кадъната? — изръмжа той.

— В базара ѝ викат по име.

— Какво за нея?

— Само повтарям онова, което съм чул, господарю.

— Казвай.

— Говори се, че... — Ибрахим хвърли бърз поглед към Сюлейман и забеляза, че лицето му е по-бяло от алабастър. — Казват, че е вещица. Че те е омагьосала и е замъглила разсъдъка ти.

Сюлейман скочи, сякаш някой го беше шибнал с камшик, и започна да обикаля из стаята, сякаш търсеше невидим нападател.

— Вещица! ВЕЩИЦА!

Ибрахим остана седнал и не помръдваше, въпреки че чуваше как Сюлейман кръстосва зад гърба му и чак се задъхва от гняв.

— Така говорят хората, господарю.

— Доведи ми всеки, който се осмели дори да го прошепне! Ще го предам на палачите!

— Разбираш, че не съм го чул лично. Докладваха ми го шпионите ми.

Сюлейман грабна най-близкият попаднал му предмет — виолата на Ибрахим — и я удари в каменната стена.

— ЩЕ ОТРЕЖА ЕЗИЦИТЕ ИМ И ЩЕ ГИ НАКАРАМ ДА ГИ ИЗЯДАТ!

— Господарю, ако се върнеш в Дивана, ако прекарваш малко по-малко време в харема, тези постни слухове ще престанат и...

— Остави ме!

— Господарю?

— ОСТАВИ МЕ САМ!

Ибрахим се изправи. Внезапно го обзе страх. Това никога не се беше случвало преди — Сюлейман да го отпрати!

Може би малката негодница наистина го беше омагьосала.

— Господарю, позволи ми да остана за малко при тебе и да... Сюлейман внезапно посегна надолу и разкъса робата си. В ъгъла на стаята стоеше безмълвен един черен паж. Сюлейман го сграбчи и го тръшна на пода. Пажът се сви, ридаейки. Султанът силно го изрита отзад и нещастникът бързо запълзя към вратата. Сюлейман измъкна обсипания си със скъпоценни камъни кинжал, затъкнат в пояса му, и замахна. Острието проби дупка в робата на пажа и върху задницата му изби алено петно кръв. Немият задавено се закашля, после изпълзя навън.

Сюлейман застана по средата на стаята, като дишаше тежко. В ръката си стискаше окървавения кинжал. Погледна към Ибрахим. Очите му бяха мътни, като разфокусирани — сякаш виждаха великия везир за пръв път.

— МАХАЙ СЕ!

Ибрахим се обърна и напусна стаята. Сега вече всичко му беше ясно. Трябваше на всяка цена да прекрати властта на Хурем над Господаря на живота. Преди да беше навредила истински.

Ески сарай

По ирония на съдбата я бяха разпределили при отговорничката на царския гардероб, помисли си Аббас. Тя беше показала майсторството си в областта на бродерията и кияята беше признала, че е много доволна от нея.

Завари я приведена над една сатенена роба, която приготвяха за малкия Баязид — бродираше някакъв мотив със златен конец. Когато го съгледа, тя се сепна и той я спря.

— Седни — каза ѝ Аббас.

Джулия се подчини.

— Погледни ме — прошепна ѝ той.

Тя вдигна лице и той забеляза как веждите ѝ неволно се смръщват. Белегът му беше изключително грозен, помисли си той. Особено при добро осветление и отблизо — както в случая. По-добре кинжалът да беше извадил окото му напълно, вместо да остави бялото да гледа втрещено. Зачака върху идеалното и овално лице да се появи някакъв знак, че го е разпознала, но напразно. Нищо.

— Знаеш ли кой съм?

— Кислар агаси.

— Да, кислар агаси. Докато си в харема, твоето добруване е моя отговорност. Разбираш ли?

Джулия кимна.

— Грижат ли се добре за тебе?

— Кияята е много мила с мен.

Аббас кимна. При всички случаи — по-добра от предишната. Старият ага му беше доверил, че Хурем бе наредила да ампутират единия крак на предишната кияя и после да я изпратят в Диарбекир.

— Виждам, че вече си научила малко турски.

— Открих, че имам ухо за това.

— Значи, освен много красива, си и много умна. — Но винаги съм го знаел, рече си наум Аббас. Как ли щеше да реагира, ако сега ѝ заговореше на нейния роден език? Дали тогава щеше да го познае?

— Ти си гяурка, християнка, нали?

— Да.

— Това няма да ти помогне тук. Никой няма да те накара да смениш вярата си насила, но ще се издигнеш по-бързо, ако изучиш Корана. Дали ли са ти екземпляр?

— Не го разбирам. На арабски е.

— В такъв случай трябва да се научиш да четеш на арабски. — Той понижи глас и каза по-мило: — Трябва да забравиш за Венеция. Онзи свят е изчезнал за теб. Нищо не е в състояние да те върне там.

— Знам.

Той се загледа в нея, мъчеше се да измисли какво още да й каже. Внезапно осъзна какво би било усещането да си дух — способен да виждаш физическия свят, но неспособен да бъдеш част от него. Тя не го позна, но и да го беше сторила, какво щеше да се промени? Той не искаше съжалението й, не би го понесъл. Пък и какво друго чувство би могла да изпита към него след всичкото това време?

— Ако имаш нужда от нещо, кажи ми.

Тя сведе глава. Той се поколеба. Беше толкова красива! Дори я беше виждал и гола. Високо от решетъчното прозорче на хамама я беше наблюдавал и беше копнял за нея така, както навремето, когато още беше истински мъж. Срамуваше се, че я шпионира, но на никого не вредеше по този начин, освен на себе си. Беше й се възхищавал така, както човек би се възхищавал от велико произведение на изкуството. Тя продължаваше да бъде най-красивото същество, което някога бе виждал.

Болката в гърдите му внезапно го завладя целия и той почувства, че не може да диша. Защо Господ не се смилеше над него? Защо не сложеше край на мъките му?

— Господарю?

Разбра, че се е втренчил в нея.

— Всичко наред ли е?

— Да, няма нищо.

Нямаше какво повече да й каже, затова се извърна и излезе от стаята. Бавно извървя мрачните коридори на харема, за да стигне до малкото килерче, което сега беше негов дом. Щом се озова вътре, седна на леглото, отпусна глава на ръцете си и заплака.

Хафизе султан зарея поглед над куполите към Мармара — гладко като оцветено в розово стъкло под късното следобедно слънце, със сивите гърбици на островите. Под прозореца в градината чинарите разперваха разкошната си зеленина, а клоните на черешите се превиваха от плод.

Тя насочи поглед навътре към стаята и към трите малки момченца с плитки шапчици и шалвари, които стояха пред нея със скръстени пред туниките си ръце и се опитваха да не я гледат. Меките им ботушки с отчаяно нетърпение пристъпяха по мраморния под.

— Е, кажете ми, момчета, съвестно ли залягате над уроците си?

Баязид и Мехмед обърнаха очи към по-големия си брат в очакване той да отговори, но Селим само изсумтя и продължи да гледа в пода. Накрая Баязид се нагърби с тази отговорност.

— Да, бабо — каза той.

Хафизе ги огледа още веднъж. Баязид и Мехмед бяха красивци, помисли си тя. Бяха наследили издължените крайници и хубостта на баща си. Но що се отнасяше до Селим, не беше сигурна. Кога бе успял да надебелее толкова? И защо позволява на Баязид да отговаря вместо него? Селим беше на осем години, време беше да се научи да изразява мнението си.

— Усвояваш ли Корана, Селим?

— Учителят ни бие — измърмори той.

— Защо ви бие? Мързеливи ли сте?

— Не знам — отвърна Селим, без да вдига поглед.

Хафизе огледа сребърната табличка на масата пред нея, върху която бяха подредени парчета от любимия ѝ деликатес рахат локум. Сладкарите ѝ го приготвяха специално за нея всеки ден, за да е пресен. Правеха го от смачкано бяло грозде, грис, брашно, розова вода, кайсиеви ядки и див мед. Тя си избра едно парче и го пхна в устата си; широкият ръкав на робата ѝ прошумоля.

— Искате ли локум, деца?

Момчетата нетърпеливо приближиха, макар главите им да продължаваха да бъдат наведени. Хафизе забеляза, че Баязид и Мехмед си взеха само по едно парче, докато Селим награби три.

Валиде-султан ги гледаше и се чудеше дали някой от тях един ден щеше да стане шахзаде. Никой от тях не можеше да се сравнява с

принц Мустафа, но ако с него се случеше нещо...

Баязид и Мехмед имаха добри качества. Но все още бяха много малки. Времето щеше да покаже. Ами Селим? Слава на Бога, че имаше двама силни и здрави братя!

— Кажете ми какво сте научили — настоя Хафизе.

— Аз мога да хвърлям копие от гърба на коня! — извика Баязид. Хафизе изненадано го погледна.

— Но ти си само на шест години! — промълви тя.

— Мога и да уцелвам мишена със стрела!

— Ами Корана?

Баязид отново сведе поглед. Смушка Мехмед, който, без да поглежда баба си, изрецитира десет стиха от първата сура на Корана. Хафизе плесна доволно с ръце и Мехмед се изчерви до корените на косата си.

— Ами ти, Селим? Какво знаеш от Корана?

Селим само сви рамене, без да казва нищо.

— Хайде, Селим. Ти си три години по-голям от Мехмед. Каж ми първата сура. Досега трябваше да си я научил.

Селим измърмори със запъване първите пет строфи и спря.

— Не мога да си спомня повече, бабо.

Хафизе свъси вежди. Можеше да се опита да го придума да продължи, но се отказа. Глупаво момче! Нищо чудно, че учителите му го биеха! На неговата възраст Мустафа можеше да изрецитира цялата първа глава, без да си поеме дъх! Устните ѝ се свиха в тънка бледа линия.

— Уморена съм — рече тя. — Елате да целунете баба си, момчета, после си вървете.

Баязид и Мехмед покорно я целунаха. Селим бе последен. Устните му едва докоснаха страната ѝ. Видя го как на излизане награвва цяла шепа локум и го пъха в гънките на робата си. За малко да го повика и да му се скара, но не го стори. Какъв смисъл имаше?

Наблюдаваше ги, докато играеха край фонтана под прозореца ѝ. Селим показва на по-малките си братя локума, който беше задигнал. Но щом те протегнаха ръце към него, той бързо натъпка парчетата в устата си. Наведе се така, че да могат да го видят как дъвче, присмивайки се на протестите им.

Хафизе отвратено се извърна. Да, дебел и глупав. И жесток.

Слава на Бога за Мустафа.

В Залата на кралете има валута, с която златото не може да се сравнява. Парите са играчка, символ, награда. Сами по себе си те нямат никаква стойност. Единственото нещо, което би могло да бъде разменено за власт и живот, е информацията.

Именно информацията водеше Аббас в малката канцелария на държавната съкровищница всеки следобед на последния ден от седмичните заседания на Дивана. В стаята на дефтердаря Рустем той пиеше чая на дефтердаря, ядеше от халвата му и слушаше онова, което се изливаше от устните на Ибрахимовия избраник.

— Какви са новините от харема, кислар агаси? — попита Рустем.

— Както винаги, господарката Хурем превръща в ад живота на слугините и останалите хури.

— А валиде-султан?

— Боледува. Лекарите ѝ изпращат отвари, но не ѝ помагат особено.

Рустем кимна, но по лицето му не можеше да се прочете нищо. Сигурно се чудеше колко дълго щеше да оцелее главният евнух, когато Хафизе си отидеше. Аббас многократно си беше задавал същия въпрос.

— Имам за теб троха, която очаквам да разчоплиш — каза Рустем.

Аббас кимна и зачака. Троха! Този арогантен, мрачен човечец! Винаги се отнасяше снизходително с него. Дали защото Ибрахим бе негов покровител, или защото беше смел по природа? Нито едно от двете не струваше кой знае колко в двора. Трябваше да го е разбрал досега.

Разбира се, даваше му само информацията, с която Ибрахим искаше той да разполага. Но не в това беше въпросът. Тук нямаше значение на кой господар служиш, стига да ти плащаха и животът ти да не беше в опасност. Какво друго му трябваше на човек?

— Чул ли си биенето на военните барабани?

— Да, както и чуковете на ковачите в Галата, които ехтят ден и нощ. Отново ще се бием с Фредерик.

— Обаче тази кампания ще е различна.

— В какъв смисъл?

— Този път армията ще бъде водена от великия везир.

Аббас смръщи вежди, опитвайки се да схване смисъла на чутото.

— Че кой друг би могъл да бъде сераскер?

— Именно. Никой не би могъл да го замени, слава на Бога.

Особено след като султанът предпочита да остане тук, в двореца.

Аббас не можеше да повярва на ушите си.

— Вярно ли е това?

— Още една троха за теб, кислар агаси. Господарката Хурем е тази, която го е убедила да зареже задълженията си на полето на войната.

Тя възнамерява да го ангажира с далеч по-миролюбиви преследвания, докато еничарите се бият срещу хората на Фредерик пред стените на Виена.

— Господарят трябва да е полудял!

— Или обсебен.

— Султанът никога няма да изостави армията си.

Рустем се прозина.

— Скоро целият дворец ще научи новината, кислар агаси. Хафизе султан ще ти бъде много благодарна, ако пръв ѝ я съобщиш.

И може би валидето най-сетне ще предприеме нещо срещу тази отровна малка кучка Хурем, помисли си Аббас. И дано наистина да го стореше, иначе никой от тях нямаше да оцелее, щом валиде-султан си отидеше от този свят.

Това се отнасяше включително и за господаря на Рустем.

Ески сарай

Тъмен облак се спусна над Босфора. Клонче орлови нокти удари по решетката на прозореца, изненадващ за сезона студен северен вятър нагъна водите на Златния рог и те добиха мръсносив цвят. Беше в този затвор от близо десет години, мислеше си Хурем. Оттатък тези облаци вятърът превиваше високата трева, превръщайки я в зелени знамена, развяваше конските гриви, свистеше през номадските шатри, сякаш бяха корабни платна.

Десет години, а тя продължаваше да бъде затворничка.

Сюлейманова затворничка.

Седеше на дивана в своята приемна и съзерцаваше пеещия славей в малката лакирана клетка. Пръстите ѝ нетърпеливо почукваха по бедрото. Обзе я внезапен порив. Тя скочи, свали клетката и я отнесе в края на терасата. Отвори вратичката.

Птичката се поколеба, обърна глава към нея, после към отворената врата. Подскача малко по пода на клетката, после кацна на люлката си — объркана, несигурна.

— Прекалено дълго си бил в клетката си — каза Хурем на славея. — Няма да знаеш как да оцелееш навън. Това е единствения свят, който познаваш, нали?

Върна кафеза обратно на куката. Щеше да полудее.

Отново обърна очи към терасата, към планините, които се разстилаха отвъд водата.

Степите. Вятърът. Люлеещата се трева. Далеч от нея.

Да бъдат проклети! Да вървят по дяволите всички мъже!

Джулия свикна с безделието в хамама. Гледката на толкова много жени, събрани закуп — без ограниченията, налагани им от обществото, без близостта, натрапена им от мъжете — вече не я шокираше. Ей там се къпеха две момичета, сапунисваха взаимно телата си, милваха се без ни най-малко притеснение; други две,

кацнали на ръба на една мраморна пейка, се проверяваха една друга за косми. Други момичета пък седяха сами, напълно голи или облечени в прозрачни газени ризи, гледаха апатично през прозорците, търкаха зъбите си, чоплеха носовете си или пък без свян се почесваха.

На изхода на харарета имаше малки стаички, където момичетата можеха да полегнат върху затоплени мраморни пейки и да се оставят на сръчните ръце на гедичлийките, които намазваха телата им с ароматни масла, масажираха ги, бърснеха ръцете, краката и пубисите им. Джулия откри Сирхане именно в една от тези стаички. Приятелката ѝ лежеше по лице върху мрамора, а източеното ѝ слабо тяло блестеше от пот и пара.

Джулия отпрати с очи масажистката.

Отсипа малко масло върху дланите си и го размаза нежно по раменете на Сирхане. Тя усети разликата в докосването и отвори очи.

— Джулия?

— Дойдох да ти кажа, че съжалявам — прошепна Джулия.

Сирхане се изправи и се обърна на една страна. Сякаш за пръв път Джулия забеляза, че кожата на момичето беше доста по-тъмна от нейната. Тъмна като костилката на маслина и мека като плода. Големи тежки гърди, сякаш беше раждала.

— Обичам те, Джулия. — Сирхане прокара пръсти по множеството ситни плитчици, на които бе сплетена косата на Джулия, и ги преметна през едното ѝ рамо. Придърпа главата ѝ към своята. Отвори влажни устни. Бяха сладки, имаха вкус на шербет и плодове. Кожата ѝ беше хлъзгава и топла.

Джулия се дръпна.

— Какво искаш да направя?

Сирхане хвана ръката ѝ и я придърпа към слабините си, притисна я към мястото между бедрата си. Затвори очи, обзета от копнеж.

— Искам да усетя устните ти тук — промълви тя.

Джулия едва сдържа вика си. Устните ѝ? Не! От самата мисъл за това ѝ се повдигна. Но Сирхане вече отмяташе глава назад, а в очите и имаше такъв копнеж... Ако не го направеше, Сирхане щеше завинаги да я отблъсне. Тя беше единствената приятелка, която Джулия имаше тук. А толкова силно копнееше за допира ѝ!

Целуна корема ѝ и извивката на слабините ѝ. Сирхане простена от удоволствие и тялото ѝ потръпна, сякаш през него премина спазъм. Придърпа главата на Джулия към вагината си.

Не мога да го направя, помисли си Джулия. Представи си своя изповедник, застанал до мраморната пейка, облечен в дългите си до земята одежди, стиснал библия в дясната си ръка, а баща ѝ — до него, облечен в червената тога на Съвета. Главата на Сирхане се отметна още по-назад, вече висеше от пейката. Отвори краката си още по-широко, петите ѝ се плъзнаха по топлите плочки. Устните на вагината ѝ бяха нежни като листенца на роза.

— *Вечно ще гориш в ада! — викаше свещеникът. — Демоните ще те пекаат на бавен огън. Ще гориш вовеки...*

— *Ти си по-лоша и от звяр — пригласяше му баща ѝ.*

— Моля те — прошепна Сирхане. Дишаше толкова тежко, че Джулия виждаше очертанията на ребрата ѝ под кожата. — Моля те.

Тя разтвори крака още по-широко, изви гръб. Пръстите ѝ се вкопчиха в косата на Джулия, дръпнаха главата ѝ още по-надолу. Джулия простена от болка. Предаде се, затваряйки очи, за да не вижда баща си и своя изповедник, глуха за гневния им вой.

Докосна колебливо с устни мястото, което ѝ показваше Сирхане. Очакваше всеки момент нещо да ѝ се случи — може би през раменете ѝ да изплющи камшик или пък над главата ѝ да забумтят вбесени гласове. Но чуваше само стоновете на Сирхане, усещаше единствено нейното учестено дишане и ръцете ѝ, които притискаха лицето ѝ още по-плътено към влажната плът.

Джулия с изненада установи, че Сирхане ухае на мускус, а устните на вагината ѝ са нежни като коприна. Приятелката ѝ високо изрида и Джулия озадачено отвори очи. Наистина ли ѝ доставяше такова огромно удоволствие? Наистина ли беше толкова непоносимо сладостно?

— Използвай езика си — прошепна ѝ Сирхане. Придвижи се напред, а краката ѝ се провесиха от двете страни на мраморната пейка. Опъна ръце над главата си и отново изви гръб в поза на пълно подчинение. Тя се оставяше изцяло в ръцете на Джулия. И не го правеше само от сладострастие. В жеста ѝ имаше огромно доверие. Сирхане вярваше, че Джулия няма да я нарани, че ще я дари единствено с удоволствие.

Отново сведе глава, подаде розовия връх на езика си навън и зарови лице между бедрата на Сирхане. В началото беше плаха, стеснителна, но после се отпусна и впи нокти в тялото на приятелката си, замачка плътта ѝ. Апетитът ѝ в резултат на дългото гладуване се беше събудил, стимулът на проклятието я караше да се наслаждава изцяло на всеки миг.

Топкапъ сарай

Нетипичните за сезона ветрове бързо отшумяха. Дните отново се затоплиха и лятото разцъфна над Босфора. Сезонът на войните.

Павилионът приличаше на скъпоценен камък върху дългия кадифен пръст на хълма Сераглио. Посребреният му купол беше декориран с плетеница от мотиви в синьо и бяло. Дървената част бе гравирана със слонова кост, витражните прозорци бяха оцветени в преобладаващо виненочервено и елементи, напомнящи на паунови опашки. Покрай стените бяха наредени резбовани злати дивани, а на една от тях имаше огромна бронзова камина.

Сюлейман се спасяваше тук, далеч от жегата в каменния дворец, на хълма, където бризовете от Мраморно море шепнеха сред клоните на кипарисите и чинарите.

Хурем лежеше до него на дългия диван, заслушана във флейтите и виолите на музикантите, скрити някъде в градината.

Тя забавляваше Сюлейман, като му представяше театър на сенките.

— Виж — прошепна му.

— Камила! — засмя се той.

— Сега това.

— Овца?

— Не, кон е!

— На мен ми прилича на овца.

— Някога виждал ли си овца с такъв дълъг нос? Освен една турска овца — усмихна се тя. — На име Ибрахим.

— Единственият Ибрахим, когото познавам, не може да се нарече овца! Покажи ми нещо друго.

Хурем смръщи вежди, концентрирайки се върху движението на пръстите си. Сюлейман усмихнато я наблюдаваше. Понякога му приличаше на малко дете.

— Какво ще кажеш за това?

— Котка?

— Котката на кислар агаси. Виж... няма нищо между краката си!
— Не бива да си правиш такива шеги. — Той се намръщи.
— Защо?
— Защото е обида срещу исляма.
— Такъв лицемер си!

Сюлейман поклати глава. Трудно му беше да намери отговор на подобна забележка. Как се осмеляваше да му говори такива неща? Нима не осъзнаваше къде ѝ беше мястото? Когато си зададе този въпрос, Сюлейман реши, че отговорът е отрицателен. Не, тя нямаше точна представа за мястото си. Може би именно това обичаше най-много у нея. Не би позволил на никой друг да му говори по този начин.

Може би единствено на Ибрахим.

Сюлейман насочи поглед към градината. Сред розите и карамфилите пълзяха костенурки със залепени свещи на корубите. Кръглата луна хвърляше дълги сенки през листата. Тук цареше мир. Би останал на това място завинаги.

Но Аллах искаше война. В тази спокойна нощ до слуха му достигаха гърмежите откъм арсенала при Галата, където изпитаха ново оръдие за предстоящата кампания в земите на север. Лятото беше дошло, сезонът на всяка нова военна кампания; време бе синовете на газиите за пореден път да понесат знамето на Мохамед срещу неверниците. Този път обаче Сюлейман нямаше да ги поведе. Този път щеше да остане тук. С Хурем.

Ески сарай

Хафизе султан остаряваше. Гарвановочерната ѝ коса сега беше боядисана с къна, за да се скрият сивите кичури, а черният въглен и белилата не бяха и състояние да замаскират торбичките под очите и брадичката. Крайниците ѝ трепереха дори когато седеше.

Приемната ѝ имаше извит таван, украсен с фреска от преплетени кедрови клопки. Фаянсовите плочки от Изник по стените също бяха обрамчени с кедър и обковани със сребърни гвоздеи.

Тя седеше върху копринен диван, сред сатенени възглавници, бродирани със злато, подпъхнала крака под себе си.

Аббас опря чело в мекия копринен килим, преди да заговори.

— Корона на забулените лица.

— Аббас. — Не ѝ достигаше дъх, сякаш бе тичала през градината, за да го посрещне, което, разбира се, беше абсурдно. Със сигурност не беше мърдала от мястото си поне час. — Искал си да говориш с мен?

— Така е, Корона на забулените лица. По един въпрос, който, надявам се, ще се окаже маловажен.

— Стига, Аббас. Познавам те добре. Щом си дошъл при мен заради този проблем, значи той със сигурност е важен.

— Става дума просто за един слух, който научих от... моите източници.

Крехкостта на валидето сякаш изведнъж се изпари. Тя внезапно застана нащрек, очите ѝ се впиха в неговите.

— Кого засяга този слух?

— Господарката Хурем.

Лицето на старата жена се сбърчи неодобрително.

— Тази!

— Само слух е.

— Понякога обръщам повече внимание на твоите слухове, отколкото на официалните изявления на Дивана, Кажи ми какво си чул, Аббас.

— Скоро армията ни ще потегли срещу Фредерик.

Хафизе си позволи да се усмихне сковано.

— Целият град говори за това. Даже Фредерик го знае.

— Чух, че Господарят на живота може да не застане начело на армията си.

— Какво?

— Казаха ми, че господарката Хурем е убедила султана да остане в града.

Реакцията ѝ притесни Аббас — за момент му се стори, че господарката му ще се задуши. Страните ѝ се обагриха в тъмнорозово. Аббас благоразумно запази мълчание.

— Ти... мислиш ли, че това... е вярно? — изпелтечи накрая тя.

— Само ти казвам какво съм чул, Корона на забулените лица. Реших, че е мой дълг да те уведомя.

Хафизе кимна, очевадно още не се беше съвзела от новината. Удари с длан по страничната облегалка на дивана.

— Тази жена си позволява твърде много!

— Надявам се, че не съм причинил излишни главоболия — рече Аббас.

— Направи ми огромна услуга, Аббас. Огромна. — Тя сграбчи една от възглавниците до себе си и с изненадваща сила я запрати към отсрещния ъгъл на стаята. Аббас и двете прислужници гледаха старата слаба жена и не можеха да повярват на очите си.

— Безочлива малка кучка! Превръща го в евнух! — После, опомняйки се, отново се обърна към Аббас и каза: — Благодаря ти, Аббас. Ще се погрижа за това.

Сюлейман се разтревожи, когато видя майка си. Всеки път, когато идваше при нея, тя му изглеждаше по-стара и по-крехка от преди. А той винаги си беше мислил, че тя е несъкрушима.

Възрастта обаче не беше оставила отпечатък върху ума и езика ѝ.

— Видя ли синовете си? — попита го, когато той седна до нея.

— Да. Малкият Джихангир продължава да е болнав, но другите процъфтяват. Учителите им изглеждат доволни.

Хафизе се намръщи.

— Не харесвам Селим. Много е агресивен. Нямам му доверие. Дебелее, защото непрекъснато се тъпче със сладкиши и не спира да мърмори като жена. Освен това забелязах, че е жесток с Мехмед и Баязид. Разбира се, във всяко друго отношение е принц за пример.

— Учителите му не казаха нищо.

— Разбира се, че не. Вината е на майка им. Тя не прекарва почти никакво време с тях. Истинско чудо е, че Баязид и Мехмед са толкова добри.

— А! Някакви мили думи ли долавям? — пошегува се той.

Хафизе не го остави да обърне разговора на шега.

— Може и да ти е смешно, Сюлейман, но за теб е голям късмет, че имаш син като Мустафа. Бих умряла от отчаяние, ако Селим трябваше да е шахзаде. — Тя го изглежда. — Скоро ли ще тръгваш?

— Армията ще потегли до края на тази седмица — отвърна той, като избягваше погледа ѝ.

Значи беше вярно! Какъв глупак! Какво беше сторила онази жена с него?

— За да търси Фредерик ли?

— Фредерик? — Сюлейман се усмихна. — Той е просто един незначителен гражданин на Виена, както Ибрахим обича да го нарича. Голямата награда е Карл. Но не очаквам Ибрахим да го помете. Той ще се скрие в замъците си в Германия.

Хафизе кимна.

— Добре ли върви подготовката?

— Ибрахим ще разполага с трийсет обсадни оръдия, с които да обстрелва стените. Ако калта не ги спре отново, докато вървят на север.

Хафизе не откъсваше очи от лицето му. Той нямаше намерение да ѝ каже! Срамуваше се. Знаеше, че предава дълга си към османлиите, към Бог.

Хафизе сложи ръка върху ръката на сина си.

— Ти ще си най-великият от всички султани, сине мой. Гадателите го предсказаха в деня, в който се роди.

— Давам най-доброто от себе си — отвърна Сюлейман. Стисна ръката на майка си и крехкостта ѝ го поразил — беше лека и суха като обрулен лист. До този момент не си беше давал сметка колко болна бе тя. Внезапно се уплашил. Не можеше да си представи да идва в харема и да не я вижда там.

Хафизе се приведе към него.

— Въпреки това чувам разни слухове — измърмори тя.

— Слухове?

— Че имаш намерение да оставиш армията си без предводител.

Сюлейман се опита да издърпа ръката си, но крехката ръка на валиде-султан внезапно беше станала силна и решителна, като на мъж. Сюлейман извърна очи, не искаше да дава израз на гнева, провокиран от собствената му майка.

— Нямам нужда от мен. Ибрахим е сераскер.

— Значи е вярно?

— Не, разбира се. Прекалено много се вслушваш в дрънканиците на слугините. Слуховете се раждат и размножават из тези стени подобно на змии.

Хафизе кимна усмихната.

— Очите ти винаги са те издавали, Сюлейман. Кога смяташе да ми кажеш? След като заминеха? Колко време мислиш, че би могъл да запазиш подобно нещо в тайна от мен?

Сюлейман отблъсна ръката ѝ и скочи разярен.

— Аз решавам!

— Има неща, които никой султан, независимо от това колко велик е, не може да решава. Ти си преди всичко мюсюлманин и си длъжен да се подчиняваш на Божията воля!

— Омръзнало ми е от вонята на войната!

— Но ти имаш дълг!

— Който винаги съм поставял над всичко останало...

— До този момент! — Погледът на старата жена изведнъж стана твърд. — Заради нея е, нали? Тя те е накарала.

Сюлейман не отвърна. Обърна ѝ гръб и се загледа през огромния прозорец, който извеждаше към терасата с гледка към разположените ниско долу покриви на базарите и боядисаните дървени къщички, спускащи се по хълма към сините води на Златния рог.

Гледката на неговия град вече не му се струваше прекрасна. Шумът откъм ковачниците и леярните на Галата го дразнеше. Толкова много настоявания. За война, за власт. Дълг към Бога, дълг към семейството, дълг към народа му. Никъде ли не можеше да намери спокойствие?

Хафизе приближи зад гърба му.

— Из Капълъ чарши се говори, че те е омагьосала.

— Ако открия човека, който го е казал, ще накарам бостанджията да му отреже езика и да го накара да го изяде.

— В такъв случай половината град ще онемее.

Сюлейман стисна юмруци.

— Гледам винаги да има хляб и месо за тях. Живеят под моето крило, защитени са от нападенията на армиите, които поробиха половин Европа. Дадох им Родос, Белград, Унгария. Какво още искат от мен? Изпълнил съм си дълга към тях и към Мохамед.

— Прехвърли управлението на Дивана на Ибрахим, а сега му повери и армиите си! За да прекарваш безполезно дните си до полите на онази Хурем!

— Има и други важни неща, освен дребнавите дразги в Дивана и мириса на кръвта в окопите! Да, ще бъда най-великият от всички султани на османлиите, защото съм различен! Ще дам на тези хора закони, ще им дам градове! Искам да строя, не да руша!

— Прехвърлил си властта си върху Ибрахим, а мъжествеността си — върху една жена!

Сюлейман я изглежда втренчено, пребледнял.

— Тя е подхранила тези демони в теб, нали? — прошепна Хафизе и отново взе ръката му в своята. Този път той не я дръпна. — Чуй ме. Не искам да те направя нещастен. Знаеш какво съществува между вас, ти ще решаващ. Но не бива да забравяш, че си газии. Не

трябва да се привързваш прекалено към харема си. Харемът е традиция, докарана тук от пустинята. Той ни прави силни. Целта му е да се създават синове, а не да предоставя лесен начин на живот.

— Законът ни прави силни. Канунът^[1] и шериатът.

— Сюлейман... Какво бих имала, ако нямах теб? Целият си живот посветих на теб, на твоето царуване. Винаги съм се гордяла с теб. Не си жесток като баща си и в това е твоята сила. Но може да се окаже, че е също и твоята слабост. Забелязала съм я по отношението ти към Гюлбехар и Ибрахим, а сега — и към Хурем. Трябва да се научиш да бъдеш сам, да не получаващ подкрепа от никого.

— Няма ли спасение и за мен?

— Открий своето спасение в исляма. В своя дълг.

— Не.

— Сюлейман...

— Ще изпълня дълга си. Ще поставя основите на моята империя върху кануните, писаните закони. Ще изпратя армиите си пред стените на християнството и ще ги изравня със земята, ще нахраня и облека всички. Но трябва да има нещо и за самия Сюлейман!

— Върни си властта, Сюлейман. Преди да са ти я отнели!

— Ибрахим? Той никога няма да се обърне срещу мен...

— Ами Хурем?

— Тя е само една жена!

Хафизе не обърна внимание на горчивия му укор.

— Да, само една жена! А ти си й позволил да те обсеби! Тук има стотици жени, измежду които можеш да избираш. Защо само една?

— Защото с нея съм самият себе си. Не султанът... Не Господарят на живота... Просто себе си.

— Ами ти? Дали и тя иска да бъде просто Хурем... или може би следващата валиде?

— Иншаллах! Моля те! — прошепна Сюлейман. — Остави ме на мира. Обичам я. Примири се с това.

Когато се наведе, за да й целуне ръка, Хафизе внезапно го съжали. Разбра, че синът ѝ е слаб. Не страхливец, защото би щурмувал и портите на Ада в името на исляма, не слаб, каквито бяха някои мъже по отношение на виното или жените. Слабостта му се коренеше в желанието да бъде като останалите хора, а не можеше да се порадва на този лукс.

[1] Канун — законите и разпоредбите на правителството. Те допълват ислямското право по въпроси, които не са уточнени. При османските султани законите канун са неотменна част от законовата уредба в административното, финансовото и наказателното право. — Бел.прев. ↑

Закритият базар под стените на Ески сарай съществуваше още от времето на Мехмед Фатих. По големите стълбища и каменни сокаци търговците продаваха злато и сребро, брокат и коприна, тъмночервени килими от Дамаск, копринени килими в пауново синьо от Багдад. Извън безистена уличните продавачи печаха царевица върху мангали с дървени въглища и раздухваха пламъците с ветрила от пуешки пера. Други предлагаха шкембе, подправено с чесън, или топъл бадемов крем, поръсен с канела. Улиците преливаха от звуци, цветове и миризми. Мина доста време, преди Сюлейман да успее да се свърже от шока, че се е изгубил в собствения си град.

Но дори и сред този хаос той разпозна знаците на реда, който баща му бе наложил. Цветовото разнообразие си имаше своя смисъл: имаше турци с бели чалми на главите, също като него; гърци със сини тюрбани и черни ботуши; евреите носеха жълти тюрбани, както и арменците, но ботушите на последните бяха тъмночервени, докато тези на евреите — светлосини.

Спря се наравно с другите, за да погледа продавача на подправки, който бе прикован за ушите към вратата на дюкяна си. Окачената на гърдите му табела обясняваше причината за наказанието: беше се опитвал да мами в грамажа. Един човек от тълпата плю в краката на лъжеца и Сюлейман, стори същото. Не изпитваше жал, този закон беше справедлив. Беше канун.

Странно, че се усещаше толкова чужд на това място, помисли си той. Може би бе живял в двореца прекалено дълго време. Ушите го боляха от кипежа на гласовете, миризмата на мръсотия и мърша бе чужда за сараите му. Това беше неговият народ. Виждаше ги често, когато идваха да изложат исканията си пред Дивана, но беше забравил как живееха.

Нощта се спусна бързо и обгърна тесните улички, полумесецът на луната изплува над покривите на безистена. Тук Сюлейман се чувстваше защитен, кой би могъл да го разпознае в парцаливите дрехи, който беше облякъл. А и всички негови поданици бяха длъжни да

извъртат лице настрани, когато минаваше край тях. Не го заплашваше нищо, еничарите патрулираха по улиците всяка вечер, всеки акт на жестокост се смяташе за обида срещу самия султан.

Та какъв по-добър начин би могъл да измисли, за да разбере дали слухът за приказките из базарите беше верен, или не?

Крачеше между дългите каменни колони, сред арките и нишите на базара. Спря пред магазинчето на един продавач на подправки, до чувалите със заешка мас, сусамено семе, алое, шафран, магарешко мляко и корен от женско биле. Търговецът изглежда бе въвлечен и интригуващ разговор с един клиент. Сюлейман чу да споменават името „Хурем“ и се спря, наостри уши, като се преструваше, че разглежда съдържанието на чувалите.

— ... Казват, че откакто се е родил Селим, не е поглеждал друга жена! — Търговецът имаше извит като клон нос, развалени зъби и рядка брада. На главата си носеше син тюрбан. Грък! Махаше разгорещено с ръце и плюеше щедро върху калдъръма, хракката му подмина на милиметри ръкава на Сюлейман.

— Невъзможно — отвърна клиентът турчин. — Та в харема му се намират триста от най-красивите жени в империята! Никой мъж не би се съгласил да бъде държан далеч от подобно съкровище години наред!

— Освен ако не е омагьосан! — извика гръкът и отново се изхрани на улицата. Изглежда не беше в състояние да говори шепнешком.

— Глупости.

— Казват, че тя изобщо не била жена, а зъл дух, джин, от горите на Влахия! — Нова хракка.

— Ето! — контрира го турчинът. — Всеки знае, че тя не е от Влахия, а от Русия. И ако е зъл дух, както твърдиш, защо тогава Сюлейман е най-великият султан, който някога сме имали? Виж само завоеванията му: Белград, Родос, Будапеща! Та едва преди две години той беше пред стените на самата Виена!

Търговецът разпери отвратено ръце.

— Именно! Защо не превзехме Виена? Казват, че вещицата направила така, че от небето да се изсипят порои наред лято, за да се намокрят топовете ни и да не могат да бъдат използвани. — Той се изхрани върху пода на магазинчето си с такава злост, че дори клиентът

отстъпи. Сюлейман се сети за поговорката, която бе научил от Ибрахим: „Нужни са десетима турци, за да победят един еврей в спор, и десетима евреи, за да победят един грък“.

— Не — рече търговецът. — Тя го е омагьосала. Говори се, че дори не се изпикавал без нейно позволение.

— Ако някой го държи във властта си, това е Ибрахим. Виж го как се перчи пред нас на Атмегдан!

— Ибрахим е велик войн. — Храчка. — Имаме нужда от силен велик везир. — Нова храчка. — Особено след като султанът ни си е загубил ума по някоя от робините си! Това няма да доведе до нищо добро, казвам ти! Когато един султан пренебрегва всичките си останали жени, значи тя го е хванала за оная работа и го води, накъдето си пожелае! — Той се обърна към Сюлейман. — Какво искаш?

Сюлейман искаше да извади меча си и да отреже грозната глава на търговеца, а после да я забие на вратите над Великата порта и да я покани да се изхрани още веднъж. Вместо това каза:

— Нищо не искам. Върху канелата ти има храчки.

Със задоволство чу как турчинът се изсмя вътре в магазина.

Но обидите, които беше чул, не спираха да кънтят в главата му, докато като сляп се луташе из лабиринта на базара. Онова, което майка му и Ибрахим му бяха казали, бе вярно.

Омагьосан!

Нима не му се полагаше малко личен живот? Нима имаше миг, в който да го оставеха на мира? Как бяха започнали всичките тези слухове? И защо винаги му беше необходимо да доказва своята власт и верността си към трона и Бога?

Щеше да се върне в харема. Отново щеше да демонстрира, че е господар в дома си. Още едно задължение, което му се налагаше да изпълни, и тогава може би най-сетне щеше да намери покой от претенциите на своя народ, на Дивана, на майка си... и на Бог.

Какво друго би могъл да направи?

44.

Съществуваше протокол по отношение на избора на момиче от султана, така както съществуваше протокол за всяко друго нещо в харема. Когато големите, обковани с метални гвоздеи, порти се отвориха, Сюлейман мина през тях, яхнал кон. Посрещна го кислар агаси, облечен в церемониална роба и бяла чалма. В сенчестата част на вътрешния двор чакаха, подредени в редица, сто момичета. В косите им бяха вплетени перли и скъпоценни камъни, телата им ухаеха на жасмин и портокал под лъскавата коприна и сатен. Те нервно пристъпваха в този най-важен в живота им ден.

Всеки на негово място би се разтреперил от удоволствие, помисли си Сюлейман. Защо тогава той изпитваше единствено хладен ужас? Защо му беше толкова трудно да бъде в харема си?

Голямата порта се захлопна зад гърба му. Сюлейман слезе от коня. Откога не беше изпълнявал този ритуал? Със сигурност, преди да беше станал султан, преди Гюлбехар. Видя как сто чифта очи се впиха в него — с любопитство, с молба, макар никоя от девойките да не се осмеляваше да го погледне директно. Изборът, който щеше да направи сега, щеше да промени живота на някое от тези момичета завинаги и необратимо.

Или поне те си мислеха така.

Кислар агаси допря чело до камъните.

— Велики господарю.

— Приеми комплиментите ми — каза му Сюлейман, според протокола. — Всички те са наистина изключителни.

— Благодаря, господарю.

Кислар агаси изостана стъпка зад него, когато той тръгна покрай редицата от момичета. Неясни очертания на лица, очи, сведени в престорена скромност, зачервени страни. Той се покланяше и поздравяваше всяка една от тях, а кислар агаси му прошепваше имената им.

Защо не пиеше до пръсване от този прекрасен фонтан? Другите мъже биха го правили, каза си Сюлейман. Говореше се, че

Ибрахимовият харем бил почти толкова голям, колкото султанския, и че апетитът на великия везир бил неутолим. Продължи да върви покрай редицата от жени, чудейки се коя да избере. Всички бяха толкова красиви, че самата им красота се обезсмисляше от това многообразие, помисли си той. Ето тази, например. Приличаше на порцеланова кукла. Сякаш щеше да се счупи, ако човек я хванеше малко по-грубо. Изглеждаше така, сякаш ръцете на велик майстор я бяха изваяли от един-единствен къс алабастр. Подобна перфектност направо беше плашеща.

— Как се казваш? — попита той.

Момичето прошепна нещо, но толкова тихо, че Сюлейман не успя да го чуе.

— Какво каза? — обърна се той към кислар агаси.

Евнухът сякаш се поколеба, преди да измърмори в отговор.

— Джулия.

— Джулия — повтори Сюлейман. Отново насочи вниманието си към момичето. Наистина беше изключителна красавица. Извади зелената копринена кърпа от ръкава на робата си и я преметна през рамото на девойката, за да покаже, че е направил избора си. Кърпата, която Хурем бе избродирала за него. Знаеше, че тя ще наблюдава отнякъде и също така знаеше, че щеше да схване намека му.

— Сега ще се поразходя из градината — каза той на кислар агаси, който гледаше втренчено момичето с неразгадаемо за султана изражение. Тези евнуси бяха странни създания, помисли си той.

Излезе от вътрешния двор и тръгна сред пауните и щраусите в градината, вдишвайки дълбоко аромата на жасмин и портокал.

Хурем се извърна от прозореца и сграбчи високия сребърен свещник от ниската масичка до дивана. С невероятна сила го запрати към стената, натрошавайки сините фаянсови плочки, с които бяха облицовани покоеите ѝ. Муоми благоразумно се оттегли.

Лицето на Хурем бе пребледняло от гняв. Дълго стоя неподвижна по средата на стаята. Ноздрите ѝ трептяха, мускулите на челюстите ѝ бяха стегнати. Да можеше Сюлейман да я види сега, помисли си Муоми. Едва ли щеше да му се стори много красива.

— Трябва да спра това.

— Той е султан — подхвърли предпазливо Муоми. — Как би могла да го спреш?

До дивана беше оставена сребърна табличка с пасти. Хурем грабна и нея и я тръшна в земята.

— Коя е тази малка курва?

— Не знам как се казва. Докараха я от Алжир. Казват, че пътувала на една венецианска галера и била пленена от пирати.

— Как мога да го предотвратя?

За пръв път, откакто ѝ служеше, Муоми истински се изплаши.

— Господарке...

Хурем сграбчи голямата златна халка, която висеше от дясното ухо на Муоми и я дръпна. Муоми изпищя и падна на колене.

— Как мога да предотвратя това...?

— ... боли ме...

— ... да отидеш при аптекаря... някоя от твоите отвари...

— ... недей...!

Хурем я пусна и разтреперена притисна свитите си юмруци към тялото си. Не биваше да губи контрол, не и точно в този момент, помисли си тя. Загубеше ли самоконтрол, щеше да загуби всичко.

Муоми дишаше тежко и притискаше длан към ухото си.

— Ако я убиеш, ще си избере друга. А кислар агаси ще се досети, че ти си го направила.

— Какво предлагаш, тогава?

Муоми я погледна. В очите ѝ блестеше омраза.

— Никога повече не ме наранявай.

— ... Кажи ми какво да правя, Муоми.

Черното момиче сви рамене.

— Има един начин.

— Какъв? Кажи ми!

— Можеш ли да уредиш да вечеряш с него?

— Със Сюлейман ли? Той няма да дойде точно тази вечер!

— Тогава намери начин да го накараш.

— Ще бъде трудно.

— За теб?

— Какво мога да направя?

— Има една смес... може да убие страстта у всеки мъж. Така ще си сигурна, че султанът няма да се влюби в нея.

Напрежението изведнъж напусна тялото на Хурем. Тя дори си позволи да се усмихне.

— Можеш ли да си набавиш необходимото?

— Всеки аптекар в града разполага с нужните билки.

— Ще изпратя един от пажовете да ти ги купи. — Хурем седна на дивана. — Сега прати да кажат на кислар агаси, че искам да разговарям с него. Незабавно. Смея да твърдя, че той го очаква.

Първо отведоха Джулия в хамама. Избръснаха я внимателно, огледаха всяка част от тялото ѝ за останали косъмчета, после я изкъпаха във вода, в която бяха сипали жасминово и портокалово масло, а косата ѝ измиха с къна. После я накараха да легне върху затоплената мраморна пейка и една гедичлийка размачка хубаво раменете, бедрата и слабините ѝ и ги натърка с топло оризово брашно и масло. До краката ѝ бяха поставени съдове с топла вода, от които се вдигаше пара, за да се поддържа мека оризовата маска.

Когато кислар агаси влезе в банята, той завари Джулия да седи гола на крайчеца на пейката, а черните гедичлийки се суетяха наоколо ѝ, всяка фокусирана върху отделна част от тялото ѝ.

Той здраво стисна челюсти, за да възпре болезнения вопъл, напирал в гърлото му.

Джулия гледаше втренчено в далечината с празен, отнесен поглед. Четири гедичлийки лакираха ноктите на ръцете и краката ѝ, друга капка сок от алое върху езика ѝ, за да подслади дъха ѝ, а после се зае да очертава очите ѝ с въглен. Шеста, коленичила на пода, боядисваше пубиса ѝ с къна, какъвто беше обичаят. Джулия не им помагаше, но не им и пречеше. Сякаш тя самата не беше там, като че ли не беше част от всичко това.

Аббас се запита какво ли си мислеше тя в момента. Дали мислите ѝ не я бяха отвели обратно във Венеция при нейното ръководение и гледката на плъзгащите се по Канале Гранде гондоли? Дали не беше в покритата с балдахин гондола заедно с него или просто суетата му го караше да си мисли, че това е възможно?

Някъде зад гърба му началничката на гардероба спореше с една асистентка за подходящия избор на облекло.

Колко безсънни нощи беше прекарал в мечти? Колко пъти си беше представял какво би било да е с нея, да я види напълно гола? В неговите представи тя никога не беше седяла така, никога не беше

гледала право през него — недосегаема и далечна. За нея той не беше тук, нямаше ги и останалите. Беше сама и също толкова недосегаема, както винаги.

Но толкова красива! Въпреки че бяха къносаили косата ѝ, почернили очите ѝ и начервили устните ѝ като на някоя от проститутките, към които Лудовичи беше проявявал такава голяма слабост, не бяха успели да деформират достойнството и грацията ѝ.

Тялото ѝ беше толкова перфектно, колкото винаги беше предполагал. Извивките, пулсът ѝ, сенките — всичко сякаш беше изваяно от велик скулптор. Зърната на гърдите ѝ приличаха на малки розови пъпки, всеки мускул от бедрата, раменете и корема ѝ се очертаваше ясно под бялата нежна кожа.

Как беше възможно да се чувства по този начин, запита се Аббас. Как бе възможно да изпитва толкова силно желание, а да не можеше да я притежава? Защо Джулия продължаваше да го измъчва дори и когато не ѝ беше останало нищо, което да му предложи?

Може би това беше най-чистата форма на желанието и най-чистата форма на агонията.

Докато наблюдаваше, една прислужница започна да посипва със златна пудра раменете, ръцете, гърба и гърдите на Джулия. От пудрата кожата ѝ заблестя като ковано злато, а пламъкът на свещта се отразяваше в нея като хиляди миниатюрни диамантчета.

Джулия...

Той неохотно се извърна. Хурем искаше да го види. Ама разбира се! Той го беше очаквал.

Хурем седеше прегърбена на дивана. В ръцете си мачкаше копринена кърпичка, въртеше я нервно около пръстите си. Очите ѝ бяха зачервени от плач. Аббас почти я съжали.

Направи задължителните теманета, докосна с дясната си ръка сърцето, устните и челото си.

— Господарке. Искала си да ме видиш?

Хурем подсмръкна, попи очи с кърпичката.

— Какво да правя, Аббас?

— Господарке?

— Чувам, че Господарят на живота е избрал да прекара нощта с една от хурите.

— Това е негово право, господарке. Не бива да се разстройваш. Все още си втора кадъна. Нищо не може да промени този факт.

Хурем отново поднесе кърпичката към очите си.

— Как се казва тя?

Аббас се поколеба, внезапно застана нащрек. Имаше чувството, че някъде наблизо се таи опасност.

— Джулия — предпазливо отвърна той. — Венецианка е.

— Културна дама от двора.

— Щом така казваш.

Хурем се престори, че се замисля. Накрая рече.

— Искам да се видя с Господаря на живота. Възможно ли е да приеме да вечеря с мен?

— Не мисля, господарке. Когато султанът избере момиче...

— Не те попитах за мнението ти! — Гласът ѝ изсвистя като камшик. Моментално го накара да замлъкне. Огледа я по-внимателно. Може би в крайна сметка, тя изобщо не беше плакала.

— Господарке?

— Искам да видя Господаря на живота... тази вечер. Той все още е в сарая при валиде-султан. Нали така?

— Щом казваш, господарке...

— Помоли го от мое име да вечеря с мен. Кажи му, че съм разкаяна и искам да си върна душевното равновесие.

— Може да не е възможно да...

— Аббас, спомняш ли си какво се случи с предишната кияйя на робите? Може би тогава още не си бил част от харема?

Аббас усети как устата му пресъхва. Змията не беше загубила зъбите си.

— Не съм сигурен, че те разбирам, господарке.

Хурем стана и приближи до него. Застана толкова близко, че Аббас усети парфюма ѝ. Тя го погледна и му се усмихна.

— Напротив, много добре ме разбираш, Аббас. Всички знаят какво се случи с кияйята. При това тя не си беше позволявала да ме обижда така, както го правиш ти в този момент.

— Нямам намерение да те обиждам, господарке. Просто...

— Не желая да слушам възраженията ти, Аббас. Тази вечер султанът може и да спи с друга жена, но знаеш ли в чие легло ще се озове утре вечер? Когато една жена има мъж между краката си, Аббас,

тя се радва на неговото пълно внимание. Така че — освен ако не знаеш със сигурност какво ще се случи утре, разбира се — помни случката с кияйята и прави каквото ти казвам.

— Да, господарке.

Аббас излезе от стаята. Мразеше се за слабостта си. Защо животът беше толкова важен за него, че да е готов на всичко, за да го запази? Този негов инстинкт за самосъхранение за пореден път го беше предал.

Много добре, щеше да бъде нейна маша. Но наранеше ли тя по някакъв начин Джулия, червеят щеше да покаже главата си.

45.

— Сама приготвих вечерята — каза Хурем.

Имаше лозови сарми, пълнени с месо от агне сукалче, малки късчета от печено на скара пиле, шиш кебап, реване, халва и различни видове шербет.

Сюлейман седеше и я гледаше. Беше нащрек. Чувстваше се като някои непознат. Сякаш я беше предал по някакъв начин. Тя мълчаливо го наблюдаваше как се храни.

— Не си ли гладна? — попита я той. Хурем поклати отрицателно глава. Султанът набоде едно парче месо и измърмори.

— Вкусно е. Нови подправки ли си използвала?

— Муоми разполага с хиляди рецепти, господарю мой.

Сдъвка поредната хапка. Огледа внимателно лицето ѝ. Беше сигурен, че е плакала, макар тя да се опитваше да го скрие. Но очите ѝ бяха зачервени, а клепачите — подпухнали.

— Искаш ли да ти представя театър на сенките? — попита го тя.

Понякога беше като малко дете, помисли си той. Винаги готова да му достави удоволствие.

— Не сега — отвърна.

Тя потъна в мълчание. Наблюдаваше го с едва забележима усмивка, крехка като сенките.

— Да поръчам ли да ми донесат виолата?

Той отново поклати глава. Храната беше вкусна, но апетитът го беше напуснат. Бутна чинията си настрана.

— Моля те, яж, господарю.

— Не съм гладен.

— Обидила ли съм те по някакъв начин, султане мой?

— Не.

— Но е имало моменти, в които съм се държала самонадеяно в твоє присъствие. В страстта си към теб забравих къде ми е мястото. Ако си ядосан, знам, че вината е моя.

Хурем изглеждаше дълбоко покрусена. Сюлейман искаше да посегне и да я успокои. Но нямаше да го направи. Нямаше да ѝ

покаже, че неговата болка бе не по-малка, от нейната. Тя трябваше да разбере, че колкото и да я обичаше, той имаше задължения към исляма и османлиите, а тя пък имаше задължения към него. Само Бог знаеше колко труден беше за усвояване този урок за дълга, но беше крайно време тя да го научи.

— Ти си моето светилище, малка роксолана. Но аз продължавам да съм владетел. Трябва да помниш това.

— Да, господарю.

Той стана. Хурем не вдигна очи. Вместо това най-неочаквано се наведе напред и целуна краката му.

Сюлейман се шокира. Не беше имал намерение да я унижава така.

— Хурем — нежно промълви той, — ние сме обвързани от нашия дълг. Аз не мога да бъда като другите мъже.

Трябваше да си тръгне, преди да се е размекнал напълно, каза си той. Бедната Хурем. Тя не го разбираше. Да, вярно бе, че го е омагьосала. Но не беше вещица. Беше го завладяла със своята невинност и привързаността си към него.

След като Сюлейман си тръгна, Муоми влезе в стаята и коленичи пред чиниите на масата.

— Едва докосна храната си — каза Хурем. — Достатъчно ли ще бъде?

— Да — прошепна Муоми. — Достатъчно.

Аббас едва я позна.

Бяха я облекли в риза от розова коприна и сини прозрачни шалвари, дулма — тежък кафтан с перлени копчета и обрамчени със златен конец илици, а на главата ѝ бяха прикрепили малка шапчица, обсипана с блестящи изумруди, диаманти и опали. Очите ѝ бяха очертани с въглен, а останалата част от лицето ѝ бе скрито зад фестониран с мъниста яшмак.

На китките и глезените ѝ подрънкваха сребърни верижки, тънки като конец, на шията ѝ висеше златно колие с огромна перла, полюшваща се на него, а от шапчицата ѝ висеше друг златен амулет.

Когато стана, една гедичлийка ѝ помогна с тежката брокатена наметка на фереджето — широката качулка и дългите ръкави я

покриваха така, че да не се виждат дори връхчетата на пръстите ѝ.

Неговата Джулия.

Съпроводи я през коридорите на двореца до чакащата карета.

Когато се настаниха вътре, той се загледа в неподвижната забулена фигура насреща му и се зачуди какво би казала, ако разбереше, че дебелият обезобразен евнух срещу нея бе същият младеж, който някога я бе ухажвал по каналите на Венеция...

— Страх ли те е? — попита я той.

— Да.

— Не бива да се страхуваш. Султанът е добър човек. Няма да те нарани.

След дълга пауза я чу да казва.

— Какво трябва да направя? — Гласът ѝ трепереше. Тя беше на ръба на паниката, осъзна Аббас.

— Спала ли си някога с мъж?

— Не, никога.

— Никога? — Мили Боже! Никога! Нямаше Бог! Ако имаше, то той беше садист и тиранин?

Какво можеше да ѝ каже? Как би могъл да ѝ помогне?

— Просто трябва да правиш онова, което той поиска. Ще ти покаже.

— Защо избра мен?

— Защото си най-красивата жена на света — чу се да отвърща, но след това стисна устни и не продума, защото знаеше, че ще се издаде. Щеше да я заведе до леглото на господаря си. Не можеше нищо да стори. Трябваше да свършат с това, защото и без това вече беше стигнал до дълбините на човешкото отчаяние. Ако Джулия беше късметлийка, нейната съдба щеше да е по-добра от неговата.

Топкапъ сарай

Когато Аббас влезе в спалнята, Сюлейман вече чакаше. Лежеше върху леглото, облечен в проста бяла риза, поръбена с хермелин. Китката пера от бяла чапла бе прикрепена към тюрбана му с брошка от бели диаманти и червени рубини. Из стаята се носеше приятен аромат, идващ от месинговите кандила, висящи от високия куполовиден таван.

Аббас докосна чело до килима три пъти и рече:

— Велики господарю.

Сюлейман го гледаше и се опитваше да си спомни протокола.

— Кислар агаси, загубил съм кърпичката си някъде. Знаеш ли кой я е намерил?

— Да, господарю. Ще се погрижа да ти я върне.

Аббас надигна огромното си тяло от пода. Сюлейман не откъсваше очи от него. Нещо не беше в ред с Аббас, помисли си той. Напоследък изглеждаше болен. Тази вечер лицето му лъщеше от потта, нощта съвсем не беше гореща, в очите му се таеше онзи замръзнал поглед, който така често беше виждал по време на битка. Надяваше се, че главният евнух не се разболява наистина.

Аббас отиде до масивната врата и въведе малка, обърната в наметало фигурка. Махна фереджето и прошепна нещо на момичето, после го бутна напред. Задържа се пред вратата.

— Върви — нареди Сюлейман.

Вратата тихо се затвори зад гърба му и султанът и момичето останаха сами.

Тя трепереше. Извади зелената кърпа, която сутринта беше сложил на рамото ѝ, падна на колене и запълзя на четири крака към леглото. Вдигна крайчеца на покривката, поднесе го към челото и устните си и пропълзя в леглото.

Сюлейман чакаше. Отчаяно му се щеше да бъде с Хурем в този момент.

Сюлейман се надигна гол от леглото и втренчи обвинителен поглед в момичето, свито на кълбо върху дюшека. Светлината от свещите хвърляше дълги сенки върху извивките на тялото ѝ, караше очите и да светят със страст, която в действителност липсваше.

Той си наметна една копринена роба и приближи до отворения прозорец. Кръглата луна висеше ниско над Ускудар, азиатската част на града, и хвърляше фосфорно сияние през облаците върху черните планини. Пълна луна, магьосническа луна. Може би това беше причината, помисли си той.

Може би тя наистина го беше омагьосала.

Беше красиво това венецианско момиче. Тялото ѝ беше като коприна, рай за очите и ръцете. И въпреки това у него не се беше разгоряла страст към нея. Нямаше никакво желание. Сякаш беше

като... Аббас! Нещо... някой... бе го превърнал в евнух! Султанът на османлиите — импотентен като собствения си кислар агаси!

В душата му се сблъскаха страх, гняв и объркване. Усети как страните му пламтят от срам. Момичето го гледаше уплашено от леглото със своите очи на кошута и не казваше нищо. Не беше продумала нито дума, откакто Аббас я беше въвел в спалнята, тази проклетница. Но дали езикът ѝ щеше да си остане така завързан и когато се върнеше обратно в харема?

Това момиче не беше като неговата Хурем. Не знаеше нови трикове, с които да го възбуди, нито стенеше страстно, стимулирайки го да влезе в ролята на жребец. Тя просто лежеше там и му предлагаше красотата си — монета без особена стойност в света на харема. Може би изобщо не ставаше дума за някаква магия. Може би никоя жена не беше в състояние да разбуди чувствеността му, след като веднъж вече беше легнал с Хурем.

Но в харема нямаше да го разберат. Навън слуховете щяха да плъзнат с двойна сила. Хората отново щяха да крещят, че е омагьосан, че вече не е истински мъж, нито пък истински владетел.

Той се обърна и я погледна. Беше придърпала колене към гърдите си и също го гледаше. Не помръдваше, само от време на време примигваше.

Той бързо отиде до вратата, отвори я и извика:

— Аббас!

Стражите подскочиха стреснати. Единият хукна да търси кислар агаси.

Сюлейман затръшна вратата и приближи до леглото. Събра дрехите на момичето и ги запрати в лицето ѝ.

— Обличай се!

Няколко мига по-късно Аббас се появи на прага със свещ в ръка. Очите му бяха разширени от страх.

— Господарю?

Сюлейман посочи към момичето.

— Махни я от тук!

— Не ти ли хареса, господарю?

— Махни я от тук! — Сюлейман сграбчи Джулия за ръката — тя беше успяла да облече само шалварите и копринената риза — и я повлече към коридора. Остави я там, ридаеща на пода.

Измъкна ятагана от колана на един от стражите и се върна в спалнята, затръшвайки за пореден път вратата зад гърба си. Допря острието на ятагана до брадичката на кислар агаси. Тъпка струйка кръв се плъзна по врата на евнуха и обагри яката на робата му.

Аббас изохка и за малко да изпусне свещта.

— Няма да говори с никого тази вечер! А ако утре сутринта е още жива, по залез-слънце главата ти вече ще краси Портата на блаженството и ще храни гарваните. Разбираш ли ме?

— Да, господарю...

— Махай се!

Аббас бързо прекоси калдъръмения двор на Топкапъ сарай, стиснал запечатания свитък в ръка. Трябваше час по-скоро да открие агата на вестоносците. Посланието му трябваше да премине Босфора и да стигне до Лудовичи. Сега. Тази вечер.

Джулия бе заключена в една килия под Ортакапъ, Портата на спасението. Беше почти полунощ, което означаваше, че когато Лудовичи получи съобщението му, щеше да разполага с по-малко от пет часа, за да се подготви.

— Джулия — шепнеше той, докато подтичваше. — Джулия, какво си сторила?

Призори. Аббас изведе Джулия през голямата порта, гледаща към Босфора, и я накара да го последва до брега. Спря за момент и вдигна поглед към сиво-синьото небе, видя да кръжат над тях птиците, които в Стамбул наричаха „прокълнати души“. Ято бели диви птици, които никога не издаваха звук, дори движението на крилете им беше безшумно. Никой не ги беше виждал да се хранят или да почиват, сякаш непрестанно сновяха над черните води на Босфора и наблюдаваха. Разправяха, че това били душите на удавените хури.

Това бе традиционният начин, по който всеки султан се отървяваше от жените на братята си, когато седнеше на трона, както и от някое момиче, забременяло незнайно как от бял евнух. Говореше се, че дъното на Босфора било побеляло от костите на бивши конкубини.

Сега беше ред и на Джулия.

Аббас потръпна, когато я погледна. Беше плакала и въгленът се беше размазал по страните ѝ, сплетената ѝ коса висеше разрошена около лицето. Беше облечена само в розовата риза и сините шалвари от предишната вечер. Забеляза, че двамата бостанджии любопитно оглеждат тялото ѝ през тънката коприна.

— Какво става? — промълви тя.

Аббас забеляза, че убийците го наблюдават. Нямаше да им даде причина да заподозрат нещо.

— Няма да се върнеш в Ески сарай — каза той. Хвана я за ръката и я поведе към чакащата на брега лодка.

— Къде отиваме?

— Просто прави това, което ти се казва — отвърна Аббас.

— Моля те, кажи ми какво става.

— Silenzio! Тихо! — изсъска той и звукът на родния ѝ език я накара да замълчи от изненада.

На дъното на лодката лежеше опънат голям чувал. Щом стигнаха до брега, Аббас с лекота я вдигна и я прехвърли в лодката, в центъра на отворената торба. Извади сребърна връв от гънките на робата си, после хвана ръцете ѝ и ги завърза отзад.

— Какво правиш?

Аббас нищо не каза. Върху кърмата на лодката беше струпана купчина големи гладки камъни и той започна да ги слага в чувала. Вдигна стените на чувала над главата ѝ и го върза с въжето.

— Помни, че те обичам — прошепна той на италиански и я бутна на пода. После слезе от лодката и се присъедини към двамата бостанджии, очакващи го на другата лодка.

Свеж бриз разчупи гладката повърхност на Босфора. Виковете на мюезините, призоваващи правоверните на молитва, се носеха над водата както от европейския, така и от азиатския бряг на града. Кулата на Дивана се издигаше сред мъглата, а слънцето се отразяваше в островърхия ѝ покрив.

Красива сутрин за умиране, помисли си Аббас.

Загребаха покрай хълма Сераглио и мрачните стени на двореца, като теглеха завързаната зад тях лодка. Трябваше да стигнат по средата, между полуострова и азиатския бряг. Аббас стоеше на носа и се оглеждаше. Видя един гръцки рибарски кораб, карамусал, да се появява за момент върху покритата с петна вода, преди отново да бъде погълнат от спускащата се завеса на мъглата.

Заповяда на бостанджиите да спрат да гребат и за момент се възцари мълчание. Аббас погледна към малката лодка, поклащаща се зад тях на другия край на въжето. Безформеният вързоп продължаваше да се очертава в чувала.

— Хванете въжетата! — Аббас извика малко по-силно, отколкото бе необходимо.

Бостанджиите хванаха въжетата, които тръгваха от палубата и започнаха да ги дърпат и разклащат така, че втората лодка да почне да се пълни с вода. Накрая тя се наклони надясно и се преобърна. Чу се тих плясък, когато чувалът се прекатури във водата. За момент по повърхността на водата се появили въздушни мехури, после вързопът изчезна.

Аббас отново напрегна поглед, за да зърне карамусала сред мъглата, но не видя нищо. Направи знак на бостанджиите да отрежат въжетата и тежко се отпусна на носа, а те загребаха обратно.

Джулия извика, когато се озова във водата, усети как камъните я повличат към дъното. В мига, в който кислар агаси бе завързал ръцете ѝ, беше разбрала какво ще се случи, а също, че е излишно да се

съпротивлява. Беше решила да се нагълта с вода веднага, да свърши бързо, но някакъв първичен инстинкт за самосъхранение отслаби решимостта ѝ и когато лодката почна да потъва, тя дълбоко пое въздух и се опита да го задържи, като се опитваше отчаяно да се освободи от въжето, привързващо ръцете ѝ зад гърба.

За нейна огромна изненада въжето се развърза много лесно.

Когато падна във водата, почувства как сякаш някой прониза ушите ѝ с горещи игли. Опита се да не изкрещи при тази болка, за да не загуби и последните остатъци от въздух в дробовете си. Замаха с ръце като обезумяла и изведнъж чувалът се отвори.

Кислар агаси! Той искаше тя да се спаси!

Чувалът се изхлузи от нея и тя сляпо размаха ръце във водата; сребристите ѝ повърхности бяха много над нея. Гърдите ѝ се разкъсваха като в агония; копнееха за нова глътка въздух.

Толкова далеч...

Изскочи на повърхността, когато най-малко очакваше. Отвори уста, за да поеме въздух, но се нагълта с вода и започна да се дави.

Махаше с ръце и крака, но устата ѝ продължаваше да се пълни с вода. Обзе я паника, знаеше, че ще умре.

Нещо докосна ръката ѝ и тя отчаяно се вкопчи в него. После пред очите ѝ притъмня.

Аббас погледна назад само веднъж, видя как карамусалът се плъзга леко между лодката и азиатския бряг, видя и двете фигури, които се опитваха да измъкнат нещо на борда. Бързо отмести очи, да не би бостанджиите да проследят погледа му, но тогава мъглата отново се спусна над тях и утрото съхрани тайната си.

Когато Сюлейман се завърна, върху голямата порта Ба'аб-Ай-Хумаюн беше натрупал сняг. Той седеше намръщен върху мощния си арабски жребец, глух за виковете на еничарите и тълпите, които бяха изпълнили Диван Йолу, за да го посрещнат. Този път дори не бяха успели да стигнат до Виена. Повече от месец един малък гарнизон от войници бе удържал напора на Ибрахим при Гюнц и кампанията постепенно се беше изчерпала със серия от незначителни нападения от страна на неговата конница и безкрайни спорове между генералите му по въпроса за това в коя посока да ударят.

Върна се призори. Хафизе султан, неговата майка, беше мъртва. Въпреки че жалееше за нея, някаква част от него се чувстваше странно освободена. Молеше се за душата ѝ и чувстваше как товарът се вдига от плещите му. Гласът, който постоянно, в продължение на дни и години, му беше повтарял думата „дълг“, „дълг“, „дълг“, отслабваше все повече и повече в съзнанието му.

Европейската кампания беше упражнение по безсмисленост. Интерлюдията с венецианското момиче бе истинско бедствие. Сега вече му беше ясно като бял ден кой е най-близкият му съветник — както на бойното поле, така и в леглото. Много дълго беше отсъствал. Хурем, омагьосай ме отново.

ПЕТА ЧАСТ

ПЪТ ОТ ПРАХ

Ески сарай, 1535

Една гедичлийка я преведе през покоите. Гюзюл се възхити, пряко волята си. Хурем разполагаше със собствена градина с мраморен фонтан и птичарник със славеи, канарчета и някакви непознати за нея птици — огромни създания с хищно извити клюнове и с пера, обагрени в червено, зелено и кралско синьо. Из безистените се мълвеше, че дори била получила легло от Амой, Китай, изработено от слонова кост, алое, сандалово дърво и огромни късове розов корал. Предполагаше се, че струва истинско състояние.

Хурем лежеше по корем върху една мраморна пейка, затопляна отдолу от огромните котли на двореца, а Муоми масажираше врата и раменете ѝ. Частният ѝ хамам, забеляза Гюзюл, беше голям, колкото приемната на Ибрахим.

Тя направи церемониален поклон и зачака, паднала на колене, Хурем да благоволи да забележи присъствието ѝ.

Хурем отвори едното си око и на лицето ѝ светна усмивка.

— А, Гюзюл.

— Ще ми окаже ли твоя светлост честта да разгледа незначителната ми стока?

Хурем отвърна с леко кимване. Гюзюл се наведе, развърза зелената копринена кърпа, която държеше в ръцете си, и разпръсна пред себе си панделките, дантелите и евтините украшения, подреждайки ги така, че да изтъкне предимствата им.

Муоми продължи да впира дългите си силни пръсти в раменете на господарката си. Хурем все така успяваше да поддържа слабо тялото си, забеляза Гюзюл. Приличаше на котка, спокойна и доволна, опъната върху любимия ѝ диван. Очите ѝ бяха мечтателно притворени, крайниците — отпуснати свободно. Човек не би допуснал, че е родила пет деца. Макар че не беше кърмила нито едно от тях и преставаше да им обръща внимание в мига, в който пъпната връв биваше прерязана. Отрочетата ѝ трябваше да се грижат сами за себе си, ако искаха да оцелеят.

Влажните гъсти кичури червеникава коса залепваха за лицето ѝ. Зелените очи сякаш я наблюдаваха иззад дълги стръкове суха трева, като очи на хищник, дебнещ плячката си. Гюзюл потръпна.

— Е, как е господарката ти? — неочаквано попита Хурем.

Гюзюл усети как кръвта се отдръпва от лицето ѝ.

— Господарката ми ли?

— Пролетната роза.

Изведнъж Гюзюл установи, че ѝ е трудно да диша. Не смееше да срещне тези ужасни зелени очи. Заби поглед в пръснатите по килима джунджурии.

— Господарката греши.

— Господарката никога не греши — поправи я Хурем и се прозина. — Ти си човек на Гюлбехар. Идваш в Стамбул, за да предаваш нейните послания и да шпионираш из харема.

Гюзюл нищо не каза. Зачака.

— Не се страхувай. Това, което искам, е малко информация. Това е едничката ти стока, която може да предизвика интерес у мен.

Хурем бавно почеса прасеца на единия си крак с палеца на другия. Гюзюл забеляза как мускулите на бедрата ѝ се стегнаха. Задните ѝ части все още бяха малки и твърди. Като на момче, помисли си Гюзюл. Докато Гюлбехар дебелееше от тъпкане със сладкиши в Маниса, Хурем се ограничаваше и сякаш пиеше от някакъв таен фонтан на вечната младост. А може би всичко беше благодарение на отварите, които ѝ приготвяше Муоми?

Вещица.

— Аз съм само вестоносец, господарке.

— Именно. Но се чудя кой е този, който те посреща тук. Кой е приятелят на Гюлбехар в двора?

Гюзюл млъкна. Усети как коленете ѝ треперят. Не можеше да ги спре. Тялото ѝ я издаваше.

— Имаш основание да се страхуваш, Гюзюл. Вярно е, че служиш на жената, която може един ден да стане майката на следващия султан. Но това е въпрос на бъдеще, а утре може вече да не си жива. Днес аз съм тази, която шепне в ухото на султана, и ако искам, мога да му подхвърля, че една циганка е дошла в харема му и е нарекла любимата му кадъна „вещица“ в лицето и жестоко я е засегнала.

Гюзюл се подпря на ръката си, за да запази равновесие.

— Господарке...

— Ти избираш. Помисли си малко.

Хурем отново затвори очи и се отпусна под пръстите на Муоми. Гюзюл почувства, че ще припадне. Знаеше, че е участничка в опасна игра, но никога опасността не ѝ беше изглеждала толкова реална. Сега можеше да се прости с живота си.

— Ибрахим... господарке — промълви накрая тя.

Очите на Хурем моментално се отвориха.

— Ибрахим — измърмори тя. Чертите на лицето ѝ изглеждаха спокойни и отпочинали от масажа, но в очите ѝ имаше хлад и празнота. — Не би трябвало да съм изненадана. Той прилича на ревнив любовник, не е ли така, Гюзюл?

Гласът на Гюзюл беше изчезнал.

— Изправена си пред избор, дъртачке. Не можеш да служиш на две господарки. И имаш само един живот. Животът е жесток, нали?

— Господарке, ще направя всичко...

— Още не знаеш каква сделка ще ти предложи, Гюзюл. Ей там, върху масата, съм оставила шишенце със запушалка. В него има малко течност. Искam да го скриеш в робата си и да го отнесеш в Маниса. После ще съм доволна, ако намериш начин да изсипеш съдържанието в питието на Мустафа. Мислиш ли, че можеш да направиш това, Гюзюл?

Старата жена силно простена.

— Труден избор, напълно те разбирам. Но преди да си се надигнала от мястото си, ще трябва да си взела решение. Ти или Мустафа. Кой от двамата ви ще умре?

— Невъзможно е, господарке. Слугите опитват всяко нещо, което му се поднася...

— Може би си мислиш, че Ибрахим е в състояние да те спаси. Вярно е, че ушите му се радват на вниманието на султана. Но има други части от тялото, които са по-желани. И много по-убедителни. Е, какво решавааш, Гюзюл?

— Господарке, моля те. Всичко друго...

— Какво решавааш?

Тя наистина не се шегуваше, помисли си Гюзюл. Ако ѝ откажеше, щеше да нареди да я убият, без да се замисли.

Аллах да ѝ е на помощ!

— Ще направя, каквото мога — каза тя.

— Ако се провалиш, не очаквай разбиране или милост от мен.

— Но, господарке...

— Сделката е проста, Гюзюл. За провалите не се дава награда.

Гюзюл я погледна ужасена.

— Благодаря ти, че ми показва дрънкулките си — рече Хурем, — но си имам достатъчно.

Гюзюл събра бижутата с треперещи пръсти и ги уви в кърпата. Пропълзя до мраморната масичка и взе красивото шишенце от синьобял порцелан, сякаш беше нейната смъртна присъда. Което можеше да се окаже и вярно, помисли си Хурем. Жената изпълзя от стаята, изглеждаше много по-стара, отколкото на влизане.

Щом Гюзюл излезе, Хурем отново затвори очи и простена, когато Муоми заби кокалчетата на пръстите си в слабините ѝ и натисна така, сякаш се опитваше да отдели ставите от бедрата ѝ. Трябваше да си разчисти сметките с Ибрахим, помисли си Хурем. Беше неизбежно, макар да се бе опитала да го избегне. Ибрахим искаше да владее Сюлейман. Но султанът бе неин.

Диванът представляваше дълга правоъгълна стая с ниски миндери покрай стените. В дъното имаше решетъчен прозорец със завеса от черна тафта, спусната отпред. Царедворците го наричаха „опасния прозорец“, защото зад този прозорец Сюлейман можеше да се появи във всеки момент и да слуша дискусиите. Това означаваше, че когато в края на деня пашите отиваха да му докладват, те не можеха да скрият нищо от него, тъй като нямаха представа дали през този ден султанът бе стоял зад скрития прозорец.

Но днес Сюлейман беше там. Наблюдаваше, докато Ибрахим изслушваше внимателно оплакването на един арменски търговец от негов колега евреин. Способността на великия везир да прониква в детайла го поразяваше, както и неизчерпаемата му любов към манипулацията дори на най-малките инструменти на властта. След завръщането си от Виена Сюлейман за кратко се беше върнал към заседанията на Дивана, но скоро отново бе прехвърлил това досадно задължение на Ибрахим. Слава богу, че имаше мъже като него. По отношение на Ибрахим го изпълваше топла гордост, същия прилив на бащинска привързаност, която изпитваше към Мустафа.

Колко далеч бяха отишли газииите, мислеше си той, от времето, когато бяха воювали и препускали из широките степи на Анадола, понесли живота и културата си със своите черни шатри от кози кожи. Сега синовете на османлиите живееха в огромни палати и се молеха във величествената християнска катедрала Айя София, дело на византийския император Юстиниан. Сега той, Сюлейман, ръководеше обновяването на този велик град, издигнат на прага между Европа и Азия, и позволяваше на бивши християни да участват в управлението на империята, докато той работеше върху кануна, който щеше да постави началото на една велика мюсюлманска цивилизация.

Беше сигурен, че Бог очакваше от него да се нагърби с това дело. От петнайсет години беше султан, вече бе уморен. Уморен от безкрайните кампании, за които настояваха агите и еничарите му; уморен от мириса на кръв и купищата разлагащи се тела, изпълващи рововете на велики крепости, които щяха да паднат обратно в ръцете на неверниците още щом изтеглеше армиите си за през зимата.

Времето на разрушенията беше свършило. Нека Ибрахим ръководи империята. А той щеше да даде на газииите и техните християнски роби цивилизация, която щеше да процъфтява поне хиляда години напред. Щеше да построи наново този град в прослава на исляма, да даде на народа си канун, който да му гарантира мир и добро управление и да задържи тези неуморни номади у дома.

Сюлейман въздъхна. От сега нататък трябваше да строи, не да руши.

Топкапъ сарай

Да вечеряш със Сюлейман в неговите лични покои, бе привилегия, която не се оказваше на никой друг, освен на него, Ибрахим, но великият везир вече не се радваше на това внимание така, както преди. Беше постоянен посетител в двореца на Сюлейман, но напоследък поканите за вечеря бяха все по-редки. Когато това се случваше, той установяваше, че султанът се е превърнал в уморителен събеседник, който се впускаше в безкрайни разговори по административни въпроси или разясняваше плановете, които бе разработил заедно с новия си архитект, Синан, за някой нов комплекс от джамии. На Ибрахим му се струваше, че приятелят му е забравил коя е животелната кръв на империята — на всяка една империя. Беше направил кардинална грешка — беше се уморил от завоевания.

След като вдигнаха чиниите, Ибрахим наля още кипърско вино в двата кристални бокала и зачете на глас историята на Александър. Изрецитира главите за похода до Персия, поражението на персийския император Дарий при Гавгамела и превземането на Вавилон.

По едно време спря, вдигна очи от книгата и ги впи в Сюлейман.

— И ние трябва да отидем там, господарю.

Сюлейман кимна. Същия ден в Дивана бяха научили, че персийският шах Тамасп си беше върнал Вавилон. Като защитник на вярата, Сюлейман не можеше да пренебрегне подобно предизвикателство към своята власт.

Шахът покровителстваше духовниците отстъпници, позволявайки им да разпространяват еретическата си доктрина в Месопотамия и дори в Азербайджан и Армения. Те бяха жестока язва, която трябваше да бъде изрязана от плътта на исляма. Осмеляваха се да обявяват своите имами — най-обикновени простосмъртни — за непогрешими, дори си позволяваха да правят интерпретации на Корана. Обиждаха султана така, както никой гяур — на който в крайна сметка би могло да му бъде простено заради невежеството — не би го

сторил. Не биваше да бъдат оставяни да проповядват това зло в свят град като Багдад.

— Да, Ибрахим — съгласи се Сюлейман. — Повече не можем да се преструваме, че не забелязваме суфавидите.

— Защо си толкова сериозен, господарю мой?

Сюлейман въздъхна.

— Трябва ли винаги да се втурваме към портите, Ибрахим? Да отблъскваме една атака и веднага откъм някоя друга стена отново да се разнася звукът на бойните свирки?

— Винаги е било така. Ти си император. — Как така самият той разбираше този факт по-добре от Сюлейман, зачуди се Ибрахим.

— Една империя е нещо много повече от машина за водене на войни, Ибрахим, Трябва и да строим, да създаваме неща, които ще останат, след като прахта от армиите ни изчезне от хоризонта.

— Винаги ще има армии, господарю. — И слава богу, добави наум Ибрахим. Защото какво беше мъжът, ако нямаше седло под себе си и ноздрите му не усещаха миризмата на кожа и прах? Сюлейман ставаше все по-изнежен, все по-привързан към харема си.

Не, все по-привързан към Хурем.

— Уморен съм от всичко това, Ибрахим.

— Господарю, човек не може да е султан и в живота му да няма конфликти. Той трябва да подчини другите или сам да се подчини на тях. Няма друг начин.

— В такъв случай не сме по-различни от уличните кучета.

— Мохамед ни е подтикнал да вървим на джихад, господарю. Навсякъде носим зеления флаг на исляма със себе си.

За пръв път върху лицето на Сюлейман се появи усмивка.

— Мохамед! Какво те е грижа теб за исляма?

— Това е моята религия, господарю.

— Твоята религия е онази, която най-ти изнася. Не мислиш ли, че знам това, стари приятелю?

Религията е за лицемерите и суеверните стари жени, помисли си Ибрахим. Но щом султанът знаеше толкова много за него, защо тогава му се доверяваше до такава степен?

— Аз съм верен войник на исляма — рече на глас.

— Ти си добър войник и верен везир. Това ми е достатъчно.

— Подиграваш ми се, господарю.

— Ти се подиграваш с всички нас.

Не, помисли си Ибрахим. Със султана не се подиграваше. Обичаше Сюлейман като брат. Може би защото двамата бяха толкова различни. Обичаше го заради добротата и слабостта му. Може би го обичаше и защото Сюлейман се нуждаеше от него. Обичаше го, защото бе положил мечтите си в нозете му и султанът му бе позволил да ги изживее.

— След няколко дни двамата с теб ще яздим заедно под зеления флаг, господарю. Хладният вятър ще отвее всичките тези опасения.

— Не, Ибрахим, не и този път. Преди три години не исках да поема към Виена, но се оставих да ме убедят. Времето показва, че съм бил прав. В продължение на пет месеца трябваше да гледам как топовете ни затъват в калта под стените на крепост, чието име вече дори не мога да си спомня. Фредерик не се появи, нито пък Карл — така, както бях предвидил. Този път няма да се поддам на уговорките. Сам ще поведеш армиите ми към Персия.

Ибрахим се втренчи в пода, потънал в каменно мълчание.

— Толкова ужасен и непоносим ли е товарът, който прехвърлих на плещите ти, Ибрахим? Друг на твое място би заплакал от радост заради оказаната му чест.

— Мястото на султана е при армията му.

— Не ми изнасяй лекции на тема дълг! — изджавка Сюлейман, а после по-спокойно добави: — Можеш ли да смажеш шах Тамасп и да ме избавиш от този комар?

— Разбира се, господарю.

— Тогава го направи, Ибрахим. От сега нататък ти ще си бранителят на моите порти.

— Искане ми се да не взимаш окончателно решение, господарю.

— Вече съм решил.

Ибрахим дълго мълча. Време беше, реши накрая той. Трябваше да го каже.

— Господарю, има един въпрос, който силно ме тревожи.

— Говори свободно, Ибрахим.

— Днес при мен пристигна пратеник от Маниса. Направен е опит за покушение срещу сина ти Мустафа.

Сюлейман рязко си пое дъх. Устните му се свиха в мрачна линия.

— Кой ти донесе тази новина?

— Личните куриери на Гюлбехар, господарю. Няма грешка.

— Какво точно се е случило?

— Синът ти е седнал да вечеря с капитана на личната си стража. Капитанът пил малко вино и веднага му станало лошо. Час по-късно издъхнал в агония.

— А Мустафа?

— Той още не бил пил от своята чаша, когато това се случило, слава на Бога!

Сюлейман удари с юмрук по пода.

— Кой го е сторил?

— Няма доказателства — отвърна Ибрахим, но тонът му подсказваше, че знае нещо. Сюлейман долови това и рязко впи поглед в приятеля си.

— Кой, Ибрахим?

— Господарю, няма доказателства. Но трябва да имаме предвид тази вероятност.

Ибрахим не отвърна. Отбягна погледа на Сюлейман. Да видим дали беше толкова сляп, та да не вижда очевидното, помисли си Ибрахим.

Внезапно Сюлейман посегна и сграбчи приятеля си за китката. Ибрахим смръщи вежди. Беше забравил колко силен е султанът.

— Грещиш! — изсъска Сюлейман.

— Кой друг, господарю?

— Това е поредната фантазия на Гюлбехар! Донеси ми доказателство, Ибрахим. Донеси ми поне едно дребно доказателство!

— Господарю, дал си й прекалено много власт! Тя те командва денем и нощем! Колко често те виждам напоследък? Вече не ходим на лов, рядко се храним заедно, не ме викаш да ти посвирия! Тя е завладяла всяка минута от живота ти!

— Кой?

— Не. Страхувам се. Страхувам се от онова, което се случва с теб. Сюлейман, когато познавах навремето, нямаше да остави армията му да поеме на бой без него.

— Сюлейман от онези години беше просто едно момче, което правеше онова, което е правел и баща му. Сега вече съм голям и самостоятелен мъж.

Ибрахим знаеше, че и без това е отишъл прекалено далеч, но не можеше да се сдържи. Кръвта бучеше в ушите му.

— Тя желае смъртта на Мустафа, за да стане някой от нейните синове султан!

Сюлейман дълго гледа Ибрахим, преди да продума. Когато отвори уста, гласът му пресекваше. Сякаш една част от него си беше отишла от тази стая, беше се отчуждила от Ибрахим.

— Бил си мой приятел години наред, Ибрахим. Не ме карай да те намразя.

— Господарю...

— Сега си върви. Трябва да помисля.

Ибрахим се надигна и излезе от стаята. По дяволите онази малка вещица! Може би прекалено дълго се беше забавил с атаката срещу нея. Сега, след като Хафизе султан си беше отишла, кой можеше да спре Сюлейман и да го върне назад, ако застане на ръба?

Тимариотът беше чувал как го наричат. Човекът с каменното лице. Бе очаквал да изпита някакъв страх в негово присъствие. Но Рустем дефтердар нямаше вид на лош човек. Приличаше досущ на някой от стоте писари от двореца. Нищо в изражението му не подсказваше, че на този свят друго, освен пергамента пред него имаше значение. Когато тимариотът влезе в стаята, Рустем не повдигна очи. Продължи да гледа в документа, опънат на масата.

— Ти ли си Мухаммад Дюргюн?

— Аз съм — отвърна тимариотът.

— И си от Киркларели?

— Да.

Рустем продължаваше да не поглежда към него.

— Баща ти е взел участие в битката при Мохач и обсадата на Будапеща?

— Да. — Тимариотът се поколеба, не знаеше какво да каже. Какво щеше да стане, ако историите за дефтердаря се окажеха неверни? — Баща ми почина миналата година. От чума.

— Ако е така, значи по закон земите му преминават обратно във владение на султана. — Рустем дефтердар взе перото от масата и отбеляза нещо в документа пред себе си.

— Има ли нещо... — Тимариотът спря, чудейки се как да го каже. Беше яздил цели два дни, за да стигне дотук, воден от страха да не загуби земите, които Селим бе подарил на баща му след обсадата на Белград.

— Няма ли някакъв начин?...

Рустем дефтердар помълча малко, после каза.

— Името на баща ти не е ли Хаким Дюргюн?

— Да.

— Според моите списъци ти грешиш. Той още е жив. Всяка година трябва да плаща на държавната съкровищница по една аспра на овца. Имаш ли някакви въпроси?

— Не, дефтердар.

— В такъв случай приключихме.

Тимариотът излезе от офиса на дефтердаря, поразен от простотата на онова, което последният току-що бе сторил. Канунът строго забраняваше едно феодално имение да се предава от баща на син. Но само след няколко думи, той бе станал собственик на бащините си земи — срещу определена цена, разбира се. Баща му беше плащал по една аспра за всеки две овце. За привилегията да задържи земята, Рустем бе удвоил данъка му. Можеше да си представи къде щяха да отидат излишните пари.

И все пак, заслужаваше си. Само му се щеше да бе видял какъв цвят са очите на човека, който никога не се усмихваше.

49.

Шестостенният павилион зад Портата на блаженството се извисяваше сред градините на селямлъка. Мраморът премрежваше погледа, оцветените прозорци бяха богато украсени със злато. Павилионът бе кацнал посред една горичка от черни кипариси, отвътре стените му бяха облицовани с фаянсови плочки в синьо и тюркоаз с тръстикови мотиви, омагьосана гора от подобни на пера листа, населена със страховити неземни същества с очи от рубини и късове бяла майолика. Дебели килими повтаряха шарките в рубинено и слонова кост. В кедровите пана над вратите бяха вплетени калиграфски надписи от по-ранна епоха в лазурносиньо и бяло. Подът беше толкова майсторски изработен, че изглеждаше като направен от един-единствен къс планински кристал. Беше като рай в рая, ослепително светилище от мрамор.

Сюлейман си почиваше върху бродиран със злато дюшек, а Хурем седеше в краката му и свиреше очарователно нежна мелодия на виолата си. Гласът ѝ се издигаше и падаше в хармония с тоновете. Той лежеше на една страна и гледаше танцът на слънчевите лъчи, отразяващи се в разкошно инкрустирания фенер, висящ от купола над главата му; коралът и кристалите блестяха като скъпоценни камъни.

За пореден път искаха да го откъснат от щастието и тишината, за да го запратят в самотните планини на Азия.

Дълг, чуваше шепота на майка си. Но какъв беше дългът му сега?

Да хвърля още сурово месо на еничарите си, или да положи основите на бъдещето за своите синове? Да живее като баща си сред мириса на кръв, или да подсигури мира върху пергамент и камък?

Погледна навън през решетките на прозореца и гирляндите от орлови нокти, падащи на вълни от дървените рамки, към пътеката от цветни камъчета, извиваща се сред пъстрите сенки на чинарите. Защо трябваше да се откаже от всичко това, от часовете с Хурем, от шанса да бъде със синовете си Селим, Мехмед, Баязид и Джихангир? Толкова малко време прекарваше с момчетата. Почти не ги познаваше. А кой можеше да предскаже бъдещето? Един ден някой от тях можеше да

стане шахзаде. Изглежда единственото, което имаше значение, бе шахзадето.

Още от мига, в който се беше възкачил на трона всички очи се бяха обърнали към Мустафа. От момента, в който човек станеше султан, хората се подготвяха за смъртта му.

Хурем свърши с песента и остави виолата настрана. Посегна и го погали по страната.

— Намръщен си. За какво си мислиш? — прошепна тя.

— За Мустафа — отвърна той.

Усмивката ѝ трепна, сякаш вятърът бе докоснал пламък.

— Какво не е наред, господарю?

— Ибрахим ми събщи тревожна новина, малка роксолана. Някой, се е опитал да отрови сина ми.

Той впи поглед в лицето ѝ. Тя го гледаше с широко отворени очи.

— Добре ли е?

— Да, слава богу.

— Кой го е направил?

— Не знаем. — Той продължаваше да я гледа дебнейки за някакъв предателски знак. — Ибрахим обвинява теб.

Хурем се изправи с пребледняло лице.

— Господарю... но защо?

— Той мисли, че искаш някой от твоите синове да стане султан.

Очите ѝ бавно обходиха лицето му, опитвайки се да отгатнат мислите му.

— Разбира се, че искам, господарю мой. Нима смяташ, че когато синът ѝ стане султан, Гюлбехар ще бъде мила с мен? Мислиш ли, че ми се ще синовете ми да бъдат убити, както е според обичая? Разбира се, че не. Моля се на Бога да запази мен и децата ми. Но Ибрахим ме ласкае, като допуска, че разполагам с достатъчно власт тук, за да причиня зло на един велик принц, намиращ се на пет дни път разстояние от Стамбул. И че ще нараня Мустафа. Той е твой син, а аз не бих ти причинила подобна мъка. По-скоро бих умряла.

Сюлейман продължаваше да я гледа мълчаливо.

Хурем се приведе напред и измъкна церемониалния кинжал от ножницата на кръста му. Преди Сюлейман да е успял да реагира, тя го стисна в дясната си ръка и допря острието до лявата си китка. Рубините и сапфирите, вградени в дръжката, блестяха.

— Ако вярваш в тези злостни клевети, кажи ми да си прережа вените и аз ще го сторя начаса. Предпочитам да умра, отколкото да ме подозираш в такова нещо. Дори да храниш само зрънце подозрение, кажи ми и аз ще спестя усилието на твоя бостанджи.

Сюлейман я гледаше. С всяка фибра от тялото си му се искаше да ѝ вярва. Искаше му се да ѝ вярва.

Изведнъж Хурем натисна кинжала. Кръвта пръсна по бялата ѝ риза и потече като червен поток по ръката ѝ. Сюлейман скочи към нея, измъкна кинжала от пръстите ѝ и го хвърли на пода.

— Хурем!

— Не — не искам да живея! Остави ме да свърша със себе си!

Той затисна раната с длан и съдра скъпия брокат, от който бе изработена робата му, за да я превърже. Хурем се дърпаше и плачеше истерично. Той я взе в прегръдките си и я залюля като дете, обзет от ужас, че би могъл да я загуби.

Нощ.

Муоми внимателно развърза брокатената превръзка, която все още покриваше китката на Хурем, и огледа раната под трепкащата светлина на свещта. Хурем не откъсваше очи от прислужницата си. Лицето ѝ блестеше от пот.

— Зле ли е? — прошепна тя.

— Острието е подминало основната вена, господарке — отвърна Муоми. — Ако беше резнала там, кръвенето можеше да не спре. — Започна да налага раната с лапа от билки, после я превърза с чиста ленена кърпа. — Трябва да си го направила много внимателно.

— О, така беше — отвърна Хурем и отпаднало се усмихна. — Бях бърза. Но внимавах много. Много.

Когато въведоха кислар агаси в покоите ѝ, Хурем се усмихваше. Аббас знаеше, че това можеше да е както добър, така и лош знак. Фактът, че се смееше, можеше да означава всичко. Представяше си, че в деня, в който наредеше да го екзекутират, тя щеше да е в отлично настроение.

Откакто Хафизе султан беше починала, Хурем бе заела мястото на валиде. Това означаваше, че Аббас вече не беше нищо друго, освен неин главен слуга, обект на хиляди капризи и твърде безпомощен. Нея я слушаше султанът, докато Аббас беше капитан на триста одалиски, непокорството, на които нарастваше с всеки изминал ден. Харем само на име. Някои от момичетата се бяха оплакали, че между краката им са се появили паяжини.

Той изпълни трите задължителни церемониални теманета и се остави на двамата си пажове да му помогнат да се изправи на крака. Хурем развеселена наблюдаваше сцената.

— Мой Аббас — измърмори тя.

— Твой слуга, Господарке на забулените глави.

Хурем освободи пажовете. Плисъкът на водата от златните чучури, изградени в четирите стени на стаята, щеше да попречи, ако

някой се опиташе да подслуша разговора им. Аббас потръпна от ужас. Тайните на Хурем никога не му бяха харесвали.

— Доволен ли си от поста си, Аббас?

— Да, господарке.

— Трепериш. Има ли нещо, което да не е наред?

Тя си играеше с него. Зиади! Вещица!

— Просто съм смазан от твоята красота.

Хурем отметна глава назад и се изсмя с цяло гърло.

— Аббас, направо си жалък.

Какъв смисъл имаше да е нещо повече от жалък, помисли си Аббас, след като отдавна бе престанал да бъде мъж и по някаква необяснима и за него самия причина все още не му се умираше?

— Да, господарке.

— Подозираш, че дворецовият палач може да е застанал зад гърба ти, стиснал в ръце своята връв за удушаване.

Аббас почувства как по лицето му избива пот. Не смееше да се обърне назад, но дори само със своите думи тя го беше накарала да си представи как въжето се впира в плътта под гушата му и силните ръце на палача затягат примката...

— Бедничкият Аббас. Няма никакъв бостанджи. Виж сам.

Той продължи да гледа право напред.

— Хайде. Погледни.

Той се подчини. Стаята беше празна, а водата от фонтаните подигравателно бълбукаше. Аббас отново погледна Хурем. Мразеше я. Тя го убиваше бавно. Не желаше той да има нито миг покой.

— Информацията, която ми даде за Гюзюл, е вярна. Поздравления.

— Господарке.

Тя се приведе напред, облегна брадичка на ръцете си и го огледа внимателно, сякаш го виждаше за пръв път.

— Тъй като Господарят на живота изглежда не използва много харема, ти си до голяма степен излишен, нали така, Аббас?

— Щом господарката казва — отвърна Аббас. Накъде биеше?

— От смъртта на Хафизе султан, Бог да я благослови и да я задържи вечно в рая, изглежда, че основната ти функция е тази на глава на моето домакинство. Нашите съдби са свързани.

— Това е голям късмет за мен.

Зелените очи го гледаха остро.

— Да, Аббас, но дали и аз съм извадила късмета да имам покорен слуга?

— Венец на покритите глави, живея, за да ти служа.

— Може би. — Тя дълго го оглежда и Аббас почувства как ужасът се настанява в гърдите му. — Помниш ли Джулия Гонзага?

Аббас леко се олюля на краката си.

— Може би става дума за някое от момичетата в харема?

— Може би. — Хурем отново се изсмя.

— А, сетих се. Онази, която не се хареса на Господаря на живота. Сега спи на дъното на Босфора.

— Спи в Пера, при гяурите.

Значи знаеше, помисли си. Можеше да се надява само на милостта ѝ. Проклетата малка вещица. Проклетата, проклетата!

— Защо го направи, Аббас?

Нима наистина мислеше, че ще ѝ каже и ще и позволи да се присмива над единственото достойнство, което му беше останало?

— Тя ми плати.

— Пренебрегнал си заповедта на султана за пари?

Аббас събра куража си.

— Кой не би го сторил?

Хурем плесна развеселено с ръце.

— А, много повече ми харесва, когато си искрен с мен, Аббас. Ти си змия, която се преструва на овца. Чувствам се много по-добре, когато ми показваш ноктите си.

— Ще умра ли?

— Искаш ли да умреш, Аббас?

— Една част от мен го желае.

— Няма да се опитвам да те спра. Разбира се, ти знаеш какво е наказанието за неподчинение на султана. Ще те забодат на остро копие и ще те оставят да издъхнеш така на слънцето. Казват, че отнемало три дни, понякога и повече...

— Моля те, господарке...

— Не очаквам от теб да се молиш, Аббас. Не затова те повиках тук.

— Какво искаш?

— Твоето подчинение. Твоето подчинение до деня, в който умра.

Аббас гледаше втренчено в шарения килим в краката си.

— Аз и без това съм роб. Няма значение кой ми е господарят.

— В такъв случай ще ми намериш някой, който да ми донесе главата на Ибрахим?

От самата идея му спря дъхът.

— ... Ибрахим?

— Мислиш, че ще те оставя да избегнеш смъртта ей така, без нищо ли, Аббас? Няма да разменя твоите три дни на агония просто за нищо, евнухо мой.

Аббас вдигна очи и срещна погледа ѝ. О, как би искал да изтрие тази триумфална усмивка от лицето ѝ! Как би искал да вземе един камшик и да нашиба тази малка зиади, докато не падне ридаеща на пода и не почне да лази в краката му. О, как би искал да я изнасили, да я държи безпомощна между бедрата си. Но всичко това беше извън неговата власт.

— Ще ти помогна — рече.

Аббас седеше на дюшека, който извади от нишата в стената, в скута му мъркаше бяла котка. Пръстите му нежно галеха козината ѝ. Вярваше, че — както учеше Мохамед — котките имаха душа също като хората, затова галеше любимката си така, сякаш беше човек.

— Какво мога да направя, малка зиади? Тя изправи огледало пред лицето ми и аз не видях нищо в него. Тя ми показва слабостта ми. Някога си мислех, че имам кураж. Но едно е да имаш куража да си играеш със смъртта, а съвсем друго — да я приемеш. Дори след всичко, което ми причиниха, пак бих могъл да бъда истински мъж, стига да имам достатъчно смелост да сложа край на мъките си със собствения си кинжал. Но не мога, не мога. Какво друго ми остава?

Котката измърка нежно, гальовно, големите ѝ зелени очи бавно примижаха в мрака.

— Щом иска да смаже Ибрахим, добре! Какво значение има за мен вече? Ще дам на Смеещата се нейния перфектен антипод — мъжът, който никога не се смее.

51.

Първата пролетна хубава вечер. Лежаха на дивана под светлината на свещите, а сърпът на луната висеше ниско над минаретата, изпълващи рамката на отворения прозорец.

— Остани завинаги тук — прошепна Хурем.

Сюлейман се усмихна.

— И какво ще стане с османлиите, ако го направя?

— Ако ще империята да се превърне на пух и прах. Не ме е грижа.

— Понякога... — Той не довърши изречението си. — Часовете никога не ни стигат, Хурем.

— Ще имаме ли такива това лято, господарю? Агата ще забие ли скоро големия военен барабан?

— Шахът на Персия стана прекалено нахален. Време е комарът да бъде смазан.

Хурем се нацупи. Понякога, помисли си той разнежено, тя беше досущ като малко дете. Той взе ръката ѝ и огледа ленената превръзка около китката. Потръпна при спомена за неприятната случка.

— А ти? — прошепна тя.

Сюлейман се усмихна.

— Нима си струва да извървя всичкия път до Персия заради някакво досадно насекомо? Ще оставя това на Ибрахим.

Хурем обви ръце около шията му и се притисна към него. Султанът почувства влажните ѝ сълзи върху кожата си.

— Наистина ли ще останеш този път?

— Достатъчно съм воювал, малка роксолана.

— Ами какво ще правим с Римския император, Карл?

— Папата призовава за съюз срещу нас. Иска Неапол и Венеция да се присъединят, за да защитят Средиземноморието. Ибрахим казва, че подобен съюз е неосъществим.

— Ибрахим... — подигравателно го изимитира тя.

— Доверявам се на преценката му.

— Дава ли ти някакви гаранции?

— Никой не може да гарантира каква ще е следващата стъпка на гяурите. Преди пет години собствените армии на Карл плячкосваха из Рим. Такива хора нямат чувство за чест. Кой може да предвиди какво ще направят подобни варвари?

Хурем отмести поглед встрани.

— Господарю, прости ми дързостта, че се намесвам, но снощи сънувах сън. Сънувах, че сключваш мирни договори с кралете на Неапол и Венеция. Ти им предложи санкции и договор. Беше преценил, че ако те се съгласят, ти ще си се подсигурил срещу Карл. Откажеха ли ти, това щеше да даде на твоите адмирали извинение да вилнеят покрай бреговете им цяло лято — така им каза ти. Мислиш ли, че сънят ми е добър?

Сюлейман я погледна, после отметна глава назад и избухна в смях. Подобен пресметлив ум у жена си беше чиста загуба! От нея би излязъл отличен везир. Не спираше да се изненадва от таланта ѝ на политик. Но може би в крайна сметка умът ѝ не бе напълно изхабен — не и докато Хурем споделяше мислите си само с него.

— Един ден ще те направя мой велик везир — пошегува се той.

— Един ден може би наистина ще трябва да го направиш — отвърна с усмивка тя. — Ще си взема Ибрахим за писар.

— Ибрахим по-скоро би умрял. — Сюлейман отново стана сериозен. — Не се подигравай с него. Без Ибрахим не бихме разполагали с това време заедно. Ибрахим ми помага да нося тежкия товар.

Хурем поглаждаше брадата му, а той наблюдаваше играта на мислите ѝ, изписана върху лицето ѝ. Тя прехапа долната си устна и започна да я дъвче — сигурен знак, че нещо се върти из главата ѝ.

— Какво има, малка роксолана?

— Нищо.

— Кажи ми.

Тя го погледна право в очите.

— Ибрахим. Понякога... ами, понякога... не се ли притесняваш, че той може... да злоупотреби... с властта си?

— Ибрахим? Не, разбира се.

— Просто в харема винаги се носят какви ли не слухове. Понеже не знам каква е истината, не спирам да се притеснявам за теб.

Сюлейман разтревожено приседна.

— За какви слухове говориш?

Хурем се поколеба.

— Не искам да говоря против Ибрахим. Нямах подобно намерение... Не тая никаква злоба към него...

— Какви слухове?

— Че се подиграва с исляма и се събира с гяурите. Че когато посреща пратеници, нарича себе си султан.

Сюлейман дълго я гледа, поразен. После отметна глава назад и се изсмя.

— Женски фантазии!

Хурем наведе глава.

— Съжалявам. Не бива да повтарям историите, които чувам. Те почти винаги се оказват груби лъжи. Но до мен достигат толкова много неща, че когато не те видя, не знам на кое да вярвам.

— Ибрахим е безразсъден и обича да се хвали. Но никога не би ме предал.

— Прощаваш ли ми?

— Какво има да ти прощавам?

Хурем се усмихна като малко дете, на което са казали, че няма да бъде напляскано за извършената от него пакост. Тя бавно се изправи. Косата, ръцете и стъпалата ѝ бяха боядисани с къна, очите ѝ бяха плътно очертани с въглен. Неочаквано тя извърши трите церемониални поклона, очаквани от всяка една одалиска, доведена до леглото на султана за първи път. Сюлейман развеселено гледаше как разкопчава перлените копчета на копринената си риза. Зърната ѝ бяха боядисани с хашиш. Това беше любим трик на момичетата от харема. Когато султанът засмучеше гърдите им, той щеше да погълне малко количество от дрогата, която по-късно щеше да засили оргазма му.

Гола до кръста, тя падна на колене и запълзя към дивана като обикновена слугиня. Бялата коприна на шалварите ѝ беше прозрачна и през нея ясно прозираше закръглеността на бедрата и ханша ѝ.

Дъхът му се спря в гърлото. Точно когато си мислеше, че знае всички нейни трикове, тя се обличаше или се държеше по най-неочакван начин. Изглежда разполагаше с безгранично въображение, винаги представяше някоя нова игра, за да го задържи заплепен.

Тя беше неговият харем, помисли си Сюлейман. Равняваше се на хиляда жени.

Хурем стигна до основата на дивана и с традиционно смирение целуна краката на султана, после отново запълзя към него. Но тя добави нещо ново към ритуала и Сюлейман почувства как устните ѝ се плъзгат към слабините му. Ахна, когато пръстите ѝ разхлабиха колана на робата му, за да ѝ дадат повече простор за действие.

Чернокожите глухонеми, застанали на стража пред вратите, не можеха да чуят стоновите му. Един паун, шумолящ в лалетата под прозореца, вдигна стресната глава, после продължи да си кълве нещо. Въздишките на султана се смесиха с ромона на водата във фонтаните, а луната се спусна под клоните на чинарите. Пламъкът на свещите потрепна и загасна.

Градът приличаше на огромна цветна мозайка под дългите игли на минаретата и блестящите куполи на джамиите. Канунът на Мехмед Фатих повеляваше всички къщи да бъдат боядисани в съответствие с религията на техните обитатели. Там, където живееха арменци, постройките бяха сиви, гетата в жълто бяха на евреите, тъмносивото бе цветът на гръцкия квартал. Турските къщи бяха боядисани в жълто или червено, въпреки че хората от двореца бяха задължени да боядисват своите домове в черно.

Това правеше по-лесно намирането на къщата на дефтердаря. Аббас премина през пълните с народ улици на Стамбул. Анонимността му беше гарантирана от черното фередже, с което се беше забулил. Къщата на Рустем бе изненадващо голяма, иззидана от червен камък, със собствен заден двор. Един паж въведе евнуха вътре. Рустем седеше в един павилион в дъното на двора. Наблизо ромолеше мраморен фонтан.

Дефтердарят направи кратко темане и покани Аббас да седне срещу него върху тъмночервения дамаски килим. Чернокож паж им поднесе шербет и постави сребърна табличка със сладкиши помежду им.

— По каква причина ми е оказана честта да бъда посетен от кислар агаси? — попита Рустем.

— Идвам по заръка на господарката Хурем.

Аббас забеляза, че по лицето на домакина му не се появи дори искрица интерес. Този човек наистина имаше лице на статуя.

- Е? — подкани го Рустем накрая.
- Изглежда, че имате един общ интерес.
- Какъв може да е той?
- Вие самите.

А, ето я и реакцията, помисли със задоволство Аббас. Не беше кой знае какво, просто леко трепване на мускулите на едната му страна, придружено с вдигане на очи за миг. Но достатъчно.

- Сигурен съм, че имаш намерение да ми обясниш, Аббас.

Аббас знаеше за корумпираността на Рустем, но беше запазил мълчание. Веднъж попаднал в харема, той бързо бе научил, че такава ценна разменна монета като информацията не бива да се пилее с лека ръка.

Тя можеше да се използва във всеки един миг, за да се вдигне залогът, надвиснал над нечия глава. Като залога, който му бе определила Хурем.

В качеството си на дефтердар, Рустем отговаряше за събирането на данъците от тимариотите, феодалите воители, на които султанът бе раздал малки имения като благодарност за вярна служба. После спахиите събираха в натура данъците от местните селяни, преобръщаха ги в пари, удържаха си една част заради направените разходи, после представяха баланса на правителството.

Но земята си оставаше собственост на султана и след смъртта на някой спахия тя трябваше да бъде върната обратно на държавата. Това бе един от основните принципи на османската система. Единствен султанът можеше да наследява земи и богатства.

Аббас се приведе напред.

— Венецът на забулените глави ме помоли да ти кажа името на един човек: Хаким Дюргюн. Изглежда, че миналата година е починал от чума. Но продължава да обработва своя тимар до Адрианопол. Забележително трудолюбив дух, не мислиш ли, Рустем?

— Наистина забележително. Ще проверя тази работа.

— Има и други истории. Има един тимариот от Румелия, който е умрял преди четири години. Долу-горе по същото време, когато ти си станал ковчезник. Оттогава насам той е започнал да взема по осем аспри на овца от своите селяни. Но ти не си направил нищо по въпроса и с този мъртвец. Дали защото се страхуваш от духове, или защото самият ти получаваш по две аспри на всяка овца?

Рустем не направи опит да отрече, но Аббас и не беше очаквал. Подобно нещо не бе в природата на дефтердаря.

— Откъде имаш информация за всичко това?

— Там, където има дори един чернокож евнух, аз имам свое ухо, Рустем. Имам още много истории за разказване.

— Разбирам. — Рустем си избра един сладкиш и бавно го задържа. — Какво искаш? Пари?

— Не съм дошъл тук по своя инициатива. Господарката Хурем ме праща.

— Тя няма нужда от пари.

— Разбира се.

— В такъв случай ще ми иска услуга?

— Много повече от това, Рустем, много повече.

— Казвай.

— Тя иска съюз.

За пръв път от началото на разговора им Рустем вдигна очи и погледна директно Аббас. Бяха сиви, забеляза евнухът. Ноемврийски очи. Не бяха студени. Просто сиви и празни.

— Ще бъде интересна сделка. Тя не знае ли, че Ибрахим е мой патрон?

— Разбира се, че знае. Не мислиш, че бих държал подобно нещо в тайна от нея, нали?

— Мисля, че би й казал точно толкова, колкото трябва да й се каже, но не повече.

Аббас не обърна внимание на хапливата забележка.

— Разбрах, че ще придружаваш везира по време на похода на изток.

— И какъв интерес може да има втората кадъна към една военна кампания срещу Персия?

— Никакъв. Единственият й интерес е към Ибрахим.

Рустем свъси вежди, сякаш размишляваше върху сложна математическа задача.

— Той е най-могъщият човек в империята. Като изключим султана, разбира се.

— И в това е най-голямата му слабост. Ако започне да вярва прекалено в своята власт, един ден може да осъмне без глава на

раменете си. Хвалбите и перченето му вече са повод за скандал както в двора, така и из базарите.

— Това е очевидно. Но какво очаква от мен господарката Хурем?

— Искать доказателства за това, че е предател.

— Ибрахим упражнява властта, която му е дадена от самия султан. Това едва ли може да се нарече предателство.

— Упражнява я прекалено свободно.

— А ако не намеря начин? — Рустем си избра още един сладкиш.

— В такъв случай някоя вечер, когато султанът се намира между бедрата на Хурем, тя ще му прошепне в ухото как злоупотребяваш с данъците от тимариотите и си играеш с феодалните владения.

Аббас внимателно наблюдаваше лицето на мъжа отсреща, но по него нямаше страх, просто мрачно признание за претърпяно поражение — все едно бе загубил на шах. Рустем познаваше математиката на властта. Хурем имаше власт над него, така че той трябваше да се подчини.

— И на каква награда мога да се надявам, в случай че се окажа достатъчно могъщ съюзник?

Аббас се изненада от въпроса.

— Животът ти.

— Искать повече от това, Аббас. Кажй й, че мога да бъда неоценим слуга. Но искам много повече в замяна.

— Ще й предам — отвърна Аббас.

По-късно, докато вървеше по обратния път към двореца, Аббас подмина труп на кон, оставен да умре в една канавка. Кучетата го бяха наръфали и вътрешностите му бяха измъкнати навън през една дупка в корема. На Аббас му се стори, че вонята, която се разнасяше от мъртвото животно, бе по-приятна както от всичките парфюми на Хурем, така и от миризмата на Ибрахимовия дефтердар.

Галата

Галата лежеше срещу хълма Сераглио, на другия бряг на Златния рог. Над квартала високо в небето се очертаваше кръгла кула, построена от генуезки майстори — най-високата точка в укреплението на града. Основата на хълма бе изпъстрена от малки къщички и дюкянчета, а до пристанището се намираха домовете на еврейските и генуезките пълномощни агенти. Тук имаше бербери от Африка и араби от Червено море, складовете им преливаха от стока — вносни подправки, слонова кост, коприна, стъкло и перли. В някои от малките дюкяни дори се сервираше вино и арак — прозрачно неподсладено анасоново алкохолно питие. Миризмата на риба и сол откъм Босфора надвиваше вонята на мухъл, носеща се из целия град. Дворците на Пера гледаха към града от високите части на хълма — сякаш богатите чуждестранни търговци желяеха да се издигнат над вулгарната търговска тълпа, от която всички те зависеха.

Лудовичи държеше къща в квартала, но никой не живееше в нея. Целта ѝ беше да служи като неутрален терен, където да получава информация и да дава бакшиши на дворцовите служители. Неспирните посещения на паши от правителството в разкошния му дворец щяха да събудят подозрение и да предизвикат разследване.

Къщата бе боядисана в жълто, цветът на евреите. Вътре беше оскъдно обзаведена с ниска маса от кедрово дърво, по пода бяха пръснати възглавници и килимчета; богатата персийска коприна до известна степен прикриваше скромността на интериора.

Аббас седеше до масата със скръстени по турски крака. Четирима пажа бяха необходими, за да му помогнат да отпусне огромното си туловище на пода. Сега седеше мълчаливо, а вниманието му бе насочено към сладкишите в сребърната чиния пред него. Когато изяде и последния, той изискано потопи пръст в сребърната купичка с ароматизирана вода, поднесена му от един от слугите на Лудовичи.

Идваше тук веднъж месечно, скрит под тежкото черно фередже, за да се срещне с приятеля си. За Лудовичи Аббас се беше превърнал в

безценен източник на информация от вътрешния свят на Топкапъ — винаги готов да съобщи нещо на някого или да предаде бакшиш. В началото Лудовичи се беше опитал да му говори като на приятел, но онзи Аббас, когото бе познавал, го нямаше. Беше се затворил в себе си, прекалено засрамен или прекалено огорчен, за да говори за миналото. Изглежда не извличаше и никакво удоволствие от своите посещения — и Лудовичи се чудеше защо изобщо идва. Може би защото той бе единствената му връзка с Джулия.

— Как е Джулия? — попита Аббас, както винаги.

— Тя е добре, Аббас, добре е.

Аббас кимна и за миг върху лицето му се изписа отчаян укор. Той никога не питаше каква точно е връзката между нея и Лудовичи.

— Как върви бизнесът?

— Добре, благодарение на твоята помощ.

Аббас сви рамене. Разговорите за търговия го отегчаваха.

— Не може да остане още дълго в Стамбул — рязко рече той.

— Аббас?

— Трябва да я махнеш от града. Тук вече не е безопасно за нея. Дори и в Комуниста Магнифика.

— Какво се е случило?

— Просто политика, Лудовичи. Повярвай ми, знам колко голяма е опасността.

Лудовичи поклати глава, за да печели време. Не можеше да направи това.

— Няма да е лесно. Къде би могла да отиде?

— Няма значение. Моля те, Лудовичи. Направих всичко, каквото можах, за да я предпазя. Ако искаш да ѝ помогнеш — ако искаш да помогнеш на мен, — изведи я от Стамбул възможно най-бързо.

— Ще направя каквото мога.

Аббас се приведе напред, сграбчи китката му в юмрука си.

— Не, Лудовичи, ти трябва незабавно да я изведеш от тук!

— Добре — отвърна Лудовичи.

Аббас доволно кимна.

— Добре — каза той. — А сега нека да се занимаем с бизнеса.

Хиподрумът

Сюлейман беше яхнал един чисто бял кападокийски кон и оглеждаше армията, която минаваше през Атмегдан, за да поеме към бреговете на Юскудар. Той знаеше, че зад него, върху решетъчната платформа стоеше със спуснат воал Хурем и също наблюдаваше. Присъствието ѝ му помагаше да се справя с все още глождещите го съмнения относно правилността на решението му да остане.

Хиподрумът се тресеше от шума на тежко натоварените с провизии каруци и на обсадните машини, от чаткането на подкови откъм кавалерийските ескадрони и тропота на обувките с метални шипове на еничарите, от тимбалите, флейтите и барабаните.

„Трябваше да съм начело“, мислеше си Сюлейман. Там бе истинското му място. В края на краищата това бе неговият дълг!

Забеляза развятото бяло наметало насред прахта. Ибрахим препускаше към него. Мрачното изражение върху лицето на великия везир не помогна на Сюлейман да се пребори с чувството си за вина.

— Благослови ни, господарю. Бихме искали да си с нас!

— Трябва да победите Багдад — извика Сюлейман в отговор.

— Ще смажа шаха, както ми нареди! — Ибрахим дръпна юздите на коня си и застана до Сюлейман, за да огледа процесията.

Първо вървяха азабите, нередовната пехота, престъпници и главорези, които бяха дошли, за да се бият за плячка или да умрат и да отидат право в рая. Нямаше какво да губят и щяха да бъдат начело във всяка една битка. Ибрахим ги наричаше „пълнеж за крепостните ровове“.

Редовната кавалерия — спахиите към Портата — подмина шумно. Конете им бяха покрити с чулове от злато и сребро, седлата им бяха инкрустирани със скъпоценни камъни, конусообразните им шлемове и ризниците им блестяха на слънцето. Сами по себе си спахиите бяха истински спектакъл със своите роби от пурпурни, кралскосини и яркочервени коприни, сатен и кадифе, бродирани със злато според техния ранг. Всеки ездач носеше по два колчана — за стрелите и лъка, а в дясната си ръка държеше копие. От седлата висяха ятагани, обсипани със скъпоценни камъни, и стоманени тояги.

Над главите им плющеше яркочервеното им знаме.

Следваха ги еничарите. Огромните китки пера от райска птица се вееха на вятъра като подвижна гора, тъмносините им надиплени мантии се поклащаха в такт с всяко тяхно движение, през раменете им

висяха праметнати мускети. Всички носеха издължени дервишки шапки в чест на Хаджи Бекташ, техният основател, и всеки легион вървеше със своята почетна емблема — огромен меден казан. Над тях се вееше бял флаг, украсен с огнения меч на Мохамед и бродиран със златен текст от Корана.

Начело беше агата им със своя отличителен знак — копие с три конски опашки.

Всяко едно от мустакатите лица бе с европейски черти. Това бе силата на Османската империя, помисли си Сюлейман. Най-плашещото ѝ оръжие — елитните еничарски корпуси, черпещи своята свежа кръв от християнските среди. Както повеляваше ислямът.

После идваха дервишите, голи, с изключение на зелените престилки, обримчени с мъниста от слонова кост, и високи шапки от кафява камилска вълна, припвяващи строфи от Корана или изпълняващи своята церемониална музика на флейти и рогове.

Наоколо препускаха свободни ездачи, дългите им коси под шапките от леопардова кожа се вееха зад тях, раменете им бяха покрити с дълги наметки от лъвска или мечка кожа, а конете им — украсени с кожи и пера. Това бяха съгледвачите, религиозните фанатици, способни на такива самоубийствени набези, които никой друг не би се осмелил да предприеме.

Накрая идваше редът на членовете на Дивана, съдиите с техните зелени тюрбани и поръбени със скъпи кожи роби, везирите с техните обсипани със скъпоценни камъни коне. Покрай тях вървяха камили, носещи на гърбовете си Корана и свещен къс от светия камък Кааба, скрит под лъскавите зелени гънки на флага на исляма. Върху флага се поклащаше и подрънкваше миниатюрен Коран от бронз.

Най-отзад вървяха тежки каруци, натоварени с жито, камилите се превиваха под тежестта на барута и оловото.

„Трябваше да вървя начело“, за пореден път си помисли Сюлейман. Това не беше редно. Трябваше да е с тях.

— Ще ти донеса главата на шаха! — извика Ибрахим.

Сюлейман внезапно потръпна. Какво му беше казала Хурем? „Не се ли страхуваш, че може да злоупотреби с властта, която си му дал?“

Хвана юздите на Ибрахимовия кон и го придърпа към себе си.

— Трябва да си върнем Багдад — каза той. — Като Защитник на вратата аз съм се заклел да я защитавам.

— Доверил си се на мен, господарю. Ще направя всичко по силите си, за да ти служа.

Очите на Сюлейман се спряха на Ибрахим. Да, беше му се доверил. Дано не се окажеше, че му е вярвал прекалено много.

Пера

Джулия седеше на терасата и се припичаше на слънце. Лудовичи се спря на мраморните стъпала към градината и се загледа в нея. Беше красива, каза си, болезнено красива. Да можеше да я накара да изпита към него онова, което някога трябва да беше изпитвала към Аббас! Сега беше негова, но принудително. Всъщност тя бе затворничка. Не можеше да избяга от него, защото се страхуваше за живота си. Върнеше ли се във Венеция, баща ѝ щеше да я обезнаследи заради миналото ѝ на конкубина, а старият Серена, нейният съпруг, най-вероятно щеше да я изпрати в манастир. Нямаше да я смятат за нещо повече от най-обикновена проститутка. Християнското им милосърдие не беше по-добро от фанатизма на мюсюлманите, които те така силно мразеха. За една жена честта бе всичко.

Тя вдигна очи и забеляза погледа на Лудовичи. Беше облечен в кафтан в ръждив цвят и когато ходеше, копринената материя приятно шумолеше. Харесваше му да играе ролята на ренегат сред останалите жители на Комунита. Османлийските дрехи и обичаи, които бе възприел, подчертаваха презрението му към Венеция.

— Приятно е на слънце — каза той.

Тя отново вдигна очи от книгата, която четеше, но не се усмихна. Толкова е далечна, помисли си той. Ангел, изваян от лед. Знаеше, че е способна на огромна страст, но тази страст оставаше скрита от него.

Онази сутрин собственоръчно я беше измъкнал от Босфора. Споменът още го преследваше. Беше полугола и той ахна, когато я видя. Но когато посегна да я издърпа, забеляза, че е посиняла от студ и от задушаване. Първото му усещане от допира до нея бе хлад. Подобна на мраморна статуя: красива, студена, безжизнена.

Седмици след това дълго боледува. По-късно, когато бе достатъчно добре, той ѝ разкри истината, че я бе спасил Аббас. Тя може би и без това го подозираше, защото прие новината спокойно, поне външно. Но потъна в депресия, която продължи с месеци.

Обличаше се и се държеше като вдовица. И Лудовичи разбра: тя още го обичаше. Макар той все едно да беше мъртъв за нея.

Какво щеше да прави? От тазсутрешната си среща с Аббас не мислеше за нищо друго и изведнъж му хрумна, че той също се бе държал на дистанция от нея. За него тя бе като ангел, който несъзнателно бе затворил сред градините на своя дворец. Идол, прекалено свят, за да бъде докоснат. Знаеше колко много я беше обичал Аббас. Да му я отнеме, щеше да е равносилно на предателство.

Но Аббас искаше от него да я отпрати. Или трябваше да го стори, или да признае, че я иска за себе си. Аббас вече не можеше да я има. Лудовичи се отвращаваше от жестокостта, с която се бяха отнесли към някогашния му приятел, но не можеше да отрича очевидното. Той седна.

— Трябва да поговорим.

Джулия остави книгата настрана и го погледна с леденосините си очи. Някога Аббас я беше описал като видение, спомни си Лудовичи. Да, тя сякаш не беше от този свят.

— Джулия, живееш под моята закрила повече от две години.

— Знаеш, че до края на живота си ще съм ти благодарна за това, което направи за мен — отвърна тя.

— Щастлива ли си тук?

— Не, Лудовичи. Не съм.

— Защо?

Въпросът, изглежда, я изненада.

— Самотна съм.

Лудовичи разпери ръце.

— Какво мога да направя? Ако си тръгнеш, ще бъдеш в опасност. А във Венеция... — Той безпомощно сви рамене.

Тя нищо не каза. Без мъж покровител беше загубена.

Какво можеше да се направи, питаше се Лудовичи. Тя беше омъжена. Серена все още беше жив. Не можеше да я изпрати обратно при него. Тук пък трябваше да пази присъствието ѝ в дълбока тайна. *Corro di Dio!* Какви ги мислеше! Та той я искаше! По дяволите Аббас! Чувството му за вина нямаше да върне мъжествеността на стария му приятел!

Тя изглежда четеше мислите му.

— Кажи ми — попита тя неочаквано, — виждаш ли го понякога?

— Да. От време на време.
— Пита ли за мен?
— Не — излъга Лудовичи.
Очите ѝ се насълзиха.
— Бедният Аббас — прошепна тя.
Той се пресегна и хвана ръката ѝ. Беше топла.
— Ще се опитам да ти помогна да разпръснеш самотата — каза
той. Не, Аббас, няма да я отпрати. Ще остане тук. С него.

53.

Вратата беше леко откrehната и трепкащата жълтеникава светлина на свещта танцуваше в тъмния коридор. Лудовичи поспря за малко, ушите му заглъхваха от ударите на сърцето му. Устата му беше пресъхнала.

Бутна вратата. Джулия седеше пред тоалетката и решише косата си. Копринената ѝ нощница сияеше в тъмнината при всяко нейно движение. Тя забеляза отражението му в огледалото и замръзна от изненада.

Лудовичи също видя собствения си образ, златистата си брада, решителния, но разфокусиран поглед на очите си.

Джулия остави четката.

— Лудовичи?

Той застана зад нея, отпусна длани върху раменете ѝ и срещна погледа ѝ в огледалото. Не изглеждаше уплашена, нито дори изненадана.

— Стани и се обърни към мен — прошепна дрезгаво той.

Проследи с ръце извивката на раменете ѝ. Не, не бяха от мрамор, помисли си той. Бяха меки, закръглени и топли. Беше наистина самотна. Нощницата следваше контурите на тялото ѝ и прилепваше към тях. Гърдите ѝ бяха твърди. Между тях висеше малко златно кръстче.

Достатъчно се е правил на лоялен джентълмен християнин, каза си Лудовичи.

Пръстите му се впиха в предницата на нощницата ѝ и я разкъсаха по цялата ѝ дължина, смъкнаха я от раменете ѝ.

— Съвършена си — прошепна той.

Целуна шията, раменете, гърдите ѝ. Зърна отражението ѝ в огледалото. Джулия не помръдна. Взе я на ръце и я положи на края на леглото. Дълго беше очаквал този момент.

Тя го наблюдаваше, докато той се събличаше. Продължаваше да не помръдва и да не продумва.

Той се надвеси над нея, стенещ от нарастващата болка в слабините си. Целуна отново нежната извивка на шията ѝ, вдъхна жадно аромата на косата ѝ и после я облада. Джулия лежеше неподвижна под него и го наблюдаваше.

Лудовичи се отпусна отгоре ѝ, неспособен да срещне погледа ѝ. Беше посегнал да вземе наградата си, но тя бе изчезнала. Беше вкусил от перфектността, но вкусът в устата му бе горчив. Разочарование.

Азербайджан

Рустем вече беше пресметнал, че ако не се обвържеше прибързано, можеше да извлече полза от разкритията на кислар агаси, независимо на коя страна щеше да се претърколи хвърленият зар. Явно бе, че предстои конфронтация между Хурем и Дивана. Въпрос на политика бе да не те открият в нито един от двата лагера по време на конфликта. Или още по-добре — да бъдеш и в двата.

Следователно щеше да окуражи амбициите на Ибрахим. Успееше ли великият везир, тогава Рустем щеше да е на негова страна. Провалеше ли се, щеше да си поиска наградата от Хурем.

Дълъг поход през самотните степи на Анадола. Огромната армия се придвижваше по платото, оставяйки след себе си пращен облак, който бавно се издигаше нагоре. Чакалите се стряскаха в съня си; селяните, извели на паша ангорските си кози и блеещите овце с плоски муцуни, стояха сред полето и гледаха втрещено.

Дългата колона напредваше сред това диво място. Съгледвачите преброяваха предварително района, камилските кервани и тежките оръдия трополяха по изровените прашни пътища, колоната се простираше чак до хоризонта. Докато си проправяха път на изток, лятото отлетя. Най-сетне стигнаха до подножието на огромните планини на Азия и зърнаха собствените си брадати и прашни отражения в студените неподвижни води на езерото Ван.

Продължиха през планините, спряха пред облицованите със син фаянс куполи на Табриз. Ибрахим бързаше да се срещне с шах Тамасп, но той отказваше да се бие, нямаше желание да поеме риска да изпрати кавалерията си срещу еничарската артилерия и вместо това се измъкна в планините край Султания.

Войниците чувстваха първите хладни тръпки при настъпването на есента, потръпваха и вдигаха уплашени погледи към небето.

Ибрахимовият личен пряпорец, копие с шест конски опашки — само султанът имаше повече, — стърчеше, забит в твърдата черна земя. Шатрата плющеше и се издуваше на вятъра. Платото бе заобиколено от планини с остри като бръснач склонове, сиви, мрачно — злокобни на фона на покритото с облаци небе.

Ибрахим седеше умислен върху подвижния трон, украсен със слонова кост, абанос и седеф. В шатрата бяха запалени медни мангали, за да прогонват студа. И това беше през лятото!

Рустем потръпна при мисълта как щеше да бъде, ако се наложеше да прекарат тук една цяла зима. Дефтердарят се наведе и докосна чело до дебелия килим на пода.

— Рустем! Не трябваше ли да охраняваш кервана и коприните?

Рустем не пропусна да долови твърдата нотка в гласа на Ибрахим.

Покровителят му бе в опасно настроение. Неприятностите от последните няколко седмици бяха почнали да си казват думата. Бързата решителна победа, която бе предвкусвал, не беше дошла.

— Мислех, че мога да ти бъда от полза, господарю.

— С какво? Да ми помогнеш да си преброя парите ли? Мога да го правя достатъчно добре и сам.

— Става дума за шаха, господарю.

Лицето на Ибрахим почервения от гняв. Великият везир очевидно желаше отчаяно тази победа. Това щеше да попречи на трезвата му преценка.

— Шахът! Шахът е като чакал! Тича пред нас, после ни следва по дирите, за да се нахвърли свирепо върху онова, което сме убили...

Речта му беше много добра, помисли си Рустем, но това нямаше да реши проблема.

— Съгледвачите ни още ли не са открили армията му?

— Продължава да се крие някъде из планините.

— Може би има начин да го принудим да се покаже.

Очите на Ибрахим блеснаха от отчаяна надежда.

— Как, Рустем?

— Ако му предложиш примирие...

— Никога! Заклел съм се да го смажа!

— Нямах си работа с велик европейски крал, господарю. Шахът не е нищо друго, освен най-обикновен чакал, както сам каза. Паразит, който трябва да бъде смазан. Няма нищо позорно в това да му предложиш да сключите примирие само за да го подлъжеш да се покаже от бърлогата си.

Ибрахим внезапно стана и започна да крачи нервно из шатрата.

— Как ще го открием?

— Можеш да си напълно сигурен, че суфавидите ни наблюдават. Всеки самотен пратеник, напуснал лагера ни, ще бъде заловен.

— Да, а носът и ушите му — отрязани и изпратени ни обратно в кожена кесия!

— Може би шахът няма желание да прекарва всяко следващо лято в криене из планините. Не може вечно да е във война с нас. Подобно на всички еретици, ще се хване за всяко светилище, където да може да подхранва и разпространява лъжите си.

Ибрахим доближи до изхода на шатрата и погледна към дивите планини. С настъпването на следобеда, небето беше станало оловносиво, тъмната сянка на дъждовните облаци пълзеше към тях с бързината на тежка кавалерия.

— Трябва да го изкарам на открито — измърмори Ибрахим.

Рустем пое дълбоко дъх. Сега беше моментът. Беше преценил риска и знаеше, че си заслужава да го поеме. Сегашното му поведение щеше да определи богатството и съдбата му в бъдеще. Не можеше да остане писар на великия везир до края на живота си.

— Нека аз да му отнеса посланието ти.

Ибрахим се обърна. Изражението му претърпя драматична промяна.

— Ти ли, Рустем? — Отметна глава назад и се засмя.

— Мога да подмамя чакала вън от дупката му, господарю. Сигурен съм в това.

— Къде се е чуло и видяло един дефтердар да изпълнява ролята на пратеник?

— Не мога да остана дефтердар завинаги.

Ибрахим разпозна амбиция, подобна на неговата, и кимна с разбиране. Отново стана сериозен.

— Какъв е планът ти?

— Запечатано писмо от теб, господарю, в което му предлагаш Табриз и Азербайджан в замяна на светения град Багдад. И в което го уверяваш, че ще се съобразяваме с източните му граници.

— Никога няма да повярва, че сме склонни да сключим подобна сделка.

— Мога да го убедя. Имаш дубликат от личния печат на Сюлейман. Ако и той присъства върху писмото, няма как да не повярва, че предложението ни е истинско.

— И ако го убедиш да преговаря?

— Ще изкараме него и войниците му на светло. И ще ги избием.

Ибрахим поклати глава. Бурята вече бе започнала. Пламъците в мангала подскочиха живо при един внезапен полъх на вятъра.

— Никога няма да повярва — повтори Ибрахим.

— Нека да опитам.

Беше обещал на Сюлейман да му донесе главата на шаха. Не можеше да си позволи още един провал след случилото се при Виена. Не и докато тази вещица Хурем настройваше султана против него. Нуждаеше се от тази победа.

Ибрахим вдигна ръка към Рустем с дланта нагоре.

— Искam го, Рустем. — Стисна пръстите си в юмрук. — Ако ми го докараш, наградата ти ще надхвърля и най-смелите ти мечти.

Рустем прие думите с поклон, но по лицето му не се четеше нито задоволство, нито благодарност. Вече беше пресметнал всичко наум. Знаеше какво означава това. За Ибрахим. Или за Хурем.

54.

Шах Тамасп огледа внимателно нещастника пред себе си. Мъжът беше докаран от двама съгледвачи с превръзка на очите и окован във вериги. Лежеше по лице върху дребните камъчета и праха при входа на палатката, а към врата му бяха притиснати два остри ятагана, докато шахът четеше донесеното му послание.

Показа писмото на моллата и на генералите, които седяха от двете му страни. Те мълчаливо поклатиха глави. Какъв ли номер им замисляше великият везир на султана? Когато всички огледаха писмото, шахът го прочете за трети път. Беше млад мъж с тънки, жестоко стиснати устни и тъмна, добре поддържана брада. Дългите му пръсти галеха пергамента, малките кафяви китки, подаващи се изпод ръкавите на робата му, бяха тънки и тъмни като орех. Когато заговори, гласът му звучеше пискливо като на момиче.

— Как се казваш, пратенико?

Пленникът повдигна глава на няколко сантиметра от земята.

— Рустем, господарю. — Металносивата му брада бе покрита с прах и съсиреци кръв. Стражите се бяха престарали.

— Какъв чин имаш, Рустем?

— Дефтердар, господарю.

— Ковчежник? Откога османлиите са започнали да изпращат ковчежниците си като посланици?

— Великият везир ми вярва, господарю.

Шахът отново огледа мъжа в краката си. Беше блед от изтощение, но нямаше вид на уплашен. Забележителен човек, доколкото можеше да се съди по онази част от лицето му, която не бе скрита от превръзката.

— Значи Ибрахим е готов да преговаря за мир. И султанът му ли е на същото мнение?

— Ибрахим се радва с доверието на Господаря на двата свята. Има неговата тугра, личния му печат.

— Да, виждам.

— Ще подкрепи всеки мир, сключен от моя господар Ибрахим.

— Пратенико Рустем, можеш ли да ми кажеш защо твоят Господар на два свята не води лично армията си срещу нас — така, както правеше баща му навремето?

— Уморен е от войни, господарю. Желает единствено мир.

Шахът сви рамене. Може би. Може би. Предложението му се струваше разумно. Но не беше ли прекалено разумно? Все пак, ако беше искрено, щеше да подари на своите съмишленици една велика политическа победа. Те едва ли хранеха никакви надежди, че ще успеят да удържат Багдад, побеждавайки армиите на османлиите. Когато Ибрахим се умореше да го преследва из планините и се върнеше в Стамбул, той щеше да си върне Табриз и Багдад, но на следващата година всичко щеше да се повтори отново.

В крайна сметка беше принуден да преговаря. Така щеше да спечели мир и ценна територия. Както и допълнително заблудени души, които да бъдат приобщени от неговите духовници.

И все пак.

— Подобен договор може и да е възможен, пратенико Рустем. Но трябва да се срещна с господаря ти на място, което аз посоча, и двамата да бъдем придружавани единствено от личните си телохранители.

— Съмняваш се в Ибрахимовата чест?

Шахът се усмихна.

— Съмнявам се в способността му да устои на изкушението.

Той кимна на двамата стражи, които изправиха Рустем.

— Ако се съгласи с условията ми, кажи му, че приемам предложението му. Върви си с мир, пратенико Рустем.

Стражите го повлякоха навън. Шахът наблюдаваше как го качват на един кон, все още окован и с превързани очи, и го повеждат на юг сред редиците от палатки. Отново се замисли за Сюлейман. Османлия, който да желае мир? Или беше лъжа, или признак на слабост. Да става, каквото Аллах реши, каза си Тамасп. Нещата щяха да се изяснят скоро.

Вятърът беше хладен. Беше уморен от криене в планината.

— Ако вървиш по хребета, ще стигнеш до долината, в която лагеруват вашите хора — каза персиецът и смъкна превръзката от очите на Рустем. Другият ездач го освободи от веригите.

Рустем примигна. Единият от придружителите му, братат главорез с очукан шлем на главата, го дръпна за брадата.

— Следващия път като се срещнем може би шахът ще ми разреши да си потопя меч в кръвта ти. — Той се ухили.

Рустем подмина без внимание репликата. Дръпна юздите на коня си. Беше се оказал прав, рискът беше незначителен. Оставаше му само още едно просто нещо, за да завърши работата си.

Бедният Ибрахим. Прекалено много бе завладян от идеята за героичното, за да има истински успех като везир. Истинското величие изискваше по-аналитичен и хладен ум. Някой със способност да вижда възможности по време на криза.

Някой като него.

Двамата персийци препуснаха обратно и той остана сам във високата степ. Сега, далеч от чужди погледи, можеше да си позволи лека вледеняваща усмивка. После пое към лагера.

Лицето на Ибрахим издаваше любопитство, учудване и задоволство. Барабанеше с пръст по страничната облегалка на трона си, в такт с плющенето на стените на шатрата, в които се блъскаше и въздишаше студеният вечерен вятър.

— Значи намери шаха? — каза той накрая.

— Да, господарю.

— Отвели са те до лагера му със завързани очи, без съмнение.

— Да, господарю.

— Добре ли се отнесоха с теб?

— Сносно, господарю.

Ибрахим го огледа. Робата на Рустем бе изпокъсана и мръсна. Брадата му се беше втвърдила от мръсотия. Светлосивите очи не издаваха нищо.

— Устната ти е сцепена.

— Нищо работа.

Неочаквано Ибрахим се засмя.

— Аз пък си мислех, че никога вече няма да те видим. Каква загуба щеше да бъде това за света на поезията и дебатите!

— Не мисля, господарю — отвърна Рустем. Изглежда бе загубил способността си да иронизира.

Е, не биваше да се изненадва от това, помисли си Ибрахим. Понякога се развличаше, като си представяше, че отрязва горната част от скалпа на Рустем със сабята си — все едно, че белеше рохко яйце, а когато надничаше вътре, установяваше, че няма мозък. Само едно сметало.

— И така, как реагира шахът на нашето предложение за мир?

— Отхвърли го, господарю.

Лицето на Ибрахим помръкна, но усмивката остана върху устните му.

— Не ни ли вярва, Рустем?

— Съмнява се в пълномощията на писмото.

— Пълномощията...?

— Каза, че не може да преговаря с теб.

Сега вече усмивката напълно изчезна от лицето му.

— Защо?

— Каза, че си само един войник. Каза, че може да приеме подобно предложение единствено ако е подписано от самия султан, а не от неговия чиновник.

Ибрахим се изправи. Сви юмруци, за да прикрие треперенето на ръцете си, но цялото му тяло бе завладяно от някаква ужасна сила, която не се поддаваше на контрол. Сграбчи Рустем за раменете и го събори на земята.

Рустем не оказа съпротива. Лежеше в краката на Ибрахим, без да изглежда изненадан или ядосан.

Ибрахим се извърна, изтегли ятагана от покритата със скъпоценни камъни ножница, хвана го с две ръце и го вдигна над главата си. Замахна с всичка сила и го стовари върху трона си. Из палатката се разхвърчаха парчета слонова кост и махагон.

— Чиновник на султана! Нима султанският чиновник седи всяка сутрин в Дивана и ръководи империята? Султанският чиновник ли е този, който повежда армиите в бой, докато самият султан се забавлява в харема си? Султан? АЗ СЪМ СУЛТАНЪТ!

— Той не знаеше какво говори, господарю.

— Нима мисли, че султанът ще почне да изпраща чиновниците си на бой? А, Рустем?

— Господарю, само повтарям онова, което ми каза шахът. Каза, че не може да преговаря с никой друг, освен със султана на османлиите.

— Султанът! Колко още ще трябва да понасям това? Султанът ми е доверил властта си, царството си, богатството си, всичко! Войната и мирът са в мои ръце. Знае ли шахът, че именно аз настоях армията ни да дойде тук? Аз — не султанът! Поемам цялата тежест върху плещите си и за какво? Да ме наричат султански чиновник!

— Но, господарю...

Ибрахим задържа ятагана си пред очите на Рустем и го завъртя така, че светлината да се отрази в острието му.

— Когато го заловим, искам го жив! — изръмжа Ибрахим.

— Първо трябва да го подмамим навън, господарю. Ако султанът беше тук, можехме да накараме шаха да се покаже и най-сетне да

сложим край на неговото нахалство. Ако е възможно да изпратим писмо до Господаря на живота...

— Не! Заклех се, че ще му занеса главата на шаха! Трябва ли да се втурна обратно към него и да го моля да ми помогне?

— Тогава може би има друг начин.

— Друг начин ли, Рустем?

— Цялата империя знае колко много ти вярва и те цени султанът. Може би трябва да накараш и шахът да види това. Трябва да му докажеш, че разполагаш с достатъчно власт да сключиш един мирен договор.

— Как?

Рустем бавно примигна.

— Трябва отново да му отправиш същото предложение, господарю. Само че този път се подпиши като султан.

Ибрахим го загледа втренчено. Умът ли си беше загубил този човек? Разбираше ли какво му предлага? Само че Рустем бе всичко друго, но не и луд. Беше сметало. Предлагаше му логично разрешение на проблема.

— Невъзможно е.

— Ще работи за целите ни. Какво друго бихме могли да направим, господарю? Освен, може би, да продължим да го преследваме из планините до края на лятото, а после да се върнем у дома само с малко персийска коприна като плячка.

— Мога да направя всичко друго, Рустем, но не и да си присвоя титлата султан.

— Кой ще знае, че си го сторил, когато го накараме да напусне леговището си? Ще погребеш документа заедно с шаха.

Може би беше прав, помисли си Ибрахим. От какво толкова се страхуваше? Сюлейман му беше поверил управлението на Дивана, ръководството на армиите. Той беше султан във всяко друго отношение, освен по име. Ако Сюлейман не бе желал Ибрахим да налага властта му, защо тогава му беше поверил толкова власт?

— Не мога — рече.

— Няма друг начин, господарю. Той ми кача, че ако султанът не дойде, ще ни види отново в Табриз следващата пролет.

Ибрахим затвори очи. Какво щеше да каже на Сюлейман, ако още веднъж се върнеше без победа? Австрийците го бяха унижили при

Гюнц, сега пък шахът го разиграваше и му се присмиваше от планините. Беше безсилен да изпълни клетвата си. А докато азиатската граница не бъдеше подсигурена, не можеха да поведат армиите срещу император Карл в Европа. Съдбата му бе при Виена, не тук. Именно Виена щеше най-сетне да гравира името му до името на Александър в книгата на историята.

Погледна към Рустем, който го наблюдаваше безстрастно.

— Донеси перо и пергамент — нареди той.

„До Тамасп, шах на Персия, поздрави и пожелания за добро здраве. Нека просперитетът и славата бележат твоите дни. В резултат на устни сведения бяхме уведомени за желанието ти да сключим мир, по волята на Онзи, пред чиято висша небесна воля винаги ще се прекланяме! Ние също нямаме желание да се бием с нашите братя по вяра. Затова те осведомяваме, че ако ни предадеш Светия град Багдад и всички територии, завладени от теб, ще ти оставим Табриз и земите, известни като Азербайджан, стига да ни плащаш годишен данък от хиляда златни дуката. Конят ми е оседлан и готов да тръгне и да ме отведе на среща с теб по всяко време на деня и нощта, за да сключим нашия мир.

Написано в деветстотин четиридесет и първа година от хеджира.

Ибрахим. Сераскер султан.“

Сераскер султан

Рустем дръпна поводите на коня си и спря на билото, гледащо към османския лагер. Пушекът от сутрешните огньове още се точеше към небето и закриваше като с воал далечната панорама на планините. Рустем ясно виждаше голямата червена шатра на великия везир, шестте конски опашки на копието му леко се развяваха.

Сераскер султан!

Рустем се обърна и препусна на север. Спря коня си зад първия хребет, обърна го и препусна на запад. Когато не се върнеше, Ибрахим щеше да си помисли, че хората на шаха са го убили. А когато окончателно го отпишеше от света на живите, Рустем вече щеше да е в Стамбул.

Ибрахим, глупак такъв... Сераскер султан!

Топкапъ сарай

Сюлейман смачка писмото. Лицето му бе изкривено от мъка.

Пашите, мюфтиите и генералите, които го обграждаха при това заседание на Дивана, мълчаха. Всеки от тях в някаква степен бе изпълнен с чувство на триумф, но никой не си позволяваше да го прояви. Най-накрая Ибрахим бе прекрачил всякакви граници! Суетният грък бе подписал собствената си смъртна присъда!

Рустем паша стоеше в средата на голямата зала и чакаше своя ред, за да заговори. Безукорният анонимен Рустем, помисли си Сюлейман. Сега от него не се разнасяше миризма на парфюм. Вонеше на конска пот, а в гънките по лицето му чернееше втвърдена прах. Твърдеше, че е яздил три седмици от границата с Азербайджан до Стамбул, за да донесе своята новина.

Сюлейман би предпочел конят на Рустем да се беше спънал и да бе пречупил врата на ездача си.

— Написал си това под негова диктовка — попита той накрая.

— Да, велики господарю. Нареди ми да го отнеса на шах Тамасп.

Сюлейман преглътна мъчително, опитвайки се да възвърне самообладанието си. Би простил всичко на Ибрахим, но не и това! Ако Рустем му беше връчил уличаващото писмо на четири очи, може би би намерил някакво оправдание за стария си приятел. Но дефтердарят се беше появил по средата на заседанието на Дивана и му беше представил доказателство за измяна, която той не би могъл да толерира пред очите на толкова хора. Как бе могъл да го направи?

— Някой видя ли те да тръгваш насам, дефтердар Рустем?

— Не, господарю. Ибрахим мисли, че яздя сам из владенията на шаха. Но аз съм наясно с дълга си. Не бих могъл да допусна подобно предателство да остане ненаказано.

Нещастен дребен червей, помисли си Сюлейман. Как смееше да говори пред султана за предателство! Ибрахим му беше служил честно повече от четвърт век — като приятел, сераскер на армията и велик везир. Откъде знаеше този мизерник какво точно е накарало Ибрахим да напише писмото? Откъде можеше да е толкова сигурен?

— Султанът ти е много задължен, дефтердар Рустем — насили се да каже с официален тон той. Отново се загледа в смачкания лист в ръката си. — Как върви кампанията срещу шаха?

— Зле, господарю. След Табриз Ибрахим паша преследва хората на шаха из планините, но единственото, което до този момент сме зървали от тях, е опашките на конете им, когато еретиците бягат от някоя схватка. Генералите му настояват армията да потегли към Багдад, но той пренебрегва съветите им. Твърди, че единствен той е способен да постигне победа. Казва, че винаги е било така.

В залата се чу едва доловима въздишка. Как се осмеляваше Рустем да повтаря подобни неща, чудеше се Сюлейман. Изреждаше клевети, сякаш бяха цифри от годишен баланс. Какво щеше да е следващото нещо, казано от Ибрахим? Дали щеше да си присвои заслугата за завладяването на Родос, Будапеща и Мохач?

— Какво е настроението сред армията?

— Лошо, господарю. Всички настояват да отидеш при тях. Еничарите искат ти да ги поведеш към победата. Опасяват се, че Ибрахим ще ги отведе по-навътре в планините, към пълно бедствие.

Сюлейман вдиша поглед нагоре, към прашинките, танцуващи в сноповете слънчева светлина, сипеци се от високите прозорци. Път от прах. Пътят, по който минаваше репутацията на всеки един човек.

Знаеше, че зад гърба му се намира високият решетъчен прозорец, който сееше страх сред членовете на Дивана. Тази сутрин зад завесата не седеше никой, никой не наблюдаваше този позор. Но с цялото си сърце Сюлейман копнееше да е там, за да види как някой друг ще вземе ужасното решение, което му предстоеше.

Ески сарай

Светлината от свещите падаше на вълни върху покритите с плочки стени и се отразяваше в медните кандила, висящи от сводестите тавани. Сюлейман свали тюрбана и прокара длан по гладката кожа на скалпа си, към единствения кичур коса в задната част на тила му, наследство от войнствените му предци. Затвори очи. Днес усещаше тежестта на плещите си по-силно от всеки друг път през всичките петнадесет години, откакто бе приел мантията на Осман. Отпусна се върху дивана и зачака.

— Господарю.

Тя отвори кадифената завеса, влезе безшумно вътре и коленичи в краката му. Върху устните ѝ липсваше обичайната усмивка, с която го посрещаше. Наведе глава, за да целуне ръката му, после допря дланта му до страната си.

— Знаела си?

— Да, господарю.

— Как си разбрала?

— Говори се, господарю.

— Хората винаги говорят.

— Когато излязох иззад завесата и видях лицето ти, разбрах, че този път слуховете са верни.

Той я погали по главата и лицето му придоби нежно изражение.

— Какво да правя?

— Може ли да видя писмото, господарю? — прошепна тя.

Той протегна напред лявата си ръка, разтвори свитите си в юмрук пръсти. Писмото не бе напускало дланта му от мига, в който Рустем се бе появил пред Дивана.

Хурем разгъна смачкания на топка лист. Едва се четеше. Гънките бяха извънредно много, а потта от дланта на Сюлейман бе размазала мастилото. Но тя все пак успя да разбере, че е предложение за мир. И подписът се виждаше ясно.

— Сераскер султан.

О, Рустем, помисли си Хурем. Аббас беше направил чудесен избор. Дефтердарят притежаваше рядък интригантски талант!

— Моли за мир — отбеляза тя.

— Истинска лудост — прошепна дрезгаво Сюлейман. — Какъв дявол му е влязъл в главата, че да предприеме подобни действия?

— Може ли да се има доверие на този дефтердар Рустем?

— Каква полза може да има той от подобна лъжа? Още повече, че лъжа няма. Всичко се вижда, написано е под собствения ми печат. „Сераскер султан“. Султан! Няма обстоятелство, нито провокация, в резултат на която, който и да е друг, освен мен да се нарече султан! Подобна постъпка е равностойна на бунт. Ибрахим го знае.

— Той ти е приятел, Сюлейман. Толкова често си ми говорил за него...

— Да, приятел ми е. Дори нещо повече от приятел! И това прави всичко това още по-непростимо!

— Не действай прибързано, господарю.

— Хурем... ти може би си единствената днес, която говори в негова защита. Изведнъж се появиха толкова много негови врагове, за които изобщо не съм подозирал. Изпъляха от всички пукнатини на двореца, за да го оплюят и заклеят!

Да, разбира се, че щеше да го защитава, помисли си Хурем. А докато главата му гниеше в някоя ниша на Портата на блаженството, султанът щеше да си спомни, че е била приятелка на любимия му Ибрахим. Ако тя се превърнеше в инструмент на Ибрахимовата смърт, Сюлейман щеше да я намрази. Сега само времето можеше да работи в полза на великия везир.

— Трябва да отидеш при него — прошепна му тя.

Той бавно кимна.

— Колкото по-дълго отлагам, толкова по-голяма ще става заплахата.

Нищо не мога да направя. И въпреки всичко, не мога да го нараня, малка роксолана. Ще бъде като да отрежа къс от собственото си сърце.

— Може и да не се наложи. Господарю, ако той наистина е твой приятел, трябва да може да се намери извинение за постъпката му.

Той дръпна писмото от ръцете ѝ.

— Няма начин! Какво оправдание може да има? — Султанът скочи на крака и бързо отиде до свещта, горяща върху сребърния пиедестал до вратата. Приблужи листа до пламъка.

— Ще го обвиниш ли, като се позовеш на писмото? — попита Хурем.

— И да го слушам как отрича? Той сам ще ми каже за позорното си послание, когато пристигна в лагера му. Ако наистина е мой приятел, няма да се опита да скрие това от мен. — Остави горящия пергамент да се изплъзне от пръстите му и да падне на пода. Загаси пламъците с подметката на кожения си ботуш.

Отново се отпусна тежко върху дивана.

— Ибрахим...!

Хурем се надигна и седна до него. Притегли главата му към гърдите си и почувства как тихо ридае в обятията ѝ.

— Хурем — прошепна Сюлейман, — какво щях да правя без теб?

— Ш-ш-ш-т — промълви тя и погали слепоочието му с пръсти, отвратена от слабостта му повече от всякога.

Беше един от последните горещи дни на август — онези дни от годината, когато само бедните оставаха в огнената пещ на града. Сюлейман се беше върнал наскоро от Адрианопол, където се бе оттеглил заедно с Дивана и харема си — за летния лов и за да избяга от горещините. Моментът не беше подходящ за начало на военна кампания, зимата беше прекалено близо, мислеше си той. Перспективата за дългата езда през целия Анадол го депресираще. Но нямаше избор. Трябваше да се присъедини към армията си, и то бързо.

Прекоси Босфора с триста души аскер и ескадрон от спахии и препусна към Юскудар, после пое на изток, към огромните обгорени плата на Анадола и азиатските планини.

Знаеше, че ще мине месец, преди да е стигнал. Месец, изпълнен с давеща прах, болки по всички мускули и езда, езда, езда.

Султан сераскер!

Вървеше по стъпките на Александър, през маслинови и смокинови горички, през полета с памук и пшеница. Минаха през Коня, където предците му, селджукските турци, бяха отседнали за кратко навремето и където той самият спря, за да отдаде почит на Мевлана Тюрбеси, гробът на Джалал ал-Дин Руми, основателят на дервишкия орден.

От Коня потеглиха през изсъхналите степи, напечени от пустинното слънце. Единствената им компания бяха самотните черни палатки на номадите и напечените каменни стени на кервансараите, които предлагаха отдых за камилските кервани от Самарканд и Медина.

Преминаха през Едеса, рожденото място на Авраам, където старците седяха в сенките на крепостните стени и хвърляха зърна леблебия в едно езеро със свещени риби. Оттам поеа към обширните голи планини, в които горещите пустинни ветрове не можеха да проникнат. Въздухът изведнъж стана по-прохладен, а кафявата степ отстъпи място на голи скали и потоци, чиято ледена вода сякаш прерязваше кожата като бръснач. Времето се сменяше рязко и

неочаквано, вятърът брулеше мъжете и конете, шибаше ги като камшик. Тук можеха да оцелеят единствено козите, овцете и кюрдите.

И шахът, помисли си Сюлейман.

Яздеха по дванайсет часа на ден и спираха само когато конете бяха изтощени до крайност и не можеха да продължат, когато от муцуните и хълбоците им капеше пяна, а очите им ставаха розови и разширени от умора и жажда. И въпреки всичко стигнаха Азербайджан едва по късна есен.

Съгледвачите препускаха напред, опитвайки се да намерят лагера и да предупредят Ибрахим да се приготви за височайшето посещение. Седмица по-късно приближиха един хребет и забелязаха пушека над долината. Долу се разстилаше османлийският лагер.

На Сюлейман му идеше да се хвърли на земята и да зариде от облекчение. Умората се беше настанила в костите му, беше се превърнала в част от него, подобно на мръсотията, полепнала по кожата му. Но не можеше да си позволи да покаже никаква слабост пред лейтенантите си, а още по-малко — пред еничарите. Той се изправи на седлото и смушка коня надолу по хълма.

Палатките бяха опънати в дълга, ясно очертани редици, групирани според дивизии и полкове. На равни интервали се виждаха изкопани ями — за човешки отпадъци. Конете бяха прибрани зад огради, обсадните машини, топовете и продоволствените каруци бяха стриктно подредени.

Лагерът беше притихнал — кавгите, хазартът и пиенето не се допускаха. Но когато войниците разпознаха султанския пряпорец със седемте конски опашки, прикачени към него, и видяха високата брадата фигура върху белия кон, облечена в зелена роба и със снежнобял тюрбан на главата, нададоха радостни възгласи.

Новината се разнесе бързо. Сюлейман се връщаше, за да ги поведе отново! Победата щеше да е сигурна!

Султанът спря коня си пред червената копринена шатра, до която стърчеше копие с шест конски опашки, Ибрахим излезе отвътре и се сведе в церемониални поклони, удряйки чело в земята.

— Господарю — каза той.

Къде беше изчезнала момчешката усмивка? Къде беше младият мъж, който се втурваше да го посрещне с прегръдка след дълга раздяла? Лицето на великия везир беше мрачно.

— При теб ли е главата на шаха? — попита го Сюлейман.

Ибрахим дълго мълча, преди да отговори.

— Още не, господарю.

— В такъв случай ще се оттеглим към Багдад. Сега султанът ще води армията си.

— Добре е, че си тук, господарю.

— Така ли, Ибрахим?

— Единственото, което ме притеснява, е причината, която те е накарала да дойдеш. Вече нямаш ли доверие на своя сераскер?

— Мястото, на един султан е начело на армията му, както ти неведнъж ми повтаряше.

— Това ли е единствената причина, господарю?

Седяха по турски върху дебелия килим в шатрата на Сюлейман. Въглените в медния мангал припламваха при всеки внезапен повей. Един кон наблизко потропна с копита и изпръхтя.

Сюлейман беше уморен. Пътуването беше изпило силите му. Очите му бяха подути от недоспиване, едва успяваше да мисли. И му беше студено. Отдавна не беше усещал подобен студ. Загърна се още по-плътно в хермелиновата наметка.

— Като Защитник на вярата съм задължен да пазя Багдад, а не да допускам армията ми да гони фантоми из пущинаците.

— Щом победим шаха, Багдад ще е наш.

Сюлейман напрегнато се взря в лицето на Ибрахим, за да прочете истината по него. Всеки момент трябваше да му признае какво е сторил и да му обясни защо е постъпил така. Между двамата не можеше да има тайни, никога не би го допуснал.

Щеше да даде на Ибрахим още една възможност.

— Може би няма да е зле да преговаряме с него — подхвърли той.

За миг в очите на Ибрахим проблесна страх. Нямаше грешка.

— И какво бихме могли да му предложим?

— Ти какво мислиш, че можем да му предложим, Ибрахим?

— Нищо, освен въже да се обеси.

Сюлейман поклати глава.

— Той ни се изплъзва така, както и римският император. Може би никога няма да успеем да накараме някои от двамата да влезе в

битка с нас, Ибрахим. По-важно е да следваме дълга си. Ние сме защитници на вярата.

— Вярата!

Забеляза, че Ибрахим съжали за изблика си в мига, в който думите излязоха от устата му.

— За моята армия това е достатъчна причина, Ибрахим. Няма друга. Джихадът е в името на Бог. Това е нашият дълг. — Конете отвън ставаха неспокойни. Чувахе ги как удрят с копита по земята при всеки писък на вятъра. — Утре ще се подготвим за поход към Багдад. Ще си върнем Светия град и ако е необходимо, ще презимуваме там. Планините не са място за армия от такъв размер.

Сюлейман усещаше Ибрахимовото унижение. Везирът впери поглед във въглените, устните му се свиха в тънка гневна черта.

— Защо ми причиняваш това? — прошепна той.

Юмруците на Сюлейман се свиха в скута му. След извършеното предателство се осмеляваше да му задава въпроси!

— Уморен съм. Трябва да спя — каза той. — Остави ме.

Обикновено спяха в една палатка, когато бяха на поход. Но тази вечер Сюлейман не го покани да остане, а Ибрахим не протестира. Стана, поклони се и излезе.

През нощта над главите им се изви виелица. Сюлейман се събуди от цвиленето на конете и рева на камилите, подплашени от бурята. В тъмнината се чува крясъци, после нов гръм разтърси павилиона така силно, че султанът се зачуди дали не е разцепил златистата коприна на две. Наметна се с подплатената с кожи роба и се втурна към изхода.

Плътна завеса от режеща суграшица и сняг закриваше всичко. Прикри лицето си с ръце, за да се предпази от жилещата плесница на леда. Продължаваше да чува крясъците на животни и хора, но нощта бе скрита зад бял воал. За момент проблесна светлина на фенери.

Пажовете трепереха от ужас. Един падна на колене и протегна ръце към небето.

— Аллах да ни пази — мърмореше той. — Това е дело на персийските магьосници!

— Това не е нищо друго, освен най-обикновена буря! — изрева Сюлейман, напрягайки се, за да бъде чул. — Ставай, човече!

Със собствените си ръце изправи мъжа на крака. Проклет Ибрахим! Проклет заради предателството и глупостта му! Проклет!

Ибрахим се препъваше в преспите. Долината бе покрита с бял плащ. Палатките се огъваха под натрупалия върху тях сняг. От една пряспа като сух клон стърчеше замръзнал камилски крак.

— Да ме пази Аллах! — мълвеше той.

През бавно движещия се черен облак проникваше слаба сива светлина. Над долината цареше ужасна тишина. Цели полкове бяха затрупани под преспи сняг, палатките бяха разкъсани от бурята. Парчета брезент се вееха върху изпочупените пръти, подобно на дрипави знамена на някоя победена армия.

Ибрахим чу нещо, което му заприлича на вой на вятър. Осъзна, че това са виковете на мъжете, погребани живи под снега, примесени с предсмъртните стонове на камили и коне.

Никога преди не се беше изправял лице в лице с поражението, но сега го видя и го позна. Вместо кръв имаше сняг. Не врагът го бе победил, а планината.

Наоколо залитаха мъже, замаяни и заслепени от снега. Някои отчаяно ровеха из снега, за да освободят приятел, или пък се вкопчваха в юздите на някой кон, наполовина затънал в преспите.

Мнозина извърщаха очи към прохода, опасявайки се, че всеки момент ще зърнат силуетите на персийските конници на фона на изгрева. Бяха безпомощни. Дойдеха ли враговете сега...

— Ибрахим!

Извърна се назад. Сюлейман стоеше на хълма над него с извит ятаган, затъкнат в пояса му. Върху лицето му различи същата дива ярост, която бе виждал само веднъж преди — при Родос, когато бе наредил на бостанджията да го освободи от сераскера и великия везир.

— Какво направи?

Ибрахим отчаяно разпери ръце. Кой можеше да очаква такава буря през септември?

— Ако персийците се появят сега, всички ще умрем тук! — изрева Сюлейман.

Ибрахим само го гледаше. Какво можеше да каже? Сюлейман приближи още повече, за да не чуят пажовете думите му.

— Често съм се чудил дали двамата с теб не сме се родили в погрешните семейства — прошепна. — Изглежда, че не.

Сюлейман закри из дълбокия до средата на бедрата му сняг по посока на остатъците от еничарския лагер. Трябваше бързо да се реорганизируют и оттеглят, мислеше си Ибрахим. Но това вече не беше негова грижа. Султанът бе поел командването.

Светлината от восъчните свещи проблясваше върху единствения ред глазирани сини плочки. Всеки път, когато Аббас се помещаваше коприната на кафтана му прошумоляваше като сухи листа преди силна буря. Той въздъхна и заби очи в Лудовичи.

— Живеем в опасни дни напоследък — каза той.

— Всеки ден крие опасности, Аббас.

— Погрижил си се да й осигуриш сигурен подслон. Извън Стамбул ли е?

— Да — отвърна Лудовичи и го погледна в очите. — Замина.

Аббас доволно изсумтя.

— Още ли я обичаш, Аббас?

— Да я обичам? — Шумолене на коприна. — Не знам, Лудовичи. Как бих могъл да продължавам да я обичам, след като съм такъв?

Лудовичи не знаеше какво да отвърне.

— Още ли държиш синуси в дома си, Лудовичи?

— Имам си свои собствен харем — каза някогашният му приятел, сякаш това обясняваше всичко.

Аббас нищо не каза, но в мълчанието му прозираше укор.

— Някога мислиш ли си за едно време, Аббас? За Венеция?

— Всичко ми изглежда така, сякаш се е случило с друг. Преди сто години. Спомените ми от онова време са като прелистване на страници от чужд дневник.

— Ще ми се да ме беше послушал.

Подобие на усмивка, тъжна и мрачна.

— Да, ти ме предупреждаваше, спомням си. И времето показва, че си бил прав.

— Това не ме радва.

— Знам, Лудовичи. Но Бог изписва съдбата на всекиго върху челото му още в мига на неговото раждане, това ми е било писано. Не бих могъл да постъпя различно, така както един облак не определя сам посоката, по която ще се плъзга по небето. Тази посока се определя от Божия вятър, точно както е и с моя живот.

— В такъв случай, в деня на Страшния съд Бог няма да те съди за греховете ти. Вместо това ще трябва да поиска прошка от теб.

— Това е богохулство, Лудовичи, и аз нямам намерение да го слушам. — Аббас плесна с ръце, давайки знак на немите си прислужници и се надигна да си върви. — Един последен въпрос. Вкарвал ли си Джулия в своя харем?

Лудовичи се изненада от въпроса.

— Но тя не е конкубина! Тя е християнка с благороден произход.

— Да, но правил ли си го? Превърнал ли си я в една от своите хури?

— Не — избегна погледа му Лудовичи. — Не съм.

— Добре. Вярвам ти — отвърна Аббас, но нещо в лицето му подсказа на Лудовичи, че евнухът също го лъже.

Когато Лудовичи се прибра в дома си в Пера, той се оттегли в кабинета си и застана замислен пред прозореца с изглед към Златния рог. Изкрещя инструкциите си на Хиацинт. После седна зад голямото си дъбово бюро до прозореца и зачака.

Джулия влезе безшумно, съпроводена от лекото шумолене на дългите си поли.

— Искал си да ме видиш? — попита тя.

Лудовичи се изправи и ѝ предложи стол.

— Моля, седни.

Тя се подчини и той придърпа друг стол до нея.

— Какво има, Лудовичи?

— Мразиш ли ме, Джулия?

— Защо да те мразя?

Той не отвърна.

— Просто направи онова, което султанът прави със своите конкубини. Кое и ти самият правиш в своя харем. С тази разлика, че ти поне не се опита да ме пъкнеш в чувал и да ме хвърлиш в Босфора след това.

— Срамувам се.

— Някога и аз бих се срамувала. Но след като турците ме превърнаха в проститутка, не ми остана никакъв срам.

— Ти не си проститутка! — Лудовичи скочи от мястото си, столът се стовари върху мраморните плочи. Обърна ѝ гръб и се загледа в сгъстяващия се над Златния рог мрак.

— Благодарна съм ти, Лудовичи. Ти ми спаси живота. Приюти ме при себе си. Мисля, че предпочитам да съм конкубина пред това да съм монахиня. Въпреки че може би единствената разлика е в нощните развлечения.

Той се обърна с лице към нея. Подиграваше ли му се? Скръсти ръце пред гърдите си и се облегна на каменната стена.

— Серена е мъртъв — каза той.

Тя дълбоко си пое дъх.

— Кога е починал?

— Преди три седмици. В Кипър. Научих новината днес.

Джулия сви рамене.

— Това не променя нищо за мен.

— Може би грешиш. Омъжи се за мен.

— Защо? — Джулия изненадано го погледна.

— Защото те обичам.

— Доволна съм от позицията си на конкубина, господарю. Женитбата няма да промени нищо за мен.

— Казах на Хиацинт да продаде харема ми. Искam само теб, Джулия.

Тя стана и прекоси стаята.

— Искаш от мен да те обичам, а аз не мога.

— Но можеш да опиташ — каза Лудовичи.

Джулия поклати глава.

— Влюбена съм във Венеция и в няколко откраднати следобода на канала. — И в Сирхане, добави наум тя.

— Искam те.

— Вече ме притежаваш.

— Да приемем тогава, че искам да го направя, защото се срамувам. Омъжи се за мен, независимо от причината.

Тя се наклони напред и го целуна леко. Той я взе в прегръдките си, но когато докосна устните ѝ, не усети чувство в целувката ѝ и тогава разбра, че онова, което наистина искаше от нея, бе толкова непостижимо за него, колкото и за Аббас.

Месопотамия

Багдад беше построен от същите тухли и камъни, с които древните бяха издигнали Вавилон. Градът на Харун Ал-Рашид се простираше покрай бреговете на Тигър и Ефрат. Сред клоните на палмовите дървета се виждаха куполите и минаретата му, обещаващи злато, коприна, скъпоценности и жени.

Сюлейман седеше неподвижно върху белия си арабски жребец, гледаше как войниците му поставят на позиция обсадните машини и топовете и отпрати безмълвна молитва на благодарност. Кризата беше преминала.

Персийците не се бяха появили онази сутрин. Самото му присъствие бе вдъхновило армията и до вечерта, последвала бурята, бяха успели да се реорганизируют и бяха започнали дългото си бавно изтегляне от планините, в които можеха да бъдат погребани.

Империята на Мохамед, армията на исляма можеха да бъдат унищожени благодарение на неговия сераскер султан! Независимо дали Ибрахим бе истински правоверен, или не, той имаше дълг към Сюлейман. Но амбициите му явно го бяха заслепили.

Великият везир яздеше насреща му, рубините и изумрудите, с които бяха посипани седлото и оръжието му блестяха на топлото утринно слънце. Усмиваше се, сякаш ужасите от последната седмица бяха просто някакъв лош сън.

— Защо си толкова сериозен, господарю?

— Преди два месеца трябваше да си пристигнал пред тези порти.

Ибрахим сви рамене, сякаш не беше извършил кой знае какво провинение.

— Агата на еничарите беше зажаднял за дълга кампания — усмихнато отвърна той. — Дадохме му я! Снегът все още се топи в ботушите на стария мечок!

— Това тук беше нашата цел, Ибрахим. Не да доставяме удоволствие на агата, нито пък да търсим шаха. Дойдохме, за да прогоним надалеч кучетата.

Ибрахим се нацупи.

— Ти каза, че искаш главата на онова куче.

— Не. Ти каза, че ще ми я донесеш. — Сюлейман смушка коня си и потегли напред, оставяйки Ибрахим сам в равнината.

Ески сарай, 1535

Беше ранна пролет, но върху покривите на павилионите на Топкапъ сарай все още белееше сняг. Сняг имаше и върху купола на Айя София, а водата на фонтаните във вътрешния двор на Ески сарай замръзваше. Единствено Хурем и кислар агаси имаха право да носят поръбени с кожи кафтани заради високите рангове, които заемаха. Останалите мръзнеха в тънките си роби, докато пресичаха ледените дворове и коридори. Всички капаци бяха спуснати, всички прозорци — плътно затворени, за да не допускат студа в двореца. Спареният аромат на есенция се смесваше с този на въглища и хашиш в задушаваща смрад. Хурем бе наредила да наръсят покоите ѝ с портокалови цветчета и розова вода, за да се разсее неприятният мирис.

— В двореца пристигна куриер, господарке. Сюлейман се връща след няколко дни.

— С Ибрахим ли?

— Да, господарке — отвърна Аббас. Разбира се, целият град бе скандализиран от начина, по който Ибрахим бе предизвикал султана, присвоявайки си титлата „сераскер султан“. Тайната трябваше да остане сред членовете на Дивана, но Рустем се беше погрижил за няколко дни целият град да разбере за предателството. Дефтердарят наистина се беше оказал истинско откритие.

Превземането на Багдад и зимата не бяха спрели клюките, нещо повече — бяха ги засилили. Новините пристигаха нередовно, куриерите трябваше да яздят двайсет, понякога трийсет дни, докато стигнат до столицата. Цял Стамбул очакваше да види какво ще направи султанът, как ще се справи с този „сераскер султан“.

Търговците из базарите не спираха да оплюват и ругаят гърка. Една вечер статуите пред двореца му на Атмегдан бяха обезобразени. Стамбул мразеше Ибрахим, неговото влияние върху султана, начина, по който развяваше богатството си пред очите на всички. Изглежда само един човек все още толерираше самохвалството му.

Хурем често се питаше дали Ибрахим е още жив, или е удушен в палатката си, или пък е повесен на някоя бесилка в Багдад. Знаеше, че трупът му може да се разлага със седмици в гроба, преди вестоносците да донесат новината за смъртта му в Стамбул. Когато Сюлейман бе напуснал столицата в края на лятото, тя си беше казала, че вече никога няма да види великия везир жив. Но изглежда подобно на някой ужасен дух, той не можеше да умре.

Хурем прехапа долната си устна. За пръв път Аббас се запита дали тя не беше преценила погрешно Сюлейман. Колко далеч трябваше да стигне Ибрахим, преди султанът да се обърне срещу него?

— Има и други новини — каза Аббас.

— Казвай.

— Шахът е нападнал задния гард на армията ни, докато се е изтегляла през Азербайджан. Загубени са четири санджак бея, а осемстотин еничари са се предали.

— Кой ги е водил?

— Ибрахим. Султанът е яздел напред.

Хурем изпита облекчение. Лицето ѝ светна в широка усмивка.

— Изглежда златният късмет го е напуснал, Аббас.

— Да, господарке.

Аббас не изпитваше триумф от интригата, в която бе въввлечен. Обстоятелствата го бяха принудили. Единственото удоволствие, което можеше да си представи, бе да завърже Хурем в натъпкан с тежки камъни чувал и да я хвърли насред Босфора.

Може би един ден...

— Добре се справи, Аббас.

— Благодаря, господарке.

— Също и Рустем. Той показва голям талант. Сигурна съм, че отново ще намерим за какво да го използваме пак в близко бъдеще. Можеш да му предадеш благодарностите ми и да го увериш, че ще бъде богато възнаграден.

— Ще му кажа.

Аббас направи няколко теманета, нетърпелив да излезе от стаята. Не само заради нетърпимата горещина и задушаващия аромат на парфюм. Тези дни дори самото ѝ присъствие го правеше неспокоен. Сюлейман ѝ беше дал прекалено много свобода, прекалено много власт. Тя се превръщаше в чудовище.

— Между другото, виждал ли си Джулия? — попита го тя, точно когато се обръщаше да си върви.

— Не, господарке.

— Любопитно ми е, това е всичко. Размишлявах върху онова, което ми каза. Колко може да ти плати една обикновена робиня, че да рискуваш главата си?

Тя знаеше!

— Освен това я съжалих, господарке.

— Моят добър храбър Аббас.

— Щом казваш, господарке.

— Омъжила се е за Лудовичи Гамбето, един от венецианските търговци в Пера. Знаеше ли?

Стаята сякаш се завъртя около него.

— Да, господарке — излъга той.

— Надявам се, че на него му доставя по-голямо удоволствие от онова, което достави на султана.

— И аз се надявам, господарке.

— Благодаря ти, Аббас.

Той се върна в килията си. Сърцето му изгаряше. Лудовичи, какво беше направил? Беше го излъгал! Бедната Джулия. Надяваше се да е щастлива. Той беше сторил всичко, което бе по силите му.

Сюлейман някак изведнъж се състари. Сякаш времето бе замръзнало като фонтаните в Ески сарай. Промяната му не беше физическа. В брадата му нямаше повече сиви косми от преди, гърбът му продължаваше да е все така изправен — нямаше накуцване, нямаше белези.

Може би лошият му вид се дължеше на кожата му — беше обрулена от дългата зима в пустинята и в планините, и това подчертаваше бръчките му; а може би идваше от поведението му — сякаш персийската пустиня бе изсмукала всичките жизнени сокове от него. В султана нямаше плам, нямаше дух. Изглеждаше съкрушен.

Той седеше пред ниската масичка, загледан незначайно в какво, с ръце, стиснати в юмруци и отпуснати в скута. Хурем остави таблата и коленичи до него.

— Какво те мъчи, господарю?

— Ибрахим... — измърмори Сюлейман.

— Господарю?

— Какво да направя, малка роксолана?

— Обвини ли го заради писмото?

— Чаках той да ми признае. Но признанието така и не дойде. Какво да правя сега? Да изправа Рустем пред него ли?

— Ако го направиш, той може ли да намери правдоподобно оправдание?

Сюлейман поклати глава.

— Исках само сам да ми признае. Не понасям лъжите му. Подписът на писмото бе поставен под дубликата на моя печат. Какво извинение може да намери за това?

— И въпреки всичко?

— И въпреки всичко го обичам, Хурем. Не така, както обичам теб, но все пак го обичам. Какво да правя?

„Да го екзекутираш“, отвърна наум тя. Всяко друго действие би поставило всички в опасност. Как беше възможно Сюлейман да се колебае толкова дълго!

— Прати го в изгнание, така както направи с Ахмед паша.

— Ахмед паша използва заточението, за да организира бунт. Нима мога да се осмеля да поема подобен риск с Ибрахим?

Не, разбира се, помисли си Хурем.

— Той ти е приятел от много време, господарю. Зная, че го обичаш като брат. Не търси съвета ми в този случай.

— На кого друго бих могъл да вярвам?

Тя го погали по страната, почувства как той притиска лицето си към дланта ѝ.

— Ибрахим е най-великият везир, който си имал.

— Да, малка роксолана, но сега амбицията и алчността му са взели връх над него. При обратния път от Багдад допусна санджак бейовете на Кайро и Сирия да разположат лагерите си най-безгрижно в долината, без възможност за бягство. Като сераскер би трябвало да защитава гърба на войската от атаки. Вместо това повече го интересуваше безопасността на топовете коприна, които бе задигнал от Персия. Позволи на кавалерията на шаха да нанесе най-голямото поражение, което армията ми някога е претърпявала. Вместо да празнуваме победата, се върнахме в Стамбул да ближем раните си. И всичко това — благодарение на нашия „сераскер султан“!

Хурем взе ръката му в своята.

— Той е заговорничил против османския трон. По твоите собствени думи е виновен, задето е пренебрегнал задълженията си. Господарю, разбирам болката ти, но какво друго би могъл да направиш?

През прозореца се виждаше как слънцето се спуска над хоризонта и обагря заснежените покриви на Стария дворец в розово.

— Тази вечер ще дойде в Топкапъ сарай, за да вечеря насаме с мен.

Хурем отпусна глава на рамото му. Човек трябваше да е пълен глупак — като Ибрахим! — за да загуби подобна лоялност.

— Какво ще му кажеш, господарю?

— Никога не съм допускал, че този ден ще настъпи.

— Никой от нас не знае какво ще му донесе бъдещето. Само си представяме онова, за което си мечтаем.

— Не мога да отнема живота му, Хурем. Дал съм му думата си.

— Господарю?

— Обещах му, когато го направих свой везир — заклех се пред Бога, че докато съм жив няма да има повод да се страхува от мен. Има клетвата ми.

Двамата дълго седяха в мълчание. Сенките пълзяха по килимите. Пажовете безшумно се движеха из стаята, за да запалят свещите и газените лампи.

— Трябва ли да умре? — прошепна накрая Хурем.

— Законът го повелява.

— В такъв случай има начин, господарю, въпреки че се притеснявам дори да го прошепна. Но ако това ще сложи край на твоите мъки...

— Кажи ми.

— Заклел си се да не го лишиш от живота му, докато си жив. Тогава нареди заповедта ти да бъде изпълнена, докато спиш. Мюфтиите твърдят, че когато човек спи, той не е наистина жив. Сънят е като малка смърт. Значи можеш да приложиш закона и да изпълниш дълга си към трона и исляма, без да нарушаваш клетвата си.

Сюлейман дълго мълча.

— Така да бъде — рече накрая.

Топкапъ сарай

Трепкащата светлина на лампите се отразяваше в рубините, вградени в кандилата. Напомняха далечно на Ибрахим за лагерните огньове в долината на Султания в нощта преди снежната буря. Споменът му причини физическа болка и той се опита да се отърси.

Прокара пръст по ръба на нефритената си чаша, загледан в гъстото тъмно кипърско вино. Сюлейман седеше намръщен, със сведен надолу поглед. Ибрахим знаеше, че това не е обичайното му мрачно настроение. Беше много по-различно.

— Хубав бой хвърли на персийските кучета — каза той. — Още дълго ще ближат раните си.

— Може би. Но кампанията не беше добре проведена. За малко да бъдем вкарани в капан. И последната битка бе спечелена от шаха. Сега сигурно празнува, независимо от загубите му при Табриз и Багдад.

— Ще има и други лета.

— С каква цел? Човек не използва топ, за да убие комар.

Гневът на Ибрахим избликна внезапно.

— Имаме империя, която съперничи на тази на Александър Велики! Защо трябва да сме потиснати, сякаш сме били победени? Имаме Багдад, а на суфавидите останаха снегът и скалите!

— Загубихме едни от най-талантливите си млади мъже. Като дефтердаря Рустем, например.

Ибрахим почувства как кръвта се отдръпва от лицето му. Почти веднага цялото му тяло се обля в хладна пот. Шпионите му бяха докладвали, че Рустем е жив и че е бил видян в Маниса. Рустем!

Опита се да прецени колко голямо е предателството и инстинктът му стигна до истината преди ума му. Колко хитро! При други обстоятелства би аплодирал подобна ловкост. Това ли намекуваше Сюлейман в момента?

— Какво знаеш за Рустем? — попита Ибрахим, без да поглежда приятеля си.

— Само, че е бил убит от шаха. Той сам ли предложи услугите си да отиде на тази мисия, или ти го изпрати?

— Той пожела. Изглеждаше нетърпелив да го направи.

— И каква беше мисията му?

— Опитах се да подмамя шаха да излезе от планините. Това бе единственото ми намерение. — Звучеше така, сякаш се молеше за милост, помисли си Ибрахим. Всъщност, май наистина го правеше. Султанът трябва да знае, че не е целял да му причини зло.

— Изглежда си се провалил.

Ибрахим се опита да прочете мислите на Сюлейман по погледа му. Аллах да му е на помощ! Султанът не му вярваше.

— Трябва да повярваш, че направих всичко възможно да изкарам шаха от прикритието му. Ако съм отишъл прекалено далеч, вината за това е единствено в ентузиазма ми. — Ето. Вече го каза. Беше молба за прошка, без да признава грях. Ами ако Сюлейман само подозира? Ако Рустем наистина беше мъртъв?

Освен ако Хурем нямаше ръка във всичко това. Почувства първата хладна тръпка на страх.

— Е, вече е свършено.

— Ще има и други победи, господарю. Като при Родос и Мохач. Помниш ли как стояхме на урвата при Родос? Ако сме в състояние да понесем с твърдост черните моменти, накрая Аллах със сигурност ще ни възнагради.

— Тогава надделя твойт съвет, Ибрахим.

— Само исках да ти служа.

— И си го правил много пъти. Но победата сама по себе си не значи нищо, освен ако не е в служба на исляма. Може би сме забравили за това.

— Всяка победа води до още по-голяма власт за исляма.

— Трябва да познаваш мислите на Мохамед, преди да говориш от негово име.

Ибрахим преглътна гнева си. Дори в обзелата го паника настръхна при опита на Сюлейман да го поучава. Наистина ли си мислеше, че щеше да победи при Родос и Мохач без неговите съвети? Може би го вярваше. Може би Хурем бе говорила против него?

— Не съм роден мюсюлманин — внимателно произнесе той. — Все още имам много да уча.

— Твърде късно е за това — отвърна Сюлейман. — Не мисля, че някой вече може да те научи на нещо.

Ако се беше усмихнал, докато казваше тези думи, Ибрахим щеше да си отдъхне. Но султанът беше сериозен.

Отказваше да повярва, че Сюлейман някога би...

— Ще отидем ли отново на лов край Адрианопол това лято?

— Само Бог знае какво ще ни донесе бъдещето.

— Мога отново да пускам соколи за теб. Както едно време.

Сюлейман не отвърна.

— Помниш ли как онзи глиган подгони коня ми от гъсталака, край река Маранза? Тогава ми спаси живота.

— Ти се изправи срещу глигана и го посрещна, макар да не беше въоръжен. Тогава имаше вид на човек, който не се страхува от нищо.

Глиганът пък имаше само остри като бръснач бивни, помисли си Ибрахим. Не дворец, пълен с неми евнуси, въоръжени с удушвачески връви.

— Не се страхувах, защото ти беше там да ме защитиш.

— Не мога винаги да съм до тебе. Всички ще срещнем смъртта по някое време. Сами.

Не! Не! Не би могъл да го мисли! Та той беше неговият велик везир, неговият сераскер, неговият приятел! Беше ял на масата му и спал в палатката му по време на безкрайни военни походи. Не, Сюлейман не можеше да замисля това...

— Единственото, от което се страхувам, е начинът, по който настъпва смъртта. Веднъж ми се закле, че никога няма да ме осъдиш. Не бих понесъл безчестието на подобна смърт.

— Помня клетвата си. Никога няма да я наруша.

Ибрахим объркано го изгледа. Какво тогава? Какви бяха тези завоалирани заплахи, тези измърморени под носа безсмислици?

— Господарю, аз съм само един най-обикновен човек, допускам съм много грешки. Има нещо, което искам да ти призная...

Сюлейман вдигна ръка, за да го накара да замълчи. Когато Ибрахим вдигна очи, забеляза странно изражение върху лицето на султана. Съжаление, осъзна шокиран той. И отвращение.

— Не е необходимо да се защитаващ пред мен, Ибрахим.

— Господарю...

— Няма смисъл. Уморен съм. Ще поговорим отново утре.

Сюлейман стана, главата му тежеше и едва я задържаше изправена. Упойващото вино се беше отразило повече на него, отколкото на Ибрахим. Копнееше да легне и да заспи. Искаше вече да е сутрин — тогава тази работа щеше да е приключила.

— Пажовете ще ти приготвят леглото. Спокоен сън, приятелю.

Ибрахим също стана. Беше сигурен, че краят нямаше да настъпи така нелепо. Не и с едно най-обикновено пожелание за лека нощ.

— Лек сън, господарю.

Внезапно Сюлейман посегна и го прегърна. После го отблъсна и изчезна в частните си покои. Ключалката щракна зад гърба му.

Лицето на Сюлейман имаше сивкав цвят.

Хурем се надигна от леглото и се спусна към него. Беше полугола, само по шалвари. Докато вървеше, тънката материя се виеше около краката ѝ. На верижката около кръста ѝ висеше една-единствена перла, косата ѝ бе сплетена със зелени копринени шнурове.

Напомни си, че не бива да го оставя да размишлява върху онова, което се случваше. Щеше да го опие — с още вино и любов — и тогава той щеше да заспи. Когато се събудеше, всичко щеше да е приключило и нямаше да има връщане назад.

— Господарю — промълви тя.

— На практика ме умоляваше да пощадя живота му.

Тя положи глава на гърдите му. Трябва да имаше някакъв начин да успокои колебанията му, помисли си тя.

— Спри това нещастие — прошепна. — Забрави за закона. Поне веднъж забрави за своя дълг.

— Ако го забравя, повече няма да мога да се нарека султан.

— Нищо ли не мога да сторя?

— Прегърни ме, Хурем.

Тя го поведе към леглото.

— Изпий това — каза тихо и му подаде бокал с вино.

— Ще ми помогне ли да заспя?

Тя кимна и той го погълна на един дъх. Остави я да го съблече — нещо, което никога преди не беше правил. Седна с повесена глава и когато привърши със събличането му, Хурем го положи в леглото и отпусна тялото си върху неговото.

Опря се на лакти, за да могат малките ѝ гърди да погалят неговите. Зацелува лицето му, притисна се към него. Той не реагираше.

Устните ѝ се плъзнаха надолу...

Изведнъж Сюлейман се измъкна изпод нея и седна. Заби поглед във вратата.

— Господарю!

Той се обърна. Лицето му бе изкривено от мъка.

— Не мога...

Отпусна се на колене и притисна ръце към корема си, сякаш изпитваше непоносима болка. Хурем отново напълни бокала с вино и му го поднесе. Задържа го пред устните му и той започна да пие с отчаянието на умиращ.

— Ще ти помогне да заспиш, господарю — промълви тя.

— Не позволявай да се случи, докато съм буден...

— Господарю...

— Не допускай да престъпя клетвата си! Не ги оставяй да го направят, докато съм буден!

Тя притисна главата му към гърдите си и я залюля, сякаш успокояваше бебе.

— Спи, господарю, спи...

След малко главата му натежа и потъна в плътта ѝ. Тя легна до него и го прегърна. Той не спираше да се мята и да бълнува насън. Погали го и зачака бостанджиите да си свършат работата.

64.

Ибрахим кръстосваше из стаята, без да обръща внимание на разпънатия от пажовете дюшек. Бореше се с тежестта, завладяваща крайниците му, и с вцепеняващата умора. Изведнъж тялото му се блъсна в стената. Той изохка и се изправи. Виното! Сюлейман го беше упоил! Не! Той никога не би направил подобно нещо! Никога!

Трябваше да остане буден! Нямаше да ги остави да го изненадат в съня му, да им позволи да го изгасят като свещ. Той беше Ибрахим, най-могъщият човек в империята.

Не можеше да умре от ръката на султана. Имаше думата му, клетвата му пред Бога.

Защо тогава пажовете заключиха вратата, когато излязоха?

Залиташе из осветената със свещи стая като слепец. Повдигаше му се от страх и той се бореше с това чувство, както и с упойващата мъгла на виното. Беше просто плод на собственото му въображение, казваше си той. Не се случваше наистина.

Чу провлачени стъпки по коридора и един звук, който приличаше на скимтене на куче. Глухонемите! Бостанджиите! В ключалката се плъзна ключ, дръжката на бравата започна да се завърта.

Аллах да му е на помощ!

Вратата се отвори. Бяха петима, всичките — нубийци. Бостанджиите убийци бяха евнуси, подготвени за уникалната им дворцова служба чрез допълнително осакатяване: тъпанчетата на ушите им бяха спукани с игли, а езиците им — отрязани. Така нямаше да са в състояние да се поддадат на молбите на жертвите си или пък предварително да издадат задачата, която им предстоеше да изпълнят.

Ибрахим измъкна кинжала от колана си и като се олюляваше, повлече крака към вратата, разделяща стаята му от тази на Сюлейман.

Заудря с юмруци по нея.

— Господарю! — Огледа се. Бостанджиите приближаваха. — Господарю! Сюлейман! Моля те! Спри това!

— Какво беше това? — Сюлейман се стресна и отвори очи.

Някой удряше с юмруци по вратата.

— Господарю! Моля те!

Ибрахим! Ибрахим умираше.

Хурем сложи длани върху ушите му и притисна главата му към гърдите си. Запя, за да заглуши крясъците от съседната стая.

Докато беше жив...

Още удари по вратата. Чу нечий вик. Трябва да беше Ибрахим.

Беше престъпил клетвата си. Беше убил най-добрия си приятел.

Но бе спазил закона.

Всеки от бостанджиите държеше в ръка копринена връв, ритуалния инструмент, с който се екзекутираха хората с висок ранг или царска кръв. Именно копринената връв бе лишила от живот чичовците на Сюлейман, а също братовчедите и племенниците му.

Ибрахим зае отбранителна позиция с кинжал в ръка и зачака.

Първият бостанджия му се ухили и пристъпи напред, сякаш не виждаше оръжието. Може би беше прекалено сигурен, че ще го избегне, помисли си Ибрахим. Глухонемият се нахвърли отгоре му, но Ибрахим беше готов за атаката и лесно я отбягна, а ножът му се изви като змия.

Бостанджията спря по средата на стаята с разширени от изненада очи. Изпусна копринената връв. От шията му пръскаше кръв и обагряше близката стена. Глухонемият притисна длани към раната в напразен опит да спре бликащата кръв и се свлече.

Ибрахим приближи към стената, а останалите бостанджии се засуетиха по средата на стаята, вече по-предпазливи. Другарят им падна по лице, а от раната на шията му продължаваше да шурти кръв.

Забеляза как си размениха сигнали с ръце, езикът на глухонемите. Напрегнато зачака.

Пристъпиха бързо и едновременно напред. Ибрахим направи широк замах пред себе си и бостанджиите отскочиха назад. Един от тях изстена, дълбока жална въздишка се откъсна от гърдите му.

От раната на ръката му струеше кръв.

Ибрахим усети отвратителния мирис на екскременти. Първият бостанджия бе напълнил гащите, докато умираше.

Убийците настъпиха по-бързо. Ибрахим отново замахна и повали още един, но викът замръзна в гърлото му, когато копринената връв се

затегна около шията му. Останалите двама бостанджии отново приближиха, но Ибрахим махна отчаяно с кинжала и видя как единият отстъпи, закрил лицето си с ръце.

Последният хвана ръката му, изви я, опитвайки се да го накара да пусне оръжието. Копринената връв се впи още по-дълбоко в шията му.

Не, не! Не можеше да умре! Та той беше Ибрахим...

В паниката си ритна с коляно между краката на бостанджията. Ритна още веднъж, този път петата му удари бъбреците на нападателя и хватката леко отслабна, достатъчно, за да освободи ръката, в която стискаше кинжала. Острието разреза дланите и ръцете на убиеца.

Ибрахим замахна назад. Усети нещо топло върху гърба си и примката на шията му се разхлаби. Падна с пъшкане назад.

Кинжалът се изплъзна от ръката му. Дръжката му щръкна между ребрата на бостанджията. Ибрахим се наведе и я хвана, но кинжалът не искаше да излезе.

Около шията му се уви втора връв. Атаката дойде от един от ранените бостанджии; чувстваше кръвта от ръката на убиеца върху шията си. Ритна отново, но нубиецът отскочи назад, дърпайки връвта. Ибрахим загуби равновесие.

Опита се да пъхне пръсти под примката, но тя бе плътно затегната и прерязваше плътта му. Не можеше да диша. Дробовете му се свиха и ръцете и краката му затрепериха в болезнена агония.

Зарита отчаяно. Вече не можеше да мисли. Пред очите му изригнаха фонтани от светлини.

Опита се да изкрещи името на Сюлейман, но от гърлото му не излезе звук. Бореше се, но вече не беше в състояние да контролира крайниците си. От всички страни се спуснаха черни сенки.

Изведнъж всички спомени умряха.

Хиподрумът

Гюзюл вървеше забързано през Атмегдан, покрай величествените червени стени на Ибрахимовия дворец. Преди малко в дома ѝ в еврейския квартал бе дошъл пратеник. Ибрахим искаше да я види. Незабавно.

Стражите я пропуснаха вътре. Тя се втурна към голямото стълбище, което водеше към приемната на пашата. Гледаше надолу и

повдигаше с ръце полите на фереджето си, докато тичаше, като внимаваше да не се подхлъзне върху тънкия слой лед, покрил каменните плочи на вътрешния двор. Беше стигнала до средата на стълбите, когато забеляза една фигура на горната площадка. Наблюдаваше я. Разпозна зелената роба, поръбена с кожи и огромния бял тюрбан. Кислар агаси! Тя се втренчи в него, изненадана и объркана.

— Ибрахим е мъртъв — каза Аббас. Гласът му беше равен. Звучеше по-скоро тъжно. Или неохотно.

Гюзюл се извърна назад. Двама бостанджии с извадени ятагани бяха запречили изхода.

— По заповед на господарката Хурем — рече Аббас и се обърна. Нямаше желание да гледа, докато бостанджиите си вършеха работата.

Топкапъ сарай

Сюлейман стоеше до един прозорец и наблюдаваше как товарят трупа на гърба на кон. Върху животното бе метнато покривало от черно кадифе, а в очите му бяха капнали специална течност, за да сълзят. Един бостанджия отведе коня. Сюлейман бе наредил тялото да бъде отнесено в Галата и погребано в безименен гроб.

Двамата мъртви бостанджии бяха изнесени от стаята на Ибрахим. Бяха казали на Сюлейман, че от останалите живи един е изгубил окото си, а друг — носа си. Върху стените се виждаха тъмни петна.

— Храбро се е бил — каза Сюлейман.

— Моля те, господарю — промълви Хурем. — Не се измъчвай. Твоите заповеди бяха справедливи. Не можеше да направиш нищо друго.

Но тя добре виждаше, че чувството за вина вече бе започнало да разяжда сърцето му. Лицето му бе пребледняло. Целият трепереше.

— Малка роксолана... — прошепна и се притисна към нея. Добре поне, че нямаше към кого другиго да се притисне, помисли си тя.

Не и в този момент.

ШЕСТА ЧАСТ
ТАЗИ ЖЕНА, ХУРЕМ

Чамлика, 1541

Сюлейман видя как Мустафа пришпорва арабския си жребец към върха на хълма. Дългата копринена опашка на животното бе хоризонтално опъната, признак за чистокръвна порода. Вятърът развяваше червените пискюли на главата на коня и полите на бялата роба на Мустафа. Синът му се бе превърнал в красив млад мъж, помисли си Сюлейман. Той вече имаше четирима сина от жените в харема си. Чудесен принц. На двайсет и шест години. На същата възраст Сюлейман бе пристигнал от Маниса, за да поеме трона.

Той смушка коня си, за да стигне сина си. Стрелците бързо прекосяваха блатистата местност в ниското, следвани от кучетата си и Джихангир — странна изгърбена фигура върху кон, със зачулен сокол, кацнал на протегнатата ръка.

Сюлейман бе едновременно изненадан и доволен от приятелството, което се бе зародило между Мустафа и Джихангир през последните две седмици. Състрадателен по природа, шахзадето бе забелязал достойнствата, скрити зад деформираното тяло на момчето, и го беше взел под крилото си. Показваше му как да тренира соколи и да ги използва по време на лов, прекарваше часове с него, учейки го да стреля с лък или просто го извеждаше на езда. Сюлейман бе доволен и от вниманието, което младият наследник на трона показваше към този свой оцетен от природата брат. Подобни бяха и чувствата на самия Сюлейман към момчето.

От своя страна Джихангир направо благоговееше пред Мустафа и бе изумен от вниманието, което неговият най-голям брат му оказваше. По време на посещението на Мустафа в двореца недъгавото момче го следваше като кученце и с часове го наблюдаваше как играе черит.

— Той е добро момче — отбеляза Сюлейман. — Учи се добре и всячески се опитва да надмogne дефектите, с които Аллах го е белязал.

Мустафа се извърна на седлото.

— Газиите имат нужда не само от учени, но и от воини.

Сюлейман проследи с поглед полета на дребния исландски сокол във въздуха, птицата бе подгонила плячка, все още невидима за окоето на султана.

— Обещай ми, че никога няма да го нараниш.

— Защо да го наранявам, господарю?

— Когато един ден тронът стане твой.

Мустафа се засегна от това предположение.

— Аз не съм като дядо ми.

— Но това е твое право, стига да пожелаеш да се възползваш от него.

— Давам ти думата си. Няма да му сторя никакво зло. Наистина ли мислиш, че ще бъда толкова жесток, та да убия горкия си брат още щом се възкача на престола?

— Просто искам да ми обещаеш.

— Имаш думата ми.

Двамата се измериха с поглед. Как му се искаше да му вярва, помисли си Сюлейман. Но помнеше колко лесно бе за баща му едно такова убийство. Кръвта на Селим течеше във вените и на двама им.

— Какво ще правиш, когато се озова в рая, е твоя работа, както и на Аллах. Но, моля те, пощади Джихангир.

— Никой от братята ми не бива да се страхува от мен, господарю. Този кървав обичай е приключил с дядо ми.

— След време може да си на друго мнение.

— Ако не вдигнат ръка срещу мен, нищо няма да им се случи.

— Селим и Баязид са вече почти пораснали.

— Решението ще зависи от тях. Тръгнат ли срещу мен, тогава ще съм принуден да действам. Това се очаква от принцовете. Но можеш да им кажеш, господарю, че ако те самите не извадят сабите си, ще живеят в мир. Не желая кръв по трона си.

Чудесни думи, помисли си Сюлейман. Но откъде можеше да е сигурен Мустафа какво ще направи? Сети се за Ибрахим; не минаваше ден, без да мисли за някогашния си приятел.

— Само ми обещавай, че няма да причиниш зло на моя Джихангир — повтори той.

Соколът полетя надолу с плячката си, кучетата хукнаха с лай, стрелците нададоха триумфални викове. Още един живот, прекъснат в прекрасна пролетна сутрин.

Ески сарай

Сенките пълзяха от Азия по посока на студената тъмна Европа. Лъчите на слънцето с мъка проникваха през галериите и мрачните градини, разпръсквайки слоевете бяла мъгла, скупчени на кълба покрай покривите. Бухал сред кипарисите поздравяваше настъпването на зората.

Хурем се загърна в кожената си наметка. Косата ѝ висеше безразборно над раменете, несресана и несплетена. Потръпна, когато се облегна на решетката и впери поглед над събуждащия се град, към кулата на Куббе-алти и минаретата на Айя София, проблясващи като остриета на копия, пронизали сутрешната мъгла.

Из целия град се носеше напева на мюезините, призоваващи правоверните на молитва.

— Аллах акбар! Ла илаха илла'лах...

От мястото, на което бе застанала, можеше да види древната колона на Александър, обърната с лице към пазара — там навремето я бяха продали. Беше робиня тогава, оставаше си робиня и сега, независимо от всичката власт и богатство, с които разполагаше.

И на един сърдечен удар разстояние от забравата. Ако Мустафа продължаваше да живее, нейните синове щяха да бъдат убити или хвърлени в тъмница, а нея щяха да заточат в някои самотен дворец в Анадола, където единствената ѝ компания щяха да са козите и чакалите.

Робиня някога, робиня и сега.

Повика Муоми, за да ѝ помогне със сутрешния тоалет. Седеше пред огледалото и гледаше как ръката на негърката прокарва гребена през косата ѝ. Наблюдаваше и собственото си отражение. Тази сутрин сякаш надзърташе отвъд върха на някой хълм, зад който се стелеше единствено тъмнина.

— Спри! — нареди тя на прислужницата си.

Наведе се по-близо към огледалото. Измъкна ръка изпод наметката и прокара пръсти през дългите златни кичури на косата си. Ужасната истина се потвърди. Бял косъм.

Огледалото сякаш искаше да ѝ каже, че остарява. Не можеше повече да отрича очевидното. Тънките бръчки около очите ѝ щяха да

стават все по-дълбоки, докато станеше невъзможно да ги прикрива под черния въглен, а първият бял косъм щеше да бъде последван от други, докато нямаше да е в състояние да се самозалъгва, че всичко е единствено игра на светлината. Безпомощно щеше да наблюдава как красотата ѝ се разпада и повяхва пред собствените ѝ очи.

Какво щеше да стане тогава? Дали Господарят на живота щеше да продължава да бъде под влиянието на нейното очарование? Щеше ли да пренебрегва факта, че разполага с истински рай от малки одалиски, нетърпеливи да използват преходната си красота, за да заместят остаряващата Хурем в леглото му? Дали някоя нова Джулия не полагаше особени грижи за нежната си плът в хамама? И по-лошо, дали нямаше някоя нова Хурем, планираща да я изпрати в изгнание — както тя бе сторила с Гюлбехар?

Хурем издърпа четката с дръжка от слонова кост от ръката на Муоми и яростно я запрати към огледалото. Отражението ѝ се пръсна на парчета.

— Доведи ми Аббас! — изкрещя тя. — Веднага!

— Как е Джулия?

За пореден път Аббас почувства как пропада в тъмна дупка. Тази вещица никога нямаше да го остави на мира. Щеше да го измъчва до смъртта му. По дяволите Лудовичи! Той го беше поставил в унизителната позиция да разчита на нейната милост. Какво искаше от него този път?

— Вярвам, че е добре — отвърна Аббас.

Бяха само двамата в приемната на Хурем. Гласовете им се губеха в еката на високите извити тавани и ромона на бликащите покрай стените фонтани. Сигурно в някоя подобна стая човек се изправяше срещу Аллах, за да даде отчет за делата си, когато настъпеше краят на земния му път, помисли си Аббас. Щом срещна погледа на студените зелени очи на Хурем, се поправи наум: не, не пред Аллах, пред Дявола.

Тя седеше по турски на дивана, сгушена в дългата зелена наметка, подплатена с кожи. Усмиваше му се.

— О, Аббас, не бива да се страхуваш от мен. Аз съм твоя приятелка. Ако имах намерение да те издавам на Господаря на живота, досега отдавна щях да съм го направила.

— Живея единствено за да служа на моя султан и на Короната на забулените глави. Благодарен съм ти за прошката, въпреки че със сигурност ще отговарям за греховете си пред Аллах.

Хурем доволно плесна с ръце.

— Каква прелестна реч! Станал си идеален дипломат, Аббас. Пример за всички евнуси по света!

Как му се искаше да изтръгне отровния й език!

— А ти пък си пример за всички жени по света, господарке.

Хурем наклони глава на една страна и прокара език по горната си устна. Бавно се изправи, оставяйки наметката да се свлече от раменете й. Беше гола.

Аббас скръцна със зъби и сведе поглед към земята.

— Какво става, Аббас? Да не би да съм толкова грозна, че човек да не смее да ме погледне?

— Не, господарке, красотата ти ме заслепява — отвърна Аббас, — като се опитваше да контролира гласа си. Близко двайсетте години, които бе прекарала в харема, изобщо не й се бяха отразили, помисли си той. Тя много добре осъзнаваше, че тялото й може да събуди чувствеността на всеки мъж, дори на някой непълноценен — като него. Беше се погрижила да не кърми нито едно от децата си и за разлика от повечето тлъсти стари врани не се беше отдала на сладкишите. Но защо му причиняваше всичко това? Защото й доставяше удоволствие да го вижда как страда, без съмнение.

— Казаха ми, че са те кастрирали след пубертета. На колко години си бил тогава, Аббас?

— На седемнайсет, господарке.

— А имал ли си опит с жени, преди това да ти се случи?

— Не много голям, господарке.

— Малцина са тези, които оцеляват след подобна операция на тази възраст, нали? Извадил си късмет.

— Едва ли бих го нарекъл късмет, господарке — отвърна той, преди да се усети.

Тя посегна и го погали. Долавяше мириса на парфюма й.

— Бедният Аббас. Още ли изпитваш желание понякога?

Очите му се плъзнаха надолу по тялото й. Бог да му е на помощ в този труден момент! Тя, разбира се, знаеше отговора на въпроса си. Независимо от омразата си към нея изпитваше желание да погали

меките очертания на гърдите ѝ — нежно, като любовник. Знаеше, че очите му вече са го издали.

— Не, господарке.

— Дори не и към Джулия ли? — с меден гласец попита тя.

Почувства как се задави.

— Не, господарке.

— Значи в такъв случай мога да разчитам на обективното ти мнение. Мислиш ли, че все още съм толкова хубава, колкото и останалите момичета от харема на моя господар?

Тя се надигна на пръсти и бавно се завъртя.

— Да — промълви Аббас.

Тя се усмихна, очите ѝ блестяха като изумруди.

— Не е ли странно. Една гола жена е напълно безпомощна пред някой истински мъж. А с теб съм в безопасност. Това създава здрава връзка помежду ни, не е ли така, Аббас?

До смърт, помисли си Аббас. Неговата. Или нейната.

— Свързани сме в нашата служба.

— Именно. Ти трябва да ми служиш, нали? Заради Джулия.

Защо не му кажеш какво иска? Защо не спреш да го тормози? Да му кажеш за какво го бе повикала и да го оставеш на мира!

— Искам да сториш нещо за мен.

— Само назови желанието си.

— Моето желание? — Тя се подготви да види реакцията му. — Желанието ми е да подпалиш харема. Искам това място да се превърне в пепел. Можеш да направиш това за мен, нали, Аббас? Нали?

Ураганът сирого тръгва от Сахара, горещият му сух дъх изгаря северноафриканския бряг, преди да се придвижи на север към Средиземноморието. Докато стигне до най-отдалечените му брегове, ураганът е натежал от влага.

Тази вечер сирого се втурна по тесните улици на Стамбул, преви клоните на кипарисите и чинарите в дворцовите градини, заудря яростно по червените и зелени байраци, окичили палата, натрупа пяна по отсрещния бряг на Босфора. Въздухът стана потискащ и влажен, но дъждовете все още не идваха.

Идеалното време, помисли си Аббас.

Беше изчакал четири нощи, за да определи подходящия момент за осъществяването на последния каприз на Хурем. Дворецът бе потънал в тъмнина, когато той, придружен от двама бостанджии, мина през една малко използвана врата в южната стена. Тримата евнуси отсъстваха по-малко от час, но когато се върнаха, по хоризонта над покривите на порутените дървени къщици вече пълзеше оранжево-розово петно. Една измамна зора.

Щом благополучно се прибраха в сарая, Аббас намери бостанджибашията и плъзна изумруден пръстен в свитата му длан. Използва езика на глухонемите, за да даде да се разбере, че двамата евнуси, които го бяха придружавали, не бива да са сред живите, щом настъпи утрото.

После се оттегли в килията си и зачака, чудейки се какви ли още грехове щеше да извърши в името на оцеляването си.

Бумтенето на дървени тамбури ехтеше из тъмните улички. Дворецът се събуди от викове, известяващи за пожара.

Аббас хукна навън от килията си. Коридорите още бяха празни, но той чуваше писъците на жените, долитащи от една от общите спални на горния етаж. В двора отдолу двамата стражи стояха объркани е извадени ятагани — идиоти, помисли си нетърпеливо Аббас, — но не напускаха поста си.

Аббас долови парливия мирис на дим. Беше разполагал с няколко дни, за да отрепетира всяко свое движение. А и Хурем ясно му беше дала да разбере какво трябва да е първото му задължение.

Изрита двама пажове от леглата им и на един дъх изстреля списъка с команди, който бе научил наизуст. Да се приготвят каретите. Всички жени да се изведат на двора. Да се изпратят шестима пажове в шивачницата и всички вещи на господарката Хурем да се изнесат на безопасно място.

Естествено, тя нямаше да допусне нищо от онова, което притежаваше, да бъде загубено, помисли си той. В никакъв случай, ако ще целият град да изгореше.

Тежко се заизкачва по стълбите, водещи към апартаментите ѝ.

Беше поразен от вида ѝ. Сигурно се бе подготвяла цяла нощ. Беше облечена в зашеметяващ изумруденозелен кафтан, избродиран с редуващи се луни и звезди, върху бяла риза, украсена със спирали от златна сърма. В косата ѝ бяха сплетени мънички изумруди и перли, а яшмакът ѝ вече беше върху главата ѝ. Муоми стоеше зад нея и държеше фередже от виолетова коприна.

Ухаеше на жасмин и портокал. Разбира се, помисли си Аббас, тя няма да се представи пред Сюлейман, смърдяща на пушек дори и когато току-що я бяха спасили от пожар.

— Защо се забави толкова дълго, ага? — изсъска тя. — Нима си се надявал, че ще се изпека в леглото?

— Току-що вдигнаха тревогата, господарке — промълви с мъка той. Още не можеше да си поеме дъх след изкачването.

— Защо трябваше да изчакваш тревогата? Вече знаеше, че градът гори!

Аббас се извърна към решетъчния прозорец и простена високо. Аллах да му е на помощ! Не беше искал половината град да изчезне сред пламъците! Вятърът яростно бе разнесъл огъня и той със светкавична бързина бе погълнал дървените сгради на хълма. Пламъците настъпваха напред като вълна.

Пожарът се подхващаше от всяка следваща къща, която припукваше и се разцепваше като падащо дърво, изпращайки снопове искри високо в нощното небе. Хората търчаха по алеите, метнали на гръб оскъдната си покъщнина, блъскаха се един в друг, обзети от паника. Масата от ужасени човеци приличаше на река, минаваща през

бездна, течение от факли, кошници и биволи с изцъкдени очи, дърпащи се коне с превързани очи и жени с непокрити глави.

Аллах да му е на помощ, помисли си пак Аббас. Никога не си беше представял, че ще стане така.

Нажежен до червено въглен, довян от вятъра, го парна по бузата. Той изрева и отскочи назад.

— Трябва да побързаме! — извика.

— Готова съм от часове — отвърна Хурем, сякаш беше закъсняла за някое официално представление на хиподрума.

Муоми й помогна да се забули, спусна воала пред лицето ѝ, за да запази анонимността ѝ, тоест — честта ѝ. После прислужницата си сложи черно фередже и Аббас ги изведе от покоите.

Чувстваше как сърцето му се е свило на топка. Страх, напрежение, възбуда пулсираха в тялото му. Беше допускал, че ще имат повече време. При една истинска опасност не би успял да се справи. Нямаше да разполага с достатъчно време да подготви всичко. Дори и сега можеше да се окаже, че е закъснял.

Каретите вече чакаха на двора.

— Влизайте... вътре! — изкрещя Аббас, напрягайки дробовете си, за да си поеме още въздух.

Двете малки забулени фигури минаха покрай него и се настаниха в първата карета. Едната от тях — беше сигурен, че е Хурем, — дръпна настрана малката завеса на прозорчето. Една ръка се подаде изпод фереджето и хвана неговата. Покритата с яшмак глава се приведе към него и за момент той си помисли, че тя ще му благодари.

— Остави всичко, което е мое — изсъска тя. Чертите на лицето ѝ не можеха да се видят под виолетовия воал. — Всичко!

Топкапъ сарай

Аббас с благодарност се отпусна на колене в краката на Сюлейман, за да отдаде дължимата почит на Господаря на живота. Опря чело в килима и остана в тази поза малко по-дълго, отколкото бе необходимо, но почти нямаше сили да се изправи отново на краката си. Робата му миришеше силно на пушек, а лицето и белоснежният огромен тюрбан бяха почернели от сажди.

Сюлейман го гледаше със сгърчено от мъка лице.

— Хиляди извинения, господарю — промълви Аббас.

— Има ли нужда от лекар моят слуга? — попита султанът.

— Просто съм уморен, господарю. — Той леко се олюля.

— Пожарът е обхванал и Ески сарай? — Сюлейман нямаше търпение кислар агаси да му разкаже за случилото се и да се оттегли. Къде беше Хурем?

— Когато тръгнах от там, дворецът беше в пламъци. Но всички жени са в безопасност.

— Хурем?

— Чака пред вратата, господарю. Пазих живота ѝ така, както бих пазил твоето... — Той отново залитна, но си върна равновесието. — ... най-скъпо съкровище.

— Задължени сме ти — отвърна Сюлейман. Защо не се оттеглеше този евнух и не го оставеше да се види с Хурем? Знаеше, че той самият не изглеждаше като образец на благоприличието. Бяха го събудили и едва бе намерил време да си наметне един бял копринен кафтан и да си сложи фес на главата. Беше облечен за среща със своята малка роксолана, а не за аудиенции. — Няма ли ранени?

— Страхувам се, че някои от моите пажове и стражи загинаха, докато се опитваха да спасят някои от дрехите и бижутата на господарката Хурем.

— Напълно ли е разрушен дворецът?

— Когато за последно го видях, целият гореше.

— Поздравявам те за усилията, Аббас. Повикай господарката Хурем и върви да си починеш. Ще поговорим отново на сутринта.

— Господарю — каза Аббас и отново се просна на пода за последен поклон. За момент Сюлейман се уплаши, че евнухът е загубил съзнание, но с едно последно усилие той надигна огромното си туловище от пода и повлече крака към изхода.

Няколко секунди по-късно пред очите му се появи обгърната във виолетово фигура и се свлече на земята. Сюлейман скочи от дивана и се втурна към нея.

— Хурем? Добре ли си?

Отметна воала ѝ. Лицето ѝ беше пребледняло и студено като мрамор, очите ѝ — зачервени и подпухнали от плач.

— Моя малка роксолана... ранена ли си?

Тя поклати отрицателно глава и той усети как трепери в ръцете му като мъничка птичка.

— Не трябваше да влизат отново в пламъците — прошепна тя.

— Кои?

— Онези бедни слуги... заради няколко дрънкулки... някаква коприна... Те не струваха колкото човешки живот...

Той я прегърна и я притисна към себе си, почувства биенето на сърцето ѝ и благодари на Аллах, задето е пощадил живота ѝ.

— Когато ми казаха за пожара и видях сиянието над сарая... знаех, че ако нещо ти се беше случило, нямаше да мога да продължа да живея. Благодаря на Аллах, че си в безопасност.

— Беше ужасно, господарю. Събудих се от мириса на дим... Мислех, че ще умра...

Той отметна назад качулката ѝ, свали фереджето.

— Ранена ли си някъде?

— Не, господарю. Благодаря на Аллах за това.

Той с облекчение зарови лице в шията ѝ. Мирисът на дим се смесваше с уханието на жасмин и портокал. Благодарността рязко премина в желание. Раздра нетърпеливо копринената ѝ риза, гьомлека и кафтана.

— Докато чаках каретите, все се страхувах, че може да си си отишла — прошепна настойчиво той.

— Извадих късмет — прошепна му тя в отговор.

Ръцете му се плъзнаха по меката ѝ отзивчива плът. Той сякаш нямаше търпение да се увери, че е цяла и непокътната, че наистина е жива и е при него.

— Моя малка роксолана — промълви и усети как гласът му замира в гърлото. Освободи се от дрехите си и се плъзна между бедрата ѝ. Идеше му да зариде от облекчение.

Неговата малка роксолана. Закъде щеше да е без нея?

Сюлейман не изглеждаше в особено добро настроение тази сутрин, помисли си Аббас. Дори му изглеждаше някак кисел.

— Трябва да настаниш Хурем и другите жени тук, в двореца, докато не намерим друго разрешение на въпроса — каза султанът.

— Това ще е проблем, господарю — внимателно възрази Аббас.

— Не искам да слушам за проблеми.

— Господарю, не бих те обременявал с подобни тривиални въпроси, но се налага да получа твоето специално разрешение.

— За да отделиш един ъгъл от двореца ми за моя харемлък? Толкова ли е трудно да се намери място за няколко жени и техните слугини?

Аббас усети, че го обзема злорадо задоволство пряко волята му. Възможно ли беше Господарят на живота наистина да не си даваше сметка за действителния размер на своя харем — и по-специално за личния персонал на Хурем?

— Господарю, само свитата на господарката Хурем е достатъчно голяма, както подобава на любимата кадъна на Господаря на живота.

Сюлейман нервно се намести на трона си.

— Колко голяма?

— Лично тя разполага с трийсет пажове и роби...

— Трийсет!

— И сто и три придворни дами...

— Какво?

— Плюс, разбира се, нейният доставчик и шивачката ѝ. Или общо сто трийсет и седем души, в това число и аз и, разбира се, господарката Хурем.

— Аббас!

— Като добавим към това число сто и деветте момичета, които са в харема на господаря, плюс може би същият брой черни пажове и прислужници...

Сюлейман подръпваше брадата си, а пръстите на другата му ръка не спираха да барабанят нервно.

— Значи личните ми покои ще бъдат напълно завладени от харема!

— Докато не се измисли нещо друго, господарю — отвърна Аббас, опитвайки се да скрие нотката на задоволство, прокрадваща се в гласа му. Да, тя е малка вещица, нали, Сюлейман?

Султанът въздъхна.

— Много добре.

— Господарю?

— Нищо не може да се направи. Харемът все трябва да се настани някъде. Вземи колкото стаи е необходимо, ще издам заповед

затова. Междувременно ще повикам архитекта Синан. Трябва незабавно да започнем работа по изграждането на нов дворец за харема.

Покрай очите ѝ имаше бръчки, помисли си Селим. Никога преди не беше ги забелязвал. Но колко пъти я беше виждал през последната година? Целуна ѝ ръка, Баязид стори същото. После двамата отстъпиха назад, скръстили ръце на гърдите си, както ги бяха учили в Ендерун. Хурем ги изгледа критично. Муоми стоеше зад нея.

Селим я мразеше. Черна, нацупена и злобна. Тя беше вещицата, не майка му.

Майка му беше просто зла.

— Станал си чудесен младеж, Баязид. Учителите ти ми казаха, че си отличен ездач и атлет.

— Благодаря, майко.

— Само че трябва да учиш повече. Дори и когато завършиш Ендерун, никога не бива да преставащ да учиш. Ако някога станеш султан, конят и копието няма да са достатъчни за успеха ти.

— Ще направя всичко по силите си, майко.

А всъщност щеше да я игнорира напълно, помисли си злорадо Селим. Красивата глава на брат му беше куха като тъпан.

— А ти, Селим... — Хурем въздъхна и върху лицето ѝ се изписа недоволство. — Казват, че прекалено много обичаш сладкишите.

— Уча се прилежно — възрази той.

— Учителите ти с мъка набиват всеки нов урок в главата ти.

Да, така беше. И той никога, никога нямаше да го забрави.

— Ще направя най-доброто, на което съм способен, майко — отвърна Селим, възприемайки защитната тактика на Баязид.

— Твоето „най-добро“ не е достатъчно добро. Ти си първородният ми син. Ти си онзи, върху когото ще паднат надеждите на османлиите, ако, не дай боже, се случи нещо с Мустафа.

От начина, по който майка му гледаше Баязид, беше ясно, че надеждите ѝ почиват на другия. Не беше тайна за никого кой беше нейният любимец. И не само нейният, разбира се. Всички обичаха Баязид. Учителите, всички, с изключение на Сюлейман. Той се беше привързал особено силно към другия му брат, идиотът Джихангир след

смъртта на Мехмед. Мехмед се беше разболял толкова изненадващо! Дотогава бе направо перфектен.

Човек винаги трябваше да се надява, че великият Аллах ще върши подобни чудеса.

— Трябва често да ми пишете — заръча Хурем.

— Ще го правим, майко — обеща Баязид от името на двамата.

Щеше да я проклена във всяка своя сутрешна и вечерна молитва, зарече се наум Селим. Тя никога не беше го понасяла.

— Надеждите ми са в теб — кимна Хурем. После с блажена усмивка се обърна към Селим: — О, Селим, приличаш на диня!

Приличал на диня!

Селим често се чудеше кого мрази най-много: себе си, задето нямаше особено много общи черти със Сюлейман, или Баязид — задето беше копие на баща си. Той беше дебел, с маслинен тен, а Баязид — висок, строен и красив. Поредната шега на съдбата: двама братя, родени под един покрив — единият надарен с индивидуалност, сила и талант, а другият — без нито едно сериозно качество. Сигурно Аллах имаше същото чувство за хумор като майка му.

Единственото успокоение на Селим беше Джихангир.

Джихангир беше със седем години по-малък от него и се беше родил гърбав и сакат. И ако Аллах се беше отнесъл жестоко по отношение на Селим, то с Джихангир направо беше постъпил чудовищно — този факт успокояваше Селим от ранна детска възраст.

Джихангир бе постъпил в дворцовото училище, след като бе навършил осем години. Селим не спираше да го преследва сутрин из двора, като влачеше единия си крак, отпускате рамене напред, провесваше глава и имитираше изкривената походка на брат си.

Така лесно можеше да накара останалите да се смеят. Той беше открил, че най-добрият начин да отклониш вниманието от себе си, е като насочиш присмеха към друга мишена. А и Джихангир никога не се оплакваше. И как би могъл? Знаеше си, че е за посмешище. Не би се осмелил още повече да привлече вниманието към себе си.

Но един ден Баязид стана свидетел на ежедневната сценка. Селим дори нямаше представа, че средният му брат е там — тътреше се след Джихангир през покрития с камъни двор и се наслаждаваше на приглушения смях на своята публика, когато изведнъж смехът пресекна. Нещо го спъна и той се озова по гръб на земята. Видя

Баязид, надвесен над него. Брат му посегна и го зашлеви два пъти през лицето.

— Той ни е брат! — изкрещя му Баязид. — Какво си мислиш, че правиш?

Селим се претърколи на една страна, опря се на камъните и се изправи. Знаеше, че всички погледи са насочени към него. Страните му пламтяха от обида. Баязид беше с две години по-малък от него. Не можеше да му позволи да го победи. Замахна.

Баязид леко отстъпи настрана и отново подложи крак. Селим за втори път се просна върху твърдите плочи. Изохка. Беше ударил коляното и лакътя си. Болката го парализира. Беше сигурен, че е счупил някоя кост, затова остана да лежи неподвижно, облян в сълзи.

— Ако още веднъж те видя да се подиграваш с нашия брат, ще ти счупя главата! — изсъска Баязид.

Останалите момчета се разпръснаха, шепнейки си едно на друго. Неколцина дори се изсмяха на глас. Не след дълго болката отшумя и Селим седна. От главата му течеше кръв. С мъка опъна крака си напред. Простена високо и избърса сълзите от очите си.

Дворът вече беше почти празен. Бе останал само Джихангир. Той приближи и подаде ръка на Селим. Но Селим не можеше да понесе състраданието в погледа на гърбушкото, затова не пое протегнатата му ръка и се изправи без ничия помощ. Обърна гръб на Джихангир и с куцукане се отдалечи.

Ендерун беше вътрешното дворцово училище, където принцовете биваха подготвяни за лидерските си функции наред с каймака на девширмето. С изключение на принцовете, чиято кръв също бе смесена в резултат на многото генерации конкубини, никое от момчетата не беше турчин. Младите християнски роби трябваше да израснат с убеждението, че нямат друго семейство, друга родина или друго бъдеще, освен султана.

Изучаваха Корана на турски, арабски и персийски; упражняваха се в хвърляне на копие, учеха ги на музика, бродерия и дресировка на птици и кучета, на добри маниери, честност, лов със соколи, обработка на кожи, изработване на оръжия, както и на правене на маникюр, подстригване и увиване на тюрбани.

Животът им бе строго регламентиран: къпеха се ежедневно и си правеха маникюр и педикюр всяка седмица. Получаваха чиста носна

кърпа всеки ден и се подстригваха веднъж месечно. Дисциплината беше стриктна и често включваше бой или дори тъмница, в зависимост от решението на белите евнуси, които ги обучаваха — мъже, които изглеждаха на Селим като мумифицирани старици.

Завършващите Ендерун знаеха не само как да бъдат отлични войници, но и владееха всички принципи на държавническата политика и дворцовия етикет. В продължение на шест години не напускаха палата — време, през което постоянно течеше подбор. Най-добрите биваха вграждани в дворцовата система като чиновници към хазната или отговорници за царския гардероб и след време можеха да станат паши или губернатори. Други можеха да израснат до ранг на паши или офицери в системата на спахиите, имперската кавалерия.

Единствено Селим, Баязид и Джихангир имаха право да учат в Ендерун заради произхода, а не заради достойнствата си — разлика, която се понасяше безболезнено единствено от Баязид, чието ездаческо майсторство и покоряващ чар скоро му спечелиха уважението на всички негови съученици и учители.

За Селим всеки ден беше истинско мъчение и той си мечтаеше да настъпи денят, в който властта ще замаскира всичките му недостатъци.

Един от учителите му, Хаким, го биеше винаги, когато не можеше да изрецитира някоя строфа от Корана, а не правеше същото, когато Баязид се запънеше. Веднъж дори го наказва с бой с пръчки. Наказанието беше просто: шибаха с дълги пръчки стъпалата му, обути в чорапи. Сега, пет години по-късно, Селим продължаваше да си спомня болката. Всеки удар го беше карал да пици, а Хаким бе спрял единствено, след като Селим бе почнал да го умолява със сълзи на очи. В продължение на седмица не бе в състояние да стъпва на краката си, а мина цял месец, докато раните му заздравеят.

Веднага, щом отново проходи, той се опита да убие Баязид.

Между стените на Втория двор имаше игрище, където момчетата от Ендерун тренираха черит. Учителите наричаха това игра, макар повече да наподобяваше битка. Използваха коне с къси вратове и масивни тела, отглеждани заради скоростта и способността им да спират бързо. Въръжените с дълга копия ездачи се разделяха в два отбора по дванадесет души и препускаха из откритото поле, хвърляйки оръжията си върху главите на противниците. Побеждаваше онзи отбор, който имаше повече точни попадения.

Често се случваше да има ранени, а понякога дори и убити. Селим се страхуваше от тази игра, но Баязид се впускаше в нея с типичната си безразсъдна смелост и винаги се отличавахе.

Въпреки че бяха в различни отбори — Баязид яздеше за сините, любимият отбор на султана, разбира се, а Селим — за зелените, — той знаеше, че всеки опит от негова страна да нарани Баязид е обречен на неуспех. Брат му беше отличен ездач. Селим не обичаше да се излага на риск. Обичайната му тактика бе да се скатава най-отзад и да се опитва да предпази собствената си кожа.

Беше лесно обаче да намери коня на Баязид преди началото на играта и да пререже наполовина въжето, прикрепящо седлото.

Покрай игрището бяха опънати сенници, под които се бяха насъбрали групички еничари, дошли да погледат състезанието — често го правеха, когато не бяха на поход. Селим знаеше, че султанът вероятно също щеше да наблюдава играта от стените на двореца.

Е, днес нямаше да могат да поздравят своя млад герой с победата, мислеше си Селим. Нямаше търпение да види изражението на Хаким, когато Баязид се озовеше под копитата на конете.

Двата отбора ездачи започнаха да се въртят в кръг и да се дебнат, тропотът на копитата отекваше. Над полето се виеха облаци прах. Водачът на сините — с гордия орлов нос на Баязид, стърчащ изпод тюрбана — извъртя коня си и атакува. Двама ездачи от отбора на Селим се откъснаха от групата и препуснаха срещу него. Селим дръпна юздите и подкара коня си към фланга на групата, за да види по-добре онова, което предстоеше да се случи.

Когато ездачите се срещнаха, той чу вик и видя едно тяло да пада. Конете удариха с копита върху фигурата в бяло, лежаща неподвижно по очи в прахта.

Другите двама ездачи незабавно спряха конете си, хвърлиха копията и скочиха долу.

— Баязид! — извика някой. — Ранен е!

Селим си проправи път сред разсейващите се облаци прах и въртящите се, наоколо коне. Брат му не помръдваше. Върху тюрбана му се виждаше кърваво петно. Опитва се да се престори на загрижен, въпреки че го изпълваше огромно задоволство.

— Мъртъв ли е? — с надежда попита той.

Но Баязид не умря. Подутината на главата му беше с впечатляващ размер. Младежът накуцваше в продължение на много седмици след инцидента. Разбира се, не можеше да се включва в игрите на черит.

Но не умря. Когато се разбра, че причината е в неизправност в каишите на седлото, самият Хаким бе хвърлен в тъмницата заради небрежност и изпратен в изгнание в Битлис. Това поне беше някаква компенсация за оцеляването на Баязид.

Но сега, докато Селим се сбогуваше с майка си, той ясно осъзна колко несигурна е неговата позиция. Когато баща му умреше... утре, след трийсет години... все някога... щеше да започне борба за унаследяване на престола. Щеше да я започне Мустафа и Селим предполагаше, че дори благородната душа на шахзадето нямаше да се поколебае да екзекутира всички отрочета на Хурем, за да защити трона си. Ако по някакъв невероятен късмет Мустафа умреше преди султана, тронът щеше да остане за Селим. Но той дори и за миг не се заблуждаваше, че Баязид ще му позволи да го има. Един от двамата трябваше да умре. Законът на Фатих позволяваше на един султан да убие всичките си братя и техните деца, за да запази наследството си и стабилността в империята.

Знаеше, че бъдещето щеше да поднесе същото и на него. Или един ден щеше да стане султан, или да умре.

— Вървете си с мир — рече Хурем на Баязид и Селим.

След като двамата си отидоха, Хурем дълго седя, впила немиждащ поглед в тавана. Една идея бе започнала да се оформя в главата ѝ. Не ѝ даваше мира, като комар в тъмна стая. Беше настойчива и заплашителна, но още не можеше да я види в нейната цялост.

Селим. Беше толкова очевидно, че не е син на Сюлейман, но когато момчето поотрасна, на бял свят се появи Джихангир и хвърли сянката на съмнението върху всичко. Кой би повярвал, че Господарят на живота би могъл да създаде един сакат гърбушко? Защо тогава да не бе възможно да е баща и на един дебел и вечно кисел младеж с мазно лице, който не се отличавахе с никакъв друг талант, освен подхранването на собствената си злоба?

Но Селим не приличаше особено много и на Капи ага, мислеше си Хурем. Онези, изпълнени с опасност, дни в двора на Ески сарай, изглеждаха толкова далечни, но чрез Селим продължаваха да живеят.

Дълго след раждането му тя не беше сигурна кой е бащата — Сюлейман или главният бял евнух. Все още се колебаеше. Но синът ѝ със сигурност не се държеше като османлия. Беше чула какво бе казала валиде-султан по негов адрес и с неохота приемаше това мнение. Селим не ставаше нито за гази, нито за султан.

Всъщност какво значение имаше?

Само животът на Мустафа стоеше между нея и превръщането ѝ в майка на следващия султан. Беше ѝ пределно ясно кое от момчетата щеше да победи в борбата за трона и кое би следвало да получи благословията и подкрепата ѝ. От Баязид щеше да излезе чудесен султан, великолепен султан — той беше почти толкова добър, колкото и Мустафа.

И тогава идеята се разгърна в съзнанието ѝ в цялата си панорама и тя се изсмя на глас.

Босфора, недалеч от Чамлика

Избягаха от горещината на августовската вечер, намирайки спасение върху гладките спокойни води на Босфора. До хълма Сераглио винаги стоеше закотвена златисточерна ладия и Сюлейман често си почиваше на нея заедно с Хурем и трима глухонеми, застанали на руля и на греблата. Запалените факли хвърляха дълги сенки във водата.

Седяха в каютата на кърмата, скрити зад тежките завеси от черно кадифе. Хурем надникна навън само веднъж и погледът ѝ се спря върху обраслите с кедрови дървета гробища на Чамлика.

Сюлейман беше притихнал, потънал в мисли. Беше се променил след смъртта на Ибрахим. В началото тя си мислеше, че с течение на времето душата му ще се успокои, но вместо това острието на вината се забиваше все по-дълбоко. Той вече рядко се смееше. Беше освободил всички певци от двореца и бе наредил инструментите им да бъдат изгорени. Рядко молеше и нея да му посвири. Казваше, че музиката на виолата ѝ му напомняла прекалено много за Ибрахим.

Беше се превърнал в аскет и се самонаказваше. Например беше наредил да приберат любимия му сервиз от зелено-бял китайски порцелан в съкровищницата и сега се хранеше само от глинени съдове. Беше си пуснал рядка брада и нито капка вино не бе докосвала устните му от смъртта на Ибрахим насам.

— Консултирах се със Синан — каза ѝ той. — Начертал е планове, които искам да видиш.

— Да не би да се каниш да издигнеш джамия в моя чест, господарю?

— Светотатство е да се шегува човек по този начин.

— Мислех, че ти харесва да съм порочна от време на време.

— Накарах го да направи план за нов дворец върху руините на Ески сарай. Вярвам, че този път е надминал себе си.

— Той винаги надминава себе си — рече Хурем. Сюлейман бе напълно обладан от идеята за преустройството на Стамбул, помисли си

тя. Сякаш някоя нова джамия или училище биха могли да изтрият кръвта на Ибрахим от стените на двореца.

— Искам да разгледаш плановете и да дадеш одобрението си.

Хурем се нацупи и скръсти ръце пред гърдите си.

— Толкова ли е ужасно да ме имаш край себе си в двореца? Нима не можеш да изтърпиш присъствието ми там дори и миг повече?

— Знаеш, че не е така. Но в двореца няма място за харема. Невъзможно е всички тези жени да останат там.

— Разбира се, че е възможно. Човек може да препуска цял ден между Четвъртия двор и Сераглио и пак да не стигне до хълма.

— Огромно преувеличение, малка роксолана.

— Има достатъчно място, където да се строи.

— Имам и други съображения.

— Какви са те?

— От държавно естество.

— Звучи толкова помпозно, господарю.

— Харемът просто не може да бъде част от двореца на султана — ядосано отвърна Сюлейман. — Винаги е било така.

— Харемът ти е твърде голям, господарю. Все още ли изпитваш желание към останалите момичета?

— Не, разбира се.

— Тогава, ако наистина не ти трябваат услугите им, можеш да наредиш на кислар агаси да им намери съпрузи. Така ще остана само аз и моето домакинство.

— Това, което предлагаш, е немислимо. Синан вече е нает. Все трябва да има някаква мярка.

Хурем осъзна, че вероятно си е позволила прекалено много. Тя се примъкна към него и отпусна глава на гърдите му. Не беше очаквала да се съгласи. Имаше и друг начин...

— Съжалявам, ако съм те обидила, господарю... Просто ще ми е много неприятно отново да бъда разделена от теб.

— Хурем, понякога се самозабравяш — прошепна той и гласът му прозвуча дрезгаво.

Тя се притисна още по-плътно към него.

— Обичаш ли ме, султане мой?

— Обичам те повече от живота си. — Той се усмихна.

— Повече, отколкото обичаш Гюлбехар?

Гюлбехар! Не беше се сещал за нея от месеци.

— Знаеш, че е така.

— И все пак тя е първа кадъна.

— Такъв е законът.

— Но мен обичаш повече?

Какво искаше от него, зачуди се Сюлейман. Беше отпратил Гюлбехар. Не стъпваше в харема, освен, за да се види с нея. Какво още би могла да иска?

— Обичам те повече, отколкото някога съм обичал друга жена.

— И един ден ще ме направиш своя кралица?

Сюлейман дълго не отвърна, зашеметен от безочливото ѝ предложение. После избухна в смях.

— Защо се смееш?

— Не се ядосвай, роксолана.

— Защо ми се смееш?

— Невъзможно е.

— Невъзможно е да мислиш за мен като за нещо повече от робиня ли?

Какво всъщност бе очаквал от нея, запита се той. Ако бе малка сива мишка, както Гюлбехар, не би си я избрал. Разбира се, че винаги щеше да иска повече!

— Султанът не може да се жени.

— Такъв ли е законът? Част от шериата ли е това?

— Не е записано никъде.

— Защо не, тогава?

Сюлейман посегна, за да отметне един кичур от лицето ѝ, но тя се дръпна назад.

— След Баязид Първи никой султан не се е женил.

— Ти си по-велик от Баязид. Ти си по-велик от всички досегашни султани.

— Не, Хурем. Не съм по-велик. Със сигурност не съм по-велик от баща си Селим или дядо си Фатих.

— Значи едни мъртъвци определят правилата, по които живееш? Ти си канунът, ти твориш законите. Ти си султан! Не духовете от миналото.

Той въздъхна.

— Ще ти разкажа една история за първия Баязид от Османлиите. Бил е султан дълго преди да се заселим в Стамбул, когато на практика сме били номади. Оженил се за сръбска принцеса, красива жена. Името ѝ било Деспина. По онова време сме се биели с монголите за надмощие в Анадола. Баязид излязъл срещу Тамерлан в битка при Ангора и бил победен. Ужасно поражение. Баязид бил пленен, а също и Деспина. Тамерлан искал да ни унижи, затова заповядал на Деспина да сервира гола на него и на генералите му. Това е най-мрачният момент в нашата история. Срамът от него още гори в душата на всеки газизит. Нашата слабост са нашите жени. От поражението при Ангора нито един султан не се е женил. Никога повече не можем да си позволим да бъдем слаби по такъв начин.

— Това е било отдавна. Сам казваш, че тогава хората ви са били номади. Сега ти си господар на най-великата империя в света. Кой ще те вземе в плен, господарю?

Сюлейман въздъхна. Поуката от историята ѝ бе убягнала.

— Това, за което молиш, е невъзможно.

— Такива като Тамерлан вече не съществуват. Целият свят се тресе под краката ти...

— Нека не говорим повече за това.

— Но, госпо...

— Няма да говорим повече за това!

Тя се свлече на колене върху пода на ладията и му целуна ръка.

— Прости ми, господарю. Страстта ми към теб понякога заглушава гласа на разума ми.

Той я вдигна от пода и я накара да седне в скута му. Дланите му се отпуснаха върху раменете ѝ, върху лицето му се беше изписало уморено търпение, сякаш му се налагаше да поучава малко дете.

— Искам да ми дадеш мнението си за плановете на Синан. Нека с това да приключим нашия разговор. Имаш късмет, че толкова те обичам, Хурем.

— Да, господарю — прошепна тя и сведе очи.

Позволи му да я положи върху дивана и отметна ръце над главата си. Покорно се остави да я разсъблече. Нощта беше топла. Страстните стонове на султана се понесоха над неподвижните черни води, но глухонемите не ги чуваха. Само бухалите от гробището на Чамлика се присъединиха към тази среднощна симфония.

Стамбул

Някога Айя София беше най-великата църква в целия християнски свят, докато Фатих не бе завладял Константинопол и не я бе превърнал в своя джамия. Всяка част от огромната църква, с изключение на големите имперски двери, изработени от дърво и метал, бе покрита с милиони сапфиреносини и златни плочици, блестящи наред с мозаичните образи на Небесната кралица и Христос Пантократор. Отгоре се извиваше огромният купол на тавана, който сякаш не се крепеше от нищо — подобно на Божия длан. Говореше се, че когато преди близо хиляда години Юстиниан за пръв път влязъл в това свое велико творение, той възкликнал: „Слава на Бога, че съм бил достоен за такова дело! О, Соломон, аз те надминах!“

Слънцето залязваше и по това време палеха лампите, но треперещите пламъци не можеха да прогонят мрака в огромната джамия. Върху четеца падаше бледорозова светлина от високия витражен прозорец — последната светлина на деня. Той стоеше на молитвената платформа с меч в едната ръка и с Коран в другата, а гласът му се удряше в огромния син купол и отекваше в стените.

Хурем седеше скрита зад един решетъчен параван, коленичила върху молитвеното си копринено килимче на рубиненочервени и бледобежови мотиви, изтъркано от многогодишна употреба. Долу, в низкото, хиляди тюрбани се кланяха в унисон, шепотът на хиляди устни се удряше в стените подобно на далечен тътен. Този ритуал, който продължаваше да няма никакво значение за нея, винаги я беше впечатлявал със своята мощ. Каква огромна скрита енергия! Тук беше изворът на Османската империя.

Може би, помисли си тя, това бе юмрук в кадифена ръкавица, който бе пренебрегнала заради презрението си към него.

Монотонният баритон на мюфтията и непрекъснато повтарящите се движения напълно завладяха вниманието ѝ. Беше постигнала толкова много, но все още не беше се доближила до този загадъчен

водовъртеж. Все още зависеше от Сюлеймановия каприз. Нямаше контрол над съдбата си. Нито над бъдещето на синовете си.

Изглежда Сюлейман бе твърдо решен да построи нов дворец за харема на мястото на стария. Може би именно сега, когато Ески сарай все още беше само пепел, бе най-подходящият момент да го убеди да се откаже от идеята си. Ако я направеше своя кралица, щеше да бъде спасена от някоя нова Джулия, някоя друга Хурем.

Винаги, когато се сетеше за тази огромна несправедливост, шевът се запалваше в нея с нова сила. Беше непоносимо. Робините, докарани в двореца по същото време като нея, отдавна бяха женени за паши или спахии офицери и сега разполагаха със своя собственост и статут на съпруга. А тя, любимката на Господаря на живота, си беше останала робиня. Беше неотлъчно до Сюлейман — и като приятелка, и като любовница, но синът на друга жена щеше да наследи трона след смъртта на султана.

Тя допря чело в килима, мърморейки молитвите си. Мракът все повече се съгъстяваше и пламъкът на лампите ставаше все по-ярък. Отговорът проблесна в съзнанието ѝ — бавно и неумолимо. Да, имаше начин да убеди султана да я направи своя царица. И той се криеше тук, в исляма. Щеше да използва волята на Аллах, за да го накара да се пречупи пред волята на любимата му жена.

Маниса

Градината на харемлъка на Мустафа грееше от стотици лалета. Гюлбехар седеше сама в павилиона под кулите на крепостната стена. Не усети приближаването на сина си.

— Здравей, майко.

— Мустафа!

— В добро здраве ли те намирам?

Тя се усмихна от изненада и задоволство, подаде му ръка. Той я повдигна към устните си и седна до нея.

— Сега съм по-добре, като знам, че си се върнал! — отвърна тя и стисна дланта му между своите. — Липсваше ми! Как е Стамбул?

— Жужащ от клюки, както винаги. Всеки — от най-нисшия соколар до личния аптекар на султана — се вижда в ролята на сераскер и планира следващата кампания срещу Светата Римска империя.

— Сигурна съм, че ще оставят една част и за теб, за да има какво да завладяваш, когато станеш султан.

Той се засмя.

— Ако Аллах е милостив.

Тя потърси погледа му.

— Видя ли се с баща си?

— Да.

— Пита ли за мен?

— Изпраща ти пожеланията си за отлично здраве.

Усмивката ѝ изчезна.

— Продължавам да мисля, че един ден отново ще ме повика. Но какво би могъл да желае от една стара жена? Още ли е в съгласие с онази вещица?

— Майко... Тя не е вещица, а просто жена.

— Прекалено много го обичаш, Мустафа. Той не е светецът, за когото го мислиш.

Мустафа стисна ръката ѝ.

— Не одобрявам как постъпи с теб. Но той е мой баща и султан. Никога не ме карай да говоря против него.

Гюлбехар се нацупи. Натрупалата се в душата ѝ горчилка я беше загрозила, помисли си тъжно Мустафа. Беше дръпнала надолу въглчетата на устата ѝ и бе посипала твърде много сиво в косите ѝ.

Гюлбехар сякаш усети какво си мисли сина ѝ и извърна лице настрана. Беше си обещала, че щом Мустафа се върне, ще е весела и изпълнена с внимание и няма дори да спомене името на Сюлейман. Но в мига, в който бе видяла сина си, я бе обзело непреодолимото желание да разбере. В интерес на истината, не беше мислила за нищо друго, откакто бе заминал. Сюлейман... Неин господар, неин живот.

Насили се да се усмихне.

— Някакви други новини от града?

— Пожар обхвана Ески сарай. Старият дворец изгоря до основи, както и голяма част от квартала, в който се намираше...

— Хурем?

— Не пострада. Сега спи в двореца...

— В двореца!

— Какво друго можеше да стори Сюлейман?

— Значи спи в двореца!

Мустафа сви рамене, учуден от тревогата на майка си.

— Синан ще строи нов харем на мястото на стария.

— Това никога няма да се случи. Сега тя е в двореца...

— ... Майко!

— Тя крои планове, плете мрежите си. Внимавай, Мустафа!

— Аз съм шахзаде и тя не може да промени този факт. Прекалено я надценяваш. — Той отново вдигна ръката на Гюлбехар към устните си. — Баща ми я обича повече, отколкото е обичал теб. Ще ми се да не беше така. Но това е всичко — няма смисъл да търсим под вола теле. Опитай се да забравиш.

Да забрави!

Мустафа заговори за семейството си, попита я за синовете си и изрази надежда, че кадъните му не са ѝ създавали грижи. Гюлбехар управляваше харема му, както беше правила и баба му, Хафизе султан. Знаеше всичко, което се случваше, глезеше синовете му и едва понасяше жените му.

Гюлбехар внимаваше да не спомене името на Сюлейман отново, но мислите ѝ бягаха, а удоволствието от срещата със сина ѝ бе помрачено от стари духове и нови страхове. Когато Мустафа се оттегли, тя стисна юмруци. Той не виждаше заплахата... Пък и как би могъл да я види? Нали беше само мъж, в крайна сметка...

Топканъ сарай

В ислямската империя имаше два законодателни кода: канунът — законите, формулирани от самия султан, и шериатът — свещените и неизменни закони на исляма. И въпреки че султанът управляваше самостоятелно и разполагаше с абсолютна власт над своите поданици, дори и той бе подчинен на свещения мюсюлмански закон, писаните думи на Аллах.

Шериатът се тълкуваше от улемите — съветът на религиозните съдии, които единствени имаха правото да издават фетви или мнения по всеки въпрос, свързан с ислямската юриспруденция. Властта им обаче беше под контрол — те не можеха да издават фетва, ако не са поканени да го сторят, и не можеха да изразяват мнението си на всеослушание, освен ако не ги помолеха за това.

Всеки губернатор, всеки бей, всеки санджак, всеки бейлербей имаше собствен мюфтия, който да ги ръководи и осветлява относно верските закони. Главният съдия, шейхюлисламът, отговаряше за духовното водачество на самия султан; единствен той можеше да обяви една война за свещена и следователно — оправдана. Като Защитник на вярата, дълг на султана бе да следва шериата, така че на практика шейхюлисламът беше един от най-могъщите хора в империята. Името му бе Абу Са'ад.

Тази сутрин Абу Са'ад посрещна важен и неочакван гост. Любопитството му бе разпалено. Напоследък господарката Хурем показваше окуражаваща и страстна привързаност към исляма и бе използвала голяма част от личните си средства за построяването на болница и джамия. Сега го бе помолила за аудиенция и шейхюлисламът се чудеше защо:

Стаята му беше проста, с гледка към градините на Втория двор. Обзавеждането бе оскъдно, както се очакваше от човек с аскетичен вкус — няколко копринени персийски килима, струпани на висока купчина на пода, ниска маса от орехово дърво и два високи сребърни свещника. От тавана висеше месингово кандило, инкрустирано с тюркоази. Основният предмет в стаята бе една стойка, изработена от слонова кост и черупка от костенурка. На нея лежеше разтворен екземпляр от Корана, страниците му бяха изписани със златно и синьо.

Хурем бе въведена в стаята от кислар агаси, чийто пажове му помогнаха да отпусне огромното си туловище върху пода. Хурем се появи напълно скрита под фереджето си от виолетова коприна. Шейхюлисламът плесна два пъти с ръце, давайки знак на пажовете да се оттеглят и да донесат шербет за гостите, макар да знаеше, че само Аббас ще се почерпи. Хурем нямаше дори да докосне чашата си. Да пие, щеше да означава да покаже ръката и лицето си пред шейхюлислама и по този начин да опозори и него, и себе си.

— Посещението ти е чест за мен, господарке — каза Абу Са'ад.
— Господ е щастлив от огромния плам, с който си се отказала от езическите богове и си прегърнала единствената истинска вяра.

— Все още имам много да уча — скромно рече Хурем.

— Всички имаме много да учим — любезно възрази шейхюлисламът.

Той хвърли поглед към Аббас, надявайки се евнухът да му подсказва каква бе целта на височайшето посещение. Но кислар агаси упорито гледаше навън през прозореца, демонстрирайки пълна липса на интерес. Пажовете поднесоха изстуден шербет и се оттеглиха от стаята. Абу Са'ад зачака Хурем да заговори.

— Както знаеш, Господарят на живота ми оказва голяма чест със своето внимание — рече тя.

— Щом казваш — отвърна Абу Са'ад, кимайки.

— Достави ми огромно удоволствие да бъда щедра в прослава на исляма.

— Построяването на джамия е най-голямата почит към Аллах, която можем да демонстрираме.

— Точно така. Но има един въпрос, който ме измъчва. Дали това дарение е в прослава и на дарителя?

Абу Са'ад примигна. Така значи, заради това беше дошла!

— Това наистина е славен акт — внимателно отвърна той.

— И се записва в райските книги за спасението на нечия душа?

Абу Са'ад замълча. Отговорът, разбира се, беше очевиден, но той трябваше да внимава как да построи изречението си.

— Да, господарко, благочестив акт е, но тъй като ти си... робиня... той може да не бъде записан срещу твоето име в райската книга. По-скоро ще увеличи светостта на твоя султан, Аллах да го пази.

— В такъв случай добрите ми дела са напразни?

— Напротив. Те са в прослава на Аллах и на султана.

— Но аз самата няма да намеря покой в рая?

На Абу Са'ад му се стори, че дочу тихо ридание изпод воала, но без да е видял лицето на жената, не бе в състояние да прецени колко дълбоко я бе наранил отговорът му.

Замълча.

— Благодаря, че ме прие — въздъхна Хурем.

Пажовете помогнаха на Аббас да се изправи.

Хурем се движеше бавно, раменете и бяха увиснали. Абу Са'ад чак я съжали. Но после си напомни, че в края на краищата тя е само жена и духът ѝ не можеше да изпитва такава болка, както духът на един мъж.

Керемиденият павилион Чинили беше построен от самия Фатих. Той лежеше върху стръмен склон, до който се стигаше през Портата на студения фонтан, обърнат с лице към Златния рог и дворците на венецианците и генуезците в Пера. Беше построен във формата на гръцки кръст и изцяло покрит с турски фаянс — блестящо убежище от изумрудени и тюркоазни керамични плочки с гравирани стихове от Корана, жълто арабско писмо на тъмносин фон.

Сюлейман почиваше върху диван, отрупан с възглавници, и смаяно наблюдаваше как Хурем разсеяно подръпва струните на виолата си. Какво ѝ ставаше? Да не беше болна? Или искаше нещо?

Или може би държанието и бе просто част от плана ѝ да провали опитите на Синан да проектира нов дворец за харема?

Тормозеше се така от два месеца. Тя вече се усмихваше много рядко. Изглеждаше погълната от някаква огромна мъка и търпението му вече се изчерпваше.

— Хурем, ела и седни до мен.

Хурем остави виолата и прекоси стаята, седна покорно на дивана. Отпусна глава върху рамото му.

— Какво не е наред, малка роксолана?

— Нищо, господарю. Ще ми мине.

— Последния път, когато те видях, ми каза, че си в цикъл. Преди това пък ми обясни, че страдаш от временна меланхолия. Не помня кога за последно те видях да се усмихваш.

— Прости ми, ако те обиждам, господарю. Може би трябва да ме отпратиш.

— Може би си права — изръмжа Сюлейман.

Султанът скочи от мястото си. Рязкото движение стресна двамата черни стражи на входа. Хурем придърпа колене към гърдите си, отбягвайки погледа му. Той сложи ръце на кръста си и заплашително рече.

— Трябва да ми кажеш какво не е наред!

— Не мога, господарю.

— Не можеш? Аз съм твой султан, твой господар. Забрави ли това?

— Как бих могла? Обичам те повече от собствения си живот.

— Тогава ми кажи защо си толкова унила. Не мога да търпя подобно потиснато настроение нито миг повече!

— О, господарю... — Хурем закри лице с длани.

— Спри с това хленчене най-после и ми кажи! — Той дръпна ръцете ѝ, но видът на сгърченото ѝ от болка лице го размекна. Седна до нея и обви ръцете ѝ около шията си. — Кажи ми! Моля те!

— Господарю, страхувам се за душата си.

Това внезапно признание го извади от равновесие. За малко да се засмее от облекчение.

— Всички се страхуваме за душите си.

— Но ти можеш да намериш опрощение в добри дела, господарю.

— Не разбирам.

— Щом ти се страхуваш за душата си, господарю, защо мислиш, че аз не мога да се страхувам за моята?

Сюлейман я изгледа внимателно и разбра, че говори сериозно. Никога не се беше замислял за това и се изненада, че ѝ е хрумнало. Та тя беше само жена, а жените — както твърдеше шейхюлисламът, — нямаха души като мъжете. Бяха като котките и кучетата. А въпреки че Хурем по необходимост бе приела исляма, той никога не бе си въобразявал, че го е направила с пламенна готовност.

— От какво се страхуваш, малка роксолана?

— Господарю, помолих шейхюлислама за аудиенция. Той ми каза, че независимо от даренията, които правя за изграждането на болници и джамии, това не кара Аллах да ме погледне с други очи. Ще бъда игнорирана, дори в рая.

— Не мога да си представя, че даже великият Аллах ще е в състояние напълно да те игнорира, малка роксолана.

Очите ѝ се наляха с гневни сълзи.

— Не се подигравай с мен, господарю! В капан съм — в този свят и в онзи! Живея в смъртен ужас за моята душа! Какво да правя?

Настойчивостта ѝ го порази. Тя наистина го мислеше!

— Не знаех, че разсъждаваш сериозно върху тези въпроси.

— Не е честно! Другите жени от харема са женени за паши и губернатори, притежават своя собственост, която да завещаят като вакъф — за някаква богоугодна цел, — и така си спечелват благоразположението на Аллах. А аз, любовницата на най-прославения мъж на земята и най-ревностния защитник на исляма, ще бъда под всички тях в рая!

Сюлейман нежно отметна кичур коса от лицето ѝ.

— Какво точно ти каза Абу Са'ад?

— Каза ми, че никоя робиня не може да разчита на място в рая и че докато съм в това положение, няма да съм нищо повече от прашинка в небето. — Тя потърси погледа му и го задържа, сви юмруци и ги отпусна в скута си. — Толкова ми се иска да имам душа, господарю! Толкова искам да намеря спасение!

— Малка роксолана — измърмори той. — От днес нататък вече не си робиня. А Аллах и всички пророци ще се радват, че още една душа е намерила правия път.

На другия ден Абу Са'ад отново прие Хурем, за да я посъветва по духовни въпроси. Онова, което тя поиска от него, така го поразил, че той дълго мълча. Накрая все пак ѝ даде своята фетва, връчи ѝ я искрено, както бе длъжен да направи според предписанията на исляма.

71.

Частните покои на султана, наречени селямлък, както и стаите за аудиенция, бяха отделени от харемлъка с една-единствена врата. Тя водеше от спалнята на Сюлейман към сводеста галерия и лабиринт от вътрешни дворове и общи спални, които някога бяха принадлежали на пажовете и евнусите от личната му свита.

В двореца това място бързо бе прекръстено на „Златния път“ и именно по него вървеше Аббас в този момент, забързан към покоите на великата кадъна Хурем. Странната му клатеща се походка го превръщаше в комична гледка, ръкавите и подгъвът на робата му метяха камъните под краката му, бузите му се издуваха от усилието да придвижва огромното си туловище с такава бързина. Спря, преди да започне да изкачва стълбите към стаите на кадъната, за да се подготви за новото физическо натоварване.

Когато най-сетне бе посрещнат от Хурем, се наложи още веднъж да се спре и да си поеме дъх, както и да попие лепкавата пот от челото си с копринена кърпа.

— Е? — запита Хурем. Беше се излегнала на дивана си.

— Господарят на живота изисква присъствието ти в спалнята му — отвърна Аббас.

— Не мога да дойда — каза Хурем толкова спокойно и естествено, че трябваше да минат няколко секунди, преди Аббас да осъзнае важността на тези нейни думи.

— Господарке?

— Кажи на Господаря на живота, че не съм в състояние да отида при него — повтори Хурем и Аббас я загледа втренчено, сигурен, че огромната власт, която Сюлейман ѝ беше дал, я бе заслепила. Беше се страхувал от настъпването на този момент, тъй като съдбата му вече бе неделима от тази на Хурем. Високо простена.

Глупава малка негодница.

Сюлейман лежеше отпуснат върху дивана. Изглеждаше спокоен и само изпъкналите му очни ябълки и жестоко присвитите устни издаваха силния му гняв.

— Тя ми отказва? — изграчи той.

В този момент на Аббас му се прииска да е навсякъде другаде, но не и в тази стая. Едва дишаше. Чувстваше как по гърба му се стича хладна пот и си даваше сметка, че коленете му треперят. Копринените поли на робата му се движеха около краката му като развети от силен бриз. Устата му бе толкова пресъхнала, че трябваше да положи огромно усилие, за да проговори.

— Тя каза, господарю, че животът ѝ е в твои ръце, но сега не може да дойде, без да рискува да обиди Аллах и неговите свещени закони.

Да, така беше казала, помисли си Аббас. Беше го произнесла с усмивка на пълен триумф.

— Осмелява се да ми изнася лекции върху шериата?

— Само повтарям думите ѝ, господарю.

Сюлейман остана неподвижен толкова дълго, че когато най-сетне скочи, движението стресна Аббас. Сюлейман се хвърли върху леглото и в яростта си разкъса копринената завивка.

— Тя не може да ми се противопоставя!

— Казва, че не иска да те засяга, господарю — рече Аббас, давайки си сметка, че в момента се моли не само за живота на Хурем, но и за своя собствен. — Чула го била от устата на шейхюлислама. Той ѝ казал, че сега, след като е свободна, вече не може да ти дава онова, което винаги ти е давала, докато е била робиня, без да прекърши волята Божия.

— Абу Са'ад ли и го е казал?

— Да, господарю — отвърна Аббас с доза задоволство. Нека за разнообразие този надут и самодоволен стар глупак усетеше пламъка на факлата върху себе си. Ако успееше да убеди Сюлейман да насочи вниманието си към фетвата му, щяха да са в безопасност. Султанът нямаше да се осмели да тръгне срещу шериата.

Сюлейман измъкна ятагана от ножницата до леглото. Рубините по дръжката проблясваха като горещи въглени. С изкривено от ярост лице Сюлейман погледна към ятагана, после към евнуха.

Аббас се замоли наум за своето спасение. Султанът щеше да го посече. Усети, че губи контрол над пикочния си мехур. Напоследък често му се случваше да се подмокря като някоя стара жена. Знаеше, че

това е в резултат на кастрацията. Едно последно унижение в един живот, щедро изпъстрен с обида.

Сюлейман вдигна ятагана и удари с все сила по дюшека.

— Абу Са'ад — процеди през зъби той.

— Фетвата беше издадена от него — рече Аббас.

— В такъв случай трябва да се консултираме с шейхюлислама, тъй като познава мислите на Аллах много по-добре от мен.

Сюлейман изфуча от стаята. Аббас тихо отправи молитва към Пророка за навременната намеса и последва повелителя си.

Всеки друг би изпаднал в ужас, ако бъдеше вдигнат посред нощ от леглото, за да се изправи лице в лице с Господаря на живота, да срещне студените му горди очи и да понесе силата на неговия гняв. Но шейхюлисламът се страхуваше единствено от Аллах. Изпълни церемониалния поклон, който дължеше на Сюлейман в качеството му на султан, после спокойно срещна погледа му.

В залата за аудиенции присъстваха само трима души: Сюлейман, Аббас и Абу Са'ад. Стражите, които бяха довели шейхюлислама, чакаха с извадени ятагани от външната страна на вратата.

Сюлейман гледаше заплашително от трона си.

— Искам фетва — рече той.

Абу Са'ад се поклони, без да казва нищо.

— Отнася се до Хасеки Хурем — моята любима жена. Знаеш, че я освободих от семейството на моите роби, нали? Вече е свободна.

— Така е, както казваш — отвърна Абу Са'ад.

— Може ли тя като свободна жена да спи с мен, без това да противоречи на Божията воля?

Абу Са'ад бе подготвен да чуе този въпрос от устата на Сюлейман още от мига, в който Хурем го беше повдигнала. Отговорът си оставаше същият, дори и когато се отнасяше до султана.

— Дори и да си прекарал хиляди нощи с нея, докато е била робиня, сега, след като вече е свободна, подобно нещо ще бъде грях в очите на Аллах и би поставило душата ѝ в смъртна опасност.

— Как може да се реши този проблем?

— Тя може да спи с теб, без да бъде опетнена, само ако е твоя жена.

Сюлейман впи пръст в страничните облегалки на трона си. Аббас си помисли, че султанът изглежда така, сякаш в устата му е

попаднало нещо гадно и той се чуди дали да го изплюе или не.

Какво щеше да стане с тях сега? След като Хурем отказваше да споделя леглото на господаря си, а не бе възможно Сюлейман да се ожени за нея, положението изглеждаше безнадеждно. Хурем щеше да бъде изпратена в изгнание. А какво щеше да стане с него?

— Вървете си. И двамата — рече султанът.

Сюлейман дълго стоя сам в огромната зала. Високият купол на тавана, красивият фаянс по стените, наситените червени и сини цветове на копринените килими на пода, ромонът на мраморните фонтани, блясъкът на тюркоазите по кандилниците и лампите, самотата на разкошната зала — всички те сякаш му се подиграваха. Владетелят на владетелите бе отчаян като най-последния бедняк. Беше изправен пред прост избор — или трябваше да се ожени за нея, или да се откаже от нея. Нямаше друга алтернатива. В цялата империя нямаше човек, който да може да му помогне. Дори и Хурем.

Той седеше прегърбен на трона си и наблюдаваше как сенките бягат по стените, крият се в далечните ъгли на залата. Седя, докато зората не блесна в прозорците и млечнобялата светлина не се процеди през високите тавани. Но продължаваше да не помръдва.

Традиции, дълг, страх се бореха в него по време на дългото му бдение. Никога през целия си живот не се беше чувствал толкова безнадеждно сам.

Четвъртият двор на Топкапъ сарай беше истинска миниатюрна гора от стари борове и вретеновидни кипариси, кацнала върху извивките на хълма Сераглио и заобиколена от древните крепостни стени на града. От едната страна се откриваше гледка към тренировъчните площадки за черит и рушащите се византийски манастири, служещи за конюшни, от другата — към блестящия син пролив, който турците наричаха Златен рог. Именно на това място идваше султанът, когато имаше нужда да се усамоти, моли и медитира.

Сюлейман вървеше с наведена глава и не обръщаше внимание на нищо друго, освен на обърканите си мисли.

Да се ожени за нея или да се откаже от нея.

Да се ожени за нея или да се откаже от нея...

Но как би могъл да се откаже от нея? Тя сякаш беше до него и в този момент, а сплетената ѝ на плитки златисточервеникава коса се развяваше от вятъра, чуваше смеха ѝ и докато си я представяше, почувства успокоението в нейната простичка мъдрост: „Ти си канунът, ти си законодателят. Ръцете ти са вързани не от историята, а от ограниченията, които сам си налагаш. Длъжен си да се подчиняваш единствено на шериата. Господарю мой, не бъди толкова сериозен! Наистина ли е толкова страшно да сториш по Закон онова, което вече си направил със сърцето си.“

— Има причина да постъпвам така — рече на глас той, сякаш разговаряше с нея. — Не мога лесно да скъсам с традициите. Традициите са тези, които ни свързват с предците и наследството ни.

— Наистина ли се страхуваш, че и мен може да ме застигне подобна съдба? — Той чу смеха на Хурем. — Нима някога някой от враговете ти ще има възможност да види стените на Стамбул? Кой е онзи, който да е способен да те победи в битка?

Сюлейман се заизкачва към най-високата точка на двора. Оттук можеше да погледне на юг през виолетовия здрач към островите на Мармара. Отвъд морето бяха неговите колонии Египет, Барбари и Алжир, от другата страна на Босфора зеленееха кипарисите на

Чамлика, а зад тях се простираха Азия и керванските пътища, водещи на изток към Сирия, Азербайджан и Армения. Всички те бяха негови. Пристанището на север бе обрамчено от мачтите на закотвените галери на пирата Драгут, който бе завладял цялото Средиземно море и го бе превърнал в турско езеро, зад тях се простираха складовите и дворците на венецианците, генуезците и гърците. Всички тези велики републики му плащаха дан. Зад Галата Юклеси се ширеха Румелия, Босна, Влахия, Трансилвания — всичките феодални владения на османлиите.

— Виж! — чу отново гласа на Хурем. — Кой крал би могъл да те завладее и да ме принуди да му сервирам гола на масата? Империята ти се простира върху Европа, Азия и Африка. Дори великият римски император Карл не се осмелява да се изправи срещу теб. От кого се страхуваш? От Фредерик? Или шах Тамасп?

— Те са като прахта под краката ми — високо рече Сюлейман.

— Тогава от какво се страхуваш, господарю мой? Кой е този крал, дето те кара да трепериш от такъв страх, че да се откажеш от мен... от тази, която те обича толкова много?

Очите на Хурем се напълниха със сълзи. Образът ѝ изникваше в представите му толкова истински, че Сюлейман посегна напред, за да я успокои. Но насреща му нямаше никой. Само вятърът и болката в собствения му мозък. Ако се откажеше от нея, само това щеше да му остане — вятър и болка. Отново щеше да е сам, единствено с ужасната отговорност да ръководи империята и с тежкия товар, налаган му от Аллах. Тя се беше превърнала във всичко за него: в негова съвест, спокойствие, съветник, адвокат и приятел. Тя беше везирът, който никога нямаше да има, защото един везир, обичан толкова силно, би го предал — така както бе сторил Ибрахим. Тя беше и неговият харем, хиляди жени в една — жена, която можеше да успокои не само тялото, но и духа му.

— Не мога да се откажа от нея — изрече на глас той и в този момент решението беше взето. Щеше да стори немислимото, защото единствената друга алтернатива беше непоносима.

Когато Аббас отново се изправи пред втората кадъна, той се беше подготвил за всякакви изненади, но не и за тази, която в

действителност го очакваше.

С облекчение забеляза, че тази сутрин Хурем бе в много добро настроение и предпочиташе да не губи време с любезности.

— Как би приел идеята да се отървеш от всичките поверени ти момичета, Аббас? — попита го тя.

— Господарке?

— Султанът вече няма нужда от харема си. Момичетата ще бъдат омъжени за неговите спахии и министри. Трябва веднага да започнеш с приготовленията.

Аббас кимна, опитвайки се да прикрие удивлението си. Султан без харем! Как го беше постигнала?

— Високо ценя решението му.

— Не, цениш моето решение — изсмя се Хурем.

— Ще се заема веднага с това, както ми заповядваш, господарке.

— Не искаш ли да знаеш защо ще трябва да го направиш, Аббас?

— Не съм достоен да поставям под въпрос решенията на могъщия ни господар — отвърна Аббас, доволен, че е успял да потисне презрението в гласа си.

Но Хурем въпреки това го усети и доволно се засмя.

— Аббас, ти наистина си съкровище! Ще ти кажа, защото и без това съвсем скоро ще се разчуе. Господарят на живота вече няма нужда от своя харем, тъй като скоро ще си вземе царица!

Аббас примигна объркано.

— Царица ли, господарке?

— В момента стоиш лице в лице с бъдещата съпруга на султана на османлиите, Аббас. — Тя отново се изсмя. — Наистина ли не си изпълнен с благоговение пред великолепието на тази гледка?

— Така е, господарке — съгласи се той. Невъзможно, каза си наум.

По случай сватбата на Сюлейман и Хасеки Хурем — любимата жена на султана, Онази, която се смееше, както бе известна тя в двора — Стамбул стана свидетел на най-пищните пиршества в цялата си история. На бедните бяха раздадени хляб и маслини, а на средните класи — сирене, плодове и сладко от рози. Главните улици бяха

украсени с гирлянди от цветя и знамена — червените флагове на Османската империя и зелените — на исляма.

Хората наблюдаваха внушителната процесия от сватбени дарове — стотици камили, натоварени с килими, мебели, златни и сребърни вази, както и още сто и шейсет евнуси, които щяха да бъдат предоставени на разположението на господарката Хурем. Ден и нощ на хиподрума се изявяваха борци, стрелци, жонгльори и акробати. По Атмегдан развеждаха диви животни — лъвове, пантери, леопарди, слонове, жирафи.

Друга процесия от десет бивола теглеше хляб с размерите на цяла стая, а градските майстори пекари късаха от него малки топли самунчета, поръсени със сусам и копър, и ги хвърляха на насъбралото се множество. Покрай арената се бяха струпали стотици хора, някои дори се катереха по дърветата, за да зърнат султана или да уловят някоя пара, плод или парче коприна, подхвърляни от робите на Сюлейман към присъстващите.

Междувременно в двореца се проведе скромна церемония, на която Хурем бе провъзгласена за царица. Присъстваха единствено тя, Сюлейман и Абу Са'ад. Сюлейман докосна покритата с воал ръка на Хурем и прошепна.

— Правя тази жена Хурем своя съпруга. Всичко, което ѝ принадлежи, става нейна собственост.

Само един човек хвърляше сянката си върху церемонията. Тази сянка я преследваше през целия ден така, както я бе преследвала и през последните седемнайсет години — Мустафа.

Той вече беше дваисет и шест годишен и изчакваше своя звезден миг в Маниса. Беше популярен сред пашите и еничарите — този очакван от всички следващ султан. Да, тя беше царица, мислеше си Хурем. Сега вече не беше заплашвана от никакви други жени. Оставаше обаче един мъж, от когото трябваше да се страхува. Но скоро щеше да се справи и с това.

На високата платформа, издигната на хиподрума, седеше Сюлейман и наблюдаваше забавленията от лазурносиния си трон, заобиколен от своите синове. Зад него, обвита във фередже от виолетова коприна и плътен воал, Хурем също се наслаждаваше на гледката през една позлатена решетка.

Селим, седнал по турски върху мекия килим, неспокойно се въртеше в краката на баща си. Беше гладен. В двореца бе приготвена чудна трапеза: еленово месо, печени птици, имамбаялдъ, компот с истински лед, лимонов шербет.

Под тях на арената една лъвица с лениво движение на предните си лапи измъкваше вътрешностите от разпорения корем на глиган, докато партньорът ѝ се прозяваше и апатично наблюдаваше действията ѝ. Селим се хилеше, доволен от спектакъла, кикотеше се, докато глиганът квичеше и отчаяно риташе с крака. Бедното животно бе по гръб и се въртеше в прахта, оцветявайки я в червено. Лъвицата го заобикаляше, като внимаваше да стои настрани от бивните му, после отново и отново забиваше нокти в корема му.

Нещо накара Селим да се обърне назад. През решетката зад трона на Сюлейман го наблюдаваха чифт зелени очи, подобни на малки изумруди, проблясващи в тъмното. Майка му, помисли си той.

Бързо се извърна напред, но продължи да усеща погледа ѝ върху себе си. Как бе накарала султана да се ожени за нея? Да имаш такава могъща майка, носеше едновременно успокоение и ужас. Щом беше способна да накара султана да се преклони пред волята ѝ, значи бе способна на всичко.

Какво ли искаше от него, зачуди се. Какви бяха планове ѝ?

Лъвицата престана да си играе с жертвата си. Глиганът потръпваше, полегнал на една страна. Още беше жив, когато лъвицата се наведе, за да откъсне първата хапка месо. Обикновено подобни гледки изостряха апетита му. Но Селим установи, че вече не е гладен.

Обърна се още веднъж назад, но очите бяха изчезнали.

СЕДМА ЧАСТ

РАЯТ НА ЗЕМЯТА

Пера

Джулия видя как една боядисана в черно карета спря в калдъръмения двор под прозореца ѝ. Отвътре изскочи черен евнух и се спусна да успокоява конете, докато друг отвори вратата. Прозорците бяха покрити, така че тя не можа да види кой беше посетителят. Впрочем Джулия не проявяваше особен интерес. Лудовичи често приемаше гости през деня — обикновено това бяха търговци.

Видя как от каретата слезе една фигура. Главата и лицето бяха скрити под качулката на тежкото наметало. Джулия смръщи вежди. Не се виждаше дори пръст от незнайния посетител, но по ситната му походка личеше, че е жена.

Няколко мига по-късно Хиацинт похлопа на вратата ѝ и я уведоми, че има гостенка.

Джулия извика, когато непознатата смъкна фереджето си и широко ѝ се усмихна.

— Сирхане!

Сирхане изобщо не се беше променила. Може би леко беше отслабнала и около устата и очите ѝ се виждаха тънички бръчици, но иначе си беше същата. Сякаш не бяха минали шест години.

Беше облечена в антерия от зелен брокат от Бурса, широко отворена отпред и закопчана на кръста с три седефени копчета. Дългите ръкави се диплеха и стигаха почти до пода. Ризата ѝ бе от снежнобяла коприна, обточена с дантела, и висеше свободно над белите вълнени шалвари, които се виеха около краката ѝ. По пръстите ѝ блестяха рубини, рубини бяха вплетени и в гарвановочерната ѝ коса и искряха като въгленчета. Около шията и талията си бе увила наниз от перли, а на китките и глезените ѝ подрънкваха малки златни верижки.

Джулия, в своята скромна венецианска вестура, се почувства сива и безжизнена в сравнение с нея. Забеляза гладката кожа на ръцете ѝ и в слабините ѝ се надигна виновно желание.

Вкопчи се в ръката на приятелката си като някоя ученичка.

— Разкажи ми — каза тя през смях. — Разкажи ми всичко!

— Изглеждаш като уважавана и добродетелна омъжена жена! — възкликна Сирхане.

— Как се измъкна от харема?

— Сюлейман се освобождава от всичките си момичета...

— Не може да бъде!

— Хурем го убедила, че харемът вече не му трябва! Кислар агаси уреди да се омъжа за един ага. Казва се Абдул Сахине паша. Грубиянин, с брада и penis, дебел колкото китката на ръката ми!

— О, Сирхане! — Джулия закри устата си с длан.

Сирхане сви рамене.

— Отнася се добре с мен. Мисля обаче, че предпочита момчета. Не знам. Не е чак толкова лош. Може би бих могла да го обичам. Стига да не беше мъж. — Тя отпусна глава на рамото на Джулия. — Много ми липсваше. Може и да звучи зле, но докато ти беше в харема, аз се чувствах щастлива там.

— Аз също — промълви Джулия. — Как ме откри?

Сирхане подсмръкна и се отдръпна. Очите ѝ бяха насълзени.

— Сутринта, когато напуснах харема, при мен дойде кислар агаси и ми каза, че си още жива и че си омъжена за един венециански търговец ренегат, Лудовичи.

— Аббас!

— Мислех, че си мъртва — призна Сирхане. — В продължение на цели шест години жалеех за теб. Още не мога да повярвам!

Тя обви ръце около шията на Джулия и я целуна. Джулия се чу да произнася името на Сирхане отново и отново, после затвори очи и почувства как приятелката ѝ смъква черната ѝ вестура. После се отдаде на сладкото удоволствие.

Бедният Лудовичи, само да можеше да я люби така!

Слънцето потъна зад седемте хълма, напевните гласове на мюезините се извисиха над града. Светлината падаше като потоци от течено злато върху водите на Златния рог, а очертанията на чинарите ѝ кипарисите се губеха в мрачни сенки зад стените на двореца. Двете седяха на потъващата в мрак тераса и разговаряха шепнешком.

— И така, кажи ми какво се е случило — рече Джулия. — Вярно ли е? Сюлейман наистина ли е омъжил всичките жени от харема си?

— В гърнето няма повече мед — отвърна Сирхане. — Единственото, което е останало, е Хурем и домакинството ѝ. Смеещата се вече има сто роби на разположение. Ходи, където си иска, и прави, каквото си ще, а трийсет евнуси непрекъснато я следват и бдят над нея.

— Щом една змия успее да оцелее толкова дълго сред множество себеподобни, значи заслужава да се издигне над останалите.

— Кислар агаси ми каза, че тя е причината султанът да нареди да те хвърлят в Босфора.

Аббас, Аббас, помисли си Джулия. Не искаше да си мисли какво му бяха сторили. За бога, как бе успял да намери сили да продължи?

— Аз съм жива, Сирхане. Другото вече няма никакво значение.

Сирхане изглеждаше разочарована от реакцията ѝ.

— Трябва да можеш да мразиш. Опитай се. За една жена не е присъщо да се откаже от тази сила...

Джулия се засмя.

— Действията на Хурем вече не могат да ме засегнат.

Сирхане не обърна внимание на думите ѝ и продължи.

— Чуждестранните посланици вече поднасят дарове не само на Сюлейман, но и на нея. Дори ѝ пращат писма с надеждата да спечелят благоразположението ѝ при решаването на един или друг въпрос. Везирите, мюфтиите и агите ѝ поднасят почитанията си чрез кислар агаси. Дори и съпругът ми прави това. Той твърди, че Хурем е помогща, отколкото Ибрахим някога е бил.

— Горкият Сюлейман. — Джулия се усмихна.

Сирхане сви крака под себе си и се сгуши на дивана като ленива разглезена котка.

— Как беше той в леглото?

Джулия се поколеба.

— Кажи ми! — настоя Сирхане.

— Почти не продума. Свали дрехите ми, после легна отгоре ми...

— И членът му не е голям?

— Не.

— А пък разправят, че бил огромен.

— Сирхане... — Джулия безпомощно разпери ръце, удивена, както винаги, че обсъжда подобни въпроси. — Легна отгоре ми и започна да издава някакви звуци. Нищо не стана.

Спомни си как я беше любил Лудовичи първия път. И досега не бе разбрала защо Сюлейман се беше разгневил толкова.

— Значи е импотентен! Султанът е импотентен!

Джулия разтревожено стисна ръката на приятелката си.

— Ако кажеш дори и дума на някого, всички ще умрем!

— Най-вълнуващата клюка, която някога съм чувала, и да не мога да я споделя с никого! — нацупи се на шега Сирхане.

— Ще платим с главите си за нея!

— Добре — кимна Сирхане и се отдръпна. — ... А как е с Лудовичи?

Джулия сведе очи.

— Не толкова хубаво, както с теб.

Отговорът задоволи Сирхане. Погледът ѝ се плъзна над Златния рог, към лампите, примигващи по хълмовете на стария град. Гласовете на мюезините бяха замлъкнали, а ехото от тях се размиваше в сгъстяващия се виолетов мрак. Градът бе замръзнал неподвижен.

— Трябва да вървя.

Джулия посегна и хвана ръката ѝ.

— Не искам да си тръгваш.

— Трябва.

Джулия проследи с поглед скритата под тъмно наметало фигура. Даде си сметка, че не беше успяла да избяга от харема. Носеше го в себе си. Той беше нейното пленничество и нейното освобождение, беше я подтикнал към смъртен грях. Сега, след като Сирхане се беше върнала в живота ѝ, бе обречена отново да съгреши.

Разбираше, че не става дума само за физическа страст, въпреки че разбудената ѝ чувственост бе истинска. Във връзката ѝ със Сирхане имаше нещо повече — копнеж за интимност, която не би могла да сподели с никой друг, физическо успокоение, което не водеше до никакви усложнения. Изневяра без последствия, може би. Но не и без грях, помисли си.

И въпреки това не можеше да живее без този грях. Аллах да ѝ е на помощ.

Сирхане изчезна зад завесите на каретата и конете потеглиха към портата. Джулия усети как самотата отново я връхлетя.

Съдбата бе благосклонна към Лудовичи Гамбето. Или почти.

Беше го възнаградила с могъщ и влиятелен приятел от Високата порта. Бизнесът му бе процъфтял повече, отколкото си бе представял и в най-смелите си фантазии. Съдбата му беше донесла красива жена от благородно венецианско семейство.

И въпреки това сред тези блестящи дарове имаше болка. Огромното му богатство се дължеше на агонията на Аббас, а Джулия му принадлежеше само защото не можеше да принадлежи на никой друг.

Осем години бяха минали, а той още не бе свикнал с идеята, че приятелят от младежките му години сега живее в султанския дворец и е евнух и роб. При всяка среща с Аббас в гърлото му продължаваше да се надига горчивото отвращение.

А пък Джулия...

Тя вече бе без значение за всички други, с изключение на него. Беше излъгал Аббас и я беше задържал при себе си в Стамбул. И независимо че Аббас не бе изрекъл и дума на упрек, всеки път, когато се срещаха, Лудовичи съзираше укор в погледа му. Някак си бе успял да разбере. Чувството за вина не спираше да го гризе.

Поне да си бе заслужавало, да бе имал любовта ѝ поне за мъничко!

Една част от него — онази част, която бе останала венецианска — му повтаряше, че това няма значение. Тя бе негова съпруга, беше красива и той можеше да я има в леглото си и да се забавлява с нея винаги и както пожелаеше. Какво повече би могъл да иска?

Но другата част — ренегатската, без съмнение — копнееше тя да изпитва същото, което той към нея. Лудовичи искаше привързаността ѝ, любовта ѝ. Но това бе нещо, което продължаваше да му бъде отказвано.

Беше построил нов дворец на височините на Пера, с гледка към Златния рог. Обличаше Джулия в най-фините венециански кадифета и дантели, на пръстите ѝ блестяха диаманти и рубини. Той разполагаше

с власт, богатство и влияние — единственото, от което бе лишен, бе неговата родина. Но повече от всичко искаше Джулия. Искаше да види онзи особен поглед на влюбените, да усети страст в прегръдката ѝ, която да му подсказва, че и тя го обича. Мили боже!

Той стоеше на терасата и гледаше към Джулия, която четеше в градината. Летните цветя бяха разцъфнали в целия си блясък, въздухът бе наситен с миризма на кипариси и японски бор. Той слезе по мраморните стъпала. Тя го видя и остави книгата.

— Изглеждаш доволен от себе си — отбеляза тя.

— Не точно от себе си. Заслугата не е моя. — Той седна на мраморната пейка до нея. Беше приятно хладно под сянката на кипарисите. През клонките се виждаше как ладиите се плъзгат по ярките води на Златния рог към куполите и минаретата на двореца.

— Какво се е случило?

— Получих поверителна информация от Портата. Говори се, че Рустем паша ще се жени за дъщерята на султана.

— Михримах?

— Така чух.

— В такъв случай той сигурно ще стане везир.

— Да.

— И това те радва?

— Ако бях на страната на ангелите, нямаше да се радвам. Но аз съм само най-обикновен търговец и не мога да си позволя лукса да защитавам доброто. — Той се усмихна язвително. — Не съм бил на страната на ангелите, откакто напуснах Венеция. А може би и от по-рано. Може би именно поради тази причина притежавам всичко това. — Той махна с ръка към двореца и градините.

— Все още не разбирам.

— Трудно се работи с везира на Сюлейман, Лютфи паша. Прекалено честен е.

— Какъв фатален недостатък у един везир!

Той се усмихна.

— Именно. Рустем би продал и собствената си майка за десет процента комисиона.

— В такъв случай ще бъде отличен за тази длъжност.

— Сигурен съм, че ще постигне голям успех.

— А ти ще можеш да прокарваш още повече кораби през Дарданелите, без някой да ги проверява. Но какво е накарало Сюлейман да се спре на Рустем за свой зет?

— Неговият чар и красота, може би?

— Хурем! — Изведнъж Джулия осъзна.

— Поне така се говори из базарите. Времето ще покаже дали е било вярно. Макар че само мога да си представя какво трябва да е направил, за да си спечели такава поддръжница. — Лудовичи внимателно я огледа. Днес изглеждаше различна. По страните ѝ бе избила руменина, която той не бе виждал преди.

— Вчера имаше гостенка — подхвърли той.

— Това нещо лошо ли е? — Тя отбягна погледа му.

— Коя беше?

— Едно момиче. Приятелка от времето ми в двореца.

— Как е разбрала...?

— Аббас.

— Той ѝ е казал?

— Тя ми е приятелка. Няма опасност.

— Никога нищо не е безопасно.

Настроението ѝ внезапно се помрачи.

— Прикрепяш ме с карфица към стената като пеперуда, която могат да гледат, но не и да докосват. Понякога ми се ще да бях умряла!

Лудовичи не отвърна. Джулия съжали за избухването си.

— Извинявай — промълви тя. — Зная, че се излагаш на опасност, също, когато излезе... на лов за мен... с лодката си.

Лудовичи провеси глава.

— Не, онова, което каза, е вярно. Нямам право. Необмислено те изложих на опасност, като те задържах тук. Исках те само за себе си. — Пое дълбоко дъх. — Имам лозя в Кипър. Можеш да отидеш там — ще си на сигурно място. Няма да е необходимо да продължаваме да те пазим в тайна. Ще си сред други венецианци, като нас...

— Аз вече не съм венецианка. Нито пък ти.

— Повече няма да ти се налага да живееш като затворничка. Мога да те посещавам там.

Джулия се усмихна. Може би вчера щеше да го умолява да я отпрати. Но днес...

— Ще остана — отвърна тя.

Той изненадано я погледна.

— Мога да гарантирам сигурността ти.

— Не искам да напускам Стамбул.

Лудовичи се усмихна, бе изтълкувал погрешно причините й.

— Надявах се, че ще искаш да останеш.

Тя извърна очи настрани. Реакцията й го обърка. Какво искаше? Нима още бе влюбена в Аббас? Невъзможно. Защо тогава искаше да остане в Стамбул?

Поседяха в мълчание, докато Лудовичи търсеше най-добрия начин да й съобщи следващата новина.

— Скоро ще пристигне делегация от Венеция — рече най-сетне той. — Искат да се срещнат със султана и да преговарят за мир.

След битката при Превезо преди две години, когато турският адмирал Драгут бе избил една десета от венецианците, османлиите бяха спечелили контрол над Средиземно море и източваха жизнените сили на републиката — нейната търговия. Дори войната не се бе отразила върху живота в Пера, като се изключеше фактът, че бе повишила цената на контрабандното жито на Лудовичи.

Джулия вдигна очи към него, смръщи вежди. Зачуди се защо бе сметнал за важно да й съобщи подобна вест.

— Баща ти ще е начело на пратеничеството — добави той.

Лицето й пребледня. Тя така силно стисна ръцете си, че кокалчетата им побеляха.

— Ще дойде ли тук? — попита накрая тя.

— Не, освен ако не го поканя. Но няма причина да го правя.

Джулия се опита да се усмихне.

— Не си ли си помислял, че може да искам да го видя?

— Не.

Тя затвори очи.

— Ами Аббас?

Той я изгледа втренчено.

— Да, Аббас. Ето защо трябваше да говоря с теб. Смятам да му кажа.

— Добре.

— Наистина ли?

— Да.

Той се изненада от бързината, с която дойде отговорът й.

— Аббас е станал много влиятелна фигура в Стамбул. И преди е имало множество случаи, в които пратеници на чужди държави са били хвърляни в тъмниците на Йедикуле. Ако не и по-лошо. Сигурна ли си, че искаш да знае за пристигането на баща ти?

Очите на Джулия гневно проблеснаха.

— След онова, което му стори баща ми ли? — Тя пое дълбоко дъх, ноздрите ѝ се разшириха от ярост. — Да, Аббас трябва да знае. Всъщност — добави, — бих искала сама да му съобщя.

Лудовичи не бе очаквал това. Най-накрая се беше случило. Щеше да е глупак, ако се опиташе да я спре.

— Ще ти уредя среща с него — каза той.

Галата

Каретата беше продълговата, изрисувана с плодове и цветя — не се различаваше по нищо от стотици други карети в града. Тя мина по мръсната алея и спря пред безлична дървена къща, боядисана в жълто — цветът на евреите. Не се отличавахе от повечето къщи в квартала. Един паж отвори вратичката и Джулия слезе.

Никой не би могъл да я познае. Можеше да се каже единствено, че е жена. Носеше фередже — наметката с дълги ръкави, с която всички турски жени се покриваха, преди да излязат на улицата. Фереджето бе изработено от черна коприна, което до известна степен издаваше статуса ѝ — бедните жени носеха черни наметки от вълна, докато жените от царския харем се обличаха в лилава или розова коприна. Джулия си бе наметнала два воала — прозрачен яшмак, който покриваше лицето, носа и устата ѝ, невидим под черната казета, и самата казета, спускаща се от главата до кръста ѝ, с един малък квадратен отвор за очите. Единственият знак за принадлежността и към нежния пол бе ароматът на мускус и жасмин, който се носеше около нея — сладък оазис сред зловонието на града.

Робата поставяше турската жена в положението на затворничка, но също така ѝ даваше и свобода, защото именно с помощта на фереджето и казетата дори и най-високопоставените дами можеха да се разхождат по улиците, без да бъдат разпознати.

Черната фигура бързо прекоси улицата и изчезна зад вратата на къщата.

Пажовете останаха да я чакат до каретата.

Аббас зина от почуда, когато я видя.

С годините е станал дори още по-дебел, отбеляза наум Джулия. Изпод богато украсената коприна на кафтана му прозираха гънките мазнина по тялото му. Той се потеше, въпреки че беше ранна хладка утрин. Лицето му лъщеше от пот и мокреше краищата на огромния бял тюрбан на главата му.

Опита се да си спомни как бе изглеждал някога, после — да свърже образа на момчето с лице от гладък бронз, което я бе очаквало в гондолата, с това кошмарно същество с едно бяло изцъклено око и подпухнало месесто лице...

Не беше възможно.

Спомняше си го единствено като кислар агаси, грозният евнух с женски глас, който бе направил гневна гримаса при първата им среща и ѝ бе прошепнат онези странни нежни думи сутринта, когато очакваше да намери смъртта си в Босфора.

Значи това беше Аббас.

Той се опита да се изправи на крака. Плесна с ръце, за да призове пажовете си на помощ.

— Коя си ти? — изръмжа той, но по изражението му личеше, че я беше познал.

Тя зачака, без да помръдва. Какво щеше да стане, ако двамата пажове, които бе довел със себе си от двореца, също я разпознаеха? Но Аббас вече се беше сетил за същото и веднага, щом му помотаха да стане, ги отпрати.

— Джулия? — промълви той.

Тя отметна тежката си казета, остави я да падне назад. После свали и яшмака, разкопчавайки го внимателно и разкривайки му лицето си.

— Здравей, Аббас.

Той закри лицето с длани и се обърна с гръб.

— Какво има?

— Не трябваше да идваш — простена той.

— Трябваше да те видя. Поне още веднъж.

— Казах на Лудовичи, че повече не искам да те виждам. Защо ме измъчваш по този начин?

— Моля те, Аббас...

— Ако знаеше каква болка ми причиняваш, нямаше да го направиш!

Джулия не знаеше как да постъпи. Внезапно се почувства като пълна глупачка. Той продължаваше да стои с гръб към нея.

— Аббас?

— Защо дойде тук? Какво ти е хрумнало? Защо Лудовичи ти е позволил?

— Обърни се...

— За да можеш да се насладиш на красотата ми ли?

— Лудовичи е красив мъж. Но аз не го обичам. А теб съм обичала винаги.

— Престани!

— Обърни се...

Когато Аббас го стори, лицето му бе изкривено от гняв, а здравото му око я гледаше с болка и възмущение.

— Върви си! Каква полза от всичко това? Любовта ми към теб ми отне всичко! Остави ме да те забравя, за бога! Върви си!

Джулия протегна ръце към него, после ги отпусна встрани.

— Аббас... Никога не ми се удаде възможност... ти спаси живота ми...

— Защото те обичах. Ще отвърнеш ли на любовта ми? Как? С целувки? Ще ме пуснеш ли в леглото си? Ще станем ли любовници?

Гневът започна да се отдръпва от лицето му. Джулия пристъпи напред с намерение да го успокои, но той протегна ръка, за да я спре.

— Недей... — каза. — Можеш ли да си представиш какво ми струва, Джулия? Да изпитвам желание към една жена и да знам, че няма начин някога да го задоволя? Да продължавам да се раздирам от страст и да не притежавам средството, чрез което да я реализирам на практика? Един мъж не може да обича някоя жена и да не копнее да консумира физически тази си обич. Какво мога да направя?

За мен няма облекчение и никога няма да има. Изгарям всеки божи ден, заобиколен от жени. Може да са ме лишили от атрибута на моята мъжественост, но тя все още е тук. Всеки ден се чувствам като затворен в клетка. Всяко естествено движение ми е отказано, физически и емоционално. Искам да обичам и да бъда обичан. Но как бих могъл? Лишиха ме от всички причини, поради които бих искал да живея! След смъртта няма ад, Джулия. Адът е тук и сега. И аз живея в него!

Гневът му се изчерпа напълно, раменете му увиснаха и той се облегна на стената, дишайки на пресекулки. Джулия се поколеба. Какво можеше да му каже?

— Моля те, върви си — прошепна Аббас.

— Добре. Но първо искам да ти кажа нещо. Не дойдох тук, за да те тормозя, както си мислиш.

— Тогава казвай и си върви.

— Става дума за баща ми.

В началото изглежда смисълът на думите ѝ му убягна.

— Гонзага? — запита той най-накрая.

— Пристига в Стамбул.

— Сигурна ли си?

— Вчера Лудовичи го научил от байлото. Ла Серенисима е изпратила мирна делегация до Портата. Баща ми ще я води.

Аббас се плъзна по стената и се отпусна на пода, сядайки върху дебелиите си бедра. Опря глава в коленете си и промълви.

— Значи дяволът приближава рая.

Нямаше какво повече да се каже. От мълчанието му Джулия разбра, че трябва да си върви, но тя отчаяно искаше да го успокои. Коленичи до него. Той не възрази, затова тя се наклони напред и леко го целуна по челото.

Аббас не се отдръпна. Тя махна тюрбана му и го сложи на пода.

Евнухът не вдигна очи да я погледне.

Джулия прокара длан по гладко обръснатата му глава. Усещането бе едновременно отвратително и вълнуващо. Виждаше всяка костичка от черепа му, очертана под лъсналия скалп. Сложи длани от двете страни на лицето му и го повдигна нагоре.

— Аббас...

Здравото му око я гледаше умолително.

Тя повдигна кафтана му. Сърцето ѝ лудо биеше, докато пръстите ѝ се плъзгаха по обръснатите му слабини. Полагаше неимоверни усилия ужасът, който изпитваше, да не се изпише върху лицето ѝ. На мястото на члена му нямаше нищо. Като Сирхане, помисли си тя, само дето я нямаше нейната подканваща влага, нито подобните на розови листенца устни на вагината ѝ. Просто хладна и хлъзгава като восък плът, набраздена от белези и изненадващата мекота на уретрата.

Чу как Аббас тихо простенва. От болка, шок, ужас? Не можеше да разбере.

Беше чувала разни истории в харема — най-вече от Сирхане, която беше жадна както за клюки, така и за истински факти, — че някои жени успявали да докарат определени евнуси до оргазъм чрез комбинация от афродизиаки и стимулиращ масаж на уретрата.

А може би това бяха чисто и просто глупости.

Коленичила между краката му, тя посегна надолу и смъкна фереджето си. Беше гола под наметалото.

— Намазала съм зърната си с хашиш — прошепна тя.

Аббас вече бе като покорно дете. Той бавно докосна гърдата ѝ с устни, впи ги в зърното ѝ.

Джулия обгърна главата му с една ръка, а с другата започна да масажира мястото между бедрата му. Чу го как отново простена, този път от удоволствие, а дишането му стана по-бързо и по-тежко. Тя извърна глава настрана, за да скрие отвращението си от чуждото за нея усещане на увредена плът между пръстите си.

— Джулия — промълви той.

Тя продължи да го масажира и след известно време той започна да се движи в ритъм с движението на пръстите ѝ. Устните му продължаваха да се впиват в гърдата ѝ. Действа, помисли си тя. Беше го направила.

Той започна да извива тялото си, да притиска слабините си към ръката ѝ. Пръстите ѝ заработиха по-бързо. Не обръщаше внимание на спазмите, разтърсващи плътта в ръката ѝ. Той отметна глава назад и сякаш зариде — същите тихи кратки звуци, които понякога издаваше и Сирхане.

После изведнъж, тръпката разтrese цялото му тяло. Ръцете му я стиснаха в задушаваша прегръдка. Когато я пусна и отново се облегна на стената, очите му бяха затворени, а гърдите му жадно поемаха въздух.

Тя уморено се облегна на него. Потта се стичаше между гърдите ѝ и се смесваше с неговата. Дълго никой не помръдна.

— Аббас — прошепна накрая тя.

— Сега ме остави.

Тя взе фереджето си и бавно се изправи на крака.

— Чакай — прошепна той. — Остави ме да те погледна още веднъж.

Той дълго я гледа, когато най-сетне извърна глава, тя разбра, че е време да се оттегли. Намъкна фереджето през главата си, намести воала и казетата.

Отново беше непозната. Торба.

Аббас продължаваше да седи, облегнал подпухналото си тяло на стената. Сляпото му око беше наполовина отворено, кафтанът —

омотан около коленете. Тя осъзнаваше, че всеки друг би определил този спектакъл като крайно противен.

Вместо това усети, че я обзема дълбока нежност.

— Обичам те — прошепна и си тръгна.

В продължение на близо час Аббас седя неподвижно на пода. До ушите му достигна трополенето на отдалечаващата се карета, после сенките се спуснаха по стените на стаята, а слънцето се издигна и лъчите му се промъкнаха през решетките на прозорците.

Не физическото усещане го бе парализирало. Реакциите му бяха фалшиви, театър, който бе разиграл, когато бе разбрал, че усилията ѝ са напразни. Със същия успех би могла да се опита да го доведе до оргазъм, масажирайки дланта на ръката му. Но той не искаше да я засрамва и унижава, затова бе симулирал удоволствие.

Онова, което го бе трогнало, бе състраданието ѝ към него. Той знаеше, че лицето и тялото му са отблъскващи за околните. Та той самият се отвращаваше от вида си! И въпреки това Джулия му бе показала човечност, която той отдавна бе забравил, че съществува. Беше му дала любов.

Придърпа колене към гърдите си и се сви на топка на пода. Заплака — първо от жалост за себе си и за нея. После от гняв.

Пера

Беше мръсносин следобед. Погледът на Антонио Гонзага се рееше над Златния рог, към двореца, издигащ се на хълма Сераглио, към кулата Куббеалтъ, изникнала подобно на миниатюрна кампаниля от хоризонта. Кипарисите и японските борове се криеха като шпиони в тъмните сенки в основата на крепостните стени.

— Така, значи това е домът на турския синьор.

— Трябва да преговаряме с него внимателно — каза байлото.

Гонзага дори не направи опит да скрие презрението, изписало се върху лицето му. Не че презираше обсебеността на байлото от търговията — в крайна сметка именно търговията бе превърнала Лъва на Сан Марко в онова, което бе. Не можеше обаче да се отърси от подозрението, което не го бе напускало от мига, в който бяха пристигнали тук — че лоялността на байлото към Ла Серенисима е поразклатена.

Бяха богати, прекалено богати, за да са обикновени търговци. Живееха в огромни дворци, някои от тях се обличаха в широки турски кафтани вместо в скромните венециански тоги. И което бе още по-притеснително — говореха за султана и Дивана така, сякаш бяха по-важни от дожа и Съвета на десетте.

Наричаха султана Сюлейман Великолепни.

— Ще победим — рече уверено той.

— Разбира се, ваше превъзходителство. Но докато не настъпи този момент, ще трябва да се стараем да не го предизвикваме. В края на краищата Средиземно море е турско езеро.

Това беше истина — и този факт вбесяваше Гонзага. Един ден Лъвът на Сан Марко щеше да сдъвче всички тях.

— Не се тревожи, байло. Някой ден Венецианският лъв ще погълне всичките си врагове. А дотогава ще играя ролята на кроткото агне.

Посланикът на Прославената Синьория Венеция направи кратко пътуване по Златния рог със султанската ладия. Когато стигна до хълма Сераглио, там го очакваха двама паши и четиридесет официални лица, за да придружат делегацията му до двореца. Яздеха, подредени по ранг, към Ба'аб-и-Хумаюн, Портата на Негова светлост.

Гонзага си даде вид, че не е впечатлен от величествената арка от бял мрамор, както и от съдържанието на издълбаните в нея ниши. Отрязаните глави, поставени във всяка ниша, бяха почнали да се разлагат под лъчите на слънцето, а край главната порта се виждаха още глави, натъркаляни като гюлета. Група хлапета си играеха с тях.

Посланикът постави напарфюмирана кърпичка пред носа си.

Масивната арка беше дълга петнадесет крачки. През нея се влизаше в Първия двор на двореца Топкапъ — дворът на еничарите.

Гонзага бе поразен от пълната тишина, която цареше наоколо. Въпреки че наоколо беше пълно с хора — слуги, понесли табли с горещи рула, слуги с конусообразни филцови фесове, забързани нанякъде, батарея облечени в сини униформи еничари, поели с маршова стъпка към Ортакапъ, ветерани — никой не се осмеляваше да повиши глас, всички разговаряха шепнешком. Единственият звук, който се чуваше, беше чаткането на конските подкови върху калдъръма.

От двете страни на Ортакапъ — портата към Втория двор — се издигаха две островърхи осмоъгълни кули. Имаше огромна двойна желязна врата, а над нея върху голям пиринчен щит се виждаше Сюлеймановата тугра — неговият личен печат. Върху шиповете на стената чернееха още отрязани глави.

До този момент Гонзага бе относително доволен от уважението, което му се оказваше. Но сега му наредиха да слезе от коня.

— Останалата част от пътя ще извървим пешком — изломоти преводачът.

Посланикът на Прославената Синьория Венеция неохотно се подчини.

В тъмния коридор, отвеждащ вдясно от постройката при портата, имаше чакалня. Докато Гонзага охлаждаше стъпалата си в оскъдно обзаведената килия, преводачът използва момента да му обясни, че стаята на главния езекутор се намира от другата страна на портата, както и дървника за обезглавяване и цистерната, в която давеха осъдените. Бостанджията можеше да отсече до петдесет глави на ден и да ги набучи на шишове върху стените, обясни гордо той.

Гонзага му благодари за информацията и зачака.

Три часа по-късно го въведоха във Втория двор.

Гонзага беше бесен, толкова бесен, че едва погледна към гигантските кипариси от двете страни на дългите алеи, пресичащи двора. Пътечките бяха очертани с фонтани и старателно подрязани храсти, по полянките пасяха газели. Пребледнял от гняв, той рязко мина между почетния караул еничари от двете страни на пътя към Дивана. Бяха неподвижни като статуи. Свитата му бързаше зад него.

Нещото, което наистина го впечатли, бе пълното мълчание. Никой не продумваше. До слуха му достигаха единствено въздишките на вятъра в короните на дърветата.

Въведоха го в Дивана. Редиците придворни се поклониха и Гонзага не успя да се сдържи и се втрени с благоговение в блестящото разнообразие на костюмите около него, в смесицата от коприна, кадифе, брокат и сатен. Великият везир бе в светлозелени одежди, мюфтиите — в тъмносиньо, великите улеми — във виолетово, дворцовите шамбелани — в яркочервено. Щраусовите пера се вееха като гора, върху тюрбаните и ятаганите проблясваха скъпоценни камъни и светлината им се отразяваше в шлемовете на имперските стражи.

Върху дълги сребърни маси бяха сервирани стотици ястия — чинии с печено овнешко, фазаново, гълъбово, агнешко и пилешко месо. Посланикът на Прославената Синьория Венеция бе принуден да седне върху килимите заедно с останалите, за да обядва.

— Кога ще видя султана? — просъска той на своя преводач.

— Много скоро — прошепна му мъжът. — Но по време на обяда трябва да мълчим!

И наистина, всички се хранеха в пълно мълчание. Черните пажове пълнеха чашите им с розова вода, изсипваха напитката с изнервяща точност от козите мехове, праметнати през гърдите им.

Облечените в червени копринени роби слуги, които им сервираха, се движеха безшумно в дълги редици или пък стояха като оцветени статуетки в очакване на някой повелително вдигнат пръст. За десерт поднесоха баници, смокини, фурми, диня и рахат локум.

Не се чу дори една думичка.

Тържествеността на обяда не бе нарушена, докато събраните благородници не се нахраниха и не се изправиха на крака. В същия момент черните роби се нахвърлиха върху чиниите и започнаха да се боричкат за остатъците от храната.

Това само потвърди онова, което посланикът бе подозирал през цялото време, а именно — че насреща си имаше варвари.

Ба'аб-и-Са'адет, Портата на блаженството, охраняваше селямлъка, светая светих на султана. Огромната двойна порта бе покрита с богато украсен балдахин, поддържан от шестнайсет порфирни колони и охранявана, според бързите изчисления на Гонзага, от най-малко трийсетина евнуси, облечени в жилетки от златист брокат. В ръцете си държаха извити ятагани с проблясващи остриета.

Дадоха на Гонзага златисто наметало, с което да се покрие, за да се появи в подходящ вид пред султана. Началникът на знамената дойде, за да приеме даровете му. Четири пити пармезан.

Преводачът не направи коментар относно щедростта на посланика. Зачакаха пред портата, докато поднесат даровете на Господаря на живота.

Изведнъж двама шамбелани сграбчиха посланика на Прославената Синьория Венеция за шията, притиснаха ръцете му плътно към тялото. Бутнаха го на колене, за да целуне портала на Ба'аб-и-Са'адет и го повлякоха през един мрачен двор сред нова двойна редица от стражи към Приемната зала Арзодаши.

Арзодаши беше павилион с огромни пропорции. Покривът бе поддържан от мраморни колони, които опасваха цялата сграда. Бързо преведоха Гонзага през антрето, стените, на което бяха облицовани с точки от истинско злато и сребро, и го въведоха в главната приемна. Независимо че беше почти онемял от гняв и обида, от вниманието му не убягна фактът, че това бе най-екстравагантно и разточително обзаведената стая, която някога беше виждал.

Стените бяха покрити с изящна керамика и изписани с цитата от Корана. Диваните бяха тапицирани с венециански брокат, тежко руско

кадифе, тънък като паяжина китайски муселин. Върху пода бяха постлани дебели килими: персийски, сирийски, мамелюкски — всичките от коприна. В ъглите на стаята стояха китайски вази, надхвърлящи човешки бой. Гонзага дори успя да зърне и своята височайша персона, паднала на колене и придържана от двамина черни роби в позлатено венецианско огледало насреща му.

Тронът се намираше в единия ъгъл на залата. Приличаше на ниско легло с балдахин върху килим от зелен сатен, избродиран със сребърна сърма и перли. Под купола от изящно резбован кедър се диплеше балдахин от чиста коприна. От другата страна се виждаха богато резбована бронзова камина и мраморен фонтан.

Самият трон бе от ковано злато и перидотит от Червено море. От копринените пискюли на балдахина висяха перли и рубини. Тронът бе толкова голям, че стъпалата на султана не докосваха земята. В един абсурден момент Гонзага бе обзет от чувството, че ще се обърне към дете.

Хвърли кратък поглед към Господаря на живота. Брадатото лице под бял тюрбан, украсен с огромно перо от бяла чапла, три преплетени диамантени тиари и рубин с размерите на лешник, роба от бял сатен, обсипана с рубини и сапфири.

Зад дясното му рамо стоеше великият везир.

Гонзага започна да излага протеста си, обърнат към преводача, но човекът не го слушаше — защото в същото време везирът, Лютфи паша, му говореше. Вероятно бе истински късмет за посланика, като се имаше предвид колко чувствителен бе по отношение на заеманата от него позиция, че не можеше да разбере думите.

— Кучето нахранено и облечено ли е? — попита везирът.

— Неверникът е облечен и нахранен и копнее да оближе прахта под трона на негово величество — отвърна преводачът.

— Доведи го тук тогава.

Шамбеланите принудиха Гонзага да изпълни един церемониален поклон. После го доवлякоха до средата на залата, където отново притиснаха главата му към пода. Когато доближиха до трона, натиснаха челото му в дебелия килим за трети път.

— Донесе ли кучето своята лепта? — обърна се везирът към преводача.

— Четири пити сирене, велики господарю.

— Запази ги в съкровищницата заедно с другите дарове — рече везирът.

Посланикът на Прославената Синьория Венеция бе повлечен обратно към вратата. Отново го заставиха да заеме поза на подчинение, после го помъкнаха навън към двора, където най-сетне го освободиха.

Гонзага се тресеше от ярост. Едва успяваше да произнася думите, напирани на устата му.

— Какво... какъв е смисълът... унижавате ме по такъв начин... Не успях да се обърна към султана!

— Но вие не можете да се обърнете директно към Господаря на живота — отвърна преводачът, видимо объркан. — Сега ще отидем в Дивана. Можете да изложите своите молби пред великия везир и Съвета.

Гонзага се втренчи в него така, сякаш онзи беше луд. После се обърна и се оттегли.

Пера

— Това е обидно! Идваме тук с мир, а те се изплюват отгоре ни! Как се осмеляват да се отнасят с нас по такъв начин!

Бяха минали два дена, откакто посланикът бе удостоен с честта да получи аудиенция при султана на османлиите, но случката продължаваше да му действа разтърсващо. Лудовичи му сипа вино от една кристална гарафа, за да го успокои.

— Към всички посланици се отнасят по същия начин. Така е още от времето, когато Мурад Първи бил убит от един сръбски благородник.

— Дори не ми дадоха възможност да говоря лично с него! За какъв се смята? Аз съм член на Съвета на десетте!

— А той е Господарят на живота, Императорът на двата свята, Създателят на царете — за такъв се смята, ваше височество — отвърна Лудовичи, опитвайки се да скрие задоволството си от унижението на Гонзага. — Между другото, всички решения, отнасящи се до външната политика, се вземат от великия везир. Сюлейман ги ратифицира или не — зависи кое му отърва. Той никога не се пазари директно. Това би било прекалено унижително и принизяващо за него.

— Унижително!

Бяха във всекидневната в двореца на Лудовичи. Беше достатъчно впечатляваща, помисли си Лудовичи. Достатъчно впечатляваща, за да се отнася с Гонзага повече или по-малко като с равен. Беше обзаведена с дълга маса от полиран кестен и резбовани столове, тапицирани с пурпурночервена дамаска. На трите стени висяха позлатени венециански огледала, които позволяваха на Лудовичи да наблюдава объркването на госта си от различни ъгли.

Този негодник не познаваше истинското значение на думата „унижение“. Можеше ли например изобщо да предположи колко много бе изстрадал Аббас?

— Човек не може да разбере турците, ако ги преценява през нашата гледна точка — каза Лудовичи. — Цялата им система е

построена около стриктна йерархия. За тях в целия свят няма равен на султана. Не са му равни дори императорът на Рим... нито дождът.

Гонзага презрително изсумтя и отпи от виното си.

— Султанът е единственият, който по рождение наследява позицията си — продължи Лудовичи. — Всички останали се издигат благодарение на собствените си качества. Дори не е необходимо да са се родили мюсюлмани. Последният велик везир, Ибрахим, беше син на гръцки рибар. Изградили са система, наречена девширме. Вземат младежи и девойки от немюсюлмански семейства и ги обучават да бъдат част от султанското робско семейство. Онези, които се отличават с истински качества и таланти, могат да се издигнат до ранг на велик везир. Онези, които са с повече мускули, отколкото мозък, отиват при еничарите. Тези елитни войници, от които се страхуваме толкова много и които са завладели половин Европа, до един са родени християни. Що се отнася до жените, майката на един султан може да е била дъщеря на някой кавказки селянин. Системата е във висша степен честна.

— Разбирам какво искаш да ми кажеш — изръмжа Гонзага. — Но все пак си мисля, че твоята висока оценка вероятно се дължи на натрупана лична горчивина.

Лудовичи кимна в знак на съгласие.

— Трябва да признаете едно нещо, ваше превъзходителство — продължи той. — Въпреки че един турчин може да се бие срещу неверниците както ни наричат — с всички възможни средства, никъде другаде по света човек не може да изповядва религията си така свободно както в империята на османлиите. Дори когато ви... когато ни... обявиха война, ние в Пера можехме спокойно да изповядваме католицизма. В Галата има евреи, мюсюлмани, християни — всички те живеят в мир заедно, докато в Рим още хвърлят лутераните на кладата.

— Затова ли ме покани тук, Лудовичи? За да ми изброяваш достойнствата на султана? Може би самият ти възнамеряваш да приемеш исляма?

— Оставам си лоялен поданик на Ла Серенисима. Просто съм живял тук достатъчно дълго време, ваше превъзходителство. Смея да твърдя, че поне малко познавам психиката им.

— Благодаря за лекцията — подигравателно се усмихна Гонзага. — Беше много поучителна.

— Не с тази цел ви поканих тук.

— О? — Гонзага допи виното си и си сипа още.

— Разбрах, че преговорите ви с Лютфи паша не са минали много добре.

Лицето на Гонзага почервения отново.

— Онзи нахален дребосък иска да му плащаме налог и да преотстъпим остров Кипър! Следващото, което ще поиска, ще бъде да му предоставим Сан Марко за лятна резиденция!

— Може ли да отхвърлим исканията им?

Гонзага го изглежда втренчено, лицето му бе изкривено от злоба.

— От Превезо насам турците владеят Средиземноморието, както добре знаеш. Без преките си търговски пътища републиката ни ще потъне в Адриатика. Благодарение на твоите високо просветени турци!

— Може да има и друг начин да се реши този въпрос, ваше превъзходителство.

— Слушам.

— Както мисля, че се досещате, моите дейности тук невинаги са напълно легални... поне според османлийския закон.

— Подозирахме го.

— Те ми помогнаха да си създам някои влиятелни връзки. Тези връзки сега могат да се окажат от полза за Ла Серенисима.

— Как?

— Вярно е, че се възхищавам от някои достойнства на турците, но повече обичам своята родина. Може би, ако се откажете от преговорите със султана, ще успея да ви уредя една среща с турския адмирал Драгут.

— Драгут!

— Както знаете, той не е нищо повече от пират. При наддаването той ще предложи най-висока цена. Или с друга думи, ако Венеция ще трябва да плаща дан, за да използва морските пътища, сигурен съм, че Драгут няма да се окаже толкова неразумен в претенциите си, колкото великият везир.

Гонзага пресуши чашата си и замислено погледна Лудовичи.

— Е, търговецо, може и да си прав. Може все пак да послужиш на републиката за нещо.

— Радвам се, че така мислите — отвърна Лудовичи.

Джулия наблюдаваше срещата от горната площадка на стълбището. Баща ѝ! Сякаш гледаше някакъв напълно непознат човек. Струваше ѝ се по-посивял и по-дребен, отколкото го помнеше. Вероятно беше от възрастта. Не беше го виждала от почти дванайсет години. Лицето му изглеждаше по-слабо, а бръчките около устата му бяха станали по-дълбоки и зъглчетата ѝ изглеждаха перманентно увиснали надолу в сарказъм.

Но гласът му все така караше стомахът ѝ да се свива на топка. Връщаше спомените за студени мраморни коридори, за мълчаливи мрачни вечери, за прашни библии, за неодобрение и ограничения. Чувстваше се така, както би се чувствал затворник, озовал се лице в лице със своя бивш надзирател. Опита се да открие в себе си някаква следа от привързаност, но не откри нищо, освен тъмния ужас от предишния ѝ начин на живот. Обзе я внезапен прилив на благодарност към Лудовичи и към онова, което ѝ беше дал.

После се сети за Аббас. Аббас!

Стамбул

От прозорците на двореца на Абдул Сахине паша се разкриваше гледка към Айя София и Фируз Ага Ками. Летем, когато времето беше хубаво, можеше да се види как делфините играеха във водите на Мармара. Сирхане разполагаше със свой собствен хамам. Мраморните му стени бяха украсени от край до край с фриз от изнишка керамика, върху която в бяло и синьо бе изписана строфа от Корана. Светлината, падаща от сводестия таван, се замъгляваше от кълбящата се на валма пара.

Джулия седеше гола на ръба на басейна. Сирхане изсипа малко ароматно масло от едно каменно бурканче и го размаза между дланите си. Започна да масажира раменете и шията на Джулия.

— Напрегната си. Какво става?

— Помниш ли баща си? — попита Джулия.

— Разбира се, че го помня.

— На колко години беше, когато те отделиха от семейството ти?

— На петнайсет.

— Плака ли?

— Цяла седмица. Защо?

— Разкажи ми.

— Бяхме селяни. Баща ми гледаше овце и няколко кози. Освен това отглеждахме слънчоглед и малко жито. Той беше добър човек, но когато ме отведоха, вече беше доста стар. Вероятно вече е починал. Както и майка ми. Имах десет братя и сестри. Всички ми липсват. Но каква полза има да мисля за това? Ако още живеях с тях, щях да ора на полето или да събирам слънчоглед, а не да живея в красив дворец и да разполагам със собствена прислуга.

— Обичаше ли го?

— Баща ми ли? — Сирхане изглеждаше объркана от въпроса. — Разбира се. — Тя впи пръстите си в мускулите на приятелката си, като че ли да изцеди напрежението ѝ с физическа сила. — Джулия, моля те, кажи ми какво не е наред?

— Сирхане, Сирхане. Страхувам се за душата си.

— Какво?

— В мен има нещо чудовищно. Чувствам го.

Сирхане се засмя, после разбра, че Джулия говори сериозно. Тя обви ръце около раменете ѝ и я прегърна.

— Каква е цялата тази лудост? Първо ме разпитваш за баща ми, после ми казваш, че си лоша...

— Има толкова много неща в мен, които не разбирам. Защо не мога да обикна мъж? Защо предпочитам теб пред съпруга ми?

Сирхане извърна Джулия с лице към себе си и я погледна.

— Това не е лошо.

— Разбира се, че е.

— Не вредим на никого. Една жена не може да насили друга жена.

— Това ли е отговорът? Нима любовта е просто въпрос на изхвърляне на семето?

— Джулия...

— Знам, че Лудовичи ме обича. Знам, че иска и аз да го обичам. Всеки път, когато се срещам с теб, извършвам предателство към него.

— Двете взаимно се успокояваме. Не е същото като да се любиш с мъж.

— Защото не можем да притежаваме своя собственост, за разлика от мъжете ли? В такъв случай не можем да се притежаваме и една друга, нали?

— Джулия, за какво е всичко това?

Джулия въздъхна и отпусна глава върху рамото на приятелката си. Прозрачната роба, в която бе облечена Сирхане, одраска бузата ѝ. Позволи и да я прегърне.

— Ако знаеш, че нещо ужасно ще се случи на даден човек и не сториш нищо, за да го предотвратиш... това лошо ли е?

Усети как тялото на Сирхане се стяга.

— Трябва да ми кажеш какво става, Джулия.

— Отговори на въпроса ми.

— ... Зависи — отвърна предпазливо Сирхане. — Този човек направил ли е нещо лошо?

— Да... О, да!

— А наказанието му оправдано ли е от закона?

Джулия не отвърна, но Сирхане не настоя. Вместо това попита.

— Какво ще стане, ако запазиш мълчание?

— Някой ще умре.

— А ако проговориш?

— Един виновен човек ще се измъкне безнаказано.

Сирхане я притисна още по-плътнo до себе си.

— Обичаш ли този човек? — За кого ли ставаше дума? За Лудовичи?... Или за самата Сирхане?

— Би трябвало да го обичам. Но не мога. В мен има нещо лошо.

— Не, Джулия — прошепна Сирхане. — Всичко е наред. Ти си добра и нежна. Раят няма да захлопне вратите си пред теб.

Не, помисли си Джулия. Не беше нито нежна, нито добра. Беше се опозорила с връзката си с друга жена, както и с един кастрат. Беше се отрекла от собствения си баща. Изповедникът ѝ я беше учил, че целомъдрието и опрощението са истинските християнски ценности. А тя се беше впуснала в плътски оргии и планове за отмъщение. Дори не се опитваше да се пребори с тези свои пороци.

Баща ѝ. Аббас!

По дяволите Антонио Гонзага! Щеше да го срещне отново в ада.

Отпусна глава в скута на Сирхане и опъна ръце над главата си.

— Люби ме, Сирхане. Кажи ми, че всичко е наред. Имам нужда да чуя, че всичко ще бъде наред.

Пера

Гонзага предполагаше, че колкото по-малко хора знаят за предстоящата му среща с Драгут, толкова по-добре. Затова информира за намеренията си само байлото, като пропусна да спомене за ролята на Лудовичи в този план. Търговецът щеше да загуби много, ако преговорите пропаднеха. Гонзага беше готов да го предпази — поне докато все още имаше някаква полза от него.

Същият следобед до резиденцията на байлото бе проведен пратеник със запечатано послание, с което Гонзага биваше осведомен, че Драгут ще бъде на галерата „Барбароса“, която стои на котва в пристанището на Галата. Гонзага трябваше да се срещне с адмирала на палубата на кораба малко след полунощ и да бъде сам.

Вечерта посланикът напусна резиденцията на байлото в Пера.
Дървената карета излезе от двора и се спусна надолу по хълма.
Байлото му пожела успех и му махна за довиждане.

Галата

Розово сияние озари небето откъм леярните и хвърли червеникав отблясък над пустите докове. Изведнъж по една от опасно стръмните улички, стигащи току до водата, изтрополи карета. Скрит в сенките, Аббас наблюдаваше как мъжът слиза от нея. Коларят му подаде запалена газена лампа и човекът — Аббас разпозна робата и баретата на венециански благородник — тръгна към пристана.

Мина съвсем близо до мястото, където се беше спотаил Аббас и евнухът ясно видя чертите на лицето му, осветено от лампата. Последното десетилетие сякаш бе изтрито с един замах и той пак се озова в трюма на галерата, усети противната смрад, почувства собствената си кръв в устата си. Спомените, които бе потискал толкова дълго време, нахлуха неудържимо и го завладяха.

Бяха трима: единият бе действал с ножа и двама помощници. Аббас ясно си ги спомняше — лицата им, гласовете им, всеки най-незначителен детайл, — макар да бяха минали цели дванайсет години. Помнеше големия грапав белег по рождение върху слепоочието на мъжа с ножа. Приличаше на огромна стафида. Помнеше и човека, който го държеше за раменете, грозда черни точки в гънките на ноздрите му. Онзи при краката му беше с оредяваща коса, извивката на черепа му лъщеше.

Мъжът с ножа имаше неестествено тънък глас, като момче от църковен хор. Не беше спрял да се смее през цялото време. Бяха овързали долната част на корема и бедрата му с бяла превръзка, за да предотвратят кръвенето. Беше им отнело доста време, понеже той се бе съпротивлявал. Мъжът с ножа не беше спирал да го ругае, но нито веднъж не бе замахнал с ножа и по-късно Аббас се беше сетил, че онзи всъщност бе целял единствено да го изтощи. После бяха облели пениса и тестисите му с отвара от люти чушки. Беше пицял от болка и мъжът с ножа отново бе избухнал в смях и бе подметнал, че веднага, щом свършат с атрибутите му, собственоръчно ще ги хвърли в студената вода, за да ги охладят.

Аббас се беше борил с всички сили. Беше плакал и ги беше умолявал. Дори и сега се чувстваше унижен при спомена за това как бе ревал като дете и как ги беше молил да назоват цената си.

Тогава негодникът с ножа се бе смял най-силно и бе измъкнал извития като сърп нож от колана си.

Не беше в състояние да си припомни болката, истинския физически кошмар; но не можеше да забрави чувството на отчаяние и безпомощност. Споменът го изпълваше с такава ужасна душевна болка, че понякога, докато лежеше буден по цяла нощ, стенеше високо и се мятеше в леглото си.

Помнеше също, че бе крещял толкова силно, че после в продължение на седмици не беше в състояние да продума. Щом обгориха раната с вряща смола, бе повърнал и припаднал. Когато се съвзе, те още го превързваха, използвайки хартия, натопена в студена вода. Сложиха дренаж в раната, за да предотвратят задържането на кръв и урина.

Помнеше, че на практика не беше в състояние да спре да крещи. Някакъв друг глас, вътре в него, твърде спокоен, му повтаряше, че скоро ще умре от загуба на кръв и всичко ще приключи.

Помощниците на мъжа с ножа го бяха изправили на крака и го бяха накарали да се разхожда из трюма. Една обиколка на помещението. Увисналата назад посиняла глава на синьора Кавалканти, облещените очи на Бартоломео, леко нарастваща локва окървавена вода в трюма, намотано насмолено въже, къс зебло, скъсан кабел на крик. После отново...

Струваше му се, че обикаляха из стаята дни наред, макар че сигурно ставаше дума само за няколко часа. Онова, което истински го ужасяваше, бе начинът, по който двамата мъже не спираха да му говорят — окуражаваха го, припомняйки си на глас други подобни операции, които бяха наблюдавали, повтаряха му, че всичко ще бъде наред, че не трябва да се отчайва. Държаха се така, сякаш му бяха приятели, лекари. Изглежда напълно бяха избягали от реалността, от онова, което преди малко бяха сторили.

И, което бе по-лошо, той усещаше как омразата му към тях се изпарява. Ридаше и им благодареше, когато най-сетне му позволиха да се свлече на пода, полудял от болка и на крачка от нов припадък. Нямаше представа колко дълго бе лежал така. Някой сякаш беше

запалил огън в тялото му. Изгаряше от треска. Но те не му позволяваха да пие и езикът му така се поду в устата, че за малко да го задави, устните му се напукаха и той не можеше да говори. Времето бе престанало да има значение. Леко се плъзна в някаква черна бездна, сякаш заспиваше в леглото си, а реалността и сънят се сливаха в серия от кошмарни образи. Всеки път, когато се събуждаше, се молеше тъмнината да го обгърне отново.

Един ден двамата мъже се върнаха в трюма и се наведоха над него, за да прегледат раната му. Махнаха превръзката и доволно си кимнаха един на друг. Когато свалиха дренажната тръбичка, от дупката запръска урина като фонтан.

— Много добре. — Единият от мъжете му се ухили и го потупа по рамото. — Ще се справиш, ще бъдеш добре.

Щял да се справи? Да бъде добре? Какво значи „добре“?

Няколко седмици по-късно го продадоха на пазара за роби в Алжир. От там го бяха отвели в двореца, за да страда, заобиколен от грандиозно великолепие, да прекара остатъка от живота си като чудовище, измъчвано от собствената си уродливост. Фактът, че бе заобиколен от множество други подобни изроди, не му носеше успокоение.

Повечето от евнусите в двореца поне не бяха стигали до сексуална зрелост. В известен смисъл им завиждаше.

И не бе минал ден, в който да не бе проклинал името на Антонио Гонзага.

Споменът за онези дни премина през главата му за няколко секунди. Гонзага изчезна от погледа му. Единственото нещо, което се виждаше на изоставения пристан, бе светлината на лампата, докато посланикът приближаваше към „Барбароса“. Други сенки се размърдаха в скривалищата си. Стъпките им бяха погълнати от звъна на чуковете и рева на леярните. Аббас се отдели от портата, до която се бе прилепил, и последва трептящото пламъче.

Колко дълго беше чакал този момент!

Пера

Джулия коленичи в малкия си параклис и прикова очи в дървеното разпятие над олтара. Беше тук, за да се моли за прошка, да

се оправдае, да поиска сила да се пребори със слабостите си. Вместо това изпитваше единствено гняв.

Какъв трябва да беше този Бог, който позволяваше подобни мъки? Кой Бог би допуснал Аббас да страда, а Гонзага да благоденства?

Богът на баща й. Отмъстителният, навъсен Бог на Гонзага — и той мъж, също като баща й!

Тя стана. Щеше да потърси успокоение другаде.

Галерата

Гонзага усети движението зад гърба си, още преди да бе чул стъпките. Тъй като не очакваше опасност, той не се притесни. Извърна се и се втренчи в тъмното.

— Кой е?

Никакъв отговор. Но там имаше някой, сигурен беше. Ако беше човек на Драгут, със сигурност щеше да се покаже, нали така? Обърна се и забърза към подвижното мостче на „Барбароса“.

Галерата бе пуста. Лампите, които горяха на носа и главните мачти, хвърляха дълги сенки върху празната палуба. Не се виждаше моряк, застанал на пост, отдолу не долиташе никакъв шум.

Гонзага почувства първата тръпка на страх.

Чу нов шум откъм тъмния кей. Отново се обърна назад.

— Кой е там?

Измъкна сабята си. Ругаеше се на ум, че бе допуснал да го убедят да дойде сам. Да, там определено имаше някой.

Затича. Изведнъж от сенките изскочиха четири фигури и преградиха пътя му. Той се обърна и хукна обратно. Нови четири силуета се появиха откъм складовете. Мили Боже! Кой бяха тези хора? Какво искаха?

Опита се да се овладее. Трябва да бяха хората на Драгут. В края на краищата нали го очакваха? Нямаше от какво да се страхува.

— Кой от вас е Драгут? — Гласът му прозвуча пискливо дори в собствените му уши.

— Драгут не е тук — отвърна един фалцет с идеален венециански акцент.

В името на Лъва на Свети Марко, какво ставаше?

— Къде е той, тогава? Настоявам да го видя!

— Най-вероятно пиянства някъде в Юскудар — отвърна фалцетът.

— Свали меча си или ще бъдем принудени да ти го отнемем.

Гонзага чу звън на стомана, звън на мечове, измъквани от ножниците им. Изпусна едно ридание и остави оръжието си да падне върху калдъръма. После пусна лампата и хукна. Две сенки изникнаха от нищото и го сграбчиха. Той завика и зарита, обладан от неистова паника. Единият от нападателите му се изсмя.

— Вържете го — нареди фалцетът.

Бяха най-малко шестима. Грубите ръце го бутнаха в смърдящата кал, извиха ръцете му зад гърба и ги завързаха с дебело въже. Той отново завика за помощ, но устата му бързо бе затъкната с мръсен парцал, който заглуши протестите му. Единият от мъжете го ритна, за да го преобърне по гръб.

Някой вдигна изпуснатата лампа и се надвеси над него. Гонзага се намери лице в лице с най-грозния човек, който някога бе виждал — дебел мур с едно око и с наполовина обезобразено лице. На светлината на лампата изглеждаше като изчадие от ада.

— Антонио Гонзага — каза мурът. Значи фалцетът беше негов!
— Не ме ли помниш?

Дали го помнеше? Мислите на Гонзага запрепускаха.

Той присви очи, за да види по-добре своя мъчител. Да, той определено беше мур, но не морски плъх като останалите. Носеше поръбена със самур роба, бродирана с перли и сребърна сърма, и жълти кожени ботуши. На дясното му ухо бе закачена огромна перла.

Мъжът коленичи до него и вдигна лампата към ужасното си обезобразено лице. Дръпна мръсния парцал от устата на Гонзага.

— Наистина не се сещаш, нали?

— Разбира се, че не! Никога не съм те срещал!

— Вярно е. Не сме се срещали. Но ме познаваш. А аз познавах дъщеря ти.

— Дъщеря ми е мъртва! Беше убита от пирати!

— Може би.

— Кой си ти? Мили боже! Кажи ми какво искаш!

— Какво искам ли? Искам да си спомниш. Да си спомниш дъщеря си, най-красивото създание, което някога съм виждал, което някога ще видя. Искам да си спомниш за случилото се преди дванайсет години, за сина на капитан-генерала на Републиката...

Очите на Гонзага се разшириха от внезапния спомен — бе разпознал името, но не лицето на човека, който му говореше — и той

простена с широко отворена уста.

— А, да, сега виждам, че се сещаш. Аз лично нито за миг не съм забравял. Как бих могъл? След всичко, което ми сториха твоите побойници! — Аббас се изправи. — Отведете го на борда!

Гонзага изкрещя, но един от мъжете отново запуши устата му с парцала. Лесно го вдигнаха — хванаха го за глезените и китките, като ранено прасе — и го отнесоха на борда на „Барбароса“, а после го свалиха в един от трюмовете.

Идеалната справедливост, помисли си Аббас.

Точно така бе започнало всичко за него самия.

Аббас закачи лампата на една кука на гредите на тавана и се облегна на стената, изчаквайки мъжете да хвърлят хленчещия си товар в смърдящата локва в краката му. Гонзага изглежда се опитваше да ги моли, но парцалът заглушаваше всеки звук, който се мъчеше да произнесе. Очите му бяха изтекли от ужас, сякаш всеки момент щяха да паднат от орбитите си.

Аббас изчака, докато остана насаме с пленника си.

— Ще махна парцала. Но само ако извикаш, отново ще запуша устата ти. Ясно ли е?

Гонзага отчаяно закима.

— Ето. — В мига, в който извади парцала, думите се заизливаха като порой от устата на посланика — сякаш беше махнал канелката на бъчва с вино.

— Кълна се, че нямах представа какво са ти сторили, само им наредих да ти хвърлят един бой, за да те откажат от намеренията ти, това е всичко. Ако съм сгрешил, кълна се, че мога да поправам грешката си. Аз съм богат човек, мога да ти предложа много. Аз съм член на Съв...

Аббас набута парцала обратно в устата му. Приглушените звуци, които пленникът издаваше в опитите си да изрече докрай пледоарията си, продължиха. Приличаше на куче, което повръща закуската си, помисли си Аббас.

Знаеше какво изпитва Гонзага — и той се беше молил така някога.

— Трябваше да съм наясно — рече Аббас. — Трябваше да се досетя, че единственото, което ще чуя, ще бъдат лъжи и надути хвалби. Какво можеш да ми предложиш, съветнико? Пари? Имам повече, отколкото са ми нужни. Султанът и съпругата му покриват всичките ми разходи. Разполагам със скъпи дрехи и повече диаманти, отколкото биха се побрали дори в твоите бездънни джобове. Не, онова, което искам повече от всичко на този свят, е нещото, с което се ражда всеки мъж. Ти ми го отне. И не можеш да ми го върнеш.

Аббас изтегли късия ятаган от пояса си. Приблужи го до лицето на Гонзага, задържа го там, завъртя го така, че да отрази пламъка на лампата.

— Виж това, твое високоблагородие. Какъв прост инструмент. С него можеш да си отрежеш парче хляб или пък да съсипеш живота на един мъж. Зависи какво тайш. Можеш ли да познаеш в какво настроение съм аз в момента, твое високоблагородие?

С изненадваща бързина той дръпна робата на Гонзага и оголи бедрата и корема му. Сграбчи тестисите му и ги стисна.

Гонзага се вцепени, а после изпод парцала все пак успя да се промъкне писък. Лицето му се наля с кръв, капилярите по страните и носа му изпъкнаха на фона на мъртвешката белота на лицето му.

— Можеш ли да си представиш какво е усещането, твое високоблагородие? Можеш ли поне за миг да си представиш?

Гонзага изстена, после отчаяно започна да върти глава, сякаш искаше да я освободи от примка. Аббас го наблюдаваше и си спомняше. Внезапно се изправи. Върна ятагана в ножницата.

— Не, съветнико, не пожелавам подобен ужас дори на най-върлия си враг. Дори и на теб. Никога не бих омърсил душата си с подобен грях.

Изглежда всички сили напуснаха тялото на Гонзага. Той се претърколи на една страна и присви колене към гърдите си. Заплака.

— Ще покажа милост към теб, твое високоблагородие. Дори ще ти подаря живота. Да се радваш на всяка оставаща секунда. Утре Драгут ще отплава с този кораб за Алжир. Наредих му да те продаде на пазара за роби гребци. Може да са ти останали много години, съветнико. Много щастливи години, през които ще си прикован с верига към пейката и ще се къпеш в собствените си изпражнения, размахвайки веслата по осемнайсет часа на ден. Някои издържат пет години, други — дори десет, преди силите да ги напуснат.

Аббас отвори вратата на трюма.

— Ако ми беше оказал подобна милост, щях да я възприема като най-голямото добро в сравнение с бъдещето, което ти ми определи! Бог да е с теб, твое високоблагородие!

За последен път погледна към него, после взе лампата от куката и остави Антонио Гонзага, потънал в тъмнината на ужаса.

Пера

Луната вече се беше спуснала над седемте хълма, когато Лудовичи се прибра. Джулия не спеше. Седеше до прозореца, зареяла поглед към Златния рог.

Той се изправи зад нея и сложи длан на рамото ѝ.

— Свършено е — прошепна.

Усети как пръстите ѝ стиснаха неговите, но друг отговор не последва. След малко той я остави там, където си беше, и отиде да си легне с ясното съзнание, че няма да може да заспи.

Ески сарай

Аббас намери своя ключ сред стотиците окачени на огромната халка, затъкната в пояса му. Предполагаше, че султанът би могъл да е сигурен в чувството за отговорност на един скопец.

Стовари се уморено върху малкия си нар. Котката с мъркане се настани в скута му и той разсеяно я погали. Вниманието му бе погълнато от спектакъла, който се разиграваше в ума му. Свали тюрбана и отпусна глава в ръцете си.

Вкусът на отмъщението не беше сладък. Просто заместваше една емоция с друга: омраза с горчивина, гняв с копнеж. Вече не мечтаеше за отмъщение — мечта, за която се беше хванал и която придаваше известен смисъл на съществуването му, оставаше му само болката от спомена. Сметките бяха разчистени, трябваше да изкара остатъка от живота си, примирявайки се с огромната цена, която навремето го бяха принудили да заплати.

Нищо не можеше да промени стореното. Нищо.

Сърпът на луната сияеше върху куполите и минаретата на харема подобно на слана, придаваше неземан ореол около чинарите и кипарисите, застанали на пост в двора.

Евнусите, охраняващи обкованите с железни гвоздеи врати, стояха неподвижни като статуи, изваяни от махагон. От прозорците високо над тях гледаха два чифта очи.

Единият чифт бе извърнат към непрогледния тъмен хоризонт, към разлюляната пшеница в грузинските степи; другият — към озарените от слънце канали на Венеция. И двата чифта бяха обърнати

към спомените за братя или любовници, гондоли или диви бели коне, а агонията от загубата, която продължаваше да дълбае дълбоко душата, прогонваше съня от клепачите. Аббас и Хурем, превърнати в роби заради своята грозота и красота, преминаваха през нощта с разядена от горчилка и ярост душа, всеки от тях — малък аванпост на ада в един земен рай, създаден за един-единствен човек.

ОСМА ЧАСТ

ОПАСНИЯТ ПРОЗОРЕЦ

Топкапъ сарай, 1553

В продължение на повече от десетилетие сабята на езекутора бе надвиснала над главите на децата му. Дори и самият Цар на царете не бе в състояние да стори каквото и да било, за да защити живота на своите синове след смъртта си, защото собственият му прадядо Фатих, завоевателят на Стамбул, бе създал този кървав канун:

„Улемата разрешава следното: онзи от знатните ми наследници, който седне на трона, да нареди езекуцията на всичките си братя в името на запазването на мира в този свят. Нека отсега нататък да се придържат към този закон.“

Годините на царуването му ставаха все повече и повече. Сюлейман усещаше първите разяждащи признаци на старостта и съмнението. Последствията от факта, че и той е смъртен като всички останали, го преследваха неизменно. В това беше тяхната слабост, мислеше си той. Никога нямаше да се превърнат във велик народ, ако кръвопролитията между братя и синове не престанеха.

Това съмнение бе започнало преди години. Една вечер тя бе изложила проблема пред него и за пръв път бе изразила безпокойството си.

— Страхувам се — бе прошепнала тя на Сюлейман, докато лежеше в прегръдките му.

— Страхуваш се? От какво, малка роксолана?

— Не за себе си. За синовете си.

— Няма от какво да се страхуваш.

Тя положи глава на гладките му голи гърди.

— Господарю мой, когато умреш — дано този ден никога да не настъпи! — за мен вече няма да има смисъл да живея, така че не се страхувам от нищо. Но когато Мустафа се възкачи на трона, според

кануна на Фатих той ще трябва да се отърве от всичките си братя, за да затвърди властта си...

— Вече сме надраснали подобно варварство. Това повече никога няма да се случва.

— А, господарю, не Мустафа е този, от когото се страхувам. Той има добро сърце и винаги е проявявал добрина към синовете ми, дори към бедния Джихангир.

— Каква е причината за притесненията ти тогава?

— Господарю, страхувам се от онези, които могат да го наобиколят, когато току-що е седнал на трона и не е свикнал да управлява, преди да е осъзнал с каква власт разполага. Знаем, че Мустафа ще е следващият султан, но кой ще е неговият везир? Дали някой съсухрен евнух като Ахмед паша, например, ще прояви милост към бедния Джихангир? Съмнявам се, че дори и астролозите няма да са в състояние да предскажат какво ще планира агата на еничарите срещу Селим, понеже той не може да язди. Какви капани би поставил някой завистлив паша пред Баязид само защото не може да се мери с талантите му? Еничарите и членовете на Дивана и без това вече се хващат за всяка дума и действие на Мустафа, хвърлят се отгоре му като прегладнели кучета. Това ме кара да се страхувам.

Сюлейман я притисна по-плътно към себе си. Горката Хурем. Беше права. Той не можеше да стори нищо, с което да защити нея и синовете ѝ след смъртта си. Разбира се, Селим и Баязид трябваше да се възползват от шансовете си, така както той беше направил някога. Но какво щеше да стане с нещастния гърбушко Джихангир? Мустафа бе дал дума на Сюлейман и въпреки това...

Независимо от огромната си власт приживе, той бе безсилен след смъртта си.

Трябваше да разчита на благородството на Мустафа. Сюлейман го бе наблюдавал как расте от бебе. Беше толкова лоялен, колкото и храбър, а също и справедлив. У него нямаше злоба или притворство. Мустафа беше добрата ръка, справедливата ръка, в която да предаде знамето на Мохамед.

— Той е справедлив млад мъж, малка роксолана.

— Но майка му е все още жива. И ме мрази.

Да, Гюлбехар! Беше разполагала с цели десет години, за да трупа горчилка в Маниса. Когато Сюлейман умреше, тя щеше да стане

валиде-султан. Щеше ли да настоява Мустафа да приложи закона на Фатих?

— Какво мога да направя?

— Никога не умирай.

Той се усмихна в тъмното, поласкан от отговора ѝ. Ах, малката му роксолана!

— Всички умираме. Това е пътят, който Бог е предназначертал за всеки един от нас.

— В такъв случай ще се моля да имам приятели в Дивана, които да надигнат глас в моя защита. Може би Рустем...

Сюлейман се усмихна на мъдростта ѝ. Рустем паша, неговият зет! Да, той със сигурност щеше да защити съпругата си и нейните братя. Беше все още млад и беше доказал лоялността си при онази случка с Ибрахим.

— Мустафа няма да ти причини зло, малка роксолана. Османлиите вече не се избиват един друг. Имаш думата ми.

Но когато великият везир на Сюлейман, Ахмед паша, почина от чума, султанът пренебрегна закона на унаследяването на поста и провъзгласи за везир собствения си зет.

Човекът, който никога не се усмихваше, стана вторият най-могъщ мъж в Османската империя.

Въведоха Аббас при везира. Той направи церемониалните теманета и позволи на пажовете си да помогнат на огромното му туловище да се настани върху килима. Рустем си напомни, че този гротескно изглеждащ евнух не е негов господар, той просто повтаряше думите на онази, на която беше подчинен. Пурпурната коприна на робата му приличаше на султанската палатка, помисли си Рустем.

Но не позволи на мислите да се изпишат върху лицето му. Аббас бе незначителен. Той беше просто инструмент, проводник на гласа, ушите и сърцето на султанския селямлък.

— Позволи ми да ти поднеса поздравленията си заради огромното щастие — поклони се Аббас. — Господ наистина ти се усмихва. Да бъдеш везир на най-великия от всички османски султани е истинска благословия.

Всевишният нямаше пръст в това, мислеше си Рустем. Той просто притежаваше повече изобретателност от всички онези глупаци в Дивана.

— Дълга му хиляди благодарности.

— Наистина. Както и да е, моята господарка ме помоли да ти напомня, че въпреки, че Аллах е велик, има моменти, когато неговата щедрост — както и отмъстителността му, — могат да се нуждаят от навременната намеса на по-земни агенти.

Какъв изкусен език има, помисли си Рустем.

— Предай на господарката си, че няма да забравя.

— Точно така — кимна Аббас. — Именно заради това съм тук. Да обсъдим многото начини, по които можеш да докажеш, че си спомняш.

Рустем плесна с ръце и черните му пажове се спуснаха да носят шербети и халва, докато той и евнухът разговаряха насаме.

— Предполагам, че си чул какви слухове се носят из базарите? — попита Аббас.

— Както знаеш, из базарите не се разнасят само слухове, предавани от ухо на ухо, Аббас. Продавачите буквално си крещят един на друг, докато коментират как нашият султан е загубил апетита си към битките.

— Подобни приказки са опасни.

— Именно. Но какво може да се направи, Аббас? Напоследък той намира величие единствено в грандиозното дело по преустройството на този град. Прекарва повече време с архитекта си Синан, отколкото с генералите си.

— Пренебрегва свещения си дълг към Аллах. Като Защитник на вярата, той е обещал да носи знамето на Мохамед в полетата на бойните действия.

Рустем се зачуди накъде биеше евнухът. Аббас и господарката му бяха толкова загрижени за знамето на Мохамед, колкото и за цената на пъпешите на пазара. Онова, което ги вълнуваше, разбира се, беше Мустафа. Всички трябваше да внимават с такъв шахзаде, яхнал коня си в очакване.

— Чул ли си и другите слухове от бараките? — попита везирът.

— Няма човек в Стамбул, който да не ги е чул. Приказките са толкова много, че напомнят за тътена на приближаваща далечна армия.

— Никой от нас не се съмнява в риска. — Но в този случай не биваше да се действа прибързано. Мизата трябваше да бъде внимателно преценена, преди да бъде взето каквото и да било решение. Надяваше се, че господарката на Аббас осъзнава това.

Както винаги, проблемите бяха започнали от Персия. Шах Тамасп за пореден път нападнаше източната им граница, измъчваше и избиваше мюфтиите и разпространяваше суфавидската си ерес. Набираше все повече смелост, докато Сюлейман съчиняваше стихове, диктуваше закони и одобряваше планове за строителството на джамии, докато прекарваше лятото си в Адрианопол и Чамлика. В същото време еничарите му бяха жадни за действие, все по-нетърпеливи и недоволни от бившия завоевател на Родос. Все по-открито говореха за обожавания от тях Мустафа, за харизматичния наследник, който чакаше да седне на трона, а първите сребърни косми вече прошарваха брадата му. Той нямаше да се поколебае да ги поведе срещу персите еретици, казваха. Щеше да им даде нови победи, кръв и плячка — всичко, за което мечтаеха.

Но неговата зора щеше да предизвести заника на много животи, мислеше си Рустем. Този на Хурем. И неговия собствен.

Някъде откъм градините прозвуча камбана, отмерваща часа.

— Какво очаква господарката Хурем от мен? — попита везирът.

— Просто да не забравяш къде трябва да бъде насочена твоята лоялност.

Нямаше как да забрави, рече си Рустем.

— Разбирам — каза кратко той.

Сюлейман бе живял почти петдесет и девет години и изведнъж бе установил, че възрастта разяжда костите му. Осъзнал, че и той е смъртен, започна да прекарва все повече и повече време в компанията на шейхюлислама и в четене на Корана.

Бе развил подагра, от време на време лактите и коленете му подпухваха болезнено, а понякога пристъпите траеха цяла седмица. Също така бе започнал да задържа вода и лицето и глезените му постоянно бяха подути, използваше руж, за да прикрие болезнената белезникавост на кожата си. Ядеше малко, обикновено печено месо от младо яре, което поливаше с изстуден шербет.

Хурем го наблюдаваше и се изпълваше със страх. Тези външни прояви на Сюлеймановия физически упадък ѝ напомняха колко кратък може да бъде и нейният собствен живот.

Особено ако Мустафа продължаваше да живее.

Прекалено дълго беше чакала подходящ момент. Сега се страхуваше, че времето вече не бе на нейна страна. Стоеше до прозореца на сарая и гледаше към тъмните води на Златния рог. Знаеше, че трябва да намери начин да отстрани тази заплаха, и то — скоро.

Сюлейман лежеше със затворени очи, отпуснал глава в скута ѝ. Насекомите бръмчаха тихо в градината, но в харема беше хладно. Въпреки че беше обяд, слънцето още не беше успяло да проникне през короните на чинарите и високите стени и само слаба жълтеникава светлина се процеждаше през решетъчните прозорци.

— Изглеждаш ми уморен, господарю — каза Хурем.

— Толкова много неща имам да свърша, малка роксолана, толкова много, преди да съм си отишъл от този свят.

— Не бива да работиш прекалено.

Но това е моят дълг, помисли си Сюлейман. Вече беше прехвърлил на Рустем и Дивана отговорността по ежедневното управление на империята, за да се посвети изцяло на преустройството на града. Стамбул щеше да бъде далеч по-ценно наследство от

неговото царуване, отколкото завладяването на Родос, Мохач и Будапеща. Когато навремето дядо му бе завладял Юстиниановия Бизантиум, по-голямата част от него вече бе изоставена безстопанствено. Преди смъртта му градът щеше да е възвърнал цялото си предишно величие и тогава Сюлейман щеше да извика: „Юстиниан, аз те надминах!“

Фокусът на новото строителство бяха предимно царствените джамии, тъй като към всяка от тях се числяха редица благотворителни институции като болници, религиозни училища, бани, гробища, библиотеки, понякога дори приюти и кухни за бедни. Около тях бързо изникваха нови квартали с ново население.

Вече беше завършена джамията, в която се помещаваше гробът на Мехмед, и още една джамия във Фенер, посветена на баща му. Сега бе възложил на Синан да започне работа върху изграждането на Сюлеймание, на мястото на изгорелия Ески сарай. Новата джамия трябваше да бъде неговият шедевър; огромните каменни куполи и минарета щяха да доминират над Златния рог и Града на седемте хълма в продължение на хиляди години.

Също така се бе заел с херкулесовската задача да създаде ново законодателство, което да се превърне в основа за всяко бъдещо управление. Хилядите кануни, които обмисляше, щяха да регулират съдебната власт и декретите на Дивана и за пръв път да дадат на османлиите цялостна система от закони. Това начинание му бе спечелило ново прозвище — „Ел Кануни“, Законодателят.

Сюлейман знаеше, че то му бе спечелило и нещо друго — презрението на еничарите. Но той си мечтаеше един ден от тях вече да няма никаква нужда, макар че с тази задача щеше да се наложи да се заеме някой след него.

Той вдиша очи към засенчения таван и сякаш почувства как времето му се изплъзва. Мислено отправи молитва към Аллах да му даде сили и време, за да завърши великото си начинание.

Хурем го погали по страната.

— Защо си така дълбоко потънал в мисли, господарю?

— Мислех си колко бързо минава времето.

— Може би в такъв случай трябва да прекарваш по-малко време затворен със своите писари.

— Не мога да си позволя почивка, преди да съм свършил работата. Не смея да я поверя на Мустафа. Той е талантлив войник и валия, но не може да се насили да се заеме с изучаването на законите. Пък и други неща ме притискат. Това лято трябва да поемем към Персия. Не мога да продължавам да игнорирам шаха.

Хурем се намръщи, нацупи се като разглезено момиченце.

Той се усмихна.

— Какво има, малка роксолана?

— Защо да се изпраца велик учен, когато се налага да се нашляпа някое непослушно дете? Такъв голям владетел ли е Тамасп, че да се налага лично да му обръщаш внимание?

— Станал е прекалено дързък. Нямам друг избор.

— Изпрати Мустафа. Еничарите го боготворят, ще го последват навсякъде, даже в пустините и планините на Персия.

Една жилка затрепка на страната му. Той я загледа втренчено.

— Защо го казваш?

— Обидих ли те, господарю?

— Какви слухове си чула по адрес на Мустафа?

— Нищо страшно, господарю. Всъщност, чувам само хубави неща. Хората говорят, че е добър, справедлив мъж, както винаги си твърдял. Талантлив ездач, талантлив военачалник.

— Прекалено талантлив, може би — измърмори Сюлейман.

— Може ли човек да бъде прекалено талантлив?

— Все още ли се страхуваш от него?

— Господарят ме увери, че няма защо да се страхувам от неговия син.

— Може би — подметна Сюлейман.

— Господарю?

— Не се страхувам от това какъв султан ще стане, когато аз умра. Но понякога се страхувам какво може да направи, докато съм още жив. Страхувам се от еничарите.

— Те никога няма да го обикнат така, както обичат теб — увери го Хурем. — Ти им даде Белград, Родос, Будапеща.

— Паметта им е кратка. Мнозина от младите попълнения дори не са били родени тогава.

— Но ти си техният султан.

— Какъвто беше и дядо ми.

— Сам си ми казвал, господарю, че Мустафа е справедлив и добър човек. Мислиш ли, че ще започне да интригантства срещу теб?

Сюлейман се изправи, очите му бяха изпълнени със страх и колебание. Беше минало много време, откакто за последно беше видял Мустафа и вече не си спомняше жизненото момче със светнал поглед. Съзнанието му поднасяше единствено образите на една изпълнена с горчивина Гюлбехар и на един амбициозен и способен млад мъж, който ставаше все по-нетърпелив с времето.

Но сянката на баща му и канунът на Фатих продължаваха да го преследват. Защото имаше един антитезис на неговата представа за цивилизация и името му беше „еничари“. Те бяха основният камък, върху който беше съградена империята, а сега бяха нейната най-голяма заплаха.

Еничарите бяха елитът на османската армия. Те бяха професионални войници на пълно работно време във времена, в които повечето армии се състояха предимно от групи благородници, повели като пехота своите феодални селяни. Еничарите се подчиняваха само на един човек. Този човек беше султанът, който ги хранеше всеки ден, а храната се беше превърнала в най-важния техен символ. Техният ага бе наречен чорбаджибаши — главен раздавач на чорба; вторият по ранг — ашчибаши, или главен готвач. На шапката на всеки войник имаше пришит джоб, в който стоеше затъкната лъжица. Символът им беше казан за чорба и той беше избродиран върху всичките им пряпорци. Всеки полк носеше своя собствен казан при всяка военна кампания, а когато спираха да лагеруват, нареждаха тези казани пред шатрата на агата. Загубата на казан в битка беше най-големият позор, който еничарите можеха да претърпят.

Редиците им се попълваха от девширмето, критерият, по който се избираха християнските деца, бе физическата сила, а не интелекта. Мускулите им биваха развивани с усилен физически труд в градините на двореца, в корабостроителниците или по строежите. Получаваха военна подготовка и ги обучаваха на пълно и безпрекословно подчинение. Живееха труден, обречен на безбрачие живот в спартански бараки; плащаха им мизерно. Единственият начин, по който можеха да напълнят джобовете си, бе да заграбят плячка в битка. Поради тази причина обичаха толкова много бащата на султана: когато вървяха след Селим Страшния, никога не гладуваха.

Именно еничарите бяха принудили дядото на Сюлейман, Баязид Втори, да абдикира. Сюлейман не бе забравил, че веднъж, още в началото на неговото царуване, бяха обърнали казаните си под огромния чинар пред бараките си в Първия двор в знак на бунт. Въпреки че протестът им беше задушен, той се бе видял принуден да повиши надниците им. Дори двайсет години по-късно продължаваше да поглежда неспокойно към казаните за чорба всеки път, когато минаваше на коня си през Първия двор на път за джамията. Поне на теория те бяха негови роби, но непрекъснатите им искания за войни, постоянната заплаха, която представляваха за трона, го караха да се пита дали всъщност той не робуваше на тях.

— Не бива да се пролива повече кръв върху този трон — каза той, сякаш за да го напомни на самия себе си.

— Не бъди толкова угрижен, господарю — рече Хурем и обгърна ръце около него.

— Разбираш много неща, малка роксолана, но еничарите не можеш да разбереш. Имало е моменти, в които съм тръгвал на война единствено за да задоволя глада им за бой, макар да ми се е искало точно обратното. Щом могат да управляват мен, може би ще могат да управляват и него.

— На какво разстояние се намира Маниса от Стамбул?

— Когато баща ми умря, трябваше да яздя пет дни, за да предявя претенциите си към трона. Само пет дни...

— В такъв случай, ако наистина се страхуваш от него, господарю, дай на Баязид провинция Сарукхан. Изпрати Мустафа на изток, в Амазия или Карамания.

— Маниса е традиционното седалище на шахзадето, избраника. Ще си помисли, че го пренебрегвам заради синовете ти.

— Той знае, че не можеш да му дадеш никакви гаранции.

— Не мога да му причиня това.

— Тогава да не говорим повече по този въпрос. Ако Мустафа е добър и справедлив, от какво толкова се страхуваш?

Да, помисли си Сюлейман. От какво се страхуваше? Страхуваше се, че ще изгуби всичко, което толкова дълго бе строил.

Винаги бе копнял да даде бъдеще на своята империя, бъдеще, различно от войните и палатките. Номадският народ от анадолските степи, от който произлизаше, скоро щеше да има столица, която да

засенчи дори и най-изящните архитектурни образци на Ориента, както и официална система на управление. Литературата, музиката и живописиста разцъфтяваха. Бяха оставили назад варварските обичаи и начин на живот, белязали управлението на баща му. Собствената му смърт и мирното преминаване на властта в ръцете на Мустафа щеше да е доказателство за това.

Или поне така се надяваше.

Но на следващия ден повика Рустем на частна аудиенция. По-късно сложи печата си върху писмо, с което нареждаше на Мустафа да напусне Маниса и да замине със семейството и двора си в Амазия, далеч на изток, на двайсет и шест дни път на кон от Истанбул.

Пера

Лудовичи Гамбето почука тихо и влезе в спалнята на съпругата си.

Тя го очакваше, бялата коприна на нощницата ѝ проблясваше матово на трептящите пламъци на свещите. Той приседна на крайчеца на леглото и взе ръката ѝ в своята.

Тя се надигна и докосна един кичур от косата му.

— Бял косъм!

Той се извърна от нея.

— Глупости!

Джулия се засмя.

— Най-сетне! Мислех си, че никога няма да започнеш да остаряваш.

— Бях в кухнята. Готвачът ме напращи с брашно.

— Бял косъм е. Трябва да има и други. Искаш ли да погледна?

— Просто е зрителна измама, от светлината.

— И аз ги имам, виж! — Тя разстла една от дългите си плитки върху дланта си. — При моята черна коса няма как да ги объркаш.

— В моите очи продължаваш да си красива — прошепна той.

Взе лицето ѝ в шепите си и я целуна.

— Искам те — прошепна.

Тя протегна ръце и му се усмихна, но на него му се щеше да види в очите ѝ желание, а не подчинение.

Лежеше до нея, докато тя спеше, и наблюдаваше лекото повдигане на гърдите ѝ на фона на светлината от свещите. Проследи очертанията на скулите ѝ с пръст. Косата ѝ може да беше започнала да посивява, но Джулия продължаваше да е все така красива. Все така красива и все така здраво заключена зад плътна преграда, така както някога бе заключена в двореца на баща си.

Не че не беше способна на силни емоции, той ясно го съзнаваше. Приятелството ѝ със Сирхане беше доказателство затова. Преди две години Сирхане бе заминала за Амазия със своя съпруг, който бе определен за телохранител на шахзаде Мустафа. Джулия се беше поболяла от скръб. Не искаше да яде, нито да напуска стаята си. За пръв път от години вратата ѝ беше затворена за него, а после още дълго продължаваше да отказва да го допусне в леглото си.

Опитваше се да я разбере. Сирхане бе единствената истинска приятелка, която Джулия някога беше имала. И въпреки това мъката ѝ изглеждаше прекалена. Но той не се беше опитал да я има насила, предчувстваше, че ако го стори, тя може би никога нямаше да се измъкне от мрачното си настроение.

След няколко месеца отново бе започнала да оставя вратата си откритата и го бе приела обратно. Лудовичи се опитваше да не отдава голямо значение на факта, че тя никога не отговаряше на страстта му; разбираше, че не е в състояние да се насилва да го обича.

Но завистта го измъчваше. Първо Аббас, после Сирхане. Защо ставаше така, че тя му даряваше своята компания, но запазваше страстите си за други хора? Защо беше готова да даде толкова много на тях, а на него, който бе посветил целия си живот на нея, не даваше нищо?

Амазия

Туфички кобалтовосини незабравки си пробиваха път през остатъците от твърд сняг и пукнатините на скалите. От тревата се надигнаха диви патици, крилата им изплюснях, когато политнаха нагоре, подплашени от внезапния тропот на подкови. Мустафа обърна своя жребец, изостана от ескорта и зачака Джихангир да го настигне. В планините, където само вятърът им правеше компания, нямаше опасност да бъдат подслушани.

— Днес ловът беше чудесен — рече Мустафа.

Джихангир изглеждаше зачервен и уморен. Но той обичаше тези преходи, въпреки че физически го изтощаваха.

— Наистина — съгласи се младежът. Вниманието на Мустафа винаги го беше ласкало. Доведеният му брат беше всичко, което Джихангир не бе — силен и красив, отличен ездач. Всичко, от което се възхищаваше баща им.

Известно време яздиха мълчаливо, докато Мустафа прецени кой е най-добрият начин да подхване темата, която го вълнуваше.

— Как е баща ни? — попита той накрая.

— Страда от подагра — отвърна Джихангир. — Понякога настроението му става отвратително.

— И ти трябва да го търпиш в Стамбул! — засмя се Мустафа.

— Гледам да стоя настрана от пътя му, когато е възможно.

— Изглежда ли притеснен?

Джихангир разбра, че въпросът не бе зададен единствено от учтивост, и изведнъж стана нервен. Мустафа искаше мнението му!

— Може би... Но аз го виждам рядко.

Мустафа проследи с поглед един планински сокол, кръжащ над главите им.

— Говори ли ти за мен?

— Да не би нещо да не е наред между вас двамата?

— Не знам — въздъхна Мустафа. Джихангир изглеждаше озадачен. Не беше типично за Мустафа да бъде сериозен.

— Ти си шахзаде — рече Джихангир, сякаш тази титла бе талисман срещу всякакви беди.

— Някои хора остават шахзадета прекалено дълго — изропта Мустафа. Слънцето се беше оттеглило зад пурпурните планини. Той се опита да прогони мрачните си мисли. — Трябва да побързаме. Нощем в планините е студено, дори и през пролетта.

Джихангир разтревожено препусна след него. Щом Мустафа беше притеснен, значи този свят наистина вече не е сигурно място.

Стражите еничари стояха неподвижно, увити в огромни кожени плащове. Факли хвърляха дълги сенки, които танцуваха върху покрития с тънък лед калдъръм. Нощно време тук беше студено, понеже крепостта бе издигната високо в планините.

Киайята влезе и постави позлатена сребърна кана с димящо черно кафе върху ниската масичка до дивана. Гюлбехар седна и протегна ръце към горящия мангал, за да се стопли. Чакаше Мустафа.

Когато той най-сетне пристигна, лицето му бе придобило бронзов оттенък от студения вятър. Връщаше се от лов, помисли си майка му. Заради това беше закъснял. Беше препускал към дома в тъмното, въпреки че знаеше много добре каква опасност представляват ледът и преливащите реки по това време на годината.

Той се поклони и ѝ целуна ръка. Седна до нея, усмихвайки се като малко момче. Беше почти на четирийсет години, помисли си Гюлбехар, а все още се радваше на младежка енергия. И по-добре. Щеше да е старец, когато най-сетне седнеше на султанския трон.

— Как си, майко?

— Добре съм. Ето, накарах киайята да ни направи кафе. — Тя плесна с ръце и една черна гедичлийка пристъпи напред, за да напълни двете сребърни чашки с ароматната тъмна течност.

Гюлбехар отпи от кафето, парещо и подсладено с мед. Не харесваше горчивия вкус, но беше чула, че е на мода в Истанбул. Понякога обичаше да си внушава, че никога не е напускала сърцето на цивилизацията.

— Значи, Рустем е намалил месечната ти издръжка — рече тя.

Мустафа отново се усмихна.

— Няма ли шахзадето никакви тайни?

— Не и от майка си.

— Не се тревожи. Не е нищо кой знае какво.

— Нищо! Та това е обида!

— Рустем се опитва да ме подтикне към действия, от които той самият ще спечели повече, отколкото аз. Той е глупак, но има основания да се страхува, когато един ден стана султан.

— Ако станеш.

— Майко...

— Прекалено много вярваш на баща си. Виж какво се случи с мен.

— Гюлбехар веднага съжали за последните си думи. Звучеше като някоя престаряла озлобена жена. А може би беше именно такава. Но пък също така знаеше, че е права.

— Сигурен съм, че баща ми не знае нищо по въпроса.

Гюлбехар усети, че ръцете ѝ треперят. Тя остави на масата малката сребърна чашка.

— Колко още обиди би могъл да понесеш? Той се ожени за онази вещица, направи я царица, после те изпрати на заточение в планините и даде на Баязид определената за всеки шахзаде Маниса. Сега пък си затваря очите, когато Рустем ти намалява издръжката! Нечувано! Ако е предизвикателство, защо не го приемеш?

— Защото ще е глупаво.

— Наистина ли, синко? — Очите ѝ се наляха със сълзи. Чудесно момче, най-прекрасният принц, който османлиите някога бяха имали или щяха да имат — и въпреки това заговорничеха да го премахнат. А колко красив беше! Брадата му беше леко прошарена, върху обруленото му от вятъра лице се виждаха тънки бръчици, но тези подробности само подчертаваха авторитетното му излъчване. Мустафа заслужаваше да седи на трона, помисли си Гюлбехар. Но онази зиади щеше да стори всичко по силите си, за да не допусне това да се случи.

— Няма да вдигна ръка срещу баща си. Не одобрявам как постъпи с теб, както многократно съм казвал. Но той ми е баща, а също — и мой султан. Всяко действие срещу него ще бъде грях пред очите на Аллах и престъпление срещу исляма.

— Сигурна съм, че подобни благородни мисли никога не са навестявали главата на онази зиади.

— Хурем може да е негова кадъна, но тя е само... — Той замълча. Щеше да каже: „само жена“. — Тя не е султан. По въпроса за унаследяването на властта думата има Сюлейман.

— Колко си наивен!

Мустафа не се обиди, вместо това се усмихна на майка си.

— Ревнуваш.

— Много повече от ревност е моето, синко. — Много повече от ревност. Мразеше Хурем с всеки удар на нараненото си сърце. Повече, отколкото Мустафа би могъл да предположи.

— Трябва само да чакам. След време тронът ще е мой и тогава ще поправим всяка несправедливост, ако има такава. Не ме е страх от Баязид и със сигурност — от онази тлъста свиня, която също се води мой брат. Макар че се намирам на двайсет и шест дни път от Стамбул, еничарите няма да допуснат някой от тях да ме замести.

— Да, вярно е, че еничарите са на твоя страна, Мустафа, но за разлика от теб те не са готови да чакат.

Усмивката на Мустафа помръкна.

— Няма да вдигна меч срещу баща си.

— Бащата на Сюлейман го е направил.

— И си е получил заслуженото там, горе.

— Мустафа...

— Не! Няма да го направя! Няма нужда. Един ден ще наследя трона по право. Ще чакам. Няма да оскърбя баща си и Аллах!

Дворецът Султанахмед, Стамбул

— Той трябва да умре — каза твърдо Рустем.

Михримах пребледня и сведе поглед, сякаш гледката бе прекалено срамна за женски очи.

— Но Мустафа е шахзаде...

— Да, Михримах. Но ако той някога стане султан, какво мислиш, че ще се случи с нас? Ще ти кажа. Първото действие на Мустафа ще бъде да забучи главата ми на копие, а теб да изпрати в изгнание. Дали според теб ще покаже по-голяма милост към братята ти? — Гласът му беше спокоен, някак приспивен. Тя не беше чувала някой да обсъжда нечия смърт с подобно равнодушие, както съпруга й.

Михримах извърна глава настрани. Денят беше прекалено красив, за да се обсъжда убийство. Дворецът гледаше към лабиринт от градини и бе проектиран така, че да се радва на бризовете откъм Босфора и Мармара. Беше пролет и вееше лек южен ветреца. В птичарника пееше славей и сладкият му глас бе в пълно противоречие с идеята за проливане на кръв, обсъждана на сенчестата тераса.

— Не е ли опасно?

— Преценил съм риска. По-опасно ще е, ако не направим нищо.

— Какво казва баща ми? Знае ли какво планираш?

— Баща ти ще каже всичко, което му се внуши. Ако пита теб, ще му кажеш, че живееш в смъртен страх от шахзадето. Можеш да си измислиш каквито си искаш истории, за да подсилиш думите си. Стига да са приемливи, разбира се.

Михримах наблюдаваше съпруга си, докато той ядеше. Механично, без удоволствие, сякаш пресмяташе цената на всяка хапка.

— Чия е тази идея, съпруге мой? Твоя? Или може би идва от Хасеки Хурем?

Той ѝ се ухили и ефектът беше смразяващ. Михримах знаеше как го наричат в Дивана — Човекът, който никога не се усмихваше. Това не беше вярно, разбира се. Тя беше виждала усмивката му и знаеше тайната му: двата му кучешки зъба бяха по-дълги от останалите и когато се усмихваше, те му придаваха вид на хищник.

— Става ли в Стамбул нещо, което да не е свързано с желанията или действията на Сюлеймановата царица?

— Ами ако се провалим?

— Ако се провалим, няма да загубим нищо, тъй като Мустафа и без това е наш враг. Ако успеем обаче, ще имаме пълна власт над сегашния султан, а може би и над следващия!

Както останалата част от двореца, така и султанските покои изпълняваха две основни функции: да показват богатството на османлиите и да пазят тайните им.

Така беше и със спалните на султана. Богатството биеше на очи. Стените бяха облицовани с керамика и по цялото им протежение се виждаха строфи от Корана, гравирани в бяло и синьо. Витражите бяха истински произведения на изкуството в лазурносиньо, изумрудено и тъмночервено. На всяка стена висеше по едно огромно позлатено венецианско огледало. Самото легло бе издигнато на платформа с балдахин и бе отрупано с покривки от златист брокат и възглавници от тъмночервено кадифе. До леглото се виждаше златна кана за миене на ръце, инкрустирана с тюркоази и рубини.

Но това бе една тиха показност, понеже никой, освен робите евнуси и Хурем, не виждаше тази стая.

Стремежът към тайнственост личеше във фонтаните, изрязани в стените. От златните чучури в мраморните урни се лееше парфюмирана вода, а към стените бяха издадени малки беседки, в които султанът можеше да седи и да наблюдава градините, без да бъде видян от никого.

Скоро след като Хурем бе провъзгласена за царица, бе направено още едно подобрение. В каменната стена зад едно от позлатените огледала бе пробита тайна врата, зад която се виеше стълбище, отвеждащо право в покоите на господарката Хурем, за да може тя да излиза и да се връща незабелязано.

Именно от тази врата се появи сега Хурем. Вместо в леглото, завари Сюлейман да кръстосва като затворен в клетка звяр из стаята, макар дясното му коляно да продължаваше да е подпухнало и лицето му да бе изкривено от болка.

— Господарю — тихо рече Хурем и изпълни церемониалните поклони, които дори тя не се осмеляваше да пропусне.

Сюлейман ѝ кимна едва. В ръката си държеше документ, който побърза да развее пред погледа ѝ.

— Какво да правя сега? Как ти изглежда това?

— От това разстояние не мога да кажа, господарю. Но ако все пак трябва нещо да отговоря, ще кажа, че ми прилича на парче пергамент.

Той се опомни и въздъхна.

— Съжалявам, понякога се забравям. — Той закуцука към нея и ѝ помогна да се изправи. — Трудно ми е да повярвам на очите си.

— Господарю, не откривам никакъв смисъл в това, което казваш. Аз съм само едно бедно необразовано татарско момиче.

— Нищо подобно — измърмори той и ѝ подаде пергамента.

— Прочети го.

Хурем бързо обходи с поглед съдържанието на свитъка. Посланието беше адресирано до шах Тамасп. След дългия и засукан поздрав следваше предложение за брак с една от дъщерите му. После се описваха облагите и за двете страни от една подобна стъпка.

Беше подписано и подпечатано от шахзаде Мустафа.

— Фалшиво е — каза Хурем, но пред себе си призна, че фалшификатът е много добър. Рустем заслужаваше похвала. — Трябва да е фалшиво.

— Така ли мислиш?

— Нима би могло да е другояче?

Сюлейман отчаяно се строполи върху дивана.

— Защо ще му е на някой да прави това? Защо?

— Враговете на империята са навсякъде. На Карл, например, ще му дойде добре, ако започнеш да се биеш срещу собствените си синове. Дори допускам, че и шахът е способен на подобна измама.

— Ще ми се да си права! — Той простена и се хвана за коляното. Подагратата го правеше раздразнителен.

Хурем седна на дивана до него и започна да го гали по челото, докато юмруците му не се отпуснаха.

— Какво да правя? На какво да вярвам?

— Защо му е на Мустафа да прави подобно нещо? Няма да му донесе нищо. Шахът е заклет враг на османлиите.

— Има една пословица, Хурем: „Врагът на моя враг е мой приятел“. Ако Мустафа вижда в мен свой враг, може би един съюз с Тамасп би му послужил добре.

— Не мога да го повярвам!

Сюлейман поклати глава.

— Плаша се.

— От къде взе това?

— От един шпионин на Рустем в Амазия. Великият везир има шпиони навсякъде.

— Лесно е да бъде измамен някой от шпионите на Рустем.

— Може би. — Сюлейман я погледна и устните му се изкривиха в тъжна усмивка. — Ти си такова успокоение за мен. Живея в гнездо на змии. Твоят глас е единственият, който звучи умерено и разумно. — Той отново потрепна.

— Да изпратя ли доктора да види коляното ти?

— Не, накарай да ти донесат виолата. Тя е по-добро лекарство от всички отвари, които може да ми даде моят лекар.

Хурем седна и засвири. След малко Сюлейман затвори очи и тя си помисли, че е заспал. Но когато остави инструмента настрана, султанът отвори очи.

— Трябва отново да поведе армиите си на изток.

— Господарю, ти не се чувстваш добре. Не бива да го правиш!

— Трябва да приключим веднъж завинаги с шаха и неговите ереси. Няма да имаме мир, докато той продължава да крои заговори срещу нас. Еничарите, агите, дори улемата ме притискат да действам. Като Защитник на вратата нямам друг избор.

— Изпрати Рустем на твоето място.

— Армията очаква мен.

Хурем сведе поглед.

— Моля те, господарю. Страх ме е. Що се отнася лично до мен, аз не се съмнявам в лоялността на Мустафа. Но ако греша, аз и синовете ми, че дори и Джихангир и Михримах, ще се озоват в ужасна опасност. Ти не си добре, а планините на изток са студени дори през лятото. Самият ти си ми казвал, че една седмица в Азербайджан ти се струва като цял месец в калта на Унгария. Умолявам те, не се излагай на риск преди този въпрос да е решен.

— Трябва да отида.

Хурем го изглежда втренчено. Усети, че трепери. Той наистина би могъл да умре там. Не биваше да му позволява да обръща гръб на тази истина, след като беше повярвал на толкова много нейни лъжи!

— Знам, че не се страхуваш от никакви опасности и трудности, господарю — насили се да каже тя, — но ако избереш друг курс, можеш също така да постигнеш една двойна цел, господарю.

Той леко се усмихна.

— А, моята малка мъдра роксолана, знаех, че трябва да има някакъв план в красивата ти главица.

— Вече не съм красива, господарю.

— Все още ме омагьосваш. Сега ми кажи какво мислиш.

— Остави Рустем да тръгне към Персия, като мине през Амазия. Подпиши заповед, с която да наредиш на Мустафа да придружи с войниците си Рустем в неговата кампания. По този начин Рустем скоро ще прецени лоялността на Мустафа. Сигурна съм, че ще се увери в неоснователността на всички слухове и фалшификации.

— Това е най-горещото ми желание. Но и сам мога да преценя лоялността на Мустафа.

— Но не толкова обективно, господарю. Ако Мустафа подготвя предателство, не рискуваш ли да разкриеш истинските му намерения в присъствието на еничарите?

Сюлейман дълго не откъсна поглед от нея.

— Наистина ли мислиш, че може да се стигне дотам?

Хурем коленичи в нозете му.

— Обичам те повече от живота си, господарю. Ще ми се да има някакъв начин да ти спестя тази болка.

— Само синовете ми могат да сторят това, Хурем. Макар да се чудя защо са толкова нетърпеливи да седнат на трона ми. Ако можех да се откажа от него, без да накърня дълга си към Аллах, с готовност бих си сменил мястото с всеки ковач в града. С изключение на теб, султанската власт ми е донесла единствено грижи.

Тя отпусна глава в скута му. Той остави писмото да се плъзне от пръстите му и да падне на пода.

Лудовичи продължаваше да се среща веднъж месечно с Аббас в жълтата къща в еврейския квартал. Той никога не изпитваше удоволствие от тези срещи. По някакво негласно споразумение двамата изобщо не споменаваха за миналото, а видът на обезобразеното и обезформено тяло на някогашния му приятел го депресираше. Мазнините караха Аббас да се поти непрекъснато, дори през зимата, а през лятото потта капеше неспирно от пръстите му като дъждовни капки, процеждащи се от капчук.

Сега, след като седнаха зад затворената врата, Аббас попита:

— Как е Джулия?

Това винаги бяха първите му думи. Как е Джулия?

И Лудовичи всеки път му отвръщаше по един и същи начин.

— Тя е добре, приятелю. Споменава те в молитвите си и се надява, че и ти си добре.

Аббас не коментира. Наведе глава и се концентрира върху основния въпрос — черния пазар на пшеницата.

Черният пазар на пшеницата беше най-лошо пазената тайна в Османската империя. Всички турски благородници, притежаващи орна земя, бяха активни съучастници. Осемнайсет месеца по-рано дори самият Рустем беше продал един товар зърно на Венеция, като го бе прекарал нелегално през Александрия и бе изкарал огромна печалба.

От лятото на 1548 г. насам Турция се беше радвала на пет плодородни години, докато Венеция отчаяно се нуждаеше от зърно. Печалбите от търговията с пшеница на черно бяха нараснали многократно. Лудовичи бе един от най-печелившите — неговите кораби редовно минаваха през Босфора на път за Родосто на Черно море, уж за да товарят животински кожи и вълна. Пътюм скришом се отбиваха до Волос, откъдето товареха контрабандната пшеница. На връщане турските галери в Босфора и Дарданелите, които имаха за цел да следят за турската търговска регулация, не им обръщаха внимание, но тази привилегия имаше своя висока цена.

— Рустем паша иска още по хиляда дуката на месец — осведоми го Аббас.

— Не мога да си го позволя!

Аббас сви рамене.

— Съжалявам, стари приятелю. Но трябва да се плащат много бакшиши. Ако беше само Рустем...

— Ако беше само Рустем, предполагам, че цената пак щеше да е хиляда. Няма ли граници алчността на този човек?

— Очевидно не.

— Кажи му, че отказвам.

— Не прибързвай, Лудовичи. Дори и след допълнителния бакшиш пак ще печелиш двойно от всяко кило пшеница, стоварено в лагуната на Ла Серенисима. Какво плащаш тук? Дванайсет аспри на килограм? На Рустем му е известно, че във Венеция вземаш по трийсет и пет.

— Трябва да печеля.

— Това казва и той.

Лудовичи въздъхна. Нищо не можеше да направи. Ако човек искаше да прави бизнес в империята, трябваше да плаща цената, която везирът назовеше. Това бе известно на всички.

Продължиха да обсъждат търговските въпроси: постигнаха съгласие относно маршрутите на неговите кораби и рушветите за по-дребните чиновници в провинцията, преброиха сребърните дукати; които Лудовичи носеше в една кожена кесия. Най-сетне свършиха и Аббас се отпусна. Пи малко ароматизирана вода — не се докосваше до вино — и както обикновено започна да разправя като някоя стара клюкарка какво беше станало в харема.

Аббас бе личният информатор на Лудовичи, от него търговецът научаваше за настроенията и вътрешната политика на Високата порта. След като приключи с обичайната си тирада срещу произволите на вещицата, както наричаше той господарката Хурем, и корумпираността на Рустем паша, от която той самият беше част, Аббас снижи глас:

— Говори се, че шахзадето планира бунт.

— Мустафа? — Вниманието на Лудовичи изведнъж се изостри. Тирадата на Аббас срещу Вътрешния двор бе неотменна част от всяка тяхна среща, това обаче беше нещо съвсем ново.

— Разправят, че си бил уреждал брак с една от дъщерите на шах Тамасп. И молел за подкрепа при евентуално опълчване срещу Сюлейман.

— Вярно ли е това, Аббас? Сигурен ли си?

— Вие, венецианците, трябва да сформирате делегация, която да изпратите да преговаря с него. Ако Мустафа седне на трона, може да се окаже, че не е толкова благоразположен към контрабандната търговия, както министрите на Сюлейман.

— Мислиш, че може да успее ли?

Аббас сви рамене и огромните гънки под брадичката му се разтресоха.

— Той има подкрепата на еничарите.

Лудовичи беше поразен от новината. Популярността на Мустафа сред армията не беше тайна за никого, но до този момент не беше чувал и дума за бунт. Но пък, от друга страна, напомни си той, всяка размирица трябваше да има своето начало. Опита се да си представи как една подобна жестока промяна на вятъра би могла да се отрази върху неговия собствен живот. Откакто бе пристигнал в Стамбул, на трона неизменно беше седял Сюлейман. Аббас беше прав, като се питаше какво ли би било отношението на Мустафа към търговците, помогнали на Рустем да си натъпче джобовете. Враждата между двамата мъже бе всеизвестна.

— Ами ти, Аббас? — попита той. — Ти какво ще правиш?

— Ще приема Божията воля — отвърна Аббас.

— Мислиш ли, че Мустафа наистина ще се отнесе любезно със суфавидите? Смяташ ли, че това въстание е неизбежно?

— Единственото неясно е изходът от него — отвърна Аббас.

— Знае ли Сюлейман за това? — Аббас го изгледа удивено.

— Значи според теб аз и ти ще знаем нещо, което да е останало скрито от Господаря на живота, така ли? — Той плесна с ръце — и по-скоро движението, отколкото звукът, бе сигнал към двамата глухонеми, които го придружаваха, да се втурнат към него и да му помогнат да се изправи на краката си. Това не беше съвсем лесно.

Накрая Аббас бе готов да си тръгне.

— Бог да е с теб — рече той.

— Бог да е с теб — отвърна Лудовичи и изчака, докато Аббас се покачи в скромната, боядисана в черно карета.

Мустафа! Трябва да беше истина. Никога преди Аббас не си беше развързвал езика толкова много. Ако сега се окажеше прав, най-разумното за Лудовичи щеше да е да заложи и на двете карти — и на попа, и на валето.

Топкапъ сарай

— Свършено ли е? — попита Хурем.

Аббас сведе глава.

— Сторих онова, което ми нареди.

— Добре. Ти си верен слуга. — Тя се усмихна с престорено свенливата усмивка на професионална куртизанка. — Как е Джулия?

— Джулия е добре — отвърна Аббас, отказвайки да налага подхвърлената му стръв. — Интересува се от успехите ми.

— Сигурна съм, че ще получиш опрощение там, горе. Можеш да си вървиш, Аббас.

Аббас излезе, отвратен от нея, от живота. И от самия себе си.

Съжаляваше, че беше използвал Лудовичи по този начин. Но това нямаше да навреди на стария му приятел и на неговата любима Джулия. Беше просто поредната интрига.

Иначе не би се оставил тази вещица да го убеди да го стори.

Горкият Джихангир, мислеше си Сюлейман.

Не можеше да погледне момчето, без сърцето му да се свива от болка. Деформацията на Джихангир не му позволяваше да стои изправен. Винаги изглеждаше така, сякаш върху раменете му имаше невидим тежък товар. Не можеше да си позволи повече от едно леко препускане, не можеше да борава с лък и стрели или да повдигне меч. Чудесен син за войник. Но той изпитваше състрадание към него; обичаше го най-силно от всичките синове, които му беше родила Хурем.

— Видя ли се с Мустафа? — попита Сюлейман.

Джихангир не вдигна очи към него. Никога не го гледаше директно, помисли си Сюлейман. Страхуваше се от баща си.

— Мустафа е добре, господарю — отвърна Джихангир. — Изпраща ти поздравите си.

— И майка му ли е добре?

— И тя, господарю.

О, Джихангир, простена наум Сюлейман. Изглеждаше така, сякаш се страхуваше, че баща му всеки момент ще изпрати да повикат екзекутора.

— Изглеждаш уморен — каза.

— Пътуването е доста тежко, господарю.

— Добре ли мина ловът?

— Да, ловуваме всеки ден.

Сюлейман се намръщи.

— Мустафа се отнася много приятелски с теб. — Защо ли, зачуди се. Защото обичаше недъгавия си брат?

— Мисля, че ме съжалява — отвърна Джихангир, сякаш прочел мислите на баща си.

Сюлейман се изненада от това признание. Джихангир бе по-проницателен, отколкото Сюлейман предполагаше.

— Сигурен съм, че не е така — рече султанът, но обмисли тази възможност набързо и добави: — Той говори ли за мен?

— Много пъти ме пита как си със здравето.

Защото го обичаше, или защото искаше да го види по-скоро мъртъв? Внезапно осъзна колко силно го бе отровил със съмненията си Диванът. Кога беше станало това?

— Радвам се да те видя жив и здрав у дома — каза той.

Джихангир нямаше търпение да се оттегли. На Сюлейман му хрумна, че най-малкият му син е също толкова ужасен от него, колкото беше ужасен самият той от своя баща навремето. Това, а не империята беше истинското проклятие на османлиите — да унищожават своите собствени деца. Ако те не се унищожиха сами преди това.

Стамбул

Слънцето се издигна над града от влажния калдъръм и бавно пристъпващите по тесните извити улички около пазара коне и магарета започна да се вие пара. Беше сезонът на дините и пъпешите и уличните търговци бяха подредили стоката си в редици и пирамиди по масичките си или направо върху земята — огромно разнообразие от цветове и форми.

Сюлейман с мъка се изкачваше по стръмната калдъръмена уличка, ставите го боляха. Вървеше след един хамалин, прегънат на две, а на гърба му се люлееше висока кула от пълни със смокини кутии. Сюлейман чувстваше, че неговият товар е също толкова тежък като този на носача. Утринното слънце не успяваше да проникне до тази улица, засенчена от старите дървени къщи, надвиснали от двете ѝ страни. Той спря пред един тезгях и се престори, че разглежда прасковите, но в същото време надаваше ухо да чуе разговора на продавача с неговия съсед.

— Казват, че султанът отново щял да потегли на изток срещу шаха — казваше продавачът.

— Отдавна трябваше да го е сторил — отвърна другият.

— Персите ни се подиграваха достатъчно. Разполагаме с най-великата армия, а той оставя войниците да стареят в бараките си!

— Мустафа не би позволил на шаха да ни се подиграва по този начин — намеси се Сюлейман.

Търговците огледаха подозрително непознатия, но онзи, който беше започнал разговора, не можа да се сдържи да не даде глас на своето раздражение.

— Мустафа е отличен воин. Той би забучил главата на шаха в някоя ниша на Ба'аби'Хумаюн още преди години.

— Може би е време Мустафа да стане наш падишах — подхвърли Сюлейман.

— Казваш онова, което е известно на всички — отвърна другият търговец. — Сюлейман е вече старец. Спечелил е последната си

голяма победа по времето, когато аз още съм сукал от майка си.

— Но пък е направил много други велики неща — възрази първият. — Построй красиви джамии в прослава на Аллах, даде ни закони, а неговата флота владее Средиземно море.

— Еничарите искат кръв — отбеляза Сюлейман.

— Само въпрос на време е Мустафа да ги вдигне на бунт и да помете Сюлейман от трона му — каза първият. — Всеки го знае!

— По-кратко! — изглежда го съседът му и се обърна към Сюлейман. Погледът му бе враждебен. Очевидно подозираше, че непознатият е шпионин. — Ако искаш да си купиш праскови, покажи ми парите си. Ако ли не, върви си по пътя и говори с някой друг наивник, на когото не му е мила главата!

Сюлейман тръгна след едно магаре, натоварено с череши. Спусна се по улицата. Думите на търговеца продължаваха да кънтят в ушите му: „Само въпрос на време е Мустафа да ги вдигне на бунт и да помете Сюлейман от трона му — всеки го знае!“

Значи всеки го знаел... Потънал в мисли, султанът не забеляза как магарето вдигна опашка и се облекчи върху калдъръма. И изведнъж Сюлейман, Господарят на живота, се озова наред с магарешките изпражнения. Може би наистина беше време, помисли си той.

Амазия

Месец по-късно Рустем стигна под скалите на Зелената река заедно с един ескадрон от спахии и орда еничари. Опъна лагера си под мрачните стени на цитаделата и древните понтийски гробове, заби пряпореца си пред входа на шатрата си и зачака.

Разбра, че Мустафа пристига, далеч, преди да е чул тропота от подковите на коня му. За разлика от християните, турците пазеха железен ред и тишина в своите лагери. Пиенето и комарът бяха забранени, а когато не водеха бой, петте молитви на ден бяха задължителни.

Именно нарушаването на тишината бе предупредителен знак за Рустем. Надигащ се като вълна шум, далечен тътен съпровождаше появата на престолонаследника. Сякаш редиците им бяха разкъсани от чужда кавалерия. Рустем скочи на крака и бързо излезе от просторната си шатра, за да посрещне Мустафа.

Ездачите не бяха повече от двайсетина и всички, с изключение на един, бяха облечени в червени копринени дрехи, отличителен белег на спахийската кавалерия. Само водачът им беше облечен в бяло, а отпред на тюрбана му беше прикрепен сноп пера от сива чапла. Диамантената брошка проблясваше на слънцето и Рустем бе принуден да вдигне ръка, за да засенчи очите си.

Еничарите следваха ездачите, полите на сините им дрехи се развяваха, докато тичаха, щастливи, че поглъщат прахта изпод подковите на Избрания. Докато тичаха, надаваха възторжени викове, за да посрещнат шахзадето — велика армия от гърла, изпращаща смразяващ вой, който отекваше в скалите и се умножаваше. Мустафа не отвърна на виковете им, не обърна поглед нито наляво, нито надясно. Очите му не се отделяха от царствената шатра.

Рустем чакаше, заобиколен от телохранители. Аллах да му е на помощ, мислеше си той. Мустафа бе опасен!

Шахзадето спря коня си пред великия везир; облакът прах, в който беше обвит, се разпръсна. Рустем усети песъчинките в устата си.

„Наслаждавай се на славата си!“, мислеше си злорадо той. „Скоро и ти ще усетиш пясък в устата си. Ще му се радваш вечно.“

Мустафа скочи от коня и виковете на еничарите замряха. Всички зачакаха — огромна свирепа, развълнувана маса.

Мустафа леко се поклони.

— Къде е баща ми?

— Султанът не е добре. Аз съм сераскерът на тази кампания.

Рустем забеляза смяната на емоциите върху лицето на шахзадето. Първо разочарование, после — възторг. Дали денят му не приближаваше?

— Сериозно болен ли е?

— Лекарите казват, че болестта му не е смъртоносна, но той не може да понесе суровите условия на една дълга военна кампания. — Рустем погледна над рамото на Мустафа към тълпата, насъбрала се зад групичката конници. Хиляда еничари, помисли си той. — Никога не съм чувал толкова силни приветствия. Дори и за султана.

— Поздравяват ме, защото съм негов син — отвърна предпазливо Мустафа.

— Може би — кимна Рустем. — Да се оттеглим вътре. Прахта е полепнала по гърлото ми.

Рустем въведе госта си в голямата копринена шатра. Пажовете поднесоха халва и розова вода, а след това Рустем измъкна един свитък. Подаде го на Мустафа, без да каже и дума.

Беше предложението за брак с една от дъщерите на шах Тамасп, подпечатано с туграта на Мустафа.

— Това е чудовищно — промълви Мустафа.

Рустем заби поглед в килима помежду им.

— Отричаш ли?

— Дали отричам, че съм предложил съюз с един от най-заклетите врагове на империята ни ли? Разбира се, че отричам!

— Носи твоя печат.

— Това е фалшификат. Баща ми видял ли го е?

— Разбира се.

— И какво казва?

— Той не споделя с мен намеренията си. Чака твоя отговор.

— Подушвам, че ти имаш пръст в тази работа! — повиши глас Мустафа и хвърли свитъка в скута на Рустем.

Везирът вдигна сивите си очи за пръв път.

— Аз не съм ти враг, Мустафа. Онези еничари отвън са твоите врагове. Прекалено възторжено те поздравяват.

— Никога няма да кажа или направя нещо срещу баща си. Заклел съм се в това. Той трябва да го знае!

— Султанът чака отговора ти — повтори Рустем.

— И ще го получи.

— Първо, трябва да ти предам заповедите, които султанът изпраща лично до теб. Иска да събереш войниците си и да ме придружиш в тази кампания срещу персите. Под моето командване, разбира се.

— Ще направя това, което ми се нарежда — отвърна остро Мустафа и стана. Излезе от шатрата, без да каже нищо повече.

Рустем поседя, заслушан в тропота на подкови през равнината, после изпрати да повикат агата на еничарите. Агата беше светлокос жилав мъж, славянин. Лявата страна на челюстта му беше деформирана от рана, получена при обсадата на Родос. Когато се поклони, огромните пера от райска птица, прикрепени към шапката му, трепнаха и зашумоляха. Той се изправи и зачака заповедите.

— Приготви един ескадрон от най-добрите си хора — каза Рустем. — Тази вечер Мустафа трябва да бъде заловен, окован във вериги и отведен в Стамбул.

Агата се поколеба. За един войник, трениран от осемгодишен да се подчинява безпрекословно на всяка дадена му заповед, тази реакция бе достатъчно красноречива.

— На твоите заповеди — отвърна накрая.

— Хората трябва да са готови на зазоряване. Това е всичко.

— На твоите заповеди — повтори агата, но в очите му блестеше омраза. Толкова лесно беше да се разчетат чувствата му, помисли си Рустем.

Беше толкова просто. Точно както беше предвидила Хурем.

Топкапъ сарай

Златният път тръгваше от джамията на харема, минаваше покрай покоите на султана, прекосяваше харемлъка и стигаше до Дивана и малката тъмна кула на Опасния прозорец. Мрачно стълбище

отвеждаше до решетъчния прозорец със спусната пред него завеса, от който султанът слушаше дискусиите на пашите и везирите.

От тази възможност вече се ползваше и Хурем.

Златният път беше блестящата магистрала към властта, покрита с гледжосани плочки в турско-синьо, златно и доматиночервено. Хурем вървеше по него, а полите на копринения ѝ кафтан шумоляха. Даваше си сметка с какво разполага. Вече познаваше и в най-малки подробности Дивана, но Диванът не познаваше нея.

Когато стигна до върха на тъмното стълбище, сърцето ѝ така лудо биеше в гърдите ѝ, че тя притисна длан, за да успокои болката. Приблужи до завесата от тафта и започна да наблюдава.

Златният балдахин на Дивана почиваше върху десет мраморни колони. Тънката завеса пред прозореца превръщаше огледалните плоскости от мрамор, позлата, коприна и брокат в театър на сенките. Разкошът на Дивана не бе достъпен за нейните очи, но за нея важни бяха гласовете. Чуваше всяка дума с кристална яснота.

— Сигурен ли си в това? — чу да казва единият от мъжете. Беше Сюлейман. В отсъствието на Рустем бе поел отново задълженията си към Дивана.

— Информацията ми е повече от достоверна. — Тя не разпозна гласа. Без съмнение принадлежеше на човек от свитата на Рустем.

— Не е ли възможно шпионинът ти да е направил грешка?

Чу как мъжът се изкашля засрамено. Думата „шпионин“ очевадно звучеше обидно за слуха му.

— Събрал съм информацията от различни източници, господарю. Всички те потвърждават, че венецианците са убедили Мустафа да предложи съюз на шах Тамасп. Лично байлото е изпратил тайно послание до Амазия. Съдържанието на писмото не ни е известно.

Какво удоволствие бе да чуе един от слуховете, повторени в залата на Дивана! Аббас беше свършил работата си много добре. В продължение на години беше подхвърлял на Лудовичи трошици истинска информация, с които бе спечелил доверието му. Сега чуждестранната общност в Галата бе погълнала с готовност огромната лъжа.

Също така беше чудесно, че нито една от лошите думи, изричани по адрес на Рустем и Хурем из базарите, не беше стигнала до ушите на

Господаря на живота. Истинската власт се изразяваше в контрол над слуховете. Когато дори и самите шпиони се страхуват от теб, никой няма да се осмели да изрече и дума насреща ти.

Сюлейман още не беше произнесъл присъдата си, но Хурем можеше да си представи изражението на лицето му. За малко да се изсмее на глас; захапа юмрук, за да възпре смеха си.

— Все още ми е трудно да го повярвам — чу гласа на султана.

— Господарю, моите информ...

— Достатъчно! Не искам да чувам нито дума повече! — изкрещя Сюлейман и Хурем чу как с провлечена стъпка се отправя към изхода на залата.

Тя веднага се втурна навън. Без съмнение нейният султан щеше веднага да нареди да я повикат, за да облекчи болката от последния нанесен му удар. Нямаше да е добре да открие, че тя вече знае причината, поради която се чувстваше толкова нещастен.

Амазия

Сърдито мърморене наруши тишината на нощта като жужене на пчели. Двамата стражи пред шатрата на Рустем запристъпяха нервно от крак на крак. Мълчанието в лагера беше нарушено за втори път този ден. Ако еничарите се вдигнеха на бунт...

Изстрелът от аркебуза прозвуча като топовен гърмеж, а ехото от него се разнасяше дълго, след като първият страж беше паднал с писък, притиснал ръце към гърдите си. Вторият извади сабята си в отчаяно усилие да се защити. Разнесоха се още два гърмежа. Един от куршумите го улучи в лявото око и раздроби мозъка му.

От сенките изскочиха тъмни фигури, озоваха се в море от светлина, идваща от запалените факли — същите факли, които така добре бяха осветили мишените за аркебузите. Две от облечените в тъмни кафтани фигури се спряха, за да нанесат последни смъртоносни удари със саби по двамата стражи, които лежаха на земята.

После се втурнаха в палатката. Рустем разпозна само агата на еничарите, но от дългите сиви шапки на останалите беше видно, че всички те са негови хора.

Великият везир се метна бързо на коня си и се обърна към единия от спахиите, които го придружаваха.

— Изглежда сме изправени пред бунт.

— Правилно разтълкува настроението на войниците, господарю — отвърна мъжът.

— Да. Голям късмет е, че не съм в палатката си. В този момент касапите изпразват аркебузите си в дюшека ми.

Спахията кимна, поразен от онова, което беше видял.

— Трябва незабавно да препуснем към Стамбул и да уведомим султана за случилото се. Страхувам се, че на Мустафа вече му е омръзнало да чака да наследи трона.

Той обърна коня си и препусна в тъмното, следван от своя ескорт. Заобиколиха лагера и поеха на запад.

Беше късно. Гюлбехар бе събудена от новините за бунта в лагера на Рустем. Сега тя седеше разтреперана, загърната в обшитата с хермелин роба и грееше ръце на мъждукащите в мангала въглени. Но леденият ужас не я напускаше.

Сирхане влезе и направи поклон. Беше замаяна от съня, косата ѝ висеше несресана. Метнатият набързо върху раменете ѝ кафтан бе намачкан. Беше бледа и трепереше. Съпругът ѝ служеше на Мустафа. Сигурно си мислеше, че вече е вдовица, помисли си Гюлбехар, и че затова беше повикана в стаята на майката на шахзадето.

— Мъжът ти е жив — каза тя.

Раменете на Сирхане се отпуснаха облекчено.

— Господарке...

— Но има опасност. За всички ни.

Сирхане я погледна объркано.

— Трябва да напуснем Амазия?

— Няма къде да избягаме.

— Господарке?

Гюлбехар загърна робата още по-плътно около себе си.

— Тази вечер в султанския лагер е вдигнат бунт. Еничарите са се опитали да убият Рустем паша.

— Господарят...

— Не Мустафа ги е подтикнал. Ако беше той, сега нямаше да сме в опасност. Когато Сюлейман чуе новината, със сигурност ще хвърли вината върху сина ми. Нуждая се от помощта ти, Сирхане.

— От моята помощ ли, господарке?

Гюлбехар впи настойчиво поглед в нея.

— Ако Сюлейман потегли срещу сина ми, това ще означава, че е потеглил срещу цялата му свита. Мъжът ти ще бъде екзекутиран, собствеността му — конфискувана, а ти — изпратена в изгнание. Ще прекараш остатъка от живота си като просякиня. Искаш ли това да се случи, Сирхане?

Сирхане сведе поглед.

— Не, господарке.

— Така си и знаех. Нито пък аз искам синът ми да се прости с живота си заради слепотата на един мъж! Помниш кислар агаси, нали?

— Да, господарке.

— Искам да отидеш в Стамбул и да го намериш. Предложи му всичко! — Тя се приведе напред. — Искам Хурем мъртва. Ако успее да стори това, синът ми ще стане султан, а Аббас ще получи всичко, което желае. Убеди го, Сирхане. Заради мен — и заради себе си!

Топкапъ сарай

Сюлейман седеше прегърбен на трона си, гърдите му сякаш бяха хлътнали навътре. Краищата на устата му бяха увиснали надолу — две дъги на неодобрение и отвращение. Изгледа настойчиво Рустем изпод гъстите сиви дъги на веждите си. Единственото движение по лицето му бе трепкането на ноздрите, докато дишаше.

Рустем се поклони и зачака покана да заговори.

— Е? — изгъркори Сюлейман.

Трябва вече да беше чул новините, помисли си Рустем. Слуховете пълзяха по коридорите, повтаряха се шепнешком във всеки ъгъл на двореца още преди неговото пристигане в Стамбул.

— Нося ти новини, които карат сърцето ми да кърви — каза Рустем.

— Говори. Защо изостави армията ми и се върна тук?

— Господарю, препуснах насам от страх. Но не се страхувам толкова за моя живот, колкото за твоя.

От устните на Сюлейман се откъсна дълбок стон, подобно на земеръсен тътен.

— Мустафа?

— Не зная, господарю. Еничарите нахлуха посред нощ в шатрата ми, убиха стражите. Бях предупреден и затова успях да избягам.

— Колко бяха?

— Прекалено много, за да успея да ги преброя, господарю. Агата им ги водеше.

— А Мустафа?

— Когато се появи в лагера, еничарите така завикаха от възторг, че чак гърлата им пресипнаха. Открито крещяха, че той би развял знамето на войната много по-успешно от техния султан. Викаха, че вече си прекалено стар да ги водиш, а аз съм бил един прост дефтердар без никакви познания във военното дело.

— Показа ли му писмото?

— Каза ми, че нямал намерение да отговаря пред никой друг, освен пред султана. А понеже аз не съм бил султан, нямал какво да ми каже. Също така каза... че трябвало да напиша прощално писмо до близките си, защото веднага, щом седнел на трона, щял да набучи главата ми на Ба'аб-и-Са'адет... Каза ми да информирам гарваните, че няма да им се налага още дълго да чакат за своята вечеря.

— Такива ли бяха думите му?

— Кълна се в главата си, господарю — отвърна Рустем. Колко умело бе успял да вплете лъжите сред истината!

Султанът отметна глава назад и зариде. Стонът изненада Рустем така, както никой жесток акт не би могъл.

Махна с ръка и освободи везира. Рустем с готовност се подчини. Поклони се и тръгна заднишком към вратата, изненадан и зарадван, че лъжите му бяха подействали толкова добре.

Слънцето се отразяваше в позлатените кандила, закачени в беседката, въздухът в лятната градина бе наситен с аромат на билки, плодове и рози, жуженето на цикадите бе хипнотизиращо. Беше толкова лесно да лежи тук, в прегръдките на Хурем, и да забрави, че гобленът на бъдещето, който бродираше, се разпадаше в ръцете му.

Беше разчитал на Мустафа — всеки канун, всеки основен камък, който бе положил, всяка кампания, която бе организиран, се опираха на знанието, че един ден Мустафа ще поеме знамето от неговите ръце и ще консолидира прогреса, който баща му бе постигнал. Бунтът на еничарите щеше да провали всичко. Османлиите щяха да се върнат към кървавите си пирове, към варварството, което обвиваше времето на баща му, дядо му и на самия Фатих.

Може би еничарите бяха прави — беше прекалено стар. Но товарът беше негов чак до смъртта му, такъв беше законът на османлиите и на шериата. Ако позволеше на Мустафа да узурпира властта щеше да отвори вратата към проливане на османска кръв за векове наред.

— Не ги слушай — шепнеше му Хурем. — Трябва да се гордееш, че имаш син, който печели такова всеобщо възхищение, както и цялата любов на еничарите. Ти си негов баща. Чувството му за дълг ще го възпре да се възползва непочтено от силата, с която разполага.

— Мислех, че те е страх от него — каза Сюлейман.

— Страхувам се от кануна на Фатих. Но не се страхувам от Мустафа, когато ти си до мен. Ти си Сюлейман, най-великият от всички наши султани. Никой не може да те замени в сърцата на хората.

— Но не хората роптаят срещу мен, а еничарите.

Над главите им се разнесе тежка въздишка и те вдигнаха очи към отворените капаци на беседката. Всяка пролет щъркелите свиваха гнездата си върху плоския камък в края на кубетата на джамията и куполите на медресетата. Но през този горещ августовски ден хиляди от тях се бяха издигнали в небето над Стамбул, за да поемат на юг. Едно напомняне, че зимата не е далеч.

— Трябва да отида при армията си, иначе ще загубя трона — каза Сюлейман.

— Какво ще правиш? — попита Хурем.

— Не знам. Кой би могъл да ме напътства в това начинание?

— Абу Са'ад, може би?

Сюлейман дълго обмисля тази възможност.

— Може би — каза накрая той.

Абу Са'ад седеше мълчаливо и наблюдаваше как кислар агаси унищожава цялата табла с халва, която пажовете му бяха поставили пред него. По лицето му се беше изписал такъв екстаз, какъвто шейхюлисламът беше виждал единствено върху лицата на дервишите, изпаднали в транс. Но пък яденето трябва да беше почти религиозно изживяване за някои хора, помисли си той. Особено за онези с големи страсти, които не можеха да бъдат реализирани.

Най-накрая Аббас задоволи апетита си и поля погълнатото с малко охладен шербет.

— Нося ти послание от господарката Хурем — каза най-сетне той.

— Аллах да я пази — измърмори Абу Са'ад.

— Да. Изглежда, че е намерила голяма утеха в нашата вяра.

— Тя наистина е много усърдна в изучаването на Корана.

— Щом казваш — отвърна Аббас. — Изглежда, че иска да възвеличи Аллах по някакъв начин, който да пребъде през вековете и да запази вярата.

— Аллах ще ѝ се усмихне.

— Възнамерява в най-скоро време да даде голяма част от личните си средства под формата на вакъф — да основе фонд, който да финансира построяването на още джамии и тяхната поддръжка.

Абу Са'ад наведе признателно глава.

— Щедростта ѝ е безпределна.

— Помоли ме да ти предам, че именно под твоето вдъхновяващо влияние е стигнала до тази идея. Изключително е доволна от помощта, която си ѝ оказвал, водейки я по пътя към единствената истинска вяра, както и на султана, когато е имал проблеми. Единственото, на което разчита, е, че ще продължиш да изпълняваш задълженията си така съвестно.

Преди евнухът да е завършил речта си, моллата беше разбрал какво се иска от него. Той поглади замислено брада.

— Проблемите на изток тегнат над главата на Господаря на живота в този момент — рече той.

— Дано скоро да бъдат разрешени! — каза Аббас. — Господарката Хурем казва, че се моли ден и нощ на Аллах да му помогне в неговата мъка. Би дала всичко, за да бъде премахнат този товар от плещите на нейния господар.

— Ще го посъветвам, доколкото е по силите ми — каза Абу Са'ад.

— Да бъде така, както казваш — кимна Аббас.

Щом евнухът си тръгна, шейхюлисламът извади броеницата си и започна да отправя благодарствени слова към Аллах. Аллах бе добър, Аллах бе велик. Но за да доведе учението му при хората и за да издигне велики джамии в негова прослава, понякога човек трябваше да пречупи малко душата си, да я наведе натам, накъдето духаше вятърът на времето.

Стамбул

Аббас отметна назад качулката на фереджето си и изглежда подозрително Сирхане с единственото си око.

— Получих бележката ти — каза той. — Какво искаш от мен?

— Имам нужда от помощта ти — отвърна Сирхане.

Аббас въздъхна. Точно от това се беше страхувал.

— Изглежда съм полезен за всеки друг, но не и за себе си.

— Гюлбехар ме изпраща.

— Предчувствах го — каза Аббас. Огледа се наоколо. Таванът на стаята беше позлатен, стените бяха покрити с гледжосани плочки, украсени с преплетени растителни мотиви, високият розов силует на Айя София се виждаше през дървените решетки на прозореца.

— Значи това е дворецът на Абдул Сахине паша.

— В момента е офицер, отговаря за конюшните на шахзадето.

— Така чух и аз. Радва се на късмет и богатство.

— Голям късмет ли е да служиш на един обречен човек, Аббас?

Аббас поклати глава.

— Нищо не мога да направя.

— Гюлбехар каза да ти предложи всичко, всичко!

— Щедра е. В такъв случай, ще ми предложи ли да ми върне мъжествеността?

— Аббас...

— Моята господарка ме облича в най-скъпите дрехи, храни ме, покрива всичките ми разходи. Заради властта и влиянието си съм успял да натрупам богатство, което надхвърля мечтите на повечето мъже. Но то е безполезно за мен. Ако желанието на Гюлбехар е да ме изкуши и постави в смъртна опасност, тогава нека да ми върне мъжествеността поне само за една нощ, в която да почувствам отново докосването на жена!

Сирхане сведе очи. Беше се надявала, че по някакъв начин ще успее да избегне тази тема, но вече беше решила какво ще направи, ако Аббас ѝ откажеше. Знаеше, че Гюлбехар е права. Ако съпругът ѝ

загинеше заедно с Мустафа, нямаше да проявят милост и към нея. Щеше да завърши живота си като парий.

Имаше едно нещо, което Аббас силно желаше.

— Знае ли Сюлейман за Джулия? — внезапно попита тя.

Не погледна към него, но чу как евнухът рязко си поема дъх. Стаята изведнъж сякаш се изпълни с омразата му.

— Малка пачавра — изсъска той.

Но изглежда предполагаше, че и Гюлбехар знае тайната му, иначе би убил Сирхане начаса. Не можеше да го погледне в очите.

— Много скоро ще умре една жена. Може би Хурем, може би Джулия. Ти решаваеш.

— Каза, че я обичаш...

— Всички ние обичаме себе си повече, отколкото обичаме другите, Аббас.

— Може да са ме кастрирали, но не са ми отрязали сърцето. За пръв път от години изпитвам съжаление към друг човек. Повдига ми се от теб.

Сирхане се реши. Погледна директно към студеното му немигащо око.

— Направи го или тя ще умре, Аббас. Спести ми речта си.

Аббас силно я зашлеви през лицето. Направи знак на пажовете си да го вдигнат. Бързо излезе от стаята. Сирхане нежно докосна страната си. Мразеше се така, както никого не беше мразила.

Топкапъ сарай

— Имам проблем, за който се нуждая от помощта ти. Диванът постави на вниманието ми един особен случай, който силно ме обърка. Реших да се допитам до теб, за да ме посъветваш съобразно светите закони на Корана.

Сюлейман млъкна, за да събере мислите си.

— Един богат и влиятелен търговец бил болен за известно време — продължи той. — Докато боледувал, възложил управлението на делата си на свой доверен слуга, на когото плащал висока заплата и когото бил възнаградил с добра позиция. Но не минало много време, откакто легнал на легло, и слугата злоупотребил с доверието му, започнал да крои заговори срещу семейството на търговеца и дори

планирал да убие господаря си. Когато търговецът оздравял, той разбрал за това предателство. Какво трябва да направи търговецът? Каква присъда трябва да се произнесе, според законите на шериата?

Абу Са'ад дори не мигна.

— Коранът е пределно ясен по тези въпроси. Слугата трябва да умре.

Раменете на Сюлейман увиснаха под диплите на кафтана.

След малко той се опомни и се взе в ръце. Спря очи върху тези на шейхюлислама.

— А ако този слуга е Мустафа, наследникът на трона?

— Смърт — отвърна категорично Абу Са'ад.

Два дни по-късно Сюлейман възседна отново коня си до фонтана в Третия двор и напусна двореца начело на полка си. Потегли на изток. Вече беше изпратил заповедите си на агите в Амазия да съберат войниците си за поход към Ерзерум. На Баязид беше наредено да напусне Маниса и да се заеме временно с управлението на Топкапъ.

Сюлейман знаеше, че трябва да побърза да затвърди властта си над агите. Но първо трябваше да говори със Селим.

Наистина е лъчезарна, помисли си Аббас. Никога не изглеждаше толкова млада и прелестна, както когато планираше екзекуция. Това я зареждаше с енергия. Върху главата ѝ бе закрепена шапчица от зелено кадифе, носеше светлозелен кадифен кафтан, гарниран с хермелин. Играеше си с дългите кичури на златистата си коса, докато го наблюдаваше.

Значи денят на смъртта му най-сетне беше настъпил, помисли си Аббас. Е, беше го отлагал достатъчно дълго. Сега, след като вече беше решено, той се чувстваше изненадващо освободен, някак лек. Беше хубаво, че и тя е в добро настроение. Нямаше да му достави удоволствие да изтръгне черното ѝ сърце, ако и то преливаше от умора от света като неговото.

— Направи ли онова, за което те помолих? — попита Хурем.

— Говорих с мюфтията, както ми нареди. Той разбра какво се иска от него.

— Моят добричък верен Аббас.

— На твоите услуги, господарке.

— И каква да бъде наградата ти?

О, значи щеше да се опита да го измъчва! Беше се надявал на това. Беше прекарал двайсет и пет години от живота си импотентен. Тази вечер щеше да има власт над нея.

— С какво желаеш да ме наградиш, господарке?

— Да си избереш някое момиче от харема, може би?

Аббас се усмихна на този черен хумор. Поклони се.

— Ваше величество е прекалено добра.

Може би беше усетила разликата в държанието му, защото погледът ѝ изведнъж стана пронизващ.

— Изглеждаш доволен от себе си, Аббас. Може би ще пожелаеш да споделиш причината за своята веселост с господарката си?

Аббас пристъпи към нея и ръката му се плъзна към обсипания със скъпоценни камъни кинжал, затъкнат в пояса му. Пръстите му се свиха около дръжката от слонова кост. Хурем сведе поглед и той разбра, че тя е наясно с намеренията му. Но черните стражи в стаята бяха прекалено далеч и прекалено спокойни при тази рутинна аудиенция, така че нямаше да успеят да го спрат. Той ѝ се усмихна. Веднага, щом извикаше, щеше да го стори.

Но Хурем не извика.

— А, мой Аббас. Значи най-после си станал мъж — рече тя. Изглеждаше почти... радостна.

— Очаквах този момент от дълго време — прошепна той.

— И какво те е спирало до сега?

Аббас се втренчи в нея. Какво го беше спирало? Отговорът беше прост. Беше се страхувал да умре. Нямаше страх от болката — Бог му беше свидетел, че беше изживял достатъчно болка. Просто се страхуваше от онова, което щеше да настъпи след смъртта му. Не беше готов да го извърши преди. Но щеше да го стори сега, заради Джулия.

Стражите не забелязваха нищо. Аббас продължаваше да стои с ръка на кръста. Хурем се отпусна, почти се излегна на дивана.

— Не се ли страхуваш? — попита го шепнешком тя.

— Този път страхът ми няма да ме спре.

— Не за себе си, скъпи Аббас. Не се ли страхуваш за Джулия?

Аббас усети как пръстите му се впиват още по-плътно в дръжката на кинжала. Нещо в него му крещеше да го извърши сега. Сега! Преди вещицата да беше успяла да отслаби решимостта му!

— Джулия? — чу се да пита.

— Оставила съм писмо, което султанът да отвори след смъртта ми. На сигурно място е. Ще бъде много разстроен, когато разбере, че тя продължава да си живее живота в Пера и може би да подхранва слуховете за неспособността му в леглото, поради която избягва своя харем.

Аббас почувства как дворецът сякаш се срутва върху раменете му. Замръзна на място. Не можеше да направи абсолютно нищо. Не можеше да я убие, не можеше и да се оттегли. Беше мъртъв.

Зачака Хурем да повика бостанджиите и да им нареди да го завлекат навън. Трябваше да се самоубие, помисли си той. Да си спести смъртта, която ще му поръча тази вещица.

Хурем се засмя.

— Почти съм готова да се закълна, че черното ти лице доста е пребледняло!

Аббас се олюля. Кожата му се покри с лепкава мазна пот. Трябваше да използва кинжала, за да свърши със себе си. Веднага!

— Мислиш, че ще те накажа — продължи Хурем.

Той я погледна. Очите й светеха от задоволство.

— По-скоро сам ще се убия — отвърна той.

— Скъпи ми Аббас, защо ти е да го правиш?

— За последен път ме измъчваш.

Тя се приведе към него.

— Махни си ръката от този груб инструмент. Да не си въобразяваш, че ще поискам да си отмъстя, задето си мислел да ме убиеш? Половин Стамбул ме иска мъртва! Току-що ми доказа, че независимо колко силно ме мразиш, никога няма да ме нараниш. Това те превръща в най-доверения и покорен слуга, който бих могла да имам. Никога не съм разчитала на голата лоялност. Тя е толкова... нетрайна!

Трябваше да го направи, независимо от всичко!

— Слаб съм — промълви и се свлече на колене.

— Да — отвърна Хурем през смях. — Но много полезен!

Коня

Градът се издигаше самотен сред широките прашни анадолски стени, меката на османлиите, домът на манастира, който съхраняваше костите на Джалал ал-Дин Руми, основателят на дервишкия орден. Коня беше и средището на Карамания, където Селим се упражняваше в държавничество в качеството си на втори принц по линията на унаследяването на трона. Тук пристигна Сюлейман, надявайки се да намери някаква надежда, преди да се изправи срещу блудния си син, шахзаде Мустафа.

Беше чул слухове из коридорите на Топкапъ и из безистените на града. Най-големият син на Хурем беше пияница. Наричаха го Селим Пияндето. Ниското дебело момче, винаги засенчвано от помалките си братя, се беше превърнало в шут. Със сигурност не беше заплахата за трона като Мустафа, но в никакъв случай не беше и бъдещето, което Сюлейман си представяше за османлиите.

Сега, докато се вглеждаше в лицето на сина си, зачервено от многото изпито вино, покрито с мрежа от кървавочервени капиляри, султанът затвори отвратен очи и си помисли: „Мога ли да го направя?“ Вниманието на Селим бе погълнато от неговата собствена тирада.

— Разбира се, че Мустафа ме мрази. Седне ли на трона, не се и съмнявам, че първото нещо, което ще направи, ще бъде да изпрати бостанджиите да ме убият. Можеш ли да си представиш какво е да живееш в такъв страх? Нямам нито един приятел, освен теб; без теб няма да се намери нито един човек, който да ме защити.

Оплакваше се като селянин, помисли си Сюлейман. Седяха в прекрасния му дворец, докато дебелакът отпиваше от бокала си и се преструваше, че пие нектар, като си мислеше, че Сюлейман не забелязва как трепери ръката му.

— Чул ли си обвиненията срещу Мустафа?

— Не се и съмнявам, че са истина.

Не, разбира се, помисли си Сюлейман. Но пък гледната точка на Селим беше всичко друго, но не и обективна.

— Трябва да разрешим въпроса в Актепе. Ако предам Мустафа на бостанджиите, та ще си следващият, който ще поеме ярема на османлиите. Мислиш ли, че си в състояние да понесеш такъв огромен товар, Селим?

Селим отбегна погледа му, но Сюлейман усети как в сина му се заражда приятно очакване.

— Аз съм твой син. Роден съм за това. Но ако ще съм следващият, защо тогава даде Сарукхан на Баязид?

— Така се наложи.

— Ако аз ще съм следващият шахзаде, трябва да съм в Маниса.

Сюлейман въздъхна. Селим се държеше като непослушно дете.

— Още нищо не е решено. Става дума за живота на Мустафа, Селим. Това не е въпрос, който може да се реши с лека ръка. Само попитах дали мислиш, че ще можеш да носиш този тежък товар. Не съм ти го обещал.

— Да, татко. — Селим се нацупи.

Сюлейман не можеше да повярва, че това е негов син, кръстен на буйния войн, неговият собствен баща. Да, реши той, слуховете винаги се оказваха верни. Сам виждаше деградацията, до която излишествата бяха довели както физически, така и духовно неговия втори син. Но защо се изненадваше? Той самият не беше касапин като баща си. Защо трябваше да очаква, че Селим ще е негово копие? Или може би той беше виновен, задето беше пренебрегвал синовете си. Беше заложил изцяло на Мустафа; беше забравил, че един ден Селим също можеше да поиска да поеме знамето на османлиите. Сега беше прекалено късно. Селим беше загубен за баща си.

Всичките му надежди бяха свързани с Мустафа — но сега се бяха сринали.

— Какво ще правиш с Мустафа? — попита Селим.

— Не знам — отвърна Сюлейман. — Не знам.

Пера

Джулия едва сдържаше нетърпението си. Наблюдаваше през прозореца, докато каретата спираше долу. Една фигура, забулена в пурпурно фередже излезе отвътре и бързо изчезна във входа. Отдавна не я беше виждала. Ръцете ѝ трепереха от вълнение.

Хиацинт съпроводи Сирхане до стаята на господарката си, поклони се и се оттегли. Веднага, щом останаха насаме, Джулия обви ръце около шията ѝ и я запрегръща, докато Сирхане не започна да протестира и не се дръпна, за да си поеме дъх.

Джулия отметна воала от лицето ѝ.

— Махни го. Трябва да те видя.

Сирхане свали фереджето. Беше облечена в кафтан от розова коприна, препасан с яркосин широк колан. Джулия я хвана за ръката ѝ я поведе към дивана.

— Липсваше ми — прошепна тя.

— Все още отказваш да се подчиниш на годините, Джулия — промълви Сирхане.

Джулия я погледна. Де да можеше да каже същото за приятелката си! Сирхане изглеждаше изморена и измършавяла. Под очите ѝ имаше виолетови кръгове. Нещо не беше наред.

— Добре ли си? — попита я тя.

— Малко съм уморена от пътуването, това е всичко — каза Сирхане и отпусна глава на рамото на Джулия, за да скрие лъжата, изписана върху лицето ѝ.

— Толкова време мина! Когато пратеникът ти дойде, направо не можах да повярвам, че си тук, в Стамбул.

Сирхане ѝ изглеждаше нервна. Не приличаше на самоуверената жена, която Джулия познаваше. Ни най-малко.

— Разкажи ми всичко — настоя тя. — Какво те води тук?

— Абдул ме отпрати. Станаха неприятности.

— Неприятности ли? — Джулия стисна ръката ѝ. — Мъжът ти добре ли е?

— Да, но... чувства, че е опасно. — Сирхане не смееше да срещне погледа ѝ.

— Толкова ли са зле нещата наистина?

— Не си ли чула?

— Само слухове. Казват, че Мустафа искал да сключи съюз с шах Тамасп.

— Това е работа на Рустем. Но има и нещо по-лошо. Еничарите се опитали да убият везира, докато лагерувал покрай Зелената река. Той обвинява Мустафа.

— Вярно ли е?

— Не, разбира се... но какво можем да направим? Съпругът ми е верен на шахзадето. Ако започне война...

Джулия се опита да я успокои, но Сирхане се отдръпна.

— Добре съм. Не бива да се паникьосвам.

— Война? — Джулия я загледа втренчено. — Можем ли да направим нещо? Лудовичи има връзки в Портата. Може би, ако той...

— Нищо не можете да направите — прекалено бързо отвърна Сирхане.

— Ако трябва да се скриеш някъде...

— Да се скрия от султана? — Сирхане вдигна очи и внезапно обви ръце около шията на Джулия и зариде. — Съжалявам.

— Съжаляваш. За какво?

Но Сирхане продължаваше да плаче и не отвърна. Джулия усещаше как тялото на приятелката ѝ трепери, а сълзите ѝ мокрят тънката ѝ риза. Плачът ѝ сякаш продължи с часове. Накрая Сирхане се отдръпна.

— Никога не бих те наранила — каза тя.

— Не разбирам... какво казваш?

Сирхане погали страната на Джулия.

— Просто запомни, че никога няма да те нараня.

— Знам. Но продължавам да не разбирам. Има и още нещо. Какво е то? Какво се е случило?

Сирхане поклати глава.

— Просто ме прегърни — каза тя. — Ще ти кажа по-късно. Не сега.

Но Сирхане не ѝ каза какво не е наред. Вместо това двете отидоха в хамама да се изкъпят. Джулия масажираше раменете на приятелката си, усещаше силното напрежение в мускулите ѝ, но не можеше да ги накара да се отпуснат.

— Толкова си напрегната — прошепна тя.

— Разбира се, че съм напрегната. Чудно ли ти е?

Джулия не отвърна, изненадана от резкия отговор. Изсипа още малко масло от сандалово дърво върху дланта си и отново разтри шията на Сирхане.

— Как е Лудовичи? — попита я Сирхане.

— Преуспява.

— Нежен съпруг ли е?

— Да. Да, предполагам, че е нежен. Абдул продължава ли да се отнася добре с теб?

— Вече си има друга жена. Една арменка. На осемнайсет години е и е много красива. Била е взета при последното девширме.

Джулия замълча — не знаеше какво да каже.

— Продължава да идва при мен веднъж седмично. Но, разбира се, прекарва повечето си нощи с нея. Тогава той ми липсва. Липсва ли ти понякога Лудовичи, когато отсъства?

— Ти ми липсваш — отвърна Джулия.

— Може би трябва да се научиш да го обичаш повече. — Сирхане се извърна. — Права си. Прекалено съм напрегната. Чакай аз ще те масажирям.

Джулия копнееше за докосването на приятелката си, но когато Сирхане намаза раменете ѝ с масло, го направи с резервираността на гедичлийка. Накрая Джулия хвана ръката ѝ и я постави върху гърдите си, но Сирхане я дръпна и рече.

— Не още.

Отпусна се във водата и заприказва, зареди клюки като някоя глупава конкубина в банята, безсмислени приказки за живота в Амазия, преплетени със спомени от живота им в харема на хълма Сераглио. Предишното чувство на интимност си беше отишло. Изведнъж се бяха превърнали в почти непознати и Джулия нямаше представа каква представа каква преграда бе изправена помежду им, нито пък защо.

Накрая нещата, които можеха да си кажат, се изчерпаха и тогава Сирхане заяви, че трябва да си ходи.

Когато си тръгваше, Джулия я хвана за ръката.

— Все още не си ми казала по каква причина си в Стамбул — припомни и тя.

— Следващия път — отвърна Сирхане. Издърпа ръката си и спусна фереджето.

— Ще има ли следващ път, моя Сирхане?

— Ще ти изпратя вест. — Приятелката ѝ я целуна леко по устните и пусна воала пред лицето си. — Довиждане, Джулия — каза и в гласа ѝ прозвуча някаква ужасна обреченост.

Анадола

Сюлейман се присъедини към армията в равнините на Актепе.

Еничарите мълчаха, докато той яздеше към тях. Някои извъръщаха лица настрани, други го гледаха намръщено, но с респект. Сюлейман заби копието със седемте конски опашки пред шатрата си и повика чауша си. Изпрати го в Амазия, да отнесе документ, подпечатан със султанската тугра. С този документ Мустафа се задължаваше да се яви незабавно при него. После зачака.

Амазия

— В името на Аллах, не отивай!

Мустафа потупа майка си по ръката. Тя я изтегли, засегната от снизходителното му отношение, но той само се усмихна.

— Султанът така заповядва. Ако откажа, ще бъда обвинен в неподчинение.

— Ако отидеш, пак може да те обвини. Кой ще те защити?

— В двореца и без това вече говорят зад гърба ми. Това е моят шанс да отвърна на лъжите им.

— Ако е искал да чуе обясненията ти, защо не дойде тук? Защо отиде в Коня?

— Може би се страхува да дойде.

Гюлбехар се изправи и му обърна гръб, за да скрие сълзите на болка, изпълнили очите й.

— Нека те обвиняват, в каквото си искат! Нищо не могат да докажат!

Мустафа се зачуди дали да й каже за писмото и за разговора си с Рустем. Реши да премълчи.

— Еничарите вече ме възприемат като техни лидер. Има ли по-сигурно място за мен от техните редици?

— Има. Тук! Тук, в своята крепост, ще си по-защитен — далеч от Сюлейман и Рустем!

— Мой върховен дълг е да се подчиня на баща си. Той ме вика.

— Ами ако там те очакват бостанджиите?

— Той ми е дал живот. Има право да ми го отнеме.

Гюлбехар се извърна, очите ѝ блестяха от страх и гняв.

— Не! Няма такова право! Аз също съм ти дала живот! Сукал си от гърдта ми, отгледала съм те от бебе! Няма право да те отнема от мен! — Гюлбехар се почувства така, сякаш някой я беше ударил силно в стомаха. Присви се на две и отвори уста да си поеме въздух. Мустафа се спусна към нея, прегърна я и я поведе към дивана.

Дълго я държа в прегръдката си. Накрая прошепна:

— Трябва да отида.

— Седни на трона. Чака прекалено дълго. Само една дума да кажеш и еничарите ще се вдигнат да те подкрепят. Няма нужда да се пролива кръв. Собственият ти дядо детронира Баязид и го изпрати в изгнание. Законът го позволява.

— Но Божият закон — не. Сам Сюлейман ме е учил на това.

— Разбира се!

— Не мога да го направя. По-скоро бих умрял, отколкото да опозоря името си пред света и да опетня душата си пред Аллах.

— Мустафа... — Знаеше, че нищо няма да го трогне. Онази негодница беше спечелила. Представяше си я как лежи опъната на дивана и се смее. Животът можеше да бъде толкова прост, ако човек не вярваше в нищо друго, освен в своето собствено оцеляване.

— Честта ми е по-ценна, от която и да е световна империя. Какъв владетел бих бил, ако продам душата си, за да спечеля престола? Ще властвам без срам или изобщо няма да властвам.

— Ти си глупак — промълви Гюлбехар.

— Знаеш, че не го мислиш — усмихна се Мустафа. — Ако отстъпех, щеше да те е срам от мен. И аз щях да се срамувам от себе си.

— Толкова лесно ѝ позволяваш да спечели — прошепна тя.

— Както и да е — добави той, — ако не отида, все едно, че се признавам за виновен. Той няма да ми стори зло, майко. Дал ми е дума. Баща ми е човек на честта, какъвто съм и аз.

Не, помисли си Гюлбехар. Баща му беше човек на дълга. За Мустафа дълг и чест можеха да изглеждат като едно и също нещо, но те всъщност бяха две напълно различни понятия.

— Ще тръгна призори — рече той.

— Аллах да бъде с теб — прошепна Гюлбехар, подаде му ръка за целувка и го остави да си тръгне. Когато Мустафа излезе, сълзите ѝ бяха пресъхнали; тя седна до прозореца, загледана в звездите, изпълнена с гняв, безпомощна в своя затвор.

Акмене

Във въздуха се носеше пушек от влажни елхови съчки. Лагерът беше притихнал. Водоносните със скърцане сновяха из редиците палатки, към отделението на касапите вървяха стада овце, обгърнати в задушлив прах. Групичка еничари играеха на зарове, насядали около разпален мангал.

Когато видяха Мустафа, скочиха на крака и наобиколиха коня му, така както бяха направили и в Амазия. Новината за пристигането на шахзадето бързо се разпространи из лагера: престолонаследникът щеше да ги поведе срещу Персия! Неколцина дори го нарекоха „падишах“ и виковете им стигнаха до онази част на лагера, където върху трона си седеше Сюлейман и се съветваше с великия везир Рустем. Двамата замлъкнаха и се заслушаха във виковете. Рустем забеляза как чертите на султана се стегнаха решително.

Падишах! Император!

— Ето го, идва духът на баща ми — измърмори Сюлейман.

Поздравите продължиха дълго, след като Мустафа бе опънал шатрата си до тази на Сюлейман, в очакване да бъде повикан, за да отговори на всички нападки срещу него.

Но тази вечер обвинителите му си казаха думата. Духът на Селим се появи до леглото на Сюлейман, той протегна ръце към сина си и в тях Сюлейман видя главата на дядо си.

— Дядо — измърмори в съня си султанът, — трябваше да го убиеш. Бил си твърде слаб.

Сети се за Джихангир и разбра как трябва да постъпи.

Мустафа бе приемал в шатрата си везирите и агите, дошли да поднесат почитанията си, в продължение на целия предишен следобед, както и вечерта, но на сутринта лагерът отново бе потънал в мълчание. Мюезинът призова армията на молитва, хиляди тюрбани се наредиха в редици, които се навеждаха като копринен жив плет на фона на бледоморавото небе.

Когато Мустафа приключи с молитвата си, той се приготви. Облече се в бяло — цветът на невинността — и сложи прощалните си писма в пазвата на робата си, близо до сърцето, както беше обичай на всеки турчин, изправен пред опасност.

Метна се на арабския си жребец и се приготви да премине краткото разстояние, разделящо шатрата му от павилиона на баща му. Така повеляваше традицията. Зад него, също на коне, стояха агата му и началникът на конюшните му, Сахине.

Мустафа усещаше, че всички очи са извърнати в очакване към него. Всеки от присъстващите беше наясно какво предстоеше да се случи тази сутрин, защо всъщност бе повикан Мустафа. Дали щеше да се постигне съгласие, или Мустафа щеше да хвърли предизвикателство в лицето на застаряващия си баща?

Някои от еничарите вече се готвеха да поздравят новия султан, който можеха да имат, преди слънцето да е пресякло небето.

Мустафа спря пред входа на Сюлеймановия павилион, свали кинжала от кръста си и го подаде на Абдул Сахине. Така, без оръжие, влезе вътре, за да поздрави баща си. Мустафа кимна на солаците, застанали на пост, и направи знак на агата и Сахине да останат отвън. Платното, закриващо входа на шатрата, се спусна плътно зад гърба му.

Абдул Сахине стисна поводите на конете и хвърли тревожен поглед към агата. Чу тропот зад гърба си и видя как ескадрон солаци образуват кръг около тях и ги отделят от останалата част от лагера. Солаците извадиха ятаганите си и пристъпиха напред.

Шатрата беше огромна, разделена на секции от големи завеси златиста коприна. Входът беше закрит с рубиненочервени и фазаново-

сини килими, а до всяка стена бяха поставени дивани от брокат. В центъра се виждаше малка масичка със сребърен плот.

— Татко?

Мустафа влезе в приемната. Шатрата плющеше шумно на вятъра. Той се огледа наоколо.

Един черен бостанджия излезе от сенките в ъгъла. И още един. Мустафа се обърна. Нови трима излязоха иззад завесата пред него. Един от тях държеше в ръцете си копринена връв.

Мустафа забеляза някаква сянка да помръдва зад коприната.

— Татко?

Бостанджиите приближиха безшумно към него с отпуснати встрани ръце. Мустафа разбра, че всъщност е очаквал такъв развой на събитията. Но онова, което изпита, не беше страх. Само гняв. Застана в средата на стаята.

— Татко, първо ме изслушай! Остави ме да отговоря на обвиненията! Това не е справедливо!

Не така го беше учил баща му, в държанието му нямаше и следа от достойнство.

Чу звън на стомана, последван от крясъци, после до слуха му достигна викът на ранен. Разбра, че агата и Абдул Сахине са нападнати. Ако успееше да мине покрай бостанджиите и да излезе на открито, солаците нямаше да му причинят зло. Един принц можеше да бъде премахнат единствено с копринена връв. Веднъж да стигнеше до еничарите, щеше да е спасен.

Но той не искаше това. Искаше да говори с баща си.

— Татко, чуй ме!

Бостанджията се опита да надене примката около врата му, но Мустафа разбра намерението му и се изплъзна. Хвърли се върху първия негър и лесно го метна на земята. Нападна го друг, но той се справи и с него.

— Татко! Никога не съм те предавал! Защо ти ме предаваш сега? Излез и говори с мен!

— Няма ли най-после да свършите с това, което ви наредих? — чу се воят на Сюлейман, приглушен от завесата. — Няма ли да премахнете този предател, заради когото не съм изкарал дори една спокойна вечер от десет години насам?

Но глухонемите не можеха да го чуят. Единственият му слушател беше Мустафа.

— Спри идиотските си убийци! Невинен съм! Опетняваш честта си повече, отколкото опетняваш моята!

— Свършвайте! — изрева Сюлейман.

— Татко, моля те!

Сюлейман запуши ушите си с длани и затвори очи. Щеше му се всичко вече да беше свършило. Не, не, не! За предателството нямаше извинение! Доказателствата срещу Мустафа бяха повече от ясни. Можеше колкото си иска да се опитва да го омагьосва с думите си, но той беше видял и чул достатъчно. Веднъж завинаги щеше да се разплати с духа на Селим Страшни.

Ако оставеше Мустафа да говори, щеше да се разколебае. Щеше да се зарази от неговата слабост и после еничарите щяха да го отстранят, както бяха отстранили дядо му.

О, Мустафа, всичките му надежди си отиваха с него.

Мустафа беше първородният му син. Надеждата на неговата младост.

Замисли се за другите си синове. Джихангир, ученият гърбатко. Селим Пияндето. Трябваше да се спре на Баязид. Сега му оставаше единствено Баязид.

Аллах да му е на помощ в тази мъка! Никога не бе предполагал, че ще е толкова болезнено.

Не, не, не! Отметна бързо завесата.

— НЕ!

Беше прекалено късно.

Мустафа лежеше в краката му с отворени очи и копринена връв, прерязваща плътта му. Тънка струйка кръв се стичаше по шията му като яркочервен медальон.

Сюлейман направи знак на глухонемите.

— Увийте го в килима и го хвърлете пред палатката.

Отпусна се тежко върху обсипания с перли трон и зачака. Из лагера се разнесе протяжен вой, който прерасна в рев на отчаяние, когато еничарите наближиха палатката, за да оплачат своя любимец. Скръбта им убеди Сюлейман, че е постъпил правилно. Слава на Бога! За малко щеше да се поддаде на слабостта си. Сега всичко беше свършило. Беше потиснал мощта на еничарите и бе спасил османлиите

от един тиранин. Искаше му се да поплаче за Мустафа, но установи, че не може.

Всъщност разбра, че вече не бе в състояние да изпитва каквото и да било.

— Дай ни главата на Рустем или ще дойдем сами да си я вземем!

Странно, дори и сега този човек не даваше признаци на страх, мислеше си Сюлейман. Във вените му явно течеше лед вместо кръв. И сега Рустем продължаваше да пресмята и беше сигурен, че султанът ще го спаси. Еничарите кръжаха около шатрата като глутница прегладнели вълци и настояваха за кръвта на великия везир, а той се държеше така, сякаш от тях го разделяха дебели цял метър каменни стени, не просто няколко ивици златна и червена коприна.

— Обвиняват теб, Рустем.

— Господарю, Мустафа стана жертва на собствените си действия.

Глъчката отвън прерасна в кресчендо. Бяха хиляди, водени от техния ага, трупаха се пред входа на султанската шатра с извадени ятагани и настояваха за единствената жертва, която щеше да ги задоволи: Рустем. Задържаха ги единствено двамата солаци и свещеният произход на Османлиите — никой не се осмеляваше да прекоси прага на царския павилион, без да му е наредено.

Достатъчно беше дори само един да постави под въпрос авторитета на царската кръв и останалите щяха да го последват. Шатрата щеше да бъде погълната като купчина пясък под настъпващ прилив. Независимо че го осъзнаваше, Сюлейман също беше спокоен.

— Еничарите искат изкупителна жертва — обърна се той към Рустем. — Понеже не се осмеляват да докоснат един османлия, спрели са се на теб.

За пръв път Сюлейман забеляза следа от несигурност в немигащите сиви очи на Рустем. Трябваше да предприеме нещо, продължи да си мисли султанът. Беше сторил най-ужасното нещо, което можеше да си представи. Вече можеше да направи всичко.

— Изпрати ли чауш до Амазия, господарю?

Сюлейман истински се впечатли. Дори и сега, пред лицето на смъртта, умът на Рустем беше зает с практични разсъждения.

— Да, жена му и синовете му няма да го оставят дълго време самотен в рая.

— В такъв случай няма от какво да се страхуваме.

— Не и от Мустафа. — Сега Сюлейман крещеше, за да надвика войниците отвън. — Не те ли е страх от еничарите, Рустем?

— Те ще направят онова, което ти им наредиш.

— Само допреди час бяха готови да поставят Мустафа на трона.

— Само че Мустафа вече е мъртъв. Еничарите са като кучета. Имат нужда от господар.

— Както и от сурово месо.

Сюлейман бавно стана от трона си и приближи до копринената завеса. Мина му през ума, че е още топла от допира на Мустафа. Прекоси фойайето и дръпна завесата на входа, за да се озове срещу морето от очи, устремени към павилиона — и срещу хилядите крещящи уста.

Изведнъж шумът замря. Сюлейман загледа втренчено войниците си и забеляза откритата омраза върху лицата им, почувства острата горчива болка от злъч в собственото си сърце. Стига да можеше, щеше да набучи главите на всички им на Ба'аб-и-Хумаюн. Тези мъже бяха причина за смъртта на Мустафа. Бяха построили империята, сега можеха да я разрушат.

Агата наруши надвисналото мълчание.

— Искаме Рустем.

— Рустем ще бъде сменен. Златният печат на великия везир ще отиде в ръцете на Ахмед, вторият везир. Но няма да позволя Рустем да бъде наранен.

— Той ни отне нашия Мустафа!

— Аз ви отнех вашия Мустафа.

Агата го изгледа втренчено, очите му светеха от омраза. Но не отвърна нищо. Всеки отговор би му коствал главата.

— Ще тръгнем срещу суфавидите — каза Сюлейман, — срещу еретика Тамасп. Ще има плячка и жени. Ако хората ти искат кръв, нека бъде персийска.

— Искаме Рустем — повтори упорито агата.

— Щом го искате, ще трябва първо да убиете мен — каза Сюлейман и извади ятагана си.

Еничарите един по един се обърнаха с гръб и се запътиха към палатките си. Минаха няколко дълги минути, тъй като войниците бяха хиляди, но Сюлейман не помръдна и накрая се озова сам срещу агата. Старият генерал също се извърна и се отдалечи.

Значи всичко беше свършило, помисли си Сюлейман. Сега бъдещето принадлежеше на Баязид.

Амазия

Вестта беше написана с бяло мастило върху черен пергамент. Нямаше нужда Гюлбехар да прочете посланието, за да разбере какво е съдържанието му. Беше разбрала още щом бе видяла чауша на султана да спира коня си в двора. Не, знаеше от преди това. Съдбата на Мустафа бе решена в мига, в който той бе напуснал тези стени.

Тя отказа да вземе писмото. Изплю се в лицето на чауша, прокле него и синовете му да се пържат в адския огън навеки и се опита да издере лицето му с нокти. Нейния кислар агаси, както и прислужничките й я задържаха и мъжът избяга с преbledняло лице и треперещи ръце, а скръбният вой на кадъната кънтеше в ушите му.

Стамбул

Разбра, че Мустафа и съпругът й са мъртви още щом го видя. Беше тежък суданец с черно безизразно лице — кастрат и глухоням. Не можеше да говори, не можеше и да чува. Не можеше да направи каквото и да било, за да се разбере с него. Всяка капчица милост и съчувствие бяха изпепелени в душата му чрез болка, осакатяване и строга дисциплина. Това не бе човешко същество.

Устата му, в която липсваше език, издаваше някакви странни звуци, когато доближи до нея, дъхът му стържеше в гърдите. Той опъна връвта пред себе си, очите му я гледаха напрегнато. Тя го познаваше — беше чаушът на кислар агаси.

Сирхане инстинктивно отстъпи назад, макар да знаеше, че няма накъде да бяга. Той щеше да напусне стаята единствено след смъртта й, с отрязаната й глава, напъхана в кожената торба, висеща на кръста му точно с тази цел.

— Сега, след като Мустафа е мъртъв, Аббас може спокойно да действа — каза му тя. — Той продължава да си мисли, че съм заплаха за Джулия.

Сълзите ѝ се затъркаляха по страните ѝ.

— Никога нямаше да го направя. Никога нямаше да я предам — прошепна тя на глухонемия. — Беше просто блъф. Никога не бих ѝ причинила зло. Никога. Но тя няма да го узнае. Нямам нищо против да умра, но не искам Джулия да ме намрази.

Тя затвори очи и отпусна ръце встрани. Нямаше да се бори с него. Не можеше да избяга.

— Джулия, никога не бих...

Бостанджията метна примката около шията ѝ и прекъсна думите ѝ. Повдигна я с лекота от пода и бързо и ефективно сложи край на живота ѝ.

Пера

Джулия се заключи в спалнята си и не излезе от там цели три дни. Понякога, особено вечер, Лудовичи я чуваше да плаче зад вратата. Той чукаше и викаше, но тя не му отвърщаше. Хранеше се сам в голямата трапезария, а тихият звън на сребърни прибори и порцелан отекваше в сводестия таван. Не откъсваше очи от празния стол насреща си и избутваше тъмната сянка на съмнението дълбоко в съзнанието си, отказвайки да приеме подозренията си за истина.

На четвъртата сутрин, когато Джулия най-после се появи, лицето ѝ бе бледо като мъртвешки саван, а под очите ѝ имаше тъмни сенки. Очите ѝ гледаха празно.

Лудовичи се изправи и я проследи с поглед, докато се стоварваше тежко върху махагоновия стол с висока облегалка.

— Добре ли си?

Тя не отвърна веднага. Накрая промълви.

— Обичаш ли ме, Лудовичи?

— Знаеш, че те обичам.

— Тогава искам да разбереш кой е дал заповедта.

— Какъв смисъл има?

— Просто разбери.

— Това, за което ме молиш, е невъзможно.

— Аббас знае. Сигурно знае.

— И ако заповедта е дошла от султана?

— Просто разбери. Моля те.

Лудовичи се ядоса и се почувства безпомощен. Нима Джулия имаше намерение да си отмъщава дори ако това засягаше хора от Великата порта? Невъзможно. Какво се надяваше да постигне? В османската империя екзекуциите бяха обичаен начин за разрешаване на проблемите. Появата на бостанджията бе като знак на съдбата; не можеше да бъде предвидена или предотвратена.

Той въздъхна.

— Ще разбера — рече той накрая. Да, щеше да попита Аббас. След това щеше да прецени какво да каже на Джулия.

В края на краищата Сирхане бе нейна приятелка. Джулия вече бе страдала повече от нормалното. Сякаш жалееше не приятелка, а съпруг. Колко странно, мина му през ума, но отново избута мисълта от главата си.

Галата

Аббас поклати глава.

— Джулия не може да стори нищо, Лудовичи.

— Трябва да разбера, Аббас. Обещах.

Аббас си избра ново парче халва от чинията пред себе си и замислено го задъвка.

— И преди си давал обещания, които не си изпълнявал. Защо да не го направиш отново?

Очите на Лудовичи блеснаха с горчив гняв. Но той нищо не каза. Какво можеше да отвърне на подобна забележка?

— Веднъж вече ми обеща да я изпратиш далеч от обсега на османлиите.

— Обичам я — тихо каза Лудовичи.

— В такъв случай си не само лъжец, но и глупак.

Лудовичи скочи. Надвеси се над Аббас, стиснал здраво юмруци.

— Ако някой друг се беше осмелил да ми каже подобно нещо...

— Години наред си поставял живота ми в смъртна опасност със своите постъпки. А сега се ядосваш, защото ти казвам истината в

очите. Нима си мислеше, че това е дреболия, Лудовичи? Наистина ли си си въобразявал, че някога ще забравя?

— Някога любовта превърна в глупак и теб самия.

— Не, превърна ме в евнух. Но не ме направи лъжец. — Аббас вдигна очи към Лудовичи. — Ако имаш намерение да си тръгнеш или пък да ме нападнеш, направи го. В противен случай най-добре е да седнеш. Познаваме се от достатъчно дълго време, за да си разиграваме подобни сцени.

— Няма да се откажа от нея — изсъска Лудовичи.

— Ти нямаш нищо, за да се отказваш от него!

— Какви ги приказваш?

— Седни.

Лудовичи се подчини, цялото му тяло бе напрегнато като тетива на лък. Но нещо в него му подсказваше, че не бива да остава. Аббас се беше превърнал в чудовище. Какво ковчеже със змии и гущери се канеше да отвори?

— Как изглежда тя напоследък? — попита тихо евнухът.

— Остарява с достойнство и стил — отвърна Лудовичи.

— Все така красива ли е?

— Джулия вече не е на шестнайсет години, Аббас. Косата ѝ започва да посребрява. Но тялото ѝ остава същото, каквото го помниш от времето ни във Венеция. Да, Джулия все още е красива.

— Аз откъснах този плод, а ти вкуси от него. Знаеш ли колко те мразех заради това?

— Винаги съм го подозирал.

Аббас провеси глава и за момент Лудовичи изпита познатото му чувство на жал към него. Но когато отново вдигна поглед, евнухът се беше преборил с болката си. Лицето му беше безизразно.

— Питаш дали мога да разбера кой е изпратил убиеца при Сирхане. Не е нужно да си правя този труд. Знам отговора.

— Кой е, тогава? Султанът или неговата вещица?

— Нито великият синьор, нито неговата дама. Аз бях.

Лудовичи се втренчи в него.

— Тя се канеше да съобщи на султана местоположението на Джулия и да я посочи като източника на множество неприятни слухове по негов адрес. Сюлейман не е от онези хора, които забравят или

прощават лесно, както сам знаеш. Направих нужното, за да я защита, както би сторил и ти.

— О, Аббас. — Раменете на Лудовичи увиснаха.

— Можеш да й го кажеш или пък да го премълчиш — постъпи както сметнеш за добре.

— Сирхане беше единствената й истинска приятелка. Тя ще го понесе много тежко, Аббас.

— Тя й беше много повече от приятелка, Лудовичи. Нима никога не си го заподозрял?

— Да съм заподозрял?

— Двете бяха любовници, Лудовичи. Любовници. Започнаха връзката си още в харема. И оттогава не са я прекъсвали.

Лудовичи затвори очи. Разбира се! През всичките тези години си беше мислил, че Аббас е този, който стои помежду им. Какво значение имаше, всъщност? Та той отдавна се бе примирил с мисълта, че трябва да прави компромиси. Малкото винаги беше по-добре от нищото. Тя никога не се беше преструвала, че го обича. В момента страдаше самолюбието му, напомни си той. Просто мъжката му гордост.

— Не знаеше ли? — попита го отново Аббас.

— Знаех — излъга Лудовичи. Но искаше да убие Джулия.

В покрайнините на Табриз

Чаушът спря коня си до копринената шатра, пред която стоеше забит султанският пряпорец със седемте конски опашки. Беше препускал ден и нощ, за да стигне дотук от Стамбул. Скочи от коня и хвърли юздите в ръцете на коняря. Стражите го въведоха при Господаря на живота и той се просна по очи на земята.

Предаде посланието си на Рустем паша, а великият везир го прочете на глас. Открили Джихангир мъртъв, беше се обесил в Топкапъ сарай.

Сюлейман отметна глава назад и нададе болезнен вик, който се разнесе из целия лагер и отекна из планините наоколо, като караше дори най-закоравелите еничари да потръпнат. Вик на болка и мъка по бъдещето на османлиите.

Пера

Двамата седяха в сгъстяващия се мрак: ренегатът в копринена роба и робинята в черна вестура. Наблюдаваха слънцето, което се скриваше зад хоризонта, докато снегът около тях посивя. Светлините примигваха покрай пристанището, мачтите на турските галери и гръцките карамусали се отразяваха в перлените води на Златния рог, подобно на кости, щръкнали от калта, но не помръдваха.

— Не вярвам на дума от това, което ми каза — рече Джулия най-накрая. — Той се опитва да ме предпази.

— Само ти предавам думите му — отвърна Лудовичи.

Джулия поклати глава.

— Сирхане никога не би ме изложила на опасност.

Лудовичи замълча.

— Не вярвам на нищо от казаното — повтори Джулия.

— Трябва много да си я обичала — промълви Лудовичи Джулия извърна глава към него, опита се да разчете изражението му в тъмнината. Дали знаеше? Да, сигурно беше разбрал. Чертите му бяха изкривени от болка. Тя никога не беше желала да го нарани по този начин. Какво точно ѝ беше казала Сирхане?

„Може би трябва да се научиш да го обичаш повече“.

Засега нищо не можеше да се направи. Тя самата се разкъсваше от болка.

— Аббас те е излъгал — повтори тя. Но в сърцето си знаеше, че евнухът беше казал истината.

ДЕВЕТА ЧАСТ
СМЪРТТА НА ЕДИН СЛАВЕЙ

Топкапъ сарай, 1558

„В името на Всевишния, да бъде вечно царството Му! В името на свещените чудеса на Мохамед, да се слави името Му! До теб, който си Султан на султаните, Суверен на суверените, Божията сянка на земята, Господарят на Бяло и Черно море, на Румелия и Анадола, на Карамания и на земите на румите, на Диарбекир, Кюрдистан и Азербайджан, на Персия, Дамаск, Алепо, Кайро, Мека, Медина, Йерусалим, на цяла Арабия, на Йемен и на много други земи, които моите благородни прадеди и славни предшественици — нека Бог бди над гробовете им! — са завладели със силата на своите оръжия и които моето августейшо величество е покорило със своя огнен и всепобеден меч, Султан Сюлейман Хан, син на Султан Селим Хан. Татко.

След поредица от вербални и писмени комуникации се обръщам към моя Господар с молба да се застъпи за мен и да ме подкрепи срещу онези, които се осмеляват да разпространяват злословия по мой адрес. Бог знае, че никога не съм търсил лични облаги, за разлика от други, които са си спечелили популярност сред войниците и улемата, за да се издигнат и да се осмелят да съперничат на благословения ни баща. Аз съм безсилен срещу тяхната конспирация, аз, който никога не съм искал нищо друго, освен да ти служа. Всичко, което имам на този свят, е твоята любов и тази на благородната ми майка. Съдбата ми е изцяло в твоите ръце. И все пак, въпреки че не се опитвам да настройвам еничарите и не се мятam на коня си при първа възможност, аз съм зависим от онези, което заговорничат срещу мен. Зная, че никога не бих могъл да засенча ярката светлина, която хвърляш над целия свят.

Силно се притеснявам за твоята сигурност, господарю мой. До мен всекидневно достигат вести, че собственият ми брат е бил забелязан да влиза в Портата, преоблечен и преобразен, да разговаря с еничарите в техните бараки и да сее семето на размирици и бунт. Моля се тези новини да не се окажат верни, тъй като за мен няма покой, докато знам, че моят велик благодетел е в опасност...”

Сюлейман захвърли писмото настрани и отчаяно простена. Изглеждаше посивял и смален върху своя златен трон, свит между двата златни лъва, все едно, че беше тяхна плячка, а не техен господар. Рустем мълчаливо чакаше, лицето му бе безизразно.

— Моли ми се като някоя жена! — процеди Сюлейман.

— Страхува се от Баязид.

— И би трябвало. Баязид е лъв. Истински гази.

— Така е, господарю.

— Какво ти донасят шпионите ти за Селим? Продължава ли да се налива с вино?

— Прекарва цялото си време на масата. Или в ловуване.

Сюлейман махна нетърпеливо с ръка.

— И иска аз да го предпазя от Баязид!

— Когато му дойде времето, Баязид ще му отнеме трона, господарю.

— Когато умра, нека Господ решава.

Сюлейман притвори очи. Беше се надявал, че по някакъв начин ще успее да сложи край на кръвопролитията, съпътстващи всяко унаследяване по линията на османлиите, но с езекутирането на Мустафа само ги беше направил по-сигурни. Имаше една стара поговорка: „Кое то трябва да стане, ще стане.“ Баща му беше убил, за да се качи на трона. Изглежда, че и синовете му щяха да сторят това, независимо от всичките му усилия.

Не разбираше защо тези младежи така упорито се стремяха към властта. Той самият никога не го беше правил. Едно от най-големите му разочарования беше, че баща му не бе живял достатъчно дълго. През последните години мантията на газите бе тегнала върху плещите му като парещ ярем.

Заради трона бе загубил не само Мустафа, но и Джихангир. Защо се беше обесил недъгавият му син? От мъка по доведения си брат ли? Или защото се страхуваше до смърт от собствения си баща?

Опита се да отблъсне тази мисъл. Рустем търпеливо го наблюдаваше. Сюлейман кимна по посока на свитъка.

— Има ли поне троха истина в твърденията на Селим? Бил ли е наистина Баязид в Стамбул?

— Шпионите ми не са ми докладвали за подобно нещо — отвърна Рустем.

Сюлейман мрачно кимна. Щом Рустем не знаеше нищо по въпроса, значи не беше се случвало. И въпреки това в думите на Селим имаше зрънце истина. Баязид беше заел мястото на Мустафа като любимец на еничарите. Така трябваше да бъде, разбира се. Един султан не можеше да завземе трона без тяхна помощ. Но това представляваше и опасност, ако Баязид загубеше търпение.

— Кой да бъде, Рустем? Селим е по-големият. Тронът трябва да е негов. Той е шахзаде.

— Баязид е единственият избор, господарю — рече Рустем.

Сюлейман кимна. Напълно в природата на Рустем беше да е безпристрастен по политически и финансови въпроси. През последните няколко години воднянката доста го беше засегнала и крайниците и лицето му бяха подпухнали, но очите му си бяха същите — хладни и сиви. В сметките му не влизаше да взема решения под влияние на чувства.

— Баязид не те обича, Рустем.

— Няма да съм още дълго жив, за да се страхувам от него, господарю.

Беше типично за него да говори толкова спокойно за собствената си смърт.

— Ако очакванията ти се окажат погрешни, Рустем, ще те натоваря с една последна мисия. Когато умра, искам незабавно да изпратиш един чауш в Маниса, за да каже на Селим бързо да тръгне към Стамбул. — Той смръщи вежди, беше се обадила подагратата му с пронизваща остра болка в коляното. — После ще изпратиш втори чауш при Баязид — на още по-бърз кон — и ще му кажеш, че тронът принадлежи на по-достойния. В отговор Баязид без съмнение ще се отнесе благосклонно към теб, щом веднъж стане падишах.

— Ще стане така, както заповядваш, господарю.

Значи беше решено, помисли си Сюлейман. Аллах ще прояви волята си. Той беше направил всичко, на което беше способен. Беше написал законите, които щяха да предопределят бъдещето на империята. Може би тя все пак щеше да оцелее независимо дали следващият и владетел ще е войнолюбец, или пияница, ако се стигне дотам.

И все пак, това щеше да е истинското му наследство, осъзна той: двама синове, биещи се помежду си за една империя като лешояди, кълвящи очите на още неизстинали трупове. Може би винаги ще е така.

Аллах да му е на помощ!

Пера

Той седеше сам до камината в голямата приемна и гледаше замислено в дънерите, горящи зад металната решетка. Джулия приближи, застана зад него и сложи ръка на рамото му.

— Изглеждаш угрижен.

— Мислех си... Мислех си какво ли ще се случи, когато Сюлейман вече не е султан.

— Да не си чул някакви слухове?

— Той е стар и болен. Управлявал е Високата порта цели трийсет и осем години. Никой не живее вечно. Дори Сянката на Аллах на земята трябва да умре един ден.

Джулия се усмихна.

— Предполагам, че ще ти липсва.

Лудовичи също се усмихна.

— Аз съм най-обикновен търговец. Ако искат, могат да направят султан и някоя камила, все ще ми е тая. Но промените и чувството за несигурност ме изнервят. Искам винаги да съм наясно кого да подкупя и с колко.

— Кой ще го наследи, Лудовичи?

— Предполагам, че Хурем ще има думата при този избор.

— Може самата тя да се провъзгласи за султан!

Лудовичи се засмя.

— Съмнявам се, че дори тя е способна да постигне това. Не, трябва да е Баязид. Как би могъл Селим да седне на трона? Този човек е абсолютен развратник. От него може да стане бей на Алжир — но султан? Дори аз не бих пожелал на турците подобно нещастие. — Един сух дънер пропука в огъня. — Може би бих го пожелал на венецианците, но на турците — не.

— Ами Рустем паша?

— Баязид по-скоро би скочил във врящ казан, отколкото да го преизбере за велик везир. Пък и той също остарява. Скоро всичко ще се промени. Ще имаме нов султан и нов везир. За известно време може дори да се помъчат да спазват закона и тогава бизнесът ми сериозно ще пострада.

Вятърът изфуча и раздрънка прозорците, въглените в камината просветнаха.

— Знам, че ще продължиш да преуспяваш, Лудовичи.

— Може би. Но тази неизвестност ме притеснява. Човек никога не може да е сигурен каква ще бъде следващата стъпка на османлиите. Диванът е гнездо на змии, Джулия — никой не знае какво ще се излюпи от него.

Топкапъ сарай

Върху кубетата на двореца проблясваше тънка коричка лед. Слънцето светеше на чистото синьо небе, но не топлеше. Хурем подуши северния вятър, надявайки се да долови аромата на степите, но той бе толкова безстрастен, колкото черните води на Босфора. Тя потръпна и се уви още по-плътно в хермелиновата си роба, макар че напоследък нищо не можеше да я стопли. Остаряваше.

Тя намести стъпалата си под мангала, но сякаш вече бе загубила способността да усеща топлината. Загледа се навън през решетките на прозореца — отново на север, отвъд Черно море, към степите, скрити нейде зад виолетовия хоризонт. Затвори очи и духът ѝ се отдели от старото тяло, полетя свободно над водата и кервансарая в Юскудар. Юскудар! Да, тя го помнеше. Каменният хан с фонтан отпред, откъдето бе дошла преди трийсет и пет години. Видя се като младо момиче с меднозлатиста коса, с горчива омраза в устата и дързост в погледа. Засмя се. Каква беше само! Трябваше да я хвърлят за храна на рибите в Босфора! Как бе успяла една подобна упорита негодница да се превърне в кадъна?

Но сега онова момиче беше далеч пред нея, чак до хоризонта. Духът ѝ продължаваше да се рее, а под нея се ширеше Кара Дениз, Черно море, повърхността му беше като стоманено острие, върху което като мънички песъчинки тъмнееха карамусалите. После тя отново се понесе като черна врана над твърдата земя, а под себе си видя племето

на кримските татари, над палатките им и закритите с черджета каруци. Жените дояха кози и овце, мъжете препускаха към тях през степите. Тя им помаха. Майка ѝ вдигна поглед от вимето на козата, която доеше, и ѝ махна в отговор.

Хурем затича към нея. Смееше се.

Баща ѝ също се смееше. Вдигна я със силните си ръце на седлото на своя жребец и препусна през обраслите с тръстика острови на бащицата Днепър, покрай издигащите се куполи и минарета на джамиите и катафалките. Пред тях се простираше огромен град от палатки и коне, чуваха се флейтите на циганите...

— Господарке!

Хурем се стресна в съня си, тялото ѝ се стегна, сякаш някой бе забил нажежен до бяло нож в плътта ѝ. Сърцето ѝ лудо биеше, лицето ѝ беше покрито с пот. Муоми стоеше надвесена над нея и разтърсваше ръката ѝ.

— Какво има? — попита Хурем.

— Ти викаше, господарке. Всичко наред ли е?

— Спях — отвърна Хурем и ѝ се стори, че чак ще се задави от разочарование.

— Добре ли си, господарке? — попита я Муоми равно, без следа от загриженост.

— Върви си.

Муоми се поклони и излезе от стаята.

Раменете на Хурем увиснаха уморено и тя заплака тихо. Не беше искала да се връща. Осъзна, че в съня си се беше чувствала щастлива — първото истинско щастие, което изпитваше, откакто бе дошла тук. И беше изпитала топлина. Борбата ѝ за надмощие над всички останали жени не ѝ беше донесла нищо. О, в началото, когато Сюлейман я беше избрал, тя бе усетила огромно облекчение. По-късно, когато бе отстранила Гюлбехар, се бе изпълнила с хладно задоволство — макар че и това не беше кой знае какво постижение. Но в живота ѝ липсваше истинско щастие. Може би защото не жените бяха нейните истински врагове, а мъжете.

И Сюлейман. Продължаваше да го мрази със същата сила както в онзи ден преди трийсет и пет години, когато я беше избрал. Не, дори и преди това го мразеше. От първия ден, в който я бяха заробили, от деня, в който я бяха отвели от селото ѝ с вериги около китките.

Омразата ѝ не беше отслабнала през годините, в които се беше сдобивала с власт, когато бе печелила безрезервната му привързаност. Продължаваше да тлее дълбоко в душата ѝ, горчива зелена отрова, все така силна и смъртоносна, както навремето.

Но не студът и спомените ѝ бяха причина за мрачното ѝ настроение, а славеят. Беше ѝ подарък от Сюлейман. Беше ѝ го дал в деня на тяхната сватба. Птичката беше затворена в кафез от кедрово дърво, инкрустирано с перли и оникс и оттогава не беше спирала да пее. Тази сутрин я беше намерила да лежи, студена и неподвижна. Нежно я беше взела в шепи, беше я извадила от кафеза и се беше взряла в немигащото и око.

Първата ѝ реакция не беше на скръб, а на паника. Докато я гледаше, птичката запя за последен път.

„Животът ми е като твоя, пееше славеят. — Ти изживя дните си като мен, в този красив дворец от оникс и перли, а султанът се радваше, любуваше и възхищаваше на твоето пеене и твоята красота. Но скоро и твоето студено око ще гледа втренчено зората, но ти няма да усещаш топлината ѝ. Ще си свършила. Животът ти ще е преминал. Вратата на твоя кафез никога няма да се отвори. Песента ти ще е замряла, а ти ще бъдеш забравена.“

Беше си мислила, че един ден може да стане валиде, майка на следващия султан. Тогава щеше да изпита истинската власт. Селим щеше да е лесен за манипулиране. След като се беше отървала от Мустафа, не беше си и помисляла, че може да не доживее да види някой от синовете си на трона. До този момент.

Досега.

Но това вече нямаше никакво значение за нея. Тя си оставаше само една робиня и нищо повече.

Робиня на Сюлейман.

Но още имаше време да запрати проклятието си над дома на османлиите и тяхното арогантно мъжко семе. Щеше да си отмъсти — сладко правосъдие, на което щеше да се радва от гроба в продължение на десетилетия, а може би дори — векове.

Да, да. Разбира се. Те искаха Баязид. Ако синовете й бъдеха оставени да разчитат само на себе си, Баязид със сигурност щеше да надделее над бедничкия дебелак Селим в състезанието за трона. Баязид беше силният, лидерът, войнът.

Що се отнасяше до Селим, той почти сигурно беше син на един бял евнух.

Така че щеше да им даде Селим.

Муоми се втурна в стаята. Когато видя господарката си будна, се свлече неохотно на колене пред нея.

— Господарке, стори ми се, че отново те чух да викаш.

— Смеех се, Муоми.

— Смееше ли се, господарке?

— Да, смеех се, малка Муоми. Изведнъж отново се стоплих. Вземи мангала и го премести до вратата. Мисля, че усещам приближаването на пролетта във въздуха.

Куполите и минаретата на джамията Сюлеймание се издигаха към небето като планина от сив мрамор — молба за милост към Аллах, отправена от един-единствен човек, материализирана в камък. Около нея имаше и други постройки — кухня за бедни, болници, обществени бани, кервансарай, библиотека, медресе, училища и градини; имаше и четири университета, в които преподаваха най-добрите професори по теология и закони в цялата империя. Стойността на целия комплекс беше седемстотин хиляди дуката, кралски откуп, и представляваше опит на един султан да изкупи вината си на убиец, лишил от живот собствения си син.

Може би.

Сюлейман гледаше към джамията от прозореца на Хурем, отпуснал ръце върху раменете на любимата си съпруга.

— Величествена е, господарю. След хиляда години хората ще я гледат и ще съжаляват, че не са се родили във време като нашето.

— Може би, малка роксолана — промълви Сюлейман. Прегърна я по-плътно. Струваше му се много крехка. Усещаше костите и под коприната и броката и това го изплаши. Знаеше, че от известно време насам Хурем не се чувства добре, но се беше опитал да не обръща

внимание на признаците. Мисълта, че може да е сериозно болна, изведнъж го хвърли в тих ужас.

Огледа я по-внимателно. На главата си беше сложила малка зелена шапчица — като тази, която носеше в деня, в който я беше видял за първи път, — но сега тя стоеше като подигравателно ехо от нейната младост. Под пластовете къна, въглен и пудра кожата ѝ бе суха, тънка и набръчкана като пергамент, изглеждаше така, сякаш всеки момент можеше да се спуска и превърне на прах в пръстите му, ако я докоснеше малко по-невнимателно. Страните ѝ бяха хлътнали, очертанията на черепа ѝ се виждаха с ужасна яснота на светлината на ранното утринно слънце. Косата ѝ бе загубила златистия си оттенък; в корените беше млечнобяла като зимното небе; само зелените ѝ очи продължаваха да гледат живо и проникателно.

Той я притисна към себе си, сякаш можеше да я предпази от смъртта благодарение на волята и силата си. Осъзна, че сега я обича повече от всякога. През последните години физическата страст бе отстъпила място на душевен комфорт, на чувство за интимност и спокойствие в нейно присъствие, което не беше изпитвал с никой друг. Как би могъл да живее без нея? Не можеше да понесе подобна мисъл.

— Това е велико постижение, господарю мой — прошепна Хурем. Вниманието ѝ още бе насочено към Сюлеймание.

— Един ден костите ни ще лежат там, едни до други — каза Сюлейман и се помоли този ден да не настъпва още дълги години.

— Значи никога няма да избягам от Ески сарай, така ли? Един ден ще се върна на хълма, гледащ към пазара на роби, откъдето ме купиха за теб?

— Хълмът, който благодарение на съдбата ни събра — рече той. Беше притеснен от странната горчивина в гласа ѝ. — Добре ли си, малка роксолана?

— Само съм си изгубила апетита.

— Да накарам ли личния си лекар да ти приготви еликсир?

— Муоми се грижи добре за мен, господарю. Скоро ще се възстановя. Когато дойде пролетта.

Северният вятър профуча като джин през каменните стени и Сюлейман потръпна в поръбената си със самур роба.

— Трябва да се грижиш по-добре за себе си.

— Не се притеснявай, господарю. Нормално е да се появят някои болезки, когато човек остарява — Сюлейман не искаше да продължава разговора за смъртността на любимата си.

— Говорих с Рустем — смени темата той. — За унаследяването на престола.

— И какво реши, господарю?

— Когато този ден настъпи и двамата ще бъдат известени. Нека Аллах да решава.

— Ако и двамата научат, на Аллах няма да му се наложи да решава. Баязид ще предяви претенции към трона. — Тя се извърна от прозореца и се хвана за раменете му. — Ще ми помогнеш ли да стигна до дивана, господарю?

Сюлейман отпрати гедичлийките и я поведе към дивана, изненадан колко лека бе тя, отпусната на ръката му — сякаш някой я беше изпразнил отвътре и бе оставил само обвивката ѝ. От колко ли време беше в това състояние, зачуди се той. От кога не я беше виждал? От по-малко от седмица. Как беше възможно да се е стопила толкова бързо?

Помогна ѝ да намести краката си под мангала и нежно подпря гърба ѝ с възглавници.

— Благодаря ти, господарю.

— Трябва да пратя да повикат доктора.

— Нищо ми няма. Само малко ми е студено. — Една от гедичлийките разстла завивка върху коленете ѝ.

— Господарю, искам да обсъдим по-подробно въпроса за трона. И двамата са мои синове, познавам ги добре.

Сюлейман приседна до нея и взе дланта ѝ в шепата си.

— Малка роксолана, Селим е почиттелен син, но никога не може да стане велик султан. Баязид е войнът.

— Това означава, че поне ще е популярен сред еничарите.

— Един султан не може да управлява без еничарите.

— Еничарите! Към които не изпитваш друго, освен презрение.

— Има моменти, в които един султан е принуден да използва сабята си, дори и да ненавижда войната.

— Баязид не се интересува от нищо друго. Стига да може, ще прекара целия си живот на седлото. Господарю, казвам ти го не за да го охулявам, а да ти помогна. Селим е шахзаде. Макар да не е воин като

брат си, може да се превърне в истински рицар на Дивана. Ти сам си ми казвал, че законът е този, който ще подsigури бъдещето на османлиите, не мечът.

— Малка роксолана, трябва да погледнем истината в очите. Селим е непоправим женкар и пияница. Рядко се вясва дори на своя Диван в Маниса. Нима можем да се надяваме, че това ще се промени, ако стане падишах?

— Ако Баязид седне на трона, Селим ще умре.

— Нека Аллах реши. Рустем е получил нарежданията ми. Когато настъпи моментът, при двамата ще бъде изпратен по един чауш. Няма да ме разубедиш.

Хурем наведе глава и стисна ръката му в отговор.

— Така е, както казваш, господарю. Не оспорвам мъдростта ти. Ще се моля и за двамата си сина.

Той я прегърна, а гърдите му се стегнаха от ужасна тъпа болка. Дано Аллах не му отнемеше неговата малка роксолана! Не можеше да живее без нея. Тя бе единственото нещо, което бе придавало смисъл на живота му. Беше убил най-добрия си приятел, както и любимия си син, за да запази султаната за османлиите. Но никога не беше изневерявал на любовта си към нея. Беше сигурен, че това чувство бе истинско и добро. Щеше му се да му се порадва още малко. Не можеше да си намери покой без него.

„Не ме напускай, малка роксолана. Не ме напускай!“

Топкапъ сарай

Муоми беше с нея, когато падна.

Хурем беше излязла на терасата, за да послуша славеите и да погледа Босфора както правеше всяка сутрин. Изведнъж извика и се свлече в ръцете на Муоми. Прислужниците на Хурем се спуснаха да ѝ помогнат, но когато я пренесоха на дивана, тя вече беше изгубила съзнание, а дишането ѝ беше тежко и хъркащо.

Галата

Лудовичи получи настойчива покана от Аббас да се срещнат в еврейската къща. Евнухът закъсняваше. Когато най-сетне пристигна, изобщо не бързаше, както Лудовичи очакваше. След размяната на обичайните любезности, четиримата пажове помогнаха на Аббас да се отпусне на пода. Той се настани удобно и мълчаливо огледа лакомствата пред него. Когато пажовете му се оттеглиха, той потопи пръсти в сребърната купичка с вода, която му поднесе един от слугите на Лудовичи. Оригна се в една копринена кърпичка, която измъкна от обилните дипли на робата си.

— Получих бележката ти — каза Лудовичи.

— Нетърпелив си — отбеляза Аббас. — Толкова години си живял сред тези мюсюлмани, а още не си овладял изкуството на търпението.

— В бележката си казваш, че е спешно.

Аббас въздъхна.

— Да, случаят е спешен. Но става въпрос не за минути, а за часове. Надявах се да имам възможност да се насладя на нашата среща. Може да се окаже последната.

— Какво се е случило?

Аббас се приведе напред, облегна лакти на коленете си.

— Господарката Хурем умира.

— Сигурен ли си?

— Страда от месеци. Сега е на легло, а около нея се носи дъхът на смъртта. Човек не може да го сбърка с нищо. Усещал съм го много пъти.

— Но какво ме засяга мен това? Защо беше толкова наложително да ме видиш?

— Заради Джулия, Лудовичи! Трябва да я изведеш от Стамбул. Незабавно.

— Никога няма да я отпратя от тук.

— Заклевам се в Бог, Лудовичи, тук тя е изложена на непрекъсната опасност!

— Няма да се откажа от нея.

— И не е необходимо! Знам, че имаш земи в Кипър. Заведи я там.

— Престъплението ѝ е с двайсетгодишна давност. Сюлейман със сигурност отдавна я е забравил. Няма да се простя с всичко, което имам тук, само за да бягам от някакви сенки!

— Може и да е забравил, но щом разбере, че тя е все още жива, ще бъде принуден от чувството си за достойнство и дълг да накаже както нея, така и мен! Нима мислиш, че ще се поколебае да издаде подобна заповед — особено сега! Ще изпрати чауша си при нея дори тук, в Комуниа Магнифика! Вярваш ли, че се страхува от байлото на Венеция?

— Няма да зарежа всичко, което съм създал тук.

— Махни я от Стамбул, за бога! Хурем е описала собственоръчно всичко. Кълне се, че писмото ѝ ще бъде предадено на великия везир в деня на смъртта ѝ.

— С каква цел?

— Тя си има своите причини!

— Няма да отпратя Джулия.

— Тогава отиди с нея, щом трябва!

Лудовичи се приведе напред и поклати глава.

— Да зарежа всичко, за да бягам от призраци! Погледни ме, Аббас. Аз съм твой приятел, копелето. Бедното осиротяло копеле на баща ми. Не бях достатъчно добър за благородниците, за изисканото венецианско общество. Затова дойдох тук и оттогава се забавлявам да им отмъщавам, като тъпча гърлата им със златни монети! Тук надутите венецианци трябва да ми се кланят!

— Не бягах от призрачни сенки, Лудовичи. Но щом тези неща означават толкова много за теб, тогава избирай — твоята скъпоценна империя от стоки и кораби или Джулия! — Аббас се изкашля. Влажна, раздираща кашлица, хриптяща дълбоко в гърдите. Той поднесе кърпичката към устните си и когато я махна, Лудовичи забеляза воднисточервеникаво петно върху нея. — Извини ме. Понякога тази кашлица ме измъчва повече от обичайното.

Лудовичи дълго не продума. Аббас чакаше, без да прави опит да прекъсне мислите на някогашния си приятел.

— Добре — рече Лудовичи накрая. — Ще направя това, което ме съветваш. Сега искам и ти да ми направиш една услуга.

— Стига да е по силите ми.

— Моите кораби влизат и излизат от Дарданелите, когато си поискат. Никога не ги претърсват. Подкупът, който съм дал на Рустем, е достатъчно висок за тази привилегия. Ако поискам да взема пътници на борда, на тях им е гарантирано безопасно плаване. — Той стисна китката на Аббас. — Ти също ще дойдеш. Ако Хурем има намерение да издаде Джулия на Сюлейман, тя ще предаде и теб. Махни се от тук, веднага! Поне ще имаш възможност да изживееш годините, които ти остават, на спокойствие!

Аббас извърна очи встрани. На спокойствие? Нима съществуваше подобно нещо като спокойствието?

— Къде?

— Утре призори, на Галата. Един от корабите ми ще е там. На мачтата му ще се развява венецианският лъв, но ще бъде обърнат с главата надолу. Капитанът ще е получил нареждания. Просто се качи на кораба и бързо слез в трюма.

Аббас се запита какво ли би било отново да е свободен.

— Къде ще ни изпратиш? В Кипър?

— Там няма дворци, Аббас. Само лозя и маслинови горички. Моля те. Така, както ти желаеш сигурност и безопасност за Джулия, така аз желая същото както за нея, така и за теб.

Аббас кимна.

— Благодаря ти — измърмори той. Отново се изкашля, намръщи се, когато болката раздра гърдите му. Плесна с ръце и глухонемите незабавно се озоваха от двете му страни, за да го изправят на крака. Аббас се държеше здраво за тях, но залиташе от усилието.

— Довиждане, Лудовичи. — Той се поклони леко.

— До утре.

— Да. Началото на един нов ден, може би. — При вратата се обърна към Лудовичи: — Ако не съм там, кажи довиждане на Джулия от мое име.

Топкапъ сарай

— Муоми.

Гласът на Хурем едва се чуваше. Муоми доближи ухо до устните на господарката си, за да разбере какво ѝ казва.

— Да, господарке.

— Отмъщение.

— Да, господарке.

— Сега... умирам..., но после... Сюлейман... ще дойде... при теб.

— Какво да му кажа?

— Онова... от което... ще го заболи... най-много.

— Да, господарке. — Муоми се усмихна.

Пера

Джулия никога не беше виждала Лудовичи в подобно състояние. Той седеше с отпуснати рамене на дъбовия стол в кабинета си, поглаждаше посребрялата си брада, погълнат от някаква лична мъка.

Чакаше го търпеливо да проговори. Какво можеше да не е наред? После се сети: Аббас! Аббас му беше съобщил лоши новини.

— Ще те отпратя от Стамбул — внезапно рече той.

— Господарю?

— Трябваше да го направя още преди години. Заради собствената ти сигурност.

Заля я вълна на негодувание. За пореден път се бе превърнала в пионка, която един мъж местеше по дъската на Средиземноморието за собствено удоволствие.

— Каква опасност може да ме заплашва?

— Султанът може да узнае, че си тук.

— Но онова се случи преди толкова много години...

— Аббас е сигурен. Нищо не е забравено. Скоро великият везир ще бъде информиран по въпроса и на Сюлейман ще му се наложи да действа.

Лудовичи седеше с гръб към прозорците. На небето зад него се очертаваше Куббеалтъ на хълма Серагано. Какъв уместен фон на неговата дилема, помисли си Джулия.

— Къде искаш да отида?

— Имам имения в Кипър. Там ще се грижат добре за теб.

Джулия се опита да си представи бъдещия си живот. Нова самотна вила, лозя, неколцина слуга, може би дори книги и ръкоделие, с което да запълва времето си. Удобен манастир. Такава перспектива не я задоволяваше.

Тя погледна към Лудовичи и осъзна, че той ще ѝ липсва. Кога се беше случило това? С Аббас бе изживяла поривите на младостта, опасността от непозволения романс. Със Сирхане беше познала удоволствието, беше се научила да се освобождава от нуждата да има мъж до себе си. Едва след смъртта на приятелката си беше започнала да вижда Лудовичи такъв, какъвто бе — един смъртен, който я обичаше може би повече, отколкото бе способен да изрази. Въпреки че беше станал неин съпруг, тя никога не му се бе отдавала така, както се бе отдавала на Сирхане и веднъж — с Аббас, но Лудовичи ѝ беше партньор, закрилник, дори се беше превърнал в неин приятел. Щеше да ѝ липсва топлината на тялото му в леглото, интелигентността и силата му.

Не, реши тя. Вече не можеше да живее без него.

— Искаш ли да отида? — попита го тя.

— Не — отвърна Лудовичи. — Това е последното, което искам.

— Тогава няма да тръгна.

— Ти не разбираш, Джулия...

— Напротив, разбирам много добре. Просто не искам да те оставям.

— Защо? — Той объркано я погледна.

— Може би съм се привързала към теб.

— Какво?

Устните на Джулия се извиха в тънка тъжна усмивка.

— Толкова ли ти е трудно да го повярваш?

— Да. Да, трудно ми е. Никога не съм очаквал да чуя подобно признание.

— Ако дойдеш с мен, ще тръгна. Ако не можеш, оставам тук. Твърдо съм го решила.

Лудовичи стана и приближи до прозореца. Застана с гръб към жена си. Мили боже! Толкова дълго бе чакал тя да прояви някаква страст към него — поне за миг, — че спокойното и признание направо го беше поразило. Не знаеше какво да каже или да направи. Почти се беше отказал, а сега — това!

— Не знам какво да кажа.

Чу шумоленето на полите ѝ, докато приближаваше зад него. Почувства ръката ѝ върху своята.

— Какво ще правиш?

— Не мога да поема риска да останеш тук.

— Значи ще дойдеш с мен?

— Да. Може би в Кипър ще ми хареса. Ще отглеждам грозде. Ще потъмнея и ще се сбръчкам на слънцето.

— Не ми звучи в твоя стил.

— Ще оставя ръководството на бизнеса в ръцете на помощника си. Ако Аббас греши, след няколко месеца ще се върнем в двореца. Ако се окаже прав, тогава... — Той сви рамене. — Може би венецианският ренегат в крайна сметка отдавна е доказал на какво е способен. — Той се обърна. Джулия му се усмихваше.

Представи си я такава, каквато беше в деня, в който заедно с Аббас я бяха видели за първи път в църквата „Санта Мария деи Мираколи“. Видението от кадифе, както я беше описал веднъж приятелят му, вече не беше някогашният ангел. Но той продължаваше да я обича така силно, както винаги. Най-сетне тя го бе пожелала. И това му беше достатъчно.

Абдуллах Али Осман, личният лекар на Сюлейман, беше нещастен. Султанът го беше вдигнал от леглото, а лицето му бе изкривено от отчаяние.

— Трябва да ѝ предпишеш някакъв лек. Ако умре, теб ще държа отговорен. Ще се радваш на следващия изгрев на слънцето от някоя ниша в стената на Ба'аб-и-Хумаюн!

Али Осман удари чело в копринения килим.

— Да бъде волята ти, господарю. — Аллах да му е на помощ!

Евнуси с извадени ятагани го придружиха по пътя му към харема.

Прекошиха един уединен вътрешен двор и изкачиха каменните стъпала, водещи към покоите на Хасеки Хурем.

Докато пресичаха голямата приемна с куполовиден таван, той дори не погледна към огромните вази от династията Мин, нито към позлатените венециански огледала и обсипаните със скъпоценни

камъни кандила, висящи от тавана. Страхът го беше заслепил и го караше да мисли само за себе си. О, защо Аллах не го беше създал в друго време, когато султаните не обичаха чак толкова силно своите жени!

Входът към спалнята бе препречен от два реда евнуси, но той знаеше, че тя е там; присъствието ѝ, тишината, която я обграждаше, изпълваха стаята. Придружаващите го евнуси спряха внезапно и го оставиха да продължи сам.

Не му казваха нищо и той се чудеше какво трябва да направи. Изведнъж измежду двойната редица евнуси се подаде една ръка, бледа и отпусната. Китката ѝ се придържаше от дебелите абаносови пръсти на един черен евнух. Най-вероятно кислар агаси, помисли си лекарят. Знаеше, че единственото, което му бе позволено да прегледа, бе ръката ѝ. Али Осман пристъпи напред.

Пое вялата ръка почти с благоговение, защото знаеше, че е единственият пълноценен мъж, освен султана, който я докосваше, откакто се беше озовала зад стените на харема. Ръката беше на стара жена, с кафеникави петна върху провисналата над костите кожа. Премери пулса, провери температурата. Леко пощипна живеца на ноктите, за да провери колко бързо се движи кръвта ѝ.

— Сърцето ѝ бие много слабо — каза си той. — Тялото ѝ изстива, готово е да се прости с живота.

Трябваше да приготви еликсир, който да накара кръвта ѝ да се задвижи във вените. Нямаше желание да види изгрева от Ба'аб-и-Хумаюн, независимо колко прелестна обещавахе да бъде гледката.

— Отиде ли си... старият... глупак?

— Да — отвърна Аббас. Стражите бяха излезли от стаята и сега двамата бяха сами. Странно колко силно я беше мразил, помисли си Аббас, а как се възхищаваше сега на куража, с който посрещаше смъртта си. Защо нямаше и той същата сила! — Да, отиде си.

— Не бих... му се доверила... дори... да ми изреже... ноктите... на краката.

— Не, господарке.

Бялото на хлътналите ѝ в орбитите очи беше придобито жълтеникав оттенък. Сякаш плътта ѝ се топеше пред погледа му.

Нямаше еликсир или отвара на света, които да я спасят, мислеше си Аббас. Миришеше на смърт.

Устните ѝ се разчупиха в усмивка.

— Значи... все пак... ще ме видиш... мъртва... скъпи ми...

Аббас. Това... сигурно... ти носи... радост.

— Да, господарке — отвърна Аббас.

— Твоята искреност... е толкова... освежаваща... Те всички... ми казват... че... ще живея.

— Мисля, че грешат, господарке — прошепна Аббас.

— Искаш ли... писмото?

Аббас едва успя да се овладее.

— Сдобри се с Бога, господарке. Светските дела скоро няма да те засягат.

Тя някак си намери сили да се засмее. Смехът ѝ премина в кашлица, която я остави безсилна. Щом се посъвзе, прошепна:

— Ти си... прав... Аббас. Писмото е в... Муоми. Наредила съм ѝ... да го предаде... на теб.

— Значи наистина има такова писмо?

— Разбира се... Никога... не отправям... празни... заплахи. Но... аз не съм... отмъстителна... Върви си с мир... мой Аббас.

Дано изгниеш в ада! — помисли си Аббас.

Стана, за да се оттегли. Беше сигурен, че тази вечер вещицата ще умре. А призори той щеше да е на палубата на един карамусал, плъзгащ се върху Мармара Дениз, най-сетне свободен.

Но докато се изправяше, чу шепота ѝ.

— Не ги ли... мразиш... тези турци?

Наистина ли го беше казала? Аббас се наведе над нея, сбръчквайки нос при миризмата на разлагаща се плът.

— Господарке?

— Това, което... сториха с теб... с мен... Не ги ли... мразиш?

— Омразата се е просмукала в костите ми.

Хурем притвори очи. Изморяваше се, когато говореше.

— Превърнаха ме в... робиня... а теб... в чучело. — Дори и пред лицето на смъртта предпочиташе откровението пред деликатността, помисли си Аббас. — Нима... не искаш... да си... отмъстиш?

— Какво предвижда господарката ми?

— Предвиждам... че Селим... ще бъде... следващият... султан.

— Това никога няма да се случи!

— Кой знае... какво ще се случи... мой Аббас?... Може би... все пак... ще се окажеш... полезен... — Тя се опита да навлажни пресъхналите си устни с език. Бяха напукани и леко кървяха. — Предавам те... в служба... на сина ми. Може би... ще успееш... да ми помогнеш... в това последно... усилие.

Тя отново затвори очи и заспа. Аббас излезе от стаята. Обърна се, за да я погледне още веднъж. Изглеждаше толкова крехка и безпомощна. Като парцалена кукла върху възглавницата. Как беше възможно навремето да се е страхувал толкова много от нея? И как така сега изведнъж се изпълни с внезапно съчувствие към нея?

— Ще ти помогна — промълви той. — Този път няма нужда да ме заплашваш. С удоволствие ще сторя, каквото мога.

Той излезе, притваряйки тихо вратата зад себе си.

Мраморно море

— Защо не дойде? — попита Джулия.

Лудовичи се облегна на перилата на кораба, загледан в куполите и минаретата на великия град, избледняващи в далечината на фона на виолетовата сутрешна мъгла.

— Не знам — отвърна той. — Никога не съм разбирал логиката, която води Аббас.

— Но той каза, че ще дойде.

— Също така намекна, че може и да не го направи.

— Мислиш ли, че още е жив?

Лудовичи поклати глава.

— Информаторите ми от Портата скоро ще разберат това. Ако Аббас бъде убит, значи с право сме бързали да напуснем града. А ако е добре и е предпочел да не идва... в такъв случай нищо не може да промени решението му.

Водата искреше в златисти отблясъци, докато слънцето се издигаше нагоре в небето. Корабът подгони ранния бриз, като се плъзгаше покрай островите, осеяли пътя към Дарданелите и Средиземно море. Джулия си спомни онази далечна сутрин, когато за първи път видя града, който я бе поробил и освободил. Не можеше да

повярва, че може би никога нямаше да види силуетите на минаретата и куполите.

— Ще се моля за него — каза Джулия. Сложи ръка върху ръката на съпруга си. Морският вятър беше чист и солен. Тя мислено се сбогува с Аббас и Сирхане и почувства как миналото се отделя и свлича от душата ѝ като стара, изсъхнала кожа.

Топкапъ сарай

Хурем умираше. Стана му ясно още щом прекрачи прага на стаята. Беше подпряна на възглавници; Муоми вплиташе перли в косата ѝ, малката зелена шапчица се мъдреше на главата ѝ. Беше облечена в кафтан от снежнобяла коприна, подобно на конкубина, подготвяща се за своята първа нощ със султана. Това бе абсурдна пародия с нейната младост и на Сюлейман му идеше да простене, когато я видя. Какво правеха с нея? Нямаха ли поне грам уважение?

Хурем не приличаше на себе си. Плътта ѝ се беше стопила, костите ѝ стърчаха, чертите на лицето ѝ бяха изчезнали. Тялото ѝ се беше смалило и изглеждаше съвсем дребно, като на кукла.

Муоми и Аббас бяха коленичили до постелята ѝ с потъмнели от страх лица. Притесняват се за собствените си кожи, без съмнение, помисли си Сюлейман.

Мили боже, тя наистина умираше!

— Малка роксолана... — промълви той.

Клепките ѝ потрепнаха и тя отвори очи.

— Сюлейман.

Муоми и Аббас се отдръпнаха. Султанът седна на ръба на леглото и взе ръката ѝ в своята. Беше студена като мрамор.

— Не ме напускай — прошепна той.

— Аз съм свободна, Сюлейман. — В гласа ѝ нямаше и следа от нежност; звучеше с металическа дрезгавост, като ятаган и ножница.

— Не ме напускай.

— Глупак. — Устата ѝ се изкриви в дъга.

Той не чу това, поднесе пръстите ѝ към устните си и ги целуна.

— Обичам те, малка роксолана.

— Вярвам... че е така. Животът... се отнесе... жестоко... с теб... Сюлейман. Но пък... ти си го... заслужаваш.

Нещо дълбоко в стомаха му се вледени. Дали я бе чул правилно, дали беше разбрал какво точно му беше казала...

— Какво казваш?

— Казвам ти... да вървиш... да се пържиш... в ада!

Сюлейман ужасен се втренчи в нея. Внезапно изпусна ръката ѝ — сякаш Хурем току-що му беше признала, че е болна от проказа — и скочи на крака. Обърна се към слугите, наобиколили леглото.

— Марш навън! Махайте се! Всички!

Муоми и останалите гедичлийки забързаха към вратата. Само Аббас се поколеба, едрите му тъмни черти бяха изкривени от изненада и объркване.

— Вън! — кресна към него Сюлейман.

Вратата се захлопна зад гърба на евнуха.

Когато отново се обърна към Хурем, тя се усмихваше! Да, усмихваше се, макар гримасата върху лицето ѝ съвсем да не приличаше на усмивка. Устните ѝ бяха дръпнати назад, оголвайки зъбите ѝ в непогрешим триумф.

— Малка роксолана...

— Аз не съм ти... малка... роксолана. Никога... не съм те... обичала. Всеки ден... от живота си... съм те мразела... докато зъбите не ме... заболяха от... силата на омразата ми.

Сюлейман потърси опора в издължената златна колона, която подпираше балдахина над леглото.

— Болна си. Бълнуваш — рече високо той.

— Бях твоя... затворничка... не можех да направя нищо друго... освен да ти се... подчинявам. Но... О! Колко много... те мразех!

Сюлейман отчаяно запуши ушите си с длани.

— Няма да те слушам повече!

— Чудил ли си се някога... защо Баязид е... толкова способен... войн? Защото... е син... на Ибрахим!

— Не! Това е невъзможно!

— Толкова много... му вярваше!... Глупак... никога... не разбра, какво направи той... когато се върна... от Египет.

— Не!

— Разбираш ли?... Това е моят... подарък... за османлиите. Избирай, Сюлейман! Селим... или синът... на гърка! Проклинам теб... и всеки султан... след теб... докато империята... не се превърне... в спомен и развалини.

— Престани! Моля те!

— Колко те... мразя!

— Не-е-е-е-е! — Той я сграбчи за раменете и я разтърси. — Ти ме обичаш! Кажи го! Обичаш ме!

Той се взря в очите ѝ и забеляза как светлината угасва в тях. Кратък проблясък и после — тъмнина. Той отметна глава назад и закрещя. После захвърли с всичка сила тялото ѝ върху леглото. То се претърколи на една страна.

— Не-е-е-е-е! Не е вярно!

Дръпна силно шапчицата от главата ѝ и перлите, вплетени в побелялата ѝ коса се пръснаха по мраморния под. Няколко кичура коса се откъснаха от скалпа ѝ и останаха да висят между пръстите му.

— Не-е-е-е!

Гребна един стол и го запрати към венецианското огледало насреща; видя как собственият му образ се пръсна на хиляди парченца. После напусна тичешком стаята.

Когато по-късно Аббас влезе в спалнята му, го завари да плаче като дете, свит на кълбо върху леглото си. Слугите му го бяха напуснали ужасени, никой от тях не знаеше какво да направи. Лежа така цели три дни, плака и разговаря с духовете, наобиколили леглото му, и когато най-сетне прати да повикат отново Аббас, то бе, за да му нареди да се погрижи стаите на Хурем да бъдат заключени и запечатани, за да не може никога вече да влезе там, където някога беше слушал смеха ѝ и беше намирал покой в прегръдките ѝ.

ДЕСЕТА ЧАСТ
ВЯТЪРЪТ НА ВСЕВИШНИЯ

Амазия, 1559

Ездачите препускаха един срещу друг, подковите на конете потъваха в меката пръст, а зад тях хвърчаха гъсти кафяви буци кал. Първият ездач хвърли копието си, а противникът му се опита да избегне удара, като се плъзна надолу по хълбока на коня си, но дългият прът все пак го удари силно по гърба. Ездачите, струпани в единия край на арената, радостно завикаха. Тъпаните забиха по-бързо, писъкът на зурлите стана по-пронизителен.

— С-с-с-с-с — изсъска Баязид на арабския си жребец, който подскачаше, изправен на задните си крака, раздразнен от музиката и крясъците наоколо му.

— Още три точки — усмихна се Мурад. — Добър ден за Сините.

— Скоро може да ни се наложи да хвърляме истински копия — каза Баязид. Усмихна се и препусна към центъра на арената, към двамата ездаци от отбора на Зелените. Когато наближиха, Мурад забеляза как първото копие, метнато прекалено бързо, профуча над рамото на снисялия се над шията на коня си принц, без да го докосне. Баязид рязко извърна жребеца си надясно и вторият ездач трябваше да дръпне силно юздите, за да избегне сблъсъка.

Баязид дръпна поводите и конят му се закова на място. Преди противниковият играч да се е осъзнал, принцът се озова зад гърба му. Копието удари Зеления между плешките. Мъжът простена от болка и се свлече върху коня си.

Хората около Мурад наскочаха и тържествуващо завикаха, Баязид поиска ново копие от стрелкащите се между краката на конете пажове. Лицето му светеше триумфално. Той се усмихна на Мурад през гъстата си черна брада.

— Какво ще кажеш, Мурад?

— Ще кажа да отидем да си отрежем по едно парче от Ечемичения самун!

Баязид се засмя. „Ечемичен самун“ беше прякорът, който бяха дали на Селим. Разнесоха се нови викове, тъй като още един играч от

отбора им бе успял да спечели точки.

Този ден бяха непобедими. Не можеха да загубят. Невъзможно.

Беше се превърнала в стара жена. Баязид я откри в градините на харема. Позлатеният дървен павилион бе заобиколен от украсени с правоъгълни орнаменти колони. Резбованите прозорци и арките на вратите гледаха към розовата градина, оживяла в бледорозово.

Тя седеше сама в павилиона. Тишината се нарушаваше единствено от тракането на перлените зърна на броеницата между пръстите ѝ. Устните ѝ се движеха леко, редящи молитви към Мохамед. Беше облечена в рубиненочервен кафтан, бродиран със златна сърма и снежнобял жакет, поръбен с лебедов пух. Лицето ѝ бе скрито зад муселинов яшмак, но Баязид ясно виждаше дълбоките бръчки около очите ѝ, издаващи възрастта. Времето не беше пощадило Пролетната роза. Единственото, което ѝ бе останало, бяха бодлите.

— Какво ще правиш, Баязид?

— Какво мога да направя? Сюлейман не ми остави избор. Макар че спорът ми е със Селим, не с баща ми.

— Грещиш.

Баязид сведе поглед, без да отвърне. Градината беше красива, въздухът бе напоен с аромат на рози. Денят бе прекалено хубав, за да се говори за проливане на кръв.

Една гедичлийка напълни чашата на Гюлбехар с ароматен шербет и тя го поднесе към устните си.

— Каквото и да направя, война ще има — каза Баязид.

— Заради Селим ли?

— Проблемите на османлиите нито започват, нито свършват със Селим. Правнуците на мъжете, които някога последваха Фатих в Стамбул, сега седят в тимарите си в Анадола и гледат как тяхното племе от воители сега е управлявано от хората, които техните бащи са покорявали. Девширмето ни обременява с армия от бюрократи. Собствените им християнски роби ги изблъскват от земите им. Баща ми е забравил овчите кожи на своите предшественици. Те мухлясват в съкровищницата му, докато един везир — българин облага с данъци дори билките и розите и пропъжда тимариотите от земите им, а той самият пълни джобовите си! Всичко е подкуп, бакшиш! Какво стана

със старите закони на Сюлейман, според които всичко се дължи само на лични качества? Написа си законите и ни забрави! Истинските османлии са живели в палатки и са гледали към империята си от седлата на конете си, а не от копринените дивани!

Гюлбехар отново прекара броеницата през пръстите си.

— Помниш ли, когато Мустафа беше убит, Баязид? Помниш ли какво казаха еничарите тогава? „С Мустафа си отиде и нашата надежда.“

— Помня.

— Имаме нужда от нов Мустафа. — Тя остави броеницата и настойчиво го загледа. — Ти, Баязид. Ти толкова много приличаш на него. Можеш да яздиш, да се бориш, да водиш. Ти си истински гази.

— Стига и баща ми да мислеше така.

— Сюлейман беше мой господар в продължение на дълги години, но аз наистина не познавам мъжа, в който се е превърнал. Забравил е, че е гази. Дори и сега, когато онази вещица вече е мъртва. Виж какво направи с теб! Посрами те, изпрати те в изгнание тук, в Амазия, както стори и с моя син. Поднася трона на онзи дебел пияница, брат ти!

— Това е негово право. Селим е този, с когото имам сметки за разчистване.

— Не, имаш сметки за уреждане със Сюлейман. Внимавай!

— Честно казано, аз не го обичам, но той е мой баща и мой султан.

— Такива бяха думите и на моя син. — Гюлбехар се върна към броеницата и беззвучните си молитви.

— Той знае какъв човек е брат ми. Не виждам никаква логика.

— Нямаше логика и в убийството на Мустафа. Но той въпреки това го направи. Внимавай, Баязид. Аллах да те пази.

Тя му протегна ръка. Баязид я целуна и си тръгна.

Да поеме срещу Сюлейман? Не, немислимо. Гюлбехар бе просто една озлобена старица. Сюлейман го изпробваше. Знаеше, че не бива да позволява на Селим да остава в Маниса, на пет дни от столицата, докато Баязид се намира на близо месец път. Селим се беше заклел да го убие, ако някога седне на трона. Какво друго му оставаше? Трябваше да тръгне срещу брат си. Такава беше традицията, традицията на османлиите. Баща му със сигурност го разбираше.

Топкапъ сарай

Сюлейман умислено гледаше към великия си везир, но сякаш не го виждаше. Седеше неподвижно и ритмично потупваше с показалец върху златната странична облегалка на трона си. Беше облечен в тъмночервен кафтан без ръкави на златисти тигрови шарки и подплата от черен самур над роба от зелен брокат. Върху тюрбана и пръстите му блестяха изумруди. Но въпреки цялото си величие изглеждаше някак смален, помисли си Рустем — сякаш от него не беше останало нищо друго, освен една сбръчкана посивяла глава, забодена върху вързоп от празни скъпи дрехи. Страните му бяха обилно покрити с руж, за да се скрие бледността им.

— От болестта беше — измърмори Сюлейман.

— Господарю? — Рустем свъси вежди.

Сюлейман вдигна глава, сякаш едва сега забелязваше присъствието на везира.

— А, Рустем...

— Идвам от Дивана, господарю.

— Дивана — повтори Сюлейман, сякаш се опитваше да си спомни какво точно беше това.

— Имам лоши новини, господарю.

— Баязид?

— Да, господарю. — Рустем още веднъж усети, че е объркан. За момент му се стори, че Сюлейман е на ръба на лудостта, а после отново се опомня и застава нащрек. Това му се случваше непрекъснато, откакто Хурем почина.

— Отговори ли на чауша, който му пратих?

— Да, господарю.

— И какво каза?

— Отговорът му е кратък, господарю. — Рустем измъкна писмото от гънките на робата си. Прочете задължителните официални обръщения. — Продължава все в този дух, за да се стигне до следното, господарю:

„Ще се подчинявам във всичко на султана, моя баща, с изключение на онова, което засяга само мен и Селим.“

Сюлейман тихичко извика, подобно на хванато в капан животно.

— Тя беше много болна. Не знаеше какво приказва.

— Господарю?

Сюлейман удари с юмрук по облегалката на трона.

— Защо ми се противопоставя?

Какво друго би могъл да направи, помисли си Рустем. Та султанът на практика го беше изпратил в изгнание след смъртта на Хурем.

— Събира армия в Ангора — рече на глас. — Говори се, че тимариотите и тюрките се стичат като порой към него.

— Какви са намеренията му?

— Изглеждат съвсем ясни. Селим се оплака, че е получил женска шапчица и престилка като подарък от брат си. Намекът е очевиден.

— Трябва да прекратим това, Рустем. Докато съм жив, трябва да ми се подчинява!

— Може да има някакъв начин, господарю.

— Говори.

— Възстанови Баязид в Кютахия. Ако не там, то в Коня. С изпращането му в Амазия ти на практика предаваш трона в ръцете на Селим. Отиде ли, трябва да се примири със сигурна смърт.

— Длъжен е да ми се подчинява!

— Ако настояваш, няма да можем да избегнем една гражданска война.

— Те са ми синове. Още не съм умрял! Трябва да правят това, което им казвам!

— Страхувам се, че не можем да убедим Баязид да възпре ръката си, господарю. — Той се поколеба. — Винаги съм имал чувството, че искаш той да наследи престола.

— Значи чувството ти те е лъгало, Рустем. Остаряваш. Вероятно воднянката е размътила мозъка ти.

Рустем удари чело в килима.

— Сигурно си прав, господарю. — Нямаше да позволи на Сюлейман да види колко болезнено бе да изпълни дори едно такова

елементарно движение. Нямаше да допусне никой да го заподозре в каквато и да било слабост.

— Кажу ми, че трябва да се премести в Коня, за да охранява южните ни пътища към Сирия и Египет. Прати му Мухаммад Соколли заедно с един полк еничари и трийсет топа, за да го пазят. Нареди на Пертю паша да отиде при Баязид и да го убеди незабавно да се върне и да поеме управлението на Амазия, както и да измъкне от него обещание за лоялност и вярност. Не бива да им се позволява да въвлечат империята във война, докато все още седя на трона.

— Да бъде волята ти, господарю — рече Рустем. Той бавно се изправи и с накуцване излезе от стаята. Сюлейман беше полудял! Смъртта на Хурем беше засегнала мозъка му. Но той щеше да изпълни заповедите му. Нека синовете му да се притесняват за това кой ще стане Сюлейманов наследник. Рустем щеше да е умрял, преди истинската борба помежду им да е започнала.

— Ти беше болна — изрече Сюлейман в кънтящата тишина. — Не знаеше какво говориш.

— Мозъкът ми бе обхванат от треска — отвърна Хурем. — Дяволът говореше вместо мен.

— Баязид е мой син — настоя Сюлейман.

— Разбира се, че е твой син. Обичах те с цялото си сърце. Освен това бях строго охранявана в харема. Ибрахим нямаше как да се добере до мен. Това беше дяволска лъжа.

— Обичах те. Кажу ми, че ме обичаш.

— Ти беше моят господар, господарят на живота ми. Обичах те с цялото си сърце. Винаги съм те обичала.

Сюлейман протегна ръка да я докосне, но Хурем изчезна.

Той затвори очи, усети как горещите му сълзи се плъзнаха по страните му. Сълзи на мъка и на самосъжаление. В продължение на трийсет и пет години я беше обичал повече от всичко друго. Беше се отказал от харема си заради нея, беше я направил своя царица. А с последните си думи тя го беше запратила в това чистилище.

Беше наговорила онези неща под влияние на болестта, разбира се. Сигурно това беше причината.

Но той не можеше да се отърве от спомена. Думите ѝ се бяха запечатали в мозъка му и когато си мислеше, че сълзите и гладуването най-сетне ги бяха изтрили, той внезапно чуваше гласа ѝ и понякога

дори я виждаше, полегнала върху леглото с бледо лице и режещ като стоманено острие глас: „Мразя те. Винаги съм те ненавиждала!“

„Моя малка роксолана, моля те...“

Сюлейман отвори очи с очакването да я види. Но наоколо му бяха само дворцовите стражи, глухонемите с каменни лица, които не можеха да почувстват скръбта му.

Малка роксолана.

Той отново затвори очи и си спомни деня, в който я беше видял за първи път в двора под прозорците на валиде-султан, в стария Ески сарай: със зелена шапчица, закрепена за косата, и по детински смръщени вежди, докато съсредоточено работеше над ръкоделието си. Едно невинно дете. Не беше способна на такава омраза. Сатаната беше говорил през устата ѝ, повтаряше си той. Тя вече беше отишла в рая, когато той бе чул изгарящите го думи.

Не можеше да е сигурен. Усещаше как колебанието разяжда вътрешностите му като гнойна рана, която с всеки изминал ден ставаше все по-дълбока и болезнена. Точно поради тази причина беше изпратил Баязид чак в Амазия. Това, разбира се, щеше да осигури трона на Селим, но по-добре на престола да седнеше османски принц, макар и пияница, отколкото синът на един предател.

Пък бил той и син на предател, когото Сюлейман беше обичал.

Той отметна глава назад. Внезапен гняв изду жилите на шията и слепоочията му.

— Бъди проклет, Ибрахим! — изкрещя той към извития таван. — Проклевам те!

Проклеваше и Хурем, но не можеше да се насили да произнесе думите на глас — дори и сега. Това щеше да означава, че целият му живот не бе имал никакъв смисъл.

Ангора

През пролетта Кападокия се покриваше с килим от диви цветя, дъждовете изпъстряха с буйни цветове изсушените от слънцето степи. Баязид яздеше с началника на конюшните Мурад покрай един поток, който минаваше между високи тополи и яркожълти поля с рапица. Далечните хълмове бяха обсипани със сини парички.

Стигнаха до хребета на хълма и погледнаха надолу към равнината. Армията му стануваше извън селото, под високите кули на крепостта Хисар. Баязид почувства как топлата плът на арабския му жребец потръпва под бедрата му, сякаш животното бе доловило вълнението на господаря си. Войниците от лагера се молеха; прави редици от коленичили мъже. Тюрбаните се поклащаха в унисон — хиляди, не десетки хиляди тюрбани, редица след редица.

През последните няколко седмици бяха прииждали отвсякъде. Идваха кюрди с потури, широки червени пояси на кръста и плитки вълнени шапки на главите; бандити тюрки с рунтави кожени калпаци, козината, на които висеше над плоските им азиатски лица; спахии, напуснали Портата на малки групички, за да търсят своя нов Мустафа; обезземлени тимариоти, чиито островърхи шлемове и разнородни оръжия се очертаваха на фона на бледоморавото небе.

В равнината бяха опънали палатки двайсет хиляди мъже. Една традиционна армия от газии, тимариоти и номадски войни, чиито бащи бяха завладявали степите в името на османлиите, се беше събрала отново, за да победи новите християнски армии на техните господари. Бяха готови да тръгнат срещу Селим, а ако беше необходимо — и срещу еничарите и спахиите, които го поддържаха.

Мурад се обърна към Баязид и се усмихна.

— Запалил си пожар в основите на империята. Всички се трупат при тебе. В теб те виждат своето бъдеще.

— Няма да ги разочароваме — отвърна Баязид. — Нека надеждите им да са свързани с Баязид!

Маниса

Шахзаде Селим беше в мрачно настроение. Баязид събираше армия срещу него, а баща му продължаваше да упорства и не искаше да тръгне насреща му. Вместо това му беше пратил Соколли и неговата артилерия, придружени със заповед да се прехвърли в Коня, да се опълчи на брат си. Нима той не беше избраникът? Защо тогава Сюлейман продължаваше да седи в двореца си и да наблюдава как слънцето хвърля сенки върху стените, докато „новият Мустафа“ набираше мощ в Ангора, готов да убие Селим? Сега всичко му беше ясно — той беше изоставен.

Изпразни кристалната си чаша и плесна с ръце да му я напълнят отново.

Проклети да са! — мислеше си той. — Проклет да е Баязид! Проклет да е Сюлейман!

Може би всичко това беше заговор срещу него. Може би в момента Сюлейман вече беше в Амазия и заедно с Баязид обмисляха кой е най-добрият начин да го премахнат! Брат му сигурно пируваше заедно с баща им в двореца си или му демонстрираше необикновените си умения в играта на черит. А дори и по-лошо — Баязид може да интригантстваше с агата на еничарите, с цел да узурпира трона, както беше направил навремето Селим Страшни.

Отпи голяма глътка вино и изрида високо. Животът не беше справедлив. Хурем никога не бе проявявала интерес или привързаност към него, а любимци на Сюлейман бяха Мустафа и Джихангир. Трябваше и той да се роди с камилска гърбица, тогава може би и на него някой щеше да му обърне малко внимание...

Да вървят всичките по дяволите.

Той затвори очи, врхлетян от внезапен пристъп на световъртеж — сякаш се намираше на ръба на огромна черна скала — и се вкопчи в ръба на дивана, за да запази равновесие. Щеше да умре. Всички бяха срещу него и той бе безпомощен.

Заплака. Сълзите му се плъзнаха по страните и попиха в брадата му. Животът беше наистина несправедлив! Дори виното нямаше да му помогне тази вечер. Имаше нужда от нещо, което да го разсее.

— Аббас!

Кислар агаси пристъпи напред и му се поклони. Грозно чучело, помисли си Селим. Защо ли беше настояла Хурем да го прехвърли на служба при него? Може би беше шпионин. Може би трябваше да нареди да украсят с главата на стария евнух някое подострено копие. Ще обмисли тази възможност.

— Господарю — измърмори Аббас.

— Имам нужда от развлечения, кислар агаси.

— Какво точно желае господарят?

— Доведи стадото — рече Селим. — Бикът рие земята с копита.

— На твоите заповеди, господарю — отвърна Аббас. — На твоите заповеди.

Ангора

Запалиха газениците в палатката на принца. Офицерите му се скупчиха наоколо, смесиха се с тюркските и кюрдските бандити, за да зърнат навития на руло пергамент, който Баязид бе опънал върху килима.

— Сюлейман е наредил на Принц Ечемичен самун... — палатката се изпълни с висок кикот при споменаването на прякора, който всички те бяха дали на шахзаде Селим — ... да се оттегли заедно с армията си в Коня, за да пази пътищата към Алепо и Сирия. От нас, предполагам. Каквото и да е, нямаме дразги със Сюлейман. — Баязид обходи с поглед напрегнатите лица наоколо. — Трябва да се разправим със Селим. Ще потеглим на юг и ще го посрещнем при Коня.

— Той ще избяга — подхвърли някой.

— Да, на брат ми би му се искало да избяга. Но баща ни му е изпратил подкрепление под формата на един еничарски полк и артилерия. Битката може да се окаже по-трудна, отколкото очакваме.

— Артилерията няма да ни спре — извика един глас.

— Не топовете са важни, нито еничарите. Не те трябва да бъдат победени. — Баязид спря поглед върху всяко едно от лицата в палатката. Всички директно срещнаха погледа му, никой не прояви и най-малко колебание. — Важен е Селим. Ако той умре, битката ще бъде спечелена. — Той посочи към картата в краката си. — Ще разположим армията си тук, в равното, и ще чакаме. Соколли ще е нашият противник в боя, не Селим. Наредено му е да ни държи настрана, не да атакува. Затова ще разположи артилерията си в отбранителна позиция. Ще му дадем изстрела, който очаква, и ще му отворим работа. Междувременно ще оставим един кавалерийски ескадрон ето тук, в хълмовете на запад. Ще бъде достатъчно малък, за да остане незабелязан; мъничка стрела, но достатъчно голяма, за да пререже вените в шията на Ечемичения самун. Загине ли той, можем да прекратим атаката. Ще сме си свършили работата. Няма да има друг наследник на Законодателя.

Очите му пламтяха убедено и всяко от лицата в палатката отразяваше вярата му в победата.

Маниса

Докараха четири дузини момичета, всичките голи. Бяха най-красивите в цялата империя и нито едно от тях не бе на повече от двайсет години; някои дори бяха дванайсетгодишни. Бяха купувани от санджак-бейовете в затънтената провинция или от хората на самия Селим, специално изпращани да обикалят и оглеждат пазара на Изгорялата колона. Тъй като султанът вече не желаше да попълва харема си с млада плът, най-подбраната стока се предлагаше на синовете му.

Селим влезе ухилен, беше пиан и залиташе.

Всички момичета бяха застанали на четири крака, дългите им сплетени коси падаха над лицата им и докосваха земята, гърдите им се поклащаха под тях, докато пълзяха по меките килими — едно разноцветно стадо от кафе, алабастр и маслина. Аббас размахваше къс говедарски камшик над главите им, заставяйки ги да се движат.

Лицата на пажовете евнуси проблясваха на светлината на факлите, погледите им бяха извърнати високо нагоре.

Селим изрева като бик и започна да се разсъблича.

Кислар агаси отстъпи назад, стиснал дръжката на камшика, а Селим се спусна сред девойките. Хвана най-близкото до него момиче и се опита да го възседне. Евнухът забеляза как лицето ѝ се сгърчи от болка.

Селим отново изрева и се заля в смях. Най-сетне проникна в нея. Започна бясно да се движи, после я отблъсна и на четири крака изпълзя към друго момиче. Коремът му се влачеше по пода. Хвана една светлокоса арменка за бедрата и тя се дръпна ужасена.

Не, не биваше да го прави, помисли си евнухът. Селим щеше да нареди да я убият, ако му се съпротивляваше.

Но принцът беше прекалено пиан, за да забележи. Той я възседна, а дебелиите му пръсти грубо се впиха в гърдите ѝ. Момичето изпищя и Селим се изсмя възбудено. Отново измуча и след един последен тласък на бедрата си я освободи.

Плесна с ръце. Един от пажовете си проправи път през коленичилите момичета. Носеше чаша вино. Селим я пресуши на един дъх и се върна към забавлението си.

Покатери се върху друго момиче, сграбчи плитките ѝ, сякаш бяха юзди на кон.

— Върви по дяволите, Баязид! Виж, ще заплодя цяло стадо жени и синовете ми ще плъзнат по трона като мравки по труп!

Той пусна момичето и се заклатушка към друго, но виното го бе направило бавен и непохватен. Просна се по лице. През смях се надигна на колене. Момичетата се бяха разбягали, притискаха се уплашени към стените, но Аббас размахваше камшика над главите им, принуждавайки ги да се върнат обратно в центъра на стаята.

Селим изгрухтя и подгони най-близката до него жертва. Хвана я за крака, но тя ритна и се освободи. Той се претърколи по гръб, дишайки тежко. Гърдите му се вдигаха и спускаха, коремът му, бял и огромен, покриваше гениталиите му. Ерекцията му вече беше стихнала, забеляза с мрачно задоволство Аббас.

Селим направи опит да се надигне, но главата му отново удари килима. Той се изкикоти, после затвори очи.

— Върви по дяволите, Баязид!

След секунди захърка.

Аббас плесна с ръце и момичетата незабавно излетяха от стаята. Евнухът отново плесна и четирима пажове вдигнаха на ръце заспалия шахзаде от пода и го отнесоха в спалнята му. Отдъхнаха си с облекчение, когато приключиха с работата.

Принцът на османлиите, първородният син на Великолепния, претендентът за трона на най-великата империя на света, синът на Божията сянка на земята се извърна на една страна и повърна обилно върху тъмночервените копринени чаршафи.

Коня

Дервишите постеха и се молеха от месец. Сега изпълниха двора, замаяни от опиума, с призрачно бели, напудрени с талк лица. Музикантите вече бяха направили кръг, седнали със скръстени по турски крака върху твърдия калдъръм. Флейтите засвириха, мекото им ридание се понесе нагоре, докато тънкият сърп на луната се издигаше над купола на манастира. Светлината на факлите хвърляше дълги сенки върху стените на сградата.

Флейтите засвириха по-бързо, барабаните се присъединиха към тях, ускорявайки ритъма на сърцата, докато танцьорите се въртяха с развети около бедрата поли. Тъпанджиите запяха монотонно своите молитви. Ритъмът на тъпаните се засили и танцьорите с гъсто плисирани поли се отдалечиха един от друг. Наклониха глави към десните си рамене, а тежките им одежди засвистяха като северния вятър в планините. По-бързо, по-бързо.

Баязид почувства как сърцето му заподскача в такт с музиката. Танцьорите се въртяха с все по-голяма скорост, лицата им вече не се забелязваха. Но никой от тях не залитна, никой не падна.

Музиката спря внезапно, без предупреждение. Дервишите се проснаха изтощени на земята с разпенени усти. Бяха изпаднали в транс.

Баязид пристъпи в кръга и приближи до един от тях, висок слаб монах с бяла брада и кафеникаво лице, сбръчкано като орех. Говореше се, че е на сто и единайсет години.

— Как си, Свети човече? — прошепна той.

Очите на стареца се отвориха, но зениците им бяха студени и стъклени — като на умряла риба.

— Виждам — отвърна старецът.

— Виждаш какво ще се случи с османлиите ли?

— Виждам.

— Каж ми тогава какво ще стане със синовете на Сюлейман.

— Ако онзи, който не е син на Сюлейман седне на трона, виждам само смрад, корупция и нещастия.

Баязид се наведе още по-ниско над стария човек, опитвайки се да различи по-ясно думите му. Онзи, който не е син на Сюлейман?

— Какво ще стане с Баязид?

— Не го виждам.

— Кого виждаш, тогава?

— Виждам вятър. Силен вятър, който спуска завеса над всичко. Вятърът на Всевишния.

— Какво още?

— Нищо. Виждам само вятъра.

Баязид се изправи с намръщено лице. Всичките тези свети човеци говореха със загадки. Не можеше да получи отговор тук.

Влезе в джамията и падна на колене в очакване на съвет от Аллах.

Топкапъ сарай

Сюлейман изглежда втренчено черната жена, коленичила на пода пред трона. Стегнатите черни къдрици бяха посребрени, но той забеляза, че очите ѝ не бяха загубили свойствената си острота и враждебност.

В продължение на трийсет и пет години тя бе просто една от слугините в харема, незаслужаваща вниманието му. Сега беше пратил да я повикат незабавно. Защото единствено Муоми можеше да притежава лек за неговата скръб.

Наведе се напред.

— Колко време си служила на господарката Хурем?

— Откакто тя стана гъозде, господарю.

— Познаваше ли я добре?

— Да, господарю.

— В такъв случай искам да си поговорим по някои интимни въпроси — каза Сюлейман и побърза да добави: — Няма причина да се страхуваш. — Той посочи към евнусите, пръснати из стаята. — Те са глухонеми. Нищо не могат да разберат. Трябва да ми отговориш честно, защото съм твой султан и ти си длъжна да бъдеш вярна на мен,

а не на господарката ти Хурем. Тя вече е мъртва и неспособна да те накаже.

— Да, господарю.

— Искам да си помислиш добре за първите години от службата си при нея. Спомняш ли си един човек на име Ибрахим, който ми беше везир в продължение на дълги години?

— Да, господарю.

Сюлейман се поколеба и се приведе още по-близко към коленичилата фигура. Вече седеше на самия край на трона.

— Възможно ли е... някога господарката ти Хурем да се е срещала с него в Ески сарай?

Муоми вдигна поглед за пръв път, откакто се бе озовала в голямата приемна. Втренчи очи в Сюлейман, но не със страх, както бе очаквал той. В погледа ѝ имаше нещо друго. Нещо, което му беше трудно да определи.

— Прие го веднъж, господарю.

Дъхът му спря.

— Как? — едва изрече накрая.

— Като подкупи кислар агаси. Беше преди Аббас, господарю. Накара ме да се закълна, че ще пазя тайна. Каза, че ще умра ако прошепна и дума за това.

Лъжеше, помисли си Сюлейман. По лицето ѝ ясно беше изписано, че лъже.

Трябва да беше лъжа. Лъжа. Лъжа. Лъжа.

— Не! — изкрещя и той. Скочи от трона, замахна силно с ръка и я зашлеви през лицето. Муоми залитна назад и падна зашеметена, докосвайки с пръст кървавата струйка, стичаща се от устната ѝ.

— Бостанджи! — изкрещя Сюлейман и махна на глухонемия, който стоеше встрани и чакаше. Мъжът пристъпи и измъкна ятагана си.

С едно движение отдели главата на Муоми от раменете ѝ. Кръвта опръска кожените ботуши на Сюлейман. Беше лъжа. Трябваше да е лъжа.

Коня

Баязид седеше неподвижно върху гърба на коня си. Лицето му бе наполовина скрито зад забралото на островърхия сребърен шлем. Когато измъкна сабята си от ножницата на седлото, стотиците мъже зад него направиха същото. Звънът на стомана проехтя и заглуши воя на топлия пустинен вятър. Баязид смушка коня си и тръгна бавно напред. Войската го последва. Дори от това разстояние принцът виждаше черните гърла на топовете, които ги очакваха от другата страна на равнината. Не се страхуваше от тях.

Баязид подкара коня си.

Изпод хилядите копита се вдигна прах, дълга червеникава опашка, подобна на знаме, която неотлъчно ги следваше. Баязид слушаше воя на гласовете зад него. Този момент винаги беше особено вълнуващ, помисли си той, първият миг на щурма, когато тътенът от копита заглушава всеки друг звук, когато изглежда така, сякаш нищо не можеше да се изправи срещу стената от стоманени пики и мускулите на могъщите арабски жребци.

Той размахна меча над главата си и го насочи напред към мълчаливите стоманени дула на топовете. Конете се втурнаха в атака.

Докато препускаше, Баязид се запита дали еничарите наистина могат да бъдат принудени да стрелят срещу любимия си син.

Селим чуваше чаткането на подковите, заглушаващо воя на вятъра, усещаше вибрирането на земята под дебелия килим, постлани върху пода на шатрата. Вкопчи пръсти в страничните облегалки на трона си, сякаш под него се беше отворила дълбока яма.

Плесна с ръце и Аббас веднага се появи до него, за да напълни чашата му с вино.

— Аббас? Къде е Соколи?

— С еничарите е, господарю — отвърна Аббас.

Селим пресуши чашата си, но ръката му трепереше и виното се разля по брадата и предницата на златистата му роба. Аббас побърза да

я напълни отново. Последният слуга, който се беше забавил да долее бокала на господаря си, бе загубил ръцете си до китките.

— Какво става?

— Баязид напада с кавалерията си, господарю.

— Соколли трябва да е тук, с мен.

— Моите уважения, господарю, но смятам, че е по-добре да е с артилеристите. Някой трябва да им дава заповеди.

Селим би го наказал заради тази проява на нахалство, но беше твърде уплашен, за да продума. Отчаяно му се ходеше по нужда. Пресуши чашата си и бързо излезе от палатката.

Конете предусетиха приближаващата буря и станаха неспокойни. Тръскаха окичените си с пискюли глави и риеха с копита.

— С-с-с-с-с — прошепна Мурад и погали жребеца си по гривата. Препусна до края на дерето и тревожно огледа небето на юг. Над земята се беше спуснала пурпурна завеса и сякаш някаква невидима ръка я влачеше към тях по прашната степ. Видя как забулва манастира Мевлеви — сякаш самите дервиши бяха повикали бурята със своите заклинания.

— Пясъчна буря!

— Вятърът на Всевишния — рече Мурад. — Носи се право срещу кавалерията ни. Само след няколко минути войниците ни ще бъдат заслепени. — Той извади ятагана си. Време беше. В дерето чакаха две дузини ездачи. Изви коня си и тръгна да ги пресрещне.

— Сега! — изкрещя.

Мухаммад Соколли очакваше неприятности.

Беше довел от Стамбул собственоръчно подбран ескадрон от еничари и солаци. Бяха ветерани от военните кампании на Сюлейман срещу Персия; една малка част от тях на млади години дори бяха взели участие в боевете при Мохач. Верни слуги на султана, което нямаше да проявят непокорство. Като предпазна мярка ги беше строил в една редица зад артилерията.

Сега, докато наблюдаваше как ордите на Баязид настъпват към тях, благодари горещо на Аллах, че бе постъпил толкова мъдро.

Към позициите им приближаваха две огромни кълба прах: кавалерията отпред, пясъчната буря — отзад. Чудеше се кое от двете

ще пристигне първо.

— Когато заповядам, стреляйте! — изкрещя той, за да надвика вятъра.

Еничарите до топовете се спогледаха, после обърнаха очи към приближаващата кавалерия и зачакаха някои да се обади. Накрая един от тях събра кураж и рече.

— Не можем да стреляме срещу шахзадето.

— Той не е шахзаде — изкрещя му Соколли. — Селим е първородният син и избраникът на Сюлейман! Пригответе се за стрелба!

Те се поколебаха. Никой от тях не се наведе към пирамидите от гюлета, струпани до топовете им.

— Да живее Баязид! — извика някой.

Соколли вече виждаше Баязид, зеления му кафтан — умен избор, помисли си Соколли, зеленото беше цветът на Мохамед — плющеше около коленете му. Земята под краката му се разлюля от тропота на копитата.

Соколли извади меча си и се обърна към еничарския ескадрон, строен зад артилерията.

— Пригответе се за стрелба! — излая той. Те наместиха аркебузите си и се прицелиха в артилеристите пред тях. — Стреляйте или ще издам заповед да стрелят по нас! — изкрещя отново Соколли.

Артилеристите продължаваха да се колебаят.

— За стрелба... — викна Соколли. Нервите им май щяха да издържат, помисли си той. Наистина щяха да го принудят да стреля по тях.

Кавалерията вече беше съвсем близко.

Един войник се наведе, вдигна гюле и го пхна в дулото на топа. Останалите го последваха един по един.

— Запалете фитилите! — заповяда Соколли.

Дулата се сведоха леко надолу, зинали гладно към приближаващата плячка.

Точно когато Баязид напълно се убеди, че топовете няма да стрелят, забеляза първия малък оранжев пламък, който се разтвори като напълнил цвят откъм линията на артилеристите — красива гледка, ако човек не знаеше какво всъщност представлява. После във въздуха се разнесе бумтеж и земята около него сякаш избухна. Сякаш сам Бог

беше грабнал коса и с всичка сила я бе размахал над редиците им. Изведнъж Баязид се оказа сам.

Бяха изчезнали! Почти всички, които бяха яздили в първата редица заедно с него, бяха изчезнали. Конят до него агонизираше с разширени от ужас очи, опитваше се да се изправи на крака, а от счупения му крак се лееше кръв. Ездачът му лежеше в прахта.

Извърна се на седлото си. Равнината беше осеяна с малки могили, с коне и мъже — някои все още мърдащи, други — напълно неподвижни. Дойде втората вълна. Земята отново изригна и за момент всичко изчезна зад стена от пламъци и прах.

Само една шепа хора се показва от облака.

Трета вълна, четвърта.

Трябваше да продължат. Баязид се обърна назад и окуражително им подвижна.

Вдигна меча си и се надигна от седлото, за да го видят добре.

— Напред! Напред!

Нова ударна вълна, после — още една. Дрипавата му армия от бандити и конници не се поколеба. Разбра, че докато новият Мустафа седеше върху седлото, те щяха да са готови да умрат.

Щяха да го направят! Въпреки артилерията на Соколли, щяха да го направят!

Когато стигнаха лагера на Селим, пясъчната буря вече се беше развилняла, обезобразявайки пряпореца с конски опашки пред палатката на шахзадето. Мурад ги подканяше да напредват. Препуснаха из лагера, покосявайки малцината стражи, които им се опълчиха.

После вятърът на Всевишния обърка всичко. Мурад едва различаваше земята на стъпка пред себе си, докато конят му се въртеше между редиците с палатки. Дръпна юздите. Беше объркан. Извърна се на седлото, отчаяно търсейки с поглед своите.

— Къде е той? — изкрещя Мурад.

Чуваше виковете на останалите, тропота на копитата, но не ги виждаше, заслепен от пясъка. Вдигна ръка, за да предпази лицето си и не забеляза мъжа, който изскочи от една от палатките и замахна с ятаган към десния преден крак на жребеца му. Конят изцвили от болка и разтресе тяло, за да се освободи от ездача си, после падна на хълбок.

Тялото на животното го затисна здраво, при падането ятаганът изхвъркна от ръката му. Мурад изохка и отчаяно се огледа за своя нападател. Зърна синята куртка и сивата шапка на еничаря, вдигнал сабя над главата си. Мурад посегна да измъкне харпуна си от калъфа, закачен на седлото. Прицели се инстинктивно.

Тренировките по черит се оказаха полезни. Стрелата на харпуна прониза нападателя в гърдите. Еничарят падна по гръб.

Осакатеният арабски жребец се въргаляше в прахта, опитвайки се да се изправи на крака. За момент се надигна и Мурад изпъзля изпод животното. Допълзя до умирация еничар и измъкна ятагана от юмрука му. Изохка от болката, която прониза глезена му, но се изправи на крака и с куцукане се отдалечи. Беше се загубил, заслепен от бурята.

Мурад чу писъците на жени. Прахта се разреци за миг и той видя как от една копринена шатра вляво от него изскачат забулени женски фигури и хукват между пръхтящите коне и силуетите на биещите се мъже. Остатъците от ескадрона трябва да бяха попаднали на харема на Селим. Това означаваше, че принц Ечемичен самун беше някъде наблизо. Закуцука към жените, но после прахта се спусна отново и ги скри от погледа му.

Стоеше пред копринена шатра. Разпозна пряпореца с конски опашки: Селим! Но къде бяха стражите? Разбра, че битката, на която беше станал свидетел, ги бе накарала да се преместят пред палатката на жените. С вик на триумф той разкъса стените на павилиона и влезе вътре, повлякъл крак след себе си.

Нямаше да подведе Баязид. Господарят му щеше да стане султан. Щеше да се погрижи за това.

Озова се лице срещу лице с огромен черен човек, облечен в копринен кафтан на яркосини, светлозелени и светлобежови цветя и дълга шуба, поръбена със самур. На краката му се виждаха чехли със заострени муцуни, украсени с изумрудени розетки, а на дясното му ухо блестеше рубин. Но въпреки цялата красота на облеклото му непознатият беше най-грозният човек, който Мурад някога беше виждал. Лицето му беше обезобразено от отдавнашен удар със сабя, оставяйки му само едно око, а туловището му бе невероятно дебело, дори за евнух. Непознатият гледаше изненадано към Мурад, после се просна на пода пред него.

— Моля те, не ми причинявай зло — проплака той. — Аз съм само един безобиден слуга.

Мурад отвратено изсумтя и дръпна копринената завеса, за да влезе във вътрешността на палатката. Селим лежеше там, проснат по корем, с разперени ръце и крака. Мурад се облегна на сабята си и подритна шахзадето със здравия си крак, за да го обърне по гръб. Очакваше да види коремът на Селим разцепен като зряла праскова.

Евнухът го беше последвал.

— Мъртъв ли е? — попита Мурад.

— Не, господарю, само пиян. Припадна още щом чу първия топовен гърмеж.

— В такъв случай е истински късметлия. Няма да усети нищо, когато сабята ми го погъделичка по ребрата.

Мурад вдигна ятагана, за да нанесе смъртоносен удар. Изведнъж почувства как всяко мускулче от тялото му се вцепенява. Чу как ятаганът издрънчава на пода, макар да не беше усетил кога се е изплъзнал от ръката му. Не разбираше какво става. Усети, че пада.

Лежеше по гръб и гледаше евнуха. Аббас също го гледаше. В ръката си държеше обсипана със скъпоценни камъни кама, по острието, на която се виждаше кръв.

— Съжалявам — каза му Аббас, — но възнамерявам да доживея до деня, в който тези турци ще съжаляват горчиво заради онова, което са ми причинили.

Но Мурад не го чуваше. А дори и да го беше чул, не би могъл да разбере думите му.

Баязид обърна коня си и препусна обратно през равнината. Проправяше си път сред купищата кървава стенеща маса от хора и животни. Нямаше представа колко мъже беше загубил, нито къде се бяха дянали остатъците от армията му. Атаката бе отвята от вятъра и артилерията на Соколи.

Дори топовете вече мълчаха. Чуваше се единствено воят на вятъра и стенанията на умиращите.

Бяха победени. Атаката им бе пометена от пясък и канонаден огън. Вятърът на Всевишния, волята на Всевишния.

Топкапъ сарай

Сюлейман лежеше на един диван в Чинили кьошк и гледаше към градините. Дърветата на Юда покрай Босфора бяха цъфнали, а заливът Йеникапъ бе препълнен с лодки, натоварени с патладжани, краставици и пъпеши за азиатската част на града.

Лято. Време на богата реколта, време на война.

— Няма ли още отговор на писмото ми? — попита той.

— Не, господарю — отвърна Рустем. — Но това само по себе си не означава нищо. Селим може да е заловил чауша.

— А може изобщо да няма никакъв чауш. Може би Баязид продължава да не ми се подчинява.

Сюлейман огледа везира си. Рустем изглеждаше много болен. Лицето и тялото му бяха подпухнали до неузнаваемост, а сивите му очи бяха зачервени. Разкъсва го болка, помисли си Сюлейман.

— Какви други новини има, Рустем?

— Той отново събира войските си в Амазия.

— Значи е решено. Посланиците на шаха и на Фердинанд са в двора. Преговаряй с тях. Не бива да допускаме да бъдем откъснати от належащите си дела заради семейни проблеми.

— Защо изваждаме меч срещу него, господарю? Разумно ли е?

Сюлейман се приведе напред, сбърчил чело.

— Изненадваш ме, Рустем. На тези години изневиделица ставаш защитник на някаква кауза? Доверявах ти се през цялото време, защото сърцето ти не познаваше що е емоция. Сега се застъпваш за Баязид? Той ли ти е господар?

— Не съм искал да те засегна, господарю. Просто ми е любопитно.

— Говори.

— Не разбирам — рече той, а един глас в главата му изкрещя: „Спри! Защо защитаващ Баязид? Той не ти е приятел! Ако някога седне на трона, първата му работа ще е да те изпрати в Диарбекир!“

Трябваше да мълчи!

— Какво не разбираш? — настоя Сюлейман.

— Логиката във всичко това. Защо трябва да унищожаваме Баязид? Мустафа, разбира се, отиде прекалено далеч. Той наистина беше заплаха. Но ако смажем Баязид, тогава престолът ще премине в ръцете на Селим. А Селим... — Той разпери отчаяно ръце.

— Ти си мой везир и въпреки това — мой слуга. Ще ми се подчиняваш.

— Въпреки това — продължи Рустем — какво е престъплението му? Твоят собствен баща не беше шахзаде, но с помощта на армията и собствените си сили успя да спечели трона за себе си и за теб. Нима искаш тази велика империя да бъде поверена в ръцете на един слаб владетел? Нима Селим спечели победата при Коня? Не, не той, а вятърът, предречен от дервишите, и артилерията на Мухаммад Соколи. Селим не е достоен. Не виждам логиката.

Какъв дявол го беше обладал, та говореше така открито, зачуди се Рустем, докато наблюдаваше как лицето на султана потъмнява от гняв. Знаеше, че Сюлейман няма да промени намеренията си. Никога не отстъпваше от веднъж взетото решение. Защо му трябваше да го провокира по този начин? Цял живот беше пазил мислите си само за себе си. Защо се беше изложил на такъв риск сега?

За един ужасен момент си помисли, че Сюлейман ще прати да повикат бостанджията и ще заповяда да го екзекутират. Но вместо това султанът тихо каза.

— Реших, че Баязид не е достоен. Селим е първородният ми син. Достатъчно по този въпрос.

Рустем покорно сведе глава. Изправи се с мъка на краката си и с куцукане излезе, проклинаяки се за собствената си глупост.

Пресметна собствения си огромен инвентар: осемстотин и петдесет стопанства, хиляда и седемстотин роби, осем хиляди тюрбана, шестстотин копия на Корана, два милиона дуката...

Със сигурност беше спечелил играта. Цял живот беше действал с хитрост и решителност и в резултат на това се беше превърнал в най-богатия човек в империята след султана. По-богат и по-могъщ, отколкото някога Ибрахим. По закон всичките му имоти и богатства щяха да бъдат върнати на султана след смъртта му, но благодарение на практичните реформи, които бе предприел, очакваше всичко да бъде наследено от синовете му.

Да, беше доказал, че е майстор в играта, най-изискан сред всички роби и най-пръв сред всички везири. Финалната равностетка на живота му доказваше и демонстрираше таланта му.

Зачака да го завладее познатото чувство на радост от този факт, но сега, с приближаването на смъртта, която го викаше с извития си като кука пръст, той не можеше да се пребори с неясното усещане, че може би бе пропуснал нещо важно.

Големият барабан в двора на еничарите не се беше обаждал от много години. Сега обаче думтеше и стените на двореца се тресяха от еката му, ритъмът му караше войниците да бързат с последните си приготовления. Сюлейман се метна на коня си край фонтана в Третия двор, смръщи вежди, когато усети болката в разядените си от подагра колене, и поведе армията си навън.

Мълчаливи бегачи подтичваха покрай стремената му, китките пера, украсили главите на солаците, се поклащаха зад него. Армията се прехвърли през Босфора, прекоси кипарисовите горички на Чамлика, подмина тежките, натоварени с инвентар каруци, а сухият вятър метеше прашните пътища.

Опита се да не мисли за трудностите на предстоящото пътуване. Най-малко двайсет и пет дни продължителна езда го делиха от крепостта на Амазия. Една дълга кампания в горещия и прашен Анадол в гонене на собствения му син — сякаш беше някой сив глиган. Гражданска война, мислеше си той. Искаше да строи, а вместо това трябваше да помага на синовете си да разкъсат империята.

Беше твърде стар за това. Плътта му вече протестираше при мисълта за безкрайните дни върху седлото, за болката, която пронизваше костите на тялото му, за парещите лъчи на слънцето. Прекалено стар беше за това. Но нямаше избор.

Докато яздеха, Сюлейман се чудеше какво беше станало с мечтата му да разпусне армията, защото нямаше да има нужда от нея за поддържането на мира. Сега му се струваше, че това наистина беше само мечта, нищо повече. Еничарите, спахиите от Високата порта, артилерията — това бяха единствените символи, които хората разбираха.

Нямаше да допусне линията на османлиите да бъде прекъсната. Ако Баязид не се преклонеше пред волята му, щеше да го принуди да го стори.

Армения

От Ерзерум нататък анадолското плато преминаваше във вулканични, покрити със снежни шапки, върхове и гладки долини. Селата бяха изградени от червеникава кал, жените ходеха с открити лица и носеха поли и шалвари, а забрадките им бяха поръбени със златна сърма.

Когато стигнаха до високопланинските проходи, сивите облаци ги обгърнаха плътно. Пътечките се извиваха като змии между проломите, сипеите скърцаха под конските подкови, скалите бяха полирани от телата на дивите животни, които векове наред се бяха притискали към тях, за да избягнат отвесните склонове.

Вятърът свистеше в косите им, опъваше ги до скъсване — като жива сила, която понякога заплашваше да свали хората от седлата. Черните скали се издигаха като остри зъби, разядени от времето, дъждовете и ледовете, изоставени напълно от всички живи създания, с изключение на поклащащата се фигура на някоя мечка.

Бяха повече част от небето, отколкото от земята. Баязид имаше чувството, че само да се протегне, ще докосне насъбралите се над главата му сиви облаци.

Над главите им закръжи един сокол. Писъкът му прониза вятъра, самотен и тъжен.

Планинското езеро беше черно и сковано в лед. Баязид слезе от коня си и коленичи край едно поточе, за да си налее вода. Бяха се изкачвали цял ден нагоре, стоманеносивото огледало на езерото Ван беше останало далеч зад гърбовете им; вече бяха навлезли навътре в Армения.

По хълма се проточваха останките на голямата армия, която преди време се беше събрала в равнината до Коня. Бяха останали едва няколко хиляди души, повечето от които — ранени. Конете им залитаха от изтощение, а гърбовете им бяха разранени от седлата. Мъжете клечаха прегърбени до конете си и се грижеха за раните им, като се опитваха да забравят за срама от претърпяното поражение.

Баязид знаеше, че из планините има пръснати още безброй групички като тяхната. Голяма част от тюрките и кюрдите се бяха изпарили, бяха се завърнали в колибите си, за да се погрижат за овцете, козите и конете си.

Още в Амазия бяха разбрали, че кампанията се е провалила. Именно там Баязид се беше сбогувал с жените си, беше натоварил четиримата си невръстни синове в една покрита каруца, а после им беше дал по един кон, за да го следват, пазени денонощно от личната му охрана. Последните няколко месеца бяха влизали в множество кратки схватки с врага, докато бягаха. Не можеха да се мерят по сила с армията на Сюлейман. Още щом баща му бе поел срещу него, той бе разбрал, че каузата му е загубена.

Но нито веднъж не си позволи да произнесе думи на молба или отчаяние. Водеше със себе си съкровището, от което щеше да се нуждае, за да попълни армията си със свежи сили — неговите синове. Един ден те щяха да поставят началото на нов султанат. Докато той й момчетата му още бяха живи, Селим не можеше да бъде спокоен. Докато бяха живи, не бяха истински победени.

Само да намереха начин да оцелеят. Беше се заклел, че каквото и да се случеше, нямаше да разчита на милостта на султана; в миналото баща му беше проявявал твърде малко от това човешко качество. Особено към онези, които твърдеше, че обича.

Питаеше се какво ли беше станало с чауша, който бе изпроводил до Стамбул след битката при Коня с писмо до султана. В него защитаваше каузата си и заявяваше своята лоялност към Сюлейман. Може би войниците на Селим го бяха заловили и убили, а може и баща му да беше предпочел да не обръща внимание на настойчивите му молби. Никога нямаше да разбере, пък и сега това нямаше значение. Беше прекалено късно.

Колибата на овчаря беше построена на ръба на хълма, обърнат към долината; изглеждаше така, сякаш плува сред планините, червеникавият камък изпъкваше на фона на зелените планини.

Баязид се обърна към лейтенанта си.

— Ще останем тук тази вечер. Ще разположим щаба си в колибата.

— Добре, господарю — отвърна мъжът и се втурна да приведе заповедта в изпълнение.

Баязид прекрачи в колибата. Беше изоставена заради приближаващата зима. Обстановката беше проста, спартанска — четири каменни стени, прозорци без капаци, липсваща врата. Подът беше пръстен и вътре се носеше силната миризма на животни. Твърде далеч от двореца Топкапъ, помисли си Баязид. Може би толкова далеч, че никога нямаше да се върне.

Над долината блесна дъга, сноп слънчева светлина си проби път между облаците. Внезапно светлината стана жълто-зелена, леден вятър разлюля тревата и донесе талази студен дъжд. Гръмотевиците отекваха във високите проходи, черен облак се спусна над планината, набирайки сила, за да се изсипе върху долината. Сгъстяващият се мрак беше подобен на настроението му. Нямаше да се подчини на баща си, но знаеше, че бандата от бунтовници, тимариоти и конници, която водеше със себе си, не беше в състояние да продължила се бие срещу артилерията и армията от дисциплинирани еничари на Сюлейман. Отчаянието бе спуснало сянката си над тях. Всичко беше въпрос на време.

Палатките бяха прогизнали от дъжда, през платнищата се процеждаше ледена вода дори след като бурята беше отминала. Мъглата обгърна долината и пълзеше като дух. Конете пръхтяха неспокойно срещу сутрешния мраз. Хората се движеха из лагера бавно и мълчаливо, като привидения.

Баязид се хранеше без апетит. Караха на остатъците от провизиите, които бяха подготвили за кампанията: кисело мляко, подправено със суров лук и сол, разрежено със студена вода и примесено с малко хляб. Лейтенантът беше стъкнал малък огън, за да се стоплят. Някъде високо в планината проплака чакал.

Изведнъж Баязид чу викове откъм лагера и скочи на крака, като си помисли, че съгледвачите на Сюлейман са ги открили. Но ездачът на хълма, който се появи внезапно от изток, беше сам и беше облечен в персийска военна униформа. Оклюмалата армия на Баязид се надигна от земята, изправи рамене и го проследи с поглед. Нямаше да позволят на един враг да ги види с наведени глави, особено пък някакъв суфавид.

Двама от личната охрана на Баязид обезоръжиха персиеца и го поведоха през навъсените редици от тюрки към колибата. Принцът

вече го очакваше, седнал по турски върху един копринен килим, опънат върху пръстения под.

Конникът се поклони.

— Нося ти вест от шах Тамасп — рече той.

Баязид кимна. Лейтенантът взе писмото от пратеника и му го подаде. Очите му бързо пробягаха по редовете.

— Значи ни предлага убежище?

— Сюлейман никога не е бил приятел на Персия — отвърна пратеникът. — Когато султан Баязид седне на трона, шахът се надява най-сетне да намери в негово лице съюзник.

Вятърът профуча през долината, нахлу през отворените прозорци на колибата. Когато седне на трона! Засега дори оцеляването му беше достатъчно. Шанс да си поеме дъх, без кавалерията на баща му непрекъснато да го следва по петите. Бяха измръзнали и обезверени след Коня. Какъв избор имаше?

— Ще почакаш, докато помисля — отвърна Баязид, но когато изведоха мъжа от колибата, той вече беше наясно с отговора си.

Сюлейман погледна нагоре към планините. Тежък сив облак тегнеше над върховете и проходите, изсипвайки дъжд върху тях.

— Заминал е — измърмори Соколи. — Пресякъл е границата с Персия.

— Шахът?

— Предложил му е убежище. Шпионите ми докладваха, че е взел сто души от армията си със себе си. Останалите са се пръснали из планините на малки банди и са се върнали в селата си. Няма повече да ни притесняват.

— Съобщи това на войската — нареди Сюлейман.

Баязид, глупак такъв! Докато все още беше в империята, имаше някакъв шанс. Нима не разбираше, че армията на султана беше на ръба на бунта? Цели еничарски полкове отказваха да тръгнат срещу принца, ескадрони спахии потегляха неохотно към планината, но се връщаха три дни по-късно със свежи коне и блеснали от чистота копия. Само акинджиите още оставаха настървени, жадни за кръв — без значение чия. Ако беше издържал само месец, Сюлейман нямаше да е в състояние да ги накара да се върнат отново след края на зимата. Те

обичаха Баязид. Обичаха го заради начина, по който се беше втурнал срещу топовете им при Коня. Обичаха го заради това, че продължаваше да се бие дори когато самият султан бе повел армията си срещу него. Обичаха го, защото мразеха Селим и защото знаеха, че Сюлейман е твърде стар.

Но сега Баязид беше прекосил границата и нищо не беше в състояние да го спаси. В мига, в който бе приел убежището, предлагано му от персите, бе престанал да бъде османлия. С напускането на турската земя той бе обърнал гръб на наследството си.

И въпреки това Баязид почти беше спечелил.

Дори султанът беше започнал да се разколебава. През последните няколко дни беше започнал да подозира, че Хурем го е излъгала. Баязид се беше бил толкова дълго и толкова добре. Но сега беше показал истинската си същност — никой чистокръвен османлия не би приел помощ от един суфавид.

Глупак. Сега дори любимите му еничари щяха да го прокълнат.

Амазия, 1561

Тя не се поклони, когато той влезе в стаята, дори не погледна към него. Но вече беше стара жена и вероятно не се страхуваше от последствията, ако го ядосаше. Беше я обичал толкова много и толкова дълго, помисли си. А сега сякаш се срещаше с непозната.

— Господарю — каза тя.

— Мина много време.

— Така е, господарю.

— Добре ли си? — Той приседна до нея на дивана.

Гюлбехар дълго го гледа с омраза, която само любовта и отхвърлянето биха могли да провокират.

— Толкова добре, колкото може да се очаква за жена на моята възраст — отвърна тя. — А ти, господарю?

— Краката ми се подуват и ме болят, лесно се изморявам — отвърна Сюлейман.

— Какво те води насам, толкова далеч от Високата порта?

— Знаеш какво ме води.

Гюлбехар впи очи в него. Пръстите на отпуснатите ѝ в скута ръце прехвърляха зърната на броеницата.

— Да, мисля, че зная — отвърна най-сетне тя.

— Трябва да накарам сина си да излезе от Персия.

— Аллах да го пази.

— Така да бъде, Гюлбехар.

Времето можеше да бъде жестоко, помисли си Сюлейман, като гледаше какво беше сторило то с неговата Гюлбехар. С двама им. Беше лишило нея от красота, него — от мечти. Оказваше се, че хората имаха контрол над съдбата си не повече от листата по дърветата.

— Аз го посъветвах да тръгне срещу теб — рече Гюлбехар. — Но не пожела да ме чуе.

Сюлейман беше толкова изненадан от думите ѝ, че се втренчи в нея.

— Не ми ли вярваш?

Сюлейман поклати глава.

— След всичко, което ми причини? След всичко, което стори на сина ми? Как се осмеляваш да идваш тук?

— Продължавам да съм твой господар. Ти все още си една от моите робини.

— Някога бях готова да направя всичко, което поискаш от мен, с голямо сърце. По-късно ти се подчинявах, защото се страхувах. Сега ми е безразлично.

Не беше очаквал това. Защо беше дошъл тук? За да сключи примирие? Да поиска прошка?

— Стига да искам, бих могъл веднага да наредя да те екзекутират.

— Тогава го направи.

Сюлейман стана. В ъгъла на стаята се виждаше голяма ваза от синьо-бял китайски порцелан. Султанът измъкна ятагана си и я разби с един удар.

— Аз съм твой господар! — изкрещя той.

— Ти си човекът, който уби сина ми.

— Аз му дадох живот! Той се обърна срещу мен! Какво очакваше, че ще направя?

— Мустафа беше невинен! Ти си касапин, точно като баща си!

Сюлейман изкрещя и вдигна ятагана над главата си. Гюлбехар не трепна. Гледаше го в очите и чакаше. Перлените зърна на броеницата ѝ потракваха между пръстите.

„Точно като баща си.“

Ятаганът увисна във въздуха. Трябваше да свърши с това, шепнеше му един вътрешен глас. Той беше султан. Как се осмеляваше тази жена да го критикува? Та тя беше само една робиня, конкубина. Как се осмеляваше да поставя под въпрос неговите постъпки?

Той отпусна ятагана.

— Достатъчно — измърмори. Хвърли оръжието. То изтрака и се завъртя върху мраморния под. Излезе бързо от стаята. Гюлбехар се върна към броеницата си, сякаш нищо не се бе случило.

Шираз, Персия

Около луната сияеше ореол.

Баязид чу тропота на подкови по калдъръма и се спусна към прозореца. Ездачът скочи от запотения си кон, подаде юздите на един слуга. Извика паролата на един от стражите в двора и изчезна през портата. Може би най-последно му носеха новините, които очакваше. Може би...

Той потръпна в коженото си палто и зарея поглед към далечните върхове на Загрос, проблясващи на лунната светлина, остри, чужди, заледени. Сякаш беше на луната, помисли си той. Може би щеше да е по-добре, ако беше умрял в своята собствена страна, вместо да понеса това затворничество. От огромната армия при Коня бяха останали малцина и повечето от тях бяха пръснати из дворците и крепостите на Персия. Тук трябваше да прекарва дните си със своите синове, далеч от трона и хората си, от безкрайните планини и хилядите километри разстояние между неговото сърце и сърцето на баща му.

Спомни си какво му беше казала веднъж Гюлбехар:

„Нямаше логика и в убийството на сина ми. Но въпреки това той го извърши. Внимавай, Баязид...”

Това беше грешката му. Беше очаквал, че ще разбере причините, подтикнали Сюлейман да действа така, но не беше успял. Какво друго би могъл да стори? Мустафа бе останал бездееен и Сюлейман беше заповядал да го убият. Той, Баязид, беше действал като истински газии, но Сюлейман беше изпратил войските си да подкрепят брат му. Как беше възможно да се разбере логиката на подобен човек?

Още не можеше да повярва, че баща му ще повери империята в ръцете на един пияница и женкар като брат му. Не беше възможно. Султанът просто го изпитваше. Беше разполагал с достатъчно време за размисъл и сигурно вече беше разбрал грешката си. Трябва да я беше видял.

Баязид извърна очи към градините под стените. Ябълковите, черешовите и прасковените дръвчета бяха голи, приличаха на скелети, а клоните им бяха натежали от сняг. Луната хвърляше дълги сенки върху побелялата градина.

Може би пратеникът щеше да пристигне, когато снеговете започнеха да се топят...

По коридора се разнесоха стъпки и вратата се отвори. Шах Тамасп.

Шахът влезе усмихнат. Имаше нещо гнило в тази усмивка, помисли си Баязид; приличаше на зъбене на чакал, а краищата на брадата му бяха непрекъснато мокри, сякаш от устата му неспирно течеше слюнка. Не, не можеше да му се доверява, но какъв избор имаше? Освен това Тамасп беше проявил огромна щедрост към него, към синовете и последователите му. Може би не биваше да го съди прекалено строго.

— Имам добри новини за младия шахзаде на османлиите — обяви шахът.

— Чаушът ти се е върнал от Стамбул? — През последните няколко месеца към империята бяха изпроводени огромен брой пратеници — сигурно дори повече, отколкото му беше признал шахът. Може би сега баща му най-сетне бе станал по-отстъпчив и се беше съгласил с условията му. Почувства прилив на надежда.

— Чаушът наистина се върна. Най-после са уговорени време и място. — Той кимна. — Да, Баязид, баща ти иска да се срещне с теб.

Прииска му се да извика от облекчение. Вече беше изгубил надежда, че сдобряването е възможно. Бе почнал да се чуди дали той и синовете му няма да прекарат остатъка от живота си в изгнание.

— Къде?

— В Табриз — отвърна шахът. — Ще дойде тайно. Всичко вече е уредено.

— Ами Селим?

— Селим нищичко не знае. Може би баща ти е преоценил отношението си към двамата си синове. Сянката на Всевишния на земята трябва да е разбрал, че и той е смъртен като всички нас.

Баязид се зачуди дали Селим най-накрая беше преминал всякакви допустими граници, или Сюлейман наистина бе променил отношението си към него? Това беше единствената му надежда. Не можеше да тръгне отново срещу Селим, не и без подкрепата на еничарите. След като не му бяха помогнали при Коня, нямаше да му помогнат и сега.

— Мога ли да видя писмото?

Шахът видимо се поколеба.

— Няма писмо. Чаушът е запомнил посланието наизуст.

Лъже, помисли си Баязид.

— Това не е типично за баща ми.

Шахът нищо не отвърна.

— Споделил ли е с чауша какви са намеренията му?

— Какви биха могли да бъдат, освен сдобряване с неговия газиз?

Не беше в стила на Сюлейман да не напише писмо и да не го подпечата с туфата си. Шахът криеше нещо от него. Но какъв избор имаше? Ако бяха уредили среща, трябваше да отиде.

— Кога? — попита Баязид.

— Ще тръгнем сега. Ще изчакаме пристигането му в Табриз.

Коня

Шахзаде Селим беше на трийсет и четири години, напомни си Аббас. Но вече приличаше на старец. Разкошната роба от златиста коприна, в която беше облечен, не можеше да прикрие затлъстялото му тяло. Лицето му беше зачервено и подпухнало, а очите му надничаха изпод гънките като две дребни зърна касис. Нищо чудно, че толкова много се страхуваше от Баязид. Еничарите никога нямаше да последват принц Ечемичен пудинг в битка.

Селим лежеше проснат върху дивана и разсеяно посягаше към сребърната табла с халва до него. Избра три парчета и ги напъха наведнъж в устата си.

Изглежда Аббас нацупено.

— Новини ли ми носиш, кислар агаси?

— Да, господарю — отвърна Аббас. Питаше се каква щеше да е реакцията на шахзадето, когато разбере за какво става дума. Дори самият Аббас се чудеше как да тълкува ситуацията.

— От баща ми ли?

— Напуснал е Амазия и е поел на изток.

Селим изръмжа и избра още две парчета халва. Преговорите се бяха проточили повече от година. Изглежда шахзадето се беше оказал по-незначителен, отколкото си беше въобразявал шах Тамасп. Говореше се, че шахът искал Сюлейман да отиде в Месопотамия, за да го размени с младия принц, но султанът отказал.

— Изглежда болен, надявам се? — изсмя се Селим и пръски слюнка, примесени с халва се посипаха по килима.

— Господарят на живота не може да язди продължително, както някога.

— Армията му с него ли е?

— Не, господарю — отвърна Аббас. — Шпионите ми докладваха, че е взел ескадрон спахии, ескадрон солаци и една орда еничари.

Селим плесна с ръце. До него незабавно изникна един паж с кана вино и обсипана със скъпоценни камъни чаша в ръце. Селим дръпна чашата и я задържа, за да бъде напълнена. Пресуши я на един дъх и обърса с ръкав устата си. Кървавочервеното вино и златистата халва се размазаха по брадата му.

Пажът отново напълни чашата и се оттегли.

— Какви са намеренията му?

— Казват, че отива да се срещне с Баязид в Табриз. Говори се за сдобряване.

Селим скочи на крака. Чашата се разплиска по килима.

Шахзадето сви юмруци и изскимтя като малко животинче, набодено на шиш. От краищата на устата му се точеха слюнки и се стичаха към брадата му. Затресе се.

Никой не помръдна: нито пажовете, нито стражите, нито пашите. Накрая Селим се строполи обратно върху дивана.

Беше стиснал крайчеца на робата си в юмрук. Дълго не откъсваше поглед от Аббас, очите му изглеждаха леко разфокусирани.

— Предаден съм! — каза той. После пак скочи. — Вино! Къде ми е виното! Ти! — посочи към бостанджията, застанал до трона му. Селим посочи към пажа с каната. — Отсечи му главата!

Бостанджията стори това, което му беше наредено. Аббас тихомълком се оттегли, без да привлича вниманието върху себе си. Спектакълът не го интересуваше. Беше живял достатъчно дълго под тиранията на разни принцове.

Табриз

Лунната светлина падаше на вълни като разтопено сребро върху покритите с плочки кубета на Синята джамия, светеше като фосфор върху ледените води на река Аджилай. Иззад спуснатите кепенци на прозорците на крепостта се процеждаше жълта светлина, в неподвижния студен въздух се носеше звукът на флейти и тъпани.

Музиката заглуши тропота на конски копита върху калдъръма на двора и странните шепнещи гласове на късните посетители. Те слязоха от конете си и изчезнаха в сенките, а очите на стражите блестяха уплашено.

Светлината от факлите в голямата зала се отразяваше в бронзовите кандила, провесени от тавана. Няколко облечени в прозрачни одежди робини танцуваха, докато гостите похапваха от ястията, сервирани на сребърни табли пред тях: агнешко и ярешко печено с подправки, ароматизиран ориз, печен дивеч. В средата на залата седяха шах Тамасп и неговият почетен гост Баязид.

Баязид се хранеше без апетит, мислите му бягаха към бъдещето. Сюлейман най-последно се беше съгласил да дойде тук, за да се сдобрят. Какво друго можеше да направи, чудеше се Баязид. Без него, единственият оцелял от линията на османлиите оставаше Селим, който не беше достоен да седи на трон. Трябваше да преговаря.

— Сюлейман съжалява за всичко, което ти е причинил — беше му казал шахът. — Може би ще съм в състояние да ви посреднича. Не е късно. Ще ти помогна сега, а когато станеш султан, Персия и османлиите ще бъдат съюзници.

Щеше да се съгласи да стои кротко на изток до смъртта на Сюлейман и да поеме риска Селим да го изпревари по пътя към Стамбул. Това обаче щеше да е без значение, еничарите никога нямаше да предпочетат Селим пред него.

Делегацията на султана трябваше да пристигне рано на следващата сутрин. Баязид нямаше търпение, щеше му се срещата вече да е приключила, изгнанието му — също. Всеки ден, прекаран извън

границите на империята, разклащаше позициите му в очите на еничарите. Беше постъпил импулсивно, сега го разбираше. Трябваше да се научи да бъде по-търпелив, по-хитър. Имаше достатъчно време, докато види главата на Селим, забодена на някоя пика.

Усети студено течение зад гърба си. Някой беше отворил голямата врата. Късни посетители. Почувства как настръхва тревожно.

Шахът седеше насреща му, с лице към вратата. Той вдигна поглед за миг, после се върна към храната.

— Кой са нашите гости? — попита Баязид, без да се обръща.

— Очаквахме ги — отвърна шах Тамасп.

Тогава Баязид го чу — познатият звук от Топкапъ и Амазия, задъханата давяща кашлица като на някое куче, опитващо се да преглътне голям хрущял. Звукът на глухонемите.

Звукът на бостанджиите.

Шахът се усмихна с тъга.

— Съжалявам — рече той. — Баща ти настоя.

Сделката беше лоша, но Тамасп бе принуден да я приеме. Сюлейман му беше предложил четиристотин хиляди жълтици. Моллите на шаха бяха настоятелни. Продължаваха да искат Багдад. Много добре. Бързо щяха да се пръснат из планините, когато Сюлейман влезеше с огромната си армия в Шираз.

Баязид се обърна към него:

— Обеща ми закрила. — Лицето му бе изкривено от отвращение.

— Това се нарича „дипломация“ във Високата порта. Човек казва онова, което е най-добре да бъде казано в съответния момент. Искрено съжалявам. Не проявих възможно най-доброто гостоприемство. Ще ми се да беше другояче.

Баязид се извърна. Бостанджиите бяха петима. Позна единия. За него се говореше, че е убил Мустафа — бостанджибашията, един огромен грозен суданец. Всеки от петимата стискаше в ръце примка от тънка като бръснач коприна.

Баязид беше пристигнал от Шираз само с дванайсет от своите хора; беше ги разположил в двора. Сигурно ги бяха надвили. Останалите го очакваха да се върне в столицата на шаха.

— Ами другите?

— Страхувам се, че всички са мъртви.

Баязид усети как гневът го заслепява, посегна към ятагана, затыкнат в пояса му, но шахът го беше изпреварил и вече държеше меч си в ръка, а телохранителите му приближаваха плътно зад него. Баязид разбра, че е хванат в капан. Въоръжената стража, която бе забелязал при всяка врата на влизане в крепостта, му се беше видяла чисто и просто символична формалност. Сега разбра, че е била поставена там и с практична функция.

Този път нямаше да се измъкне.

Погледна към синовете си. Те го наблюдаваха напрегнато, с очакване. Бяха прекалено малки, за да разберат, прекалено малки, за да се страхуват. Аллах да му е на помощ!

— Не можеше ли да пощадиш момчетата ми?

— Сюлейман беше пределно ясен в исканията си — отвърна шахът.

— Тогава нека Селим бъде неговият епитаф — рече Баязид. Копринената примка се обви около шията му. Той инстинктивно вдигна ръце към връвта, но веднъж бостанджията метнеше ли примката си върху жертвата, спасение нямаше.

Децата се разпищяха. Най-голямото момче се спусна да помогне на баща си, крещейки на братята си да бягат, но евнусите ги сграбчиха и се захванаха на работа. Шахът наблюдаваше сцената с отвращение. Избра си ново парче агнешко месо и продължи да дъвче. Понякога политиката беше твърде нелицеприятна работа.

Бурса

Една жена крещеше под прозорците, писъците ѝ отекваха в заобикалящите я стени като вой на вълчица. На евнуха му се щеше стражите да стореха нещо, за да я накарат да млъкне.

Най-малкият син на Баязид беше едва на девет месеца. Беше заченат преди битката при Коня и баща му не го беше виждал. Беше останал тук, с майка си.

Когато евнухът се наведе над люлката, детето му се усмихна, обви ръце около шията му и го целуна. Ръцете на евнуха затрепериха и изпуснаха копринената примка.

Излезе навън и даде на пазача, който го беше превел по стълбите, две златни монети и копринената връв. Зачака. Няколко минути по-

късно мъжът се върна и без да каже нищо, хвърли копринената връв върху камъните и побягна надолу по стълбището.

Евнухът влезе обратно в стаята. Детето му се усмихваше.

— Аллах да ми е на помощ — промълви евнухът. Попипа кожената торба, закачена на пояса си. Ако не я върнеше пълна, Сюлейман щеше да нареди незабавно да го убият.

Взе връвта и затвори вратата зад гърба си. Когато приближи, момченцето се засмя и протегна ръчички към него.

Коня

Пътят от Венеция до Коня беше дълъг и минаваше през анадолските степи. Дълъг път, разделящ Кампанилята и Свети Марко от самотния азиатски град, разположен върху обширна прашна равнина и заобиколен от няколко каменни кервансарая и черни номадски юрти, около които кръстосваха чакали. Дълъг път от Венеция до тук — едно самотно място, на което човек да намери смъртта си.

Откриха Аббас в килията му.

Беше паднал по лице върху килима. Бялата му котка ближеше окървавената кърпа, стисната в левия юмрук.

— Охтика — промърмори лекарят. А може би — отрова, помисли си. Кой знае, смъртта може да беше за предпочитане пред това да си кислар агаси на шахзаде Селим. А може да имаше и друга причина. Кой би могъл да знае? Колкото по-малко знаеше човек, толкова по-добре. Знанието можеше да бъде опасно.

Бяха необходими шестима, за да повдигнат тежкото тяло, да го изнесат през обкованата с дебели гвоздеи врата на харема и да го положат върху чакащата отвън каруца. Докторът остана, за да огледа стаята.

Аббас бе започнал да пише писмо. Върху ниската масичка до мястото, където беше намерено тялото, имаше пергамент и перо. Докторът погледна към тях, писмото не беше завършено. Всъщност на пергаментата имаше написано само едно обръщение.

„Скъпа Джулия.“

Главният евнух пишеше писмо на някое момиче? Е, нямаше значение. Докторът смачка листа и го хвърли в огъня.

Топкапъ сарай

След като момчето, което му помагаше с тоалета, излезе, Сюлейман остана сам. Полегна върху завивката си и се заслуша в

звукa на собственото си затруднено дишане, но сънят не идваше.

След малко султанът стана и приближи до решетъчния прозорец. Погледна към звездите през тъмните сенки на кипарисите.

Значи беше решено. Селим щеше да е следващият султан. Ако онова, което му беше казала Хурем, бе вярно, той беше изпълнил дълга си към османлиите.

— Моля те, кажи ми, че си ме излъгала — рече на глас той.

— Бях болна, умирах — чу гласа на Хурем зад гърба си. — Как можеш да повярваш?

— От къде можеш да съм сигурен?

— Ти ме обичаше. Как е възможно да си се съмнявал в мен?

Той се обърна и се втренчи в образа пред себе си. Толкова хубава беше с тази златистомедна коса и вплетени в нея лъскави перли и с малката зелена шапчица, забодена закачливо в косата ѝ.

— Каза, че детето е от Ибрахим.

— Господарю, как си могъл да повярваш? Наистина ли допускаш, че през тези трийсет и пет години съм ти изневерила?

Сюлейман не можеше да отговори на този въпрос.

— Не бих те предал по този начин — намеси се Ибрахим. Сюлейман се обърна към него. Ибрахим му се усмихваше със своята арогантна дяволита усмивка. Беше пъхнал палците на ръцете си в пояса си, а около шията му червенееше прясна следа от копринена връв.

— Имал си тази възможност — рече Сюлейман. — Аз те обичах. Доверих ти се. Допуснах те в самото сърце на двореца си. Ако някой е можел да го стори, то това си ти.

— Тя те е излъгала.

— Кажу ми! — изкрещя той на Хурем. — Кажу ми какво ми каза!

— Бях болна — повтори Хурем. — Дяволът е говорил през устата ми, не аз.

Сюлейман изкрещя и запуши уши.

Обади се Мустафа:

— Аз бях шахзаде, татко. Не те предадох.

— Доказателството срещу теб беше неопровержимо!

Мустафа беше такъв, какъвто го помнеше от последния ден, когато бе дошъл в палатката му — облечен в бял кафтан и с бял тюрбан на главата, с прилежно сресана брада, горд, смел, с високо вдигната глава. Мустафа, който никога не го беше лъгал.

— Ти беше този, който предаде мен! — извика синът му. — Ти даде империята на Селим, един пияница и перверзник. Това ли беше твоят дълг към османлиите?

— Той поне е от моята кръв.

— Обичах те, господарю — намеси се Хурем. — Как си могъл да се съмняваш? Наистина ли повярва, че Баязид не е твой син? Обичах те!

— Разбира се, че си ме обичала! Та аз се отказах от целия си харем заради теб! Направих те царица! Разбира се, че си ме обичала! Трябва да си ме обичала!

— Защо тогава уби сина ни?

— Защото никога не мога да съм сигурен! — изрева Сюлейман и падна на колене. Черните пажове, глухи за писъците му, го наблюдаваха ужасени, но никой от тях не помръдна от поста си до вратата.

— Защото никога не бих могъл да съм сигурен... — зариде Сюлейман.

Никога нямаше да намери покой. Нощта тихо обгърна двореца, този рай от мрамор, с прекрасни градини и блестящи камъни, в който Господарят на живота, Царят на царете, Сянката на Всевишния на земята ругаеше духовете, които се бяха върнали да го измъчват през оставащите му пет години живот.

*„Онова, което човек нарича «империя»,
всъщност е една несвършваща световна борба.
В целия свят единственото щастие
е заключено в килията на отшелника.“*

Из стихотворение, написано
от Султан Сюлейман, наричан

Великолепния, открито след
смъртта му през 1566 година.

Издание:

Колин Фалконър. Харем

Английска. Второ издание

ИК „Унискорп“, София, 2010

ISBN 978-954-330-152-2

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.